JOHN le CARRÉ

PRIETENIE ABSOLUTĂ

Cuprins

JOHN LE CARRÉ

PRIETENIE ABSOLUTĂ

Traducere din limba engleză şi note GABRIEL STOIAN
Titlul original: *Absolute Friends,* 2003

CAPITOLUL UNU

În ziua în care soarta s-a întors împotriva lui şi şi-a cerut obolul, Ted Mundy purta cu oarece mândrie un melon şi se legăna precar pe o tribună improvizată într-unul dintre castelele construite în Bavaria de Ludwig, „Regele Nebun”. Nu era un melon clasic, ci mai curând o pălărie dintre acelea purtate de Stan şi Bran, nefiind cumpărată de la Savile Row{1}. În ciuda drapelului Albionului{2}, brodat cu mătase orientală pe buzunarul pentru batistă al hainei destul de ponosite, din tweed, nu arăta ca o pălărie purtată în Anglia. Eticheta, pătată de grăsime şi aflată pe banda interioară, susţinea că producătoare era firma Steinmatzky & Sons din Viena.

Şi întrucât pălăria nu-i aparţinea – după cum se grăbea el să explice tuturor persoanelor necunoscute care aveau neşansa să-i iasă în cale, de preferinţă femei, acestea căzând pradă nemărginitei lui înclinaţii spre conversaţie – ea nu putea constitui un obiect de vestimentaţie capabil să sugereze autocritica.

— Doamnă, aceasta este o pălărie de serviciu, ţinea el să precizeze, cerându-şi iertare într-o mie de cuvinte – o adevărată scenetă pe care o stăpânea la perfecţiune. Este o piesă de mare valoare istorică, încredinţată mie de generaţii întregi de foşti deţinători ai acestei funcţii – erudiţi rătăcitori, poeţi, visători, oameni ai bisericii – precum şi de alţi nătărăi care l-au slujit cu supuşenie pe regretatul rege Ludwig – ha-ha!

Acel *ha-ha* era, pesemne, un soi de recul care îl azvârlea înapoi, spre copilăria petrecută între oameni ai armelor.

— Aşadar, stimată doamnă, care ar fi alternativa, dacă-mi pot permite să vă întreb? Doar nu îi veţi cere unui englez pursânge să ţină *umbrela* ca un ghid de origine japoneză, corect? Aici cu siguranţă nu, mai ales în Bavaria, ferească Dumnezeu. Şi în niciun caz la mai puţin de o sută de kilometri de locul în care scumpul nostru Neville Chamberlain a încheiat pactul cu diavolul! *Înţelegeţi,* scumpă doamnă?

Iar dacă publicul lui, cum se întâmpla de cele mai multe ori, era alcătuit din femei prea frumoase şi tinere ca să fi auzit de Neville Chamberlain sau să-şi dea seama la care diavol făcea el trimitere, atunci, într-un acces de generozitate, englezul – bine crescut – le punea la dispoziţie versiunea pentru începători a ruşinosului Acord de la München din 1938, în prezentarea căruia nu se sfia să remarce modul în care iubita monarhie britanică, ca să nu mai aducă vorba şi de aristocraţie, şi de Partidul Conservator, a acceptat practic *orice* condiţie impusă de Hitler, numai pentru a evita războiul.

— Conducerea Marii Britanii, îngrozită de bolşevism, înţelegeţi, constată el, în stilul telegrafic şi amalgamat care, la fel ca şi acel *ha-*

ha!, îl copleşeşte când se trezeşte în plin avânt. Marea putere în devenire, America, procedează identic. *Toţi, dar toţi,* doreau să-l asmută pe Hitler împotriva Pericolului Roşu. Modul în care, în ochii germanilor, Neville Chamberlain şi-a strâns umbrela rămâne, *până în ziua de azi, scumpă doamnă,* ruşinoasa îngăduinţă a britanicilor faţă de *Dragul nostru Führer,* pe numele său adevărat Adolf Hitler. Credeţi-mă că vorbesc serios când spun că în *această* ţară, *ca englez,* prefer să stau în ploaie fără a folosi umbrela. Şi totuşi, nu de *asta* vă aflaţi aici, nu-i aşa? Aţi venit să vizitaţi castelul preferat al lui Ludwig cel Nebun, nu să ascultaţi bâiguielile unui individ nesuferit despre Neville Chamberlain. Poftim? Aud? A, plăcerea e de partea mea, doamnă – iar în acest punct îşi scoate pălăria de clovn, parcă autoironizându-se, lăsând astfel la iveală o buclă rebelă de păr pe jumătate încărunţit, care îi stă pe frunte şi scapă din strânsoarea pălăriei precum un ogar care este eliberat pentru a ţâşni în cursă – Ted Mundy, măscărici la curtea lui Ludwig, la dispoziţia dumneavoastră.

Şi ce cred oare aceşti clienţi – sau *fraieri,* cum preferă să-i numească operatorii britanici de turism – dacă posedă cumva capacitatea de a gândi? Cine este pentru ei acest Ted Mundy, dacă nu o amintire trecătoare? Un soi de artist comic, evident. Un ratat într-un domeniu sau altul – un bufon profesionist de origine engleză, care poartă melon şi se afişează cu steagul Albionului, bun la toate pentru toţi, dar sieşi nu-şi este de niciun folos, având cel puţin cincizeci de ani, un tip cumsecade altfel, dar în care tot n-aş avea încredere să-l las singur cu fiică-mea. Iar ridurile acelea verticale deasupra sprâncenelor, ca nişte tăieturi fine făcute de bisturiu, ar putea sugera furia, dar la fel de bine şi coşmaruri. Acesta e Ted Mundy, ghid turistic.

* * *

Mai sunt trei minute până la cinci după-amiaza, spre sfârşit de mai, ora la care urmează a începe ultimul tur al zilei. Aerul a devenit răcoros, iar soarele roşiatic coboară, parcă ascunzându-se, între fagii tineri. Ca un cosaş gigantic, Ted Mundy stă cocoţat pe balcon, cu genunchii ridicaţi şi pălăria trasă pe ochi, pentru a şi-i feri de strălucirea ultimelor raze ale soarelui. Frunzăreşte un exemplar morfolit din *Süddeutsche Zeitung* pe care îl ţine rulat ca pe un ciolan într-un buzunar interior al hainei, special pentru asemenea momente de respiro dintre grupuri. Oficial, războiul din Irak s-a încheiat cu mai bine de o lună în urmă. Mundy, adversar neclintit al acestui război, trece în revistă articolele mai puţin importante: prim-ministrul Tony Blair va întreprinde o călătorie în Kuwait pentru a adresa mulţumiri poporului kuwaitian pentru cooperarea în conflictul încheiat recent cu un succes militar.

— Hmm, zice Mundy, cam tare şi încruntându-se.

În cursul turneului său, domnul Blair va face o scurtă escală în Irak. Accentul se va pune pe reconstrucţie, nu pe aspectul triumfal al problemei.

— *Sper* că aşa se va întâmpla, mormăie Mundy, iritat, iar încruntarea i se adânceşte.

Domnul Blair nici nu se îndoieşte că armele de distrugere în masă deţinute de Irak vor fi descoperite foarte curând. Rumsfeld, ministrul Apărării al SUA, crede că irakienii le-au distrus înainte de izbucnirea războiului.

— Pai de ce nu vă puneţi de acord, nătărăilor? bolboroseşte Mundy.

Până acum, ca de obicei, ziua lui a fost complicată şi imprevizibilă. La ora şase fix se ridică din patul pe care îl împarte cu tânăra turcoaică pe care o cheamă Zara. Porneşte în vârful picioarelor pe coridor ca să-l trezească pe fiul lui de unsprezece ani, Mustafa, care trebuie să se spele pe dinţi, să-şi rostească rugăciunea de dimineaţă, să ia dejunul alcătuit din pâine, măsline şi ciocolată tartinabilă pe care Mundy l-a pregătit deja. Toate acestea se desfăşoară pe furiş. Zara lucrează în ultimul schimb la o cafenea care serveşte kebab, situată în apropiere de gara principală din München, şi nu trebuie trezită cu niciun chip. De când a început să lucreze de noapte soseşte acasă în jur de ora trei dimineaţa, adusă de un taximetrist amabil de origine kurdă, care locuieşte în acelaşi bloc. Ritualul musulman trebuie să-i îngăduie Zarei să rostească o scurtă rugăciune înainte de răsăritul soarelui şi să se bucure de opt ore de somn sănătos, fiindcă trebuie să se odihnească. Ziua lui Mustafa începe însă la ora şapte, tot cu o rugăciune. Mundy şi Mustafa s-au văzut siliţi să folosească toată puterea lor de convingere ca să o asigure pe Zara că Mundy e în stare să supravegheze rugăciunea lui Mustafa, pentru ca ea să-şi continue somnul netulburată. Mustafa e un copil tăcut, discret ca un pisoi, cu păr negru şi des, ochi căprui şi speriaţi şi voce spartă, greu de controlat.

Pornind din apartament – o cutie sordidă din beton igrasios şi cu firele electrice în exteriorul clădirii – Mundy şi băiatul traversează un teren viran până la staţia de autobuz ai cărei pereţi sunt acoperiţi de graffiti, majoritatea triviale. Blocul este ceea ce în prezent se cheamă un sat etnic: kurzi, yemeniţi şi turci locuiesc în el claie peste grămada. În staţie se adunaseră deja şi alţi copii, unii însoţiţi de mame, alţii singuri. Mundy l-ar putea lăsa pe Mustafa alături de aceştia, însă preferă să-l conducă până la şcoală pentru a-i strânge mâna la poartă, uneori chiar sărutându-l, cu un aer ţeapăn, pe ambii obraji. În momentele mai dificile ale existenţei lui, înainte ca Mundy să apară în viaţa sa, Mustafa a avut de îndurat tot felul de umilinţe şi a trăit de multe ori cu spaima în suflet. De aceea trebuie să-şi recapete treptat

încrederea în viaţă.

La paşii uriaşi pe care îi face, drumul de la şcoală până la apartament îi ia lui Mundy douăzeci de minute. Întorcându-se acasă, trăieşte un sentiment straniu: o parte din el speră ca Zara să doarmă încă, iar cealaltă jumătate îşi doreşte ca ea să se fi trezit şi să facă dragoste cu el, la început semiadormită, apoi din ce în ce mai pătimaşă; iar apoi el va sări în bătrâiorul Volkswagen broscuţă şi va intra în traficul spre sud, conducând mai bine de o oră, pentru a ajunge la locul de muncă din Linderhof.

Deplasarea este enervantă, dar necesară. În urmă cu un an, cei trei membri ai actualei familii îşi trăiau, independent, propria disperare. Acum au ajuns o forţă de luptă, având intenţia de a-şi croi împreună o viaţă mai bună. Felul în care s-a petrecut acest miracol constituie o adevărată poveste, pe care Mundy şi-o aminteşte ori de câte ori traficul ameninţă să-l înnebunească.

Ajuns la capătul puterilor.

Şi nu pentru prima oară.

Practic pus pe fugă.

Egon, partenerul lui de afaceri şi coproprietar al afacerii lor care abia supravieţuia, Academia de Engleză Profesională, a fugit cu mai tot ce era de valoare. Mundy s-a văzut nevoit s-o şteargă englezeşte din Heidelberg la miez de noapte, cu ceea ce a putut îngrămădi în Volkswagen, plus 704 euro în bancnote de valoare mică, pe care Egon, neglijent şi grăbit, a uitat să-i fure din seif.

Sosit la München în zori de zi, a lăsat maşina, cu plăcuţele de înmatriculare de Heidelberg, într-un colţ discret dintr-o parcare etajată, în eventualitatea în care creditorii lui puseseră sechestru şi pe aceasta. Apoi a procedat exact cum a făcut mereu când s-a simţit încolţit de soartă: a umblat pe jos.

Iar pentru că toată viaţa, din motive ce ar putea avea originea în frageda lui copilărie, a manifestat o atracţie naturală către diversitatea etnică, picioarele îl duc aproape fără să-şi dea seama tocmai pe o stradă plină de magazine şi cafenele turceşti, unde totul abia începe să prindă viaţă. Ziua e însorită, lui i s-a făcut foame, aşa că alege o cafenea la întâmplare, îşi lasă cu grijă trupul deşirat pe un scaun din plastic ce refuză să stea locului pe pavajul vălurit şi îi cere chelnerului o cafea turcească mare, potrivit de dulce şi două chifle cu mac unse cu gem şi unt. Nici n-a apucat să muşte din prima chiflă, că o femeie tânără se aşază pe scaunul de alături şi, acoperindu-şi gura pe jumătate cu palma, îl întreabă, într-o germană bavareză, stâlcită de accentul turcesc, dacă n-ar vrea să se culce cu ea pe bani.

Având spre treizeci de ani, Zara este tulburător şi imposibil de frumoasă. Poartă o bluză subţire şi sutien negru, la care se adaugă o fustă neagră cam sărăcuţă, care îi lasă pulpele aproape goale. E

primejdios de suplă. Înşelându-se, Mundy presupune că e vorba de droguri. Apoi, spre ruşinea pe care a simţit-o ulterior, se simte tentat, chiar mai mult decât e dispus să recunoască, să accepte oferta ei. E nedormit, fără slujbă, n-a avut nicio femeie de o grămadă de vreme şi a ajuns aproape fără bani.

Când se uită însă mai atent la tânăra cu care ar fi gata să se culce, îşi dă seama nu numai de cumplita disperare şi de inteligenţa ce i se citesc în ochi, dar şi de lipsa de încredere în propriile forţe, astfel că se răzgândeşte şi, în schimb, îi oferă un mic dejun, pe care ea îl acceptă temătoare, punând însă condiţia să ducă jumătate din porţie acasă, pentru mama ei, bolnavă. Simţindu-se extrem de recunoscător să se apropie de o altă fiinţă umană care a ajuns la ananghie, Mundy are o propunere şi mai bună: ea să mănânce tot, apoi vor cumpăra împreună mâncare pentru mama ei de la unul dintre magazinele pentru musulmani, care ticsesc strada.

Ea îl ascultă fără să trădeze nicio trăire, rămânând cu ochii plecaţi. Simţind parcă la unison cu ea, Mundy bănuieşte că ea se întreabă dacă a dat peste un nebun sau peste vreun excentric. El se chinuieşte să nu pară nici una, nici alta, numai că, bineînţeles, eşuează lamentabil. Cu un gest care lui îi merge drept la inimă, Zara trage mâncarea cu ambele mâini spre partea ei de masă, pentru ca nu cumva el să se răzgândească şi să o ia înapoi.

În timp ce face asta, Zara îşi ia mâna de la gura ce-i rămăsese deschisă. Cei patru dinţi din faţă îi sunt retezaţi de la rădăcină. În vreme ce ea mănâncă, Mundy priveşte cercetător de-a lungul străzii, căutând din ochi peştele ei. Se pare că nu are aşa ceva. Probabil că a ajuns sclavă a cafenelei. Nu-şi dă încă seama de asta, dar instinctul îi spune să o protejeze. Când se ridică să plece, Zara se lămureşte că nu-i ajunge lui Mundy nici până la umăr, motiv pentru care, oarecum speriată, se îndepărtează de el. Mundy adoptă o poziţie uşor adusă de spate, dar ea păstrează distanţa, temătoare. Ea a devenit însă prima grijă a lui Mundy. Problemele lui personale sunt neînsemnate în comparaţie cu necazurile tinerei. La rugămintea ei precipitată, din magazinul pentru musulmani cumpără o bucată de carne de miel, ceai de mere, cuşcuş, miere, legume, halva şi o tabletă uriaşă de ciocolată Toblerone care e la ofertă specială.

— Dar câte mame ai, de fapt? o întreabă el amuzat, deşi gluma lui nu e împărtăşită de Zara.

În timp ce face cumpărăturile, ea continuă să rămână încordată şi suspect de tăcută, tocmindu-se în turceşte, ducând mereu mâna la gură când vorbeşte, apoi împungând cu degetul spre fructe – nu acela, celălalt. Iuţeala şi priceperea cu care calculează îl impresionează profund pe Mundy. Se simte în stare de multe lucruri, dar nu să negocieze. Când încearcă să ducă sacoşele cu toate cumpărăturile – au

ajuns să fie deja două, ambele destul de grele – ea i le smulge din mână cu gesturi speriate.

— Vrei să te culci cu mine? îl întreabă ea grăbită, semn că şi-a pierdut răbdarea, după ce se asigură că sacoşele i-au rămas în mâini.

Mesajul ei e fără echivoc: „Ai plătit pentru mine, aşa că s-o facem şi lasă-mă în pace!"

— Nu, răspunde el.

— Dar ce vrei?

— Să te conduc acasă.

Ea clatină din cap cu îndârjire.

— Nu acasă. Hotel.

El încearcă să-i explice că are intenţii mai curând amicale decât sexuale, dar ea e prea obosită ca să-l asculte şi începe să plângă fără ca expresia de pe chip să i se schimbe.

El alege o altă cafenea şi se aşază amândoi la o masă. Lacrimile continuă să-i curgă pe obraji, dar ea nu le ia în seamă. El o îndeamnă să vorbească despre sine, iar ea se supune fără să manifeste vreun interes deosebit faţă de subiect. S-ar părea că nimic n-o mai inhibă. E o fată de la ţară, din câmpia Adana, cea mai mare fiică a unor ţărani, îi destăinuieşte ea într-o germană şovăielnică, în tot acest timp rămânând cu privirea aţintită spre masă. Tatăl a promis că o dă în căsătorie fiului unui ţăran din vecini. Băiatul era considerat un geniu în computere, care câştigă bine în Germania. Când el a venit în vizită la familia din Adana, au făcut nunta conform tradiţiei, cele două gospodării s-au unit, iar Zara a plecat cu soţul ei la München, unde a constatat că el nu era nici pe departe mare geniu în computere, ci un bandit înarmat, aflat mereu pe drumuri. El avea douăzeci şi patru de ani, ea, şaptesprezece, şi aştepta deja un copil.

— Făcea parte dintr-o bandă, afirmă ea fără ocolişuri. Toţi băieţii erau nişte ticăloşi. Nebuni. Furau maşini, vindeau droguri, stăteau pe lângă cluburi de noapte şi trimiteau la produs prostituate. Numai lucruri rele. Acum e în închisoare. Dacă n-ar fi acolo, fraţii mei l-ar ucide.

Soţul îi fusese închis în urmă cu nouă luni, dar mai apucase să-şi înspăimânte de moarte copilul şi să-i spargă dinţii soţiei înainte de a fi ridicat de poliţie. Fusese condamnat la şapte ani, la care se adăugau şi alte acuzaţii, ce urmau a fi probate. Unul dintre membrii bandei devenise martor al poliţiei. În timp ce merg prin oraş, istorisirea ei continuă, ca o revărsare monotonă, ba în germană, ba în frânturi de turcă, atunci când cunoştinţele de germană n-o ajută. Există momente în care Mundy se întreabă dacă mai e sigură că el merge alături de ea. *Mustafa,* spune ea, când el o întreabă cum îl cheamă pe băiat. Ea nu l-a întrebat încă nimic despre el. Continuă să care sacoşele, iar el nu a mai făcut nicio încercare de a o ajuta. Zara poartă mărgele albastre, şi

el îşi aduce aminte, ca prin vis, dintr-o viaţă aproape uitată, că pentru musulmanii superstiţioşi mărgelele de acea culoare feresc de deochi. Ea îşi trage nasul, dar lacrimile au încetat să i se rostogolească pe faţă. Mundy crede că îşi impune să arate mai bine dispusă înainte de a se întâlni cu cineva care nu trebuie să ştie că a plâns. Se află în zona de vest a Münchenului, care nu se compară nicidecum cu elegantul său omolog londonez{3}: clădiri cu apartamente sărăcăcioase, construite înainte de război, vopsite în culori terne; rufe spălate atârnă la geamuri, iar copiii se joacă pe câte un petic de iarbă veştejită. Un băiat îi vede apropiindu-se, brusc se desparte de prieteni, ridică o piatră şi înaintează ameninţător spre ei. Zara strigă la el în turceşte.

— Ce vrei? răcneşte copilul.

— O bucată de ciocolata din porţia ta de Toblerone, Mustafa, îi răspunde Mundy.

Băiatul se holbează la el, vorbeşte din nou cu mama, apoi mai înaintează puţin, rămânând cu piatra în mâna dreaptă, în timp ce cotrobăieşte cu stânga într-o sacoşă. Ca şi mama lui, e slăbănog, cu ochii adânciţi în orbite. Tot asemenea ei, pare să nu se exteriorizeze mai deloc.

— Şi o ceaşca de ceai de mere, adaugă Mundy. Împreună cu tine şi amicii tăi.

Conduşi de Mustafa, care a preluat sacoşele, şi sub escorta a trei băieţi robuşti, cu ochii negri, Mundy o urmează pe Zara pe scările mizere până la etajul trei. Ajung la o uşă dublată cu tablă de oţel, Mustafa se scotoceşte prin buzunarul cămăşii şi, cu un aer de mare senior, scoate o cheie aflată pe un lanţ. Intră primul, însoţit de prieteni. Zara păşeşte înăuntru abia după aceea. Mundy aşteaptă să fie poftit.

— Te rog să intri, îl anunţă Mustafa, exprimându-se corect în germana vorbită în Bavaria. Eşti bine venit. Dar dacă te atingi de mama, o să te omorâm.

* * *

În următoarele zece săptămâni, Mundy s-a chinuit să doarmă pe canapeaua extensibilă a lui Mustafa, aflată în camera de zi, cu picioarele atârnându-i afară din pat, iar Mustafa a dormit cu mama lui, având pregătită o bâtă de base-ball, pentru cazul în care Mundy ar încerca vreo prostie. La început, Mustafa refuză să mai meargă la şcoală, aşa că Mundy îl duce la grădina zoologică şi tot bate mingea cu el pe iarba ofilită, în vreme ce Zara stă acasă şi trece printr-o stare de convalescenţă – aşa speră Mundy. Încetul cu încetul, îşi asumă rolul de tată al unui copil musulman şi de paznic platonic al unei femei traumatizate, care suferă de ruşinea ce-şi are cauza în credinţa ei

religioasă. La început arătându-se bănuitori faţă de englezul deşirat care parcă râde prea mult, apoi încep treptat să-l accepte, în vreme ce Mundy, pe de altă parte, face tot ce poate pentru a şterge reputaţia Zarei de colonialistă detestată a ţării sale. Drept fonduri, se slujesc de ce-a mai rămas din cei şapte sute de euro şi de suma derizorie pe care Zara o primeşte din partea familiei şi de la asigurările sociale din Germania. Ei îi place să gătească spre seară, iar Mundy face pe ajutorul de bucătar. La început, ea se opune, apoi, cu mare greutate, acceptă. Pregătirea mesei împreună devine principalul eveniment al zilei. Puţinele momente în care ea îşi îngăduie să râdă sunt ca nişte daruri dumnezeieşti pentru el, în ciuda dinţilor ei sparţi. Ambiţia ei de o viaţa, află el, este de a urma o şcoala de asistente medicale.

Vine şi dimineaţa în care Mustafa anunţă că va merge la şcoală. Mundy îl însoţeşte şi este prezentat cu mândrie de către Mustafa drept noul lui tată. În aceeaşi săptămână, toţi trei îşi fac apariţia la moschee. Aşteptându-se să vadă o cupolă aurită şi un minaret, Mundy rămâne deconcertat, trezindu-se într-o încăpere cu gresie pe jos, situată la etajul unei case ca vai de ea, îngrămădită între croitorii care vând rochii de mireasă, dughene cu alimente pentru musulmani şi magazine second-hand de obiecte electrocasnice. Din ceea ce învăţase demult, îşi aduce aminte că nu trebuie să îndrepte picioarele către nimeni şi nici să dea mâna cu femei, ci să-şi ţină mâna dreaptă în dreptul inimii şi să plece capul în semn de respect. Cum Zara se opreşte în încăperea destinată femeilor, Mustafa îl ia de mână şi-l conduce alături de bărbaţii care se roagă şi-l dăscăleşte când să se ridice, când să facă plecăciuni şi când să îngenuncheze şi să-şi lipească fruntea de rogojina care serveşte drept pământ.

Recunoştinţa lui Mustafa nu cunoaşte margini. Până în acel moment a fost obligat să rămână sus, cu mama şi copiii mai mici. Graţie lui Mundy, acum stă jos, printre bărbaţi. Când rugăciunea se încheie, Mustafa şi Mundy pot da mâna cu bărbaţii din cameră şi fiecare îşi exprimă speranţa că rugăciunile au fost bine primite în Cer.

— Studiul şi Allah îţi vor aduce înţelepciunea, îl asigură la plecare tânărul şi luminatul imam. Dacă nu studiezi, devii negreşit victima ideologiilor primejdioase. Eşti căsătorit cu Zara, presupun.

Mundy are bunul-simţ să roşească şi bâiguie ceva despre faptul că, da, speră să o facă într-o bună zi.

— Nu formalitatea este importantă, îl asigură tânărul imam. Răspunderea contează. Fii responsabil, şi Allah te va răsplăti.

La o săptămână după aceea, Zara îşi găseşte o slujbă de noapte la cafeneaua care vinde kebab, în apropiere de gară. Dacă tot nu a reuşit să se culce cu ea, patronul hotărăşte să îi acorde încredere. Zara îşi prinde părul cu o eşarfă şi devine angajata lui de bază, căreia i se permite să se ocupe de bani, pentru că are ca protector un englez.

După alte câteva săptămâni îşi găseşte şi Mundy rostul pe lume: se transformă în ghid turistic la Linderhof. În ziua următoare, singură, Zara îi face o vizită tânărului şi luminatului imam şi soţiei acestuia. După ce revine acasă, se închide vreme de o oră cu Mustafa. În aceeaşi noapte, Mustafa şi Mundy fac schimb de paturi.

Mundy a trecut prin schimbări şi mai ciudate ale sorţii, dar niciuna dintre ele, şi e convins de asta, nu i-a oferit o asemenea satisfacţie. Iubirea lui pentru Zara nu cunoaşte limite. Îl iubeşte mult şi pe Mustafa, dar ţine şi mai mult la el pentru că îşi iubeşte mama.

* * *

Ţarcul pentru vorbitorii de engleză se deschide, iar obişnuita amestecătură multiculturală de turişti înaintează târşâindu-şi paşii. Canadieni care au frunza roşie de arţar imprimata pe rucsacuri, finlandezi cu hanorace şi şepci de golf, femei indiene în sariuri, crescători australieni de oi însoţiţi de soţii stafidite de arşiţă, japonezi bătrâni care se strâmbă la el, parcă trădând o suferinţă a cărei sursă n-a reuşit niciodată să şi-o explice: Mundy îi ştie pe toţi, pe de rost, începând de la culoarea autocarelor turistice, până la numele mici ale nesătuilor ghizi de tur care nu vor decât să-i ademenească în magazinele cu suvenire, spre sporirea comisionului pe care îl încasează de la patronii acestora. Din adunătura de astă-seară nu lipsesc decât detaşamentele de adolescenţi din Vestul Mijlociu american, care poartă proteze dentare corective, însă, spre disperarea operatorilor din industria de turism germană, America sărbătoreşte acasă marea Victorie împotriva Răului.

Scoţându-şi melonul şi fluturându-l deasupra capului, Mundy se aşază în fruntea turmei sale, pe care o conduce în marş către intrarea principală. În cealaltă mână ţine strâns o micuţă tribună improvizată din placaj rezistent la umezeală pe care şi-a încropit-o în sala cazanului de la subsolul blocului în care locuieşte. Alţi ghizi transformă scara castelului în tribună pentru a le vorbi turiştilor. Însă Ted Mundy, trecut prin colţul oratorilor din Hyde Park, nu procedează aşa. După ce trânteşte cutia la picioare, se urcă vioi pe ea, părând mai înalt decât auditoriul cu aproape jumătate de metru, ţinând din nou melonul în aer.

— Vorbitorii de engleză, la *mine,* vă rog, *mulţumesc*. Ar trebui sa spun mai curând *ascultătorii* de engleză, deşi, la această oră din zi, mi-aş dori ca dumneavoastră să fiţi vorbitorii. Ha-ha! Nu este adevărat, serios…

Îşi menţine glasul scăzut în mod deliberat, pentru ca turiştii să se vadă siliţi să se domolească pentru a-l auzi.

— Nu, încă nu mi-am pierdut suflul, vă asigur. Aparatele de

fotografiat sunt binevenite, dar fără cele video, vă rog – şi la dumneavoastră mă refer, domnule, vă rog, mulţumesc – să nu mă întrebaţi de ce, dar şefii mei mă asigură că doar *fâşâitul* unei camere video ne trimite direct la tribunalul care judecă procesele de proprietate intelectuală.

La replica aceasta nu râde nimeni, dar Mundy nici măcar nu se aşteaptă la aşa ceva din partea unor turişti care şi-au petrecut ultimele patru ore înţepeniţi în autocar, plus încă o oră stând la coadă în bătaia soarelui.

— Strângeţi-vă în jurul meu, *vă rog,* doamnelor şi domnilor, ceva mai aproape, dacă *binevoiţi.* E suficient loc aici, în faţa mea, doamnelor – spune el, adresându-se unui grup de profesoare foarte alerte din Suedia. Mă auziţi de acolo, tineri domni? – asta către un grupuşor de adolescenţi ciolănoşi care au trecut graniţa invizibilă, ajungând în Saxonia, deci au venit, din greşeală, în altă turmă, dar au hotărât să rămână pentru a lua parte la o lecţie gratuită de engleză – da, puteţi. Bine. Iar dumneavoastră, domnule, mă vedeţi? – către un chinez scund – Da, puteţi. O rugăminte *personală,* dacă nu vă deranjează, doamnelor şi domnilor. *Mobilele,* cum le spunem noi în Germania, cunoscute de altfel sub numele de telefoane mobile. Vă rog să verificaţi dacă sunt închise. S-a făcut? Atunci l-aş ruga pe ultimul dintre dumneavoastră să închidă uşa, da, domnule, şi vom începe. Vă mulţumesc.

Lumina naturala a dispărut, iar amurgul artificial este iluminat de nenumăratele becuri ale candelabrelor, a căror lumină este reflectată de oglinzile cu rame aurite. Momentul de glorie al lui Mundy – unul dintre cele opt de care are parte în fiecare zi – e pe punctul de a începe.

— După cum şi-au dat seama cei cu spirit de observaţie mai acut, ne aflăm în holul de la intrare, destul de modest, la *Linderhof.* Nu *Palatul* Linderhof, vă rog să reţineţi, deoarece *hof* înseamnă *fermă,* iar palatul în care ne găsim a fost construit pe terenul pe care se întindea cândva ferma Linderhof. Dar de ce *Linder?* ne-am putea întreba. Avem vreun filolog printre noi? Un profesor de vorbe? Un expert în sensurile vechi ale cuvintelor?

Nu există printre turişti aşa ceva, ceea ce este cât se poate de bine, fiindcă Mundy a ajuns pe punctul de a se lansa într-una dintre improvizaţiile lui care ies din tipicul programului. Din motive care îi rămân confuze, nu reuşeşte mai niciodată să se concentreze asupra lucrurilor esenţiale pe care trebuie să le prezinte turiştilor. Uneori rămâne surprins de propriile reacţii, lucru ce constituie o parte a terapiei prin care luptă împotriva altor gânduri, mai îndărătnice, cum ar fi cel referitor la Irak sau la scrisoarea ameninţătoare primită de la banca lui din Heidelberg, sosită în acea dimineaţă împreună cu

invitaţia companiei de asigurări de a-şi plăti rata.

— Aşadar, avem cuvântul german *Linde,* care înseamnă „tei”. Dar cum explicăm acel R final, mă întreb eu?

Mundy a început să capete aripi.

— Să nu uităm, s-ar putea ca ferma să îi fi aparţinut domnului Linder, şi cu asta am găsit soluţia. Eu însă prefer altă explicaţie, adică, avem verbul *lindern,* ce semnifică „a uşura, a domoli, a despovăra, a alina”. Şi aş dori să cred că aceasta este explicaţia care i-a surâs mai mult sărmanului nostru rege Ludwig. Pentru el, Linderhof era *locul alinării.* Da, sigur, toţi avem nevoie de puţină alinare, nu-i aşa, mai ales în vremurile de azi. Ludwig trecuse printr-o situaţie grea, dacă vă amintiţi. Avea nouăsprezece ani când s-a urcat pe tron, era tiranizat de tatăl său, persecutat de instructori, terorizat de Bismark, chinuit de politicieni corupţi, îi fusese ştirbită autoritatea de rege şi abia dacă-şi cunoştea mama.

Nu cumva şi Mundy a fost tratat cu aceeaşi monedă? Judecând după tremurul din glasul lui, aşa s-ar crede.

— Prin urmare, ce *a făcut* acest tânăr atrăgător, extrem de înalt, sensibil, jignit, *mândru,* care credea că a fost ales de Dumnezeu pentru a domni? întreabă Mundy, cu autoritatea îndurerată a bărbatului foarte înalt care simpatizează cu altul aflat în aceeaşi situaţie. Ce *face* el dacă este despuiat în mod sistematic de puterea pe care o dobândeşte prin naştere? Răspunsul este: îşi construieşte un şir de castele fanteziste. Şi cine n-ar proceda la fel? – iar Mundy începe să intre tot mai bine în rol.

— Palate impunătoare. Iluzii ale puterii. Cu cât are mai puţină putere, cu atât îşi făureşte iluzii mai mari şi aici seamănă cu galantul meu prim-ministru, domnul Blair, dacă vreţi să vă mărturisesc părerea mea, dar să nu mă citaţi – tăcere oarecum amuzată. Şi tocmai din acest motiv eu, personal, nu l-aş numi pe Ludwig *nebun.* Prefer să-l botez Regele Viselor. Regele Artiştilor Escapişti, dacă vreţi. Un vizionar însingurat într-o lume infectă. A trăit cu precădere noaptea, după cum cred că ştiţi. Nu-i plăceau oamenii, în general, iar femeile, nici atât. Da, Dumnezeule, nu-i plăceau!

De astă dată hohotele de râs se aud dinspre un grup de ruşi care îşi trec unul altuia o sticlă, dar Mundy se face că nu aude. Cocoţat pe cutia făcută chiar de el, trăgându-şi melonul uşor pe frunte, ceea ce-l face să semene cu un soldat dintr-un regiment de gardă, intenţionând, de fapt, a-şi cuminţi smocul de păr rebel care dă să iasă la iveală, Mundy a pătruns într-o atmosferă la fel de rarefiată ca aceea în care a trăit Ludwig. Doar din când în când le mai acordă atenţie celor din jurul lui, care au capetele înălţate, sau vreunui copil care se trezeşte vorbind, sau unui grup de italieni care au de soluţionat o dispută.

— Când Ludwig se retrăgea în propria minte, devenea stăpânul

universului. Nimeni, *dar nimeni* nu-i putea da ordine. Aici, la Linderhof era reîncarnarea Regelui Soare, acel gentleman călare, pe care îl vedeţi pe masa de acolo: în franceză, Louis este totuna cu Ludwig din germană. Iar la Herrenchiemsee, la câţiva kilometri de aici, Ludwig şi-a construit propriul Versailles. La Neuschwanstein, ceva mai spre munţi, devenea Siegfried, marele rege războinic german, imortalizat într-o operă de Richard Wagner, idolul lui Ludwig. Iar sus în munţi, dacă vă permite pregătirea fizică să ajungeţi, Ludwig a ridicat Palatul Schachen, unde, bineînţeles, s-a încoronat rege al Marocului. Dacă ar fi putut, ar fi devenit un Michael Jackson, numai că, din nefericire, nu auzise de el.

Acum râsetele se aud de peste tot, dar, din nou, Mundy nu le ia în seamă.

— Da, Maiestatea sa avea *capriciile sale.* Cerea să-i fie servită mâncarea aşezată pe o masă din aur, care i se trimitea printr-o deschizătură în podea – o veţi vedea peste câteva minute – astfel ca nimeni să nu-l urmărească mâncând. Îşi ţinea servitorii treji toată noaptea, iar dacă îl iritau, poruncea să fie jupuiţi de vii. Dacă îl apuca vreuna dintre toanele antisociale, vorbea cu toată lumea de după un paravan. Şi vă rog să reţineţi că toate acestea se petreceau în secolul al XIX-lea, nu în Evul Mediu. În lumea reală se construiau căi ferate, nave din oţel, motoare cu aburi, mitraliere şi aparate de fotografiat. Aşadar, să nu ne amăgim că vorbim despre o istorie de genul „a fost odată”. Doar Ludwig se autoamăgea. El se îndrepta înapoi spre rădăcinile istoriei cât de repede putea să-l ţină punga. Ceea ce era, într-adevăr, o problemă, fiindcă el cheltuia banii Bavariei.

O căutătură discretă în jos, spre ceas. Au trecut trei minute şi jumătate. Acum trebuie să urce scara cu vizitatorii după el. Aşa şi face. Prin pereţii despărţitori aude glasurile colegilor, crescând la fel ca şi al lui: energica *Frau Doktor* Blankenheim, profesoară pensionară, convertită recent la budism şi decană a cercului literar, palidul *Herr* Stettler, ciclist şi erotoman, Michel Delarge din Alsacia, preot răspopit. Şi, în urma lui, urcând scările, val după val, infanterişti japonezi conduşi de o regină japoneză a frumuseţii, care calcă foarte mărunt şi leagănă o umbreluţă ce nu seamănă nici pe departe cu aceea a lui Chamberlain.

Şi, undeva aproape de el, şi nu pentru prima oară în viaţa lui, fantoma lui Sasha.

* * *

Oare pe casa scărilor simte gâdilătura bine cunoscută pe şira spinării? Sau în sala tronului? Ori în dormitorul regal? În Sala Oglinzilor? De unde se strecoară senzaţia aceea, ca o presimţire

veche? O sală a oglinzilor este un bastion creat în mod deliberat în calea realităţii. Multiplicate la nesfârşit, în drumul lor spre infinit, imaginile realităţii îşi pierd vigoarea. O siluetă care, văzută faţă în faţă, ar putea transmite groaza sau plăcerea perfectă, devine, în nenumăratele ei reflectări, o simplă premisă, doar prezumţia unei forme.

Pe de altă parte, Mundy este, de nevoie şi prin instruire, un om foarte vigilent. Aici, în Linderhof, nu face nici cel mai neînsemnat gest fără să-şi asigure spatele, faţa şi toate unghiurile, pentru a se apăra de amintirile nedorite ale unor existenţe anterioare sau de oamenii ciudaţi ai acestei vieţi, cum ar fi hoţi de obiecte de artă, vandali, hoţi de buzunare, creditori, portărei de la Heidelberg, turişti senili care ar putea suferi vreun atac de inimă, copii care pot vomita pe covoare nepreţuite, doamne cu căţei ascunşi în poşete şi, mai recent – la ordinul expres al conducerii – terorişti care întreprind acţiuni sinucigaşe. Nu trebuie să excludă însă de pe lista de onoare bine venita încântare, chiar pentru un bărbat care şi-a găsit perechea şi se simte fericit, de a vedea o fată cu forme frumoase, ale cărei calităţi trebuie apreciate doar în mod indirect.

Pentru a avea ajutoare în această veghe, Mundy a numit în secret anumite puncte strategice sau posturi fixe: ici o pictură afumată, care este acoperită cu geam şi îi oferă o imagine a scării, dincolo o urnă din bronz care îi dă o imagine cu unghi foarte larg a persoanelor care stau alături de el, iar acum, chiar Sala Oglinzilor, în care o puzderie de Sasha multiplicaţi par a pluti de-a lungul a kilometri de coridor aurit.

Ori poate nu.

Oare a ajuns altceva decât un Sasha al minţii, un miraj de vineri noaptea? De-a lungul anilor trecuţi de când şi-au luat rămas-bun, Mundy a văzut pe săturate oameni ca Sasha şi de aceea se grăbeşte să se atenţioneze: tipi ca Sasha, ajunşi la ultimul bănuţ, care îl fixează de pe trotuarul de vizavi şi, precipitaţi de foame şi entuziasm, traversează primejdios printre maşini pentru a-l îmbrăţişa; mulţi Sasha supli, cu gulere îmblănite la paltoane, care aşteaptă secretoşi în intrânduri pentru a-i sări în cale sau coboară tropăind scări publice, urlând: *Teddy, Teddy, sunt eu, vechiul tău prieten, Sasha!* Şi totuşi, nici nu se opreşte bine ca să se întoarcă, având un surâs de superioritate, că apariţia se mistuie sau, metamorfozându-se într-o cu totul altă persoană, se îndepărtează şi se pierde în mulţime.

În căutarea unei confirmări de neclintit, Mundy schimbă pe nesimţite punctul de observaţie, întâi ridicând braţul cu un gest retoric, apoi răsucindu-se pe cutia lui pentru a le atrage atenţia turiştilor către privelişte, splendida, magnifica privelişte ce se poate admira pe căpătâiul patului regal – „Urmăriţi-mi braţul, doamnelor şi

domnilor” – înfăţişând o cascadă italiană rostogolindu-se pe versanţii nordici de la Hennenkopf.

— Imaginaţi-vă că vă aflaţi acolo – îi îndeamnă el pe vizitatori, cu o izbucnire exuberantă care face cinste torentului spectaculos – cu cineva iubit! Da, pesemne că *nu,* în cazul lui Ludwig – rafale de râsete isterice din partea ruşilor – dar măcar stând întinşi acolo, înconjuraţi de atâta aur şi albastru regal de Bavaria! Iar când vă treziţi într-o dimineaţă însorită şi deschideţi ochii, vă uitaţi pe fereastră şi – bum!

Şi pronunţând cuvântul *bum* rămâne crucificat: *Sasha, măi omule, unde naiba ai fost?* Numai că Mundy nu rosteşte niciuna dintre aceste vorbe şi nici nu dă de bănuit aşa ceva, nici măcar printr-o tresărire a pleoapelor, fiindcă Sasha, în spiritul wagnerian al locului, şi-a pus pe cap pălăria care îl face invizibil, acea *Tamkappe,* cum se numea ea în poveşti, bereta neagră din Ţara Bascilor, purtată peste ochi, care te fereşte de orice indiscreţie, mai ales la vreme de război.

În plus – ca nu cumva Mundy să fi uitat cum trebuie să se poarte în clandestinitate – Sasha a dus la buze degetul arătător, îndoit şi sugerând reveria, nu drept semn de avertisment, ci, mai curând, în poza visătoare a omului care găseşte plăcere în experienţa altuia de a se trezi într-o dimineaţă însorită şi de a privi pe fereastră către cascada ce se azvârle de pe Hennenkopf. Gestul rămâne de prisos. Nici cel mai vigilent ochi, nici cea mai sofisticată cameră secretă de supraveghere din lume nu ar fi reuşit să surprindă măcar o aluzie la reîntâlnirea celor doi.

Iar Sasha, la fel: Sasha, santinela pitică, plin de viaţă chiar şi când nu face nicio mişcare, detaşat de orice persoană din apropierea lui, pentru a nu se putea face comparaţie între propria statură şi a altuia, ţinându-şi coatele ridicate pe lângă trunchi, de parcă ar fi gata să-şi ia zborul, cu ochii căprui şi aprigi care ţintesc la mai puţin de un centimetru deasupra liniei ochilor tăi – fără a ţine seama că, la fel ca Mundy, tu eşti cu un cap şi jumătate mai înalt decât Sasha – ochi lipicioşi, acuzatori, cercetători, provocatori, gata să te stârnească la acţiune, să te interogheze şi să te descumpănească. Sasha e cât se poate de adevărat, jur.

Turul e pe sfârşite. Regulamentul interior le interzice ghizilor să ceară bacşiş, dar le permite să stea în dreptul uşii, să salute din cap turiştii care pleacă spre lumina soarelui şi să le ureze o vacanţă *absolut minunată* şi fără incidente. Recolta de bacşişuri nu-i niciodată la fel, dar războiul a făcut-o să sece aproape de tot. Uneori Mundy rămâne cu buza umflată până la sfârşit, ţinându-şi melonul aşezat pe capul vreunui bust aflat la îndemână, pentru a nu fi luat drept o pălărie oarecare, destinată cerşitului. Alteori se întâmplă că un cuplu de vârsta a doua sau vreo profesoară care are sarcini mai puţin ortodoxe ţâşneşte cu sfiiciune spre el şi insistă ca Mundy să primească o

bancnotă, după care se grăbeşte să se piardă în ciurdă. În seara asta, un constructor amabil din Melbourne şi soţia lui, Darlene, ţin să-i explice lui Mundy că Tracy, fiica lor, a fost în *exact acelaşi tur* în cursul iernii, *cu exact aceeaşi companie de turism,* să nu-ţi vină a crede, nu? Iar Tracy se simţise minunat tot timpul cât se aflase la castel – poate Mundy îşi mai aduce aminte de ca, fiindcă ea sigur nu l-a uitat pe bărbatul înalt cu melon! O fată blondă cu pistrui şi coadă de cal, prietenul ei, student la Medicină la Perth, joacă rugby în echipa universităţii? Şi, în timp ce Mundy se preface a căuta prin memorie faţa acelei fete – apropo, prietenul ei se numeşte Keith, mărturiseşte omul de afaceri din construcţii, în caz că asta l-ar ajuta – simte mâna mică şi fermă prinzându-l de încheietură, răsucindu-i-o cu palma în sus, aşezând o bancnotă şi strângându-i degetele în jurul ei. În acelaşi moment, preţ de câteva clipe, zăreşte bereta lui Sasha dispărând în mulţime.

— Data viitoare când vii la Melbourne, ne cauţi, da? strigă australianul, vârându-i o carte de vizita în buzunarul de sub drapelul Albionului.

— Negreşit! aprobă Mundy cu un hohot înveselit şi, cu un gest expert, palmează bancnota în buzunarul lateral al hainei.

* * *

Înţelept e să te aşezi înainte de a porni în călătorie, de preferinţă pe propria valiză. Superstiţia e rusească, însă axioma s-a născut o dată cu Nick Amory, care e mentorul lui Mundy în probleme de supravieţuire – „Edward, dacă pluteşte ceva spectaculos în aer, iar asta te poate afecta, atunci, pentru numele cui vrei tu, domoleşte-ţi furia firească şi îngăduie-ţi un moment de gândire înainte de a face saltul."

La Linderhof ziua s-a încheiat, iar personalul şi turiştii se grăbesc spre parcare. Ca o gazdă binevoitoare, Mundy rămâne pe trepte, adresându-le binecuvântări multilingve colegilor care pleacă: *Auf Wiedersehen, Frau Meierhof! Încă nu le-au găsit!* Face referire la armele irakiene de distrugere în masă. *Fritz, Tscüss! Respectele mele soţiei! Seara trecută la Poltergeist a ţinut o cuvântare grozavă!* Se referă la clubul local unde au loc dezbateri literare şi sociale, la care Mundy merge din când în când pentru a se mai detensiona politic. Apoi, către colegii vorbitori de franceză şi spaniolă, doi bărbaţi căsătoriţi unul cu altul – *Pablo, Marcel, o să suferim alături şi săptămâna viitoare. Buenas noches, bonsoir amândurora!* Ultimii rătăciţi dispar în lumina crepusculară, iar el se retrage în umbra aripii vestice a palatului, scufundându-se în bezna de sub o scară.

A nimerit în acel loc din întâmplare, la scurt timp după ce a primit slujba.

Într-o seară, pe când explora interiorul castelului – în grădină urmează a se ţine un concert la lumina lunii şi, dacă Mustafa îi permite, ar dori să mai rămână pentru a-l asculta – descoperă o scară de subsol care nu duce nicăieri. Coborând treptele, dă de o uşă din fier, ruginită, care are cheia în broască. Bate şi, cum nu primeşte niciun răspuns, răsuceşte cheia şi păşeşte înăuntru. Pentru oricine în afară de Mundy, spaţiul în care pătrunde nu e decât un soi de seră murdară, loc unde se abandonează stropitori, furtunuri nefolositoare şi plante bolnăvicioase. Fără ferestre, doar cu un grilaj situat sus şi fixat în peretele din piatră. Aerul greu şi stătut de zambile în putrefacţie şi duduitul unui cazan răzbat din camera alăturată. Dar pentru Mundy ea reprezintă ceea ce Ludwig cel Nebun căuta când a construit Linderhof: un sanctuar, un refugiu în fuga lui de alte locuri în care şi-ar putea găsi scăparea. Face un pas înapoi, încuie uşa şi bagă cheia în buzunar, apoi, vreme de şapte zile lucrătoare, o ia încetişor şi face o recunoaştere amănunţită a ţintei sale. La ora zece dimineaţa, când porţile castelului se deschid, toate plantele sănătoase din camerele deschise publicului sunt udate, iar plantele bolnave au dispărut. Furgoneta firmei care se ocupă de flori, un minibus pe a cărui caroserie sunt pictate flori, iese cel târziu la zece şi jumătate, oră la care plantele ofilite se afla deja în camera aceea sau chiar în maşină, pentru a fi tratate în altă parte. Dispariţia cheii nu a stârnit mirarea nimănui. Încuietoarea nu a fost schimbată. Asta înseamnă că, începând cu ora unsprezece dimineaţa, încăperea devine proprietatea lui personală. Aşa se întâmplă şi în această seară.

Stând drept ca un băţ sub lampa sărăcăcioasă ce atârnă din tavan, Mundy scoate din buzunar o lanternă-stilou, despătureşte înştiinţarea, până când aceasta devine un dreptunghi de hârtie albă, şi vede ceea ce era de aşteptat: scrisul lui Sasha, aşa cum a fost şi va rămâne mereu – aceleaşi împunsături ale E-urilor şi R-urilor germanice, aceleaşi implacabile linii coborâtoare care îl caracterizează drept bărbat. Expresia ce apare pe faţa lui Mundy în momentul în care citeşte mesajul e greu de descifrat. Resemnarea, îngrijorarea şi plăcerea apar şi dispar. Dominantă rămâne o senzaţie de amărăciune. „Treizeci şi patru de ani, gândeşte el. O întâlnire pe deceniu. Ne cunoaştem, ducem un război, ne despărţim timp de zece ani. Ne întâlnim din nou şi, vreme de un deceniu, nu ne putem lipsi unul de altul, purtând o altă luptă. Ne despărţim pentru totdeauna, iar un deceniu mai târziu, tu revii."

Scotocindu-se prin buzunarele hainei, scoate un plic de chibrituri cam jerpelit care provine de la cafeneaua la care lucrează Zara. Detaşează un chibrit, îl aprinde şi apucă hârtia de un colţ, apoi de celălalt, ţinându-o deasupra flăcării, până când aceasta devine un solz răsucit de cenuşă. Îi dă drumul să cadă pe pardoseala din piatră şi,

precauţie necesară, striveşte rămăşiţele sub călcâi, transformându-le într-un praf negricios. Se uită la ceas şi face repede un calcul. Mai are de pierdut vremea o oră şi jumătate. N-are rost să o sune de pe acum. Probabil că abia şi-a început tura. Patronul ei turbează când angajaţii lui primesc telefon în interes personal la oră de vârf. Iar Mustafa e aproape sigur acasă la Dina, împreună cu Kamal. Mustafa şi Kamal sunt prieteni la cataramă, stelele ligii naţionale de crichet din West End-ul turcesc, având u-l ca preşedinte pe domnul Edward Mundy. Dina e verişoara Zarei şi bună prietenă a lui Mundy. Căutând prin agenda mobilului demodat, găseşte numărul şi îl formează.

— Dina. Te salut. Conducerea vrea să ţină în seara asta o şedinţă cu ghizii de tur. Am uitat cu desăvârşire. Poţi să-l ţii pe Mustafa să doarmă la tine dacă eu întârzii prea mult?

— Ted? Se aude glasul puţin spart al lui Mustafa.

— *Bună seara, Mustafa! Ce mai faci?* întreabă Mundy, rar şi apăsat.

Discută în engleză, Mundy fiind profesorul.

— *Îmi…* merge… *foarte, foarte… bine,* Ted!

— Cine e Don Bradman?

— Don… Bradman… este… mai cel grozav… jucător… la bătaie… din lume, Ted!

— În seara asta rămâi la Dina. Bine?

— Ted?

— M-ai înţeles? Am o întâlnire. O să vin târziu.

— Şi… eu dorm… la Dina.

— Exact. Ai înţeles. Dormi la Dina.

— Ted?

— Da?

Mustafa râde atât de nestăpânit încât abia poate vorbi:

— Tu… om foarte… rău, Ted!

— De ce sunt rău?

— Tu… iubeşti… altă femeie! Spun… Zara!

— Cum de-ai ghicit marele meu secret?

Trebuie să repete această replică.

— Ştiu eu! Am… ochi… mari, mari!

— Vrei să ţi-o descriu pe cealaltă femeie pe care o iubesc? Ca să-i spui Zarei?

— Te rog.

— Aşa, cealaltă femeie. Să-ţi spun cum arată?

— Da, da! Spune-mi! Om… rău… ce eşti!

Alte hohote de râs.

— Are picioare foarte frumoase…

— Da, da!

— Are, de fapt, *patru* picioare… foarte *păroase*… şi o coadă lungă şi aurie… şi o cheamă?

— Mo! O iubeşti pe Mo! O să-i spun Zarei că o iubeşti mai mult pe Mo!

Mo e o căţea labrador găsită, numită astfel de Mustafa în cinstea lui însuşi. Câinele s-a instalat la ei de Crăciun, la început spre oroarea Zarei, care ştia din copilărie că, dacă atingi un câine, te pângăreşti şi nu te mai poţi ruga. Cu toate astea, la insistenţele sincronizate ale amândurora, Zarei i s-a înmuiat inima, iar acum Mo nu mai e văzută ca un semn rău.

Sună apoi acasă şi-şi aude propria voce pe robot. Zarei îi place vocea lui Mundy. Uneori, când îi este dor de el în cursul zilei, rulează banda pentru a-i ţine de urât, aşa zice ea. „Draga mea, s-ar putea să vin târziu, o previne el în germana comună. În seara asta are loc o şedinţă a personalului şi am uitat cu totul.” Minciuni de acest fel, rostite din inimă şi pe un ton protector, îşi păstrează integritatea, se linişteşte el, întrebându-se în acelaşi timp dacă tânărul şi prealuminatul imam ar fi de acord cu asta. „Şi te iubesc la fel de mult ca azi-dimineaţă, adaugă el cu severitate, aşa că să nu te ducă gândul la altceva.”

Îşi aruncă ochii spre ceas – mai are o oră şi zece minute. Se apropie de un scaun aurit şi mâncat de cari şi-l aşază în faţa unui garderob dărăpănat în stil Biedermeier. Ţinându-şi echilibrul pe scaunul care se leagănă, pipăie în spatele frontonului garderobului şi scoate o geantă kaki de când lumea, plină de praf. Bate cu palma în ea să se scuture praful, se lasă pe scaun, ia geanta în braţe, scoate baretele scorojite din cataramele pline de rugină, ridică atent partea de deasupra şi se uită bănuitor înăuntru, de parcă n-ar şti sigur la ce să se aştepte.

Cu mişcări delicate, desface conţinutul şi-l pune pe o masă din bambus: o fotografie veche înfăţişând o familie anglo-indiană, inclusiv numeroşii servitori stând pe scările unei masive clădiri în stil colonial; un dosar din piele de bivol pe care stă scris de mână cu majuscule agresive DOSAR; o legătură de scrisori pline de greşeli, datând din aceeaşi perioadă; o buclă din părul unei femei, castaniu închis, înfăşurată în jurul unei mlădiţe de iarbă neagră.

Aceste obiecte nu-l stârnesc decât pentru o privire aruncata în grabă de confirmare a existenţei lor. Ceea ce caută, şi probabil că de aceea l-a lăsat la urmă, este un dosar copertat în plastic în care stau libere, parcă plutind, vreo douăzeci de scrisori nedeschise adresate domnului Teddy Mundy, primite prin intermediul băncii din Heidelberg, scrise cu aceeaşi cerneală neagră, de aceeaşi mână precipitata ca şi înştiinţarea pe care a ars-o ceva mai devreme. Nu reiese numele expeditorului, dar nu are nevoie de asta.

Scrisori greoaie, strivite de vreme.

Sosite din ţări ale lumii a treia, plicuri din hârtie aspră, cu granulaţie mare, întărite cu bandă adezivă şi împopoţonate cu timbre

sclipitoare ca păsările tropicale, călătorind din locuri situate la antipozi, precum Damasc, Jakarta şi Havana.

Întâi le pune în ordine cronologică, după ştampilele poştei. Apoi le deschide, unul câte unul, cu un cuţit vechi din cositor, aflat tot în geantă. Începe să citească. La ce bun? *Domnule Mundy, când citeşti ceva, întâi să te întrebi* de ce *o faci.* Parcă aude glasul apăsat al fostului său profesor de germană, Dr. Mandelbaum, în urmă cu patruzeci de ani. *Citeşti ceva pentru a te informa? Trebuie să ai un motiv. Sau citeşti pentru* a cunoaşte? *Informarea e doar calea, domnule Mundy. Scopul este* cunoaşterea.

„O să aleg cunoaşterea, socoteşte el. Şi promit că n-o să mă las sedus de false ideologii, adaugă el, salutându-l în gând pe imam. Mă voi mulţumi să cunosc ceea ce n-am vrut să cunosc, despre care nu ştiu încă sigur că vreau să ştiu. Sasha, cum de m-ai găsit? De ce trebuie să nu te recunosc? Pe cine eviţi de data asta şi de ce?"

Printre scrisori se găsesc, împăturite, extrase din ziare, rupte în grabă şi purtând semnătura lui Sasha. Pasajele ce merită remarcate sunt semnalate pe text cu o carioca sau cu mai multe semne de exclamare.

Citeşte vreme de o oră, pune scrisorile şi tăieturile din ziare la loc în geantă, iar geanta în ascunzătoare. „Acelaşi amestec previzibil, îşi spune el calm. Nicio iertare. Războiul de unul singur merge înainte, conform planului. Vârsta nu reprezintă o scuză. N-a fost şi nici nu va fi vreodată."

Aranjează scaunul poleit aşa cum l-a găsit, se aşază din nou şi-şi aduce aminte că a rămas cu pălăria pe cap. Şi-o scoate, o răstoarnă şi priveşte absent interiorul ei – un gest pe care îl face mereu în momente de concentrare. Numele mic al proprietarului firmei Steinmatzky & Sons este Joseph. Proprietar împreună cu fiii, nu fiicele. Adresa firmei este Viena, *Dürerstrasse nr. 19, deasupra brutăriei.* Chiar aşa era, fiindcă bătrânul Joseph Steinmatzky ţine să-şi dateze lucrările, iar acest exemplar se laudă cu un an de mare glorie: 1938.

Cu privirea lipită de fundul pălăriei, urmăreşte desfăşurarea scenei. O alee pietruită, un magazinaş deasupra brutăriei. Geamuri sparte cu violenţă, sânge între pietrele de râu, în vreme ce Joseph Steinmatzky, soţia şi numeroşii lui fii sunt târâţi din casă în vacarmul aprobator al proverbialilor martori nevinovaţi din Viena.

Se ridică, îşi îndreaptă umerii, apoi se gheboşează şi-şi freacă mâinile pentru a se elibera de acea imagine. Iese pe casa scărilor, încuie uşa la loc, urcă treptele din piatră. Deasupra peluzelor îngrijite ale palatului pluteşte, în valuri, boarea care va deveni rouă. Aerul proaspăt miroase a iarbă cosita şi a teren de crichet umed. „Sasha, ticălosule, acum ce mai vrei?"

* * *

Îndemnându-şi Volkswagen-ul broscuţă să treacă peste culmea dintre porţile poleite ale castelului lui Ludwig cel Nebun, Mundy coteşte pe drumul spre Murnau. Ca şi stăpânul, maşina a trecut cu mult de prima tinereţe. Motorul gâjâie, ştergătoarele obosite au trasat semiluni pe parbriz. Inscripţia confecţionată artizanal şi lipită pe lunetă, scrisă chiar de Mundy în germană, sună cam aşa: *Şoferul acestui automobil nu mai emite pretenţii teritoriale asupra Arabiei.* Trece fără probleme prin două intersecţii şi, aşa cum i s-a promis, întâlneşte un Audi albastru cu numere de München care iese dintr-o alee laterală chiar în faţa lui, având la volan o siluetă purtând beretă ca a lui Sasha.

Cale de cincisprezece kilometri, conform kilometrajului nu tocmai de încredere al automobilului, Mundy se ţine scai de Audi. Drumul coboară, pătrunde într-o pădure şi se bifurcă. Fără a semnaliza, Sasha face la stânga, iar Mundy, în Volkswagen-ul lui, coteşte după el. Şirurile de copaci întunecaţi conduc în jos, către un lac. Ce lac? După Sasha, singurul lucru pe care Mundy îl are în comun cu Lev Troţki este ceea ce marele bărbat numea cretinism topografic. Ajuns în apropierea unui semn de parcare, Audi-ul coboară o rampă şi opreşte, derapând puţin. Mundy îl imită, aruncând în acelaşi timp o privire în oglinda retrovizoare să vadă dacă e urmărit cumva sau dacă pe drum trece încet vreo maşină, fără să oprească. Nimic. Cu o valiză în mână, Sasha coboară cu paşi iuţi şi ezitanţi scările acoperite cu pavele.

Sasha crede că înainte de naştere, în pântecele mamei, nu a avut suficient oxigen.

Dinspre potecă urcă până la el un zgomot, un fel de muzică zdrăngănită, de bâlci. Luminile ca de basm sclipesc printre copaci. E vorba de o sărbătoare sătească în plină desfăşurare, iar Sasha se grăbeşte într-acolo. Temător că l-ar putea pierde din ochi, Mundy măreşte pasul, reducând distanţa dintre ei. Având-l pe Sasha cam la cincisprezece metri în faţă, se prăbuşesc amândoi într-un tărăboi uman asurzitor. Căluşeii se rotesc în muzică de carnaval, un matador suit pe o căruţă cu fân se unduieşte în faţa unui taur din carton decupat şi bolboroseşte în germana sileziană despre *amor*. Petrecăreţi îmbuibaţi de bere, nesimţitori la războiul ce bântuie, suflă în nişte jucării, înfăţişând şerpi cu pene. Nimeni nu pare nelalocul lui, nici Sasha, nici eu. Toţi suntem cetăţenii acestui loc măcar pentru o zi, iar Sasha nu şi-a pierdut îndemânarea.

Aflat pe un vas cu aburi împodobit cu drapele şi folosind o portavoce, un *Grossadmiral* le ordonă celor din preajmă să se prezinte *imediat* pe punte pentru o croazieră romantică. Deasupra lacului explodează o rachetă. Stelele multicolore coboară în cascadă deasupra apei. Vin sau pleacă? Să-i întrebăm pe Bush şi Blair, marii noştri lideri

războinici, dintre care niciunul n-a auzit vreun glonţ şuierându-le pe la ureche.

Sasha a dispărut. Mundy ridică privirea şi, spre uşurarea lui, îl vede urcând, împreună cu valiza, spre Cer, pe o scară din fier în spirală, lipită de o vilă în stil edwardian, ai cărei pereţi sunt vărgaţi. Paşii lui trădează disperarea. Întotdeauna au fost aşa. Inconfundabil felul în care îşi lasă capul în jos de fiecare dată când păşeşte cu dreptul. O fi grea valiza aceea? Nu, iar Sasha are grijă să o protejeze când dă colţul. O bombă, oare? Nu, Sasha nu se ocupă niciodată de aşa ceva.

După ce mai aruncă o privire nepăsătoare în jur pentru a vedea cine mai participă la această petrecere sătească, Mundy urcă după Sasha. „ÎNCHIRIERE MINIMUM O SĂPTĂMÂNĂ”, îl avertizează o plăcuţă. *„O săptămână?* Cine are nevoie de o săptămână? Jocurile acestea s-au isprăvit acum paisprezece ani.” Priveşte în jos. Nu-l urmează nimeni. Urcând destul de greu, vede că uşa fiecărui apartament este vopsită în mov şi iluminată de o dungă fluorescentă. Pe semipalier, o femeie cu obrajii scofâlciţi şi purtând o haină de şerpaş şi mânuşi se scotoceşte prin poşetă. Precipitat, el îi adresează un *Grüss Gott*{4}. Ea nu-l ia în seamă ori e surdă. „Scoate-ţi mânuşile, femeie, şi poate o să găseşti cheia.” Continuând să urce, aruncă o privire visătoare spre ea, de parcă ar reprezenta pământul pentru un naufragiat. Şi-a pierdut cheia! Iar nepotul e încuiat înăuntru. „Coboară şi ajut-o! Fii cavaler, apoi întoarce-te acasă la Zara, Mustafa şi Mo!”

Continuă să urce. Scara mai dă un colţ. Pe vârfurile munţilor din jur, păşunile etern înzăpezite se desfăşoară în lumina lunii. Dedesubt, lacul, bâlciul, hărmălaia – şi încă niciun urmăritor, din câte îşi dă seama. Iar în faţă, o ultimă uşă vopsită în mov, întredeschisă crăpată. O împinge uşor. Se deschide puţin, dar bezna dinăuntru îl face să se oprească. Dă să strige *Sasha!,* dar amintirea beretei îl face să se abţină.

Trage cu urechea şi nu aude decât zgomotul petrecerii. Păşeşte înăuntru şi închide uşa. În semiîntuneric, îl vede pe Sasha stând chinuit în poziţie de drepţi, având valiza la picioare. Braţele îi stau întinse, atât cât se poate, pe lângă corp, iar degetele mari împung înainte, în cea mai autentică poziţie respectată de un funcţionar al Partidului Comunist la o paradă. Însă chipul, amintind de cel al lui Schiller, ochii pătrunzători, poziţia uşor înclinată în faţă, sugerând disponibilitatea de a trece la acţiune imediat, chiar şi în întunericul punctat de licăriri de lumină, niciodată nu i s-a părut atât de viu sau alert.

— Aş spune că ai ajuns să rosteşti o groază de prostii, Teddy, remarcă Sasha.

Acelaşi accent saxon reţinut, observă Teddy. Aceeaşi voce pedantă, tăioasă ca briciul, depăşind cu mult statura lui. Aceeaşi capacitate de a adresa reproşuri fără a sta mult pe gânduri.

— Divagaţiile tale filologice sunt de rahat, iar portretul făcut lui Ludwig cel Nebun e o prostie! Ludwig a fost un ticălos de fascist. La fel şi Bismarck. Ca şi tine, de altfel, căci, în caz contrar, mi-ai fi răspuns la scrisori.

Până să termine fraza, amândoi se grăbesc unul către celălalt spre îmbrăţişarea atât de mult amânată.

CAPITOLUL DOI

Tumultuosul fluviu care se unduieşte de la naşterea lui Mundy până la reîncarnarea lui Sasha, la Linderhof, nu-şi trage izvorul dintr-un comitat al Angliei, ci în blestematele lanţuri muntoase şi ravene din Hindu Kush care, după trei secole de administraţie colonială britanică, au devenit Provincia Frontierei de Nord-Vest.

— Acest tânăr *sahib* al meu pe care-l vedeţi aici – obişnuia să afirme maiorul de infanterie în retragere, care era şi tatăl lui Mundy, în bodega Golden Swan{5} din Weybridge, către cei care nu avuseseră nefericirea de a mai fi ascultat povestea sau către cei care o auziseră de cel puţin zece ori, dar erau prea politicoşi ca să o spună – e pe cale de a deveni o *raritate* istorică, nu-i aşa, băiete?

Şi, spunând asta, îşi petrece plin de afecţiune braţul pe după umărul adolescentului Mundy, îi ciufuleşte părul, după care îl întoarce cu faţa spre lumină pentru ca auditoriul să-l poată vedea mai bine. Maiorul e scund, agitat şi pătimaş. Gesturile lui, chiar şi când vrea să-şi demonstreze iubirea, sunt mai curând pugilistice. Fiul e ca un vrej, deja mai înalt cu un cap decât tatăl.

— Şi vă voi spune *de ce* tânărul Edward e o raritate, dacă-mi îngădui, domnule, urmează el, înviorându-se tot mai mult, pe măsură ce se adresează tuturor domnilor din apropiere, dar şi doamnelor, pentru că ele încă se mai simt atrase de el, iar el nu s-ar da înapoi. În dimineaţa în care servitorul m-a anunţat că doamna era pe cale să-mi facă onoarea de a-mi oferi un copil – chiar acesta din faţa ta, domnule – deasupra infirmeriei regimentului răsărise un soare indian absolut *firesc.*

Urmează o pauză studiată, de felul celor pe care, într-o bună zi, le va deprinde şi Mundy, timp în care maiorul ridică paharul cu un gest mistic, iar capul i se înclină pentru a saluta.

— *Şi totuşi,* domnule, reia el firul întrerupt al relatării. Şi totuşi. Când acest tânăr urma să apară pe terenul de paradă – iar aici se răsuceşte acuzator spre Mundy, dar privirea pătimaşă din ochii albaştri e la fel de iubitoare ca întotdeauna – fără caschetă, domnule, paisprezece zile de arest, după cum obişnuiam să spunem – soarele acela nu mai era indian. Aparţinea dominionului autoguvernat al Pakistanului. Nu-i aşa, băiete? Nu?

La care băiatul roşea de cele mai multe ori şi rostea ceva, bâlbâindu-se: „Da, aşa mi-ai spus tu, tată”, ceea ce e de ajuns pentru a-i aduce drept recompensă un hohot aprobator de râs, iar maiorului probabil încă un pahar pe cheltuiala altcuiva, precum şi prilejul de a insista asupra moralei pe care o are povestea lui.

— Doamna Istorie, o femeie foarte schimbătoare, domnule – zice el

în limbajul telegrafic pe care fiul îl va moşteni – poţi mărşălui pentru ea zile şi nopţi. Transpiri pentru ea. Cureţi, freci, te razi, te aranjezi pentru ea. Dar nu contează nici cât negru sub unghie. În ziua în care nu te mai vrea – *afară.* Liber. Deşeu. De ajuns. Un pahar încă plin îşi începe urcuşul spre gură. În sănătatea dumitale, domnule. Atâta generozitate… Pentru Regina-împărat. Dumnezeu s-o binecuvânteze. Dar alături de un luptător din Punjab. Cel mai bun soldat care a existat vreodată, fără excepţie. Cu o singură condiţie: să aibă conducători, domnule. Aici e buba.

Plus o bere cu ghimbir pentru tânărul *sahib,* dacă are noroc, în timp ce maiorul, cuprins de un acces de emoţie, scoate o batistă kaki din mâneca hainei militare deja puţin zdrenţuite şi, după ce-şi tamponează cu ea mustăcioara îngrijită, îşi şterge obrajii, după care o pune înapoi de unde a luat-o.

Maiorul are motiv să verse lacrimi. În ziua naşterii Pakistanului, după cum ştiu prea bine clienţii de la Golden Swan, el şi-a pierdut nu numai cariera militară, ci şi soţia, care, după ce şi-a privit îndelung întârziatul fiu, asemenea Imperiului, şi-a dat duhul.

— Domnule, ce femeie…

S-a făcut ora băuturicii de seară, iar maiorul începe să devină sentimental.

— Un singur cuvânt o poate descrie: *calitatea.* Prima oară când am văzut-o, era îmbrăcată de călărie, ieşită la o plimbare liniştita în zori, însoţită de câţiva servitori. Făcuse deja cinci curse în galop pe câmp şi arăta ca şi cum ar fi ieşit de la Colegiul Cheltenham pentru doamne, după ce mâncase o porţie de căpşune cu frişcă. Cunoştea fauna şi flora mai bine decât localnicii. Ar fi fost şi astăzi printre noi, Dumnezeu s-o binecuvânteze, dacă dobitocul acela de doctor al regimentului ar fi fost treaz măcar pe jumătate. În amintirea ei, domnule. Pentru regretata doamnă Mundy. Înainte, marş!

Ochii înlăcrimaţi rămân fixaţi asupra fiului, de a cărui prezenţă pare să fi uitat vreme de câteva momente.

— Tânărul Edward, explică el. Deschide sezonul de bowling pentru şcoala lui. Câţi ani ai, băiete?

Iar băiatul, aşteptând să-şi conducă tatăl acasă, recunoaşte că are şaisprezece ani.

Cu toate acestea, după cum îi asigură el pe toţi, pe maior nu l-a doborât tragedia dublei pierderi. A rămas la post, domnule. A rezistat. Văduv, cu un copil de care trebuia să aibă grijă, când puterea britanică se năruia ca un castel de nisip, s-ar putea crede că maiorul va proceda la fel ca atâţia alţii: va coborî drapelul Albionului de pe catarg, va suna stingerea şi va reveni acasă pentru a deveni un oarecine. Dar maiorul era plămădit din alt aluat, domnule. Nu, nici vorbă. El prefera să cureţe latrinele servitorilor decât să pupe în fund

vreun profitor de război lipsit de vlagă, un civil care habar nu are ce e aceea armata, păi treabă e asta, domnule?

— Mi-am chemat servitorii şi le-am zis: *„Derzi,* scoateţi însemnele de maior al coroanei de pe uniforma mea kaki şi înlocuiţi-le cu semiluna Pakistanului – *juldi".* Iar eu mi-am oferit serviciile – atâta vreme cât vor fi apreciate – corpului celui mai bun de luptători din lume, *punând condiţia* – iar cu degetul arătător împunge aerul în semn de avertisment serios – domnule, punând condiţia să aibă *comandanţi.* Aici e problema.

Şi, ajuns în acest punct, spre uşurarea tuturor, clopoţelul care anunţă ultimele comenzi sună, astfel că băiatul îşi strecoară palma cu pricepere pe sub braţul tatălui şi îl conduce până acasă – The Vale, la numărul doi – pentru a termina porţia de curry care a rămas de seara trecută.

* * *

Dar originea lui Mundy nu poate fi definită chiar atât de uşor pe cât sugerează aceste prelegeri ţinute într-un bar. Maiorul, foarte darnic atunci când se discută o problemă în linii mari, devine reticent când vine vorba de amănunte, iar, drept urmare, amintirile lui Mundy despre propria copilărie cuprind un lanţ de tabere militare, barăci, depozite de muniţii şi posturi în munţi, care se derulează cu atât mai repede cu cât cariera maiorului se scufundă mai aprig. La un moment dat, mândrul fiu al imperiului domneşte suveran asupra unui cantonament mereu proaspăt văruit în alb, căruia nu-i lipsesc clubul, terenul de polo, bazinul de înot, jocurile pentru copii şi piesele de teatru de Crăciun, inclusiv o istorică punere în scenă a piesei *Albă-ca-Zăpada,* în care el deţine rolul lui Dopey. La scurt timp după aceea, aleargă desculţ prin noroiul uliţelor unei aşezări pe jumătate părăsite, la zeci de kilometri de cel mai apropiat oraş, cu căruţe trase de bivoli în loc de automobile, o sală de cinematograf din tablă ondulată drept club şi budincă de Crăciun gata mucegăită, servită la o popotă de regiment.

Puţine lucruri de preţ supravieţuiesc atâtor mutări. Pieile de tigru ale maiorului, cuferele lui militare şi preţioasele sculpturi în fildeş sunt pierdute de poştă. Până şi amintirea regretatei soţii a fost furată, jurnalele, scrisorile, precum şi o cutie cu inegalabile bijuterii de familie. Maiorul l-ar biciui pe acel hoţ şi ticălos de diriginte al poştei din Lahore, la fel şi pe toţi acei *chaprassis*{6} din subordinea lui. Iar într-o seară, ameţit bine după mai multe pahare, i se destăinuieşte lui Mundy, care l-a adus în pragul disperării cu întrebările lui insistente şi neroade.

— *Mormântul* ei, băiete? O să-ţi spun unde e mormântul ei! A

dispărut! Făcut fărâme de triburile nomade! Nicio piatră n-a rămas în picioare. Tot ce ne-a rămas e *aici!*

Şi îşi duce pumnii minusculi la piept şi-şi mai toarnă un pahar de *chota peg.*

— Femeia aceea a avut clasă, nici nu-ţi închipui ce clasă, băiete. De fiecare dată când mă uit la tine, o văd pe ea. Din nobilimea anglo-irlandeză. Proprietăţi necuprinse, făcute una cu pământul în timpul tulburărilor sociale din Irlanda. Întâi irlandezii, iar acum dervişii aia nenorociţi. Aproape tot clanul, dispărut sau împrăştiat în cele patru vânturi.

Ajung să-şi mai tragă sufletul în oraşul-garnizoană Murree, situat pe un deal. În vreme ce maiorul vegetează într-o cazarmă din chirpici şi fumează Craven A spre bucuria gâtlejului şi mârâie din cauza sumelor reduse pentru cheltuieli, a listelor cu bolnavi şi a programărilor de permisie, Mundy este dat în grija unei *ayah*{7} din Madras, foarte grasă, care a venit spre nord o dată cu dobândirea independenţei, iar acum nu mai are alt nume în afară de Ayah şi recită alături de el versuri în engleză şi punjabi, şi-l învaţă pe furiş Zicerile Sfinte din Coran, şi-i povesteşte despre un zeu pe nume Allah, care iubeşte dreptatea, şi pe toţi oamenii din lume, şi pe profeţii lor, chiar creştini şi hinduşi, dar cel mai mult, spune ea, îi iubeşte pe copii. Cu chiu, cu vai, după multe presiuni din partea lui Mundy, Ayah îi mărturiseşte că nu mai are soţ, copii, părinţi, surori sau fraţi în viaţă. Toţi au murit, Edward. Sunt alături de Allah, toţi. N-ai nevoie să ştii mai mult. Iar acum, dormi.

Supusă unui interogatoriu şi mai hotărât, ea recunoaşte că au fost cu toţii ucişi în masacrul care a urmat Separaţiei. Ucişi de hinduşi. Ucişi în gări, în moschei şi în pieţe.

— Şi tu cum de-ai rămas în viaţă, Ayah?

— Aşa a fost voia Domnului. Tu eşti binecuvântarea mea. Acum dormi.

Când coboară seara, înconjurat de un cor de behăituri de capre, urlete de şacali, sunete de trâmbiţe şi bubuit insistent de tobe punjabi, stând sub un arbore *neem* de pe marginea fluviului, maiorul se gândeşte la viaţa trecătoare şi pufăie din havane cărora le spune „birmaneze” şi pe care le taie de-a lungul cu un briceag din cositor. Din când în când, se tratează din bidonaşul din tablă cositorită pe care-l ţine la şold, în vreme ce fiul lui, crescut peste măsură de înalt, se zbenguie în apă cu alţi copii localnici de vârsta lui şi, punând în scenă nesfârşitele istorii de măceluri săvârşite pretutindeni de adulţi, se joacă de-a hinduşii contra musulmanilor şi toţi fac pe mortul cu rândul. La patruzeci de ani distanţă, Mundy nu trebuie decât să închidă ochii pentru a simţi răcoarea fermecată a aerului care se naşte imediat după apusul soarelui şi să perceapă în nari mirosurile care se

trezesc la viaţă o dată cu crepusculul, sau să contemple zorile care cresc peste dealurile ce sclipesc în verde după trecerea musonului, sau să audă ţipetele ascuţite ale tovarăşilor de joacă stingându-se şi făcând loc altui glas, al muezinului, şi răcnetelor nocturne ale tatălui care îşi face albie de porci băiatul acela al lui care şi-a ucis mama – *Ei, nu asta ai făcut, nu asta? Vino aici,* juldi, *vino când îţi poruncesc!* Dar băiatul, *juldi* sau nu, refuză sau, ca alternativă, preferă să o lase pe Ayah să-l ţină strâns alături de ea până când băutura îşi face efectul şi tatăl adoarme.

Din când în când, băiatul trebuie să îndure sărbătorirea zilei de naştere, iar din clipa în care aceasta apare la orizont, el cade pradă unei întregi armate de boli: crampe la stomac, dureri de cap şi febră, diaree, simptome de malarie sau temeri că ar fi fost muşcat de un liliac veninos. Ziua însă soseşte oricum, iar servitorii de la bucătărie fac un curry de sărbătoare şi un tort uriaş pe care scrie *La mulţi ani, Edward,* dar nu sunt invitaţi şi alţi copii, obloanele stau trase, masa e pregătită pentru trei persoane, lumânările se aprind, iar servitorii se înşiruie tăcuţi pe lângă pereţi, în timp ce maiorul, îmbrăcat în uniforma de paradă, cu toate decoraţiile prinse în piept, pune gramofonul să cânte aceleaşi şi aceleaşi balade irlandeze, iar Mundy se întreabă cum să scape fără a mânca prea mult curry. Cu un aer solemn, suflă în lumânări, taie trei felii din tortul lui aniversar şi pune una pe farfuria mamei. Dacă maiorul e pe jumătate treaz, tatăl şi fiul se vor război în tăcere cu piesele de şah din fildeş roşu şi alb, care fac parte dintr-un set ce vede lumina doar de sărbători. Partidele se încheie întotdeauna înainte de final. Tabla cu piese e pusă deoparte pentru a doua zi, dar acea zi nu vine niciodată.

Mai sunt însă alte seri, foarte rare – şi nici nu trebuie să fie multe – când maiorul, cu o strâmbătură mai fioroasă decât de obicei, se apropie pe furiş de un birou aflat într-un colţ al camerei, îl descuie cu o cheie de pe lanţul ce-l poartă asupra lui şi, îndeplinind un adevărat ceremonial, scoate din el un volum vechi, legat în pânză roşie, numit *Lecturi alese din Operele lui Rudyard Kipling.* Îşi scoate apoi ochelarii de citit din tocul metalic şi ciobit şi-şi aşază paharul de whisky într-o scobitură a scaunului din trestie indiană, după care citeşte cu glas lătrător fraze despre Mowgli, băiatul junglei, şi despre alt băiat pe nume Kim, care a devenit spion în serviciul Reginei şi al Împăratului, deşi fragmentul nu dezvăluie ceea ce se întâmplă cu el după ce devine spion şi nici dacă învinge sau e prins. Ore în şir, maiorul soarbe din pahar şi citeşte şi iar soarbe la fel de solemn, de parcă ar oficia singur serviciul împărtăşaniei, până într-un târziu, când adoarme, iar Ayah apare tăcută din umbrele unde a aşteptat ghemuită tot acest timp şi, luându-l de mână pe Mundy, îl duce la culcare. Antologia Kipling, îl anunţă maiorul, este singura carte care a supravieţuit unei uriaşe

biblioteci ce a aparţinut cândva mamei.

— Femeia aceea avea în cap mai multe cărţi decât am avut eu parte de mese calde, se minunează el în felul lui cazon.

Cu toate acestea, în timp, faptul că o cititoare atât de ilustră precum mama lui i-a lăsat doar un terfelog cu poveşti arhicunoscute devine un soi de enigmă pentru Mundy, dar şi un motiv de frustrare. El preferă istorisirile despre faptele eroice ale Profetului Mahomed.

Drept simulacru de educaţie, băiatul urmează o şcoală colonială muribundă, care funcţionează pentru orfani şi pentru copiii ofiţerilor britanici lefteri, joacă în spectacole de pantomimă şi îi face vizite săptămânale unui misionar anglican cu faţa fără niciun rid, care îi dă lecţii de religie şi pian şi ţine să dirijeze degetele băieţilor cu propriile lui degete. Dar aceste izbucniri aleatorii de creştinism reprezintă doar întreruperi plictisitoare în zborul însorit al fiecărei zile de păgânism. Orele cele mai plăcute sunt cele în care, îndârjit, joacă crichet cu Ahmed, Omar şi Ali pe un petic de pământ uscat din spatele moscheii sau când priveşte băltoacele ca sticla dintre stânci, în care se zăresc bucăţi de sidef, în timp ce şopteşte vorbe copilăreşti de iubire către Rani, o frumuseţe desculţă a satului, în vârstă de nouă ani, pe care, după ce se fac toate aranjamentele necesare, doreşte să o ia de soţie pentru totdeauna; sau răcneşte imnuri patriotice în punjabi atunci când noul şi sclipitorul drapel al Republicii Islamice Pakistan este înălţat deasupra terenului de crichet al regimentului.

Mundy şi-ar fi petrecut restul tinereţii în acest mod care nu-l solicita prea mult, la fel şi restul vieţii, dacă n-ar fi sosit seara în care servitorii şi chiar şi Ayah au fugit, iar obloanele casei au fost din nou bătute în cuie, în vreme ce tatăl şi fiul, grăbindu-se în tăcere, îşi încarcă puţinele bunuri lumeşti în vreo două valize ce au colturile întărite cu cleme alămite. Când se crapă de zori, se trezesc în partea din spate a unui vechi camion de poliţie militară care iese hurducăindu-se din tabără şi sunt păziţi de doi soldaţi punjabi cu feţe. Umbre. Ghemuit alături de Mundy, degradat, fostul maior din infanteria pakistaneză poartă o pălărie civilă şi vechea lui cravată de şcoală, întrucât cravata regimentului nu mai este demnă de un renegat care s-a făcut vinovat de violenţă faţă de un frate ofiţer. Ce a făcut cu mâna când a ridicat-o nu se spune, dar dacă experienţa nu-l înşela pe Mundy, maiorul nu o înălţase doar ca să o strecoare, nefolosită, în buzunar. Ajunşi la porţile garnizoanei, soldatul care până atunci îl primea pe Mundy cu un zâmbet până la urechi, în semn de salut, are faţa împietrită, iar Ayah sta albă ca toate fantomele de care se teme în nenorocirea, furia şi dezgustul ei. Ahmed, Omar şi Ali răcnesc şi aleargă după camion, însă Rani nu se află printre ei. Purtând o tunică de cercetaş, cu părul negru proaspăt împletit în codiţe lăsate pe spate, stă aplecată pe marginea drumului, cu picioarele strânse, şi suspină în

pumni.

Vasul iese din portul Karachi pe întuneric şi rămân amândoi în beznă tot drumul până în Anglia, fiindcă maiorului i s-a făcut ruşine de propriul chip după ce şi l-a văzut în presa locală. Pentru a şi-l ascunde altor priviri, bea whisky în cabină şi mănâncă doar ceea ce băiatul îi vâră cu forţa în gură. Tot băiatul devine şi paznicul lui, veghind, executând raiduri pe navă, verificând cotidianul tipărit la bord pentru a nu conţine materiale neplăcute, scoţându-l pe furiş pe punte pentru a se plimba puţin înainte de răsăritul soarelui, la fel şi seara, în vreme ce lumea se schimba pentru a coborî la cină. Stând întins pe spate în celălalt pat îngust, fumând fără să vrea din havanele tatălui şi numărând capetele de şuruburi din grinzile de tec ce se arcuiesc pe deasupra capului şi trăgând cu urechea ba la bâiguielile maiorului, ba la duduitul înfundat al motoarelor navei, ba încercând să facă oarece lumină în lecturile din Rudyard Kipling, visează la Rani şi se vede înotând spre casă – ţara aceea pe care tatăl lui o numeşte India.

Iar în durerea lui, maiorul are multe de spus pe tema adoratei şi abandonatei India, unele lucruri surprinzându-l pe tânărul Mundy. Simţind că nu mai are nimic de câştigat prefăcându-se, maiorul se declară dezgustat la culme de îngăduinţa tacită dovedită de ţara lui faţă de dezastruoasa Separaţie. Îi face albie de porci pe ticăloşii şi dobitocii de la Westminster. Se fac vinovaţi de toate, până şi de cele ce i s-au întâmplat familiei lui Ayah. E ca şi cum maiorul trebuie să se descarce de propria vină ce îl apasă. Băile de sânge şi migraţiile forţate, prăbuşirea legii şi a ordinii, dar şi a administraţiei centrale nu sunt consecinţa intransigenţei localnicilor, ci a lipsei de respect, a manipulării, a lăcomiei, a corupţiei şi a laşităţii coloniale britanice. Lordul Mountbatten, ultimul vicerege, împotriva căruia maiorul nici nu voise să audă vreo vorbă urâtă, devine, în atmosfera îmbibată de fum a cabinei minuscule, Marele Nătărău. „Dacă Nătărăul s-ar fi mişcat mai încet cu Separaţia şi mai rapid pentru a pune capăt masacrelor, ar fi salvat milioane de vieţi. Două milioane.” Attlee şi Sir Stafford Cripps nu se bucurau de vorbe mai blânde. Se dădeau drept socialişti, dar erau, de fapt, nişte snobi ca atâţia alţii.

— Iar în ce-l priveşte pe Winston Churchill, dacă *lui* i s-ar fi permis să acţioneze, ar fi făcut mai mult rău decât toţi ceilalţi nenorociţi puşi laolaltă. Şi ştii de ce, băiete? Ştii *de ce?*

— Nu, domnule.

— El îi consideră pe indieni drept o gloată de negrişori, de aceea. Bate-i cu biciul, spânzură-i şi predică-le Biblia. Să nu cumva să aud vreo vorbă bună despre individul ăsta, m-ai înţeles, băiete?

— Da, domnule.

— Dă-mi nişte whisky!

S-ar putea ca explozia eretică a maiorului să fi prezentat unele limite intelectuale, însă efectul ei asupra impresionabilului Mundy, în acele momente cruciale ale vieţii lui, a venit ca un trăsnet. Într-o străfulgerare o vede pe Ayah stând cu palmele strânse laolaltă în semn de groază, având toată familia măcelărită la picioarele ei. Îşi aduce aminte de fiecare zvon confuz privind tot felul de crime colective, urmate de răzbunare în masă. Deci şi britanicii – nu numai hinduşii – au fost nişte brute! Retrăieşte împunsăturile pe care, ca englez creştin, trebuise să le sufere din partea lui Ahmed, Omar şi Ali. Prea târziu, le mulţumeşte totuşi pentru înţelegerea de care au dat dovadă. O revede pe Rani şi se minunează că a fost în stare să treacă peste toate şi să-l iubească. Respins de ţara pe care o iubeşte, surprins în perioada de sfârşit a pubertăţii, târât zi şi noapte către o ţară vinovată pe care nu a văzut-o niciodată, dar pe care trebuie de acum încolo să o numească patrie, Mundy se vede pentru prima oară expus unei reconsiderări radicale a istoriei coloniale.

* * *

Anglia care îl aşteaptă pe tânărul Mundy este un cimitir cotropit de ploaie pentru morţii vii, puşi în mişcare de un bec de patruzeci de waţi. Şcoala cu internat, din piatră cenuşie şi cu aspect medieval, duhneşte a dezinfectant şi este dominată de colaboraţionişti în pantaloni scurţi şi de ciudaţi despoţi adulţi. Casa de la numărul doi, The Vale, lăcrimează şi putrezeşte, în vreme ce tatăl găteşte la nesfârşit curry necomestibil şi-şi urmează neclintit alunecarea spre degradarea totală. Cum în Weybridge nu există casă cu felinar roşu, tatăl angajează o menajeră scoţiană fâşneaţă, pe numele ei doamna McKechnie, care, rămânând cu încăpăţânare la vârsta de douăzeci şi nouă de ani, împarte în dispreţ patul cu maiorul şi lustruieşte mereu tacâmurile de argint din ultima cutie rămasă a colecţiei aduse din India, până când, unul după altul, obiectele din argint dispar în mod inexplicabil. Iar fluşturatica doamnă nu-l mângâie niciodată pe obraz pe Mundy, aşa cum făcea Ayah, şi nici nu-i spune poveşti eroice despre Mahomed, şi nici nu-i încălzeşte mâna între palmele ei până când adoarme, şi nici nu-i înlocuieşte talismanul pierdut, o piele de tigru, pentru a-l păzi de fantasmele nopţii.

Trimis la o şcoală-internat pe baza unei moşteniri primite de la o mătuşă îndepărtată şi al unui stipendiu pentru fiii de ofiţeri, Mundy este întâi uimit, apoi cu adevărat îngrozit. Cuvintele de adio ale maiorului, deşi bine intenţionate, nu l-au pregătit pentru confruntarea dură cu noua lui viaţă.

— Să ţii minte că mama te urmăreşte tot timpul, băiete, iar dacă se piaptănă cineva în public, să fugi de el ca de diavol, îl îndeamnă tatăl

cu glas dogit, când îl îmbrăţişează.

În trenul care îl duce spre şcoală, încercând cu disperare să aibă permanent în minte că mama îl veghează, Mundy priveşte zadarnic afară după copii cerşetori care să se agaţe de ferestre, sau după diverse peroane gemând de şiruri de oameni cu capetele acoperite şi cu picioarele ieşind de sub cearşaf, sau după băieţi care se piaptănă în văzul lumii. În locul peisajului maroniu ca balega şi a şirurilor albăstrui ale munţilor, vede doar câmpuri îmbibate de apă şi împrejmuiri misterioase, care îi spun că este binevenit în puternica patrie.

După sosirea la locul de încarcerare, fostul zeuşor alb şi *baba-log*{8} este redus fără multă vorbă la rangul de intangibil. Spre sfârşitul primului trimestru este ales prin vot drept ciudat colonial, iar după aceea adoptă un accent aparte pentru a trage foloasele din această distincţie primită. Spre disperarea colegilor, stă tot timpul cu ochii după şerpi. Când aude uruitul demodatei instalaţii sanitare a şcolii, se aruncă sub bancă şi răcneşte: „Cutremur!”. În zilele de baie, se înarmează cu o rachetă veche de tenis pentru a se feri de liliecii care ar putea cădea de pe tavan, iar când sună clopotul pentru a merge la capelă, se întreabă în gura mare dacă îl cheamă muezinul. Trimis la alergări dis-de-dimineaţă pentru a-şi mai domoli libidoul, simte dorinţa de a se întreba dacă ciorile de Dorset, care dau roată prin aer, nu sunt cumva zmeie.

Pedepsele cu care se alege nu-l sperie. În cursul orelor preparatoare de seară el bolboroseşte pasaje din Coran aproape uitate, pe care le învăţase cândva de la Ayah, iar când bate clopotul de stingere, e prins în halat aplecat asupra unei oglinzi sparte din spălător, strâmbându-se şi căutând înfrigurat semne de înnegrire a pielii şi de cearcăne în jurul ochilor care să-i confirme convingerea intimă că este mai curând *un om de nimic,* nu moştenitorul demnităţii ce a aparţinut aristocraticei lui mame. Nu are un asemenea noroc: el este Cel Dispreţuit, condamnat la închisoare pe viaţă din cauza statutului său – domn britanic, individ care mâine-poimâine ar putea face parte din clasa conducătoare.

Singurul lui aliat spiritual e un proscris asemenea lui: un refugiat cu părul alb, temător şi fără vârstă, care poartă ochelari ce nu au rame şi un costum sărăcăcios, dă lecţii de germana şi violoncel şi locuieşte singur într-o pensiune din cărămidă roşie, lângă piaţeta de pe Bristol Road. Îl cheamă Mallory. Mundy îl descoperă citind într-o ceainărie de pe High Street. Tocmai se desfăşoară măreaţa întâlnire dintre maeştri, dar oare de ce domnul Mallory pare a nu fi prezent?

— Fiindcă nu-s chiar *maestru,* domnule Mundy, explică el, închizând cartea şi luând o ţinută dreaptă şi băţoasă. Poate voi deveni aşa ceva într-o bună zi, când o să mai cresc. Deocamdată sunt maestru

temporar. Temporar în mod permanent. Vrei o felie de tort? Eşti invitatul meu, domnule Mundy.

În mai puţin de o săptămână, Mundy se înscrie la cursurile de violoncel care se ţin de două ori pe săptămână şi începe să ia lecţii de germană avansată şi germană vorbită.

„Am ales calea aceasta deoarece iubesc nespus muzica, iar germana reprezintă un fel de versiune literară a muzicii”, îi scrie el maiorului fără să se gândească prea mult, într-o scrisoare prin care îi cere permisiunea de a suplimenta cheltuielile anuale cu cincisprezece lire.

Răspunsul maiorului e la fel de impulsiv. Soseşte telegrafic sau, după cum ar spune chiar el, ca semnal. „Cererea ta e aprobată din inimă. Mama ta e geniu muzical. Dacă e rudă cu Mallory care a participat la asaltul Everestului, e material uman de primă clasă. Roagă-l să răspundă. Mundy.”

Dar vai, domnul Mallory nu e material uman de primă clasă sau nu e de genul la care s-a gândit maiorul. Cu regret, dar numele lui real este Hugo Mandelbaum, provine din Leipzig şi nu suportă înălţimile.

— Dar te rog să nu le spui asta băieţilor, domnule Mundy. Cu un nume ca Mandelbaum, m-ar lua peste picior.

Apoi râde şi-şi clatină capul încărunţit cu resemnarea celui care a constituit deja subiect de batjocură.

Lecţiile de violoncel nu sunt chiar un succes. La început, domnul Mandelbaum insistă asupra mânuirii arcuşului. Spre deosebire de misionarul anglican din Murree, tratează degetele lui Mundy de parcă ar fi nişte fire electrice de înaltă tensiune, aşezându-le gingaş pe capătul arcuşului, după care sare şi se refugiază în siguranţa oferită de celălalt capăt al încăperii. Spre sfârşitul celei de-a cincea lecţii, expresia lui trece de la cea de preocupare tehnică, la una de amărăciune nedezminţită faţă de altă fiinţă umană. Cocoţat pe taburetul de pian, îşi împreunează palmele şi se apleacă asupra lor.

— Domnule Mundy, muzica nu este refugiul tău, rosteşte el într-un târziu, cu un aer deosebit de solemn. Poate mai târziu, după ce vei fi trăit emoţiile pe care le descrie muzica, ea va deveni un refugiu pentru tine. Dar nu putem băga mâna în foc. Prin urmare, deocamdată ar fi preferabil să-ţi cauţi refugiul în *limbă.* A cunoaşte altă limbă, ne spune Carol de Mare, înseamnă să mai ai un suflet. Germana este exact acest fel de limbă. După ce o ai în minte, te poţi retrage acolo oricând, poţi închide uşa şi ţi-ai găsit refugiul. Îmi permiţi să-ţi citesc o mică poezie de Goethe? Uneori, el e foarte pur. A fost pur când era de vârsta ta. Când a ajuns bătrân ca mine, a redevenit pur. De aceea îţi recit doar o dată în germană o poezie foarte frumoasă, apoi îţi voi spune ce înseamnă. Iar când ne vedem data viitoare, o să înveţi această poezie. Aşadar…

Aşadar domnul Mandelbaum recită cea mai frumoasă şi scurtă

poezie din limba germană, apoi îi dă traducerea proprie: *Dincolo de munţii toţi, găsi-vei pacea… Dar mai adastă, şi tu ţi-o vei afla curând.* Iar violoncelul se întoarce în dulapul domnului Mandelbaum, unde îşi păstrează el şi costumul ponosit. Iar Mundy, care a învăţat să deteste violoncelul şi nu e deprins să plângă, varsă multe lacrimi de ruşinea de a-l vedea cum dispare, în vreme ce domnul Mandelbaum stă jos la celălalt capăt al încăperii, lângă fereastra cu perdea din dantelă, şi citeşte concentrat dintr-o carte cu caractere ţepoase în gotică.

Şi totuşi miracolul se produce. După câteva trimestre, domnul Mandelbaum s-a ales cu un elev sclipitor, iar Mundy şi-a găsit refugiul. Goethe, Heine, Schiller, Eichendorff şi Mörike devin prietenii lui cei mai apropiaţi. Îi citeşte pe furiş în timpul orelor de meditaţii şi ia cărţile lor în pat, pentru a le reciti sub pătură, la lumina lanternei.

— Aşadar, domnule Mundy, afirmă doctorul Mandelbaum cu mândrie, având în faţă tort de ciocolată pe care l-a cumpărat pentru a sărbători succesul lui Mundy în cadrul unui examen public. De azi, am devenit amândoi refugiaţi. Atâta vreme cât omenirea rămâne în lanţuri, probabil că toţi oamenii buni de pe acest pământ sunt refugiaţi.

Doar când vorbeşte în germană, ca acum, îşi permite să deplângă sclavia în care au căzut clasele defavorizate.

— Nu putem trăi fiecare într-un balon, domnule Mundy. Adoptarea unei atitudini confortabile de ignoranţă nu reprezintă soluţia. În societăţile studenţeşti germane în care am fost primit, se utiliza frecvent toastul: „Mai bine să fii salamandră şi să trăieşti în foc”.

După care îi citeşte un pasaj din *Nathan der Weise*{9} de Lessing, iar Mundy asculta cu mare atenţie, dând din cap în cadenţa vocii frumoase a doctorului, ca şi când aceea ar fi o muzică de vis pe care într-o bună zi o va pricepe.

— Iar acum spune-mi ceva despre *India,* îl roagă domnul Mandelbaum şi, la rândul lui, închide ochii de plăcere auzind poveştile simple spuse de Ayah.

În mod periodic, cuprins de dorinţa de a-şi îndeplini obligaţiile părinteşti, maiorul apare neanunţat la şcoală şi, sprijinindu-se în bastonul din lemn de cireş, inspectează totul ca pe front şi răcneşte. Dacă Mundy joacă rugby, urlă la el să-i rupă picioarele adversarului; dacă e vorba de crichet, să-i arunce pe prăpădiţi dincolo de cortul rezervat spectatorilor. Vizitele lui se încheie intempestiv când, înfuriat de înfrângere, îl acuză pe instructorul sportiv că e un fătălău nenorocit şi, nu pentru prima oară în viaţa lui, este scos sub escortă de pe teren. Dincolo de zidurile şcolii, anii şaizeci şi muzica swing au ajuns la modă, însă înăuntru continuă să cânte fanfara Imperiului. De două ori pe zi, slujbele ţinute în capelă slăvesc foştii elevi căzuţi în război, uitându-i pe cei vii, preţuiesc omul alb în defavoarea celorlalte rase

nedemne şi îndeamnă la castitate băieţii, care pot găsi o stimulare sexuală într-un articol de fond din *Times*.

Şi deşi opresiunile pe care le îndură din partea temnicerilor săi înrădăcinează ura lui Mundy faţă de ei, nu poate totuşi scăpa de blestemul de a trebui să-i accepte. Adevăratul lui duşman e propria bunătate şi nedomolita nevoie de a fi acceptat. Pesemne că doar cei lipsiţi de mamă pot înţelege golul pe care el trebuie să-l umple. Schimbarea atitudinii oficiale apare în mod subtil şi insidios. Unul după altul, gesturile de insubordonare trec neobservate. Fumează în locurile cele mai primejdioase, dar nimeni nu-l surprinde şi nici nu-i miroase răsuflarea. Îşi citeşte lecţiile în capelă, ameţit după ce a dat peste cap o halbă de bere la uşa din spate a unei crâşme din apropiere, însă, în loc să primească pedeapsa obligatorie – biciul – i se dă cu forţa gradul de monitor, cu asigurarea că postul de şef de clasă îi este accesibil. Dar răul abia acum vine. În ciuda staturii deloc atrăgătoare, este ales în echipa de rugby, promovat în primul unsprezece al celei de crichet pentru serviciul rapid al mingii, apoi numit eroul momentului. Peste noapte, practicile lui păgâne şi înclinaţiile subversive sunt uitate. În cadrul unei plicticoase şi mohorâte puneri în scenă a piesei *Everyman*{10}, i se încredinţează rolul principal. Părăseşte şcoala plin de o glorie pe care nu şi-o dorise şi, graţie domnului Mandelbaum, cu o recomandare pentru catedra de limbi moderne a Universităţii din Oxford.

— Dragă băiete.

— Tată.

Mundy îi lasă timp maiorului să-şi adune gândurile. Stau în sera vilei din Surrey şi, ca de obicei, plouă. Pânzele ploii estompează pinii albaştri din grădina lăsată în paragină, se strecoară pe lângă ramele ruginite ale ferestrelor-uşi şi picăturile cad cu sunet delicat pe dalele crăpate ale pardoselii. Mereu schimbătoarea doamnă McKechnie a plecat în „permisie” la Aberdeen. Este după-amiază devreme, iar maiorul trece printr-o perioadă de luciditate situată între ultimul păhărel luat la masa de prânz şi prima duşcă a serii. Un câine de vânătoare, plin de gâlci, scapă vânturi şi mârâie înfundat într-un coş aflat la picioarele lui. Sera are şi câteva geamuri lipsă, dar asta vine în sprijinul maiorului, fiindcă a început să se teamă de spaţiile închise. În conformitate cu noile ordine regimentare, în casă nici uşile, nici ferestrele nu se încuie. „Dacă ticăloşii îl vor”, ţine el să se confeseze insistent faţă de publicul tot mai rarefiat de la Golden Swan, „vor şti de unde să-l ia”; apoi arată cu degetul spre bastonul din lemn de cireş care i-a devenit deja tovarăş nedespărţit.

— Eşti pornit pe ideea asta, băiete? Chestia asta cu germana? întreabă el, trăgând cu pricepere din havană.

— Eu aşa zic, tată.

Maiorul şi câinele rămân tăcuţi o vreme, căzând parcă pe gânduri. Apoi maiorul sparge tăcerea:

— Ar mai fi unele locuri bune în armată, să ştii. Nu s-a dus chiar totul naibii.

— Totuna, domnule.

O nouă amânare a vorbelor hotărâtoare.

— Cred că hunii se vor repezi din nou asupra noastră, tu ce părere ai? Au trecut douăzeci de ani de la ultima lor zvârcolire. Şi tot douăzeci de ani trecuseră înainte de ultimul spectacol. A cam sosit vremea pentru următorul, te asigur.

Urmează încă o perioadă de gândire, după care maiorul se luminează brusc.

— În fine, atunci asta e, băiete. Maică-ta e de vină.

Nu e pentru prima oară în ultimele luni când Mundy se teme pentru sănătatea mintală a tatălui. Oare mama decedată să fie vinovată de următorul război cu Germania?

— Cum se poate asta, domnule?

— Femeia aceea era în stare să înveţe limbi străine cu aceeaşi uşurinţă cu care eu sau tu apucăm paharul ăsta. Hindi, punjabi, urdu, telegu, tamila, germana.

Mundy rămâne ca trăsnit.

— Germana?

— Şi franceza. Scria, vorbea şi cânta în limba asta. Avea o ureche ca de myna{11}. Toţi cei din neamul Stanhope erau la fel.

Mundy se simte încântat să audă asta. Datorită doctorului Mandelbaum, a beneficiat o vreme de informaţia secretă că limba germană este frumoasă, poetică, muzicală, logică, având un umor aparte, precum şi un suflet romantic de neînţeles pentru cel care nu este capabil să-l descifreze. Cu excepţia unui anunţ pe uşă, care să spună „NU PĂTRUNDEŢI”, ea posedă tot ceea ce ar fi putut întreba politicos un lup de stepă de nouăsprezece ani{12} pornit în căutarea unui refugiu cultural. Acum s-a ales şi cu genealogie. Soarta îi risipeşte curând până şi ultimele îndoieli pe care le-ar mai putea avea. Dacă n-ar fi existat doctorul Mandelbaum, n-ar fi ajuns să înveţe germana. Fără cunoştinţe de germană n-ar fi participat la cursurile săptămânale pe tema traducerii Bibliei în germană de către episcopul Wulfila, nu s-ar fi trezit, în cea de-a treia zi din primul semestru la universitate, stând lipit, pe canapeaua îmbrăcată în creton de la North Oxford, de formele unei diminutive şi poliglote unguroaice pe nume Ilse, care îşi asumă sarcina de a duce un virgin orfan, de aproape doi metri, spre lumina sexualităţii. Asemenea lui Mundy, interesul lui Ilse faţă de Wulfila reprezintă o pură întâmplare. După un adevărat safari academic prin Europa, ea a ajuns la Oxford pentru a-şi îmbogăţi cunoştinţele privind rădăcinile anarhismului contemporan. Iar Wulfila

s-a strecurat, vrând-nevrând, în programa ei de studiu.

* * *

Chemat la vreme de noapte să se întoarcă la vila din Surrey, îndurerat, Mundy strânge între palme fruntea transpirată a tatălui şi îl veghează până ce acesta scuipă şi ultimele rămăşiţe din viaţa lui nenorocită, în vreme ce doamna McKechnie se tratează cu o ţigară pe palier. Printre îndoliaţii participanţi la înmormântare se numără un tovarăş de pahar care e şi avocat, un agent de pariuri neplătit, proprietarul de la Golden Swan şi o mână de clienţi ai barului. Rămasă de neclintit la douăzeci şi nouă de ani, doamna McKechnie stă dreaptă alături de mormântul abia săpat, aducând perfect a văduvă scoţiancă plina de curaj. E vară, de aceea poartă o rochie neagră din sifon. Briza domoală îi mângâie rochia, lipindu-i-o de trup şi scoţând în evidenţă sânii frumoşi şi un desen clar al celorlalte calităţi pe care încă le mai posedă. Acoperindu-şi puţin gura cu batista, murmură către Mundy, apropiindu-se atât de mult încât îi gâdilă perişorii fini din ureche.

— Uite ce-ai fi putut avea dacă m-ai fi rugat frumos, zice ea cu accentul provincial din Aberdeen şi, spre dezgustul lui, ea îşi trece mâna peste partea din faţă a pantalonilor lui.

Revenit în siguranţa camerei de la colegiu, tremurând, Mundy îşi evaluează umila moştenire: un set de piese de şah sculptate din fildeş alb şi roşu; o geantă militară de culoare kaki, în care se află şase cămăşi lucrate manual de Ranken & Company Limited, Est. Calcutta 1770, furnizor al regelui George al V-lea, cu filiale la Delhi, Madras, Lahore şi Murree; un recipient din metal cositorit pentru păstrat băutura la şold, foarte ciobit, bun de folosit atunci când stai la apusul soarelui sub ramurile unui arbore *neem;* un cuţitaş din staniu, pentru tăiat havanele; un *kukri*{13} pentru ceremonii, pe care stă gravat textul: *Pentru un prieten viteaz;* o haină din tweed purtată de multe generaţii, fără însemnele producătorului; un exemplar din *Lecturi Alese din Operele lui Rudyard Kipling,* cu toate colţurile paginilor răsucite şi ajuns aproape un terfelog; plus o valiză grea din piele ce are colţurile din metal, pe care a găsit-o în garderobul din dormitorul maiorului, ascunsă sau uitată sub un maldăr de sticle goale.

Încuiată.

Cheia nu mai există.

Vreme de câteva zile, ţine valiza sub pat. A devenit posesorul exclusiv al propriului destin, singura persoană din lume care ştie de existenţa ei. Oare va deveni nemăsurat de bogat? A moştenit firma British American Tobacco? Este unicul deţinător al secretelor dispărutei familii Stanhope? Cu un ferăstrău luat cu împrumut de la

chelarul colegiului îşi pierde o seară întreagă încercând să taie lacătul. Ajuns la disperare, aşază valiza pe pat, scoate *kukri*-ul de ceremonie din teacă şi, bizuindu-se pe puterea lui, face o gaură perfect rotundă în capac. După ce ridică porţiunea tăiată, e năpădit de mirosul apusului la Murree şi al sudorii de pe gâtul lui Rani, când ea se apleacă alături de el pentru a privi în adâncul unui iaz.

Dosare de armată, britanice, indiene, pakistaneze.

Acte decolorate şi pergamentoase prin care Arthur Henry George Mundy este înaintat la gradul şi drepturile de sublocotenent, locotenent, căpitan în regimentul cutare, apoi, într-unul mai puţin important, apoi în altul şi mai obscur.

Un program de spectacol îngălbenit, tipărit artizanal, prezentând producţia piesei *Albă-ca-Zăpada,* dat de Peshawar Players, în care E.A. Mundy deţine rolul lui Dopey.

Scrisori de la nefericiţi directori de bancă, privind note de plată pentru hrană şi nenumărate alte datorii care nu mai pot fi acoperite de contul existent.

Hotărârea, minunat scrisă de mână, luată de curtea marţială convocată la Murree în septembrie 1956, semnată de subofiţerul J.R. Singh, aprod de şedinţă. Declaraţii ale martorilor, declaraţia unui prieten al acuzatului, hotărârea tribunalului. Reţinutul îşi recunoaşte fapta, nu solicită apărător. Declaraţia prietenului acuzatului: *Maiorul Mundy era în stare de ebrietate. Nu s-a mai putut controla. Regretă sincer fapta comisă şi se lasă la mila tribunalului.*

Ia stai puţin. Regretul nu ajunge. Ce faptă? Milă, pentru ce?

Nu s-a dat citire rechizitoriului prezentat instanţei în scris.

Acuzarea îşi susţine pledoaria, iar acuzatul recunoaşte că maiorul Mundy, în timp ce se relaxa în popota ofiţerilor, *s-a simţit ofensat de anumite cuvinte rostite în gluma de căpitanul Grey, ofiţer din corpul tehnic, cetăţean britanic onorabil, detaşat temporar din Lahore. Apucându-l pe respectivul căpitan de gulerul uniformei într-o manieră care contravine flagrant ordinii şi disciplinei militare, l-a lovit de trei ori cu capul în figură cu mare precizie, provocându-i sângerări faciale, l-a izbit cu genunchiul în vintre, opunându-se eforturilor camarazilor scandalizaţi de a-l opri, l-a târât pe căpitan până pe verandă şi i-a administrat o îngrozitoare ploaie de lovituri cu pumnii şi picioarele, care ar fi putut periclita grav viaţa şi fiinţa căpitanului, fără a mai menţiona că a pus în primejdie perspectivele maritale şi distinsa carieră militară a acestuia.*

Nu se face nicio aluzie la cuvintele rostite de căpitan în glumă, întrucât acuzatul nu se oferă să le rostească pentru a se apăra, instanţa nu consideră de cuviinţă să le repete. *Era în stare de ebrietate. Regretă sincer fapta comisă.* Încheierea apărării, încheierea carierei. Capăt de drum. Cu excepţia misterului.

Un dosar gros din piele, cu buzunare, purtând, scris de mâna

maiorului, titlul de DOSAR. De ce? Scrii „CARTE” pe o carte? Da, pesemne că da. Mundy împrăştie conţinutul dosarului pe cuvertura zdrenţuită. O fotografie în sepia, format mare, pe hârtie groasă şi elegantă, cu marginile poleite. O familie anglo-indiană şi numeroşii ei servitori îngrămădiţi într-un grup compact pe treptele unui conac colonial cu multe turnuleţe, plasat la poalele dealurilor din India superioară, înconjurată de peluze şi tufişuri. La fiecare turnuleţ flutură câte un drapel al Albionului. În centrul grupului stă drept un bărbat alb cu gulerul ţeapăn, alături de el, soţia albă, cu un aer la fel de grav, cu jachetă şi bluză de aceeaşi culoare şi fustă dreaptă. Cei doi băieţi mici, albi şi ei, stau de-a dreapta şi de-a stânga lor, îmbrăcaţi în uniforma de la Eton. Alături de băieţi se află copii albi şi adulţi de diferite vârste. Ar putea fi mătuşi, unchi şi veri. Pe treptele de mai jos stau servitorii cu livrea ai casei, culoarea arătând şi rangul lor, cele deschise la centru, iar cele mai întunecate spre margini. Inscripţia tipărită spune: *Familia Stanhope la domiciliu, ziua victoriei în Europa, 1945. DUMNEZEU SĂ-L APERE PE REGE.*

Conştient că se află în prezenţa Spiritului Matern, Mundy duce fotografia mai aproape de lumina de la capătul patului, înclinând-o într-o parte şi în alta, şi trece în revistă rândurile de femei membre ale familiei, căutând-o pe înalta aristocrată poliglotă de origine anglo-irlandeză care se va dovedi a fi mama lui. Caută în mod deosebit semnele demnităţii şi ale erudiţiei. Vede în schimb matroane cu ochi pătrunzători. Vede doamne necăsătorite care au trecut bine de tot de vârsta maternităţii. Vede adolescente plinuţe, cu părul prins în codiţe. Nu descoperă însă nicio potenţială mamă. Ajuns pe punctul de a pune fotografia deoparte, o întoarce pe dos şi remarcă ceva scris cu cerneala cenuşie, dar nu de mâna maiorului. E scrisul unei fete semialfabetizate – probabil una dintre adolescentele care se holbează la aparatul de fotografiat – cu înflorituri şi tremurat din cauza emoţiei. *Uite-mă şi pe mine cu ochi închis, aşas eu!!*

Fără semnătură, însă exuberanţa este molipsitoare. Revenind la fotografie, Mundy cercetează grupul, căutând o pereche de ochi închişi, fie ei englezi sau indieni. Numai că prea mulţi sunt închişi din cauza soarelui. Lasă fotografia cu faţa în sus pe cuvertură, scotoceşte printre celelalte lucruri aflate în dosar şi alege, la întâmplare, deşi nu tocmai, un maldăr de scrisori legate cu sfoară, întoarce din nou fotografia pe dos şi compară scrisul. Împrăştiind scrisorile pe cuvertură ca pe nişte cărţi de joc, Mundy elimină şase. Cea mai lungă are opt pagini, nenumerotate. Toate sunt parcă mâzgălite, cu ortografie chinuită, deformată îngrozitor. Semnele de erudiţie şi demnitate lipsesc cu desăvârşire. Cronologic, prima începe cu *Scumpul meu* sau *Of Arthur,* dar curând tonul se degradează:

Arthur, ce dracu', pentru numele lu' Dumnezeu, ascultă la mine!

Ticalosu' care mia făcut asta e acelaşi ticălos că Nell a ta sa dat de bună voie şi de slabă ce-a fost, să mă pedepsească Dumnezeu dac minţesc, Arthur, să nu spui nu. Dacă mă duc în halul ăsta acasă, tăticu' o să mă omoar. O să fiu o târfă de felinar roşu, cu un copil de hrănit şio să mă dea la maici şimi ia copilu' ca am auzit ca aşa le face pentru căinţă. Dacă ramân în India o să ajung ca prostituatele alea de la piaţa mare Dumnezeu să mă ajute da mai degrab marunc în Gange. Şi dacă mărturisesc tot nu ajută, deloc, fincă jegosu' acela de Părinte M'Graw mă şi spune la Lady Stanhope da îşi bagă şi mâna sub fusta ta, şi menajera şefă se beleşte la mine de parcă iaş fi luat farfuria cu mâncare de dinainte. Doică Nellie, nu cumva eşti gravidă? Doamne Dumnezeule, doamnă Ormond, ce vă face să credeţ aşa ceva, e de la mâncarea bună care neo daţi la toţi servitorii. Dar câtă vreme o să creadă asta Arthur când eu sunt în şase luni şi tot ma umflu în burtă? Şi eu care fac pe Fecioara Maria în fotografea cu servitorii de Crăciun, pentru numele lu Cristos, Arthur! Doar nu mi-a facto Sfânt Duh, nu? TU eşti acela!

ŞI MAI SUNT ŞI GEMENI NAIBII ARTHUR LE SIMT INIMILE BĂTÎND ÎN MINE MAUZI?

Mundy are nevoie de o lupă. O împrumută de la un student din primul an care stă pe aceeaşi scară şi care este colecţionar de timbre.

— Scuză-mă, Sarruny, trebuie să văd ceva mai de aproape.

— Şi te-a apucat asta chiar la miezul nopţii?

— Şi ce dacă? face Mundy.

Şi-a concentrat atenţia asupra treptei de mai jos şi caută o fată înaltă în uniformă de doică şi cu ochii închişi; nu e greu de găsit. O copila voioasă, supradezvoltată, numai cârlionţi negri şi cu ochii închişi, exact cum spune, iar dacă Mundy şi-ar pune uniformă de doică şi o perucă neagră şi şi-ar miji ochii ca să nu-l orbească soarele torid, tot aşa ar arăta, fiindcă „ea are aceeaşi vârstă ca mine acum şi e la fel de înaltă", consideră el. „Şi are acelaşi zâmbet, la bine şi la rău, ca al meu de acum, când mă holbez la ea prin lupă, fiindcă niciodată nu voi putea fi mai aproape de ea decât în felul acesta." „Stai puţin", gândeşte el.

„Poate că tu zâmbeşti din timiditate, pentru că eşti prea înalt. Şi ai şi tu ceva din spiritul acela neastâmpărat, dacă mă uit mai atent la tine.

Ceva spontan, care îţi dă încredere şi te înveseleşte, ca o Rani albă, matură şi înaltă.

Ceva ce e, la o adică, mult mai pe gustul meu decât aristocrata rigidă, înţepată, plină de erudiţie şi demnitate ce mi s-a vârât pe gât din ziua în care am fost îndeajuns de mare ca să fiu minţit."

* * *

Personal şi confidenţial numai pentru dumneata

Stimate Căpitan Mundy,

Lady Stanhope mi-a cerut să vă atrag atenţia cu privire la obligaţiile ce le aveţi faţă de domnişoara Nellie O'Connor, o cameristă din serviciul său. Doamna mă roagă să va transmit că, dacă situaţia domnişoarei O'Connor nu se rezolvă neîntârziat de o manieră care să facă cinste unui ofiţer şi gentleman, nu va avea de ales decât să îl înştiinţeze pe colonel, comandantul regimentului.

Cu deosebit respect, al dumneavoastră,

secretarul particular al doamnei Stanhope

Un certificat de căsătorie semnat de vicarul anglican din Delhi în mare grabă, după cum se pare.

Un certificat de deces, datat trei luni mai târziu.

Un certificat de naştere, eliberat în aceeaşi zi: prin prezentul, Edward Arthur Mundy este bine venit pe lume. Spre uimirea lui, s-a născut nu la Murree, ci în Lahore, unde mama şi sora lui mai mică au fost declarate decedate.

Deja devenit expert, Mundy completează ecuaţia. Caracterul vorbelor rostite de căpitanul Gray în glumă nu mai este pus la îndoială. *Mundy? Mundy? Nu eşti tu tipul care a lăsat gravidă o cameristă de-a familiei Stanhope?*

Refuzând să pună la dispoziţia instanţei acele vorbe, pentru a fi repetate, maiorul a declarat embargo asupra lor. Dar numai în instanţă. Se prea poate ca scrisoarea secretarului către maior să fi fost personală şi confidenţială – dar la fel a fost şi pentru tot personalul familiei Stanhope şi pentru alte garnizoane. Mundy simte că prin minte i se învârtesc ameţitor imagini ale maiorului care şi-a ieşit din minţi şi dezlănţuie o ploaie de lovituri asupra nefericitului căpitan Gray şi caută în inimă furia, revolta şi acuzele cărora îşi spune că ar trebui să le dea cep, însă nu simte decât un sentiment de milă neputincioasă faţă de două suflete încă neîmplinite, prinse fără scăpare în rotiţele convenţiilor vremii lor.

„De ce m-a minţit în toţi aceşti ani?

Fiindcă ştia că el însuşi nu era suficient.

Deoarece credea că nici ea nu era de ajuns.

Fiindcă regreta şi se simţea vinovat.

Fiindcă dorea ca eu să mă bucur de demnitate.

Asta se cheamă iubire."

Valiza cu marginile din alamă mai are un secret nedezvăluit: o cutie

veche legată în piele pe care este imprimată o coroană de aur, conţinând o citaţie din partea Ministerului de Război al Pakistanului, datată la şase luni după naşterea copilului Mundy. Comandând un atac al plutonului său şi neprecupeţindu-şi viaţa, dovedind un curaj ieşit din comun şi fiind înarmat doar cu pistolul Bren din dotare, maiorul Arthur Henry George Mundy a doborât douăzeci de călăreţi şi, drept recunoaştere a vitejiei sale, i se acordă Nu-Ştiu-Ce Medalie de Onoare pakistaneză. Medalia, dacă i-a fost vreodată înmânată, lipseşte, fiind probabil schimbată contra băutură.

S-a crăpat de ziuă. Cu lacrimi curgându-i neostoite pe obraji, Mundy prinde citaţia în cuie pe un perete, deasupra patului, iar alături de ea, fotografia de grup a victorioşilor Stanhope şi a slujbaşilor lor, apoi, slujindu-se de tocul pantofului, le bate pe amândouă până rămân fixate.

* * *

La fel ca trupul său delicat şi plin de nenumărate dorinţe, principiile radicale ale lui Ilse nu pot fi zdruncinate uşor, iar Mundy, în emoţia celui abia iniţiat, poate fi iertat că nu observă deosebirea. De ce să se sinchisească de faptul că ştie mai puţine lucruri despre Mihail Bakunin decât despre anatomia feminină? Ilse face cu el un curs rapid şi intensiv, atingând ambele subiecte, şi ar fi de-a dreptul bădăran dacă ar accepta una fără cealaltă. Dacă ea se dezlănţuie împotriva statului ca instrument al tiraniei, Mundy dovedeşte patimă în a o aproba, deşi statul e cam ultima lui grijă pe lumea asta. Iar dacă ea îi vorbeşte despre *individualizare,* preamăreşte *reabilitarea eului* şi *supremaţia individului* şi îi promite lui Mundy că-l va elibera de eul dispus să se supună, el o imploră să procedeze întocmai. Faptul că ea vorbeşte în aceeaşi frază despre colectivismul radical nu-l deranjează câtuşi de puţin. Va reuşi el să facă legătura cumva. Dacă ea îi citează cu voce tare din Laing{14} şi Cooper{15}, în vreme ce el moţăie satisfăcut o vreme cu capul pe pântecele ei, o simplă clătinare din cap drept aprobare nu prea are cum să fie considerată un lucru dificil. Iar dacă o atrage mai mult amorul decât războiul – fiindcă în momentele în care îşi ia vacanţă de la anarhism şi individualism Ilse devine o pacifistă care evanghelizează – îşi pune şi el oricând muscheta în cui pentru ea, atâta vreme cât ea îl loveşte ritmic cu călcâiele în coapse când se află amândoi pe covoraşul din frunze de palmier al chiliei ei de pustnic – domnii vizitatori sunt toleraţi între orele 4 şi 6 după-amiaza, doar pentru a aduce ceai Earl Grey şi sandvişuri şi numai dacă uşa este deschisă. Şi, în calmul luminos al poftei carnale potolite temporar, ce poate fi mai liniştitor decât să împărtăşeşti viziunea unui paradis social în care ordinea e impusă prin acordul liber al tuturor

componentelor grupului?

Şi totuşi, nimic din toate acestea nu dau de înţeles că Ted Mundy n-ar fi, graţie predispoziţiei lui, fidel concepţiilor Noului Ierusalim{16} pe care Ilse i le-a dezvăluit. În radicalismul ei însetat, el a descoperit nu numai ecouri ale ideilor expuse de venerabilul domn Mandelbaum, ci o dovadă a propriilor încercări slabe de revoltă împotriva majorităţii lucrurilor pe care le reprezintă Anglia pentru el. Cauzele ei drepte devin, prin adopţie, şi ale lui. El este un hibrid, un nomad, un om lipsit de teritoriu, de părinţi, de proprietăţi sau de exemple. Este un copil îngheţat care a început să se dezgheţe. Uneori, când se grăbeşte către o prelegere sau spre vreo bibliotecă, trece pe lângă vreun fost coleg purtând haină sport, pantaloni de cavalerie şi pantofi lustruiţi, cu bombeurile întărite. Schimbă cu acesta câteva cuvinte stângace, după care fiecare îşi vede precipitat de drumul lui. *Iisuse, Mundy ăsta,* îşi închipuie el că le trece acelor foşti colegi prin minte, *a luat-o razna rău de tot.* Şi au dreptate. Într-o mare măsură, a cam pornit-o pe arătură. Nu face parte nici din Gridiron, nici din Bullingdon, nici din Canning{17} şi nici din Sindicat. Chiar dacă participă la întrunirile politice cu un aer mohorât, îi plac încăierările cu detestaţii adepţi ai dreptei. În ciuda staturii foarte înalte, poziţia lui preferată, atunci când nu stă în braţele lui Ilse, este cu picioarele încrucişate şi cu genunchii în dreptul urechilor, când se află în camera vreunui propovăduitor cu vederi de stânga din gura căruia ascultă evanghelia după Thoreau, Hegel, Marx şi Lukács{18}.

Faptul că nu-l convinge argumentaţia intelectuală, că ascultă totul mai curând ca pe o muzică pe care nu o poate cânta decât ca pe o logică de fier, cum se pretinde a fi, nu-l afectează nicicum. Nu se teme să aparţină unui grupuşor de camarazi galanţi. Când Ilse participă la vreun marş, Mundy, care se alătură entuziast tuturor cauzelor, îşi dedică întreaga fiinţă credinţelor ei, luând autobuzul împreună cu ea de la Gloucester Green înainte de răsăritul soarelui, înarmat cu batoane de ciocolată Mars, care ei îi plac foarte mult, şi cu sandvişuri cu ouă şi creson cumpărate de la piaţă, plus un termos cu supă de roşii de la conservă, toate cărate în geanta militară care i-a aparţinut maiorului. Umăr la umăr şi adesea mână în mână, mărşăluiesc pentru a protesta împotriva premierului Harold Wilson, care sprijină războiul din Vietnam şi – fiindcă sunt privaţi de şansa de a-şi exprima nemulţumirea printr-o procedură parlamentară – se proclamă membri ai opoziţiei extraparlamentare. Participă la demonstraţia din Trafalgar Square pentru a protesta împotriva segregaţiei rasiale şi dau declaraţii pătimaşe de sprijin în favoarea studenţilor americani care îşi ard citaţiile de chemare sub arme. Se aduna în Hyde Park, sunt dispersaţi cu amabilitate de poliţie şi se simt răzbunaţi, chiar dacă trăiesc şi o senzaţie de câini alungaţi. Cu toate astea, în fiecare zi mor sute de

vietnamezi sub bombe, arşi şi azvârliţi din elicoptere în numele democraţiei, iar inima lui Mundy este alături de ei, la fel ca şi sufletul lui Ilse.

Pentru a protesta împotriva preluării puterii la Atena de către coloneii sprijiniţi de CIA şi împotriva torturării şi uciderii a nenumăraţi greci cu vederi de stânga, zăbovesc inutil în faţa Hotelului Claridge din Londra, unde se crede că sunt cazaţi coloneii în cursul unei vizite întreprinse pe furiş în Marea Britanie. Niciunul dintre ei nu apare pentru a fi huiduit. Neînfricaţi, se duc la Ambasada Greciei purtând pancarte pe care scrie *Salvaţi Grecia.* Trăiesc o clipă de maximă satisfacţie când un ataşat iese la fereastra hotelului şi strigă la ei: „În Grecia aţi fi împuşcaţi!” Ajunşi nevătămaţi la Oxford, încă mai simt adierea acelui glonţ imaginar.

Adevărat, în cursul iernii, Mundy îşi găseşte timp să pună în scenă o versiune în germană a piesei *Woyzeck* de Büchner, dar sentimentele ei radicale sunt fără cusur. Iar în cursul verii, chiar dacă destul de sfios, deschide sezonul de bowling al colegiului şi este cât pe ce să tragă o beţie cu băieţii, însă îşi aduce aminte de angajamentul pe care şi l-a luat.

Părinţii lui Ilse locuiesc în Hendon, într-o vilă cu acoperiş verde şi pitici din ipsos care pescuiesc în bazinul din grădină. Tatăl ei este chirurg cu vederi marxiste, cu frunte lată, care îi trădează originea slavă, şi păr bogat, iar mama, psihoterapeut pacifist şi discipol al lui Rudolf Steiner{19}. Mundy n-a mai întâlnit până acum o pereche atât de inteligentă şi receptivă. Inspirat de exemplul lor, se trezeşte într-o dimineaţă în propria încăpere hotărât să le ceară fiica în căsătorie. Argumentele în favoarea acestei hotărâri i se par copleşitoare. Plictisită de moarte de ceea ce ea percepe drept un lânced protest britanic, Ilse tânjeşte după un campus precum cele din Paris, Berkeley sau Milano, unde studenţii nu se dau înapoi de la nimic. După îndelungi căutări, ochii i-au căzut pe Universitatea Liberă din Berlin, punct nodal al noii ordini mondiale, iar Mundy jură că o va însoţi acolo măcar în anul în care îşi întrerupe el studiile.

„Şi ce-ar putea fi mai firesc, se autolinişteşte el, decât să meargă acolo ca soţ şi soţie?”

Momentul ales pentru cererea în căsătorie nu este probabil cel mai potrivit, cel puţin aşa îşi închipuie, însă Mundy, devenit sclav al măreţului său plan, nu-şi pregăteşte o tactică. Tocmai a predat eseul săptămânal pe tema simbolisticii culorilor la minnesingeri şi se simte stăpân pe situaţie şi sigur pe sine. Pe de altă parte, Ilse este epuizată după două zile de mărşăluit prin Glasgow în tovărăşia lui Fergus, student la istorie provenit din sânul clasei muncitoare scoţiene, despre care ea pretinde că este un homosexual iremediabil. Reacţia ei la declaraţia lui Mundy este tăcerea, dacă nu chiar dispreţul. *Căsătorie?*

Asta nu apărea ca opţiune posibilă când dezbăteau scrierile lui Laing şi Cooper. *Căsătoria?* O căsătorie în înţelesul mic burghez, la asta se referă el? O *ceremonie civilă* ordonată de *stat?* Oare Mundy a regresat atât de mult în ceea ce priveşte educaţia sa radicală încât tânjeşte după binecuvântarea unei instituţii religioase? Deşi nu e furioasă, îl măsoară cu o mâhnire profundă. Ridică din umeri, nu fără oarecare eleganţă. Îi cere timp de gândire pentru a stabili dacă un pas atât de nesăbuit se împacă oarecum cu principiile ei.

O zi mai târziu, Mundy capătă răspunsul. Dezbrăcată puşcă, însă purtând şosete, micuţa unguroaică angelică stă ghemuită şi cu picioarele desfăcute larg în singurul colţ al cămăruţei ei de unde nu poate fi zărită de peste drum. Filantropia ei pacifist-anarhisto-umanist-radicală s-a epuizat. Stă cu pumnii încleştaţi, iar lacrimile îi curg şiroaie pe obrajii încinşi.

— Teddy, ai o inimă de burghez pursânge! strigă ea printre scâncete, cu inconfundabilul accent englezesc.

Iar apoi nu uită să adauge:

— Vrei o căsătorie ridicolă şi, când colo, tu eşti total infantil în chestiuni de sex!

CAPITOLUL TREI

Studentul cu suflet german şi plin de speranţe care coboară din tren în atmosfera trepidantă a Berlinului aduce cu sine şase dintre cămăşile defunctului său tată, care au mânecile prea scurte pentru el, dar care, în chip misterios, sunt suficient de lungi în rest, o sută de lire sterline şi cincizeci şi şase de mărci pe care, plângând, Ilse le-a descoperit într-un sertar. După cum a aflat, prea târziu însă, bursa care l-a ajutat să nu se scufunde de tot la Oxford nu se oferă studenţilor care îşi continuă educaţia în străinătate.

— Sasha *şi mai cum,* şi *unde,* pentru numele lui Dumnezeu? se răsteşte Mundy la Ilse, pe peronul gării Waterloo, în timp ce ea, zguduită de remuşcări tipice naţiei, ar dori pentru a nu ştiu câta oară sa se răzgândească şi să urce în tren alături de el, numai că a uitat să-şi ia paşaportul.

— Să-i spui că eu te-am trimis, îl implora ea când, spre uşurarea lui, trenul se pune în mişcare. Să-i dai scrisoarea mea. A terminat facultatea, dar e democrat. La Berlin, toată lumea îl cunoaşte pe Sasha, ceea ce pentru Mundy sună la fel de convingător ca şi afirmaţia că la Bombay toată lumea îl ştie pe Gupta.

Ne aflăm în 1969, moda Beatles a trecut deja de apogeu, dar nimeni nu s-a deranjat să-l anunţe şi pe Mundy de asta. Pe lângă părul castaniu ca de călugăr, ce îi cade peste urechi şi îl împiedică să vadă prea bine, are cu sine geanta din piele crăpată a tatălui său, parcă pentru a da de înţeles că acum, după ce viaţa şi-a pierdut înţelesul pentru el, doreşte să devină un rătăcitor dezrădăcinat. A lăsat în urmă ruinele unei mari iubiri şi are în faţă modelul lui Christopher Isherwood{20}, memorialist lipsit de iluzii al Berlinului aflat la răscruce. Ca şi Isherwood, din partea vieţii nu aşteaptă nimic în afară de viaţă. Va fi ca un aparat de fotografiat cu inima sfărâmată. Iar dacă, printr-o şansă nesperată, se va dovedi că mai este în stare să iubească – însă Ilse s-a îngrijit şi de asta, desigur – atunci, poate, în vreo cafenea decadentă, unde femei frumoase, purtând pălării ca nişte clopoţei, bând absint şi cântându-şi cu glas senzual dezamăgirea, o va găsi şi el pe Sally Bowles a lui. Este anarhist? Se va vedea. Pentru a fi aşa ceva, trebuie să întrevezi o licărire de speranţă. Pe acest proaspăt uns mizantrop l-am putea descrie mai curând drept nihilist. Şi atunci, s-ar putea întreba el, de ce iuţesc paşii aventurându-mă să-l caut pe Sasha, Marele Militant? Cum se explică sentimentul că sosesc într-o lume mai proaspăta, mai veselă, când totul e pierdut fără putinţă de tăgadă?

— Te duci la Kreuzberg, răcneşte Ilse, pe când el, cu un aer tragic, face semne de la fereastra compartimentului. Să întrebi acolo de el! *Şi*

să ai grijă de el, Teddy! îi porunceşte ea, ca un ultim gând ce nu poate fi ignorat şi pe care el nu are vreme să-l analizeze mai adânc, ci poate mai târziu, când trenul îl va purta spre următoarea etapă a vieţii.

* * *

Kreuzberg nu seamănă cu Oxfordul, bagă Mundy de seamă, oarecum uşurat.

Nu-l întâmpină nicio doamnă amabilă cu zulufi albaştri de la Delegaţia Universitara pentru Cazare, care să fie înarmată cu liste rotative de adrese unde trebuie să se poarte politicos. Alungaţi din zonele mai bune de preţurile mari, studenţii scandalagii din Berlinul de Vest s-au instalat în fabrici bombardate, gări abandonate şi blocuri de locuinţe prea apropiate de Zid pentru a satisface sensibilităţile celor care au afaceri în domeniul imobiliar. Cartierele turceşti, adevărate orăşele alcătuite din cocioabe construite din plăci de azbest şi tablă ondulată, care-i amintesc atât de mult de copilărie, nu vând nici cărţi academice, nici rachete de *squash,* ci curmale, tigăi din aramă, halva, sandale din piele sau şiruri de răţuşte din plastic galben. Aromele de *jeera,* mangal şi miel fript reprezintă un soi de bun venit pentru fiul rătăcit al Pakistanului. Fluturaşii răspândiţi prin oraş şi graffitiurile de pe ziduri şi ferestre nu anunţă producţii universitare ale dramaturgilor elisabetani minori, ci varsă invective asupra Şahului, Pentagonului, asupra lui Henry Kissinger, a preşedintelui Lyndon Johnson şi asupra cultului bombelor cu napalm propovăduit de agresiunea imperialistă americană în Vietnam.

Şi totuşi, sfatul lui Ilse nu a fost zadarnic. Încetul cu încetul, prin cafenele, cluburi improvizate, la colţuri de stradă unde studenţii taie frunză la câini, fumează şi se revoltă, numele lui Sasha stârneşte câte-un surâs ciudat, face să sune câte un clopoţel îndepărtat.

— Sasha? Vrei să spui Sasha, Marele Revoluţionar – *acel* Sasha? Ei, băiete, avem unele probleme, înţelegi? Nu ne mai dăm adresele oricui ne apare în cale. *Schweinesystern*-ul stă cu urechile ciulite. Cel mai bine e să-ţi laşi numele la Studenţii pentru Socialism Democratic şi o să vezi dacă vrea şi el să te cunoască.

Schweinesystern, repetă imberbul Mundy în gând. Trebuie să ţină minte expresia. „Sistemul porcesc." Simte un val trecător de resentiment împotriva lui Ilse pentru că l-a azvârlit în miezul furtunii radicale fără hărţi şi busolă? Tot ce se poate. Dar soseşte seara, a pornit-o pe drumul acesta şi, în ciuda doliului, are mare poftă să înceapă o nouă viaţă.

— Încearcă la Anita, Comuna Şase, îl îndeamnă un revoluţionar somnolent, întâlnit într-o pivniţă împâclită de fum de droguri şi doldora de drapele ale luptătorilor din Vietcong, în care e o hărmălaie

de nedescris.

— Poate Brigitte îţi spune unde e, îi sugerează altul, printre acordurile unei chitariste purtând keffiyeh{21} şi oferind propria versiune a unui cântec compus de Joan Baez.

La picioarele ei sta un copil, iar un bărbat masiv, cu sombrero, alături de ea.

Într-o fostă fabrică, cu ziduri ciuruite de gloanţe, înaltă cât gara Paddington, îşi fac veacul imitatori ai lui Castro, Mao şi Ho Şi Min. Un portret al regretatului Che Guevara este împodobit cu franjuri negre. Sloganuri scrise de mână pe cearşafuri îl previn pe Mundy că *Este interzis să interzici* ori îl îndeamnă *Fii realist, cere imposibilul* sau *Nu accepta nici zei, nici stăpâni.* Răsfiraţi pe duşumea ca nişte supravieţuitori ai unui naufragiu, studenţii şi studentele moţăie, fumează, hrănesc sugari la sân, ascultă muzică rock, se drăgălesc şi se ceartă.

— Anita? A plecat, hmm, de ore bune, zice un consilier.

— Brigitte? încearcă la Comuna Doi şi ducă-se dracului America, spune altul.

Când întreabă unde este toaleta, un suedez milos îl conduce până la un şir de şase toalete, ale căror uşi sunt doborâte.

— Tovarăşe, intimitatea personală e o barieră burgheză în calea integrării în comună, explică suedezul într-o engleză vioaie. E mai bine ca bărbaţii şi femeile să-şi facă nevoile alături decât să bombardeze copiii vietnamezi. *Sasha?* repetă el, după ce Mundy i-a respins politicos avansurile. S-ar putea să-l găseşti la Clubul troglodiţilor, numai că acum l-au botezat Motanul Ras.

Scoate apoi hârtie de ţigarete dintr-un pachet şi, slujindu-se de spinarea lui Mundy, desenează o hartă.

Aceasta îl duce până la un canal. Cu geanta lovindu-l peste coapsă, porneşte de-a lungul căii de edec. Turnuri pentru santinele, apoi un vas de patrulare înţesat de tunuri şi mitraliere lunecă pe lângă el. Ale noastre sau ale lor? Irelevant. Ale nimănui. Sunt componente ale impasului de care va scăpa; de aceea a venit aici. Pătrunde pe o stradă lăturalnică, pavată cu piatră de râu, şi încremeneşte. Un zid din blocuri de beton înalt de şase metri, având coama acoperită de ţepii sârmei ghimpate şi înveşmântat în haloul bolnăvicios al luminii reflectoarelor îi blochează calea. La început refuză să-l recunoască. Eşti o închipuire, un decor de film, un şantier de construcţii. Doi poliţişti vest-berlinezi îi fac semn să se apropie.

— Fugi de înrolare?

— Englez, le răspunde el, prezentându-le paşaportul.

Îl trag mai la lumină, îi examinează paşaportul, apoi îi cercetează chipul.

— Ai mai văzut Zidul Berlinului?

— Nu.

— Ei, atunci priveşte-l acum, apoi du-te la culcare, englezule! Şi fereşte-te de necazuri!

Bate în retragere şi găseşte altă stradă lăturalnică. Pe o uşă metalică şi ruginită, între porumbei ai păcii desenaţi de Picasso şi lozinci de genul „Interziceţi bomba atomică”, un motan lipsit de păr stă în două picioare, etalându-şi sexul. Din interior răzbat muzică şi glasuri certăreţe, amestecându-se într-un vacarm sălbatic.

— Încearcă Centrul pentru Pace, tovarăşe, la ultimul etaj, îl sfătuieşte o fată frumoasă, făcându-şi palmele căuş.

— Unde e Centrul pentru Pace?

— Sus, blegule.

Urcă, iar paşii lui răsună pe treptele acoperite cu gresie. S-a făcut aproape de miezul nopţii. La fiecare etaj descoperă câte un alt tablou al libertăţii. La primul, studenţi şi sugari stau într-un cerc asemănător celor de la şcolile duminicale, în vreme ce o femeie corpolentă îi dăscăleşte asupra efectelor paralizante pe care le exercită părinţii. La al doilea, peste trupurile înnodate ale cuplurilor, domneşte o linişte tipică celei de după o partidă de sex. *Sprijiniţi bomba cu neutroni!* îi îndeamnă un afiş scris de mână. *Omorâţi-vă soacra! Televizorul va continua să funcţioneze!* La al treilea, Mundy simte o emoţie văzând o repetiţie teatrală în plină desfăşurare. La al patrulea, septembrişti pletoşi violentează maşini de scris, se consulta, bagă hârtie în instalaţiile manuale de tipărire şi răcnesc ordine în radio-telefoane.

A ajuns la ultimul etaj. O scară este proptită de o uşă-trapă aflată în tavan. De la aceasta porneşte un pasaj ca un puţ de mină. La capătul acestuia, doi bărbaţi şi două femei stau aplecaţi deasupra unei mese luminate de flacăra unei lumânări şi presărată cu harţi şi sticle de bere. Una dintre fete are părul negru şi chipul sumbru, cealaltă e blondă, cu oase lungi. Bărbatul aflat mai aproape de Mundy e la fel de înalt ca el: un viking cu barbă aurie şi un smoc de păr blond legat cu o eşarfă ca de pirat. Celălalt e scund, alert şi cu ochii negri, având umerii diformi, slăbănogi, prea înguşti faţă de capul mare. Poartă o beretă neagră de tipul celor purtate în Ţara Bascilor, trasă până puţin deasupra sprâncenelor deschise la culoare; deci el este Sasha. Cum de şi-a dat seama? Fiindcă a ştiut tot timpul, în mod intuitiv, că Ilse vorbea despre cineva la fel de scund ca şi ea.

Prea bine crescut ca să-i întrerupă, îşi face de lucru prin dreptul puţului de mină, strângând scrisoarea lui Ilse în mână. Aude frânturi dintr-o discuţie războinică, condusă exclusiv de Sasha. Vocea e mai puternică decât ar sugera trupul acela şi nu pare deloc forţată. E însoţită de gesturi imperioase din mâini şi antebraţe… *să nu-i lăsaţi pe porci să ne îngrămădească în străzi laterale, m-aţi auzit?… Să-i înfruntaţi în locuri deschise, unde camerele pot înregistra ce ne fac…* Mundy se

pregăteşte deja să o pornească înapoi tiptil pe scară şi să apară altă dată, când grupul se destramă. Fata cu păr negru împătureşte hărţile. Vikingul se ridică şi se întinde. Blonda îl strânge la piept, ţinându-l de fese. Se ridică şi Sasha, dar nu a devenit mai înalt decât atunci când şedea. În clipa în care Mundy înaintează pentru a se prezenta, ceilalţi fac instantaneu un scut pentru a-l proteja pe micul împărat aflat între ei.

— Bună seara. Mă cheamă Ted Mundy. Am o scrisoare pentru tine de la Ilse, spune el cu glasul care îi sună cel mai potrivit.

Însă cum nu primeşte nicio licărire de răspuns din ochii mari şi întunecaţi, continuă:

— Ilse, studenta unguroaică la filosofie politică. A fost aici vara trecută şi a avut plăcerea de a te cunoaşte.

Pesemne politeţea lui Mundy e aceea care îi ia pe nepregătite, fiindcă între ei apare un moment de suspiciune. Cine-i acesta, cine-i prostovanul acesta englez şi curtenitor, cu tunsoare a la Beatles? Vikingul înalt răspunde primul. Aşezându-se între Mundy şi ceilalţi, primeşte plicul în numele lui Sasha şi îl examinează grăbit. Ilse a lipit plicul cu bandă adezivă. Scrisul dezlânat, dar autoritar, *Secret, strict personal!,* subliniat cu două linii, reprezintă o cerere evidentă de respectare a intimităţii. Vikingul întinde plicul lui Sasha, care îl desface şi scoate din el două pagini pline cu scrisul îndesat al lui Ilse, având tot felul de adăugiri pe margini. Citeşte primele rânduri, apoi întoarce scrisoarea pentru a găsi semnătura. Apoi zâmbeşte, întâi către sine, iar apoi către Mundy. De astă dată Mundy e cel luat prin surprindere, deoarece ochii mari şi negri strălucesc foarte tare, iar zâmbetul trădează tinereţea.

— Bravo! *Ilse!* îşi aminteşte el cu nostalgie. Grozavă fată, nu? spune el şi strecoară scrisoarea într-un buzunar lateral al hainei uzate de tăietor de lemne.

— N-am greşi dacă am spune asta, îl aprobă Mundy în germana cea mai literară.

— Unguroaică… repetă Sasha, ca şi cum ar dori să retrăiască ceva. Iar tu eşti *Teddy*.

— Da. De fapt, Ted.

— De la Oxford.

— Exact.

— Iubitul ei? întrebarea vine fără ocolişuri. Aici toţi suntem amanţi, adaugă el, iar vorbele sunt însoţite de hohotele celorlalţi.

— Am fost, până acum câteva săptămâni.

— Acum câteva săptămâni! Asta înseamnă o viaţă în Berlin! Eşti englez?

— Da. A, nu pe deplin. Născut în străinătate, dar din sânge englezesc. A, îţi trimite o sticlă de scotch. Şi-a amintit că îţi place.

— Scotch! Ce memorie, Dumnezeule! Memoria femeilor ne va duce pe toţi la spânzurătoare. Şi ce cauţi la Berlin, Teddy? Eşti turist revoluţionar?

Mundy îşi cântăreşte răspunsul, când fata cu părul negru şi chip întunecat i-o ia înainte.

— Adică, vrei să participi sincer la mişcarea noastră sau ai venit doar ca să studiezi zoologia umană? întreabă ea cu un accent străin, pe care Mundy nu reuşeşte să-l identifice.

— Am participat la Oxford. De ce nu şi aici?

— Fiindcă aici nu ne aflăm la Oxford, îl repede ea. Aici avem o generaţie Auschwitz. La Oxford nu există aşa ceva. La Berlin ne putem apleca peste fereastră să strigăm „porci nazişti", iar dacă pampălăul de pe trotuar are mai mult de patruzeci de ani, nu greşim deloc.

— Şi ce ţi-ai propus să studiezi la Berlin, Teddy? întreabă Sasha, pe un ton mai domolit.

— Germanistica.

Fata cu păr negru se detaşează imediat de această idee:

— Atunci ai avut noroc, tovarăşe. Profesorii care predau rahatul acesta arhaic sunt atât de speriaţi încât nici nu vor să iasă din buncărele lor. Iar înlocuitorii lor în vârstă de douăzeci de ani sunt atât de speriaţi că ni se alătură.

Acum vine rândul blondei:

— Tovarăşe, ai bani?

— Nu prea mulţi. Îmi pare rău.

— Ai venit fără *bani?* Atunci n-ai nicio valoare! Cum o să mănânci cotlet în fiecare zi? Cum o să-ţi poţi cumpăra pălărie nouă?

— O să muncesc, presupun, zice Mundy, făcând toate eforturile, ca un băiat bun care e gata să împărtăşească acelaşi stil de umor.

— Pentru sistemul porcesc?

Fata cu păr negru a revenit. Şi-l poartă acum împins peste urechi. Are falca puternică, uşor deformată.

— Care e scopul revoluţiei, tovarăşe?

Mundy nu s-a aşteptat la un examen oral, însă după ce a petrecut şase luni cu Ilse nu este cu totul nepregătit.

— Opoziţia faţă de războiul din Vietnam prin orice mijloace… Stoparea imperialismului militar… Respingerea statului consumatorist… Destabilizarea burgheziei… Trezirea acesteia şi educarea ei. Crearea unei societăţi noi şi echitabile… şi opoziţia faţă de orice autoritate iraţională.

— *Iraţională?* Ce înseamnă autoritate *iraţională?* Orice autoritate este *iraţională,* netotule! Ai părinţi?

— Nu.

— Împărtăşeşti părerea lui Marcuse că pozitivismul logic este un rahat?

— Nu sunt chiar filosof, îmi pare foarte rău.

— Într-un stat privativ de libertate, nimeni nu are conştiinţa liberă. Eşti de acord cu asta?

— Mi se pare că ideea se susţine.

— Sigur că da, prostane! La Berlin, studenţii acţionează permanent împotriva forţelor contrarevoluţionare. Oraşul spartachiştilor[22] şi capitala celui de-al Treilea Reich şi-au redescoperit destinul revoluţionar. L-ai citit pe Horkheimer? Dacă nu ai citit *Crepusculul* de Horkheimer, eşti în plus.

— Întreabă-l dacă este *eigembläut,* sugerează blonda, folosind un cuvânt pe care Mundy nu l-a mai auzit – la care toţi râd, cu excepţia lui Sasha care, urmărind acest schimb în tăcere, dar fără să-i scape niciun amănunt, hotărăşte să sară în ajutorul lui Mundy.

— Gata, tovarăşi. E băiat de treabă. Daţi-i pace! Poate ne-ntâlnim cu toţii mai târziu, la Clubul republican.

Urmăriţi de Sasha, adjuncţii lui coboară scara unul după altul. După aceea, lasă jos trapa după ei, o încuie şi, spre uimirea lui Mundy, se înalţă pe vârfuri şi-l bate pe umăr.

— Ai whisky-ul la tine, Teddy?

— În geantă.

— N-o lua în seamă pe Christina. Grecoaicele au gura cam mare. În ziua în care o să aibă un orgasm, n-o să mai scoată nicio vorbă.

Deschide o uşiţă mascată în panourile de lambriu.

— Iar aici suntem până la ultimul nişte prostani. Cuvântul arată afecţiunea, la fel ca „tovarăşe”. Revoluţiei nu-i plac ocolişurile.

Oare Sasha zâmbeşte în timp ce-i spune toate astea? Mundy nu-şi dă seama.

— Iar *eigembläut* ce înseamnă?

— Te întreba dacă ai fost deja bătut de porci. Vrea să te vadă cu câteva vânătăi drăgălaşe de la bastoanele poliţiei.

Îndoindu-se până aproape de pământ, Mundy îl urmează pe Sasha într-o încăpere ce aminteşte de o peşteră care, la prima vedere, îl duce cu gândul la cala unei nave. Deasupra lor apar două luminatoare care se umplu treptat de stele. Sasha îşi ia bereta de pe cap şi scoate la iveală un smoc de păr rebel, ca al unui adevărat revoluţionar. Scapără un băţ de chibrit şi aprinde o lampă. Pe măsură ce flacăra fitilului creşte în intensitate, Mundy distinge un birou *bombé*[23] cu intarsii din alamă, iar pe el stau îngrămădite pamflete şi o maşină de scris. Un pat dublu cu tăbliile din fier pe care stau împrăştiate perne decorative uzate, îmbrăcate în satin şi brocart se găseşte de-a lungul peretelui. Iar pe podea, ca nişte pietre pe care treci un pârâu, stive de cărţi.

— Furate în numele revoluţiei, explică Sasha, făcând un gest către ele. Nu le citeşte nimeni, nimeni n-are habar de titlurile lor. Tot ce ştiu ei este că proprietatea intelectuală aparţine maselor, nu editorilor

şi vânzătorilor de carte care-ţi sug şi sângele cu preţurile. Săptămâna trecută am organizat un concurs. Cel care aduce cele mai multe cărţi dă cea mai mare lovitură moralităţii mic burgheze. Ai mâncat ceva pe ziua de azi?

— Nu prea.

— *Nu prea* să însemne nimic în engleză? Atunci mănâncă.

Sasha îl împinge pe Mundy către un fotoliu vechi din piele şi-i pune în faţă două căni goale, o bucată de cârnat şi o franzelă. Umărul lui stâng, ciolănos, se ridică mai sus decât tovarăşul lui. În timp ce el ţâşneşte de colo-colo, îşi târăşte piciorul drept. Mundy desface cataramele genţii de călătorie şi, dintre cămăşile maiorului, scoate sticla de St Hugh's Buttery Scotch trimisă de Ilse şi toarnă în căni. Sasha se cocoaţă pe un taburet, faţă în faţă cu el, îşi scoate o pereche de ochelari cu rame negre şi groase şi se apucă să citească atent scrisoarea de la Ilse, în vreme ce Mundy îşi taie câte o felie de pâine şi cârnat.

— *Teddy nu te va dezamăgi niciodată,* anunţă el, citind cu voce tare. E o apreciere subiectivă, aş zice eu. Ce vrea să însemne? Că trebuie să am încredere totală în tine? De ce ar face o asemenea afirmaţie?

Lui Mundy nu-i vine în minte niciun răspuns, dar Sasha pare că nici nu aşteaptă unul. Germana lui are un accent regional, dar Mundy încă nu are cunoştinţele necesare pentru a-i descoperi sursa.

— Ce ţi-a povestit despre mine?

— Nu prea mult. Că ai absolvit şi că eşti democrat. Că te cunoaşte toată lumea.

Sasha lasă impresia că nu a auzit.

— *Un tovarăş bun, credincios în orice situaţie, care nu ştie ce-i înşelătoria – nu aparţine nici unui grup* – trebuie să te admir pentru asta? – *burghez, în mintea lui, dar cu o inimă socialistă.* Poate cu un suflet capitalist şi un penis comunist ai fi un om complet. De ce-mi scrie aşa? Apropo, te-a părăsit cumva?

— Cam aşa ceva, recunoaşte Mundy.

— Acum se leagă toate. Te-a părăsit şi se simte vinovată – şi ce-i cu asta? Nu-mi vine a crede: *A vrut să mă căsătoresc cu el.* Eşti nebun?

— De ce nu? întreabă Mundy sfios.

— Întrebarea este *de ce,* nu *de ce nu.* Aşa-i obiceiul la englezi, să se însoare cu orice fata cu care se culcă de câteva ori? Am avut obiceiul acesta şi în Germania cândva. A fost un dezastru.

Nemaiştiind ce răspuns ar trebui să dea, Mundy mai ia o îmbucătură din cârnat şi face ca totul să alunece mai uşor pe gâtlej cu o gură de whisky, în timp ce Sasha revine la lectură.

— *Teddy iubeşte pacea la fel de mult ca noi, dar e un soldat de nădejde.* Iisuse! Ce vrea să insinueze cu asta? Că Teddy respectă ordinele fără să le pună la îndoială? Împuşti pe oricine la ordin? Asta nu-i o virtute,

ci motiv de proces pentru crimă. Ilse ar trebui să-şi aleagă mai atent complimentele.

Mundy îşi drege glasul, oarecum de jenă.

— Păi de ce spune că eşti un bun soldat? insistă Sasha. Bun soldat, aşa cum eu sunt un bun democrat? Ori vrea să lase de înţeles că eşti un mare erou la pat?

— Nu cred, spune cel care e un începător în materie de sex.

Numai că Sasha nu vrea să lase lucrurile astfel.

— Te-ai bătut cu cineva pentru ea? De asta eşti un soldat de treabă?

— E o expresie. Am participat împreună la nişte demonstraţii. Am protejat-o. Am făcut ceva sport. Ce naiba?

Se ridică şi-şi aşază geanta pe umăr.

— Mulţumesc pentru whisky.

— Stai că nu l-am terminat.

— Ţie ţi l-a trimis, nu mie.

— Dar tu l-ai adus. Nu l-ai păstrat şi nici nu l-ai băut. Ai fost un bun soldat. Unde ţi-ai propus să dormi la noapte?

— Găsesc eu undeva.

— Aşteaptă! Stai! Lasă jos geanta aia ridicolă!

Convins de insistenţa din glasul lui Sasha, Mundy se opreşte, dar nu pune geanta jos. Sasha aruncă deoparte scrisoarea şi-l priveşte lung.

— Spune-mi adevărul, dar fără prostii, clar? Noi devenim cam paranoici aici. Cine te-a trimis?

— Ilse.

— Nu altcineva? Porcii, spionii, ziarele, mai ştiu eu ce isteţi? Oraşul acesta e plin de isteţi.

— Eu nu-s unul dintre ei.

— Deci eşti cine zice ea. Asta vrei să spui? Un novice în ale politicii, care studiază germanistica, un bun soldat cu inimă socialistă sau mai ştie ce naiba? Asta-i tot?

— Da.

— Şi spui întotdeauna adevărul.

— De cele mai multe ori.

— Dar eşti homo.

— Nu. Nu-s.

— Nici eu. Şi-atunci, ce facem?

Privind în jos spre Sasha, neştiind ce să răspundă, Mundy e din nou izbit de fragilitatea gazdei lui. E ca şi cum fiecare oscior din trupul lui a fost frânt şi lipit de un nepriceput.

Sasha ia o gură de whisky şi, fără să-l privească pe Mundy, îi întinde paharul ca să bea din el.

— Bine, zice el cu jumătate de gură.

— Bine ce? se miră Mundy.

— Lasă naibii geanta aceea!

Mundy se supune.

— Există o fată care-mi place, înţelegi? Uneori urcă ea la mine. S-ar putea să vină şi în seara asta. E tânără. O burgheză. Timidă, la fel ca tine. Dacă apare, dormi pe acoperiş. Dacă plouă, îţi dau o prelată. Atât de sfioasă e. Bun? Dacă va fi nevoie, o să fac la fel pentru tine.

— Ce vrei să spui?

— Poate că am nevoie de un bun soldat. S-ar putea să-mi fii de folos. La dracu', de ce nu?

Ia paharul înapoi, îl goleşte şi-l reumple din sticlă, ce pare prea grea pentru încheietura lui.

— Iar dacă ea nu apare, dormi aici. Am un pat liber. De campanie. Nu spun asta oricui. Îl putem aşeza la celălalt capăt al camerei. Iar mâine îţi găsesc un birou pentru germanistica ta, îl aşezăm acolo, sub fereastră. În felul acesta, ai lumină naturală. Dacă scapi prea multe vânturi, dacă nu te plac, o să-ţi cer frumos să te cari. De acord?

Continuă, fără să se mai sinchisească dacă Mundy are ceva de spus:

— Iar mâine dimineaţă te pun la vot pentru comună. Purtăm o discuţie, apoi votăm, nu-i mare scofală. S-ar putea să te trezeşti cu nişte întrebări puse de Christina în legătură cu originea ta burgheză. Ea e cea mai mare burgheză dintre noi. Tatăl ei e un armator grec care-i iubeşte pe colonei şi plăteşte pentru jumătate din mâncarea noastră.

Mai ia o înghiţitură de whisky, apoi îi întinde din nou paharul lui Mundy.

— Unele locuinţe asemănătoare acesteia sunt legale. Asta nu e. Nu ne plac proprietarii nazişti. Când te înscrii la universitate, să nu dai adresa de aici, îţi facem noi rost de o scrisoare frumoasă de la un tip din Charlottenburg. O să spună că locuieşti cu el, ceea ce nu va fi adevărat, că eşti un luteran de treabă, ceea ce nu-i adevărat, că te culci în fiecare seara la zece şi că te însori cu oricine te culci.

Acesta este modul în care Mundy află că urmează a deveni coleg de cameră cu Sasha.

* * *

O epocă de aur a răsărit pe neaşteptate în viaţa lui Ted Mundy. Are casă, un prieten, ambele fiind concepte noi pentru el. Face parte dintr-o familie nouă şi curajoasă, hotărâtă să reconstruiască lumea. Câte-o noapte de exil sub stele nu reprezintă o dramă pentru fiul soldatului, care slujeşte revoluţia în linia întâi. Nu se simte jignit când o fundă roşie aşezată pe clanţa uşii de la pod îl anunţă că generalul nu primeşte vizitatori. Deşi relaţiile lui Sasha cu femeile sunt iuţi şi cu un scop clar, Mundy rămâne fidel jurământului de abstinenţă. Din când în când, se vede silit să schimbe câte-o vorbă platonică cu una sau

două dintre indecent de numeroasele fete frumoase din locuinţa ilegală, dar asta doar pentru că, după câteva ore de la acceptarea lui, a început să dea pe gratis lecţii de conversaţie în engleză de trei ori pe săptămână oricărui tovarăş de comună care doreşte să-şi perfecţioneze cunoştinţele.

Iar salamandra trăieşte în flăcări. Domnul Mandelbaum s-ar mândri cu el. Conştiinţa că se află într-o zonă de luptă, ideea că poate fi chemat în orice clipă să se alăture pe baricade tovarăşilor săi partizani, dezbaterile în care se discută cum se poate îndepărta putreziciunea lumii şi înlocui cu ceva nou şi viu, acţionează mereu asupra lui ca un stimulent. Dacă la sosirea în Berlin era un nepriceput, sub îndrumarea lui Sasha şi a tovarăşilor a devenit un moştenitor entuziast al nobilei istorii a Mişcării. Numele eroilor şi ale ticăloşilor îi sunt la fel de familiare ca şi cele ale marilor jucători de crichet.

Exilatul iranian Bahman Nirumand a fost acela care, în preajma vizitei şahului Iranului în Berlinul de Vest, a informat studenţii – care au umplut la refuz amfiteatrul Auditorium Maximum al Universităţii Libere – despre adevărurile respingătorului regim al şahului, sprijinit de americani.

Benno Ohnesorg a demonstrat împotriva vizitei şahului în oraş şi, în ziua următoare, a fost împuşcat direct în cap de un inspector de poliţie în civil în faţa clădirii Operei din Berlin.

Înmormântarea lui Benno şi negarea de către poliţie şi primar că s-ar fi comis o crimă i-au făcut pe studenţi să devină militanţi şi mai înfocaţi, şi acest lucru a grăbit ascensiunea lui Rudi Dutschke, fondator al Opoziţiei Extraparlamentare a studenţilor.

Apoi, retorica fascistă a baronului presei, Axel Springer, şi a odioasei sale reviste *Bild Zeitung* a incitat un muncitor cu probleme neurologice şi cu fantezii de extremă dreaptă să-l împuşte pe Rudi Dutschke în Kurfürstendamm din Berlin. Dutschke a supravieţuit o vreme. Martin Luther King, împuşcat în aceeaşi lună, nu a avut aceeaşi şansă.

Mundy ştie datele şi locurile marilor şedinţe şi ale confruntărilor din trecutul apropiat. Ştie că revolta studenţească se înăspreşte în întreaga lume, pe mii de câmpuri de bătălie, şi că studenţii din America s-au dovedit la fel de curajoşi precum cei din alte părţi şi au suferit în cursul unor acţiuni de reprimare la fel de sălbatice.

Ştie că publicaţia cea mai grozavă din lume este *Konkret,* înfiinţată de marea preoteasă a Mişcării, imaculata Ulrike Meinhof. Cei mai renumiţi scriitori revoluţionari ai momentului se numesc Langhans şi Teufel.

Atât de mulţi fraţi şi surori pretutindeni! Atâţia tovarăşi care împărtăşesc visul! Chiar dacă visul în sine nu-i este cu totul limpede, dar va ajunge şi la asta, indiferent cât de greu va fi drumul.

* * *

Aşa începe viaţa. Primul lucru pe care îl face neprihănitul băiat de şcoală engleză cu internat şi recrutul în favoarea cauzei eliberării lumii, scăpat deocamdată de vânătăi, este să sară din patul de campanie, în timp ce Sasha doarme, extenuat de măreţele discuţii din cursul nopţii. După un duş la comun înviorat oarecum de fetele pe care le ignoră cu un aer studiat, îşi ia locul în bucătăria casei şi taie mărunt cârnaţii şi legumele furate pentru pregătirea supei zilei, apoi dă fuga pentru a umbla prin atrăgătoarele parcuri ale Berlinului de Vest şi prin spaţii deschise, pentru a cutreiera bibliotecile şi a participa la prelegerile care au mai supravieţuit în viaţa studenţească după ce s-a emis edictul împotriva îndoctrinării fasciste. Ceva mai târziu, se oferă ca învăţăcel la imprimerie pentru a ajuta la transcrierea pasajelor interesante din lucrările revoluţionarilor la modă şi, băgând exemplarele în geanta maiorului, se aşază la colţuri de stradă şi le oferă cu forţa reprezentanţilor burgheziei, care se îndreaptă spre căminele lor, pentru a-şi continua viaţa somnolentă.

Şi nu este vorba de a distribui ziare gratuite. Activitatea prezintă riscuri. Burghezia Berlinului nu numai că refuză să se trezească la realitate, dar a avut parte şi de studenţi cât pentru mai multe generaţii. La mai puţin de cinci ani după dispariţia lui Hitler, cetăţenii de treabă nu sunt deloc încântaţi să-şi vadă străzile mişunând de poliţişti antidemonstraţie, înarmaţi cu bastoane, şi mulţimi de radicali spurcaţi la gură azvârlind cu pietre în ei. Studenţii berlinezi care beneficiază de burse de stat şi sunt scutiţi de înrolare ar face bine să-şi plătească taxele, să se supună şi să-şi ţină gura. Ei nu trebuie să spargă geamuri, să susţină ideea actelor sexuale în public, să provoace blocarea circulaţiei şi să-i insulte pe salvatorii noştri americani. Mulţi cetăţeni onorabili ridică pumnul spre Mundy. Nu puţine sunt doamnele bătrâne, din generaţia Auschwitz, care îi răcnesc în faţă să-şi ducă pamfletele tâmpite *nach drüben,* unde pot fi folosite ca hârtie igienică – adică, în accepţiunea lor, dincolo de Zidul Berlinului – sau se reped să-l apuce de părul lung, numai că el se dovedeşte prea înalt pentru ele. Tot astfel, unii şoferi de taxi aparţinând forţelor reacţionare trec peste bordură, făcându-l pe Mundy să se refugieze din calea maşinilor şi să scape fluturaşii şi revistele, care se risipesc pe jos. Însă bunul soldat nu se dă bătut. În orice caz, nu pentru mult timp. Spre seară, în aceeaşi zi, imediat ce termină lecţiile de conversaţie, poate fi găsit relaxându-se cu o bere în faţă la Motanul Ras sau la Clubul republican, sau degustând cafea turcească şi un păhărel de *arak*{24} în vreuna dintre numeroasele cafenele improvizate din Kreuzberg, unde romancierului în devenire îi place să-şi deschidă larg

carnetul de impresii şi să se creadă Isherwood.

Există totuşi momente când, în ciuda hotărâtei lui bune dispoziţii, Mundy se simte mânjit de irealitatea oraşului divizat, a umorului negru şi a atmosferei sumbre ce degajă nesiguranţa zilei de mâine. Înconjurat de explozii de furie care sunt noi pentru el şi deseori îi rămân străine, în clipele de totală deprimare se întreabă dacă tovarăşii lui sunt într-adevăr căutători şi dezlegători de enigme la fel ca el, extrăgându-şi forţa mai curând din convingerile vecinilor decât din propriile lor inimi şi dacă nu cumva, în încercarea lui de a descifra adevărurile profunde ale vieţii, a ajuns să trăiască în ceea ce domnul Mandelbaum numea gogoaşă. Când ţine de un băţ al panoului la o demonstraţie stradală, când protestează la ultimele acte de despotism comise de autorităţile universitare înspăimântate, când aşteaptă bărbăteşte pe baricade un asalt al forţelor de poliţie care nu reuşeşte să se materializeze, fiul expatriat al maiorului britanic se întreabă uneori în ce război luptă: ultimul sau următorul.

Şi totuşi, căutarea unei legături continuă. Apare o seară când, inspirat de vremea binevoitoare şi de un pahar de *arak,* improvizează un joc de crichet pentru numeroşii copii turci care bântuie prin preajma cocioabelor. O porţiune prăfoasă slujeşte drept teren, un morman de cutii goale de bere devin poarta. Mundy pune mâna pe un ferăstrău de mână şi pe o scândură de la Faisal, proprietarul cafenelei lui preferate, şi încropeşte un fel de crosă. Din lumina soarelui de seară nu apare nicio Rani care să-l întâmpine, dar strigătele de încurajare şi disperare, feţele agitate şi braţele şi picioarele măslinii îi bucură sufletul. Aşa se naşte clubul de crichet din Kreuzberg.

În expediţii neliniştite prin umbra Zidului, Mundy descoperă vizitatori străini şi-i încântă cu povestiri sugestive despre evadări. În cazul în care îi scapă vreun amănunt, inventează el ceva şi se simte recompensat de recunoştinţa lor. Iar dacă aceste remedii nu sunt suficiente pentru a-l salva atunci când îl lasă curajul, îl are pe Sasha, la care se poate întoarce oricând.

* * *

La început sunt circumspecţi unul faţă de celalalt. Ca o pereche ce s-a grăbit să ajungă în faţa altarului fără să fi trecut prin etapa flirtului şi a curtării, fiecare dintre ei este înclinat să bată în retragere până se lămureşte ce a căpătat. Mundy e chiar un soldat destoinic, aşa cum îl consideră Sasha? Sasha este cu adevărat spiriduşul şchiop şi charismatic ce are nevoie de protecţia lui Mundy? Deşi împart acelaşi teritoriu, vieţile lor curg în paralel, întâlnindu-se doar în momente convenite reciproc. Mundy nu ştie nimic despre biografia lui Sasha, iar, din câte se aude prin clădire, subiectul rămâne tabu. Are origini

luterane şi saxone, un refugiat din Germania de Est, un duşman declarat al oricărei religii şi, ca şi Mundy, e orfan – deşi asta a prins-o cumva din zbor. Asta e tot ce trebuie să se ştie. Cei doi trăiesc unul dintre acele momente de revelaţie de sine din care nu se mai poate găsi cale de întoarcere decât la Crăciun sau, potrivit tradiţiei germane, în Noaptea Sfântă.

Pe douăzeci şi trei decembrie clădirea este deja pe trei sferturi pustie, deoarece comunarzii îşi abandonează principiile şi se furişează spre căminele lor pentru a sărbători în sânul familiilor reacţionare. Cei care nu au unde să meargă rămân acolo, ca nişte copii uitaţi de părinţi într-o şcoală cu internat. Ninge neîncetat, iar Kreuzberg devine un vis sentimental amintind de arderea buşteanului în ajunul Crăciunului. Trezindu-se devreme a doua zi, Mundy se emoţionează văzând luminatoarele de deasupra capului albite, însă când îl invită pe Sasha să privească, se alege doar cu un geamăt şi cu îndemnul de a o şterge naibii de acolo. Fără să se descurajeze, pune pe el toate hainele pe care le are şi merge prin zăpada groasă până în aşezarea turcească şi înalţă un om de zăpadă, şi coace kebab cu Faisal şi puştii de la clubul de crichet. Revenind în pod pe la apusul soarelui, găseşte aparatul de radio deschis şi difuzând colinde şi pe Sasha arătând ca Charlie Chaplin din *Timpuri noi,* purtând beretă şi şorţ de bucătărie şi stând aplecat deasupra unui castron.

Biroul este aranjat ca masă de cină pentru doi. În mijlocul lui, o lumânare de ajun stă aprinsă alături de o sticlă de vin grecesc de la tatăl Christinei. Alte câteva lumânări sunt aşezate în echilibru pe maldărele de cărţi furate. O bucată de carne roşie, nu tocmai apetisantă, se găseşte pe un fund de lemn.

— Unde naiba ai fost? întreabă Sasha, fără să ridice ochii din castron.

— M-am plimbat. De ce? S-a întâmplat ceva?

— Doar e Crăciunul, nu? Când se adună toata familia la masă. Ar fi trebuit să fii acasă.

— Noi *n-avem* familii. Părinţii noştri au murit şi n-avem surori sau fraţi. Am încercat să te trezesc, dar mi-ai spus să o şterg.

Sasha încă n-a ridicat privirea. În castron sunt nişte boabe roşii. Pregăteşte un fel de sos.

— Ce carne e asta?

— Căprioară. Vrei s-o duc înapoi la magazin şi s-o schimb pe eternul şniţel vienez?

— E bună şi căprioara. Bambi pentru Crăciun. Ceea ce bei e cumva whisky?

— Probabil.

Mundy tot pălăvrăgeşte, dar Sasha nu abandonează mina serioasă. La masă, încercând să-l înveselească, Mundy îi relatează grăbit istoria

aristocraticei lui mame care s-a dovedit a fi o cameristă de origine irlandeză. A ales un ton vesel, menit să-l asigure pe ascultător că s-a împăcat de mult cu amuzantele capcane ale istoriei familiei sale. Sasha îl ascultă cu o nerăbdare nu prea bine ascunsă.

— De ce-mi spui toate prostiile astea? Vrei să vărs lacrimi pentru tine fiindcă nu eşti lord?

— Nici vorbă. Credeam că o să râzi.

— Mă interesează doar eliberarea ta personală. Vine un moment pentru noi toţi când copilăria încetează să mai servească drept scuză. În situaţia ta, aş spune că, la fel ca la mulţi alţi englezi, momentul e oarecum tardiv.

— Am înţeles. Dar ce-i cu părinţii *tăi* morţi? Ce a trebuit să depăşeşti ca să ajungi la starea perfectă în care te găsesc?

Se va risipi tabuul din jurul istoriei de familie a lui Sasha? Se pare că da, pentru că Sasha dă uşurel din cap, lucru care îi aminteşte de Schiller, ca şi cum şi-ar înfrânge reţinerile una după alta. Iar Mundy bagă de seamă că ochii adânciţi în orbite parcă îmbătrânesc şi par mai curând să absoarbă lumina lumânării decât să o reflecte.

— Prea bine. Eşti prietenul meu şi am încredere în tine. În ciuda penibilelor tale preocupări legate de ducese şi cameriste.

— Mulţumesc.

— Fostul meu tată nu este chiar atât de mort precum aş dori eu. Dacă ar fi să-l judecăm după criterii medicale normale, este, de fapt, jignitor de viu.

Mundy are înţelepciunea să rămână tăcut ori e prea uimit pentru a spune ceva.

— El n-a atacat un frate ofiţer. N-a cedat băuturii, deşi încearcă din când în când. E un *Wendehals*{25} religios şi politic – un dezertor a cărui existenţă este atât de intolerabilă pentru mine încât nici măcar azi, când mă văd silit să mă gândesc la el, nu reuşesc decât să-l numesc *Herr* Pastor, dar nicidecum *tată.* Pari plictisit.

— Nici vorbă! Toţi mi-au spus că viaţa ta particulară e teren sfânt. Cum mi-aş putea imagina că e *atât* de sfântă?

— Încă din fragedă copilărie, *Herr* Pastor a crezut necondiţionat în Dumnezeu. Părinţii lui au fost religioşi, însă el i-a depăşit, un luteran fanatic şi puritan de soiul cel mai greu de corijat, născut în 1910. Când Dragul Nostru Führer a ajuns la putere – expresie pe care o foloseşte în mod invariabil pentru Hitler – *Herr* Pastor era deja un entuziast membru a Partidului Nazist, la douăzeci şi trei de ani şi proaspăt hirotonisit. Credinţa lui în Dragul Nostru Führer a fost chiar mai mare decât aceea în Dumnezeu. El avea să-i redea demnitatea Germaniei, să ardă Tratatul de la Versailles, să ne scape de comunişti şi de evrei şi să construiască un rai arian pe pământ. Chiar nu te-am plictisit?

— Ce rost are să mă întrebi? Sunt fascinat!

— Dar nu chiar atât de fascinat încât să dai fuga după aceea ca să le povesteşti celor mai buni zece prieteni ai tăi că, la urma urmei, am totuşi un tată, sper. *Herr* Pastor şi fraţii lui, luteranii nazişti, s-au autointitulat *Deutsche Christen.* Mi-e neclar cum de-a supravieţuit ultimilor ani ai războiului, fiindcă a refuzat să discute asemenea chestiuni până în ziua de astăzi. Într-un moment de extremă disperare, a fost trimis pe frontul rusesc şi a căzut prizonier. Faptul că ruşii nu l-au împuşcat e o lipsă de bun-simţ pe care n-o să le-o iert prea curând. În schimb, l-au trimis în închisoare în Siberia, iar când a fost eliberat şi înapoiat Germaniei de Est, *Herr* Pastor nazistul creştin devenise *Herr* Pastor bolşevicul creştin. Drept urmare a acestei convertiri, Biserica Luterană din Germania de Est i-a încredinţat slujba de a mântui sufletele comuniste din Leipzig. Îţi mărturisesc că am resentimente faţă de întoarcerea lui din prizonierat. Nu avea dreptul să-mi răpească mama. A fost un străin, un violator. Alţi copii nu aveau tată; eu de ce să am? Acest individ laş, mic la suflet, suspinând într-una, predicând nemăsurat de mult pentru statura lui morală, folosind cuvintele lui Iisus şi ale lui Lenin, mi-a stârnit repulsia. Pentru a-i face mamei pe plac, am fost obligat să mă declar convertit. Adevărat că erau momente când mă simţeam debusolat de legătura dintre cele două zeităţi, dar, cum amândoi purtau barbă, am reuşit să presupun existenţa unei simbioze. Totuşi, în 1960, Dumnezeu a fost suficient de milostiv să i se arate lui *Herr* Pastor în vis şi să îi poruncească să-şi ia familia şi tot ce poseda şi să plece în Vest, cât se mai putea. Aşa că ne-am vârât Bibliile în buzunare şi am fugit peste graniţă, lăsându-l pe Lenin în urma noastră.

— Ai avut fraţi şi surori? Dar e *de-a dreptul* înfiorător, Sasha.

— Un frate mai mare, care era favoritul părinţilor mei. A murit.

— La ce vârstă?

— La şaisprezece ani.

— De ce?

— Pneumonie, complicată cu probleme respiratorii. L-am invidiat mereu pe Rolf că era preferatul mamei şi totodată l-am iubit, deoarece mi-a fost un frate bun. Vreme de şapte luni l-am vizitat la spital şi am stat lângă el când a murit. N-a fost o veghe pe care să mi-o amintesc cu plăcere.

— Sunt convins.

Apoi riscă:

— Dar ce s-a întâmplat cu trupul tău?

— Se pare că am fost conceput cât tata era în permisie şi m-am născut într-un şanţ, când mama încerca să fugă din calea înaintării ruseşti. Ulterior a aflat, probabil inexact, că am fost privat de oxigen în pântecele ei. Nu-mi pot decât imagina de ce a fost privată mama. N-

a fost un şanţ prea curat.

Apoi îşi reia povestirea:

— *Herr* Pastor a făcut trecerea spirituală de la Est la Vest cu agilitatea lui obişnuită. Atrăgând atenţia unei organizaţii misionare din Missouri cu legături dubioase, a fost trimis cu avionul în St Louis la un curs de pregătire religioasă. A absolvit cu *summa cum laude* şi s-a înapoiat în Germania de Vest ca un înfocat creştin conservator al secolului al XVII-lea şi devotat al capitalismului creştin de piaţă liberă. În mod corespunzător, i s-a găsit şi o parohie în vechiul leagăn al nazismului din Schleswig-Holstein unde, în fiecare duminică, spre încântarea enoriaşilor, putea fi auzit la amvon înălţând laude lui Martin Luther şi Wall Streetului.

— Sasha, mi se pare groaznic. Groaznic şi fantastic deopotrivă. Putem merge până în Schleswig-Holstein să-l ascultăm?

— Niciodată. L-am renegat total. În ceea ce-i priveşte pe tovarăşii mei, el e mort cu desăvârşire. E un punct asupra căruia eu şi *Herr* Pastor avem aceeaşi idee. El nu vrea să recunoască drept fiu un militant ateu şi radical, iar eu nu ţin să recunosc drept tată un dezertor religios, ipocrit şi agresiv. De aceea, cu acordul secret al lui *Herr* Pastor, l-am eliminat din trecutul meu. Nu-i cer decât să moară înainte de a avea eu şansa să-i spun cât de mult îl urăsc.

— Iar mama?

— Trăieşte, dar nu e vie. Spre deosebire de camerista ta irlandeză, ea n-a avut norocul să moară la naşterea mea. Umblă pe câmpiile din Schleswig-Holstein înceţoşată la minte de durere şi tulburare după copiii ei şi spune într-una că vrea să-şi pună capăt zilelor. Ca tânără mamă, a fost violată mereu de victorioşii noştri eliberatori ruşi.

Cu paharul gol în faţă, Sasha stă la birou ţeapăn ca un condamnat, în timp ce-l urmăreşte şi-i ascultă autoironiile, Mundy trăieşte una dintre acele izbucniri de generozitate spirituală care îi limpezeşte totul. Aşa se face că pragmaticul englez, care nu vrea să iasă cu nimic în evidenţă, este acela care umple ambele pahare şi propune un toast simplu de Crăciun, şi nu îndureratul german care caută adevărurile vieţii de apoi.

— Hmm, pentru noi, murmură el, cu reţinerea care îl caracterizează. *Prosit*{26}! Crăciun fericit şi tot ce îţi doreşti!

Încă încruntat, Sasha ridică paharul şi beau amândoi după moda germană: ridici paharul, priveşti în ochii celuilalt, bei, îl ridici încă o dată, îl mai priveşti o dată şi laşi să treacă o clipă de tăcere, după care aşezi paharul pe masă şi trăieşti respectuos momentul.

* * *

Relaţiile trebuie să se adâncească, altfel pier. Mai târziu, când

Mundy trece în revistă totul, constată că acea noapte de Crăciun a contribuit la adâncirea relaţiei lor, când ea şi-a găsit o lejeritate fără ocolişuri. După aceea, Sasha nu se mai duce la Clubul republican sau la Motanul Ras fără să-l întrebe scurt pe Mundy dacă merge şi el. În barurile studenţeşti, în timpul plimbărilor alene, în salturi de-a lungul căilor de edec îngheţate şi a malurilor fluviului, Mundy joacă rolul lui Boswell, Sasha fiind Johnson{27}, apoi devine Sancho Panza pentru un Sasha transformat în Don Quijote. Când comuna lor se îmbogăţeşte cu o turmă de biciclete furate de la burghezie, Sasha insistă ca el şi Mundy să-şi extindă orizontul explorând împrejurimile acelei jumătăţi de oraş. Mundy, care este oricând dispus, pregăteşte un picnic – pui, pâine, o sticlă de vin de Burgundia, toate cumpărate cinstit, din câştigurile lui ca ghid de tur al Zidului Berlinului. Pornesc, dar Sasha insistă ca mai întâi să meargă pe jos, fiindcă are ceva de spus, şi o poate face mai bine astfel decât din şa. Ajung deja la o distanţă sigură de clădire, după care Sasha spune despre ce este vorba.

— Teddy, dacă mă gândesc mai bine, nu-s convins că am mers vreodată pe vreo chestie din asta, mărturiseşte el cu o detaşare monumentală.

Temându-se că s-ar putea ca picioarele lui Sasha să nu se ridice la înălţimea misiunii şi blestemându-se pentru că nu i-a trecut asta prin minte mai devreme, Mundy îl conduce spre Tiergarten şi caută din ochi o pantă lină şi acoperită de iarbă, unde să nu-i vadă niciun copil. Ţine de şaua bicicletei lui Sasha, dar el îi porunceşte să-l lase liber. Cade, înjură birjăreşte, cu chinuri, urcă din nou panta, mai încearcă o dată, se prăbuşeşte iar şi înjură şi mai abitir. Cu toate acestea, la a treia coborâre, a deprins cum să-şi ţină corpul diform, astfel că rămâne călare, iar câteva ore mai târziu, îmbujorat de mândrie, înfofolindu-se cu paltonul mare pe o bancă, mănâncă pui şi, cu respiraţia scoţând aburi, comentează spusele marelui Marcuse.

* * *

Cu toate acestea, Crăciunul, aşa cum se obişnuieşte la vremuri de război, reprezintă doar o întrerupere de moment a ostilităţilor. Nici nu s-a topit bine zăpada, că încordările dintre studenţi şi oraş revin la punctul de explozie. Din pură întâmplare, toate universităţile din Germania de Vest colcăie de nemulţumiri; tot astfel, dinspre Hamburg, Bremen, Göttingen, Frankfurt, Tübingen, Saarbrücken, Bochum şi Bonn sosesc ştiri despre greve, demisii în masă ale profesorilor şefi de catedră şi marşul triumfător al organizaţiilor radicale. Berlinul are probleme mai mari, mai vechi şi mai încurcate de soluţionat decât toate celelalte oraşe luate laolaltă. La adăpostul furtunii care se apropie, Sasha dă o fugă până la Köln, unde se zvoneşte că un nou

teoretician împinge până la extrem limitele gândirii radicale. Când se întoarce, îl găseşte pe Mundy pregătit de acţiune şi într-o dispoziţie cât se poate de bună.

— Dar Oracolul a spus cum trebuie să se poarte oamenii păcii în confruntarea ce va urma? vrea el să ştie, anticipând măcar una dintre tiradele lui Sasha împotriva toleranţei represive a pseudoliberalismului sau a cancerului reprezentat de colonialismul militar-industrial. Roşii, grenade cu gaze asfixiante şi explozii de lumină orbitoare, poate chiar puşti automate Uzi?

— Vrem să *dezvăluim geneza socială a cunoaşterii umane,* îi răspunde Sasha, îndesându-şi în gură pâine şi cârnaţi, fiindcă se grăbeşte să ajungă la o întrunire.

— Ce înseamnă asta când se întâmplă acasă la tine? întreabă Mundy, strecurându-se discret în rolul lui obişnuit de spectator.

— Starea de dinaintea naşterii omului, acea stare *de început.* Prima zi înseamnă deja prea târziu. Trebuie să începem în ziua zero. Asta-i toată problema.

— Trebuie să-mi explici pe îndelete, îl previne Mundy, ţinându-şi sprâncenele încruntate, aşa cum se cuvine. Iar ideea este, într-adevăr, nouă pentru el, fiindcă Sasha a susţinut până acum că ei trebuie să se ocupe de realităţile politice brutale şi mai puţin de viziunile elegante ale utopiei.

— În prima etapă, trebuie să ştergem totul din mintea oamenilor. O să le detoxificăm creierul, o să-l curăţăm de prejudecăţi, inhibiţii şi pofte moştenite. Îl vom goli de tot ce este depăşit şi putred – şi mai ia o bucată de cârnat – americanism, lăcomie, clasa, invidie, rasism, sentimentalism burghez, ură, agresiune, superstiţie şi dorinţa neroadă după proprietate şi putere.

— Şi *unde* am ajunge în felul acesta?

— Nu prea înţeleg întrebarea ta.

— E destul de simplă. Faci curăţenie totală. Sunt imparţial: nu-s american, rasist, burghez sau materialist. Nu mi-au rămas gânduri rele, nici instincte moştenite şi dăunătoare. Ce primesc în schimb, în afară de lovitura de bocanc a unui poliţist în boaşe?

Rămas nerăbdător la uşă, Sasha nu mai este dispus să accepte cu uşurinţă întrebările inchizitoriale.

— Primeşti tot ce-i trebuie unei societăţi armonizate şi nimic altceva. Iubire frăţească, participare şi respect reciproc. Avea dreptate Napoleon. Voi, englezii, sunteţi foarte materialişti.

Şi totuşi, aceasta rămâne o teorie despre care Mundy nu va mai avea prilejul să audă.

CAPITOLUL PATRU

— Fetele acelea sunt cu adevărat lesbiene, insistă vikingul, acum cunoscut mai bine lui Mundy pe numele lui de comună drept Peter the Great{28}.

Acesta e un pacifist din Stuttgart. A venit la Berlin pentru a scăpa de serviciul militar. Se şopteşte că bogaţii lui părinţi sunt *Sympis*{29}, membri ai burgheziei de sus, nutrind sentimente de vinovăţie, care le acordă ajutor în secret celor porniţi să-i distrugă.

— O cauză pierdută, îl aprobă Sasha oarecum distrat, deoarece e absorbit de chestiuni mai importante de strategie revoluţionară. Nu-ţi pierde timpul cu ele, Teddy. Amândouă sunt nişte ciudate.

Se referă la Judith Lege şi Karen Lege, poreclite astfel, fiindcă studiază jurisprudenţa. Faptul că, întâmplător, sunt două dintre cele mai atrăgătoare fete din clădire nu face decât să se adauge la o asemenea jignire. În opinia celor doi mari eliberatori, libertatea sexuală pentru femei nu include refuzul acestora de a se culca cu activiştii importanţi ai mişcării. „Uitaţi-vă numai la fustele din pânză de sac pe care le poartă, spune Peter. Şi pantofii ăia bărbăteşti ce parc-ar fi bocanci de soldat! Unde-şi închipuie c-o să pornească în marş? Şi felul în care-şi strâng părul în coc şi umblă prin clădire amintind de o pereche de burghezi din Calais{30}, bolnavi de dragoste!"

Peter susţine că fetele iau câte o singură carte de drept de la bibliotecă doar ca să aibă ce să citească împreună în pat. „Karen îşi plimbă degetul de-a lungul rândului, zice Peter, iar Judith citeşte cu voce tare."

Singura persoană cu care convieţuiesc, în afara de ele însele, este inchizitorul de câtva timp în urmă, Christina, despre care se bănuieşte că împărtăşeşte preferinţele lor sexuale. Până acum, Mundy nu s-a confruntat cu fenomenul lesbianismului, dar trebuie să admită că toate dovezile pledează în favoarea zvonului. Cele două refuză să facă duş la comun. Încă de la sosirea în clădire au insistat să aibă propria lor cameră şi au pus lacăt pe uşă, însoţit de un afiş pe care au scris „SCUTIŢI-NE". Acesta încă există. Mundy s-a dus special ca să-l vadă. Dacă doreşte vreo dovadă suplimentară, să-şi încerce norocul şi să vadă cu ce se alege, în afară de o falcă ruptă – asta e părerea lui Peter.

Şi, în ciuda acestor pronosticuri sumbre, Judith Lege exercită presiuni serioase asupra jurământului făcut de Mundy să rămână detaşat, la fel ca Isherwood. Eforturile ei de a-şi masca frumuseţea sunt inutile. Karen are obiceiul de a-şi gheboşa umerii şi se poartă ţâfnos, Judith e ca o adiere, aproape diafană. La întrunirile de protest, Karen se zbârleşte ca un buldog, însă la furie, Judith abia dacă îşi clatină capul cu plete aurii. Iar imediat ce întrunirea se sfârşeşte,

redevin amândouă ceea ce au fost mai devreme: Judith Lege şi Karen Lege, fete bine crescute din Germania de Nord, primite în saloanele elitei radicale din Berlin, păşind mână în mână pe ţărmurile insulei Lesbos.

„Atunci fă-o uitată, îşi porunceşte Mundy de fiecare dată când se surprinde sperând. În timpul orelor de conversaţie în engleză îţi aruncă ocheadele acelea directe, fiindcă eşti ciudat, înalt şi de la Oxford. Flirturile noastre verbale – la iniţiativa lui Judith, trebuie sa recunoască – sunt prilejuri căutate de ea pentru a-şi testa engleza, nimic altceva."

— Am rostit propoziţia aceea corect, Teddy? întreabă ea, cu un zâmbet care ar putea topi şi gheţarii.

— Minunat, Judith! Nicio silabă n-a căzut alături.

— *Alături?*

— Nelalocul ei. A fost o scăpare. Eşti imaculată. Ia-o ca pe o părere oficială.

— Dar nu suferă pronunţia din cauza accentului american, Teddy? Daca vreodată constaţi asta, te rog sa mă corectezi *imediat!*

— Nici *urmă,* pe cuvântul meu de cercetaş! Engleză până la ultima suflare. Serios, pufneşte Mundy torturat de frustrări.

Iar ochii de un albastru metalic nu-l cred, de aceea zăbovesc asupra lui ca ai unui copil, până îi repetă, aşa cum trebuie să procedezi cu cei mici.

— Mulţumesc, Teddy. Atunci îţi doresc o zi plăcută. Nu o zi *bună,* fiindcă aşa zic americanii. Corect?

— Absolut. Şi ţie la fel, Judith. Şi ţie, Karen.

Fiindcă ea nu e niciodată singură. Karen Lege stă alături de ea, ca lipită, învăţând despre ocluziunile glotale împreună cu ea, respirând la fel când încearcă amândouă să pronunţe ceva în care consoana fricativă nu trebuie să se împiedice la mijloc. Cel puţin aşa stau lucrurile până în ziua în care, fără niciun eveniment prevestitor, se recunoaşte în mod tacit că nu se ştie unde a dispărut, dar Karen Lege a părăsit clădirea comunei. La început se spune că s-a îmbolnăvit, apoi că a plecat la mama ei care e pe moarte, asta până când cineva îşi aduce aminte că părinţii i-au murit în ultima zi a războiului. Dar după un raid al poliţiei la o cooperativă din apropiere, începe să se răspândească un alt zvon. Karen Lege a devenit ilegală, ceea ce înseamnă că a urmat-o pe Ulrike Meinhof în călătoria ei subterană. Ulrike, îngerul nostru moral, stângista noastră de frunte, mare preoteasă a Vieţii Alternative, Ioana d'Arc a Mişcării, care a anunţat recent lumii radicale că se poate trece la atacuri cu arma în mână. Se mai zvoneşte că a însoţit-o şi Christina, lipsind-o pe Judith, dintr-o lovitură, de tovarăşa ei de viaţă şi privând lumea din clădire de jumătate din venituri. Însă Mundy abia de poate îndura imaginea lui

Judith, care alunecă pe coridoarele comunei ca Ofelia. Şi cu atât e mai surprinzător când, într-o seară, ea pune palma fragilă pe antebraţul lui şi-l întreabă dacă n-ar dori să o însoţească într-o plimbare înainte de culcare.

— Plimbare înainte de culcare, Judith? Dumnezeule! Dar mă plimb oriunde cu tine!

Vrea să adauge că ar dormi oriunde cu ea, dar se răzgândeşte exact la vreme.

— Serios, ce vrei să spui? Cum se spune în germană, dacă nu te superi?

Ea îi explică:

— *Nachtwandlung.* E o acţiune de importanţă politică, absolut secretă. Are rolul de a sili berlinezii să dea ochii cu trecutul lor fascist. Vrei să mergi?

— Vine şi Sasha?

— Din păcate pleacă la Köln să discute cu nişte profesori. Şi nici nu se descurcă prea bine pe bicicletă.

Credinciosul Mundy se grăbeşte să protesteze:

— Sasha merge bine pe bicicletă. Ar trebui să-l vezi. Fuge ca un iepure.

Dar Judith nu se dă bătută.

E deja început de primăvară, dar vremea pare să nu ştie asta. Stropi de zăpadă umedă îl însoţesc prin beznă când se îndreaptă spre o şcoală părăsită din apropierea canalului. Peter cel Mare şi prietena sa, Magda, se află înaintea lui. Tot astfel şi un suedez pe nume Torkil şi o amazoană bavareză pe care o cheamă Hilde. La ordinul lui Judith, fiecare conspirator s-a înarmat cu câte o lanternă, un spray de vopsea roşie şi un bidon de apă tare – o soluţie misterioasă despre care se spune că intră atât de adânc în sticlă încât, pentru a o îndepărta, trebuie înlocuită toată fereastra. Peter the Great, fiind considerat organizator, a procurat fiecărui combatant câte o bicicletă furată. Mundy poartă trei dintre cămăşile tatălui său, un fular şi un hanorac vechi. Ţine lanterna, apa tare şi vopseaua în geanta de umăr. Torkil şi Peter the Great au adus căciuliţe tricotate care au găuri în dreptul ochilor. Hilde se făleşte cu o mască imitând faţa preşedintelui Mao. Aşezată în faţa unui plan al oraşului, Judith îşi instruieşte trupa într-o germană precisă. Şi-a abandonat fusta din pânză de sac în favoarea unui pulover de pescar şi ciorapi albi, extrem de lungi, din lână. Nu se vede dacă mai poartă şi fustă.

— Ţintele noastre în această noapte sunt fostele clădiri, ministere şi sedii ale celui de Al Treilea Reich, care se dau în prezent drept clădiri nevinovate, anunţă ea. Scopul operaţiunii noastre este educativ. Trebuie să alungăm amnezia burgheziei din oraş arătând funcţia pe care a avut-o fiecare clădire în perioada nazistă. Experienţa noastră

din trecut a dovedit că porcii din Berlin se înfurie văzând astfel de însemne şi acordă o atenţie specială acţiunii de înlocuire a ferestrelor şi de ştergere a inscripţiilor de pe ziduri. Prin urmare, o să înregistrăm o dublă victorie: împotriva dragostei burgheze faţă de proprietate şi împotriva eforturilor „sistemului porcesc" de a nega trecutul nazist. Obiectivele principale – şi le indică pe hartă – vor cuprinde Tiergartenstrasse nr. 4, sediul Programului Euthanasia, iar după aceea sediul lui Adolf Eichmann din Kurfürstenstrasse, în prezent aproape demolat pentru a face loc unui hotel sclipitor; de asemenea, sediul lui Heinrich Himmler de pe Wilhelmstrasse colţ cu Prânz Albrechtstrasse, din nefericire devenit o victimă a Zidului Berlinului, dar vom face tot ce putem în situaţia de faţă. Sub rezerva condiţiilor operative, vom ataca şi punctul de triere unde evreii din Berlin erau adunaţi pentru a fi duşi în lagărele de exterminare, inclusiv la gara Grunewald, unde încă mai există rampa de atunci, apoi vechiul tribunal militar cu intrarea din Witzlebenstrasse, unde sunt comemoraţi cu mândrie puţinii curajoşi care au complotat împotriva lui Hitler, în contrast cu milioanele care l-au sprijinit până la capăt şi care sunt uitaţi cu nepăsare. Inscripţia pe care o vom face la Schlosspark va avea în vedere această nedreptate.

S-a discutat şi posibilitatea de a merge tocmai până în Wannsee, unde s-a convenit asupra soluţiei finale a lui Hitler în privinţa evreilor, dar condiţiile atmosferice nu permit aventura până acolo. Prin urmare, Wannsee va deveni ţinta unei acţiuni separate. Obiectivele secundare ale nopţii vor cuprinde totuşi mult admiraţii stâlpi de iluminat public, proiectaţi de Albert Speer, arhitectul personal al lui Hitler. Peter este răspunzător de lipirea de afişe prin care toţi naziştii de treabă sunt invitaţi să se alăture genocidului declanşat de americani în Vietnam.

Judith va merge în faţă, Teddy şi Torkil vor alcătui eşalonul secund, iar Peter şi Hilde vor fi imediat în spate. Magda va rămâne în urmă, cu ochii în patru după porci, şi îi va atrage cu tactici de diversiune dacă vor încerca să le zădărnicească operaţiunea. Râsete. Magda e frumoasă şi lipsită de ruşine. Pentru a câştiga bani fără a-şi compromite principiile revoluţionare, ea e mândră să se ofere ca prostituată de ocazie. Chiar se gândeşte să poarte copilul vreunui cuplu infertil de mic burghezi drept şansă de a scoate bani pentru a-şi continua studiile.

Echipa porneşte, Mundy ţâşnind înainte datorită picioarelor lui lungi, apoi frânând brusc pentru a o lăsa pe Judith să-l depăşească, ceea ce ea face cu avânt. Cu capul plecat mândră, goneşte pe lângă el fluierând *Internaţionala*. El o urmează, parcă fugărind-o, se abandonează orice disciplină, strigăte de veselie îi însoţesc prin aerul îngheţat, iar *Internaţionala* devine strigătul lor de luptă. Cu părul lung

şi blond fluturându-i liber în timp ce se leagănă în ritmul cântecului, Judith înfrumuseţează o vitrină, iar Mundy, tovarăşul ei de armă, o alta. Pe nerăsuflate, un mesaj se transmite de la unul la altul: porci, care se apropie la patruzeci de grade. Cei din ariergardă se îndepărtează, dar Judith continuă să scrie, întâi în germană, apoi, spre beneficiul cititorilor englezi şi americani, în engleză. Mundy, arogându-şi calitatea de protector al ei, o priveşte atent în timp ce ea îşi vede de treabă. După ce toţi gonesc nebuneşte pe alei lăturalnice, pietruite, echipa se regrupează, se face apelul, iar Peter the Great, drept recompensă, scoate un termos cu vin de masă burghez, după care se îndreaptă cu toţii spre următoarea ţintă. Când, epuizată, trupa victorioasă revine la bază, printre norii de ninsoare care se fugăresc pe cer răzbat razele portocalii ale răsăritului. Înviorat de frig şi de emoţia aventurii, Mundy o escortează pe Judith până la uşa ei.

— Mă întrebam dacă n-ai vrea să mai facem conversaţie în engleză, asta dacă nu eşti prea obosită, îi propune el nonşalant, numai că vede cum uşa, cu anunţul care îi alungă pe toţi, i se închide în faţă.

Stă întins în pat, fără să doarmă, iar timpul trece greu. A avut dreptate Sasha, lua-l-ar naiba: cu toate că a rămas singură şi neconsolată, Judith reprezintă o cauză pierdută dinainte. Spre frustrarea lui crescândă, e vizitat întâi de Ilse, apoi de doamna McKechnie, îmbrăcată cu o bluză neagră străvezie. Plictisit, le convinge să plece. Apoi soseşte Judith Lege în persoană, cu cascada ei de păr blond, care se rostogoleşte pe umeri, însă, în rest, goală.

— Teddy, îţi cer să te trezeşti, te rog, spune ea, şi îşi mişcă un umăr cu nemulţumire crescândă.

„Sigur că îmi ceri”, gândeşte el acrit. Încearcă să deschidă ochii, apoi îi închide la loc, dar mirajul refuză să dispară, în ciuda luminii neplăcute a dimineţii. Iritat, face un gest larg din braţe şi palma lui nu trece prin aer, aşa cum s-a aşteptat, ci atinge fundul gol-goluţ al lui Judith Lege. La început crede, ca prostul, că, asemenea Christinei şi lui Karen Lege, fuge de cineva şi îşi caută o ascunzătoare.

— Ce s-a întâmplat? A venit poliţia? întreabă el în engleză, deoarece aceasta este limba lor comună.

— De ce? Ai prefera să faci dragoste cu poliţia?

— Nu, bineînţeles că nu.

— Ai vreo rezervare astăzi? Poate cu altă fată?

— Nu. N-am. Absolut nimic. Nu am altă fată.

— Te rog, nu vreau să ne grăbim. Vei fi primul meu bărbat. Te descurajează această informaţie? Sau, poate, eşti prea englez? Prea respectabil?

— Sigur că nu. Adică, *nu* mă descurajează informaţia. Şi nu sunt deloc respectabil.

— Atunci avem noroc. A trebuit să aştept să adoarmă toată lumea

ca să vin la tine. Asta ca să fiu sigură. După aceea, te rog să nu spui nimănui că am făcut dragoste, pentru că altfel toţi bărbaţii din comună vor solicita să se culce cu mine, ceea ce nu e convenabil. Eşti de acord cu această condiţie?

— De acord. Aprob orice. Nici nu eşti aici. Dorm. Nu s-a întâmplat nimic. O să ţin totul sub pălărie.

— Pălărie?

Şi aşa se întâmplă că Ted Mundy, infantil în ale sexului, devine triumfătorul amant al lui Judith Lege, fata indiscutabil lesbiană.

* * *

Ardoarea cu care fac dragoste îi uneşte, transformându-i într-o forţă rebelă unică. După ce primele patimi se domolesc, trec în bârlogul lui Judith. Biletul pe care scrie „SCUTIŢI-NE” rămâne, dar spre seară dormitorul redevine cuibuşorul iubirii lor. Insistenţa ei asupra măsurilor de precauţie, plus conversaţia doar în engleză chiar în momentele de extaz, îi asigură că trăiesc într-o sferă deosebită decât cea pământeană. El nu ştie nimic despre ea, nici ea despre el. A pune întrebări banale ar însemna să comită păcatul mortal al conformismului. Doar din când în când mai scapă câte-un răspuns printre rânduri.

Încă n-a ajuns să fie *eigembläut,* dar e încredinţată că, după începerea marşurilor de primăvară, va trăi şi experienţa asta.

Ca şi Troţki sau Bakunin, se aşteaptă să-şi petreacă restul vieţii ca revoluţionar de profesie, probabil jumătate din acest timp în vreo închisoare din Siberia.

Judith consideră exilul în frig, munca silnică şi privaţiunile drept etape necesare pe drumul spre perfecţiunea radicală.

Studiază Dreptul, fiindcă acesta este duşmanul justiţiei naturale şi vrea să-şi cunoască adversarul. „Toţi avocaţii sunt nişte netrebnici”, proclamă ea cu un aer satisfăcut, citându-l pe gurul său preferat. Mundy nu descoperă nimic nelalocul său în dorinţa ei de a-şi alege o profesiune înţesată de netrebnici.

Ea abia aşteaptă să înlăture toate structurile sociale represive şi consideră că Mişcarea va reuşi să forţeze sistemul porcesc să-şi lepede masca democraţiei liberale şi să-şi arate adevăratul chip doar printr-o luptă neîncetată.

Forma precisă pe care avea să o capete această luptă a constituit totuşi obstacolul cel mai mare dintre ea şi Karen. Asemenea lui Karen, Judith acceptă teza lui Regis Debray şi Che Guevara că, dacă proletariatul nu este pregătit sau maturizat, atunci avangarda revoluţionară trebuie să ia locul maselor. Mai este de acord că într-o asemenea situaţie avangarda capătă dreptul de a acţiona în numele

proletariatului. Le deosebeşte doar metoda. Sau, după cum se exprimă Judith, metoda şi moralitatea.

— Dacă torn nisip în rezervorul maşinii unui porc, crezi că acţiunea mea este acceptabilă din punct de vedere moral sau nu? ţine ea să ştie.

— Acceptabilă. Absolut. Exact ce merită porcul, o asigură Mundy cu un gest galant.

Dezbaterea se desfăşoară, ca de obicei, în patul lui Judith. Primăvara şi-a anunţat prezenţa. Razele soarelui pătrund pe fereastră, iar amanţii sunt învăluiţi în ele. Mundy i-a răsfirat părul auriu peste propria faţă, ca pe un văl. Glasul ei îi parvine printr-o ceaţă, amintind de un vis.

— Dar dacă îi pun porcului o grenadă în rezervor, fapta mai rămâne acceptabilă din punct de vedere moral sau nu?

Mundy nu se cutremură, dar, până şi în acea stare de permanent extaz, simte că inima i-a stat o clipă în loc, apoi se ridică în capul oaselor şi-i răspunde:

— Păi, la o adică, *nu,* spune el oarecum şocat de uşurinţa cu care cuvântul englezesc pentru grenadă apare pe buzele iubitei. Absolut sigur *nu.* Nu merge. Nici în rezervor, nici în altă parte. Moţiunea *se respinge.* Întreabă-l şi pe Sasha. Va fi de acord cu mine.

— Pentru Karen, grenada nu numai că e acceptabilă moral, ci de dorit. Împotriva tiraniei şi împotriva minciunilor, toate metodele sunt legitime pentru ea. Dacă ucizi un exploatator, înseamnă că faci un serviciu umanităţii. Pentru a-i apăra pe cei oprimaţi. Asta e logic. Pentru Karen, un terorist este cineva care are bombă, dar nu are avion. Nu trebuie să avem *Hemmungen* burgheze.

— Inhibiţii, traduce Mundy îndatoritor, făcând tot posibilul să ignore tonul didactic ce şi-a făcut apariţia în glasul ei.

— Karen subscrie trup şi suflet cuvintelor lui Frantz Fanon, care afirmă că violenţa exercitată de cei oprimaţi este fără discuţie legitimă, adaugă ea drept concluzie sfidătoare.

— Ei bine, eu nu, îi răspunde Mundy, lăsându-se înapoi pe pat. Şi nici Sasha, adaugă el, ca şi cum prin asta a pus punct discuţiei.

Urmează o tăcere lungă.

— Teddy, vrei să ştii ceva?

— Ce, iubirea mea?

— Eşti un netrebnic englez, imperialist şi extrem de limitat.

* * *

„Consider-o doar un fel de joacă”, îşi face Mundy curaj în vreme ce îmbracă iarăşi una dintre cămăşile tatălui său, de asta dată drept armură. Demonstraţiile sunt lupte înscenate, nicidecum chestii serioase. Toţi ştiu unde se desfăşoară, când şi de ce. Nimeni nu e rănit

grav. A, decât dacă şi-o caută singur cu lumânarea. Nici măcar într-o zi în care se îngroaşă gluma.

Şi chiar aşa, pentru numele cerului, de câte ori nu am stat umăr la umăr cu Ilse, doar că umărul ei îmi venea pe la cot, şi ne-am ciocnit în mijlocul mulţimii agitate tocmai până la Whitehall, având poliţişti care mergeau aproape de coloană, de o parte şi de alta, ca să nu fie siliţi să-şi folosească bastoanele? Şi ce s-a întâmplat? Câteva împunsături ici şi colo, vreun picior în coaste, dar nici pe jumătate din ce păţeşti când joci rugby pe post de înaintaş şi ai meci în deplasare. Adevărat, printr-un act de răutate sau milă divină, nici el nu este sigur, nu s-a aflat printre demonstranţii de la marele marş din Grosvenor Square. Dar a fost la demonstraţiile de aici, din Berlin, a ocupat clădiri ale universităţii, a participat la greve în amfiteatre, a ridicat baricade şi, graţie priceperii de aruncător rapid, şi-a câştigat un renume deosebit pentru felul în care azvârle bombe cu gaze asfixiante şi pietre, de obicei în maşinile blindate ale poliţiei, întârziind înaintarea fascismului cu cel puţin o sutime de secundă.

De acord, Berlinul nu e Hyde Park, nici Whitehall. Mai puţin sportiv, tratamentul pare mai aspru. A, bineînţeles, şansele nu sunt tocmai egale, dacă ţine seama că una dintre echipe e înzestrată cu puşti, bastoane, cătuşe, scuturi, căşti, măşti de gaze, tunuri cu apă şi autobuze pline de întăriri chiar după colţ; în vreme ce a doua echipă – dacă te gândeşti mai bine – nu are prea multe, în afară de câteva lăzi cu roşii semiputrezite şi ouă stricate, câteva grămezi de pietre, o mulţime de fete frumoase şi un mesaj strălucitor pentru omenire.

Dar să nu uitam că suntem civilizaţi – corect sau nu? Chiar în ziua specială a lui Sasha: Sasha, oratorul nostru fermecător, candidatul nostru la tronul de conducător, Quasimodo al genezei sociale a cunoaşterii care, potrivit bârfelor ce s-au răspândit peste tot, ar putea umple aula universităţii cu fetele pe care le-a avut la pat. Fiindcă acelaşi Sasha – potrivit unor informaţii culese în secret de Magda cea omniprezentă în timp ce se afla în pat cu un poliţist – a fost ales azi pentru a i se acorda o atenţie deosebită, motiv pentru care Mundy, Judith, Peter the Great şi alţi membri ai grupului de suporteri stau strâns uniţi în jurul lui pe treptele universităţii. Tot de aceea au apărut şi porcii în număr spectaculos de mare ca să se familiarizeze, probabil, mai în detaliu cu doctrinele Şcolii de la Frankfurt, după care îl vor invita pe Sasha să urce într-o *grüne Minna,* după cum i se zice dubei în germană, ca să meargă sub escortă până la cea mai apropiată secţie de poliţie, unde i se va cere cu tot respectul cuvenit pentru drepturile constituţionale în baza legii să dea din proprie iniţiativă o declaraţie în care să înşire nume şi adrese ale camarazilor lui, precum şi planurile lor de a provoca haos şi tulburări în semioraşul extrem de inflamabil şi în general pentru a readuce lumea unde se afla înainte de

a sucomba în faţa multiplelor boli, precum fascism, capitalism, militarism, consumatorism, nazism, colonizare prin Coca-Cola, imperialism şi pseudodemocraţie.

Tocmai aceste aspecte apar în textul predicii pe care Sasha o va ţine astăzi pe sfânta peluză a Universităţii Libere, iar imaginea cordonului poliţienesc strângându-se în jurul lui îl îndeamnă să ducă subiectele alese până la apogeu. A împroşcat cu dispreţ şi ură America pentru bombardarea intensivă a oraşelor vietnameze, otrăvirea recoltelor şi arderea cu napalm a junglei. A cerut reînfiinţarea Tribunalului de la Nürnberg şi aducerea în faţa acestuia a conducerii americane sub acuzaţia de genocid şi crime împotriva umanităţii. I-a acuzat pe lacheii americani, degeneraţi moral, care formează aşa-zisul guvern de la Bonn, de cosmetizarea trecutului nazist al Germaniei prin consumatorism şi de transformarea generaţiei de la Auschwitz într-o turmă de oi grase, prin mintea cărora nu trec alte gânduri decât să-şi cumpere frigidere noi, televizoare şi automobile Mercedes. Şi-a vărsat amarul împotriva şahului şi a poliţiei secrete a acestuia, sprijinită de CIA, împotriva Savak{31}, apoi s-a năpustit asupra coloneilor greci sponsorizaţi de americani şi asupra statului Israel, marioneta americană. A enumerat războaiele de agresiune purtate de America, începând cu Hiroshima, Coreea, America Centrală, America de Sud, Africa şi Vietnam. Le-a transmis felicitări frăţeşti prietenilor noştri activişti de la Paris, Roma şi Madrid şi i-a salutat pe curajoşii studenţi de la Berkeley şi Washington DC, „care au deschis calea pe care acum mărşăluim cu toţii”. S-a repezit biciuitor la un grup de politicieni de dreapta înfuriaţi, care ţipă la el, cerându-i să-şi ţină gura aceea mare şi să-şi vadă de studiu.

— Să închidem gura? răcneşte el către ei. Voi, care aţi tăcut sub tirania nazistă, ne porunciţi să răbdăm sub tirania *voastră?* Suntem copii curaţi! Ne-am învăţat prea bine lecţia! De la *voi,* netrebnicilor! De la părinţii noştri, nazişti care şi-au ţinut gura! Noi doar atât vă promitem. Copiii generaţiei Auschwitz nu vor tăcea niciodată, NICIODATĂ!

Pentru a spune toate acestea, este ridicat pe o tribună improvizată, ideea lui Mundy, care a încropit-o pe bancul de lucru din spatele cafenelei lui Faisal. Judith stă alături de Mundy, purtând o cască de pompier şi un batic petrecut şi legat pe sub bărbie. Jacheta ei cu imaginea preşedintelui Mao stă umflată, fiindcă are pe dedesubt puloverul de crichet al lui Mundy. Dar secretul cel mai bine păstrat este trupul ei fără pereche, pe care şi-l ţine ascuns sub toate boarfele acelea lălâi, iar aceasta este o taină pe care Mundy o împarte cu ea. Îl cunoaşte mai bine decât îşi ştie propriul corp, orice cută şi orice contur. Fiecare explozie de plăcere indignată pe care i-o stârneşte este un ţipăt din inima lui. În politică, la fel ca în dragoste, ea nu se

mulţumeşte niciodată decât dacă pătrund împreună pe tărâmul sălbatic al anarhiei.

Brusc, nu se întâmplă absolut nimic. Sau nimic de care Mundy să-şi dea seama. E ca şi cum filmul şi sonorul au murit simultan, apoi au pornit la fel de brusc. Sasha încă perorează de pe cutia de săpun, însă figuranţii urlă. Şirurile de poliţişti înarmaţi se strâng în jurul protestatarilor, loviturile de bastoane în scuturi au devenit tunete asurzitoare, s-au aruncat deja primele grenade lacrimogene, care nu-i tulbură pe poliţişti, fiindcă ei, lucru înţelept, şi-au pus măştile de gaze pe faţă. În mijlocul ceţii fumurii şi a tunurilor cu apă, studenţii îşi caută scăparea cu fuga în toate direcţiile, răcnind şi gemând din cauza gazului. Mundy simte că urechile, nasul şi gâtlejul i se dizolvă de arşiţă, lacrimile îl orbesc, dar ştie că nu trebuie să şi le şteargă. Jeturi de apă îl izbesc în faţă, vede bastoanele parcă zburând şi aude copitele cailor tropotind apăsat pe pietriş, dar şi scâncetele celor răniţi. În vălmăşagul de răcnete, trupuri care se zbat în jurul lui, doar un participant îşi dovedeşte clasa, iar acesta este Judith. Spre uimirea lui, ea a scos o bâtă de base-ball de sub haina cu Mao şi, neluând în seamă îndemnurile lui Sasha de a opune rezistenţă pasivă, izbeşte un poliţist cu atâta forţă într-o parte a căştii lui nou-nouţe, încât, în timp ce poliţistul se prăbuşeşte zâmbind prosteşte în genunchi, casca alunecă în braţele lui Mundy precum un dar din cer.

— Teddy, *du gibst bitte Acht auf Sasha!* îl sfătuieşte ea politicoasă pe Mundy, vorbind, în sfârşit, în delicioasa limbă a lui Thomas Mann, nu în engleza pasiunii. Apoi dispare sub un morman de uniforme maronii şi albastre, colcăitor ca un cuib de şerpi încolăciţi, iar el nu poate face absolut nimic pentru a ajunge la ea. Ultima imagine care-i rămâne întipărită în minte i-o arată fără casca de pompier şi însângerată la cap, însă îndemnul ei îi arde în urechi: „Teddy, te rog să ai grijă de Sasha!” şi îşi aduce aminte că şi Ilse l-a rugat acelaşi lucru, iar el şi-a poruncit la fel.

Tunurile cu apă se apropie, dar cele două armate sunt atât de învălmăşit amestecate încât porcii se feresc să-şi ude propriii oameni, iar Sasha încă îşi răcneşte mesajul de pe tribuna improvizată. Porcii au ajuns în apropierea lui şi l-ar putea atinge cu bastoanele, iar un sergent foarte gras strigă: „Aduceţi-l la mine pe piticul acela otrăvit, cu faţă de căcat”, şi Mundy face brusc ceva ce nici măcar n-ar fi visat, iar dacă ar fi gândit asta, n-ar fi avut curajul să pună ideea în aplicare. Fiul maiorului Arthur Mundy, deţinător al nu-ştiu-cărei medalii pakistaneze de onoare, doborâtorul a douăzeci de inamici din şa, se năpusteşte împotriva atacatorilor. Supunându-se orbeşte poruncii pe care i-a adresat-o Judith Lege, precum şi propriilor impulsuri, l-a înşfăcat pe Sasha de pe tribună şi l-a aruncat pe umăr. Cu o mână îi ţine picioarele care se zbat şi cu cealaltă îşi croieşte drum prin gazele

lacrimogene şi masa de trupuri sângerânde, fără să simtă bastoanele care cad ploaie asupra lui şi fără să audă nimic, în afară de ţipetele de protest şi nemulţumire ale lui Sasha – „Dă-mi drumul, tembelule, fugi, fugi de aici, o să te omoare porcii!” – până când parcă răsare soarele, iar Mundy se simte ca şi cum i s-ar fi ridicat piatra de moară de pe umeri, fiindcă până acum a îndeplinit ordinul lui Judith cât a putut de bine, iar Sasha i-a alunecat de pe umăr şi a şters-o traversând piaţa liberă şi aşa se face că Mundy este acela, nu Sasha, care stă în duba poliţiei cu mâinile încătuşate prinse de o bară deasupra capului, în vreme ce doi poliţişti îl bat cu rândul, parcă pentru a-l termina. Ted Mundy este *eingebläut* şi nu mai are nevoie de traducerea lui Sasha pentru a afla ce înseamnă asta.

* * *

Ulterior, lui Mundy i-a fost aproape imposibil să-şi amintească tot ce a urmat. Întâi duba, apoi secţia de poliţie. Apoi celula care duhnea a ceea ce trebuie să domine acolo: excremente, lacrimi, vomă şi, ocazional, sânge cald. O vreme a împărţit celula cu un polonez chel, care se proclamă ucigaş multiplu, îşi dădea mai mereu ochii peste cap şi chicotea. În camera de interogatorii nu era niciun polonez. Doar domeniul personal al lui Mundy şi al aceloraşi doi poliţişti care îi administraseră prima bătaie în dubă, iar acum îi mai serveau una, având falsa impresie că el era Peter the Great care îşi dăduse jos barba, prefăcându-se a fi supus britanic. El avea o legitimaţie studenţească în perfectă ordine, la care ei ar fi putut să se uite, chiar dacă adresa era greşită, fără a mai vorbi de paşaportul britanic, numai că, din nefericire, le lăsase în pod, de teamă să nu le piardă în încăierare. S-a oferit să meargă pentru a le aduce, însă evident că nu le putea spune inchizitorilor săi unde să le găsească şi singuri, fiindcă, procedând astfel, i-ar fi îndrumat drept la Sasha şi la locuinţa ilegală. Îndărătnicia lui asupra acestui aspect stârnea noi izbucniri de furie ale poliţiştilor. Nici n-au mai vrut să-l asculte şi l-au bătut de dragul artei, lovindu-l în vintre, rinichi, tălpi, din nou în vintre, dar, din motive de aparenţă, i-au lăsat faţa relativ întreagă, deşi, în ultimă instanţă, nu chiar atât de intactă cum şi-ar fi dorit. Periodic, Mundy leşina. Tot periodic, îl cărau înapoi în celulă, ca să se mai odihnească şi ei. Numărul acestor proceduri a rămas o necunoscută pentru el, la fel ca şi sfârşitul tuturor bătăilor şi călătoria până la Spitalul Militar Britanic. Avea impresia unor lumini albăstrui care-i palpitau în minte, în loc să clipească pe stradă, unde le era locul, apoi cearşafuri curate, care miroseau a dezinfectant. Plus impresia unui salon de spital sclipitor unde era şefă o asistentă cu un ceas cronometru placat cu argint fixat la pieptul halatului alb.

— Mundy? Mundy? Nu e cumva rudă cu un căcăţel pe nume maior *Arthur* Mundy, nu-i aşa, din fosta armată indiană? Nu se poate, se miră medicul şef bănuitor, măsurându-l, bandajat cum e, din cap până în picioare.

— Regret, domnule, nu.

— Lasă regretele, băiete. Să te socoteşti fericit, asta e tot ce pot spune. Câte degete ţin ridicate? Ai văzut bine. Bravo.

* * *

Zace în cabina vasului, dar lipsit de confortul ţigărilor birmaneze ale maiorului. Stă ghemuit alături de Rani pe marginea iazului, dar nu se poate ridica. Îşi ţine capul într-un lighean şi se agaţă de robinetele din spălătorul şcolii, în vreme ce monitorii îl bat cu rândul pentru lipsa lui de umilinţă creştină. Nu se încadrează nicăieri, e un ciumat. Chiar şi numai la vederea lui s-ar putea să se infecteze cineva. Nu trebuie atins, iar pentru a dovedi acest lucru, de cealaltă parte a uşii se află un bilet scris cu litere îngroşate:

ACCES PERMIS NUMAI PERSONALULUI MILITAR AUTORIZAT

Sau, după cum ar spune Judith, scutiţi-ne. Pentru a întări cele scrise pe uşă, în faţa ei stă un sergent din poliţia militară, cu chipiu roşu, care veghează asupra stării lui. Sergentul îşi face clare sentimentele cu prima ocazie când Mundy s-a înzdrăvenit suficient pentru se târî pe coridor ca să meargă la baie.

— Dacă ai nimeri la *noi,* te-am învăţa să te porţi, fiule, îl asigură el. Ai fi mort *şi* recunoscător pe deasupra.

Îl vizitează apoi un funcţionar britanic. E domnul Amory, care îi întinde o carte de vizită, pentru a se convinge: domnul Nicholas Amory, viceconsul, înalta Comisie Britanică, Berlin. Are doar câţiva ani mai mult decât Mundy şi, cu toate că e un burghez britanic fără leac, aparţinând claselor oprimante, se arată uimitor de amabil. Poartă un costum elegant din tweed, dar are părul mare, ceea ce îl mai linişteşte pe Mundy. Pantofii din piele de căprioară sunt din cale afară de respingători. De umăr i se leagănă gentuţa maiorului.

— Cine ţi-a trimis strugurii ăştia, Edward? vrea el să ştie, pipăindu-i şi în acelaşi timp surâzând.

— Poliţia din Berlin.

— Chiar aşa, Doamne? Iar crizantemele?

— Poliţia din Berlin.

— Mda, mi se pare foarte elegant din partea lor, având în vedere încordarea prin care au trecut sărmanii în ultima vreme, nu crezi?

Apoi aşază gentuţa la picioarele patului.

— Aici ne aflăm în linia întâi, înţelegi? Nimeni nu poate fi acuzat că-şi mai pierde cumpătul din când în când. Mai ales când sunt provocaţi de o adunătură de studenţi cu burse de stat, care nu-şi deosebesc fundurile radicale de coate – la fel ca tine, presupun.

Şi-a tras un scaun şi-i examinează de aproape faţa.

— Edward, cine-i drăgălaşul tău prieten?

— Care dintre ei?

— Amărâtul acela mititel care s-a năpustit ca o furtună în biroul nostru ca un SS-ist pursânge, îi răspunde el şi se serveşte cu un strugure. A sărit peste rând, ţi-a trântit paşaportul pe birou şi s-a răstit la funcţionarul nostru german să asigure eliberarea ta imediată de la poliţia vest-berlineză, altfel… Apoi a ieşit la fel cum intrase, aşa că nimeni n-a apucat să-i ia numele şi adresa. Bietul funcţionar s-a speriat de moarte. Avea un accent saxon, a zis el. Perceptibil, dar nu caraghios. Doar un saxon s-ar purta atât de brutal. Ai mulţi amici ca el, Edward? Est-germani furioşi care nu-şi spun numele?

— Nu.

— De cât timp eşti la Berlin?

— Nouă luni.

— Şi unde ai locuit?

— Mi s-a terminat bursa.

— Dar unde-ai locuit?

— La Charlottemburg.

— Cineva mi-a spus că la Kreuzberg.

Tăcere.

— Ar fi trebuit să vii să te înscrii. Ne pricepem de minune să le rezolvăm necazurile studenţilor britanici.

— N-am avut necazuri.

— Mda, dar acum ai. Ai candidat la şcoli publice, nu?

— De câteva ori.

— Avem relaţii foarte bune aici. Acum e prea târziu. Păcat. Cum îl cheamă, de curiozitate?

— Pe cine?

— Pe cavalerul tău saxon care mătură pământul cu fundul şi şchioapătă. Faţa lui urâtă i s-a părut cunoscută funcţionarului nostru. Crede că i-a văzut mutra într-un ziar.

— Nu ştiu.

Amory pare amuzat de răspuns, dar n-o arată. Îşi examinează dizgraţioşii pantofi din piele de căprioară.

— Ei, lasă. Edward, întrebarea este ce facem cu tine.

Mundy nu oferă nicio sugestie. Se întreabă dacă Amory e vreunul dintre monitorii care l-au smotocit în spălător.

— Ai putea face un scandal monstru, cred. Chemi şi şase avocaţi, îţi putem da o listă cu ei. Poliţia va pregăti acuzaţiile proprii, desigur.

Tulburarea liniştii publice, de pildă. Încălcarea statutului de vizitator străin. Prezentarea unei adrese false. Am face tot ce se poate pentru tine, bineînţeles. Te-am hrăni doar cu pâine albă printre gratii. Ai auzit ceva?

Mundy n-a scos nicio vorbă, iar Amory îl poate pocni cât pofteşte.

— În ceea ce îi priveşte pe poliţişti, reprezinţi un caz de identificare eronată. Dacă ai fi fost persoana potrivită, ar fi primit felicitări în faţa frontului. Ei susţin că un polonez nebun, ucigaş în serie, ţi-a făcut toate astea. E posibil?

— Nu.

— Cu toate astea, ei *sunt* pregătiţi să încheie un târg, dacă şi noi suntem de acord. *Nu* te pun sub acuzare, iar *tu* nu depui reclamaţie pentru micile necazuri pe care le-ai avut sau nu în perioada petrecută la zdup. Iar *noi* ne salvăm obrazul subţire de gentlemeni britanici în această perioadă delicată de criză internaţională şi te scoatem ilegal din Berlin, deghizat ca sclav nubian. S-a făcut?

Asistenta din tura de noapte e la fel de grasă ca Ayah, dar nu-i spune poveşti despre profetul Mohamed.

* * *

Soseşte ca doctor, aşa cum procedează eroii deştepţi în filme: la crăpatul zorilor, în timp ce omul sergentului moţăie pe scaunul de veghe, iar Mundy zace pe spate şi transmite mesaje către Judith. Haina medicală are trei trese pe fiecare umăr şi e de câteva ori măsura lui. Stetoscopul se bălăngăne neinspirat la gât, iar o pereche de pantofi chirurgicali, enormi, îi acoperă pantofii scâlciaţi. Pesemne că tot Berlinul îl caută pe piticul acela înveninat şi hidos, dar asta nu-l împiedică absolut deloc, căci e plin de idei. S-a strecurat ori le-a dus cu vorba pe santinelele de la poartă şi, odată ajuns în spital, s-a dus glonţ la camera doctorilor militari şi a forţat un dulăpior. În jurul ochilor are o paloare gălbuie şi bolnăvicioasă. Smocul de păr căzut pe frunte îl arată prea tânăr, iar strâmbăturii de revoluţionar i-a luat locul o profundă nesiguranţă. În rest, e mai scund şi mai mototolit ca niciodată.

— Teddy, n-am cuvinte. Ce-ai făcut pentru mine – salvându-mi viaţa, nici mai mult, nici mai puţin – a fost gestul unui prieten pe care nu-l merit. Cum să te răsplătesc? Nimeni n-a făcut un asemenea sacrificiu pentru mine. Eşti englez, iar pentru tine întreaga viaţă reprezintă un accident. Însă eu sunt german, şi pentru mine, dacă viaţa nu are logică, rămâne fără sens.

Ochii căprui i-au fost brusc scăldaţi în lacrimi. Glasul supradimensionat a devenit discret, venind din piept. Vorbele par să fi fost pregătite cu multă grijă.

— Ce face Judith? întreabă Mundy.

— Judith? Judith Lege? Parcă îi vine greu să-şi amintească numele. Judith, a, bine, e în mare formă, mulţumesc, Teddy. Afectată, ca noi toţi, de altfel, dar, lucru de aşteptat din partea ei, nu a cedat. S-a ales cu o mică rană la cap şi a inspirat prea mult gaz. E *eingebläut* la fel ca tine, dar s-a înzdrăvenit. Şi vrea să-ţi aduci aminte de ea – ca şi cum asta ar rezolva problema – cu multă căldură, Teddy. Te admiră pentru ce-ai făcut.

— Unde e acum?

— La noi în clădire. A purtat un mic bandaj vreme de câteva zile. Apoi nimic.

Acel *nimic,* apoi tăcerea ce urmează îl îndeamnă pe Mundy să arboreze un surâs lipsit de veselie. *Fata care n-are nimic pe ea,* pronunţă el prosteşte în engleză, citind un vers dintr-o poezioară pe care maiorul ţinea să o recite când era afumat binişor.

— Ştie că mă expulzează, nu? întreabă el.

— Judith? Sigur. O acţiune total anticonstituţională. Avocatul din ea este scandalizat. Primul ei impuls a fost să se adreseze unui tribunal. A trebuit să-mi folosesc toată forţa de persuasiune ca să o conving că statutul tău legal nu e chiar atât de puternic precum şi-ar dori ea.

— Dar ai reuşit.

— Doar cu mare greutate. Ca multe alte femei, Judith nu acceptă uşor argumentele logice. Trebuie totuşi să te mândreşti cu ea. Mulţumită ţie, acum e pe deplin liberă.

După aceea, ca un bun prieten, Sasha stă pe marginea patului, ţinându-l de încheietură, fiindcă mâna lui Mundy e prea sfărâmată, dar reuşeşte cumva să evite a-l privi drept în ochi. Mundy rămâne întins privindu-l fix, Sasha stă cu ochii pierduţi către perete până când, din politeţe, Mundy se preface în cele din urmă că a adormit. Sasha pleacă, iar uşa pare să se închidă de două ori: o dată pentru Sasha şi o dată pentru Judith cea eliberată pe deplin.

CAPITOLUL CINCI

Anii anoşti, anii frustranţi, anii de rătăcire fără ţintă sunt pe punctul de a frâna mersul înainte al lui Ted Mundy, etern ucenic în ale vieţii. Mai târziu, îi socoteşte drept Sfertul Pustiu, deşi, ca număr, nu ajung nici la un deceniu.

Fără a păţi asta pentru prima oară în scurta lui existenţă, este gonit din oraş de cum apar primele raze ale soarelui. Nu are un tată căzut în dizgraţie, căruia să-i poarte de grijă, iar drumul e lipsit de asperităţi. Şi nu găseşte o Rani ghemuită la poarta garnizoanei, de parcă ar fi mutilată, şi, deşi o caută pretutindeni, nu dă de Judith. Anticul camion militar din Murree a fost înlocuit de un Jeep nou şi sclipitor, şoferul poartă jambiere albe şi ultimul sfat prietenesc i-l oferă un sergent de poliţie militară, nu un războinic punjabi:

— Întoarce-te când doreşti, fiule. Ne vom aminti de tine şi te vom aştepta.

Sergentul nu trebuie să-şi facă griji. După ce a studiat tavanul rezervei de spital vreme de trei săptămâni, Mundy nu are în plan o revenire, dar nici vreo destinaţie anume. Să se întoarcă la Oxford? Drept ce? Sub ce mască? Perspectiva de a relua cursurile alături de o mulţime de copii supereducaţi, care nu au văzut niciodată cum se trage cu puşca într-un ideal, îl îngreţoşează. De cum aterizează la Heathrow, porneşte impulsiv spre Weybridge, unde avocatul ameţit de băutură care a participat la înhumarea tatălui său îl primeşte într-o casă imitând stilul Tudor{32}, numită The Pines. Plouă, dar când n-a plouat acolo?

— Am sperat că vei avea decenţa de a răspunde la scrisorile mele, se tânguie avocatul.

— Am făcut-o, spune Mundy şi-l ajută să găsească documentul lipsă printr-un maldăr de dosare mâncate de vreme.

— Mda, să vedem situaţia. La urma urmei, a rămas ceva la puşculiţă. Regretatul tău tată a semnat un ordin de plată privind fondul de economii, bietul neştiutor. Dacă ştia, ar fi trebuit să-l închidă cu ani în urmă. Te supără dacă-mi iau primele cinci sute de lire drept onorariu?

Avocaţii sunt nişte netrebnici, ţine să-şi reamintească Mundy, când trânteşte poarta grădinii în urma lui. Merge cu paşi mari şi dă de silueta iluminată feeric a Lebedei de Aur. Ultimii cheflii ai serii dispar în ploaie. Mundy se imaginează printre ei, alături de tatăl său.

— Ne-am adunat câţiva în seara asta, băiete, remarcă maiorul, ţinându-l de braţ ca un om care se îneacă. Conversaţie la nivel înalt. Nu găseşti aşa ceva la popotă. Acolo, doar de militărie.

— A fost foarte interesant, domnule.

— Dacă vrei să simţi inima Angliei, pe ei trebuie să-i asculţi. Eu nu spun multe, dar ştiu să ascult. În special pe Percy. O comoară de cunoştinţe. Nu înţeleg ce n-a mers în viaţa lui.

Casa de la numărul doi, The Vale, a fost rasă până la temelie. Tot ce-a rămas, din câte poate distinge Mundy în lumina lămpii stradale, este un anunţ al unui constructor care oferă case familiale cu trei dormitoare şi ipotecă de nouăzeci la sută. Ajuns la gară, constată că ultimul tren spre oriunde a plecat deja. Un bătrân cu un lup alsacian îi oferă un pat şi micul dejun contra cinci lire, plata în avans. Spre prânz, Mundy redevine băiatul de altădată, călătorind spre vest cu trenul care îl duce la şcoală şi căutând din ochi amici care se piaptănă în public.

Abaţia cu stindardul Sfântului Gheorghe se înalţă sumbru, ca o criptă, deasupra oraşului deprimant. La poalele ei se află The Close, iar sus pe deal, vechea şcoală. Dar Mundy nu suie dealul. Acolo n-a existat nicicând loc pentru refugiaţi nevoiaşi din Germania lui Hitler, care să predea violoncel sau limba lui Goethe. Lor li se asigură un trai mai confortabil deasupra unei cizmării din cărămidă roşie aflate în piaţetă. Uşa laterală dă într-o alee. Acelaşi anunţ decolorat, cu scrisul pedant al lui Mandelbaum, stă fixat de uşă cu piuneze ruginite. *Pentru ore în afara programului, apăsaţi butonul JOS. Pentru Mallory, apăsaţi numai butonul SUS şi apoi AŞTEPTAŢI, vă rog.* Mundy sună *numai* pe butonul *SUS* şi e încântat să aştepte. Aude paşi şi dă să zâmbească, după care îşi dă seama că nu sunt sunetele pe care le doreşte. Sună grăbit şi precipitat şi cea care se apropie de uşă strigă în urmă, în timp ce coboară treptele: *Stai, Billy, mami vine imediat!*

Uşa se deschide câţiva centimetri şi rămâne aşa. Aceleiaşi voci îi scapă un *Drace*. Uşa se închide cu zgomot, apoi se aude zornăitul lanţului care este scos. Uşa se deschide larg.

— Da?!

Mamele tinere n-au niciodată timp. Aceasta are chipul rozaliu, agitat şi părul lung, pe care trebuie să şi-l îndepărteze cu o mână – doar astfel o vede.

— Speram să-l găsesc pe domnul Mallory, spune Mundy. Arată cu degetul spre anunţ. E profesor la şcoală. Ultimul etaj.

— Nu e cel care a murit? întreabă la atelier. Cei de acolo ştiu mai bine. *Vin imediat,* Billy!

Trebuie să găsească o bancă. Un loc unde se plătesc cecuri de la avocaţii din Weybridge pentru tineri porniţi în căutarea lui Godot{33}.

* * *

Zburând iarăşi, Mundy oscilează între vis şi realitate. Roma, Atena, Cairo, Bahrain şi Karachi îl primesc fără o vorbă şi îl împing mai

departe. După ce aterizează în Lahore, refuză numeroasele oferte pline de imaginaţie ale aeroportului privind cazarea peste noapte şi se lasă pe mâna unui şofer pe nume Mahmoud, care vorbeşte engleză şi punjabi. Mahmoud are o mustaţă milităroasă şi o maşină marca Wolseley din 1949, cu bordul din mahon şi cu garoafe din pânză cerată într-un vas fixat de lunetă. Iar Mahmoud ştie drumul către *locul foarte precis,* sahib, *fără minciuni, exact poziţia* în care o cameristă irlandeză de confesiune romano-catolică şi fiica ei moartă au fost înhumate *cu pioşenie, să-şi afle odihna.* Mahmoud ştie asta, fiindcă, printr-o coincidenţă, e prieten de o viaţă şi văr primar cu un bătrân copist creştin, care poartă turban alb şi susţine că-l cheamă Paul, după numele sfântului, şi posedă un registru legat în piele şi care, dacă e încurajat de o mică donaţie, poate arăta locul în care sunt înmormântaţi cei mai de vază *sahibi* şi *memsahibi*{34}.

Cimitirul e un oval împrejmuit de terase care coboară, aflat în apropierea unei uzine de gaz lăsate în paragină. Stă presărat de îngeri decapitaţi, fragmente de maşini vechi şi cruci din beton fărâmate, ale căror intestine se cascä spre cer. Mormântul se găseşte la poalele unui copac ale cărui ramuri largi aruncă o umbră atât de întunecată sub soarele orbitor încât, în starea lui de semiameţeală, Mundy îşi închipuie că este deschis. Piatra de mormânt e moale ca de cretă, inscripţia gravată, atât de ştearsă încât trebuie să ghicească cuvintele urmărind conturul literelor cu buricul degetelor. *În memoria lui Nellie O'Connor din Comitatul Kerry, Irlanda, şi a nou-născutei Rose. Regretată de soţul Arthur şi de fiul Edward. Odihnească-se în pace!*

„Eu sunt Edward."

Şi-a făcut apariţia şi o liotă de copii, care au luat flori de pe alte morminte. Neluând în seamă protestele lui Mahmoud, Mundy îi dă fiecăruia dintre ei bani direct în palmă. Panta dealului roieşte de copii care cerşesc, iar englezul deşirat tânjeşte să fie unul dintre ei.

* * *

Ghemuit pe bancheta din dreapta şoferului, cu genunchii izbindu-i-se de bordul din mahon al anticului Wolseley, Fiul Revenit se contemplă pătrunzând în aburul prăfos prin care trebuie să treci întotdeauna în India, dacă vrei să ajungi undeva. Iar când ajungi, te aşteaptă ceaţa. Pe pantele dealurilor recunoaşte distileriile din piatră, acum părăsite, construite cândva de *Raj*{35} pentru a ajuta *curry*-ul gătit de maior să se ducă pe gâtlej. „E drumul pe care am coborât când ne-au trimis înapoi în Anglia", are el impresia. „Uite şi carele trase de bivoli la care a claxonat şoferul. Iar aceştia sunt copiii care se holbau la noi, dar eu nu am privit îndărăt."

Curbele au căpătat o anumită ritmicitate. Precum un cal docil de

şaretă, Wolseley-ul reacţionează prompt. În faţa lor se înalţă munţii cenuşii, cu piscurile retezate de aburul prăfos. Spre stânga se află dealurile Hindu Kush, dominate de vârful Nanga Parbat.

— Exact oraşul tău, *sahib!* exclamă Mahmoud.

Şi iată-i ajunşi – o imagine fugară a caselor cenuşii, cocoţate pe o culme, dispărând din nou la următoarea curbă. Acum relicvele britanicilor de mult plecaţi capătă o alură militară: un post de santinelă prăbuşit, o baracă pe ducă, un teren de paradă năpădit de vegetaţie. Încă un efort al automobilului, alte câteva curbe. Au pătruns în oraş. Din ghid de tur şi şofer, Mahmoud se autoproclamă agent imobiliar, care ştie să discute cu oricine are o proprietate bună în Murree şi preţul de pornire la care s-ar putea încheia tranzacţia.

— Această stradă principală, *sahib,* e în prezent una dintre cele mai la modă din întregul Pakistan: uite ce restaurante elegante, ce chioşcuri cu mâncare şi ce magazine de îmbrăcăminte. Pe străzile acestea lăturalnice şi izolate poţi observa vilele de vacanţă ale celor mai bogaţi şi de vază cetăţeni ai Islamabadului. Te rog să contempli priveliştile cele mai minunate, *sahib!* Admiră platourile îndepărtate ale Kashmirului! Cât priveşte clima, e foarte agreabilă. Iar pădurile de pini sunt pline de animale în tot cursul anului! Trage pe nări dulcele miros al aerului de Himalaya! Oo, ce încântare!

— Te rog să continui la deal, spune Fiul Revenit. Da, pe acolo. Dincolo de baza aeriană pakistaneză şi mergi înainte. Mulţumesc, Mahmoud.

Pistele aeroportului Forţelor Aeriene sunt din beton, în loc de iarbă. Cazărmii ofiţerilor i s-a adăugat un etaj. *Fetiţele acelea în albastru secătuiesc bugetul de fiecare dată,* îl aude Mundy pe maior spumegând. Acum drumul a devenit denivelat şi cotropit de ierburi. Sărăcia prăfuită înlocuieşte afluenţa oraşului. După câteva mile, ajung la o pantă maronie, presărată de instalaţii militare abandonate şi sate sărăcăcioase.

— Opreşte aici, Mahmoud! Mulţumesc. Da, e bine aici.

Capre, câini de pripas şi eternii sărăntoci par să alunece de-a curmezişul terenului de paradă plin de buruieni. Porţiunea de pământ sterp din apropierea moscheii, unde marii jucători de crichet de mâine îşi perfecţionau loviturile, a devenit un cămin pentru muribunzi. Aceeaşi mână care a ras casa de la numărul doi, The Vale, a transformat şi conacul maiorului într-o tigvă pe jumătate uscată, smulgând acoperişul din tablă zincată, uşile şi balconul, dar lăsând orbitele goale ale ferestrelor să contemple distrugerea.

— Întreabă tu, Mahmoud! Eu am uitat să vorbesc punjabi.

— *Ayah? Pe toate femeile le cheamă aşa,* sahib! *Cum îi spune?*

— Nu avea alt nume. Era foarte grasă.

Mundy vrea să adauge că avea un fund enorm şi că stătea pe un

taburet minuscul de pe coridorul din faţa camerei lui, dar n-ar vrea să provoace râsul copiilor.

— A muncit la un maior englez care a locuit aici, precizează el. Maiorul a plecat pe neaşteptate. Bea prea mult whisky. Îi plăcea să stea sub arborele *neem* de acolo şi fuma nişte ţigări de foi ce se numeau „birmaneze". Şi-a jelit soţia, şi-a iubit fiul şi regreta Separaţia.

Oare Mahmoud traduce toate astea? Pesemne că nu. Are şi el sensibilităţile lui. Îl descoperă pe cel mai bătrân bărbat de pe uliţă.

— *A, mi-aduc aminte de Ayah* foarte *bine,* sahib! *Era de neam madras, dacă nu mă înşel. Toţi membrii familiei ei au pierit ca nişte câini, doar ea a scăpat. Da, domnule, da, asta e, cum zicem noi. După plecarea englezului, nimeni n-a mai vrut-o. Întâi a cerşit, apoi a murit. Spre sfârşit ajunsese atât de slabă…* sahib *n-ar mai fi recunoscut-o drept doamna grasă pe care o ştia. Rani?*

Face o pauză, gândindu-se la recompensa pentru efortul făcut.

— *De care Rani e vorba,* sahib?

— Aceea al cărei tată avea o fermă de mirodenii, răspunde Mundy, printr-o iluminare interioară care îl uimeşte, apoi îşi aminteşte cum obişnuia Rani să-i aducă în dar mirodenii în frunze împăturite.

Brusc, cel mai bătrân om de pe uliţă şi-o aminteşte pe Rani întocmai:

— *Domnişoara Rani s-a căsătorit* foarte *bine, te asigur,* sahib. *Trebuie să te bucuri auzind ce noroc a avut, mulţumesc, domnule. Când avea doar paisprezece ani, tatăl ei a dat-o unui patron de fabrică bogat, care locuia în Lahore, ceea ce noi, de aici, zicem că e o partidă bună. Până în prezent, au fost binecuvântaţi cu trei fii frumoşi şi o fiică, ceea ce nu e rău deloc, mulţumesc, domnule. Sunteţi extrem de generos, ca toţi englezii.*

Se întorc spre Wolseley, dar bătrânul rămâne alături de ei, strângându-l pe Mundy de braţ şi privindu-l în ochi cu o bunăvoinţă nepământească.

— *Acum vă rog să plecaţi acasă, domnule,* îl sfătuieşte bătrânul, cu o bună dispoziţie de neînchipuit. *Nu ne aduceţi comerţul dumneavoastră, vă implorăm. Nu ne mai trimiteţi soldaţi, că avem destui, slavă cerului! Voi, britanicii, aţi luat de-aici tot ce v-a trebuit. Aveţi destule. A sosit vremea să ne mai daţi pace, aşa zic eu!*

— Aşteaptă aici, îi spune Mundy lui Mahmoud. Ai grijă de maşină!

Calcă uşor în josul potecii de pădure, socotind că e desculţ. „Peste o clipă, Ayah o să mă cheme, spunându-mi că nu trebuie să mă îndepărtez prea mult." Cele două trunchiuri de copac au rămas la fel de uriaşe. Poteca sinuoasă ce trece printre ele duce către marginea pârâului. Iazul făcut din pietre încă sclipeşte de sidef. Dar ceea ce vede în oglinda apei e doar propriul chip.

* * *

Prea scumpa mea Judith, scrie Mundy în aceeaşi seară într-o engleză severă şi şcolărească, din camera hotelului aflat în zona săracă a oraşului Lahore. *Îmi eşti datoare cu cel puţin un semn despre tine. Simt nevoia de a şti că timpul petrecut împreună a însemnat pentru tine la fel de mult ca pentru mine. Trebuie să cred în tine. Una e să-ţi continui căutarea în viaţă. Alta e să nu simţi pământul ferm sub picioare. Cred că te-ai îndrăgosti de locul acesta. E populat de ceea ce tu ai denumi adevăratul proletariat. Ştiu despre Sasha, şi nu m-a afectat. Te iubesc, Ted.*

„Ceea ce nu spune deloc ceea ce simt, socoteşte el, dar ce mă mai reprezintă?” Cutia poştală din holul hotelului poartă încă însemnele reginei Victoria. Să sperăm că Maiestatea sa ştie cum să găsească locuinţa ilegală din Kreuzberg.

* * *

A ajuns din nou în Anglia. Mai devreme sau mai târziu, tot trebuie să te dai bătut. Probabil i-a expirat viza. Poate s-a săturat de propria tovărăşie nepotrivită. Profitând de tradiţia sfinţită de timp, fostul monitor al clasei şi erou al jocului de crichet semnează un contract cu o şcoală primară care primeşte învăţători necalificaţi cu un salariu redus. Îmbrăţişând profesiunea cu vechea devoţiune, se azvârle cu zelul obişnuit în misterele germanice ale structurilor verb-virgulă-verb, gen şi plural. În orele care-i rămân după corectarea temelor de casă, concepe producţia şcolară a piesei *Aventurile lui Ambrose Applejohn* şi face dragoste pe ascuns cu o înlocuitoare a lui Judith care, din întâmplare, este soţia profesorului de ştiinţe, în adăpostul arbitrului de crichet, între primele unsprezece porţi. În timpul vacanţelor şcolare se îndeamnă să creadă că a devenit al doilea Evelyn Waugh, părere neîmpărtăşită de editori. Între timp, trimite scrisori tot mai disperate pe adresa clădirii ilegale din Berlin, în unele propune căsătoria, în altele susţine că este neconsolat, dar toate suferă în mod misterios de tonul prozaic al misivei din Lahore. Ştiind doar că numele ei de familie este Kaiser şi că provine din Hamburg, parcurge cărţile de telefon de la biblioteca locală, asediază serviciile de informaţii din străinătate şi tulbură liniştea Kaiser-ilor din nordul Germaniei, doar-doar o va găsi pe Judith. Eforturile nu-l pun pe drumul cel bun pentru a o găsi pe fosta sa elevă de limbă engleză.

Faţă de Sasha adoptă o atitudine rezervată. Există prea multe frânturi din fostul coleg de cameră pe care, privind în perspectivă inversă, îi vine greu să le guste cu plăcere. Detestă vraja pe care Sasha a exercitat-o asupra lui câtă vreme au stat faţă în faţă. Regretă respectul nemeritat pentru abstracţiunile filosofice deşucheate ale lui Sasha. Îl irită ideea, deşi nu recunoaşte nicidecum, că Sasha a fost

primul amant al lui Ilse, iar după el, al lui Judith. O să-i scriu într-o bună zi. Până una-alta, o să-mi scriu romanul.

Prin urmare, e cu atât mai dezorientat, cu cât, la trei ani după ce a fost alungat din Berlin, primeşte un maldăr de scrisori care au ajuns, în sfârşit, la el, după ce trecuseră pe la colegiul din Oxford, de unde fuseseră trimise băncii, unde zăcuseră luni bune în ghereta portarului.

* * *

Sunt cel puţin douăsprezece. Unele sunt lungi de douăzeci de pagini bătute la un rând pe maşina portabilă Olivetti a lui Sasha, cu adăugiri şi post-scriptum-uri în grafia lui tăioasă, tipic germanică. Primul gând, deloc onorant, al lui Mundy este să le încredinţeze pe toate coşului de gunoi. Apoi îi trece prin minte să le ascundă într-un loc în care să nu le mai găsească: în spatele scrinului sau între grinzile adăpostului arbitrului de crichet. Însă după zile întregi de mutare din loc în loc, îşi toarnă un pahar cu tărie şi, aşezând scrisorile în ordine cronologică, se străduieşte să treacă prin toate.

La început e mişcat, apoi se ruşinează.

Toate obsesiile lui legate de plăceri dispar.

Are în faţă un strigăt de durere adevărată transmis de un prieten fragil, care nu a părăsit câmpul de luptă.

Uitate sunt tonul repezit, declaraţiile dogmatice de la înălţimea tronului. În locul lor s-a instalat un apel disperat după o licărire de speranţă într-o lume care s-a prăbuşit în jurul lui.

Nu cere nimic ce ţine de latura materială a vieţii. Nevoile lui zilnice sunt puţine şi uşor de satisfăcut. Îşi poate găti singur – Mundy se cutremură – dar femeile nu-i lipsesc – oare s-a întâmplat asta vreodată? Câteva reviste îi datorează bani; una sau alta vor plăti până să se scufunde de tot. Faisal, patronul cafenelei, face *arak* ilegal care poate orbi şi un cal. Nu, tragedia vieţii lui Sasha e de o natură mai măreaţă, mai nobilă. Este aceea că stânga radicală din Germania de Vest şi-a epuizat forţele, iar Sasha s-a transformat într-un profet fără ţară.

> Rezistenţa pasivă a devenit lipsa rezistenţei, nesupunerea socială a devenit violenţă armată. Grupurile maoiste se bat între ele spre amuzamentul CIA, extremiştii le-au luat cu forţa locul radicalilor, iar cei care nu rezonează cu reacţionarii din Bonn sunt surghiuniţi din ceea ce se numeşte societate. Probabil nu ştiai că în prezent avem o lege care îi exclude din viaţa publică pe toţi cei care nu jură credinţă *principiilor de bază ale democraţiei liberale?* Doar o cincime dintre angajaţii vest-germani, începând cu mecanici de

locomotivă şi terminând cu profesori şi cu mine însumi, trebuie să fie consideraţi nonpersoane de către fascişti! Teddy, gândeşte-te! Nu mi se permite să conduc un tren decât dacă sunt de acord să beau Coca-Cola, să bombardez barajul de pe Râul Roşu şi să arunc napalm asupra copiilor vietnamezi! Curând o să fiu silit să port un S galben, ca să se ştie că sunt socialist!

Mundy a început deja să caute cu aviditate vreun cuvânt referitor la Judith. Îl găseşte înecat într-o notă de subsol dedicată chestiunilor ce nu au legătură cu tema principală a scrisorii, lucru obişnuit pentru Sasha.

Oamenii părăsesc Berlinul la vreme de noapte, deseori nu pot spune încotro merg. Peter the Great, am auzit, a plecat în Cuba. Va lupta pentru Fidel Castro. Dacă aş avea picioarele întregi şi umerii lui Peter, pesemne că m-aş oferi şi eu aceleiaşi cauze măreţe. Despre Christina am primit ştiri deprimante cum că, graţie influenţei tatălui ei, i s-a permis să revină la Atena. Cu generosul consimţământ al dictaturii militaro-fasciste sprijinite de America, va lucra în cadrul companiei de navigaţie care îi aparţine familiei. Judith, ignorându-mi sfaturile, s-a alăturat lui Karen la Beirut. Mă tem pentru ea, Teddy. Calea pe care a apucat-o este eroică, dar greşită. Până şi între revoluţionari există prea multe diferenţe culturale pentru a fi rezolvate până la ultima. Potrivit unui prieten care s-a întors recent din zona aceea, nici măcar cei mai radicali arabi nu acceptă uşor revoluţia noastră sexuală, respingând-o drept decadenţă occidentală. Astfel de prejudecăţi nu fac casă bună cu poftele libertine ale lui Judith. Din păcate, la data plecării ei exercitam prea puţină influenţă asupra acţiunilor sale. E o femeie încăpăţânată, condusă de simţuri, şi nu se lasă convinsă uşor de îndemnuri la moderaţie.

Acest portret nedrept făcut adevăratei iubiri a lui Mundy reaprinde dorurile lui romanţioase: *Du-te la ea! Zboară la Beirut! Scotoceşte taberele palestiniene de instruire! Alătură-te luptei, rupe-o de Karen, adu-o înapoi la viaţă!* Descoperind că încă nu s-a ridicat de pe scaun, continuă să citească.

Teddy, m-am săturat de *teorie*. Mi-e greaţă cum nu-ţi închipui de burghezii care pozează drept revoluţionari, pentru care ideea de revoluţie înseamnă să fumeze haşiş în

loc de tutun în faţa propriilor copii! Detestatul luteran din mine nu doarme, recunosc, recunosc, în momentele în care îţi scriu sunt gata să renunţ la jumătate dintre credinţele mele în schimbul unei viziuni clarificatoare. Ceea ce visez mai presus de toate este un mare adevăr raţional care să sclipească la orizont, să mă îndrept spre el, indiferent de preţul plătit, indiferent de ceea ce trebuie să las în urmă. Visez ceva dincolo de toate. Oare ziua de mâine mă va schimba? Nimic nu mă schimbă. Doar lumea se transformă. Iar aici, în Germania, nu se întrevede ziua de mâine. Există doar ziua de ieri sau surghiunul, sau sclavia faţa de forţele imperialismului.

Mundy începe să simtă vechea confuzie coborând asupra lui. Dacă i-ar fi dat ascultare, s-ar fi oprit deja din lectură. Până la urmă, continuă să citească.

> Orice acţiuni de protest desfăşurate în prezent de stânga legitimează doar conspiraţia dreptei pe care ne vedem siliţi să o numim democraţie. Însăşi existenţa noastră ca radicali susţine autoritatea inamicilor noştri. Junta militaro-industrială de la Bonn a remorcat Germania de Vest atât de straşnic la carul de război american încât nu vom putea niciodată să ridicăm măcar un deget împotriva atrocităţilor comise de ea.

Şi Sasha tună şi fulgeră în continuare. Mundy a ajuns deja să citească în diagonală.

> Vocile noastre, tolerate în mod oficial, sunt singurele ce ne-au rămas pentru a lupta împotriva tiraniei generale… adevăratele idealuri socialiste au devenit eunuci de curte la Panteonul de la Bonn…

Dar Panteonul ţinea eunuci? Mundy, profesorul pedant, are îndoieli, îşi linge un deget şi răsfoieşte alte câteva pagini, apoi altele. Veşti grozave. Sasha a rămas biciclist. *Am mai căzut din ziua aceea în care m-ai învăţat tu, la Tiergarten.* Veştile despre fostul lui mentor din Köln sunt mai puţin bune: *Ticălosul şi-a retractat jumătate din scrieri şi a plecat la căldurică, în Noua Zeelandă!*

Mundy împinge scrisoarea deoparte şi o ia pe ultima dintre toate. Începe cu un anunţ ameninţător: *Aici se începe a doua sticlă de* arak. Exprimarea e mai liberă şi, în ciuda stilului exaltat, mai personală.

> Teddy, nu te acuz pentru tăcerea asta. Nu te judec pentru nimic. Mi-ai salvat viaţa, eu ţi-am furat femeia. Dacă mai eşti supărat pe mine, te rog să rămâi aşa. Fără furie nu suntem nimic, nimic.

Frumos să afle aşa ceva. „Dar *asta ce* mai e?”

> Dacă-ţi păzeşti muza literară cu tăcerea, păzeşte-o bine, scrie bine, dezvoltă-ţi talentul. N-o să te mai iau în serios. Când îţi vorbesc, mă adresez urechii întregi care a auzit atâtea prostii de-ale mele, încât roşesc.

„Ei, da, ţi-ai dat seama.”

> Mai e trează? Eu aşa cred. Nu te simţi împovărat ideologic. Eşti confesorul meu burghez, în faţa căruia îmi urmez odiseea metamorfozei logice. Doar faţă de tine pot gândi cu voce tare. Aşadar, îţi voi şopti printre gratii că sunt ca poetul persan care, ascultând toate marile dispute ale lumii, iese pe aceeaşi uşă pe care a intrat{36}. Acum văd în faţă doar uşa întunecata. E deschisă, aşteptându-mă să intru.

„Uşă întunecată? Despre ce naiba bâiguie – sinucidere? Pentru numele lui Dumnezeu, Sasha, controlează-te”, gândeşte Mundy, dar e de fapt foarte alarmat.

Pagină neterminată. Trece la următoarea. Scrisul a devenit dezlânat, un mesaj în sticlă aruncat în mare de un naufragiat care se gândeşte să se arunce de pe stânci.

> Prin urmare, Teddy, bagi de seamă că prietenul tău se află la răscrucea vieţii lui.

„O răscruce sau o uşă persană întunecată? Lămureşte-te, netrebnicule!”

> Ce cuvinte văd pe stâlpul indicator? Ceaţa e atât de deasă că abia de le pot descifra. Aşadar, răspunde-mi la asta, prieten drag. Sau, mai curând, răspunde-le noilor mei seducători. Dacă duşmanul nostru de clasă este imperialismul capitalist – şi cine se mai îndoieşte că aşa stau lucrurile? – cine este prietenul nostru de clasă? Te aud avertizându-mă că mă aventurez în nisipuri mişcătoare? A, am priceput, uşa ta întunecată dă spre plajă, bineînţeles. Ai dreptate, Teddy! Ca

întotdeauna, ai dreptate! Şi totuşi, de câte ori nu m-ai auzit spunând sus şi tare că datoria oricărui revoluţionar este de a acţiona acolo unde este mai util Cauzei?

Mundy nu-şi aminteşte aşa ceva, dar probabil că nu a ascultat cu atenţie.

> Da, Teddy, acum constaţi şi singur ce frumos m-am înfipt în logica imperfectă a propriilor mele convingeri. Rămâi cu bine, dragul meu Teddy. Tu eşti prietenul meu devotat! Dacă hotărăsc aşa cum mă tem că am decis deja, voi purta cu mine inima ta devotată!

Gemând teatral, Mundy împinge scrisoarea departe de el, dar mai are o pagină de parcurs.

> Scrie-mi pe adresa lui Faisal, la Cafeneaua Istambul. O să aranjez ca scrisorile tale să-mi parvină, indiferent de circumstanţele improbabile în care mă voi găsi. Te-ai ales cu un şchiopătat de la bătaia pe care ţi-au tras-o porcii? O, ce ticăloşi sunt indivizii! Mai poţi întemeia o dinastie? Sper că da; cu cât mai mulţi Teddy, cu atât lumea va fi un loc mai bun. Asta e tot ce vreau să aflu. Al tău întru Hristos, petreceri, prietenie, disperare, Sasha.

* * *

Încolţit de vinovăţie şi îngrijorare, precum şi de un soi de nelinişte normală, care apare ori de câte ori umbra lui Sasha îi taie calea, Mundy înşfacă un stilou şi hârtie, îşi asumă sarcina de a-şi explica tăcerea şi jură totodată fidelitate eternă. Nu a uitat cât de precară a fost legătura lui Sasha cu viaţa; şi nici senzaţia, ori de câte ori, cu trupul lui firav, ieşea din încăpere, că s-ar putea să nu se mai întoarcă. Îşi aduce aminte de umerii inegali, capul cu aspect dramatic, mersul şontâc, aiurit şi lipsit de coordonare, pe bicicletă sau pe jos. Şi-l aminteşte pe Sasha în lumina lumânării, monologând despre *Herr* Pastor. N-a uitat ochii căprui, peste măsură de afectaţi, căutând cu înfocare o lume mai bună, incapabil să accepte compromisul sau diversiunea. Îl iartă cu tărie pentru Judith. O iartă şi pe Judith. Nici nu vrea să se mai gândească de câtă vreme a iertat-o, dar gândul îi revine mereu la asta.

Scrisoarea începe bine, dar ideile se sting.

„O s-o fac mâine dimineaţă, când o să fiu proaspăt”, îşi zice el.

Dar dimineaţa nu se dovedeşte mai propice decât seara precedentă.

Încearcă într-un moment de lenevealǎ, după o întâlnire deosebit de satisfăcătoare în cabina arbitrului de crichet, însă scrisoarea iubitoare, uşor umoristică, pe care o plănuieşte, refuză cu încăpăţânare să se materializeze.

Îşi caută scuzele de rigoare, dar ele nu-l conving nici măcar pe el. Au trecut trei ani, pentru numele lui Dumnezeu. Poate chiar patru. Pesemne că Faisal a închis deja cafeneaua, doar făcea economii pentru a-şi cumpăra un taxi.

În orice caz, ar accepta orice aventură i-ar trece prin minte lui Sasha, indiferent cât de trăsnită ar fi. „Şi, pe de altă parte, mai am şi de corectat maldărul acesta de compuneri în germană ale elevilor dintr-a cincea, care parcă mă priveşte cu reproş."

Mundy continuă să ocolească adevărul în fel şi chip, când, pe neaşteptate, soţia profesorului de ştiinţe, cedând unui impuls de căinţă, greu de înţeles, îşi mărturiseşte păcatele faţă de soţ. Trioul este convocat în biroul directorului, unde, fără prea multe vorbe, se găseşte soluţia. Depunându-şi semnăturile pe un document pe care directorul l-a pregătit dinainte, toate părţile se angajează să-şi stăpânească pornirile până după examenele de an.

— N-ai vrea să o iei în concediu cu tine, amice? îl întreabă, printre dinţi, profesorul de ştiinţe, când se află în bodega satului, iar soţia lui se preface că nu aude. Mi s-a oferit o slujbă cu program redus la aeroportul Heathrow.

Mundy regretă, dar şi-a făcut deja planurile de concediu. Iar în vreme ce analizează planurile acestea, oricare ar fi ele – şi nu doar pentru perioada de vacanţa şcolară – se simte eliberat din inhibiţia de scriitor. În câteva fraze pornite din căldura inimii întăreşte angajamentul de credinţă neţărmurită făcut de Sasha, îl îndeamnă să aibă curaj şi să nu ia chiar totul în serios – îi vine în minte expresia domnului Mandelbaum, *devoţiune prostească,* pe care o şi aşterne pe hârtie. Recomandă calea de mijloc. *Nu te mai omorî atât, domnule, mai oferă-ţi şi o relaxare! Viaţa-i ca o ghicitoare, şi n-o poţi rezolva de unul singur, nimeni n-ar fi în stare, mai ales noii tăi seducători, oricine mama dracului ar fi ei!* Iar spre amuzamentul lectorului, dar şi pentru a demonstra, într-un fel, că lasă gelozia masculină deoparte, realizează o relatare rabelaisiană, deşi nu tocmai precisă, a recentei relaţii amoroase cu soţia profesorului de ştiinţe.

„Fiindcă *sigur* le-am făcut uitate", socoteşte el. Judith şi Sasha au avut parte de puţină dragoste neîngrădită, iar eu am plătit pentru asta. Şi după cum bine spune Sasha, fără puţină furie, nu reprezentăm nimic.

* * *

Lansându-se într-o carieră jurnalistică pe care o consideră cea mai potrivita cale pentru a atinge nemurirea literară, Mundy se înscrie la un curs prin corespondenţă şi se angajează ca reporter începător la un ziar provincial muribund din estul regiunii Midlands. La început, totul îi surâde. Reportajul lui despre declinul flotei locale de pescuit hering este admirat; descrierile sale, făcute cu multă precizie, privind şmecheriile din sânul primăriei, sunt considerate amuzante, dar nu i se oferă nicio soţie a vreunui coleg drept substitut al lui Judith. Numai că, în timp ce un editor era plecat în concediu, Mundy scrie un articol demascator privind mâna de lucru asiatică, prost plătită, din fabrica de conserve locală, iar idila se încheie brusc. Întâmplător, proprietarul fabricii deţine şi ziarul.

Transferându-şi talentul la un post de radio pirat, le ia interviuri unor celebrităţi locale şi difuzează cântece de altădată pentru Mami şi Tati la aniversarea a nu-ştiu-câţi ani de căsătorie, până când, într-o vineri seara, producătorul îi sugerează să meargă până la bodega din colţ să deguste ceva.

— Ted, e chestia de clasă, îi explică producătorul. Cei care se pricep spun că exprimarea ta aduce cu a unui îmbuibat din Camera Lorzilor.

Urmează luni de nefericire. BBC-ul îi respinge piesa radiofonică. O poveste pentru copii despre un artist ambulant care realizează o capodoperă cu cretă colorată şi recrutează o bandă de copii ai străzii pentru a scoate piatra de pe trotuar nu este primită favorabil de editori, unul chiar răspunzându-i cu o francheţe care pică foarte prost: *Considerăm că acţiunile poliţiştilor germani sunt violente, iar limbajul lor, jignitor. Nu reuşim să înţelegem de ce aţi plasat povestirea la Berlin, un oraş care are conotaţii neplăcute pentru mulţi dintre cititorii englezi.*

Însă din adâncimile deprimante, Mundy caută, ca întotdeauna, o licărire de lumină. Într-o revistă cu apariţie trimestrială dedicată cititorilor cu ambiţii literare, o fundaţie americană oferă burse în străinătate scriitorilor sub treizeci de ani care caută inspiraţie în Lumea Nouă. Fără a se teme de perspectiva de a se aventura în castelul uriaşului, la un ceai cu prăjiturele dintr-un hotel londonez din Russell Square, Mundy îşi foloseşte farmecul personal pentru a cuceri trei doamne corpolente din Carolina de Nord. Şase săptămâni mai târziu se trezeşte încă o dată la bordul unui vapor, de astă dată îndreptându-se către „Ţara tuturor posibilităţilor”. Stând pe dunetă şi urmărind peisajul imperial al oraşului Liverpool topindu-se în ploaia măruntă, are sentimentul, greu de explicat, că în urma lui rămâne Sasha, nu Anglia.

* * *

Anii de vagabondaj fără ţintă trebuie totuşi să se încheie. În Taos,

ajuns în cele din urmă scriitor, Mundy închiriază o colibă din chirpici care îi oferă o privelişte mulţumitoare a vegetaţiei sărace de deşert, a stâlpilor de telegraf şi a unei haite de câini fără stăpân, care au ajuns aici tocmai din Murree. Aşezat la fereastră, bea tequila şi rimează rapsodii despre îndelunga agonie violetă a fiecărei zile. Sunt multe astfel de zile şi tot atâtea sticle de tequila, însă tot aşa au trecut şi pentru Malcolm Lowry{37} sau D.H. Lawrence. Băştinaşii nu numai că se arată prietenoşi, dar sunt toropiţi de soare, deseori îmbibaţi de băutură şi inofensivi. Nu mai are faţă de ei sentimentul de colonizatori nemiloşi ai lumii, pe care l-a resimţit atât de acut la Berlin. Eforturile lui de a crea o trupă locală de teatru sunt zădărnicite, nu de agresiunea greu de ţinut în frâu, ci de diferenţele de percepţie.

Reuşind să închege cincizeci de pagini dintr-un roman despre tulburări sociale într-o ţară fictivă, situată în Europa, le trimite unui editor cu sugestia ca acesta să-i recomande modul în care ar trebui să-l încheie. Acesta nu este dispus să-i sară în ajutor. Urmează un volumaş de poezioare pentru Judith, tipărit, pe propria-i cheltuială, pe hârtie fabricată manual şi intitulat „Iubire radicală”. Talentele nedescoperite asemenea lui sunt unanime în ceea ce priveşte admiraţia, însă costurile sunt duble faţă de cele anticipate.

Timpul îşi pierde din consistenţă. Păşind agale pe străzile prăfuite în pelerinajul lui de seară spre Hanul şi Motelul Spaniol, Mundy arborează un surâs strâmb, perpetuu şi oarecum ruşinat. Veştile despre cauze care îi erau cândva dragi îi parvin precum lecturile niciodată isprăvite de maior din opera lui Kipling. Războiul din Vietnam este o tragedie ce nu se mai termină, întregul Taos susţine asta. Unii tineri au dat foc ordinelor de recrutare şi s-au făcut nevăzuţi în Canada. Palestinienii au lansat o campanie de teroare, află el dintr-un exemplar vechi din *Time,* iar Facţiunea Armatei Roşii a lui Ulrike Meinhof le dă o mână de ajutor. „Să fie Judith chipul din spatele măştii şi a armei? Sau Karen?” Ideea îl oripilează, dar ce-ar putea face? *Karen subscrie trup şi suflet cuvintelor lui Frantz Fanon că violenţa exercitată de cei oprimaţi este fără discuţie legitimă.* „Ei bine, eu nu subscriu. Şi nici Sasha. Tu însă, da, după câte se pare. Iar eliberarea ta sexuală nu e compatibilă cu standardele morale ale Arabiei, care indiscutabil respinge aşa ceva.”

Dacă simte câte-o mustrare de conştiinţă pentru că nu mărşăluieşte şi nu se alege cu bastoane în spinare, câteva pahare de tequila rezolvă totul. Într-un paradis în care toată lumea nu trăieşte decât pentru artă, politicos e să procedezi la fel. Dar paradisul prezintă şi alte chichiţe, pe care nu le pot face uitate nici măcar un număr serios de pahare. Îţi laşi trecutul în pragul uşii, iar el se strecoară pe uşa din dos. Stai pe veranda colibei din chirpici, cu un caiet în poală şi urmăreşti acelaşi soare ticălos cum dispare încă o dată dincolo de acelaşi pisc blestemat

– dai târcoale maşinii de scris noapte de noapte, uitându-te furios la hârtia albă sau la fereastra întunecată şi-ţi stimulezi ideile cu tequila – şi *ce auzi,* dacă nu glasul lui Sasha, cu respiraţia amintind de usturoiul din cârnaţi, ţinându-ţi o prelegere despre geneza cunoaşterii umane? În drumul spre Hanul şi Motelul Spaniol, când pustietatea deşertului te izbeşte cu ultimele raze ale apusului, iar tu începi să-ţi numeri vechii prieteni, cine, dacă nu Sasha, şontâcăie alături de tine pe pietrele de pavaj ale Berlinului, când vă îndreptaţi spre Motanul Ras pentru ca Sasha să repună lumea pe un făgaş normal? Iar când te trezeşti în braţele uneia dintre numeroasele, fie pictoriţe, scriitoare, meditatoare transcendentale sau căutătoare de adevăr, al căror drum spre iluminare include şi o escală în patul tău, al cui trup fără pereche, plus sau minus indispensabilii lungi din lână, tronează peste strădaniile tale îndatoritoare?

* * *

Iar apoi – aşa cum ar spune Hemingway – apare micuţul şi sărmanul Bernie Luger, pictorul de acţiune, bărbos, bogat, subdimensionat alături de Nita, modelul lui de origine cubaneză, care nu-i pozează niciodată, cum ar putea, la o adică? Doar Bernie nu mai pictează funduri de femei, a depăşit de mult chestiile aste fumate, dom'le! Capodoperele lui, înalte de peste doi metri şi jumătate, sunt reprezentări ale unor infernuri întunecate ale Zilei de Apoi; lucrarea la care trudeşte în prezent este un triptic al arderii cu napalm a Minnesotei şi e atât de impunătoare că trebuie să se suie cu scara ca să picteze. Oare toţi pictorii realizează pânze de mari dimensiuni? Mundy presupune că da.

Bernie – dacă ar fi să-i dai crezare, şi ai face mai bine să-l crezi – este cel mai mare libertin şi luptător pentru libertate de la Thoreau încoace, a cărui operă o citeşte cu voce tare la petrecerile lui, care ţin toată noaptea, iar asta în vreme ce se uită peste marginea ca o prăpastie a amvonului pe care susţine că l-a primit de la Che Guevara, drept recunoştinţă pentru servicii despre care nu poate deschide gura. Bernie a dovedit nesupunere civilă în Memphis. A fost bătut de membri ai Gărzii Naţionale cu bastoanele până şi-a pierdut cunoştinţa de atâtea ori că nici nu-şi mai aduce aminte – vezi cicatricea asta? A condus marşuri desfăşurate la Washington şi s-a copt în închisoare pentru insurecţie. Panterele Negre[38] îi spun „Frate", iar FBI-ul îi interceptează convorbirile telefonice şi-i citeşte corespondenţa – asta dacă-l crezi, lucru pe care puţini îl fac.

Aşadar, cum Dumnezeu de-l înghite Mundy pe acest băiat de bani gata, guraliv şi cu ochelari mânjiţi de guaşe, cu picturile lui dezgustătoare şi cu sura lui coadă de cal, la care se adaugă pretenţiile

astea scandaloase? Poate pentru că Mundy înţelege starea de teroare continuă în care trăieşte Bernie – şi cu un fulg l-ai putea doborî la pământ. Nita înţelege şi ea acest lucru. Cu ochi aprigi, netemătoare şi necioplită, ea se culcă cu tot ce poartă pantaloni în Taos în numele libertăţii, dar îl apără pe copilaşul ei, Bernie, ca o leoaică.

— Prostiile alea, pe care le-ai făcut la Berlin, susţine Bernie târziu într-o noapte, înălţându-se într-un cot ca să latre la Mundy peste Nita, care stă lungită între ei.

Scena se petrece în *hacienda* carnavalescă a lui Bernie, un fel de fermă veche, în stil spaniol. La confluenţa a două râuri ale căror albii sunt numai piatră. În jurul lor stau prăvăliţi vreo doisprezece oaspeţi, care se bucură de înţelepciunea halucinogenă produsă de *peyote*{39}.

— Ce-i cu ele? face Mundy, regretând deja că, în urmă cu câteva zile, într-un moment de slăbiciune sau nostalgie, şi-a dezvăluit trecutul radical.

— Ai fost comunist, corect?

— Doar cu „c” mic.

— Ce vrea să însemne asta, englezule?

— Comunist din punct de vedere filosofic, poate. Dar nu convins. Asta ar fi o pacoste pentru ambele idei, dacă ne gândim mai bine.

— Deci ai ales calea de mijloc, spune Luger rânjind şi începând să se înfierbânte, în ciuda acordurilor mângâietoare ale unei melodii cântate de Simon & Garfunkel în fundal. Atunci ai fost *liberal* nenorocit care vrea comoditate, cu un „L” mare şi cu o sculă mică.

Mundy ştie din experienţă că în astfel de momente nu e indicat să opună rezistenţă.

— Da, aşa am fost *şi eu* cândva, urmează Luger, aplecându-se acum cu totul peste Nita, dar cu un ton mai potolit. Şi eu am mers pe calea de mijloc, calea păcii şi a concordiei. Şi vreau să-ţi spun ceva, domnule. Nu există cale de mijloc. E ori aşa, ori aşa. După ce s-au făcut jocurile, nu mai ai de ales. Sărim în trenul nenorocit al istoriei ori stăm pe lângă şine şi ne scărpinam în fundul nostru britanic şi ne uităm cum trece trenu’ pe lângă noi?

Mundy îşi aduce aminte cum Sasha îi punea aceeaşi întrebare în scrisori, dar îşi păstrează gândurile pentru sine.

— Şi, Doamne, omule, eu m-am suit în trenul acesta! Sunt în el aşa cum tu nici nu eşti în stare să visezi, cum nici n-ai îndrăzni să visezi – m-auzi, tovarăşe? M-auzi?

— Cât se poate de bine, prietene. Numai că nu înţeleg ce anume vrei să-mi spui.

— Atunci consideră-te fericit, dom’le, fiindcă ai putea *muri* de ştiinţă.

În patima lui, l-a prins pe Mundy de antebraţ cu mâna tremurătoare. Acum slăbeşte strânsoarea şi abordează un surâs milog.

— Glumeam şi eu, bine? Englezule, ţin mult la tine. Iar tu ne iubeşti. N-am spus nimic, iar tu n-ai auzit. Nici măcar dacă ţi se smulg unghiile. Jură-mi, omule! Jură!

— Bernie, am şi uitat, insistă Mundy şi, în timp ce merge alene spre casă, se gândeşte neliniştit că un amant tras pe sfoară e în stare de orice ca să-şi deghizeze fragilitatea.

* * *

Într-o zi, îi parvine o scrisoare, dar nu de la Sasha. Plicul e de calitate deosebită, iar asta pică bine, deoarece, după ce şi-a început călătoria în Canada, a traversat de două ori Atlanticul şi, cât a mai rămas pe uscat, a trecut prin multe mâini. Numele expeditorului este înscris cu majuscule cerate în colţul din stânga sus: Epstein, Benjamin & Longford, nu-ştiu-ce apartament, asta presupunând un sediu măreţ în Toronto. În mod firesc, Mundy presupune, apoi duce gândul mai departe, că e pe cale de a fi chemat în judecată de vreun soţ scandalizat. Lăsând plicul să se mai dospească vreme de o săptămână sau două, aşteaptă, prin urmare, ca numărul corect de pahare de tequila să-l împingă până la gradul potrivit de curiozitate şi atunci îl deschide. Scrisoarea dinăuntru are trei pagini şi jumătate. Adresa şi numărul de telefon, tot din Toronto, nu-i sună cunoscute. Semnătura, pe care, de asemenea, n-a mai văzut-o până atunci, reprezintă o mâzgălitură de director, iar numele, indescifrabil.

Dragă Teddy,

În fine, cred că vei rămâne surprins să auzi de mine după atâţia ani, dar pământul e rotund şi ne întoarcem mereu la ceea ce cunoaştem. N-am de gând să te plictisesc de moarte cu o relatare a călătoriilor (şi a chinurilor!) mele după ce ne-am despărţit la Berlin – Iisuse, cine erai tu pe vremea aceea? – decât pentru a-ţi spune că am descoperit că în viaţă, dacă greşeşti de suficiente ori în alegerea drumului, la o anumită vârstă ajungi acolo de unde-ai pornit şi cred că, într-un fel, asta s-a şi întâmplat. Dacă am rămas cu mintea întreagă, ceea ce, în meseria mea, este absolut necesar, în situaţia asta am ajuns. După Berlin, am crezut că nu puteam aluneca mai jos, dar mă înşelam şi probabil că, dacă nu aş fi atins limita decăderii, nu mi-aş fi dat niciodată seama cât de nebunească devenise viaţa mea şi nu m-aş fi dus nicicum la ambasada noastră din Beirut ori nu le-aş fi telefonat părinţilor mei să le spun să mă scoată naibii de acolo înainte de a ucide pe cineva, altfel aş fi fost făcută bucăţele, cum a păţit Karen, în

timp ce pregătea nu-ştiu-ce bombă tâmpită pe o stradă lăturalnică din Nairobi.

Aşadar, ce am ajuns? (A) Sunt o membră respectată a Baroului din Ontario, o avocată de succes din Toronto şi (B) mama unei fetiţe drăgălaşe pe nume Jasmine, care va arăta *exact* ca mine, dacă mai ţii minte ce înseamnă asta!!! Şi (C) căsătorită cu cel mai dulce, simpatic, *nemaipomenit* tată, care îşi adoră fetiţa şi pe mama ei, desigur, şi este cel mai ticălos, cel mai plicticos şi cel mai lunecos răhăţel din lumea asta. Şi bogat, ceea ce suntem de fapt amândoi, conform standardelor clasei medii din Canada, numai că nu e cazul să-ţi închipui că avocaţii din Canada cer onorarii ca aceia din Statele Unite, acesta fiind un subiect pe baza căruia aş putea vorbi aproape la nesfârşit! (Larry este destul de placid în ceea ce priveşte TCA – asta înseamnă «tendinţa de comparaţie între avocaţi» – dar ştii cum sunt eu: sunt acolo unde se află şi marii mahări!)

Am lăsat punctul (D) la sfârşit şi cred că tocmai de aceea îţi scriu toate astea, Teddy. S-ar putea să merg prea departe, dar am o bănuială ca nu e chiar aşa. Ştii ceva? Doamne, Teddy, încă te iubesc. Toate cuvintele acelea înfocate pe care le-ai aşternut în scrisori – a, *chiar* m-au atins, şi nu numai superficial, ci şi în unele părţi pe care le ştii prea bine! Într-o bună zi, m-am gândit eu, o să-i scriu lui Teddy ca să-i spun ce mult ţin la el! Şi uite, la naiba, cred că sunt poate cea mai nefericită autoare de scrisori, care încă nu şi-a primit binemeritatul premiu. Aşadar, să spunem că ţi-aş fi declarat-o direct, dacă aş fi avut prilejul. De acord. Adevărat, tu ai fost primul cu care am făcut dragoste pe bune, tu mi-ai luat fecioria, cum se spune, dacă asta mai are vreo semnificaţie în zilele noastre, dar, ce naiba, Teddy, *a fost mai mult de atât.* De ce l-am ales pe Teddy, când l-aş fi putut avea pe Peter, cel mai mare armăsar din lume, sau pe Sasha, fascinantul nostru Socrate (care, mai târziu, m-a primit în haremul lui, aş putea adăuga, fără a schimba aproape nimic), sau pe oricare dintre băieţii simpatici care-şi făceau veacul pe la Clubul republican? De ce simţeam ca mă trec sudorile de fiecare dată când te vedeam păşind prin clădire, în timp ce toată lumea întorcea capul şi se holba după tine, iar tu nici măcar nu te sinchiseai să le arunci vreo privire, aşa de distant erai! Iar asta fiindcă erai deosebit, Teddy, şi tot aşa ai şi rămas. Şi dacă m-am repezit uneori la tine, ei bine, am făcut-o fiindcă îmi deschideai mintea, şi nu numai, faţă de normalitatea la care, mulţumită lui Dumnezeu, am ajuns abia acum…

Însă Mundy procedează deja ca atunci când a citit scrisorile de la Sasha: dă iama prin restul textului pentru a vedea ce doreşte Judith. Nu trebuie să caute prea mult: îl vrea pe Teddy în locul lui Larry. L-a verificat pe Larry şi i s-a confirmat ceea ce bănuia de mult: o înşală. Divorţurile nu sunt specialitatea ei, însă un partener care se pricepe i-a spus în mod neoficial că, ţinând seama de toate dovezile pe care ea le are, divorţul i-ar putea aduce în jur de două până la două şi jumătate. Iar asta înseamnă milioane, nu apă de ploaie.

> Aşadar, Teddy, uite ce-ţi propun. Aşa cum am spus, e aproape irealizabil. Avem o căsuţă din lemn lângă lacul Joseph. E a mea. L-am convins pe Larry sa facem actele în sensul acesta. El nici măcar nu are cheia. Vreau să mă duci acolo şi aş vrea ca acela să devină cel de-al doilea Berlin al nostru. Mai ţii minte că-l botezaseşi amor-maraton? Ei bine, să mai încercăm o dată şi să ne reluăm viaţa din acest punct. Am o doică excelentă pentru Jasmine.
>
> Judith

„Pe scurt, încă o dovadă, se gândeşte Mundy, dacă mai avea nevoie de aşa ceva, că, fără excepţie, avocaţii sunt cu toţii nişte nemernici."

* * *

În aceeaşi noapte, în cursul unei ceremonii secrete, Mundy arde exemplarele ce i-au rămas din „Iubire radicală". În acest moment, tovarăşa lui de pat este o pictoriţă expatriată pe nume Gail care, într-o viaţă anterioară, a lucrat pentru Consiliul Britanic şi care, în opinia lui Gail, face pentru arta britanică acelaşi lucru ca Ministerul de Externe, doar că puţin mai bine. Îndemnată de Mundy, ea apelează imediat la fostul ei şef, un bărbat căsătorit, care este cauza exilului ei. Printr-o recomandată, soseşte un formular de cerere, însoţit de o scrisoare în câteva rânduri, care îl sfătuieşte pe Mundy să completeze ceea ce găseşte în plic şi să nu spună nimănui de la cine l-a primit. Oferindu-şi serviciile către Consiliul Britanic, Mundy uită să menţioneze că nu deţine, în adevăratul înţeles al cuvântului, o diplomă universitară. Rezemat de balustrada vasului cu care se întoarce agale în Anglia, urmăreşte cum ţărmul nămolos al oraşului Liverpool îi apare în faţă, cerând ceea ce i se cuvine. „Mai curând sau mai târziu, gândeşte el pentru a doua oară, trebuia să mă predau."

* * *

Toţi cei de la Consiliul Britanic îl plac încă din prima zi, iar Mundy

ţine la tot ce înseamnă Consiliul Britanic şi la cei care lucrează acolo: oameni degajaţi, deschişi la minte, iubitori de artă şi dornici să răspândească vorbe frumoase şi, mai presus de toate, detaşaţi de politică.

Îi place sa se trezească dimineaţa în camera închiriată din Hampstead şi să prindă autobuzul spre Trafalgar Square. Îi place cum arată cecul lunar şi să-şi piardă timpul pe coridor, mergând spre bufet, la o cafea şi o şuetă. Îi place până şi costumul pe care este obligat să-l poarte. Şi-l place şi pe Crispin, a cărui slujbă din cadrul secţiei Primiri o va prelua el, ca modalitate de a fi înţărcat, iar asta imediat ce Crispin va împlini şaizeci de ani – „deşi, tinere, dar să nu sufli o vorbă către cei de la Personal, e vorba de şaptezeci, au înţeles ei greşit" – după cum se confesează el lui Mundy în timp ce iau prânzul într-un local italian din apropierea Consiliului. Pentru a cinsti ocazia, Crispin s-a gătit de sus până jos în costumaţia celui care întâmpină pe cineva de vază: melon negru şi garoafă la reverul din catifea al hainei.

— E cea mai grozavă slujbă din lume, tinere. Cea mai grea chestie e să eviţi promovarea şi schimbarea locului de muncă. N-ai altceva de făcut decât să baţi mereu drumul până la Heathrow cu limuzina aceea oficială, cam lentă, adevărat, dar sigură – poţi să-l întrebi şi pe Henry, şoferul, o bomboană de băiat – *fluturi* legitimaţia pe sub nasul băieţilor de la barieră şi faci un tapaj *gigantic* primindu-l pe distinsul oaspete al guvernului Maiestăţii sale, după care îl lepezi la hotelul cu preţ redus din King's Cross. *Te rogi* ca avionul să întârzie, ca să poţi bea un păhărel de ceva binevenit în salonul oficialităţilor cât timp aştepţi. Apoi, *te rogi* ca atunci când ajungi la hotel camera oaspetelui să nu fie pregătită, ca să ai prilejul să-i oferi ceva de băut la bar. *Fugi* după aceea la sediu ca să completezi fişa de cheltuieli şi *te agiţi* atât cât trebuie în timp ce faci asta, şi gata ziua, fără dureri de cap. Ascultă, *chiar* vrei să plăteşti tu toată nota? Oho, o să ajungi *departe.*

Şi Mundy îi împlineşte profeţia. Aproape peste noapte, devine cel mai bun om al secţiei Primiri.

— Vai, *ce onoare,* domnule – sau *señor, monsieur, madame,* ori *Herr Doktor,* exclamă el, uneori chiar de două ori în aceeaşi zi, ieşind din spatele biroului la care stă funcţionarul de la Imigrări şi ridicând un braţ cu vioiciune. Nu, nu, pentru *noi,* nu pentru *dumneavoastră!* – nici n-am *visat* că veţi accepta invitaţia noastră – ministrul e *topit* de încântare – şi ţin să vă spun că admir *enorm* (se completează în funcţie de situaţie) – staţi, lăsaţi-mă pe mine să car asta – mă numesc Mundy, apropo, şi sunt umilul emisar al ministrului – nu, nu, simplu *domnule,* regret – eu răspund de confortul dumneavoastră cât vă aflaţi în Anglia şi sper să fac totul pentru a face şederea domniei voastre aici cât mai plăcută, poftiţi cartea mea de vizită. Telefonul este chiar pe biroul meu. Şi ştiu să rezolv orice situaţie de urgenţă.

Ori acelaşi lucru în germană sau într-o franceză acceptabilă. Plus garoafa de la butonieră, ca a lui Crispin, asta pentru a impresiona plăcut.

Numai că viaţa la Consiliul Britanic nu înseamnă doar Primiri. Spre deosebire de Crispin, Mundy ţinteşte ceva mai sus. Pentru persoana potrivită se găsesc posturi grase din belşug, după cum îl lămureşte, încă de la prima discuţie, simpatica doamnă de la Personal, care pare să fie binişor atrasă de el. Există trupe britanice de balet şi de teatru care trebuie însoţite în locuri îndepărtate, fără a mai vorbi de pictori, scriitori, muzicieni, dansatori şi savanţi de toate felurile. Sub încurajarea ei maternă, Mundy începe să se imagineze un soi de ambasador cultural itinerant, cocoloşind talentele artiştilor consacraţi, dar cultivându-le şi pe ale lui în acelaşi timp. Imediat ce se aude de vreun post care, după aprecierea celor de la Personal, i-ar putea servi drept trambulină, el îl solicită – motiv pentru care, în doar câteva luni, avansează de la Primiri, ajungând pe pajiştile mai suculente de la Relaţii, având delicata sarcină de a făuri legături culturale între comunităţile britanice conservatoare şi omologii lor mai entuziaşti din tărâmul foştilor duşmani.

O dată cu postul, se alege şi cu un birou propriu şi cu o hartă a Marii Britanii, pe care sunt marcate cele mai încăpăţânate enclave de rezistenţă antigermană. În cursul unor vizite-fulger prin diverse comitate, vorbeşte cu bătrânii şi înţelepţii satelor, primari şi maeştri de vânătoare. Merge însoţit şi de un reprezentant al fostului inamic, o reticentă, dar amabilă *Frau Doktor* de la Institutul Goethe. Şi şcolile britanice constituie o ţintă predilectă a acestor vizite. Aşa se întâmplă că, fără surle şi trâmbiţe, o cunoaşte pe Kate, drăguţă şi purtând ochelari, directoare adjunctă la o şcoală din North London, unde predă matematica şi care îşi dedică serile libere Partidului Laburist St Pancras, unde lipeşte plicurile înainte de expediţie.

Kate e blondă şi înzestrată cu simţ practic. E înaltă şi dă mereu să se aplece în faţă când păşeşte – un amănunt care îl mişcă pe Mundy într-un mod inexplicabil, asta până îşi aduce aminte de doica irlandeză ca un vrej de fasole din fotografia de grup a victorioasei familii Stanhope. Are tenul de un alb ca smântâna şi întotdeauna oarecum nepotrivit. Zâmbetul ei înşelător pare să-i rămână în minte chiar şi după ce ea îşi schimbă expresia. Soarele coborât spre asfinţit pătrunde prin ferestrele din secolul al XIX-lea ale biroului ei de la marginea străzii Hampstead Heath[40], iar Mundy îşi prezintă misiunea. Aflată alături de el, *Frau Doktor* clatină din cap cu gravitate.

— Ideea este să găseşti *partenerul potrivit,* insistă el: n-are rost să împerechezi o raţă greoaie cu o pasăre zburătoare. Iar *această* şcoală minunată, domnişoară Andrews, dacă nu te deranjează comparaţia, e o zburătoare admirabilă cum n-am mai văzut. Scuze, sper că nu te-am

răpit de la vreo *oră* ori aşa e? exclamă el alarmat, după ce pune în aceste vorbe o doză dublă de farmec personal. Bine, uite ce e – dacă te *frământă* ceva, *oricât de neînsemnat,* să mă suni la numărul acesta. Iar aici e numărul *de acasă,* pentru orice eventualitate – apoi chiar întrece măsura – da, *probabil* că ar fi mai simplu să intri pe strada asta, faci la stânga la semafor, la numărul şapte, soneria de sus!

— Poftiţi şi cartea *mea* de vizită, domnişoară Andrews, murmura *Frau Doktor,* pentru a le aminti cumva de prezenţa ei.

* * *

Relaţia lor depăşi, curând, stadiul de simplu flirt. Vineri seara, Mundy o ia pe Kate de la şcoală, sosind mai devreme pentru a nu se lipsi de plăcerea de a o urmări cum se descurcă în roiurile de copii de diferite etnii. La cinematograful Hampstead Everyman, Kate ţine să-şi plătească biletul. La cinele cu mâncare olandeză de la taverna grecească numită Bacchus, râd împreună când Mundy povesteşte intrigile de la Consiliu, iar Kate descrie fricţiunile aprinse din sânul Partidului Laburist St Pancras. Mundy o admiră pentru că e matematician şi recunoaşte că nu mai ştie nici tabla înmulţirii. Kate respectă interesul lui pentru tot ce e german, deşi trebuie să se confeseze că, vorbind din punct de vedere pur practic, consideră limbile străine drept o investiţie nu tocmai fericită, dat fiind că în curând întreaga planetă va vorbi engleza. Mundy îi împărtăşeşte visul lui de a ajunge la secţia „Dramă şi artă străină”. Kate socoteşte că Mundy e făcut pentru aşa ceva. La sfârşit de săptămână se plimbă prin Hampstead Heath. Când şcoala lui Kate organizează o expoziţie cu lucrări artistice ale elevilor, Mundy este primul care o vizitează. Solidele ei valori socialiste – în căminul ei nici nu se admit altele – se potrivesc perfect cu rămăşiţele de socialism pe care le mai păstrează Mundy şi nu trece multă vreme că renunţă şi el la câteva ore pe săptămână pentru a lipi plicuri pentru laburişti. Purtarea şi modul lui elegant de-a vorbi constituie la început un handicap pentru noii lui tovarăşi, dar curând îi face să râdă de ceea ce spune, nu de propria-i persoană. Departe de sediul partidului, Kate deplânge infiltrarea troţkiştilor şi a altor militanţi în partidul pe care îl iubeşte. Mundy socoteşte că încă nu e momentul propice pentru a mărturisi că a fost coleg de cameră şi apărător al unui anarhist revoluţionar care i-a furat iubita.

Trebuie să mai treacă alte câteva luni până când reuşesc să ajungă împreuna în pat. Kate este cea care preia iniţiativa. Lucru ciudat, Mundy simte o sfială. Ea alege apartamentul lui, nu al ei, şi o sâmbătă după-amiaza, când cei de la etajul de dedesubt se uită la un meci internaţional de fotbal ce se transmite la televizor. Este o zi în care

Hampstead se scaldă în nuanţe tomnatice de aur şi cafeniu. Plimbarea lor prin landă a fost o expediţie printre raze de soare parfumate cu miros de fum de lemn ars. După ce închide uşa de la intrare în locul lui şi pune lanţul de siguranţă, Kate îşi scoate pardesiul, apoi continuă să se dezbrace până la piele. După aceea îşi îngroapă faţa în umărul lui Mundy şi îl ajută şi pe el să se dezbrace. De atunci, rămâne o glumă între ei că au câştigat primul meci cu trei la zero. Şi, da, sigur că se va căsători cu el. Spera ca el să o ceară. Apoi convin că şi *Frau Doktor* trebuie să vină la nuntă.

După ce fac marele pas, restul lucrurilor, aşa cum se întâmplă adesea în viaţă, se aştern uşor la locurile lor. Tatăl lui Kate, Des, le pune la dispoziţie avansul pentru o casă în stil victorian, nemodernizată, din Estelle Road. Fost boxer trecut prin multe, Des a devenit constructor şi e un om cu opinii de nezdruncinat, toate rebele. Casa e o locuinţă din cărămidă, modestă, ca pentru muncitori, nimic ieşit din comun, una dintr-un şir lung de pe o stradă unde tătici de toate culorile îşi învaţă copiii să dea cu piciorul în minge printre maşini ieftine. Dar, după cum remarcă Des când, împreună, aruncă prima privire prin cartier, are de toate, ba chiar ceva pe deasupra: landa şi o staţiune de odihnă peste pasarelă, un teren de fotbal, leagăne şi căluşei şi chiar un teren de joacă – o adevărată aventură!

Kate face doar zece minute pe jos până la şcoală şi mai e şi gara de la Gospel Oak, dacă au chef să petreacă o zi la Kew. „Iar dacă veni vorba de bani, casa asta e un chilipir, Ted, crede-mă. Nu mai departe de săptămâna trecută, casa de la numărul şaisprezece, de peste drum, s-a vândut cu douăzeci de miare mai mult decât a voastră şi are şi un dormitor mai puţin, ceea ce e o prostie, jumătate din soarele de aici şi un salon în care abia te mişti, ştiai?”

* * *

A existat oare vreo perioadă în care viaţa să i se pară atât de senină lui Mundy? Refuză să creadă aşa ceva. Îi place totul, fără excepţie, slujba, familia, casa şi sentimentul că şi-a găsit locul. Iar când Kate soseşte de la doctor zâmbind precum copilul despre care a auzit că-l va avea curând, Mundy ştie că i s-a umplut cupa fericirii. Iar la nuntă, nu a reuşit să aducă pe nimeni despre care să afirme că-i este rudă. „Ei, aşteaptă până la botez!”

Iar ca o încununare, la câteva zile după aceea, zâna cea bună de la Personal apare în faţa lui cu o veste minunată. Drept recunoaştere a activităţii bune la departamentul Relaţii, domnul E.A. Mundy este avansat în funcţia de asistent adjunct de teren la secţia Teatru şi arte străine, cu intrare în vigoare la data emiterii prezentului. Va lipsi mai mult de acasă, ceea ce nu le convine nici unuia, mai ales lui Kate, care

acum este gravidă. Dar, dacă ţine socoteli mai atente şi nu se arunca la cheltuieli mari, poate contribui la plata ipotecii.

Şi, ca şi cum *toate astea* n-ar fi fost de ajuns, spre încântarea lor comună, Mundy va răspunde în special de partea de Tineret. În cele din urmă, zilele de rătăciri fără ţintă s-au încheiat pentru Mundy.

CAPITOLUL ŞASE

„Ai naibii îngeri!”, spune Mundy. „Nu, zău, draga mea, vorbesc serios. Ei bine, nu chiar nişte îngeri, ci felul de copii pentru care ţi-ai da şi ultima leţcaie”, se confesează el cu entuziasm către Kate, în cursul unei discuţii telefonice purtate în grabă înaintea îmbarcării în portul Harwick. Face aluzie la Sweet Dole Company, o trupă de puşti zăpăciţi şi şmecheri, alcătuind un amestec etnic gălăgios şi gata de orice, şi albi, şi negri, unii tocmai din nordul Angliei, sau din zonele miniere, sau din Manchester, iar câţiva chiar din Doncaster, unde a crescut Kate. Aceştia alcătuiesc primul grup teatral cu actori sub douăzeci şi cinci de ani pe care trebuie să-l însoţească şi, încă din prima zi în care autobuzul cu etaj British Leyland, pictat cu diverse desene ciudate, urcă pe feribotul care îi va duce până în Olanda, puştii îl botează Tăticu’.

Între ei, cea mai în vârstă e un soi de haimana pistruiată pe nume Spike, care e şi regizoarea trupei şi lasă impresia că a trecut prin toate, deşi are doar douăzeci şi doi de ani. Cel mai tânăr e Lexham, un Hamlet brunet şi sufletist, care bate spre şaisprezece ani; costumele sunt opera lui Sally Ac-Iscusit, o fiinţă micuţă de origine portugheză. Specialitatea lor e Shakespeare, cam prins după ureche şi din mers, iar în scurta lor existenţă împreună ca trupă teatrală au jucat prin adăposturi pentru vagabonzi, în faţa pichetelor de grevişti, a săracilor aflaţi la coadă pentru un castron de supă, la porţi de uzine şi cantine muncitoreşti în pauza de masă, iar ei vor deveni familia de nomazi a lui Mundy în următoarele patruzeci de zile şi de nopţi de reprezentaţii, recepţii de primire şi de rămas-bun, de încurcături sentimentale şi încăierări explozive care izbucnesc şi se consumă cu atâta repeziciune încât el nici nu apucă să afle că s-au petrecut decât dacă vede pe vreunul dintre băieţi că-şi şterge sângele de pe faţă cu batista celui cu care a avut altercaţia.

Oficial vorbind, Mundy e reprezentantul şi conducătorul lor de turneu. Neoficial, joacă rol de copilot, recuziter, electrician, interpret, sufleor, dublură, figurant, consilier pe probleme personale şi, când Spike e trimisă acasă cu faţa înlăcrimată din cauza unei mononucleoze infecţioase, în cea de-a noua zi, vrând-nevrând, trebuie să îi ia locul. Autobuzul tractează o remorcă de uz agricol cu două roţi, pentru articolele de recuzită pe care nu le pot îngrămădi în maşină, şi mai există şi un stelaj care ţine cât toată lungimea acoperişului autobuzului, de care pot lega decorul de fundal, rulat.

Turneul prin Olanda, Germania de Vest şi Austria se transformă într-un marş al unor eroi insomniaci. Publicul din Amsterdam şi Haga îi adoră, apoi trupa încântă lumea din Köln, câştigă premiul întâi la un

Dramafest din Frankfurt şi e ovaţionată la nesfârşit în München şi Viena, după care trebuie să devină serioşi şi să încerce să-şi ţină gura – astfel le cuvântează apăsat Mundy în ultima lor seară petrecută în Occident – pentru că vor trece dincolo de Cortina de Fier, ca să-şi continue peregrinarea prin Europa Răsăriteană.

În trupă încep să apară conflicte, iar restricţiile puritane ale societăţii socialiste nu-i ajută pe tineri să-şi îmbunătăţească purtarea. În Budapesta, Mundy se vede silit să-l scoată cu binişorul din închisoare pe Polonius, care e beat criţă, iar la Praga trebuie să îl însoţească pe Falstaff la doctor, ca să afle că băiatul are o boală venerică. La Cracovia, trebuie să se interpună într-o bătaie între Malvolio şi doi poliţişti în civil, iar la Varşovia se alege cu destăinuirea făcută printre lacrimi de Ofelia, care şi-a dat seama că e însărcinată, probabil cu Shylock.

Şi totuşi, pentru ochiul atent al lui Mundy, nici măcar toate aceste necazuri nu explică aerul mohorât de nemulţumire de care sunt apăsaţi membrii trupei când autobuzul opreşte în faţa adunăturii de steaguri, gherete, turnuri pentru santinele, poliţişti de frontieră şi vameşi care marchează punctul de trecere din Polonia în Germania de Est, iar lor li se ordonă din nou să coboare şi să se alinieze de-a lungul şoselei, cu paşapoarte şi bagaje personale, în vreme ce autobuzul este supus verificării metodice şi plicticoase cu care s-au obişnuit deja.

„Bine, dar ce i-a apucat pe toţi? se întreabă Mundy, aproape indispus de propria oboseală. Stau drepţi ca nişte deţinuţi, merg la spălător câte unul, revin şi rămân cu privirea aţintită în pământ. Abia de-şi adresează câte-un cuvânt unul altuia, iar de discutat cu Tăticu', nici gând. Ce i-a speriat atât de tare?" Are o bănuială extrem de sumbră. Au procurat droguri din Varşovia. Iar acum aşteaptă strigătul triumfător al vreunui vameş care le va descoperi, ceea ce îi va face să fie azvârliţi în închisoare.

Lucru ce depăşeşte orice închipuire: nici nu bagă de seamă că li s-a schimbat garda. Iubitul lor interpret şi însoţitor – poreclit Spartacus, datorită staturii firave şi dezlânate – trece de la unul la altul, târându-şi picioarele şi lăcrimând de emoţie, luându-şi adio. Până acum l-au tratat pe Spartacus ca pe un prinţ. Au flirtat cu el, l-au adoptat, l-au învăţat cele mai odioase înjurături în engleză, l-au bombardat cu ţigări şi invitaţii la Huddersfield. Acum însă nu-s în stare decât de nişte îmbrăţişări lipsite de vlagă şi convingere şi câte-un „La revedere, Sparts", la care se adaugă bătaia amicală pe umerii firavi, ca de pasăre. Înlocuitorul lui din Germania de Est este o femeie blondă, impozantă prin greutate, care poartă un taior negru dintr-o stofă lucioasă şi, cu toate astea, membrilor trupei nu le scapă nicio ironie sau vreo vorbă în *sotto voce* în legătură cu înfăţişarea ei. Femeia are ochii mici şi vioi, care contrastează vădit cu obrajii mari şi albi, iar

părul şi-l ţine strâns într-o coadă groasă. Femeia îi asaltează cu engleza ei sacadată, parcă pentru a scăpa cât mai repede de o asemenea corvoadă.

— Buna dimineaţa, domnule Mundy – şi-i strânge mâna, gata să i-o strivească – mă numesc Erna. Sunt din Leipzig. Sunt însoţitoarea dumneavoastră pe durata vizitei. Bun venit în Republica Democrată Germană.

După care, ca un general sosit în inspecţie, cere să fie prezentata fiecărui component al grupului, în timp ce Spartacus, uitat undeva pe margine, priveşte cu un aer plângăcios. Iar ei se supun ritualului. Niciunul nu se dovedeşte bădăran. Nimeni nu protestează, scornindu-i vreo poreclă caraghioasă. Nici urmă de inventivitatea spontană a unei reprezentaţii tipic shakespeariene.

Şi în timp ce ei îndură toate astea, controlorii vamali de frontieră, purtând salopete, le iau cu asalt autobuzul, scormonesc prin remorcă, urcă pe acoperiş şi păşesc de-a lungul lui, călcând peste decorul de fundal care se întinde cât ţine vehiculul. Iar după aceea, ca nişte vulturi, se năpustesc să răvăşească lucrurile din valize şi rucsacuri, ajungând chiar să scuture iepuraşul de jucărie al Ofeliei-celei-gravide, ca să vadă dacă nu cumva zdrăngăne ceva suspect înăuntrul lui. Cu toate acestea, nimeni nu protestează, nici măcar Lexham, când i se acordă ceva mai multă atenţie, iar asta pentru că e negru. Se supun cu toţii. Fără să crâcnească. Doar aruncând priviri furişe. Când sunt mânaţi înapoi în autobuz, iar bariera se ridică şi pătrund pe teritoriul noii lor gazde, nu se aude nici măcar o exclamaţie de bucurie, lucru care, din câte-şi aminteşte Mundy, nu s-a mai întâmplat până acum. A ajuns deja să se îngrijoreze serios. Weimar este locul ultimei lor escale, a celei mai măreţe reprezentaţii, spectacolul care va marca apogeul turului. La Weimar, giuvaierul cultural al Germaniei, se desfăşoară săptămâna Shakespeare, iar Sweet Dole Company este singura trupă britanică invitată. Vor juca în faţa studenţilor, a şcolarilor şi a spectatorilor care vin la respectabilul Teatru Naţional, după care îşi vor continua drumul spre Berlinul de Vest şi apoi se vor întoarce acasă.

Atunci de ce nu arată deloc bucuroşi? De ce nu se aude niciun cântec din acordeonul lui Sally Ac-Iscusit? De ce nu încearcă, clipind ştrengăreşte, să stoarcă măcar un zâmbet de pe trăsăturile îngheţate ale Ernei care stă impunătoare alături de Mundy, pe scaunul rabatabil aflat alături de şofer şi priveşte neclintită înainte, spre autostrada plină de gropi. În orice altă împrejurare, Lexham ar fi scornit deja o poreclă pentru ea: Moby Dick, Femeia-fără-Sex sau Zâna Codoaşelor. Dar nu astăzi.

Abia foarte târziu, în aceeaşi noapte, după cazarea într-un cămin sordid pentru tineret de pe Humboldtstrasse din Weimar, după ce au

mâncat carne şi tăiţei la cantină şi au îndurat cuvântarea de un plictis sublim rostita de un reprezentant al Societăţii Shakespeare din Weimar pe tema „Armonia socialistă şi puterile tămăduitoare ale moştenirii literare comune”, Mundy reuşeşte să o surprindă din colţul ochilor pe Viola ascunzând discret o bucată de carne, două felii de pâine şi un măr în geanta ei tibetană.

* * *

Pentru ce? Pe cine hrăneşte? Deja i s-a dus vestea că nu mănâncă mai nimic.

Pune deoparte raţii suplimentare pentru Ofelia care, asemenea lui Kate, hrăneşte două fiinţe?

Ori Viola, care se da în vânt după animale, a reuşit să-şi găsească vreun prieten patruped? Nu se poate. N-a avut vreme de aşa ceva.

Regulile căminului impun ca băieţii să stea separat de fete. Patul lui Mundy se afla într-o cămăruţă de pe coridorul dintre dormitoare. La miezul nopţii se trezeşte din somn, şi aşa superficial, fiindcă aude lipăit de picioare desculţe pe scările din lemn.

Viola.

Îi lasă un avans, apoi o urmăreşte în jos pe scări către curtea din spate, unde se află autobuzul pictat cu desene ciudate. Stele mari, luna ce pare să dea căldură, miros de flori. Ajunge exact la vreme ca s-o vadă pe Viola, care poartă doar o cămăşuţă subţire de noapte şi bine cunoscuta ei geantă, păşind în autobuz şi urcând scările în spirală care duc spre puntea de sus. Mundy aşteaptă. Viola nu iese imediat. Se suie şi el tiptil şi o descoperă cu fundul în sus, întinsă pe un maldăr de costume de scenă. Când se uita mai bine, vede că printre costume se ascunde un tânăr actor polonez, frumos şi gol puşcă, pe nume Jan, care s-a lipit de trupă la Varşovia şi a insistat să o însoţească zi şi noapte, indiferent unde mergeau.

Cu şoapte întrerupte de suspine şi lacrimi, Viola recunoaşte totul. E îndrăgostită fără speranţă şi pe veci de Jan, iar el, la fel. Însă Jan nu are paşaport. Are curaj, prin urmare e detestat de forţele poliţieneşti din Polonia. În loc să se despartă de el pentru totdeauna, a preferat să-l ascundă în dulapul pentru costume şi, cu ajutorul celorlalţi membri ai trupei, l-a trecut fraudulos frontiera din Polonia în Germania de Est. Nu regretă nimic. Jan îi aparţine – fugarul şi marea ei iubire. O să-l ducă la Berlin, în Anglia, oriunde ar trebui să-l care cu ea. N-o să renunţe la el. „Nu, niciodată, Tăticule, şi nu-mi pasă ce-o să-mi faci, jur.”

Jan ştie vreo trei cuvinte în germană, iar engleza îi e străină de tot. E micuţ şi plin de viaţă şi se pare că e un bun amant. Mundy nu l-a prea plăcut la Varşovia, însă acum nici nu vrea să-l vadă în ochi.

* * *

Mundy trebuie să aştepte până la repetiţia de dimineaţă. După-amiază vor da un spectacol în aer liber pentru elevii câtorva şcoli. Vor avea drept scenă o porţiune din pajiştea aflată în faţa ruinei Turnului Stăpânilor Templului din parcul istoric ce se întinde pe ambele maluri ale râului Ilm. Soarele le surâde vesel, iar parcul e inundat de flori. Erna, care încă nu are poreclă, stă cu un aer implacabil pe o bancă din fier, cu genunchii desfăcuţi, urmărind atent oamenii care i-au fost încredinţaţi. Drept ajutor îl are pe acelaşi funcţionar care, prin cuvântarea lui, i-a plictisit de moarte pe actori seara trecută, dar mai sunt şi alţi doi tineri cu feţe gălbejite şi purtând haine din piele care nu-şi dezvăluie sentimentele prin expresiile feţei. Banca pe care stau ei se găseşte la douăzeci de metri de scena improvizată. Mundy strânge trupa în jurul lui, în interiorul turnului ruinat, şi speră că rămâne nevăzut şi neauzit.

După cum stau lucrurile în acest moment, îi informează el pe puşti, socoteşte că vor căpăta fiecare câte douăzeci de ani de muncă silnică; zece pentru că l-au trecut graniţa fraudulos pe Jan şi zece pentru încercarea de a-l duce în Germania de Est. Aşa că, dacă are cineva sugestii inteligente pentru ce vor face de aici înainte, Mundy e dispus să-l asculte şi-i va fi recunoscător.

Se aşteaptă la resentimente din partea lor, însă a uitat cum reacţionează actorii. Într-o tăcere teatrală care trezeşte sentimente de groază, toţi întorc capul spre Viola, care nu-i dezamăgeşte. Cu degetele încleştate sub bărbie, ea înalţă curajos ochii spre cerul albastru al lui Goethe. Se va sinucide dacă e despărţită de Jan. Iar el a asigurat-o că va proceda la fel. Nu aşteaptă ajutor din partea prietenilor ei. Dacă şi-au pierdut credinţa, să plece fără mine, iar ea şi Jan se vor lăsa pe mâna autorităţilor est-germane. Dumnezeu ştie, cineva din ţara asta trebuie să aibă un pic de inimă.

Mundy se cam îndoieşte.

— În plus, nu te laşi la mila est-germanilor singură, îi spune el Violei. Aceeaşi soartă ne paşte şi pe noi. Prin urmare, poate cineva să vină cu vreo idee?

Deocamdată, niciunul nu poate sugera ceva. Viola şi-a jucat scena cea mare până la capăt, şi ar fi nevoie de un actor şi mai curajos care să o urmeze. În primul rând, are Mundy o bănuială, puştii sunt speriaţi de moarte de ceea ce au făcut, însă nu mai pot schimba lucrurile. Totul cade pe umerii avocatului lor din oficiu, un băiat roşcovan de optsprezece ani, pe nume Len, care supune moţiunea la vot. De nevoie, vorbeşte pe un ton scăzut, şi probabil că bravura lui e la acelaşi nivel.

— Haideţi, prieteni. Ce alegem? Părăsim un camarad de scenă ajuns la ananghie? Lăsaţi chestia cu iubirea pentru moment. În ţara lui are necazuri cu autorităţile, corect? Şi atunci, noi ce-ar trebuie să facem? Îl ajutăm să scape sau îl trimitem înapoi ca să fie chinuit? Câţi sunteţi de acord să-l ajutăm? Supunem la vot.

Votează în unanimitate pentru, chiar dacă se simte o anumită nesiguranţă, singura abţinere venind din partea lui Mundy. Acum chiar că este într-o situaţie fără ieşire. Ar dori să analizeze totul cu Kate, dar fără să fie ascultat de poliţia secretă est-germană. Nu-i nevoie să i se spună că şansele de a trece pe cineva ilegal, fie el actor polonez ori altă persoană, dincolo de Zidul Berlinului, sunt aproape nule. Pe de altă parte, şansele de a da cu zece ani înapoi relaţiile culturale dintre Marea Britanie şi Germania de Est sunt excelente.

— Din clipa asta, redevenim veseli şi fericiţi, le porunceşte el membrilor trupei. Suntem mândri de noi, suntem stele, am câştigat un premiu şi ne pregătim să ne întoarcem acasă. Vom vedea ce urmează. Aţi priceput?

— Am priceput, Tăticu'!

Matineul pentru şcolari se bucură de un succes nebun. Puştii tunşi aproape chilug şi îngrămădiţi în şiruri pe iarbă lasă deoparte orice aer de seriozitate şi se topesc de râs isteric la scălâmbăielile lui Lexham, care interpretează rolul lui Malvolio îndrăgostit. Până şi Ernei îi scapă un chicot. Spectacolul din aceeaşi seară de la Clubul Tineretului Walter Ulbricht e demenţial, iar a doua zi dimineaţă, sub ochii vultureşti ai Ernei şi ai celor doi flăcăi cu chipuri palide şi pământii, întreaga trupă, inclusiv Mundy, vizitează casa lui Goethe, iar de acolo merg să admire Monumentul Eroilor Armatei Roşii, pe poarta căruia tronează ciocanul de un roşu sângeriu şi secera.

Nimeni nu-şi dă în petic, toţi sunt cât se poate de potoliţi. Pozează în faţa statuii lui Shakespeare. Fac schimb de ciorne de roluri cu ruşi, vietnamezi, palestinieni şi cubanezi. Joacă şah şi beau pentru prietenia dintre popoare într-un bar studenţesc, aflat într-un turn din zona istorică a oraşului.

Prin vizite dese şi scurte, timp în care restul trupei îi acoperă absenţa, Viola îi duce lui Jan hrană şi mângâiere, însă Mundy îi cronometrează plimbările până acolo şi insistă ca ele să nu dureze mult. Ziua marelui spectacol se apropie implacabil. Astă-seară joacă la Teatrul Naţional, mâine vor merge la Berlin, apoi acasă. Nu vor mai face nicio repetiţie. Trupa îşi va petrece dimineaţa în cadrul unei discuţii în grup cu artişti ai altor naţiuni, dar Mundy ţine morţiş să-şi petreacă ziua aşa cum a plănuit de un amar de vreme. Pentru el, Weimar este un oraş sfânt, altarul iubitei lui muze germane. Îşi va oferi un tur al comorilor oraşului, chiar dacă Erna insistă ca el să facă acest lucru în tovărăşia unui profesor de istoria artei din Leipzig care,

întâmplător, printr-o extraordinară coincidenţa, se află la Weimar.

Profesorul se dovedeşte a fi un bărbat elegant, cu păr argintiu, în jur de şaizeci de ani, care e hotărât să-şi demonstreze cunoştinţele nefiresc de bune de engleza. Purtarea lui e aşa decentă încât Mundy îşi scormoneşte mintea pentru a descoperi unde, în cursul peregrinărilor lui, l-ar fi putut întâlni – poate la Praga, sau la Bucureşti, sau în vreunul dintre zecile de oraşe prin care a trecut în ultimele cinci săptămâni. Iar Profesorul o are ca însoţitoare pe atrăgătoarea tovarăşă Inge, care susţine că reprezintă Institutul Goethe.

— Iar dumneata eşti *Ted,* adevărat? întreabă Profesorul, cu un surâs amuzat care apare mereu pe faţa lui.

— Ted. Da.

— Iar eu sunt Wolfgang. *Tovarăşe* e prea burghez, nu găseşti?

— Da, bineînţeles, spune Mundy cu un aer mirat, în vreme ce privirea din ochii Profesorului continuă să transmită ciudate semnale de familiaritate.

Având-o într-o parte pe tovarăşa Inge şi în cealaltă pe Profesor, Mundy aspiră aerul ca de cavou al minusculei case de vară a lui Goethe şi chiar atinge pupitrul pe care a scris poetul. Vizitează cu un aer pios camerele în care Liszt şi-a compus muzica, mănâncă apoi cârnaţi într-un bar din subsolul Hotelului Elephant şi ciocneşte cu un grup de editori chinezi beţi, chinuindu-se în acelaşi timp să evoce spiritul lui Thomas Mann. Însă ticălosul acela de polonez îi apare mereu în minte, derutându-l.

După-amiază se deplasează cu o limuzină fără amortizoare până la Ilmenau pentru a aduce un omagiu la altarul celei mai frumoase şi scurte poezii din limba germană. Profesorul sta în faţă, alături de şofer, tovarăşa Inge se ciocneşte mereu nepăsătoare de Mundy pe bancheta din spate. Drumul e plin de gropi şi, pe alocuri, chiar inundat. Case dărăpănate de ţară coexistă alături de blocurile de locuinţe din panouri, îngrămădite până la marginea tarlalelor înverzite. Depăşesc un grup masiv de biciclişti, apoi un altul de soldaţi sovietici în maiouri cenuşii, care îşi fac alergarea de după-amiază. Aerul e umed şi îmbibat de particule de funingine, fumul negru se ridică în vălătuci din coşurile fabricilor de pe marginea şoselei, copacii care o mărginesc au o culoare gălbejită şi bolnăvicioasă, iar pancarte gigantice îi aduc mereu aminte că se află în Ţara Păcii şi a Progresului. Cerul se mai luminează, fiindcă au ajuns la marginea pădurii Turingiei. De jur-împrejur se văluresc dealuri împădurite. Urcă pe un drum şerpuitor şi trag pe marginea lui. Şoferul, un tânăr deşirat, cu cizme de cow-boy texan, sare imediat să le deschidă portierele. Lăsându-l să aibă grijă de maşină, cei trei încep să urce o potecă presărată cu stânci ce se strecoară printre pini, avându-l pe Profesor în frunte.

— Eşti fericit? îl întreabă tovarăşa Inge molcom.
— Chiar încântat, mulţumesc de întrebare.
— Poate îi duci dorul soţiei.
„De fapt, nu-s mulţumit, Inge. Sunt îngrijorat, fiindcă nu ştiu cum o să strecor un actor polonez dincolo de Zidul Berlinului." Au ajuns pe culme. În faţa lor, şirurile de munţi împăduriţi se topesc în depărtare. Faimoasa colibă e încuiată. O placă veche din fier scrisă cu litere gotice constituie singura dovadă a gândurilor unui poet care priveşte spre eternitate. Vreme de o clipă, adevărat, ca prin vis, Mundy aude glasul pierdut şi melodios al domnului Mandelbaum intonând versurile sacre: *Dincolo de munţii toţi, găsi-vei pacea… Dar mai adastă, şi tu ţi-o vei afla curând.*
— Eşti mişcat, Teddy? îl întreabă tovarăşa Inge, aşezându-şi palma pe antebraţul lui.
— Nespus de mişcat, răspunde Mundy pe un ton sumbru.
Coboară dealul, având-ul tot pe Profesor în frunte. Tovarăşa Inge vrea să ştie dacă socialismul ar fi posibil vreodată în Anglia fără izbucnirea unei revoluţii. Mundy spune că aşa speră. Limuzina fără amortizoare îi aşteaptă. Şoferul cel deşirat se plimbă pe lângă ea şi îşi termină ţigara. În timp ce le deschide portierele, un Trabant mânjit de noroi apare hurducându-se dinspre umbra copacilor şi trece pe lângă ei încet, după care capătă viteză pe măsură ce coboară dealul. Doar şoferul, probabil, dar nu absolut sigur, un bărbat, bagă Mundy de seamă. Purtând o căciuliţă din lână trasă peste ochi.
— Cred că era custodele muzeului nostru, remarcă Profesorul în engleza lui fermecătoare, după ce observă interesul lui Mundy. Sărmanul domn Studmann e mai tot timpul îngrijorat. Ştie că avem un oaspete deosebit astăzi, de aceea vrea să se asigure că totul e în ordine pentru tine.
— Atunci de ce n-a oprit ca să se prezinte?
— Sărmanul domn Studmann e sfios. Un tip studios. Contactele sociale sunt un calvar pentru el. Mai e şi puţin excentric, lucru pe care voi, englezii, îl apreciaţi.
Mundy se simte ridicol. Nu s-a întâmplat nimic, nu era nimeni. Până la urmă, ziua se scurge, iar asta contează cel mai mult. La înapoiere, Profesorul îi ţine o disertaţie despre legătura lui Goethe cu natura.
— Dacă ai să treci prin Weimar, *te rog* să mă suni la birou, insistă tovarăşa Inge, întinzându-i lui Mundy cartea ei de vizită.
Profesorul recunoaşte distrat că nu are carte de vizită. Pare să dea de înţeles că e prea bine cunoscut ca să-şi bată capul cu aşa ceva. Convin să rămână prieteni pe viaţă.

* * *

În spatele scenei de la Teatrul Naţional din Weimar, la doar o aruncătură de băţ de căminul pentru tineri şi de autobuzul pictat, Sweet Dole Company se pregăteşte pentru ultima reprezentaţie a acestui tur, iar Mundy a hotărât să uite de toate împachetând decoruri şi costume în subsolul teatrului, pentru plecarea cât mai devreme de a doua zi. Bunul-simţ îl îndeamnă insistent să îl arunce peste bord pe polonez, însă fiul maiorului nu este în stare de o asemenea ispravă. Şi nici tatăl copilului său încă nenăscut, nici soţul lui Kate nu pot face aşa ceva.

Subsolul slujeşte şi drept sală de conferinţe. Mijlocul încăperii e dominat de o masă de culoarea mierii. De o parte şi de alta a mesei sunt aranjate scaune cu spătarul îmbrăcat în piele, ce seamănă cu nişte tronuri. Pardoseala e din plăci de lemn de tec tropical, iar uşile din fier dau spre o curte. Ridicând coroana lui Hamlet, Mundy aude venind de deasupra lui vocea lui Lexham, Macbeth-ul nostru jamaican, dominând tunetele din scena în care apar vrăjitoarele, împachetează coroana în fâşii de pânză şi o îndeasă într-o cutie. Însă când dă să facă acelaşi lucru cu lanţul de şambelan al lui Polonius, îl surprinde pe Banquo privindu-l fix pe după una dintre arcadele din stânga, iar Banquo este interpretat în seara asta de Sasha, îmbrăcat în haine moderne.

Fără fum, fără orgă de lumini. Pur şi simplu un Sasha foarte zvelt, foarte scund, cu părul tuns scurt şi cu ochii lui adânciţi în orbite mai mari ca niciodată, purtând un costum negru ca de antreprenor de pompe funebre şi o cravată cafenie de cercetaş şi având în mâna stângă o mapă din imitaţie de piele, din acelea oferite de Partidul Unic şi, rămas în poziţie de drepţi în arcadă, îşi ţine mâna dreapta lipită de pulpă. Aşadar, producătorul i-a spus, neîndoielnic: „Exact aşa să ţii mâna dreaptă, în timp ce duci în stânga mapa, după care îi arunci amicului tău, Teddy, o ocheadă care să-l facă sa se cutremure."

Lada este pe podea, iar Mundy stă aplecat deasupra ei, având lanţul lui Polonius aşezat pe antebraţe, de parcă ar urma să-l ofere cuiva în mod ceremonios. Aflat în exact acea poziţie, se simte îndemnat să respingă orice dovadă i-ar fi adusă de simţuri. „Nu eşti Banquo, nu eşti Sasha, nu eşti nimeni. Cum ai putea fi Sasha într-un costum atât de ridicol?"

Apoi, împotriva voinţei lui, trebuie să admită că silueta, care nu este nicidecum a lui Sasha, i se adresează. Şi nimeni, nici măcar Mundy, nu poate imita vocea lui Sasha.

* * *

— Dumnezeu te are în paza lui, Teddy. Trebuie să vorbim repede şi discret. Te simţi bine?

— Înfloritor. Tu, la fel?

În vis, în loc să spui ce gândeşti, rosteşti ceva totalmente absurd.

— Şi căsătorit, din câte-am auzit. Pregătit să întemeiezi o dinastie, în ciuda eforturilor poliţiei din Berlinul de Vest. Te felicit.

— Mulţumesc.

Vreme de o clipă, cei doi retrăiesc tăcerea încremenită a doi spadasini aflaţi faţa în faţă. Sasha nu se aventurează din adăpostul arcadei. Mundy rămâne pe vine în faţa lăzii cu recuzită, având lanţul de şambelan pe palme. Din locul în care stă, distanţa până la Sasha e cât aceea a unui teren de crichet, poate chiar mai mare.

— Teddy, te rog să fii foarte atent la ce spun şi să te abţii să faci prea multe comentarii. Îţi va veni greu, dar trebuie să încerci. În Berlinul de Vest eram partizani, dar în aceasta grădiniţă mic burgheză suntem infractori.

Mundy aşază lanţul în ladă şi se ridică în picioare. Când se întoarce, îl găseşte pe Sasha alături, măsurându-l de jos; are o serie de riduri fine în jurul ochilor negri şi rotunzi, la fel de încrezători, însă în rest chipul i-a rămas la fel, fără elemente de prisos.

— Ted, mă asculţi?

Îl ascultă.

— Primul act al ciudatei voastre reprezentaţii se încheie peste cincisprezece minute. Trebuie să revin pe scaunul meu de spectator la vreme ca să pot aplauda extaziat. La recepţia oficială de după spectacol eu şi tu ne vom recunoaşte în mod spontan de cum ne vom vedea, vom exprima uimirea şi neîncrederea de rigoare, apoi ne vom îmbrăţişa ca nişte vechi amici. Eşti atent?

Da, este.

— Reîntâlnirea noastră în public va fi caracterizată de o anumita jenă. O să te simţi puţin deconcertat, nu te vei aştepta să ţi se aducă aminte atât de elocvent de trecutul tău radical, mai ales aici, în paradisul Germaniei Democrate. Şi eu o să mă arăt ceva mai încântat decât ar trebui, dar voi manifesta o oarecare reţinere, fiind destul de evaziv. Lucru normal pentru o societate în care orice cuvânt are mai multe înţelesuri şi nenumăraţi ascultători. Ce-ţi propui să faci cu ameţitul acela de actor polonez?

— Să-l strecor în Berlinul de Vest.

Chiar spune asta? Oare Sasha îl aude? Uneori, când visezi, în afară de tine, toată lumea aude ce spui.

— Cum? întreabă Sasha.

— Pe acoperişul autobuzului. Îl înfăşurăm în decorul de fundal.

— Să procedezi întocmai cum spui. Vameşii de frontieră au ordin să nu-l descopere. Tovarăşa Erna e şcolită bine şi va avea grijă ca oamenii să nu fie prea zeloşi şi să greşească. Chestia cu băiatul a fost bine pusă la cale: rezultatul unei operaţiuni comune cu amicii

polonezi de a străpunge bastioanele corupte ale Occidentului. Când soseşti în Berlinul de Vest, te duci direct la biroul consilierului politic de la Ambasada Britanică. Ceri să discuţi cu domnul Arnold, care e numele de cod al şefului rezident al Serviciului Secret Britanic. Dacă încearcă cineva să-ţi spună că se află la Londra sau Bonn, răspunde-i că ştii că a sosit la Tempelhof direct de la Londra în seara asta, la ora cinci. După ce vorbeşti cu el, o să i-l predai pe polonez. Lucrezi deja pentru Serviciul de Informaţii Britanic?

— Nu.

— Dar vei lucra. Îl vei informa pe domnul Arnold că polonezul e o provocare, dar că nu trebuie să dea curs informaţiei, altfel compromite o excelentă sursă potenţială. O să priceapă el logica acestor instrucţiuni. Ai băgat de seamă cât de tare pute ţara asta?

— Cred că da.

— Fiecare colţişor duhneşte. A ţigări ieftine, a sudoare ieftină, a deodorante ieftine şi a brichete din cărbune inferior care te gazează fără să-ţi dea pic de căldură. Ne-am împotmolit în clisa birocraţiei de stat. Societatea începe de la gradul de căpitan, iar orice chelner şi şofer de taxi devine un despot. Te-ai culcat cu vreo femeie aici?

— Din câte-mi aduc aminte, nu.

— Nu-ţi recomand să ai o asemenea experienţă decât dacă mai întâi te obişnuieşti. Şi să eviţi vinul, cu orice preţ. Ungurii ne otrăvesc cu o chestie pe care-o numesc „Sânge de taur”. Intră în categoria rarităţilor, dar eu cred că reprezintă un mod de răzbunare pentru înăbuşirea contrarevoluţiei lor din 1956. Am inaugurat cel de-al doilea război rece. În răsărit, îl avem pe tovarăşul Brejnev şi Afghanistanul, în partea de vest avem rachete Pershing şi Cruise. Te rog frumos să-i comunici domnului Arnold să aleagă Germania de Est drept prima ţintă.

În timp ce îi vorbeşte astfel, Sasha desface mapa şi pune conţinutul ei pe masă în perfectă ordine. În ultimele săptămâni, lui Mundy i s-au servit aceleaşi porcării ca şi acum: un album cu fotografii mişcate ale Baletului Teatrului Balşoi, o statuetă cromată reprezentând un muncitor viril cu o şapcă mototolită şi cu o salopetă ai cărui pantaloni sunt strâmtaţi la genunchi, o cutie din porţelan de Meissen, de culoare alb cu albastru şi cu un capac ce nu i se potriveşte, dar fixat de rest cu bandă adezivă transparentă. Şi ceva care iese din tiparele obişnuite: un pachet sigilat de filme Kodak Tri-X, de 35 mm, nefolosite, exact tipul utilizat de Mundy la aparatul cu care face toate fotografiile pe care i le va arăta lui Kate când o să ajungă acasă.

— Aceste preţioase daruri sunt toate pentru tine, Teddy, cu cele mai profunde sentimente din partea vechiului tău prieten. Cu toate astea, când ajungi în Berlinul de Vest, ele devin ale domnului Arnold. Printre altele, conţin termenii şi condiţiile recrutării mele de către organizaţia

lui. În cutia din porţelan o să găseşti nişte nuci. Sub nicio formă să nu încerci să mănânci vreuna în cursul călătoriei, nici măcar dacă eşti lihnit de foame. Să pui filmele împreună cu restul accesoriilor foto. Nu le foloseşti tu, ci i le dai domnului Arnold. Pe întâi iunie, la Praga va avea loc un festival de vară al dansului. Consiliul Britanic te-a propus să mergi acolo?

— Din câte ştiu, nu. Iar întâi iunie este, îşi aminteşte el parcă din altă viaţă, peste numai şase săptămâni.

— Atunci te va trimite. Domnul Arnold trebuie să se îngrijească să însoţeşti un grup de dansatori englezi. O să vin şi eu acolo. La fel ca tine, îmi voi descoperi o pasiune târzie pentru diplomaţie. Teddy, o să lucrez exclusiv cu tine. În spionaj, sunt ceea ce se numeşte câinele unui singur stăpân, iar atâta vreme cât voi putea lătra, tu vei fi stăpânul meu. L-am informat pe domnul Arnold că nu am încredere în altcineva. Mă jenez să-ţi impun această condiţie, dar tu eşti şovin prin naştere, aşa că o să te încânte ideea de a-ţi sluji patria aceea ridicolă.

— Ce se întâmplă dacă la verificarea de la frontieră se descoperă chestiile astea? O să ajungă direct la tine.

— Verificarea autobuzului şi a efectelor voastre va fi supărătoare, dar nu va evidenţia nimic compromiţător. Pentru asta trebuie să-i mulţumim lui Jan, eroul nostru.

Mundy şi-a regăsit glasul sau, în orice caz, ceva care aduce cu glasul lui:

— Sasha, ce-ai de gând? Asta-i nebunie curată!

— După dramatica noastră întâlnire la recepţia de astă-seară, caracterul fostei noastre relaţii va deveni versiunea oficială pentru şefii mei. Ţi-a plăcut profesorul Wolfgang?

— Aveam prea multe pe cap.

— La Ilmenau, când m-am uitat pe fereastra maşinii, am avut impresia că te descurcai de minune. L-ai cucerit pe simpaticul profesor. Te consideră un subiect excelent pentru a fi cultivat în continuare. L-am prevenit că nu vei fi uşor de cucerit. Trebuie să apeleze la toate subterfugiile ca să te curteze şi să te atragă de partea lor, iar el a fost de acord să mi te încredinţeze mie, ca vechi prieten şi fost mentor ideologic. La Praga, dacă voi socoti că e momentul potrivit, o să fac primul pas. Tu o să te arăţi rezervat, ba chiar puţin şocat. Lucru firesc. Eşti Teddy, prietenul meu din studenţie, care probabil încă are o părere critică despre valorile capitaliste, dar s-a integrat perfect în societatea consumatoristă. După o perioadă de gândire, vei descoperi totuşi că vechile răbufniri de răzvrătire încă mai găsesc ecou în tine şi vei ceda avansurilor noastre. Eşti, ca de obicei, în pană de bani?

— A, ştii cum e, mă descurc.

În vis nu e nevoie să explice nimănui că, din salariile de profesoară

într-o şcoală de stat şi din cel de funcţionar guvernamental la început de carieră, chiar însumate, nu rămâne prea mult de cheltuit după plata lunară destul de consistentă a ipotecii. Dar Sasha înţelege oricum.

— Atunci banii vor juca un rol secundar în ceea ce priveşte motivaţia ta. Şefii mei vor răsufla uşuraţi. Ideologia lipsită de lăcomie îi face bănuitori. Jinduieşti după frumoasa tovarăşă pe care ţi-am oferit-o astăzi sau te încăpăţânezi să-i rămâi fidel soţiei?

Pesemne că Mundy o fi susţinut valorile mariajului, fiindcă Sasha a renunţat deja să i-o mai ofere pe frumoasa traducătoare.

— Oricum n-are prea multă importanţă. O mică hârjoană te-ar arunca mai sigur în braţele şefilor mei, dar ne putem lipsi de asta. Teddy, o să insişti totuşi că vrei să lucrezi doar cu mine. O să fii şi tu un câine cu un singur stăpân. Unul dintre scriitorii voştri a spus că în cazul agenţilor dubli nu se ştie niciodată dacă te alegi cu carnea sau cu osul. Eu o să-i pun la dispoziţie numai carne domnului Arnold. În schimb, tu şi el îi veţi da tovarăşului Sasha doar ciolane goale.

— Sasha, cum Dumnezeu ai ajuns aici? De ce au încredere în tine?

În vis, îţi pui întrebările prea târziu, fără să te aştepţi la vreun răspuns.

— În cursul şederii tale la Weimar ai avut ocazia să vizitezi lagărul de concentrare de la Buchenwald?

— Mi s-a oferit prilejul, dar nu am avut timp.

— Şi nu-i decât la opt kilometri depărtare. Mare păcat. Pe lângă fagul mult lăudat al lui Goethe, crematoriul din lagăr merită mai multă atenţie. Nici nu era nevoie să fii mort ca să te ardă în el. Ştiai ca ruşii au ţinut lagărul în funcţiune şi după ce l-au eliberat de fascism?

— N-am ştiut.

— Bineînţeles. Şi ne-au dat un exemplu elocvent de realism socialist, fiindcă tot veni vorba. Noi i-am spus Buchenwald Doi. Şi-au adus propriii prizonieri şi i-au tratat la fel cum au procedat şi predecesorii lor. A, victimele n-au fost doar nazişti. Majoritatea erau social-democraţi şi alte elemente cu vederi opuse Partidului Unic, oameni care doreau să reînvie capitalismul şi să readucă burghezia la putere. Tirania seamănă cu instalaţia electrică dintr-o casă veche. Moare tiranul, dar noul tiran devine proprietar şi nu trebuie decât să apese pe comutator. Nu mă aprobi?

Mundy crede că ar fi cazul.

— Consiliul Britanic e un focar de propagandă antisocialistă, aşa am auzit, o fabrică de minciuni contrarevoluţionare. Mă mir că te-ai dat cu ei.

Când visezi, orice protest devine inutil, dar noi nu ne dezminţim.

— Asta-i o gogoriţă! Cum ar putea fi contrarevoluţionară o prezentare a operei shakespeariene?

— Nu subestima paranoia, Teddy. Curând vei deveni o unealtă esenţială în lupta neîncetată a poporului împotriva subversiunii ideologice. Puţină imaginaţie din partea domnului Arnold, iar tu îţi vei da seama că sărmanul consiliu există doar pentru a asigura acoperirea pentru cei care se ocupă de sabotarea proletariatului. Am auzit că bietul Macbeth a plâns seara trecută. Ne vedem la recepţie. Sper că n-ai uitat că trebuie să mimezi uimirea, da?

* * *

Anticul autobuz londonez care goneşte hurducându-se prin paşnicul peisaj rural al ţării comuniste, din care se revarsă urletele decadentei muzici rock, fum de motorină, fâşii de hârtie care flutură nebuneşte şi baloane colorate, parcă dorindu-şi cu încăpăţânare să fie oprit, chiar dacă pe banchetă, alături de tine, stă o valchirie{41} de aproape nouăzeci de kilograme, cu părul răsucit într-un soi de coc. În fiecare sat prin care trec, bătrânii se uită urât şi-şi duc mâinile la urechi, iar puştimea face semne cu mâna şi ţopăie, de parcă ar fi sosit circul. Pesemne s-a spart ţeava de eşapament sau s-a întâmplat ceva cu toba, deoarece hărmălaia făcută de motor a crescut cu câţiva decibeli – ceea ce explică de ce o maşină de poliţie cu luminile aprinse urmăreşte autobuzul de vreo jumătate de oră, iar poliţistul călare pe motocicletă conduce cam în dorul lelii. „S-ar putea să fim traşi pe dreapta dintr-un moment în altul, gândeşte Mundy, ca să ni se pună în cârcă vreo zece contravenţii, în conformitate cu prevederile Legii circulaţiei pe drumurile publice din Paradisul Muncitoresc, inclusiv transportarea ilegală a unui actor polonez bolnav de iubire, aflat pe acoperiş, înfăşurat într-un decor, a unei cutii din porţelan pline cu nuci ce nu trebuie desfăcute şi un a unui pachet de filme Kodak neexpuse, ce trebuie predate Serviciului de Informaţii Britanic imediat după sosirea în Berlinul de Vest."

Şoseaua trece prin dreptul unor câmpuri de un galben ofilit. Singurele pete în peisaj sunt pâlcurile de case ţărăneşti căzute în paragină, biserici coşcovite sau câte-un pilon aşezat astfel încât să rănească ochiul cât mai mult. Steve, şoferul fără dinţi, se află la volan, Mundy stă alături, pe locul lui obişnuit de pe bancheta rigidă, având pregătite paşapoartele, vizele, avizele şi documentele de asigurare într-o geantă diplomat pe care o ţine strâns între genunchi. O are alături pe Erna. Din fundul autobuzului răzbat frânturi de cântece vesele care se sting inexplicabil, asta până când Sally Ac-Iscusit începe să ţină ritmul cu başii acordeonului ca să-i mobilizeze pe toţi la cântat. În oglinda retrovizoare de deasupra capului Mundy poate urmări o bucată albastră din decorul de fundal care fâlfâie nebuneşte, izbindu-se de geamul din spate, precum şi remorca hurducându-se. Iar

la o sută de metri în spatele remorcii vede maşina de poliţie menţinând mereu aceeaşi distanţă faţă de autobuz, încetinind, când acesta reduce viteza, şi accelerând, când autobuzul prinde viteză pe câte-o porţiune dreaptă şi fără gropi a şoselei. De fiecare dată când autobuzul ia câte-o curbă, aude scârţâitul produs de frecarea decorului făcut sul de frânghiile cu care este legat de acoperiş. Când urcă tropăind la etajul autobuzului pentru a verifica dacă totul e în ordine, se străduieşte să nu privească prea insistent la pachetele învelite în hârtie maronie de pe poliţele pentru bagaje şi la braţul statuetei reprezentând muncitorul socialist, care a străpuns ambalajul şi a ieşit la iveală.

— Toată lumea beneficiază de escorta poliţiei? o întreabă el pe Erna, când revine alături de ea.

— Numai dacă sunt oaspeţi deosebiţi, Ted.

* * *

Mundy şi-a găsit refugiul în propriile gânduri. Revederea celor doi vechi prieteni de la recepţia oficiala de rămas-bun s-a desfăşurat exact cum a anticipat Sasha. Se zăresc unul pe celălalt, în aceeaşi clipă, şi fac ochii mari de uimire. Sasha e primul care-şi găseşte cuvintele pentru a-şi exprima surprinderea: „Doamne Dumnezeule, *Teddy!,* scumpul meu prieten, amicul care mi-a salvat viaţa, ce cauţi tocmai la Weimar?” Iar Mundy, arătând oarecum descumpănit, ceea ce în situaţia de faţă nu-i creează probleme deosebite, îi răspunde: „Sasha, vechiul meu tovarăş de celulă, nici nu mi-aş fi închipuit, e de-a dreptul fantastic, explică-mi şi mie!” După îmbrăţişări şi bătăi pe umăr, despărţirea lor, atât de dureroasă, pare firească; apoi, în mod ostentativ, fac schimb de adrese şi de numere de telefon şi discută vag despre intenţia de a se revedea în viitorul apropiat la un pahar de vorbă. Apoi fuga înapoi la cămin cu trupa teatrală, doar ca să se perpelească de pe o parte pe alta în pat, să tragă cu urechea prin pereţii subţiri la şoaptele celor pe care-i are în grijă şi să spere din inimă că nimeni altcineva nu mai aude ce vorbesc, fiindcă le-a zis de nenumărate ori că vorbele aruncate la întâmplare costă vieţi omeneşti.

Rămâne treaz toată noaptea, răsucind pe faţă şi pe dos întrebări la care nu se poate răspunde. Când încearcă să adoarmă, îl visează pe Jan strecurând o grenadă în rezervorul autobuzului. Când stă treaz, coşmarurile sunt şi mai cumplite. Dacă e să-i dea crezare lui Sasha, fugarul polonez şi pachetele vor trece prin vamă şi cu asta totul s-a terminat. Dar chiar *trebuie* să-l creadă? Iar presupunând că-l ia în serios, va reuşi jocul pe care-l face? La ora şase, deşi e încă întuneric, Mundy se ridică în capul oaselor şi bate cu palma în pereţii despărţitori dintr-o parte în alta a cămăruţei lui şi răcneşte cu glas

milităros şi poruncitor la care în mod normal n-ar apela: *Gata, băieţi şi fete, deşteptareaaa! Ducă-se naibii dejunul, s-o luăm din loc!* Dar le este tuturor limpede ce se subînţelege prin asta: doar îl trecem fraudulos pe ticălosul acela mic, aşa cum am plănuit, şi-o s-o facem acum, ca să scăpăm de chin. Drept membri ai echipei operative i-a ales pe Lexham, Viola şi Sally Ac-Iscusit.

— Ceilalţi, vedeţi-vă de treabă, ca de obicei, prostiţi-vă şi încercaţi să lăsaţi impresia că n-aveţi nicio grijă, le-a spus el, pe un ton nu tocmai amabil.

— Cum spui tu, Tăticu'.

La crăpatul zorilor, având-o pe Viola în frunte, Mundy, Sally şi Lexham traversează curtea, urcă la etajul autobuzului şi-l trezesc pe Jan din somn. Îl dezbracă în pielea goală şi-l mânjesc din cap până în picioare cu vaselină de lagăre. Asta are menirea de a deruta câinii poliţişti.

— Viola, tu faci treaba în părţile mai delicate.

După aceea, îl împachetează pe Jan în cortine de scenă îmbibate în miros de substanţe care alungă moliile şi îi aşază bucăţi de capoc peste inimă şi peste alte locuri în care pulsul e mai puternic. Mundy şi-a adus aminte că la trecerea frontierei în Germania de Est i-a văzut pe vameşi înarmaţi cu căşti şi stetoscoape de dimensiuni impresionante pentru a examina obiecte suspecte. După ce îl ambalează la loc, Mundy îşi lipeşte urechea de locul în care ar trebui să se afle inima lui Jan şi nu aude nimic.

— Poate că nici n-are, spune el în şoaptă către Sally.

Acum, fugarul ascuns de ei arată ca o mumie egipteană. I-au lăsat o deschizătură pentru a respira, însă, ca să evite riscul sufocării prin astuparea ei întâmplătoare, Mundy îi vâră lui Jan o bucată de ţeavă metalică în gură, după care îl învelesc într-un covor prăfuit.

Se află tot la etaj, iar Jan nu mai e Jan, ci un covor ţinut în picioare. Pe jumătate răsturnat, mai târâş, mai cărat, îl coboară pe scăriţa îngustă şi curbată până în curte, unde stă desfăcut pe asfalt, aşteptându-i, decorul albastru de fundal. Încă are dâre de apă de ploaie, iar duhoarea ca de vas de pescuit, a apret şi a clei de oase, îi izbeşte în nări încă de la distanţă. Erna nu a sosit încă. I-au spus că pleacă la şapte şi jumătate, şi e doar şi un sfert. În timp ce Viola rămâne de veghe, Mundy şi Lexham dau drumul covorului la o margine a decorului şi încep să-l ruleze. Şi-l rulează fără să se oprească, până când Jan şi covorul se găsesc într-un cârnat de vreo zece metri pe care, în strigăte de „Hai, băieţi, acum" sau „Ridică, flăcău, nu te lăsa", Mundy şi câţiva binevoitori reuşesc să-l urce pe acoperiş, apoi îl fixează de nişte vergi, lăsându-i un capăt să atârne peste geamul din spate al autobuzului.

* * *

O dată cu scrâşnetul de frâne şi sfârâitul de pneuri uzate, fumul negru se ridică, acoperind geamul din stânga lui Mundy. Autobuzul ca un car alegoric opreşte la mai puţin de zece metri de stâlpul vopsit în roşu şi alb. Au ajuns la primul punct de trecere a frontierei. Nu e reprezentaţia care să-ţi aducă premiul cel mare, ci versiunea tipică ţării: vreo şase militari înarmaţi, un câine poliţist, o *grüne Minna,* un poliţist pe motocicletă, cel care până nu de mult mersese în faţa lor, şi maşina de poliţie cu girofarurile aprinse care i-a urmat de la Weimar. Mundy coboară săltăreţ din autobuz, cu geanta diplomat în mână. Erna, senină pe bancheta maşinii, rămâne distantă, parcă nepăsătoare la tot ce se petrece.

— Domnilor, colonele, tovarăşi, vă doresc tuturor o zi bună! strigă Mundy în glumă.

Nu se apropie însă prea mult de ei, întrucât colonelul, în realitate doar căpitan, este scund, la fel ca Sasha, iar Mundy n-ar dori să-i stârnească acestuia senzaţia de nesiguranţă dominându-l prin statură.

Vameşii urcă în autobuz, o salută morocănoşi pe Erna şi se uită cu severitate la fetele dichisite ca de sărbătoare cu pălării fistichii, după care le ordonă tuturor să coboare, în vreme ce ei dau deoparte prelata de pe remorcă, scotocesc prin valize şi lasă totul vraişte, pentru ca detestaţii occidentali să facă ordine în urma lor. Cu un aer gânditor, căpitanul verifică paşapoartele, vânând eventuale nereguli, şi-l bombardează pe Mundy cu întrebări rostite în germană cu un pronunţat accent silezian. „Cât aţi stat la Weimar, tovarăşe?", „Când aţi sosit în RDG, tovarăşe?", „Cât timp aţi petrecut în Cehoslovacia, Ungaria, România, Polonia?" Compară răspunsurile lui Mundy cu ştampilele din paşapoarte, măsoară din ochi autobuzul deşucheat şi, cu un aer ceva mai critic, fetele care arată ca nişte vampe. Se uită încruntat la cârnatul albastru de pe acoperişul împodobit cu baloane şi fâşii de hârtie, apoi la umflătura care a apărut la mijlocul decorului, ceea ce îl duce pe Mundy cu gândul la un şoarece înghiţit de un boa constrictor care este împins spre stomac. În cele din urmă, ofiţerul face gestul pe care Mundy a ajuns să-l recunoască imediat: o înclinare dispreţuitoare şi posacă a capului, o grimasă trădând un amestec de ură, avertisment şi invidie.

— *Treceţi, lua-v-ar dracii.*

Mundy şi trupa se grăbesc să urce în autobuz, Sally îşi ia acordeonul şi dă tonul la *It's a long way to Tipperary* şi – ce mama naibii – pornesc la drum.

Erna lasă impresia că n-a văzut nimic. Priveşte pe fereastră cu ochi mici şi rotunzi.

— Aţi avut vreo problemă? îl întreabă ea pe Mundy.

— Totul a fost în ordine. Băieţi de treabă, o asigură Mundy.

Cu unele diferenţe între peisaje, scena se joacă de încă trei ori. La fiecare verificare, încordarea creşte cu un grad, iar la ultima dintre ele nimeni nu mai are forţa de a cânta sau de a scoate vreo vorbă. Faceţi ce vreţi cu noi, nu mai suportăm, ne dăm bătuţi. Brusc, Erna se ridică în picioare, le face tuturor un semn jovial cu mâna, coboară din autobuz şi continuă să fluture braţul până o pierd din ochi. I-a răspuns cineva la salut? Mundy are îndoieli că s-a ostenit careva. Trec apoi printr-un loc foarte îngust, iar Mundy priveşte în jos. Nişte soldaţi americani le rânjesc prin ferestre, câţiva oameni se holbează la uriaşul bidiviu pictat carnavalesc apărut de *dincolo,* o serie de aparate fotografice îi orbesc cu flash-urile şi de pe pietrele ude ale pavajului sclipesc spre ei toate luminile Las Vegasului. Au ajuns cu bine în Berlinul Occidental, dar nimeni din autobuz nu scoate o vorbă. Cu excepţia lui Lexham, probabil, care înjură fără nicio jenă, folosind cele mai cumplite cuvinte, ca de obicei, dar lipsite de vigoarea ce ar fi de aşteptat. Iar Viola suspina să-i sară inima din piept, dar fără să se smiorcăie, şi rosteşte:

— Vă mulţumesc tuturor, mulţumescu-ţi ţie Doamne.

La etaj, unul dintre băieţi, Polonius, după toate probabilităţile, slobozeşte un hohot isteric de râs.

* * *

Diplomatul britanic, extrem de înalt, cu barba nerasă de aproape o zi şi jumătate, care intră cu paşi mari în biroul consilierului politic al Ambasadei Britanice, situate în apropiere de fostul stadion olimpic al Scumpului Nostru Führer, înarmat cu două sacoşe doldora şi o geantă diplomat, arată ca un marinar care abia a coborât de pe navă şi parcă are încă senzaţia că puntea i se leagănă sub picioare, ceea ce, având în vedere cum se simte, nu e tocmai departe de adevăr. Recepţionera este o englezoaică între două vârste cu păr ce dă să încărunţească şi cu o purtare politicoasă, dar fermă. Asemenea lui Kate, ar putea avea pregătire de profesoară.

— Trebuie să discut cu domnul Arnold, spune Mundy precipitat, trântind paşaportul pe tejghea, împreună cu cartea de vizită pe care scrie „British Council". În curtea dumneavoastră am un autobuz cu douăzeci de actori tineri foarte obosiţi, iar santinelele de aici îi spun şoferului să plece.

— La *care* domn Arnold vă referiţi, domnule? întreabă recepţionera în timp ce răsfoieşte paşaportul lui Mundy.

— Cel care a sosit la Tempelhof seara trecută.

— A, la acela, deci? Mulţumesc. Sergentul vă va conduce în sala de aşteptare, iar noi vom vedea ce putem face pentru bieţii

dumneavoastră actori. Sacoşele acelea îi vor fi de folos domnului Arnold sau doriţi să le lăsaţi la mine? A apăsat deja pe un buton şi vorbeşte la un telefon de interior. Pentru domnul Arnold, te rog, Jack. Imediat ce poate, ar fi perfect. A, şi ar trebui să ne ocupăm de autobuzul din curte, care e plin cu actori neliniştiţi. Aşa e mereu luni dimineaţa, nu?

Sergentul este o versiune nevinovată a celui care l-a păzit pe Mundy în spitalul militar în urmă cu zece ani. Poartă o jachetă sport, pantaloni gri din flanel şi ghete lustruite lună. Sala de aşteptare seamănă cu rezerva personală a lui Mundy, lipsindu-i doar patul: pereţi zugrăviţi în alb, geam mai la ferestre, aceeaşi fotografie a scumpei noastre regine pe vremea când era tânără. Şi aceleaşi crizanteme, cu dedicaţie din partea poliţiei din Berlinul de Vest. Prin urmare, Mundy nu se arată defel surprins când în cameră intră acelaşi viceconsul – elegantul Nick Amory, purtând aceiaşi pantofi din piele de căprioară şi costumul din tweed pe care îl păstrează pentru vizitele la spital şi acelaşi surâs inteligent, uşor dezaprobator faţă de sine. E mai bătrân cu zece ani, dar, într-o lumină mai scăzută, ar putea crea impresia că şi-a păstrat, la fel ca Sasha, vârsta la care i s-a întipărit lui Mundy în memorie. Ceva mai bronzat, poate fruntea mai lată, fiindcă părul a început să-i cadă. O idee de păr cărunt la perciunii de culoarea ghimbirului. O nouă autoritate, intangibilă. Lui Mundy îi trebuie câteva clipe ca să-şi dea seama că Amory procedează la o evaluare similară a vizitatorului.

— Mda, arăţi mult mai bine decât la ultima noastră întâlnire, spune Amory nepăsător. Care-i treaba?

— Avem un fugar polonez pe acoperişul autobuzului.

— Cine l-a plasat acolo?

— Noi, toţi.

— Prin *toţi* să înţeleg grupul de actori?

— Exact.

— Când?

— Azi-dimineaţă. La Weimar. Am avut un spectacol acolo.

Amory se duce la fereastră şi, prudent, dă perdeaua puţin într-o parte.

— Stă cam nemişcat pentru un fugar. Eşti sigur că mai trăieşte?

— I-am spus să-şi ţină gura şi să stea liniştit până îl anunţăm noi că poate ieşi în siguranţa.

— *Tu* i-ai spus asta.

— Da.

— Înseamnă că ţii bine frâiele.

— Trebuia s-o facă cineva.

O vreme, singurele lucruri perceptibile sunt zâmbetul strâmb al lui Amory şi zgomotele făcute de manevrele autobuzului în curte.

— Nu prea te încântă ideea, remarcă el într-un târziu. De ce stăm aici, înăuntru? De ce nu ieşim în stradă să dansăm şi să celebrăm cu şampanie?
— Băiatul susţine că familia lui va avea de suferit dacă i se face publică identitatea. Am fost cu toţii de acord să ne ţinem gura.
— Cine ţi-a spus să ceri cu Arnold?
— Sasha.
„Zâmbetul nu e zâmbet, îşi dă Mundy seama. Dacă aşa ar fi stat lucrurile, ar fi trebuit să dispară deja. Zâmbetul acela e doar masca pe care o poartă cât te urmăreşte şi plănuieşte următorul pas."
— Sasha, repetă Amory, parcă după un veac de tăcere. Tipul cu care ai stat în cameră pe vremea când te jucai de-a comuniştii. *Acel* Sasha. Care a venit aici în ziua aceea şi a făcut tărăboi.
— Acum e în Est. Un fel de spion.
— Da, am auzit asta, ca să fiu sincer. Ştii cumva *ce fel* de spion?
— Nu.
— Ţi-a spus şi că am sosit cu avionul seara trecuta la Tempelhof?
— Da. De ce?
— E un fel de cod idiot pe care-l avem atunci când una dintre părţi are de comunicat celeilalte ceva deosebit de important. Ce ai în sacoşe?
— Secrete, dacă e să-l cred. A mai spus că polonezul e o provocare, dar că n-ar fi inteligent să ne ocupăm de el.
— Fiindcă altfel l-am compromite pe tovarăşul Sasha?
— A spus că verificările făcute de poliţie în autobuz vor fi de formă, ca să-i permită băiatului să treacă. În acest fel, chestiile din sacoşe vor fi mai în siguranţă.
— Da, ceea ce demonstrează multă inteligenţă, corect? Asta e tot ce ne oferă sau examinăm mostrele, în ideea de a-i încredinţa o comandă mai serioasă?
— A zis că mai are multe.
— Iar tu să fii omul de legătură?
— A zis că ţi-a scris. Găseşti între lucrurile din sacoşe.
— Vrea bani?
— N-a precizat. Cel puţin, nu faţă de mine. Ar face-o pentru prima oară.
— Tu eşti?
— Nu, sigur nu-s.
— Şi care e următoarea ta mişcare? Acum, în clipa asta?
— Plec spre ţară.
— Chiar în după-amiaza asta?
— Da.
— Cu actorii tăi?
— Da.

— Te deranjează dacă îmi desfac darul? O să-ţi spun Edward, dacă nu ai nimic împotrivă. Cred c-am mai făcut-o cândva, am dreptate? Am un unchi pe nume Ted, şi nu-l pot înghiţi deloc.

Încă surâzând, Amory goleşte sacoşele pe măsuţa de cafea: muncitorul cel viril, pliantul despre Balşoi, pachetul de filme Kodak şi cutia albastră din porţelan. Examinează marginile lipite ale statuetei, miroase pliantul, întoarce pachetul cu filme între degete, studiază data de expirare, timbrele obişnuite de accize, apropie cutia din porţelan de ureche şi o scutură uşor, dar nu trage de banda adezivă care prinde capacul de cutie.

— Iar înăuntru sunt nuci?

— Aşa mi-a spus.

— Da, sigur. S-a mai procedat aşa, desigur. Dar multe lucruri se repetă, nu?

După ce lasă cutia pe masă, alături de celelalte lucruri, îşi pune palma pe creştet şi admiră întreaga colecţie.

— Cred că ai tremurat de moarte.

— Şi nu numai eu.

— Da, dar mai mult pentru polonez. Sper că nu le-ai povestit actorilor despre *astea* – îşi îndreaptă ochii alene către măsuţă. N-au habar de mina asta de aur?

— Nu. Ei ştiu doar de tânărul polonez. Cred că fac deja un tărăboi…

— Nu-ţi face griji. Laura îi hrăneşte cu nişte cornuri şi răcoritoare. Ai avut impresia că poliţiştii de dincolo l-au căutat în mod serios? Sau a fost doar de ochii lumii, aşa cum a promis Sasha?

— Nu ştiu. Am încercat să nu mă uit.

— Cu câini?

— Da, dar nu l-au simţit. L-am mânjit cu vaselină ca să-i derutăm.

— A fost ideea lui Edward?

— Aşa cred.

— Nu v-au pus la dispoziţie şi interpret însoţitor?

— Ba da. Dar şi ea a făcut parte din tot aranjamentul.

— Ca să ne pună băiatul în braţe?

— Da, după cum susţinea Sasha. Îşi spunea Erna. O tipă blondă. Cântărea aproape nouăzeci de kilograme.

Zâmbetul de pe faţa lui Amory se lăţeşte, semn că a recunoscut stilul.

— Şi mai avem convingeri comuniste sau am renunţat la copilării?

În aşteptarea răspunsului, care întârzie, Amory pune pachetul cu filme înapoi pe masă şi, fără a renunţa la zâmbet, îl împinge până îl aliniază perfect cu celelalte obiecte care alcătuiesc mina lui de aur.

— Şi unde locuim?

— Hampstead.

— Şi lucrăm normă întreagă pentru Consiliul Britanic?

— Da.
— Şi mergem cu autobuzul douăzeci şi patru spre Trafalgar Square?
— Da.
— Ai pe cineva? Soţie, prietenă, ceva de genul acesta?
— Soţie. Gravidă.
— Cum o cheamă?
— Kate. Prescurtare de la Catherine.
— Cu C?
— Da.
— Iar numele de fată?
— Andrews.
— Cetăţean britanic?
— Da. Profesoară.
— Născută la?
— Doncaster.
— Ştii cumva când?
— Cu doi ani înaintea mea. Cincisprezece aprilie.

„De ce mă las supus acestui interogatoriu? De ce nu-i spun lui Amory să-şi vadă de treburile lui?"

— Da, bravo, face Amory, încă evaluând comoara. *Foarte* bravo, asta pentru cazul că aş uita să ţi-o spun mai târziu. Pentru stil, mai precis. O să bag chestiile astea în frigider, dacă nu te superi, apoi o să mergem să-i vedem pe actorii tăi. Pentru ei sunt un şmecher de la Externe, aşa că să nu mă lauzi, că strici poza.

* * *

Din câte îşi mai aminteşte Mundy, secţia de poliţie din Berlinul de Vest este aceeaşi la care a fost bătut măr, dar în starea de nepăsare şi confuzie în care se află, abia dacă se sinchiseşte. Amory a telefonat deja ca să aranjeze lucrurile, apoi s-a aşezat, împreună cu sergentul, pe bancheta ocupată în mod obişnuit de Mundy, alături de Steve, şoferul, rugându-l pe Mundy să stea în spatele lor, după care tot Amory, nu Mundy, este cel care îi roagă pe actori să coboare în hangarul fără ferestre în care autobuzul a fost parcat fără să prindă cineva de veste. După aceea, tot Amory, cu ajutorul sergentului, îi strânge pe actori în cerc, rămânând în mijlocul lor, şi li se adresează pe un ton care îmbină perfect o arogantă lipsă de respect cu avertismentul.

Au făcut o treabă extraordinară, le spune el. Au toate motivele să se felicite.

— Dar există un secret. Mai precis, două. Unul dintre ele se află pe acoperişul autobuzului, fiindcă n-am dori ca mama, tatăl, fraţii şi surorile lui din Polonia să aibă de suferit. Iar cel de-al doilea este

Edward, fiindcă, în cazul în care domnii de la Consiliul Britanic află din întâmplare ce a reuşit el să pună la cale, birocraţia de acolo va dovedi cine-i mai tare, iar Edward se va trezi fără slujbă. Din câte se ştie, Consiliul nu se ocupă cu traficul de refugiaţi. Prin urmare, ceea ce vă cerem reprezintă ceva *extrem* de greu pentru orice actor, mai precis, să nu vorbiţi despre cele întâmplate. Nici în seara asta, nici în vecii vecilor, amin.

Iar după ce sergentul citeşte cu voce tare o declaraţie oficială în baza Legii păstrării secretului şi fiecare dintre puşti semnează câte un formular impresionant, Amory rosteşte cu dezinvoltură: *Also los, bitte, meine Herren!* către grupul de poliţişti în blugi aflat pe partea cealaltă a hangarului şi, fără să mai piardă vremea, aceştia reazemă câteva scări de autobuzul British Leyland şi urcă pe acoperiş lătrând ordine unul către altul până când, cu precauţie infinită, decorul de fundal este coborât, depus, ca o descoperire arheologică nepreţuită, pe podeaua din beton şi apoi derulat. Într-o explozie de aplauze, copilul gol şi mânjit de vaselină se ridică precum Adonis dintre zdrenţele şi bucăţile de capoc şi, euforic, se repede la salvatorii lui şi-i îmbrăţişează pe rând, zăbovind ceva mai mult în braţele iubitei sale. După aceea, totul se desfăşoară cu rapiditate şi precizie militară. Poliţiştii îl înfăşoară într-o pătură şi-l duc de acolo. Viola aleargă după el. Dar nu i se permite mai mult de un semn cu mâna din pragul uşii. Rămas în apropierea autobuzului, Amory le adresează câteva ultime cuvinte:

— Acum o să vă dau vestea *cu adevărat* proastă – trebuie să-l reţinem pe Edward la Berlin vreme de o zi sau două. Regret, dar va trebui să vă luaţi rămas-bun de la el şi să-l lăsaţi aici, ca să rezolve treburile neplăcute.

După îmbrăţişări, bocete şi smiorcăieli teatrale care se transformă în lacrimi adevărate, autobuzul iese pufnind din hangar, lăsându-l pe Tăticu' să rezolve treburile murdare.

* * *

Revenit în Estelle Road patru zile mai târziu decât anticipaseră el şi Kate, Mundy joacă fără nicio dificultate rolul de angajat nemulţumit. Nu are nicio importanţă că i-a telefonat deja în fiecare dintre cele patru zile, transmiţându-i acelaşi mesaj de revoltă. Enervarea simţită la Berlin încă nu i-a trecut.

— Cum adică, de ce nu s-au gândit şi ei de la început? spune el apăsat, nu pentru prima oară – *ei* fiind, ca de obicei, nefericiţii lui şefi. *Incompetenţa* asta strigătoare la cer mă omoară. Cum poţi fi atât de *uituc?* întreabă el retoric şi, trădând o oarecare lipsă de loialitate, o imită batjocoritor pe zâna lui cea buna de la serviciul Personal. „O, ce

bine! Scumpul de Ted Mundy tocmai se afla la *Berlin.* Ce bine s-a nimerit. Să-i prelungim delegaţia cu câteva zile ca să se poată vedea cu toţi cei de acolo." A naibii, doar ştia de trei luni că o să merg la Berlin. Iar dintr-o dată, hop, se trezeşte şi ea.

După cinci săptămâni de absenţă, Kate a făcut planuri serioase pentru a transforma revenirea lui acasă într-un succes. Îl aşteaptă cu maşina la aeroport şi, în timp ce conduce, ascultă cu un zâmbet răbdător toată tirada lui. Însă odată ajunşi în Estelle Road, ea îi pune uşor palma peste buze şi-l împinge drept în patul de la etaj, oprindu-se doar cât să aprindă o lumânare parfumată, pe care a pregătit-o pentru această ocazie. După o oră, convin că ar fi vremea să mănânce şi Mundy o mână pe Kate spre bucătărie şi insistă să scoată chiar el din cuptor viţelul a la Burgundy şi să o încurce prin încercările lui de a o scuti de orice efort inutil. S-ar putea ca gesturile lui, la fel ca modul său de exprimare, să i se pară lui Kate cam teatrale, dar la ce ar trebui să se aştepte după ce a stat atâta vreme printre oameni de teatru?

În timpul mesei, cu aceeaşi conştiinciozitate, Mundy este informat cu privire la mersul sarcinii, la familia ei şi la frământările din sânul Partidului Laburist St Pancras. Însă, în timp ce ea îi povesteşte despre toate cu un aer îndatoritor, Mundy se trezeşte cu privirea rătăcindu-i prin bucătărie, preţuind fiecare amănunt ca pe o comoară, de parcă ar fi revenit după o şedere îndelungată în spital: dulapul din pin pe care, cu puţin ajutor din partea tatălui ei, l-a făcut în perfectă conformitate cu specificaţia stabilită de Kate, fiindcă, aşa cum îi place lui Des să spună, Ted ar putea deveni un tâmplar de artă dacă şi-ar pune mintea; tigăile şi cratiţele de teflon pe care le-au primit de la fratele ei, Reg, şi de la soţia lui, Jenny, drept cadou de nuntă; maşina ultramodernă de spălat rufe cu uscător, de producţie germană, pe care Kate a cumpărat-o din propriile ei economii, fiindcă e de modă veche, susţine ea, şi nu o deranjează să recunoască asta, copilul lor o să aibă scutece adevărate, nu chestii din acelea din hârtie absorbantă şi chiloţei din plastic.

Iar după ce ea îi relatează fiecare minut petrecut în ultimele cinci săptămâni, Mundy ocoleşte masa şi o sărută, şi o mângâie, şi nu mai au încotro decât să urce din nou la etaj ca să facă dragoste până când, încetul cu încetul, el riscă să-i prezinte o versiune cenzurată a aventurilor lui cu puştii, întrerupându-şi povestirea cu hohote serioase de râs pentru a-şi oferi câte o pauză de gândire, apoi imită glasurile principalilor actori până când Kate jură că ar fi în stare să-l recunoască pe Lexham de îndată ce l-ar vedea.

— Şi, slavă Cerului, nu mai trebuie să trec prin aşa ceva decât în iunie, încheie el cu un oftat lejer de uşurare.

— Cum? Ce ai în iunie?

— A, vor sa mă trimită la *Praga* – şi spune asta de parcă plecarea la

Praga ar fi un eveniment deprimant.

— Cum adică? întreabă Kate ciudat amuzată din nou. Praga e un oraş minunat.

— Un festival internaţional de dans. O să mă ocup de participanţii britanici. Diurnă completă, plus indemnizaţie de risc.

— Câte zile?

— Zece zile, din nefericire. Douăsprezece, dacă punem şi drumul.

Ea rămâne tăcută vreme de câteva momente, apoi se loveşte uşor cu palma peste pântece.

— A, nu-i nimic, sper. Asta dacă nu cumva ăsta mic hotărăşte să apară mai devreme.

— Dacă aşa decide micuţa, o să ajung aici înaintea ei, jură Mundy.

Asta este parte din jocul pe care-l fac amândoi. Ea spune că va avea băiat, Mundy susţine că va fi fată. Uneori, pentru a da altă savoare jocului, el şi Kate schimbă rolurile.

CAPITOLUL ŞAPTE

Autobuzul cu aspect ciudat s-a făcut nevăzut, iar ultimele răcnete de un tragic rămas-bun s-au topit în hărmălaia traficului. Mundy şi Amory stau faţă în faţă în cămăruţa izolată fonic situată vizavi de biroul pustiu al lui Amory, iar pe masa din plută dintre ei se află un magnetofon ale cărui role se rotesc alene.

— Cât noi discutăm aici, spune Amory, pepitele zboară spre Londra. Analiştii abia aşteaptă să pună ghearele hoţeşti pe ele. Până una-alta, uite ce vor de la noi, începând de ieri, precizează Amory: un autoportret din partea lui Edward, care să cuprindă tot-tot; o relatare pas cu pas a iubirii dintre Sasha şi Mundy, începând cu primii fiori simţiţi la Weimar; plus o descriere a bărbatului care-şi spune profesor Wolfgang, fără a omite nici cel mai neînsemnat amănunt.

Obosit mort, dar, în acelaşi timp, suprastimulat, Mundy răspunde în mod sclipitor la întrebările lui Amory vreme de o oră, iar în următoarea, chinuit şi cu opinteli; după care începe să aţipească din lipsă de aer, sufocându-se ca un prunc în pântecele mamei. Reveniţi în sala de aşteptare, unde aşteaptă până când Amory scoate banda şi o pune la păstrare, Mundy adoarme buştean şi nu e pe deplin treaz nici când fac o scurtă deplasare cu maşina până într-un loc ştiut doar de Amory, după care se trezeşte de-a binelea şi constată că e bărbierit şi curat şi ţine un pahar cu whisky în mână, apoi se găseşte în faţa unei ferestre cu perdele din dantelă dintr-un apartament elegant care dă spre Kleistpark, pe unde se plimbă reprezentanţi bine aşezaţi ai micii burghezii berlineze, inclusiv numeroase mame care, încă adormite, împing cărucioare, în atmosfera plăcută a serii. Ţintă a curiozităţii lui Amory, Mundy a devenit un mister pentru el însuşi. Încordarea, sentimentul că a dezlănţuit ceva important, la care se adaugă o mulţime de griji acumulate, pe care a reuşit să le ignore până acum, îl fac să se simtă perplex şi fără nicio vlagă.

— Cred că ar fi vremea să-i telefonezi lui Kate a ta, cât mă duc şi eu până la baie, îi sugerează Amory, cu zâmbetul acela care nu se dezlipeşte de pe faţa lui.

Ideea pe care Mundy o acceptă cu oarecare ezitare, fiindcă, de fapt, chiar asta îl frământa: ce anume să-i spună.

— E simplu de tot, îl încurajează Amory cu un aer amuzat. Discuţia voastră va fi ascultata de cel puţin şase servicii de informaţii, aşa că ideal ar fi să o scalzi.

— Cum adică?

— Eşti reţinut aici de cei de la Consiliul Britanic, motivele urmează să le afli. „Sunt reţinut, scumpo – necazuri la slujbă – domnii şi stăpânii mei mă roagă să mai rămân până rezolv. Pupături, Edward.”

Doar e fată deşteaptă. O să priceapă ea.

— Şi unde locuiesc?

— Aici. Spune-i că e un cămin pentru funcţionari necăsătoriţi, asta are s-o liniştească. Numărul e cel scris chiar pe telefon. Nu înflori prea mult lucrurile şi o să te creadă.

Aşa se şi întâmplă. Cât Amory stă la baie, Kate îl crede pe Mundy cu o convingere care îl face să aibă un sentiment insuportabil de vinovăţie. Cu toate acestea, după câteva minute e din nou în maşina lui Amory şi schimbă două-trei glume cu sergentul Cliff, aflat la volan, iar apoi se trezeşte în noul restaurant specializat în produse de pescărie din Grunewald despre care, slavă Cerului, mulţi încă n-au aflat, fiindcă Berlinul a ajuns foarte depravat. Iar la masă, pe care o servesc într-un separeu lambrisat, cufundat în semiîntunericul prielnic îndrăgostiţilor şi, din fericire, bombardat de zgomotul specific dintr-un local şi de acordurile unei orchestre care cântă în direct, ca prin minune, Mundy îşi recapătă vioiciunea minţii – ba chiar în aşa măsură încât, întrebat în glumă de Amory dacă, ţinând seama de vederile lui vădit de stânga, regretă că a abandonat adăpostul Europei comuniste în favoarea decadenţei Occidentului capitalist, Mundy îl uimeşte pe Amory, surprinzându-se chiar şi pe sine, rostind cu toată convingerea o condamnare a comunismului sovietic şi a tot ce reprezintă acesta.

Şi probabil că aşa simte cu adevărat, însă are o tresărire îngrozită când îşi dă seama ce prostie a comis. Oricum ar sta lucrurile, Amory nu vrea să-i scape un asemenea moment.

— Dacă vrei să ştii părerea mea sinceră, eşti născut pentru a fi unul dintre noi, spune el. Tot înainte şi tot mai sus. Prin urmare, mulţumesc şi bun venit printre noi. Felicitări!

Şi din acel punct – ulterior, Mundy nu este deloc sigur de ce, dar în momentele acelea i s-a părut cât se poate de firesc – discuţia alunecă spre întrebarea strict teoretică privind ceea ce trebuie cineva să-i destăinuiască soţiei *într-o astfel de situaţie,* fără ca acel cineva să definească precis situaţia la care se face referire. Iar părerea lui Amory, care îi este oferită la modul general, fără pretenţia de reţetă imbatabilă, dar în baza unei experienţe destul de vaste, este că împovărarea persoanelor iubite cu informaţii şi situaţii inutile, pe care oricum nu le pot rezolva, poate deveni la fel de dureroasă – şi comodă pentru cel care se destăinuieşte – ca şi păstrarea unei discreţii totale faţă de ele, ceea ce scuteşte ambele părţi de suferinţă. Însă aceasta este doar părerea personală a lui Amory, iar Edward are dreptul să gândească altfel.

De exemplu, Amory ar proceda cu delicateţe dacă persoana căreia cineva vrea să i se destăinuiască este gravidă.

Sau dacă persoana este din fire deschisă şi încrezătoare în oricine şi nu posedă tăria şi puterea de a păstra ceva foarte important ascuns în

sine.

Sau dacă e vorba de cineva cu principii morale deosebit de severe, să spunem, care n-ar reuşi să împace crezurile politice cu, în fine, anumite activităţi îndreptate împotriva unui duşman sau a unei ideologii pe care nu o percep în aceeaşi lumină ca noi.

În concluzie, dacă e vorba de Kate şi dacă şi aşa sunt destule probleme, ţinând seama de catedra pe care o conduce, de treburile casei şi de un soţ căruia trebuie să-i poarte de grijă, de primul copil pe care îl aşteaptă, plus un grup de troţkişti ce trebuie eliminaţi din Partidul Laburist St Pancras... — fiindcă în relatarea lui, Mundy sigur i-a menţionat toate aceste amănunte.

Apartamentul de lângă parc nu este al lui Amory. Şi nici cămin pentru funcţionari burlaci nu este. Reprezintă un spaţiu pe care îl păstrează pentru vechi prieteni, după cum spune el, care sosesc în oraş şi nu ţin să-şi anunţe prezenţa cu surle şi trâmbiţe. Şi, oricum, Amory trebuie să treacă vreo oră pe la birou pentru a vedea dacă n-a mai primit instrucţiuni de la Londra.

— Însă Cliff o să rămână în camera alăturată, în caz că ai nevoie de ceva. Iar Cliff ştie unde să mă găsească. Şi dacă te gândeşti la o plimbare mai pe seară, lucru la care ţii foarte mult, din câte am înţeles, sunt gata să te însoţesc. Până atunci însă dormi puţin. Şi te felicit încă o dată.

— O să încerc.

* * *

Mundy stă treaz – la fel ca noaptea trecută, petrecută la Weimar – numărând sferturile şi jumătăţile de oră ale ceasurilor perfect sincronizate din Berlinul de Vest.

„Şterge-o şi nu te mai întoarce, îşi zice el. N-ai nevoie de durerea asta de cap. O ai pe Kate, copilul, slujba, casa. Nu mai eşti un amărât purtat de colo-colo de valurile vieţii, ai ieşit din mocirlă. Eşti Ted Mundy, diplomat cultural şi viitor tată. Ia-ţi geanta, strecoară-te până jos, fără să-l trezeşti pe Cliff, şi întinde-o la aeroport."

Însă în timp ce-şi dă aceste sfaturi îşi aduce aminte, şi, de fapt, în altă parte a minţit ştiuse asta tot timpul, că paşaportul lui se află la Nick Amory – „Doar o formalitate, Edward, o să ţi-l înapoiez mâine dimineaţă."

Ştie, de asemenea, că, predându-şi paşaportul, era conştient de semnificaţia gestului, la fel ca Amory, de altfel.

Se înrola. Cel-Născut-pentru-A-Fi-Unul-dintre-Noi semna în acest fel angajamentul.

Ceda, era forţat de împrejurări. Afirma: „Sunt al vostru", la fel cum susţinea la masa de seară povestind însufleţit despre mizeria vieţii sub

dictatura comunistă. Se oferea ca jucător al echipei lui Amory, fiindcă aşa se vedea pe sine după succesul repurtat, fiind perceput la fel şi de Amory.

„Ia fă bine şi adu-ţi aminte în primul rând cum ai nimerit în încurcătura asta, te rog. Nu Amory m-a recrutat, ci Sasha. Amory nu mi-a aruncat în braţe o sumedenie de secrete, spunând: «Poftim, ia toate astea şi transmite-le Serviciului Secret Britanic.»

Sasha a făcut-o.

Şi atunci am ales calea asta de dragul Mamei Anglia sau pentru un antiluteran care se autoflagelează şi fuge de Dumnezeu?

Răspuns: N-o fac deloc. Schimb stăpânul.

De acord, Sasha mi-e prieten. Nu unul după care să mă omor cu firea, dar prieten, credincios şi vechi, un prieten care are nevoie de protecţia mea. Şi Dumnezeu mi-e martor că a beneficiat de ea. Un prieten care, întâmplător, e dependent de haos, ducând un război de unul singur împotriva tuturor formelor de ordine socială.

Acum şi-a găsit un alt templu pe care vrea să-l dărâme, aşa că-i urez noroc. Dar n-o să mă tragă după el.

Şi nici pe Kate.

Sau copilul.

Sau casa. Sau slujba."

Exact asta o să-i spună lui Amory peste câteva ore, când vor merge la plimbarea aceea la care se referise mai devreme. „Nick, o să spun eu, eşti un profesionist de mare clasă, respect Londra şi, bineînţeles, aprob întru totul – comunismul de tip sovietic reprezintă un duşman legitim şi îţi doresc succes în efortul tău de a-l zădărnici. De aceea, te-aş ruga să fii amabil să-mi înapoiezi paşaportul şi, eventual, să-mi faci rost de o maşină ca să ajung la aeroport, şi tu poţi aranja totul direct cu Sasha, iar eu o să-ţi strâng mâna şi pun punct la toate astea."

Numai că plimbarea de seară nu mai are loc. Se trezeşte în lumina nesigură a zorilor şi-l găseşte pe Nick Amory învârtindu-se prin cameră şi spunându-i să se îmbrace *imediat*.

— De ce? Unde mergem?

— Acasă. Pe cea mai scurtă rută.

— De ce?

— Analiştii ţi-au acordat nota dublu alfa plus.

— Asta ce naiba mai înseamnă?

— Cel mai bun calificativ. Vital pentru securitatea naţională. Cred că amicul tău a adunat ani în şir toate informaţiile acelea. Eşti întrebat dacă vrei medalia Crucea Victoriei sau un titlu nobiliar.

* * *

Purtat de evenimente.

Incapabil să iei hotărâri.

Să stai împietrit şi să asişti inert la desfăşurarea propriei vieţi. După câte se pare, asta e soarta spionului.

Din nou la Tempelhof, cu un Jeep imediat după crăpatul zorilor, dar condus de alt sergent.

— La revedere, Cliff.

— La revedere, Ted, şi mult noroc.

Avionul Forţelor Aeriene Regale, cu elicele mergând, Amory fiind singurul tovarăş de călătorie.

— Ţine-te bine, decolăm. Piloţii nu au treabă cu noi. Sunt instruiţi în sensul acesta. Aterizează pe aeroportul Northolt, coboară din avion direct într-o furgonetă cu oglinzi retrovizoare mult scoase în afara caroseriei şi două geamuri opace la uşile din spate.

Kate probabil că a plecat deja la şcoală. Cred că e pe la jumătatea potecii betonate dintre Hampstead şi apartamentele elegante. Copiii mai mari sar să-i vorbească, cei mici i se înghesuie în urmă, iar ea îşi închipuie că eu stau de vorbă cu oamenii de la Consiliul Britanic din Berlin despre baletul clasic.

* * *

Prin geamurile din spatele furgonetei, Mundy începe să recunoască drumul spre Oxford. A primit dublu alfa plus, deci îi vor acorda un titlu universitar. Lise stă în cămăruţa ei de pustnic şi-i spune că în probleme de sex a rămas infantil. Pătrund între dealurile cu forme rotunjite şi trec printre stâlpi de poartă pe vârful cărora tronează grifoni din gresie. Lumina soarelui scade şi creşte intermitent, după cum o reţin coroanele fagilor ce se întind deasupra şoselei. Furgoneta opreşte, dar numai o clipă, după care şoferului i se face semn să continue. Fagii au rămas în urmă, apărând în schimb padocuri cu garduri văruite, un teren de crichet şi un iaz rotund. Furgoneta frânează, uşile din spate se deschid brusc, un majordom cu haină albă şi pantofi uşori din pânză cere bagajele lui Mundy şi-l escortează pe lângă o serie de automobile parcate, apoi pe o alee pietruită, după care urcă o scară din spatele clădirii şi intră pe uşa rezervată servitorilor.

— Oaspetele meu va fi cazat în apartamentul nupţial, Staff, îi spune Amory majordomului.

— Am înţeles, domnule. O să duc bagajul direct acolo.

Apartamentul nupţial are un singur pat îngust, un lavoar, o carafă pentru apă şi o fereastră minusculă ce dă spre un zid acoperit de iederă căţărătoare. În ultimul an de şcoală, când a fost monitor al clasei, Mundy a beneficiat de o încăpere la fel ca asta. Au mai sosit câteva automobile. Aude un zvon reţinut de glasuri şi scârţâit de paşi

pe pietriş. Curând se va petrece marea schimbare din viaţa lui. Îndărătul unor uşi închise, după patru zile care i-au părut tot atâtea veacuri, Cel-Născut-pentru-A-Fi-Unul-dintre-Noi îşi cunoaşte familia.

* * *

Cei pe care îi vede nu reprezintă familia la care se aştepta, dar asta nu e o noutate pentru el.

Nu descoperă bărbaţi cu chipuri sumbre şi priviri secretoase dornici să afle dacă e pregătit pentru lansarea în spatele liniilor inamice. Nu descoperă nici femei superinteligente în taior şi purtând perle, încercând să-l încuie cu întrebări avocăţeşti. Toţi cei prezenţi abia aşteaptă să-l cunoască, sunt mândri, impresionaţi de el, vor să-i strângă mâna şi chiar o fac. La prima vedere, oameni normali, politicoşi, destinşi – fără nume, fără aere, feţe agreabile, pantofi de calitate şi genţi diplomat care au patină şi numai de serviciu nu par, femeile, începând de la cele împrăştiate – „Unde *Dumnezeu* mi-am lăsat poşeta?” – şi terminând cu cele cu aspect matern, cu ochi visători şi umezi, care îl ascultă îngăduitor ore în şir, pentru ca după aceea să pună o întrebare despre ceva ce el ar fi uitat cu desăvârşire dacă n-ar fi fost ele atente.

Cât priveşte bărbaţii, aceştia sunt foarte diferiţi ca aspect şi statură, dar formează o clasă aparte. Profesori universitari în floarea vârstei, s-ar putea zice. Arheologi care lucrează cu dezinvoltură pe acelaşi şantier. Medici, cu o detaşare calmă, dar hotărâtă, care par să spună că pe ei îi interesează boala, nu pacientul. Tineri slabi şi ciolănoşi, purtând costume nepotrivite şi a căror privire e visătoare – Mundy şi-i imaginează ca aparţinând şcolii clasice a exploratorilor arabi, care traversează Sahara pe cămilă, având doar stelele drept călăuză, o sticlă cu limonadă şi un baton de fructe şi alune drept hrană.

Şi atunci ce anume îi face să semene între ei, în afară de obsesia, măgulitoare pentru Mundy, de a-l cunoaşte? Probabil hohotele neaşteptate din adâncul fiinţei, gesturile libere, entuziasmul pe care îl trăiesc laolaltă, privirea mai ageră şi modul de exprimare. Intenţia aproape ascunsă de a se furişa. E sentimentul apartenenţei la ceva.

Derulează din nou trecutul lui Mundy, întâi prezentarea sa la biroul lui Amory pentru a avea un punct de reper, pentru a ajunge apoi la momentul de faţă. Întreaga-i viaţă personală stă expusă în faţa lui ca un cadavru şi, în cel mai pedant stil englezesc, este disecată. Pe Mundy nu-l tulbură acest lucru. El face parte dintre chirurgi, un jucător dublu alfa plus care luptă pentru Anglia.

Conexiuni pe care nu le-a făcut niciodată privind propria-i viaţă, dezgropate din străfundurile memoriei şi răsucite pe o parte şi pe alta spre examinare şi analiză: *Da, Doamne, cred că e adevărat* sau *Dacă stai*

să te gândeşti, aşa e, de fapt. Iar Amory se află tot timpul alături de el, gata să-l prindă de mână dacă se împleticeşte, gata să cadă, să limpezească mici neclarităţi în caz că Edward se jenează, lucru care chiar se întâmplă, deoarece unele întrebări zgândăresc răni considerate închise şi uitate. Nici nu au susţinut că-i va veni uşor să răspundă, ci dimpotrivă. Aşa sunt oamenii dintr-o familie.

— Ted, dintre cei care au realizat o treabă atât de importantă, nimeni nu poate trece prin chinurile astea fără să roşească măcar o dată sau de două ori, îl previne cu amabilitate o femeie cu aer matern.

— De acord. Bineînţeles. Următoarea întrebare, doamnă.

Oare femeia e psiholog? De unde să ştie? Ar dori să i se adreseze cu Flora, sau Betty, sau pe adevăratul ei nume, dacă i l-ar cunoaşte, dar în starea de agitaţie prin care trece acum nu se poate gândi decât la modul de adresare faţă de regină, ceea ce stârneşte un val de hohote amicale din partea celor aşezaţi la masa din lemn de mahon.

Aşa trece prima zi, iar când totul se termină şi se retrag cu toţii, în afară de câţiva care mai rămân în bar, au stabilit acea versiune a lui Ted Mundy pe care el o numeşte ulterior Mundy Unu – eroul de la Weimar, unicul şi fidelul fiu al maiorului, fost căpitan al echipei de crichet din şcoala generală, plinuţul atacant din linia a doua din echipa de rugby care a început să aibă vederi uşor de stânga pe vremea studenţiei – şi cine nu trece prin aşa ceva? Însă acum trâmbiţa familiei a sunat chemarea, iar el s-a alăturat regimentului familial alături de cei mai buni.

Din nefericire, acesta e doar Mundy Unu. În spionaj, există întotdeauna încă o faţetă.

* * *

Schizofrenia poate fi provocată?

Bineînţeles! Condiţia este ca pacientul să coopereze.

La Weimar, Sasha i-a dat lui Mundy doar să guste din ceea ce îl aşteaptă. La Oxford, graţie unor instrucţiuni microfilmate transmise domnului Arnold în diferite dispozitive de disimulare, acum i se oferă tot festinul, care nu e tocmai plăcut. Daca Mundy Unu, descoperit ieri, reprezenta modelul către care trebuie să aspire, Mundy Doi, scos la iveală astăzi, este o caricatură a tot ceea ce se temea că va deveni în urmă cu câţiva ani.

Un fost şcolar bolşevic şi un student ratat de la Oxford, cu vederi de stânga, dar devenit anarhist şi scandalagiu berlinez care, după o bătaie binemeritată, a fost gonit din cetate la crăpatul zorilor, un profesor suplinitor fără calificarea necesară, pus pe fugă din cauza poftelor carnale, care a dat greş la un ziar provincial ca să devină ziarist fără niciun viitor în New Mexico, pentru ca apoi să se strecoare înapoi în

Anglia şi să se piardă în subteranele lipsite de speranţă ale birocraţiei artelor, un ratat până în vârful unghiilor.

Propria imagine, reflectată de această oglindă deformantă, îi este la început atât de cunoscută încât abia o poate contempla fără să-şi strâmbe faţa în expresii ridicole, trăgându-se de păr, roşind, gemând şi făcând gesturi dezlânate din mâini. Nu are cum să ştie cât anume din acest portret provine din confesiunile făcute lui Amory şi cât este rezultatul verificărilor făcute la Londra în ultimele patruzeci şi opt de ore. Dar nu încape niciun dubiu: Mundy Doi este surprins extrem de fidel, fie că l-au schiţat doamnele cu ochi visători, fie că l-au creionat neiertătorii profesori universitari între doua vârste.

* * *

Un bărbat cu aspect de pastor, purtând o pălărie moale din fetru negru, a sosit adus de un elicopter. Prin fereastra boltită a sălii de conferinţe, Mundy îl urmăreşte cum se furişează de-a latul peluzei apăsându-şi pălăria pe cap şi ţinând geanta diplomat depărtată de corp, ca şi cum ar încerca să-şi păstreze echilibrul. După ce intră, bărbaţii se ridică şi-l salută discret. El se aşază la mijlocul mesei. Ceilalţi păstrează o tăcere respectuoasă când bărbatul scoate un dosar din geantă şi îl examinează, după care zâmbeşte imperceptibil, întâi către adunare în general, apoi spre Mundy.

— Ted, spune bărbatul. E deja după-amiază, iar Mundy e terminat – îşi ţine ambele coate pe masă, cu degetele lungi trecute prin părul răvăşit. Am o întrebare, dragul meu.

— Orice, răspunde Mundy.

— Kate ţi-a spus cumva că socrul tău, Des, a fost membru cotizant al Partidului Comunist Britanic până în ’56? Bărbatul rosteşte totul de parcă ar întreba: „Lui Kate îi place grădinăritul?”

— Nu, sigur nu mi-a spus.

— Dar Des?

— Nu.

— Nici măcar la partidele voastre de biliard de sâmbătă seara?

Surâsul e mai pregnant acum.

— Chiar mă mir.

— Nici în cursul partidelor de biliard, nici cu altă ocazie. „Şi sunt şi eu şocat”, dar Mundy îi este prea credincios lui Des ca să afirme asta în public.

— Invadarea Ungariei de către sovietici l-a îndepărtat de comunism, desigur, la fel ca pe mulţi alţii, se lamentează pastorul, consultând încă o dată conţinutul dosarului. Cu toate astea, nimeni nu părăseşte partidul *cu totul,* nu-i aşa? Rămâne *în tine,* în sânge, într-un fel, adaugă el înveselit.

— Cred că da, îl aprobă Mundy.

Dar dosarul e plin de lucruri plăcute, sugerează zâmbetul pastorului când acesta revine asupra dosarului. Des e doar începutul.

— Şi Ilse. Ce ştii despre orientarea *ei* politică – oficial vorbind?

— Era câte puţin din toate. Anarhistă, troţskistă, pacifistă – nu mi-am putut da seama.

— Ea s-a hotărât de atunci. În 1972, sub influenţa succesorului tău, a devenit membră cu drepturi depline a filialei Leith a Partidului Comunist Scoţian.

— Bravo ei!

— Eşti prea modest. Influenţa ta a fost hotărâtoare, jur că aşa stau lucrurile. Începutul tu l-ai făcut, iar succesorul tău a desăvârşit convertirea. Te consider răspunzător pentru faptul de a o fi condus spre lumină.

Mundy se mulţumeşte să clatine din cap, dar pastorul rămâne neclintit.

— În ce-l priveşte pe domnul Mandelbaum, pe numele său mic Hugo, refugiat şi inspirator al tău la şcoala cu internat, continuă pastorul, lipindu-şi degetele ambelor mâini şi închipuind o arcadă. Ce *anume* te-a învăţat?

— Germana.

— Bine, dar ce *fel* de germană?

— Literatură şi limbă.

— Nimic altceva?

— Ce altceva mai putea fi?

— Dar puţină filosofie? Hegel, Herder, Marx, Engels?

— O, Doamne, nu!

— De ce „Doamne"? face pastorul şi ridică din sprâncene cu amabilitate.

— Nu eram pregătit pentru filosofie, de aceea. În niciun caz la acea vârstă. Şi mai ales în germană – n-aş fi înţeles o boabă. Lucru valabil şi în prezent. Întreabă-l pe Sasha.

Şi spunând asta, duce dosul palmei la gură şi scoate un hohot slab de râs neconvingător.

— Atunci dă-mi voie să exprim lucrurile *altfel*. Ştiu că te contrazic, dar fii atent la vorbele mele. Aş avea dreptate să afirm că domnul Mandelbaum te-a învăţat filosofie? Dacă ar fi dorit. Dacă ai fi fost precoce.

— Ei, la naiba! În felul acesta m-ar fi putut învăţa orice. M-ai întrebat şi am zis „Nu". Acum pui întrebarea la modul ipotetic şi ar trebui să spun da.

Pastorul considera că vorbele lui Mundy exprimă un haz nebun.

— Prin urmare, noi afirmăm, desigur, că domnul Mandelbaum *ar fi putut* să te intoxice cu Marx, Engels sau orice filosof ar fi vrut şi, atâta

vreme cât nu te scăpai faţă de prietenii de vârsta ta sau faţă de restul personalului, nimeni n-ar fi bănuit absolut nimic.

— Iar eu vă *spun* că nu s-a întâmplat aşa. N-a făcut altceva – şi totul în mod indirect, firesc şi cu profesionalism, nici vorbă de ceva în plus – decât să-mi insufle un soi de vag sentiment revoluţionar…

Nu ştie cum să continue şi se apucă din nou să-şi maseze pielea capului cu degetele.

— Ted, dragul meu.

— Poftim.

— Profesiunea aceasta – prin adopţie – nu aparţine lumii reale. Abia dacă o atinge. Totuşi, în cazul de faţă, realitatea ne avantajează. Tot clanul Mandelbaum a avut vederi de stânga ce nu se pot contesta şi, pentru asta, cinste lor. Trei dintre ei au luptat în Spania, în brigada lui Thälmann în cursul Războiului Civil. Fratele mai mare al lui Hugo a făcut parte din Comintern. Pentru strădania lui, Stalin l-a spânzurat. Chiar şi Hugo al tău s-a înscris în Partidul Comunist din Leipzig în 1934 şi şi-a făcut datoria până s-a dus să-şi primească recompensa, patruzeci de ani mai târziu, la Spitalul General Bath.

— Şi ce înseamnă asta?

— Asta înseamnă că şefii lui Sasha nu sunt proşti. Pe unul l-ai cunoscut. Amabilul profesor. S-ar putea să pară cam trăsnit, dar prost nu e. El vrea să fie convins că a prins un peşte mare. Sau Sasha vrea asta. Iar primul lucru pe care-l va face va fi să te întoarcă pe toate feţele. Şi va descoperi – iar nenumăraţii lui tovarăşi vor scotoci peste tot în acest scop – un fir roşu ce dovedeşte contactele tale cu radicali, începând cu domnul Hugo Mandelbaum, continuând fără nicio întrerupere cu Ilse, Oxford şi Sasha în prezent. Da, sigur că nu te-ai înscris în partid! De ce-ai face-o? N-ai vrut să-ţi periclitezi cariera. Dar educatorul tău era comunist, prima ta iubită este comunistă, eşti membru al Partidului Laburist St Pancras, care sigur are orientare de stânga, te-ai căsătorit cu o femeie cu vederi de stânga şi al cărei tată a fost un tovarăş care îşi plătea cotizaţia la zi până s-a dezis, în 1956. Eşti un miracol, dragul meu! Dacă ar fi trebuit să te inventăm, n-ai fi fost nici pe jumătate atât de convingător. Pentru ei vei fi un dar dumnezeiesc. După cum, trebuie s-o spun, eşti şi pentru noi.

Această remarcă stârneşte râsul tuturor, mai puţin al lui Mundy. Încet, se îndreaptă de spate, îşi duce palmele peste păr pentru a şi-l aranja, după care le pune delicat pe masă. Zâmbeşte, e un flăcău fericit. Treptat, a început să prindă sensul acestui joc de familie. Scriitorul ratat nu e chiar un ratat, la urma urmei. E un creator, ca şi ceilalţi. Se hrăneşte din realitate, asemenea celorlalţi, şi şi-o apropie de dragul artei.

— Ai uitat de Ayah, spune pastorul cu reproş în glas.

Se privesc cercetător. Aia? Există vreun asemenea nume în dosar?

— Aceea a fost mama adoptivă pe care am avut-o în India, continuă Mundy. Apoi se corectează: în Pakistan.

„Aha, de *ayah* era vorba, şi feţele li se luminează a uşurare. Da, desigur. Te referi la *doică.”*

— Ce ne poţi spune despre ea, Ted? îl întreabă pastorul, încurajator.

— Întreaga ei familie a fost măcelărită în cursul masacrelor petrecute după Separaţie. Tatăl meu a dat vina pe erorile comise de Marea Britanie colonială. Şi-a sfârşit zilele cerşind pe străzile din Murree.

Acum a sosit rândul pastorului şi a echipei sale să se lumineze.

— *Minunat,* Ted, se declară ei de acord. O poveste lacrimogenă ca asta îi va da gata!

Ayah capătă valoare de stea. Şi curând se apucă să trudească împreună la subiectul Ayah la capitolul „Influenţe timpurii”, stimulându-se unul pe altul cu idei, în timp ce creionează toată povestea: cum copilul Mundy a fost o minciună socială, născut dintr-o mamă aparţinând clasei muncitoare, dar a trecut drept fiu de aristocrat; cum a fost adoptat de această localnică de origine ţărănească – „Era grasă, Ted? Grozav, s-o umflam ca pe un balon!” – cine spunea că originile lui nu contează? – şi cum această femeie enorm de grasă pe nume Ayah – o doică *la fel ca mama ta, pentru numele lui Dumnezeu!* – a căzut victimă colonialismului. Fără Ted n-ar fi ajuns nicicând aşa departe, convin cu toţii mai târziu, la un pahar servit în bar – elementele acestea suplimentare constituie diferenţa dintre ceva *simţit* cu adevărat şi un element banal inventat.

— Sunt nişte carmeliţi, anunţă Amory, fără să se sfiască, în timp ce el şi Mundy fac un tur al proprietăţii, după ce au luat cina. Nu putem vorbi despre ceea ce facem, nu suntem promovaţi în văzul lumii, viaţa normală se desfăşoară firesc. Soţiile noastre trebuie să susţină că s-au căsătorit cu nişte bărbaţi care nu au reuşit în viaţă, iar unele chiar cred asta. Dar după ce căpitanii şi artiştii de duzină dispar, noi vom fi cei care au adus schimbarea. Iar după cum se desfăşoară lucrurile, tu te vei număra printre ei.

Dar cine este Mundy Trei, când Mundy Unu şi Doi se duc la culcare? Cine este cea de-a treia persoană care nu e nici una din cele două, care stă trează când celelalte dorm şi ascultă dangătul clopotelor patriei, pe care el nu le aude? El rămâne un spectator mut. E membru al publicului care nu aplaudă realizările celor doi cunoscuţi ai săi. E alcătuit din toate acele fragmente desperecheate de viaţă ce rămân după ce a renunţat la toate celelalte.

* * *

Au existat vreodată atât de multe ore pline în viaţa unui tânăr soţ?

Fie că trudeşte la sediul Consiliului Britanic din Trafalgar Square ca să-şi redacteze raportul privind triumfătorul turneu al trupei teatrale Sweet Dole Company sau ca să-şi pregătească terenul pentru Festivalul de dans de la Praga, până la începerea căruia mai sunt doar patru săptămâni, fie că fuge acasă ca să participe la un curs pentru taţi în devenire ce se ţine la Maternitatea South End Green, fie că dă o mână de ajutor la pregătirea piesei *Piraţii din Penzance*{42}, jură că niciodată n-a făcut atât de multe lucruri în acelaşi timp şi – abia dacă îndrăzneşte să recunoască – atât de utile.

Iar dacă-şi găseşte vreun moment liber, atunci se ascunde cu Des în magazie pentru a mai lucra puţin la leagănul copilului pe care amândoi îl pregătesc drept surpriză pentru Kate, leagăn pentru care Bess, mama lui Kate, tricotează o păturică. Des a găsit nişte scândură din lemn de măr, nici nu-ţi vine a crede ce desen şi ce culoare. Leagănul a devenit un obiect magic în lista priorităţilor lui Mundy, un amestec ce îmbină calităţi de talisman şi scop al vieţii: pentru Kate, pentru copil şi pentru a păstra mersul normal al lucrurilor. Ca întotdeauna, lui Des îi place să discute despre politica înaltă.

— Ce-ai face tu – da, Ted, tu – dacă ai pune mâna pe ea – în afară de ceea ce ştie orice bărbat – cu acea Margaret Thatcher? întreabă el visător, în timp ce lucrează.

Dar Mundy ştie că nu trebuie să răspundă, fiindcă asta e treaba lui Des.

— Ştii ce-aş face?

— Ia spune.

— Aş trimite-o pe o insulă pustie împreună cu Arthur Scargill şi i-aş lăsa să trăiască împreună.

Iar ideea ca Margaret Thatcher să suporte o căsătorie forţată cu detestatul lider al minerilor îl face să râdă cu atâta poftă încât lucrul la leagăn întârzie câteva minute bune.

Mundy a ţinut mereu la Des, dar, după recenta vizită la Oxford, relaţia dintre ei a căpătat o savoare specială. „Cum Dumnezeu ar reacţiona fostul comunist, se întreabă Mundy, dacă ar afla că ginerele lui spionează vasalul cel mai supus al Mamei Rusia?” Din câte îşi dă Mundy seama, Des şi-ar scoate politicos şapca şi i-ar strânge mâna fără multă vorbărie.

Copilul nu este singura emoţie ce se profilează la orizont. În urmă cu câteva zile, Partidul Laburist a luat o trânteală sănătoasă în cadrul alegerilor generale, iar Kate dă vina pentru acest eşec pe militanţii şi extremiştii care s-au infiltrat în organizaţie. Pentru a salva partidul pe care-l iubeşte, are intenţia să se lanseze drept candidat oficial sprijinit de aripa moderată pentru alegerile municipale, intrând în competiţie directă cu troţkiştii, comuniştii şi anarhiştii de doi bani care au devenit pecinginea din St Pancras. Îi trebuie trei zile până să-i dea

vestea lui Mundy. Se teme că el se va *îngrijora.* Însă a subapreciat generozitatea lui. În mai puţin de o săptămână, la întrunirea din faţa primăriei, Mundy stă în unul dintre primele rânduri şi o încurajează când ea îşi declară candidatura în propoziţii seci, bine gândite, care îi aduc aminte de Sasha.

* * *

Zâna cea bună de la serviciul Personal al Consiliului Britanic ar dori să discute ceva cu Mundy, dacă şi când acesta are o clipă liberă. Ea sugerează spre sfârşitul programului, când lumea începe să plece acasă. Îşi ţine palmele lipite de tăblia biroului, amintind de cineva care a promis să-şi păstreze calmul. Îşi rosteşte frazele cu multă atenţie. Se vede clar că le-a repetat dinainte.

— Cum merge scrisul?

— Ce să spun. Ştii cum e. Merge.

— Parcă aveai un roman în pregătire.

— Adevărat. În fine, îmi pare nespus de rău, dar a rămas în aceeaşi fază.

Gata cu introducerea. Femeia inspiră adânc.

— Când am fost informată de un şef de-ai noştri că prezenţa ta este necesară la Berlin pentru rezolvarea unor chestiuni de securitate privind turneul, am fost îngrijorată, şi nu fără motiv – expiraţie – deoarece s-au mai întâmplat astfel de lucruri. Experienţa ne-a învăţat să nu ne băgăm nasul şi să aşteptăm ca ele să treacă. Totuşi…

Nepregătit pentru aceasta discuţie, Mundy aşteaptă urmarea la acel *totuşi.*

— Când am fost informată de aceeaşi autoritate că trebuie să ţi se încredinţeze Praga, am ajuns la concluzia, greşită, după câte îmi dau seama acum, că ai tras nişte sfori. De aceea am refuzat să dau curs cererii – inspiraţie – pentru a primi ordin de la o autoritate şi mai mare, nu numai să procedez cum mi s-a recomandat, ci practic să respect fără rezerve orice instrucţiuni privind viitorul tău, cu excepţia cazului în care ele contravin atât de flagrant reglementărilor noastre de personal încât acest lucru ar fi *bătător la ochi chiar şi pentru cineva din afara Consiliului.* O pauză mai lungă. Cu excepţia demisiei, măsură ce pare extremă, având în vedere faptul că ceea ce faci este evident în interes public, nu am de ales decât să cedez în faţa a ceea ce consider drept un amestec impardonabil şi de netolerat în problemele Consiliului.

„Gata. S-a descărcat”, gândeşte Mundy.

— Pot să-ţi pun o întrebare?

— Desigur, se declară Mundy de acord, fără să manifeste verva lui obişnuită. Chiar te rog.

Fă pe prostul, l-a îndrumat Amory în mod insistent. *Are o gură cât o şură. Nu are dreptul să ştie absolut nimic.*

— Evident, nu eşti obligat să-mi răspunzi. Mi-e la fel de clar că nici n-ar trebui să te întreb. Eşti cumva un Cal troian?

— Un *ce?*

— La data la care ai fost angajat la noi, erai deja – nu ştiu care e titulatura potrivită şi, sunt convinsă, chiar dacă aş şti-o, nu mi s-ar permite s-o folosesc – cred că expresia e: *ai mai făcut chestii dintr-astea* pentru ei?

— Nu. N-am făcut. Pentru nimeni.

— Şi ce s-a întâmplat de atunci încoace – indiferent despre ce este vorba, lucru pe care n-am de unde să-l ştiu şi nici nu vreau – s-a petrecut întâmplător sau a fost premeditat, mi-ai putea spune?

— Pură întâmplare, se scapă Mundy, ţinând capul plecat pentru a-şi examina mâinile. Meandrele vieţii. O şansă dintr-un milion. Îmi pare extrem de rău.

— Şi ai vrea – te rog să nu-mi răspunzi dacă e prea dureros – în sinea ta ai dori să nu se fi întâmplat deloc?

— Da, uneori.

— Atunci îmi pare şi mie rău, Ted. Credeam că te ajut trecând cu vederea faptul că nu ai studii. Acum s-ar părea că ţi-am creat necazuri. Cu toate acestea, socotesc că toţi slujim aceeaşi regină. Deşi, în cazul tău, ea nu are cum să afle, nu-i aşa?

— Cred că da.

— Îmi pare foarte rău că nu-ţi pot oferi decât o funcţie oarecare. E mare *păcat.* Ai putea – dar sunt *convinsă* că nu-mi poţi spune – să obţii promovarea din altă parte?

Întorcându-se acasă pe drumul cel mai lung, Mundy se gândeşte la costul mare pe care îl resimte ducând o viaţă dublă pentru patria lui. Ţine la femeia de la Personal şi a ajuns să se bizuie pe bunăvoinţa ei. Acum începe să înţeleagă la ce se referea Amory când spunea că viaţa normală merge înainte. Cu toate acestea, până acasă i-a revenit buna dispoziţie.

Dar cine Dumnezeu vrea să ducă o viaţă normală?

* * *

Adresă a Consiliului Britanic din partea şefului serviciului Personal către E.A. Mundy, purtând însemnele „personal” şi „confidenţial”:

> Suntem informaţi că se impune prezenţa dumneavoastră la Convenţia Organizatorilor Festivalurilor Artistice de la McCullough Hall, Edinburgh, în perioada 9-16 mai, care are drept scop pregătirea dumneavoastră pentru participarea la

Festivalul dansului de la Praga. Ni s-a comunicat că organizatorii suportă cheltuielile de călătorie, cazare şi masă. Drepturile salariale şi celelalte drepturi de deplasare urmează a vă fi comunicate.

— Noi îi spunem „Şcoala de bune maniere”, explică Amory, în timp ce merg prin Hyde Park molfăind sandvişuri cu somon afumat în automobilul negru condus de Cliff, sergentul. Îţi vor spune cele zece lucruri indicate la Praga în caz de ploaie, plus o serie de lucruri despre felul în care să traversezi strada când eşti singur.

— Vei veni şi tu acolo?

— Dragul meu, te-aş abandona eu în asemenea momente?

Kate manifestă mai puţin entuziasm.

— Cum, o săptămână întreagă pentru a discuta despre festivaluri? se miră ea, oprindu-se o clipă din redactarea cuvântării pe tema „Promisiuni personale faţă de sprijinitorii mei”. Voi, birocraţii artei, sunteţi mai răi decât Naţiunile Unite!

* * *

O după-amiază de la mijlocul săptămânii, o zi frumoasă de primăvară, în ajunul plecării lui Mundy spre Scoţia. Numirea oficială a lui Kate a sosit prin poştă chiar în această dimineaţă. Ea îl sună pe Mundy la birou. E extrem de calmă, dar are nevoie de el imediat. El îşi lasă baltă o întâlnire şi se grăbeşte spre casă, unde o găseşte în picioare, cu faţa albă ca varul, dar reţinută, pe aleea ce duce spre uşa de la intrare. El o ia de braţ şi o convinge să meargă până în pridvor, unde se opreşte brusc, la fel ca un cal ce refuză a sări peste un obstacol. Îşi ţine degetul arătător al mâinii drepte în gură şi nu-i dă drumul.

— I-am deranjat. Nu se aşteptau să vin acasă. Trebuia să am ore toată ziua, spune ea fără nicio expresie pe chip. Numai că una dintre elevele mele a câştigat o bursă la Leeds, aşa că directorul a anunţat că vom avea o jumătate de zi liberă pe data de şase.

Mundy îşi trece braţul în jurul taliei ei, pentru a o susţine mai ferm.

— Am mers pe jos până acasă. Am deschis poarta şi atunci am văzut nişte umbre la fereastră.

— Prin perdelele tip plasă?

— Lăsaseră deschisă uşa de la bucătărie. Au trecut prin dreptul ei de câteva ori.

— Deci n-a fost doar unul.

— Doi. Poate chiar trei. Umblau iute.

— Ca nişte *umbre?*

— Iute de picior. Ea m-a văzut. O femeie. Tânără. Purta un fel de

salopetă. Am văzut când a întors capul, apoi cred că s-a lăsat brusc la podea şi s-a strecurat în bucătărie. Uşa dinspre grădină era deschisă.

Kate ar fi putut depune mărturie în faţa tribunalului, atât de precisă era.

— Am fugit prin dosul casei, ca să-i văd mai bine. Am reuşit să văd doar furgoneta care se îndepărta, dar n-am zărit numărul.

— Ce fel de furgoneta?

— Verde. Cu geamuri mate la uşile din spate.

— Oglinzi?

— Nu m-am uitat. Ce importanţă au oglinzile? Abia de-am zărit-o, ce Dumnezeu? Poate că nici nu avea vreo legătură cu cei dinăuntru.

— Furgoneta era nouă sau veche?

— Ted, nu mă mai interoga, te rog. Dacă aş fi remarcat, ţi-aş fi spus. Nu era nici veche, nici nouă.

— Şi poliţia ce-a spus?

— Mi-au făcut legătura cu un sergent de la Constatări care m-a întrebat dacă a dispărut ceva. Am spus că nu. Mi-a promis că vor veni când o să poată.

Intră în salon. Biroul e o piesă veche pe care au cumpărat-o aproape pe degeaba de la un hoţoman din Camden Town. Des afirmă că se vede de la o poştă că e furat şi se miră că nu i-a căutat nimeni până acum. Are tăblia îmbrăcată în imitaţie de piele şi câte un turn de sertare de fiecare parte. În stânga sunt sertarele lui Mundy, în dreapta, ale lui Kate. Deschide trei sertare, unul după altul.

Ciorne vechi, unele având chiar bileţele lipite cu însemnarea de a fi distruse.

Idei creionate fugar pentru o piesă pe care ar dori să o scrie.

Dosarul pe care scrie „DOSAR”, care conţine scrisorile mamei lui către maior şi nota grefierului de la procesul acestuia în faţa curţii marţiale, precum şi fotografia de grup a victorioasei familii Stanhope.

Mişcate toate.

Mutate din loc, dar nu lăsate în dezordine. Sau nu tocmai.

Împinse la loc, *aproape* în ordinea corectă, de cineva care a vrut să le lase ca şi cum nici n-ar fi fost atinse.

Kate îl urmăreşte şi aşteaptă ca el să spună ceva.

— Pot? întreabă el.

Ea clatină din cap. Mundy deschide primul sertar de sus, din partea ei. Ea respiră precipitat. Mundy se teme că ar putea leşina. Ar trebui să-şi dea seama totuşi: e furioasă.

— Ticăloşii le-au pus cu sus-n jos, constată ea.

— Caietele de exerciţii ale elevilor din clasa a şasea stau în sertarul de jos, fiindcă e cel mai încăpător, explică ea cu propoziţii trunchiate. Lucrările ce trebuie corectate până miercuri stau deasupra celor care trebuie corectate până vineri. De aceea le dau caiete de exerciţii

colorate diferit. Dacă sunt galbene, ai ora miercuri. Dacă e roşu, o ai vineri. Ticăloşii ăştia de spărgători le-au pus invers.

— Dar ce interes ar avea o mână de troţkişti să citească eseurile elevilor tăi? filosofează Mundy.

— Niciunul. Au căutat chestii de partid.

La ora zece seara sosesc şi poliţiştii, dar nici ei nu îi ajută prea mult.

— Domnule, ştiţi ce face soţia mea când e gravidă? întreabă sergentul la ceaiul făcut şi oferit de Mundy, în timp ce Kate se află la etaj ca să-şi ţină picioarele umflate pe ceva înalt.

— Îmi pare rău, de unde să ştiu?

— Mănâncă săpun fin. Trebuie să-l ascund, altfel ar face baloane toată noaptea. Ca să revenim, i-am putea reţine pe toţi cei care au furgonete verzi cu geamuri mate la uşile din spate. Doar aşa am putea demara o anchetă.

În timp ce urmăreşte maşina poliţiei îndepărtându-se, Mundy se întreabă dacă ar fi cazul să folosească numărul de urgenţă pe care i l-a dat Amory. Dar ce poate spera să lămurească? Deşi cinic, sergentul a avut dreptate. Mii de oameni au furgonete vopsite în verde.

Kate are dreptate. Au fost troţkişti.

Sau vreo bandă de puşti, iar ea i-a speriat înainte ca ei să apuce să fure ceva.

„Un incident firesc într-o viaţă normală, iar eu sunt singurul lucru care nu se încadrează în această normalitate.”

CAPITOLUL OPT

— Ai obosit, Teddy? întreabă Lothar, care e gras şi are părul de culoarea ghimbirului, după care mai comandă un rând de bere.

— A, sunt doar puţin suprasolicitat, Lothar, dar n-o să mor din asta, recunoaşte Mundy. Am dansat cam mult astăzi, adaugă el, ceea ce stârneşte un hohot de râsete în semn de apreciere a umorului său.

— Obosit, dar fericit, sugerează delicat *Frau Doktor* Bahr din capul mesei, iar tânărul ei vecin de scaun, intelectualul Horst, aprobă cu o mişcare din cap.

Sasha tace. Ţinându-şi bărbia în palmă, stă încruntat, privind în gol. Şi-a tras bereta peste frunte, probabil în semn de ironie. Aceasta este a doua ieşire de seară în aceeaşi componenţă, aşa că Mundy s-a obişnuit cu ordinea de bătaie. Lothar e rezidentul lui Sasha. Horst, intelectualul blond, e rezidentul lui Lothar. Severa *Frau Doktor* Bahr, de la Ambasada Germaniei de Est la Praga, îi are pe toţi trei în legătură. Iar toţi patru se ocupă de Mundy.

Tocmai s-a încheiat cea de-a treia zi a Festivalului dansului de la Praga. Acum se află într-un bar situat la subsolul unui hotel de la marginea oraşului, un monstru din sticlă şi oţel construit în stil sovietic, dar subsolul ţine să recreeze vremurile habsburgice, cu stâlpi groşi din piatră şi fresce înfăţişând cavaleri şi fecioare. Câţiva băutori întârziaţi stau la alte mese, iar câteva fete beau cola cu paiul, încă sperând să mai prindă vreun străin. În colţul îndepărtat stă un cuplu între două vârste, amândoi bând ceai, şi beau ceaiul acela în aceeaşi atmosferă tandră de mai bine de jumătate de oră.

— Vei fi urmărit, iar asta face parte din tacâm, Edward. Mă refer la supravegherea făcută de profesionişti. Deci important e să nu fii mereu conştient de asta. Îţi vor percheziţiona camera, aşa că nu-ţi ţine lucrurile prea ordonate, altfel o să creadă că îi pui la încercare şi ai ceva de ascuns. Dacă privirile vi se încrucişează din întâmplare, e preferabil să surâzi absent şi să te gândeşti că te-ai ciocnit de ei la vreo petrecere oarecare. Arma ta cea mai convingătoare este inocenţa. Ai înţeles ce spun?

— Am înţeles, Nick.

* * *

În ultimele şaptezeci şi două de ore Mundy a asistat la spectacole plicticoase de moarte de dansuri cu săbii, dansuri populare, dansuri tribale, dansuri ţărăneşti şi dans clasic. A aplaudat cazaci, georgieni, palestinieni care dansau *dabke* şi nenumărate interpretări ale scenelor celebre din *Lacul lebedelor, Coppelia* şi *Spărgătorul de nuci* într-un teatru

în stil baroc, plin de spectatori şi lipsit de ventilaţie. A băut vin alb cald în cel puţin şase pavilioane naţionale, iar în pavilionul britanic a flecărit cu aceiaşi băieţi buni şi cu soţiile lor iubitoare, inclusiv cu un prim-secretar bucălat, cu ochelari rotunzi, care susţine că, demult, el a fost primul la bătaie pentru Harrow, iar Mundy l-a scos din joc din prima, ceea ce reprezenta semnalul convenit de recunoaştere. A fost terorizat de sistemele de amplificare ce nu funcţionează cum trebuie, chinuit de faptul că decorurile au ajuns la alt teatru decât cel la care trebuia şi perpelit de stele care au refuzat să-şi interpreteze rolul, deoarece nu au apă caldă la hotel. Iar în timpul ce i-a rămas liber după toate acestea, s-a lăsat curtat de Sasha şi de cei care îl mână pe el. Seara trecută au vrut să-l ducă în oraş la o petrecere privată, iar când Mundy a refuzat, spunând că trebuie să-şi îngrijească turma, Lothar a sugerat un club de noapte. Mundy a refuzat şi acea ofertă.

Fă-i pe ticăloşi să transpire ca să-ţi intre în graţii, Edward. Singurul motiv care i-a împins să vină la Praga e să ţi se vâre în suflet. Dar tu nu ştii asta. Nu ştii decât că Sasha e vechiul tău prieten. Nu-ţi prea găseşti locul, eşti nefericit, bei mai mult decât s-ar cuveni, eşti un singuratic. Aşa te-a prezentat Sasha şi aşa vrea să le apari.

Aşa i-a vorbit Nick Amory, profesorul de teatru al lui Ted Mundy, la „Şcoala de bune maniere” din Edinburgh, folosind indicaţiile de regie transmise de Sasha, producătorul nostru.

* * *

Lothar, sprijinit de *Frau Doktor* Bahr, se străduieşte să-l scoată pe Mundy din muţenie. Au încercat asta şi seara trecută, chiar la aceeaşi masă şi la aceeaşi oră, în aceeaşi atmosferă falsă de amabilitate sastisită. În momentele lui de minim al curbei ce reprezintă băutura consumată, Mundy s-a exprimat monosilabic. În momentele de oarecare euforie, i-a răsplătit cu relatări înflorite ale trecutului său anticolonialist şi, spre nemăsurata distracţie a spectatorilor şi spre propria ruşine, a vorbit despre fundul enorm al lui Ayah. A descris ororile educaţiei burgheze din Anglia şi a lăsat să-i scape numele magic al domnului Hugo Mandelbaum, omul care l-a făcut să gândească pentru prima oară, dar nimeni n-a reacţionat imediat. Nici nu era cazul. Doar sunt spioni, nu?

— Şi ce părere ai despre tendinţele pronunţate spre dreapta care se manifesta în Anglia, Teddy? Tipul de capitalism belicos promovat de doamna Thatcher nu te alarmează puţin sau eşti un prieten firesc al economiei de piaţă?

Întrebarea e atât de greoaie, iar încordarea lui Lothar e atât de insinuantă încât lui Mundy îi vine lehamite să dea un răspuns argumentat.

— Nu-i *tendinţă,* domnule. Nu-i nici măcar o tresărire în acea direcţie. Au schimbat doar firma, doar atât s-a întâmplat.

Frau Doktor Bahr se descurcă mai bine la exprimat banalităţi.

— Dar dacă America capătă o orientare de dreapta, la fel şi Anglia, iar dreapta câştigă teren în întreaga Europă, nu te cutremuri puţin când te gândeşti la pacea lumii?

Horst, care-şi închipuie că este expert în tot ce ţine de Marea Britanie, simte nevoia să facă paradă de cunoştinţele lui:

— Teddy, închiderea minelor n-ar putea declanşa chiar o *revoluţie?* Ceva de genul marşurilor foamei din anii '30, poate, apoi fenomene care ar putea scăpa de sub control? Ne poţi spune cum reacţionează omul de pe stradă în momentul de faţă?

În felul acesta cei trei nu vor ajunge nicăieri, şi sigur sunt conştienţi de asta. Mundy cască, iar Lothar se pregăteşte să mai comande un rând de băutură când, ca un hopa-mitică, Sasha iese din starea de stupoare de până atunci.

— Teddy.

— Da.

— Mare prostie, dacă vrei părerea mea.

— Ce anume?

— Ţi-ai adus bicicletă?

— Cum sa-mi aduc?

Deodată, Sasha se ridică în picioare, cu braţele desfăcute în lături, adresându-se tuturor:

— E mare ciclist, ştiaţi? Nebun după asta. Ştiţi ce-a făcut acest dement în Berlinul de Vest? Mergeam cu bicicleta pe străzi. Scriam cu vopsea din spray pe casele naziştilor, apoi pedalam ca tembelii, ca să scăpăm de porci. Iar eu trebuia să merg cu el – eu, cu picioarele mele scurte, pe bicicletă! – ca să-i port de grijă. Teddy organiza totul. Era un geniu. Nu-i aşa, Teddy? Încerci să te prefaci că ai uitat?

Mundy ridică palma pentru a ascunde un surâs şmecheresc.

— Sigur că n-am uitat. Nu mai fi ridicol. Cea mai mare distracţie, afirmă el, participând în mod deliberat la distorsionarea realităţii istorice.

Misiunea cea mai grea a lui Sasha va fi să te pună pe picioarele tale, spune Amory. *Se va strădui, dar va trebui să-l ajuţi. Nu-ţi găseşti mai niciodată locul. Vrei mereu să te plimbi, să alergi prin parc, să încaleci o bicicletă…*

— Teddy, mâine ne dăm întâlnire, îl anunţă Sasha pe un ton agitat. La ora trei în faţa hotelului. În Berlin mergeam noaptea. Aici o s-o facem ziua.

— Sasha. Serios, pentru numele lui Dumnezeu. Am o sută şase artişti nevrotici pe cap. Nu pot nici la trei, nici la altă oră. Doar ştii asta.

— Artiştii supravieţuiesc. Noi, nu. Ieşim din oraş, doar noi doi. Eu fur bicicletele, tu vii cu whisky-ul. O să vorbim despre Dumnezeu şi despre lume, cum făceam odată. Ce naiba…

— Sasha… ascultă-mă.

— Ce mai e?

Mundy vine cu argumente. A devenit singura persoană de la masă care nu zâmbeşte.

— Am balet modern toată după-amiaza. Iar seara am recepţia de la Ambasada Britanică şi dansatori cu pretenţii nonstop. Pur şi simplu, nu pot…

— Ai rămas acelaşi neisprăvit. Baletul modern e o porcărie exagerată. Sari peste el! Te aduc eu înapoi la vreme ca să-ţi serveşti regina. Nu te mai plânge atât.

Sasha i-a fermecat pe cei prezenţi. *Frau Doktor* Bahr binecuvântează ideea cu un surâs generos. Lothar chicoteşte, Horst spune că va veni şi el, dar Lothar îl avertizează părinteşte cu degetul şi spune că băieţii merită să petreacă puţin timp împreună.

Şi, Edward, bicicletele prezintă marele avantaj că sunt al naibii de greu de urmărit.

* * *

Camerele de hotel nu sunt sanctuare, Edward. Sunt nişte cuşti din sticlă. Acolo te urmăresc, te verifică, te ascultă şi te miros.

Nici căsătoria nu reprezintă un sanctuar sau cel puţin nu pentru angajatul Consiliului Britanic, pentru radicalul de doi bani şi pentru scriitorul ratat şi plin de resentimente care bântuie prin subsolurile birocraţiei artelor. Telefoanele pe care i le dă lui Kate sigur reflectă acest aspect. În această dimineaţă, la recepţia hotelului, a completat un formular complicat: numărul din străinătate apelat, persoana cu care se discută, scopul convorbirii, durata anticipată, practic, conţinutul discuţiei – ceea ce i se pare o dobitocie, dacă tot va fi ascultat şi operatoarele sunt gata să-i întrerupă convorbirea dacă discuţia devine vulgară. Ghemuit pe pat, cu telefonul mut alături, constată că a început să tremure. Când telefonul sună într-un târziu, ţârâitul e un urlet atât de puternic încât îşi imaginează că e pe punctul de a se sinucide sărind din pat. Când vorbeşte în microfon, observă că vocea îi este mai piţigăiată şi mai lentă. Kate bagă şi ea de seamă şi-l întreabă dacă e bolnav.

— Nu, mă simt foarte bine. Sunt doar ceva mai obosit. Miranda m-a torturat cu pretenţiile ei, ca de obicei.

Miranda e şefa lui, supervizorul regional. Întreabă apoi de copil.

— Se mişcă în pântece, spune Kate. Destul de tare; s-ar putea ca într-o bună zi să joace în echipa de fotbal Doncaster.

— Dacă vor face echipă feminină, o aprobă el, cu glas monoton, însă gluma, la fel ca Mundy la acea oră, sună fals. Şi cum se descurcă regii şi reginele de la St Pancras? întreabă el.

— Toţi sunt bine, mulţumesc, răspunde ea, iritată de deprimarea lui. Iar Ted a cunoscut pe cineva *simpatic,* întreabă ea cu subînţeles, sau a făcut ceva *interesant?*

— Păi, nu. Serios.

Să nu rosteşti NICIODATĂ numele lui Sasha în prezenţa ei, îl previne Amory. *Sasha aparţine inimii tale secrete. Poate că ţii la el, poate că vrei să-l păstrezi doar pentru tine. Poate gândeşti exact ceea ce speră ei: că vrei să sari Zidul şi să semnezi contractul cu ei.*

Mundy închide şi se aşază la masă cu capul între palme. Rosteşte teatral: „Iisuse, e groaznic”, dar, de fapt, acesta e adevărul. O iubeşte pe Kate. Şi îşi iubeşte familia în devenire.

„Fac asta pentru ca atât copilul nostru încă nenăscut, precum şi copiii nenăscuţi ai altora să poată dormi netulburaţi noaptea”, îşi spune el ca să se convingă.

Se culcă, dar nu doarme. Nici nu se aşteaptă la asta.

Ora cinci. Fruntea sus. Mai există speranţă pe undeva. Peste câteva ore, prima noastră balerină o să-şi azvârle tutuul din pătuc pentru că nu-i funcţionează uscătorul de păr.

* * *

Sasha a făcut rost pentru Mundy de o bicicletă de dimensiuni uriaşe, destinată poliţiştilor englezi, neagră şi cu un coş montat în faţă ghidonului. Pentru el, a găsit o versiune pentru copii a aceluiaşi model. Pedalează alături printre liniile de tramvai către o gară suburbană de la marginea oraşului. Sasha poartă bereta lui obişnuită, Mundy, un hanorac peste singurul lui costum bun, şi şi-a băgat manşetele pantalonilor pe sub şosete.

Ziua e frumoasă, oraşul, curajos şi ros de griji, şi gloria lui habsburgică se macină sub razele soarelui. Pe străzi se văd puţine maşini. Oamenii păşesc prudent, evitând să se privească unii pe alţii. Ajunşi în gară, cei doi prieteni iau un tren local care are doar trei vagoane. Sasha insistă să stea cu bicicletele în porţiunea rezervată conductorului. Paiele miros a bălegar de vite. Sasha a rămas cu bereta pe cap. Îşi desface nasturii de la jachetă şi-i arată un casetofon pe care-l ţine în buzunarul interior. Mundy dă afirmativ din cap, pentru a spune că a înţeles. Sasha se lansează în discuţii pe teme banale: despre Berlin, fete, vremurile de altădată, vechi prieteni. Trenul pare să oprească la fiecare stâlp. Pătrund mai adânc în peisajul rural. Casetofonul porneşte doar când discută. Ledul de funcţionare se stinge când rămân tăcuţi.

Ajunşi la un sat cu nume imposibil de pronunţat, îşi coboară bicicletele pe un peron. Mundy practic nu trebuie să facă niciun efort, în timp ce Sasha trebuie să pedaleze din răsputeri; aşa intră pe un drum denivelat, trec prin dreptul unor căruţe cu cai şi a unor câmpuri netede punctate de hambare vopsite în roşu. Arareori îi depăşeşte câte-o motocicletă sau un camion. Opresc pe marginea drumului, iar Sasha consultă o hartă. Un drumeag drept, marcat cu galben, seamănă cu o autostradă ce trece printre brazi înalţi. Merg în şir indian, Sasha, cu bereta lui, în frunte. Pătrund într-un luminiş pătat de câteva grote unde s-au făcut prospecţiuni miniere, năpădite acum de muşchi, buşteni tăiaţi la diferite dimensiuni şi unde se găseau acum ruinele unor clădiri din cărămidă. În briza uşoară se leagănă irişi mari. După ce descălecă, Sasha îşi plimbă bicicleta de colo-colo prin iarbă până găseşte o movilă care să-i convină, aşază vehiculul pe iarbă şi aşteaptă până ce Mundy procedează la fel. Băgând mâna în buzunarul interior, Sasha scoate casetofonul şi-l ţine în palmă. Discuţia pornită de el capătă un ton de nerăbdare şi de uşoară batjocură.

— Deci, Teddy, eşti mulţumit de soartă, spune el urmărind ledul care se aprinde imediat. Asta e o veste bună, recunosc. Te-ai ales cu o ipotecă, ai o soţie şi un mic burghez pe ţeavă, aşa că ne laşi pe noi să ducem revoluţia mai departe. Era o vreme când amândoi dispreţuiam asemenea oameni. Acum eşti unul dintre ei.

Mundy, actor începător, se prinde imediat care ar fi replica potrivită:

— Nu-i prea fericită descrierea pe care mi-o faci, Sasha, şi eşti convins că am dreptate! protestează el, aproape furios.

— Bun, atunci ce eşti? îl întreabă Sasha, fără să cedeze. Spune-mi ce eşti, domnule, nu ceea ce nu eşti!

— Sunt cel dintotdeauna, îi răspunde Mundy înfierbântat, iar banda înregistrează înainte. Nici mai mult, nici mai puţin. Ceea ce vezi nu e ceea ce obţii. Nici în cazul tău, nici în al meu. Nici măcar în cazul nenorocitului tău de Partid Comunist.

Asta e o piesă radiofonică. Lui Mundy, propriile replici îi sună ca nişte improvizaţii neinspirate, dar Sasha pare mulţumit de ele. Ledul s-a stins, banda s-a oprit, dar, ca măsură de precauţie, Sasha scoate caseta, îi dă drumul într-un buzunar şi pune casetofonul în altul. Abia după aceea îşi dă jos bereta, scoate un răcnet eliberator *Teddy!* şi-şi ridică braţele pentru o îmbrăţişare între „inegali”.

Etica „Şcolii de bune maniere” de la Edinburgh îi impune acum lui Mundy să-i adreseze o serie de întrebări de rutină agentului său de legătură, după care să rezolve problemele apărute, iar Mundy are întrebările gata pregătite în minte:

Care e legenda pentru această întâlnire?

Care e soluţia de rezervă dacă suntem întrerupţi?

Ai unele temeri imediate?

Când va fi următoarea noastră întâlnire?

Te simţi liniştit sau ai văzut oameni pe care-i recunoşti şi care te-au urmărit până aici?

Dar „Şcoala de bune maniere” se poate duce de-a dura. Monologul necenzurat al lui Sasha alungă cât acolo astfel de consideraţii banale. Priveşte atent dincolo de luminişul denivelat, către pinii albăstrui din depărtare, fără a vedea nimic. Pornite din revoltă şi din disperare, confesiunile şi revelaţiile lui capătă proporţii torenţiale.

* * *

— În lunile şi anii ce au trecut de la plecarea ta din Berlinul de Vest am pătruns într-o beznă totală. La ce bun să incendiezi câteva automobile sau să spargi geamuri? Mişcarea noastră a fost inspirată nu de voinţa claselor oprimate, ci de sentimentul de vinovăţie al celor care aveau de toate. În furtuna ce m-a cuprins, am analizat puţinele alternative pe care le aveam la dispoziţie. Potrivit scriitorilor anarhişti, conflictul mondial trebuie să conducă spre un haos creator. Dacă un astfel de haos este exploatat în mod inteligent, va rezulta o societate liberă. Dar când am privit în jur, am fost silit să recunosc că nu existau condiţiile prealabile ale haosului creator şi nici oameni care să îl exploateze inteligent. Haosul presupune o lipsă a puterii, şi totuşi puterea burgheză se întărea pretutindeni, la fel şi puterea militară a Americii, pentru care Germania de Vest devenise deja un arsenal şi un aliat dorit în războiul mondial ce părea inevitabil. Cât îi priveşte pe cei care ar fi putut exploata totul cu inteligenţă, aceştia erau prea ocupaţi să obţină profituri, să conducă maşini de lux şi să se slujească de portiţele pe care le deschiseserăm noi pentru ei. În aceeaşi perioadă, *Herr* Pastor a urcat în ierarhie, căpătând influenţa în rândul elitei fasciste din Schleswig-Holstein. De la politica promovată din amvon trecuse la politica votului pseudoliberal. S-a înscris în societăţi secrete de extremă dreapta şi a fost primit în câteva comitete masonice foarte exclusiviste. Se vorbea chiar de alegerea lui în Parlamentul de la Bonn. Succesul lui a aprins în mine ura faţă de fascism. Adoraţia lui faţă de „Dumnezeul bogăţiei”, de inspiraţie americană, m-a dus până în pragul nebuniei. Viitorul meu, dacă aveam să rămân în Germania stăpânită de America, devenea un deşert de compromisuri şi frustrări. „Dacă vrem să construim o lume mai bună decât asta, m-am întrebat eu, ce alegem, ce acţiuni sprijinim, cum zădărnicim marşul neîncetat al agresiunii imperialist-capitaliste?” Ştii că sunt urmărit de blestemul luteran. Convingerea fără acţiune nu are niciun sens pentru mine. Dar care convingere? Cum o identificăm? Cum putem şti că trebuie să ne lăsăm călăuziţi de ea? O găsim în

inimă sau în intelect? Şi ce se întâmplă dacă o descoperim într-un loc şi e absentă în celălalt? Mi-am dedicat mult timp analizând exemplul bunului meu amic Teddy. Tu ai devenit virtutea mea. Imaginează-ţi. La fel ca tine, nu aveam o convingere în care să cred conştient, dar dacă acţionam, atunci credinţa sigur avea să apară. După aceea, voi crede, fiindcă am acţionat. Pesemne că aşa se naşte credinţa, m-am gândit: prin acţiune, nu prin contemplaţie. Merita să încerc. Orice era de preferat stării de indecizie. Tu te-ai sacrificat pentru mine fără să te gândeşti la recompensă. Cei care mă curtează – l-ai întâlnit pe unul dintre ei – au fost îndeajuns de înţelepţi să mă abordeze în aceiaşi termeni. Nicio ispită nu m-ar fi convins. Dar oferă-mi un drum lung şi pietruit, la capătul căruia să lucească o luminiţă şi dă-mi şansa de a repara faptele ipocrite ale lui *Herr* Pastor şi probabil că-ţi voi da ascultare.

Sasha a coborât de pe moviliţă şi umblă agitat în jurul ei cu mersul lui ciudat, inconstant, păşind peste cadrele bicicletelor, gesticulând cu palmele desfăcute în timp ce vorbeşte lipindu-şi coatele de corp, de parcă nu ar avea loc să le ridice. Descrie întâlnirile secrete desfăşurate în apartamente din Berlinul de Vest, traversări pe furiş ale graniţei către case conspirative din Est şi weekenduri solitare petrecute în mansarda din Kreuzberg, unde se chinuieşte să ia marea hotărâre, iar foştii săi camarazi alunecă treptat spre cătuşele permanente din închisorile deschise ale materialismului.

— După multe zile şi nopţi de gândire şi analiză, şi cu ajutorul seducătorilor mei neobosiţi, care nu-s defel proşti, ca să nu mai vorbim de câteva sticle de votcă bună, redusesem dilema la două întrebări simple. Ţi le-am descris într-una dintre scrisorile mele. Prima întrebare: „Cine este supremul duşman de clasă?” Răspuns, fără nicio ezitare: „Imperialismul militar şi corporativ american”. A doua întrebare: „Cum ne putem opune în mod realist acestui inamic? Sperând ca inamicul să se distrugă pe sine, dar numai după ce a distrus lumea? Sau renunţând la obiecţiile pe care le avem faţă de anumite tendinţe negative ale comunismului internaţionalist şi aliindu-ne cu singura mare mişcare socialistă care, în ciuda lipsurilor ei, este capabilă să ne aducă victoria?” (Urmează o lungă tăcere, pe care Mundy nu se simte îndemnat să o întrerupă. Teoria, după cum chiar Sasha a remarcat, nu e specialitatea lui.) Ştii de ce mă cheamă Sasha?

— Nu.

— Fiindcă e prescurtarea în rusă de la Aleksander. Când *Herr* Pastor m-a adus în Vest, din motive de respectabilitate, a vrut să mă reboteze Alexander. Eu am refuzat. Păstrându-mi numele de Sasha, puteam să-mi demonstrez că-mi lăsasem inima în Est. Într-o noapte, după îndelungi discuţii avute cu aceşti corupători ai mei, am convenit să fac

aceeaşi demonstraţie cu picioarele.

— Profesorul?

— Unul dintre ei, confirmă Sasha.

— Profesor de ce?

— Corupţie, spune tăios Sasha.

— De ce te voiau atât de mult?

Întrebarea nu vine din partea lui Amory; acesta e Mundy, care vrea să ştie cum au ajuns amândoi aici.

— De ce prezinţi atâta importanţa? De ce să se ostenească atâta doar pentru Sasha?

— Crezi că eu nu i-am întrebat? spune el, cuprins din nou de deprimare. Îţi închipui că sunt chiar atât de vanitos să cred că duc lumea cu mine când trec o frontieră de doi bani? La început m-au măgulit. A câştiga de partea lor un intelect atât de măreţ ca al meu ar însemna o însemnată victorie morală pentru forţele progresiste. Am fost un cadru universitar vest-german fără şanse de a fi acceptat de o universitate mare. Nu însemnam o victorie pentru nimeni. După aceea, m-au acceptat să fiu părtaş la ceea ce descriau roşind drept un mic secret. Dezertarea mea ar zădărnici activităţile contrarevoluţionare ale lui *Herr* Pastor, care devenise tot mai influent, şi ale amicilor lui conspiratori din Schleswig-Holstein. Milioane de dolari americani se scurgeau prin intermediul bisericii în seifurile agitatorilor anticomunişti din nordul Germaniei. În ziarele locale, în radio şi-n televiziune se infiltraseră spioni şi provocatori capitalişti. Întoarcerea, de bunăvoie şi în văzul lumii, a singurului fiu al lui *Herr* Pastor le-ar da o lovitura sabotorilor imperialişti şi i-ar submina poziţia acestuia. Asta poate ar determina CIA să stopeze finanţarea în secret a unor elemente contrarevoluţionare din Germania de Vest. Nu-ţi ascund faptul că acest argument m-a convins mai mult decât oricare altul.

Se opreşte brusc şi-l ţintuieşte pe Mundy cu o privire imploratoare.

— Înţelegi că în afară de tine nu mai e nimeni pe pământ căruia să-i pot destăinui toate astea? Că restul, toţi, sunt duşmani ai bărbaţilor, ai femeilor – mincinoşi, trădători, informatori, oameni care trăiesc într-o duplicitate permanentă, ca mine?

— Da, cred că înţeleg.

* * *

— N-am fost atât de nătâng să mă aştept la o primire caldă din partea RDG. Familia mea comisese păcatul de a fugi de pe teritoriul Republicii. Seducătorii mei ştiau că nu eram comunist din convingere şi am anticipat – mă pregătiseră pentru asta – o perioadă umilitoare de reeducare. Doar timpul avea să arate dacă am vreun viitor sau nu.

În cel mai bun caz primeam un loc onorabil în marea luptă împotriva capitalismului. Şi, în cel mai rău caz, viaţă paşnică de felul celei trăite de Rousseau, probabil la o gospodărie agricolă colectivă. De ce râzi?

Mundy nu râde, dar şi-a îngăduit totuşi un surâs nevinovat, uitând vreme de o clipă că glumele care îl au ca subiect pe Sasha sunt de prost gust.

— Nu te văd mulgând vaci, de aceea. Nici măcar la o asemenea gospodărie.

— N-are importanţă. Ce contează este că, într-o criză de nebunie vinovată pe care o voi regreta tot restul vieţii, am luat metroul spre Friedrichstrasse şi, la recomandarea corupătorilor mei, m-am predat gărzilor est-germane de frontieră.

Nu mai vorbeşte. A sosit ora rugăciunii. Mâinile lui delicate s-au găsit una pe alta şi s-au împreunat sub bărbie. Privirea plină de devoţiune e îndreptată dincolo de luminiş, uşor spre cer.

— Nişte târfe, şopteşte el.

— Gărzile de frontieră?

— Fugarii. Noi, toţi. Cât suntem prospături, ne pasează de ici-colo şi ne folosesc. După ce se ştie totul despre noi şi am trecut de prima tinereţe, suntem aruncaţi la gunoi. După sosire, în primele săptămâni m-au cazat într-un apartament plăcut de la marginile oraşului Potsdam şi m-au supus unui interogatoriu amănunţit, dar nevinovat despre viaţa mea, despre amintirile din copilăria petrecută în Est şi despre întoarcerea lui *Herr* Pastor din Uniunea Sovietică, unde stătuse o vreme în puşcărie.

— Cine? Profesorul?

— El şi lacheii lui. La cererea lor, am întocmit o declaraţie pătimaşă menită să provoace maximă consternare printre fasciştii şi conspiratorii din cercul apropiaţilor lui *Herr* Pastor. Am simţit o mare satisfacţie ducând la bun sfârşit acea misiune. Am proclamat inutilitatea anarhismului în faţa realităţilor moderne, precum şi bucuria mea fără margini pentru că mă reîntorsesem la sânul RDG. „Anarhismul distruge, însă comunismul construieşte”, am scris eu. Era speranţa mea, chiar dacă nu şi convingerea mea la acea dată. Dar acţionasem. Credinţa avea să urmeze. Mi-am exprimat şi dispreţul faţă de acei membri ai mişcării luterane din Germania de Vest care, deşi se dădeau drept mesageri ai lui Hristos, acceptau banii lui Iuda de la stăpânii lor din America. Declaraţia mea, am fost asigurat, fusese difuzată peste tot în mijloacele de informare occidentale. Profesorul Wolfgang a mers chiar mai departe, susţinând că ea crease senzaţie în întreaga lume, deşi nu mi s-a arătat nicio dovadă în sprijinul acestei afirmaţii. Înainte de a trece graniţa, fusesem făcut să cred că imediat după sosirea mea în Berlinul de Est voi avea ocazia să ţin o conferinţă de presă internaţională. De asemenea, la solicitarea gazdelor mele, am

pozat pentru un fotograf şi am făcut toate eforturile să apar cât mai fericit şi împăcat cu situaţia, atât cât se putea. Mi-au făcut poze şi pe treptele din faţa casei din Leipzig, unde crescusem, pentru a se oferi dovezi concludente că fiul rătăcitor revenise la rădăcinile lui socialiste. Am aşteptat însă în zadar să particip la acea conferinţă de presă şi când l-am întrebat, în cursul uneia dintre rarele lui vizite la apartamentul meu, profesorul Wolfgang s-a arătat evaziv. „Conferinţele de presă trebuie să fie bine puse la punct şi adecvate momentului”, a zis el. Probabil că se pierduse momentul cel mai prielnic, însă declaraţia mea, împreună cu fotografiile, îşi realizaseră scopul. Am întrebat din nou: „Unde mi-a apărut declaraţia, vă rog? În *Spiegel? Stern? Welt? Tagesspiegel? Berliner Morgenpost?”* Mi-a răspuns scurt că nu studia dezinformarea reacţionară şi mi-a recomandat să fiu mai modest. I-am spus că ascultam zilnic ştirile transmise de posturile de radio din Germania de Vest şi din Berlin, ceea ce era adevărat, şi că nu auzisem nicio vorbă de trădarea mea. Mi-a răspuns că, dacă preferam să mă scufund în propaganda fascistă, era puţin probabil că voi reuşi să înţeleg în mod pozitiv marxism-leninismul. O săptămână mai apoi am fost transferat într-o tabără sigură, undeva la ţară, spre graniţa cu Polonia. Era un iad, parţial loc de refugiu pentru rătăcitori politici, parţial penitenciar, parţial centru de interogare. Dar întâi de toate era un loc unde te trimiteau pentru a fi uitat. Noi îi spuneam Hotelul Alb. Nu i-aş acorda multe stele de confort. Teddy, ai auzit de închisoarea est-germană denumită Submarinul?

— Nu, regret.

A încetat de mult să mai fie surprins de schimbările de temperament ale lui Sasha.

— Submarinul e un semn distinctiv al gulagului nostru est-german. Trei dintre tovarăşii mei găzduiţi la Hotelul Alb vorbeau cu entuziasm despre facilităţile de acolo. Numele lui oficial este închisoarea Hohenschönhausen din Berlinul de Est. A fost construită de poliţia secretă sovietică în 1945. Pentru a-i menţine în stare alertă pe deţinuţi, arhitectura prevede ca ei să stea în picioare, nu întinşi. Pentru păstrarea curăţeniei, celulele sunt inundate cu apă rece ca gheaţa până la pieptul deţinuţilor, iar pentru buna lor dispoziţie sunt difuzate prin sistemul de amplificare sunete pătrunzătoare, la diferite volume. Ai auzit de Boul Roşu?

Nu, Mundy n-a auzit nici de Boul Roşu.

— Boul Roşu este situat în vechiul oraş Halle. E închisoarea soră cu Submarinul. Misiunea ei este de a asigura o terapie constructivă pentru protestatarii politici şi pentru reînvierea conştiinţei lor partinice. Hotelul Alb din Prusia Orientală se lăuda cu câţiva dintre absolvenţii de acolo. Mi-amintesc de unul, un muzician. Conştiinţa îi fusese modificată atât de minuţios încât nici nu mai era în stare să ţină

lingura în mână pentru a se hrăni. Ai putea afirma că, după câteva luni petrecute la Hotelul Alb, până şi ultimele false iluzii privind caracterul paradisului democratic german îmi fuseseră extirpate cu forţa. Într-o zi, fără nicio explicaţie, mi s-a ordonat să-mi strâng lucrurile şi să mă prezint la camera de gardă. Recunosc, nu fusesem tot timpul un oaspete model. Izolarea mea inexplicabilă, existenţa mea lipsită de orizont şi poveştile de groază relatate de alţi deţinuţi nu-mi îmbunătăţiseră modul de comportare. Şi nici interogatoriile epuizante despre opiniile mele privind orice subiect – politică, filosofie, sex. Când l-am întrebat pe distinsul director de hotel unde aveam să fiu dus, el mi-a răspuns: „Într-un loc unde te vor învăţa să-ţi ţii închisă gura aceea păcătoasă.” Călătoria de cinci ore, într-o cuşcă din plasă de sârmă aşezată în spatele unei furgonete, nu m-a pregătit deloc pentru ceea ce mă aştepta.

A rămas cu privirea încremenită înainte, apoi, ca o marionetă căreia i se dă drumul sforilor, se prăbuşeşte moale alături de Mundy pe movila acoperită de iarbă.

— Teddy, ticălosule, şopteşte el. Hai să bem din whisky-ul acela, pentru numele lui Dumnezeu.

Mundy a uitat cu totul de băutură. Dezgropând din tainiţele hanoracului butelca metalică ce i-a aparţinut tatălui său, i-o întinde lui Sasha, apoi trage şi el o duşcă. Sasha îşi reia povestirea. Pe chip i s-a întipărit o expresie înspăimântătoare. Pare a se teme că va pierde respectul unui prieten.

* * *

— Profesorul Wolfgang are o grădină frumoasă, anunţă el.

Şi-a ridicat genunchii firavi şi îşi odihneşte antebraţele pe ei.

— Iar Potsdam e un oraş grozav. Ai văzut casele vechi, prusace, unde familia Hohenzollern îşi instala funcţionarii?

S-ar putea ca Mundy să le fi văzut, dar numai din goana autobuzului când au trecut dinspre Weimar, când interesul lui faţă de arhitectura secolului al XIX-lea era redus.

— Foarte mulţi trandafiri. Am stat în grădină. Mi-a oferit ceai, tort şi un pahar de Obstler foarte fin. Îşi cerea scuze că mă abandonase şi mă felicita pentru comportarea mea în circumstanţe atât de stresante. Mă descurcasem excelent în faţa anchetatorilor, mi-a comunicat. Îşi formaseră părerea despre sinceritatea mea. Cum le recomandasem celor care mă interogaseră de multe ori să se ducă dracului, îţi dai seama că mi-am pus întrebarea încotro bat toate astea. M-a întrebat dacă doream să fac baie după acea călătorie lungă. Am răspuns că, de vreme ce fusesem tratat ca un câine, era mai potrivit să mă arunc în baltă ca să mă spăl. A zis că aveam simţul umorului asemănător cu

acela al tatei. I-am răspuns că nu consideram asta un compliment, fiindcă *Herr* Pastor era un ticălos, iar eu nu-l văzusem niciodată râzând. „Ei, Sasha, nu l-ai înţeles. Consider că tatăl tău are un simţ deosebit al umorului, mi-a răspuns el. Numai că nu se exteriorizează. Cele mai bune glume din viaţă sunt cele la care putem râde când rămânem singuri. Nu crezi?" Nu prea. Nu ştiam la ce se referă şi i-am şi spus-o. Atunci m-a întrebat dacă mă gândisem vreodată să uit de cearta mea cu tata, fie şi numai de dragul mamei mele. I-am răspuns că un asemenea gând nu-mi trecuse niciodată prin minte, indiferent de împrejurări. Convingerea mea era că *Herr* Pastor nu merita afecţiunea filială. Dimpotrivă, am spus eu, el reprezenta tot ce era oportunist, reacţionar şi amoral din punct de vedere politic în societate. S-ar cuveni să adaug că, în momentele acelea, profesorul Wolfgang încetase să mă mai impresioneze din punct de vedere intelectual. Întrebându-l când anticipa el, potrivit credinţei sale marxiste, că statul german de Est va dispărea treptat pentru a-i face loc unui stat cu adevărat socialist, mi-a răspuns că, atâta vreme cât revoluţia socialistă e ameninţată de forţele reacţionare, o astfel de posibilitate era îndepărtată.

Sasha îşi trece o mână prin părul negru, tuns scurt, de parcă ar dori să se asigure că nu are bereta pe cap.

— Oricum, nu mai era subiectul de discuţie care să prezinte interes pentru mine. Era vorba acum de modul în care se purta. Mai precis, insinuarea – manifestata prin bunăvoinţa pe care el o revărsa asupra mea, prin vinul de Obstler, grădina şi caracterul politicos al conversaţiei – că într-un fel pe care-l simţeam, dar nu-l puteam defini, îi aparţineam de drept. Între noi exista o legătură, cunoscută doar lui. Ca o legătură de familie. Am mers până acolo încât am presupus că gazda mea avea manifestări homosexuale şi intenţiona să-şi îndrepte atenţia asupra mea. În acelaşi fel am interpretat şi misterioasa lui îngăduinţă faţă de *Herr* Pastor. Amestecându-se în sentimentele mele filiale, socoteam eu, se oferea, prin implicare, drept substitut de tată şi, în cele din urmă, drept protector şi amant. Bănuielile mele s-au dovedit eronate. Explicaţia intimităţii pe care o dovedea profesorul era mult mai înspăimântătoare.

Se opreşte. A rămas fără suflare sau i-a pierit curajul? Mundy nu îndrăzneşte să scoată nicio vorbă, dar pesemne că tăcerea lui îi aduce alinarea, fiindcă, treptat, Sasha îşi revine.

— Curând mi-a fost clar că *Herr* Pastor avea să devină singurul subiect al discuţiei noastre din grădină. În Hotelul Alb nu mă atinsesem de alcool, cu excepţia unei sticle de Château Moonshine, care era cât pe ce să mă ucidă. Acum profesorul mă răsfăţa cu Obstler de calitate şi, simultan, mă asalta cu întrebări insinuante despre *Herr* Pastor. Aş îndrăzni să spun că erau chiar respectuoase. A făcut aluzie

la *micile obiceiuri* ale tatălui meu. Tata obişnuia să bea? „De unde să ştiu?” am răspuns eu – doar nu-l văzusem de aproape douăzeci de ani. Îmi amintesc dacă vorbea acasă despre chestiuni politice? Aici, în RDG, înainte de a fugi, de exemplu? Sau după aceea, în Germania de Vest, când s-a întors de la cursul de îndoctrinare din America? Tata se certa cu sărmana mea mamă? A avut relaţii cu alte femei, s-a culcat cu soţiile colegilor lui? Lua droguri, mergea la bordel, paria la cursele de cai? De ce mă interoga Profesorul în felul acesta despre un tată pe care nu-l cunoşteam?

„Acum nu mai e vorba de *Herr* Pastor, remarcă Mundy. De tatăl meu. Sasha nu mai are unde să se ascundă. Trebuie să-şi vadă tatăl ca om, nu ca un concept.”

— S-a lăsat întunericul şi ne-am retras în casă. Decorul nu era chiar proletar: mobilier în stil imperial, picturi de valoare, tot ce era mai bun. „Un prost s-ar simţi jenat, a spus el. Nu există nicio vorbă în Manifestul Partidului Comunist care să le interzică puţin lux celor care îl merită. De ce numai diavolul să poarte costume bune?” În sufrageria care avea tavanul ornamentat, servitori docili ne-au servit pui prăjit şi vinuri occidentale. După ce aceştia s-au retras, Profesorul m-a dus în salon şi mi-a făcut semn să mă aşez alături de el pe canapea, ceea ce mi-a reînviat imediat temerile privind preferinţele lui sexuale. Mi-a explicat că avea să-mi spună un secret deosebit şi, deşi casa îi era verificată mereu pentru depistarea microfoanelor, personalul nu trebuie să audă niciun cuvânt din discuţia noastră. Mi-a mai spus că trebuie să ascult în deplină linişte şi să-mi păstrez comentariile până ce termină el de vorbit. Îţi voi reproduce exact cuvintele lui, fiindcă mi s-au imprimat în memorie.

Sasha închide ochii o clipă, ca şi cum s-ar pregăti pentru un salt în gol. Apoi reîncepe, vorbind exact ca Profesorul:

— „După cum ţi-ai dat seama şi singur, colegii mei din Securitatea statului au păreri împărţite referitor la modul în care ar trebui să te tratăm, ceea ce explica inconsecvenţele regretabile în ce priveşte tratamentul de care ai beneficiat. Ai devenit mingea pe care şi-o dispută două echipe şi, de aceea, personal, îţi cer iertare. Dar poţi fi convins că de acum înainte vei intra pe mâini sigure. Îţi voi adresa acum o anumită întrebare, deşi e retorică. Ce fel de tată preferi? Un *Wendehals,* un fals preot, un ipocrit corupt care convieţuieşte cu agitatori contrarevoluţionari sau un bărbat aşa de dăruit unui ideal, atât de ataşat marii cauze a revoluţiei şi înaltelor principii leniniste încât este pregătit să îndure chiar şi dispreţul propriului fiu? Sasha, răspunsul este evident, aşa că nu-i nevoie să-l dai. Acum îţi voi pune a doua întrebare. Dacă un astfel de om, din ziua încarcerării lui providenţiale în Uniunea Sovietică, a fost ales de organele de partid pentru o viaţă de sacrificiu suprem, şi dacă acum s-ar afla pe patul de

moarte departe, în spatele liniilor duşmane, ai dori, ca unic şi iubit fiu, să-i oferi consolare în ultimele ceasuri de viaţă sau l-ai lăsa la cheremul celor ale căror acţiuni conspirative s-a străduit din răsputeri toată viaţa să le zădărnicească?" Procedase bine interzicându-mi să vorbesc, fiindcă am rămas mut. Am rămas nemişcat. L-am privit lung. Am ascultat ca în transă când mi-a zis că îl cunoscuse şi îl iubise pe tatăl meu vreme de patruzeci de ani, că dorinţa cea mai mare a tatălui meu fusese să mă întorc în RDG şi să preiau spada lui atunci când nu va mai putea să o mânuiască.

Sasha se întrerupe. Îl priveşte pe Mundy cu ochi mari, parcă invitându-l să vorbească.

— *Patruzeci de ani,* repetă el nevenindu-i să creadă. Teddy, ştii ce înseamnă asta? *Se cunoşteau încă de pe vremea când erau amândoi nazişti de treabă.*

Vocea lui îşi recapătă forţa.

— Nu i-am declarat Profesorului că revenisem în RDG din dorinţa de a-mi distruge tatăl şi că, prin urmare, mă surprindea invitaţia de a-l venera. Probabil că, după intransigenţa dovedită de mine la Hotelul Alb, învăţasem să-mi ascund emoţiile. Nu am spus nimic nici când profesorul Wolfgang mi-a explicat că, deşi tata visase să moară în Republica Democrată, imperativele misiunii lui îi cereau să rămână în exil până la sfârşit.

Adoptă din nou glasul Profesorului:

— „Cea mai mare bucurie din viaţa iubitului tău tată a fost declaraţia ta prin care renunţai la anarhism şi îmbrăţişai Partidul Reînnoirii Sociale şi al Justiţiei."

Sasha pare să adoarmă o clipă, apoi se trezeşte cu o tresărire şi redevine Profesorul:

— „Nici nu se poate descrie încântarea lui când a văzut fotografia iubitului său fiu pe treptele vechii sale case. Când i-a fost arătată de către un intermediar de încredere, tatăl tău a fost profund mişcat. A fost dorinţa lui, dar şi a mea, să folosim prima ocazie pentru a te trece dincolo, ca să stai la căpătâiul lui şi să-i strângi mâna, însă ideea a fost respinsă cu părere de rău de către cele mai înalte autorităţi, din motive de securitate. Drept compromis, s-a convenit să ţi se comunice adevărul în privinţa vieţii lui, înainte ca el să moară, pentru a-i putea trimite o scrisoare prin care să-ţi exprimi sentimentele corespunzătoare. Vei adopta un ton conciliant şi umil, cerându-i iertare şi asigurându-l de respectul şi admiraţia ta pentru integritatea ideologică. Nimic altceva nu-i va face mai uşoară trecerea dincolo." Nici nu-mi aduc aminte cum am parcurs distanţa dintre salon şi pupitrul din biroul lui, unde mi-a pus la dispoziţie hârtie şi stilou. Mi se învârtea mintea de atâtea revelaţii care apăreau simultan. *Din ziua încarcerării lui în Uniunea Sovietică* – ştii ce au însemnat acele cuvinte

pentru mine? Că la sosirea în lagărul rusesc, tatăl meu a devenit imediat informator şi a obţinut astfel protecţia comisarilor politici, care l-au recrutat ca spion şi l-au pregătit pentru a fi folosit în viitor de Securitatea de Stat est-germană. Că la revenirea în RDG, când s-a stabilit ca preot la Leipzig, orice membru al turmei lui care avea orientări contrare politicii oficiale s-a simţit tentat să i se confeseze, fără a şti că el era un Iuda profesionist. Până în acel moment am crezut că descoperisem toată josnicia tatălui meu. Atunci mi-am dat seama că trăisem într-un fals paradis. Dacă a existat vreun moment în care am analizat la rece idioţia hotărârii de a-mi lega soarta de cauza comunismului, atunci acela a fost. Dacă dorinţa de a fi pedepsit se naşte într-un anumit moment, atunci acela a fost. Nu-mi aduc aminte ce cuvinte de adorare josnică am scris printre lacrimile secrete de furie şi ură. Ţin minte mâna Profesorului pe umărul meu drept consolare, în timp ce el mă informa că din acel moment eram purtătorul unui important secret de stat. Partidul, zicea el, avea prin urmare de ales între a mă retrimite la Hotelul Alb pe o perioadă nedefinită şi a-mi permite să pătrund printre colonadele Securităţii de Stat cu o funcţie măruntă, astfel încât activităţile mele să poată fi observate în orice clipă. Pe termen scurt, se accepta ideea că voi prezenta o însemnătate trecătoare ca autoritate în privinţa grupurilor maoiste şi anarhiste din Berlinul de Vest, grupuri ce începuseră a se dezintegra. În perspectivă, spera că voi aspira să devin un cekist de nădejde, dovedind calităţile tatălui meu de conspirator şi arătându-mă la fel de bun ca el. Aceasta era ambiţia Profesorului în ceea ce mă privea. Acela era modul de acţiune pe care, în calitate de prieten extrem de loial şi de om de legătură al tatălui meu, îl recomandase, în numele meu, iluştrilor lui tovarăşi, pe care îi şi convinsese în acest sens. „Acum totul depinde de tine, Sasha, mi-a zis, ca să le demonstrezi că am avut dreptate.” M-a asigurat că viitoarea mea carieră în Stasi va fi lungă şi anevoioasă şi că multe vor depinde de măsura în care aveam să-mi supun personalitatea mea temperamentală voinţei partidului. Ultimele lui cuvinte au fost cele mai veninoase: „Să ţii minte mereu, Sasha, că de azi înainte eşti copilul preferat al tovarăşului Profesor.”

* * *

Relatarea se încheie aici? Deocamdată, aşa se pare, fiindcă Sasha, aerian ca întotdeauna, s-a uitat la ceas şi, cu o exclamaţie, a sărit în picioare.

— Teddy. Trebuie să ne grăbim. Ceilalţi nu vor mai întârzia mult.

— Ca să facem ce?

Acum îi venise rândul lui Mundy să se rătăcească.

— Trebuie să te seduc. Să te atrag de partea cauzei păcii şi a

progresului. Nu imediat, ci după o propunere irezistibilă din partea mea şi o respingere nu prea categorică, venită din partea ta, a avansurilor mele. Iar în seara asta vei fi morocănos, s-a înţeles, da?

Da, astă-seară s-a stabilit să fiu morocănos. Şi te îmbeţi puţin, da?

Şi-o să mă îmbăt puţin, deşi nu chiar atât pe cât o să par.

Sasha scoate casetofonul din buzunar, apoi o casetă goală, pe care o flutură prin faţa lui Mundy, drept avertisment. Vâră caseta în locaşul ei, apasă butonul de pornire, repune casetofonul în buzunarul interior al jachetei, îşi pune bereta pe cap şi, o dată cu ea, capătă privirea încruntată şi impasibilă a activistului care îşi subordonează voinţei partidului personalitatea temperamentală. Vocea lui capătă tărie şi dobândeşte un ton doctoral.

— Teddy, te întreb deschis. Vrei să spui că ai întors spatele tuturor idealurilor pentru care am luptat împreună în Berlin? Că laşi revoluţia să-şi poarte singură de grijă? Ba chiar *subminând-o?* Adică eşti îndrăgostit de contul tău din bancă şi de frumoasa ta căsuţă şi ai trimis *la culcare* conştiinţa ta socială? Ai dreptate, atunci n-am putut schimba lumea! Eram nişte mucoşi, ne jucam de-a soldaţii revoluţiei. Dar ce-ar fi să te alături *adevăratei* revoluţii? Ţara ta a ajuns sub blestemul unui aţâţător la război cu tendinţe fasciste – *dar ţie nu-ţi pasă!* Ai ajuns lacheul plătit al unei maşini de propagandă antidemocratice *şi te doare undeva!* Ce-o să-i spui micului tău burghez când va creşte? *M-a durut undeva?* Teddy, avem nevoie de tine! Mi se face silă să văd, şi-au trecut deja două seri, cum flirtezi cu noi – acum ne arăţi o ţâţă, apoi o vârî înapoi sub cămaşă, după care ne-o arăţi pe cealaltă! Rânjind, când, de fapt, tu stai cu fundu-n două luntre!

Intensitatea vocii scade:

— Teddy, ştii ceva? Vrei să-ţi spun ceva drept dovadă de mare încredere, care să rămână doar între noi doi şi, eventual, „iepuri”? Nu ne mândrim cu asta. Înţelegem natura umană. Dacă este nevoie, suntem în stare să-i *plătim* pe oameni ca să asculte glasul conştiinţei lor politice.

* * *

Toată lumea este încântată de înfăţişarea englezului deşirat sosind călare pe o bicicletă de poliţist la poarta Ambasadei Britanice, îmbrăcat cu un costum de culoare închisă, cravată şi cleme de prins pantalonii. Iar Mundy, ca întotdeauna când i se cere, îşi joacă rolul până la capăt. Foloseşte soneria argintie de pe ghidon, se strecoară periculos printre maşini parcate şi în mişcare şi strigă: „Iertaţi-mă, doamnă” către o pereche de diplomaţi pe care este cât pe ce să-i doboare, îşi azvârle un braţ în aer ca şi cum ar vrea să suplimenteze procesul de frânare, apoi scoate o exclamaţie de căruţaş: „Ptrr, fata

mea!” când îşi opreşte bidiviul şi-şi ocupă locul în amestecătura de oaspeţi – funcţionari cehi, reprezentanţi culturali britanici, maeştri şi maestre de dans, organizatori şi artişti. Ducându-şi bicicleta de coarne către ghereta santinelei, flecăreşte cu cine se întâmplă să-i fie prin preajmă, iar când îi vine rândul să prezinte paşaportul şi invitaţia, face un tapaj exagerat când primeşte sugestia de a-şi lăsa bicicleta în stradă în loc să o ducă în curtea ambasadei.

— Nici nu mă gândesc, domnule! Bravii dumneavoastră cetăţeni ar şterpeli-o în mai puţin de cinci minute. Ce-ar fi s-o las în colţul acela?

Are noroc. Protestele lui au fost auzite de un funcţionar al ambasadei care, întâmplător, îşi face de lucru prin faţa pasajului acoperit cu prelată care duce către uşa principală a clădirii.

— Aveţi probleme? întreabă el cu un aer amabil, aruncând o privire către paşaportul lui Mundy.

E bărbatul cu faţa bucălată care s-a plâns că Mundy l-a scos din joc încă din prima fază.

— A, nu tocmai, domnule, spune Mundy cu emfază. Aş avea nevoie de un loc în care să-mi parchez bicicleta.

— A, o iau eu. O duc în spatele clădirii. Să înţeleg că vrei să mergi pe ea până acasă, nu?

— Bineînţeles, dacă nu mă îmbăt. Trebuie să-mi iau înapoi banii de garanţie.

— Bun, mă cauţi când te hotărăşti să pleci. Dacă sunt plecat fără adresă, cere să vorbeşti cu Giles. Ai avut ceva necazuri pe drum?

— Niciunul.

* * *

Se plimbă. Aşa cred că se simt prostituatele. Cine eşti, ce doreşti şi cât eşti dispus să dai? Se află în Praga, e noapte cu lună plină şi cer senin şi păşeşte pe o alee pietruită. E cherchelit, dar atât cât trebuie. Ar putea bea de două ori mai mult fără să se îmbete. A ameţit, dar din cauza povestirii lui Sasha, nu a alcoolului. Are aceeaşi senzaţie de imponderabilitate pe care a simţit-o la Berlin în noaptea de Crăciun, când Sasha i-a povestit pentru prima oară despre *Herr* Pastor. Simte ruşinea care îl cuprinde când se confruntă cu dureri pe care şi le poate doar imagina, nu împărtăşi. Merge în stilul lui Sasha, împingând câte un picior în faţă şi trăgând nesigur trupul după el. Mintea îi este pretutindeni, când alături de Kate, acasă, când alături de Sasha, la Hotelul Alb. Străzile sunt iluminate de lămpi din fier forjat. Şiruri întunecate de rufe întinse la uscat le trec pe deasupra capului. Casele ornamentate au un aspect neîngrijit, uşile încuiate şi ferestrele cu storurile trase. Tăcerea elocventă a oraşului îl acuză, atmosfera de revoltă suprimată e aproape palpabilă. În vreme ce noi, studenţii

curajoşi ai Berlinului, ridicam drapelele roşii deasupra acoperişurilor, voi, sărmani nenorociţi, le coborâţi pe ale voastre şi pentru toată osteneala voastră vă trezeaţi striviţi sub şenilele tancurilor sovietice.

„Oare sunt urmărit?” *În primul rând bănuieşti, apoi confirmi, după aceea te relaxezi.* „Sunt suficient de morocănos şi de amărât? Mă zbat să iau marea hotărâre, sunt furios pe Sasha că m-a băgat în situaţia asta?” El nici nu mai ştie ce şi cât să mimeze. Pesemne că se preface în totalitate. Ba poate că s-a prefăcut tot timpul. Are un dar înnăscut. Un dar înnăscut de a se da drept altul.

La recepţia de la ambasadă s-a purtat şi el firesc, fiind numai spirit. Consiliul Britanic ar trebui să se mândrească cu el, dar ştie că adevărul e altul. *Atunci îmi pare şi mie rău,* spune şefa de personal, zâna bună pe care n-a avut-o nicicând.

De la ambasadă, a pedalat triumfător pe bicicleta de poliţist până la hotel şi a lăsat-o undeva în faţă, pentru a fi recuperată de Sasha. Părea cumva diferită după ce Giles a extras ce conţinea – era cumva mai uşoară? Nu, dar eu m-am simţit mai uşurat. I-a telefonat din nou lui Kate din camera de hotel şi de data asta s-a descurcat mai bine, chiar dacă, rememorând cele spuse, sfârşitul de conversaţie suna ca o scrisoare trimisa acasă de un şcolar.

Draga mea, oraşul acesta e mai frumos decât îţi închipui… Aş vrea să fi fost lângă mine, draga mea… Nici nu mi-am imaginat că-mi place dansul atât de mult… Să-ţi spun ceva, mi-a venit o idee grozavă! – Asta în timp ce vorbea. Până atunci nu se gândise la aşa ceva. *Când ajung acasă, vreau să ne cumpărăm un abonament la Baletul Regal. Poate obţin o subvenţie de la Consiliu. La urma urmelor, e vina lor că am ajuns dependent de dans. A, şi încă ceva: cehii sunt nemaipomeniţi. Aşa se întâmplă întotdeauna, nu? Când oamenii trebuie să se descurce fără prea mulţi bani… Şi tu la fel, scumpo. Din inimă, serios… Şi copilul nostru. Somn uşor. Tschüss.*

Este urmărit. A bănuit, i s-a confirmat bănuiala, dar nu s-a relaxat. Pe partea cealaltă a străzii a recunoscut perechea de amanţi tomnatici care stăteau într-un colţ al barului seara trecută. În spatele lui, doi bărbaţi mici şi îndesaţi, cu pălării mototolite şi haine de ploaie se joacă cu el de-a v-aţi ascunselea la vreo treizeci de metri depărtare. Făcând uitate regulile deprinse la „Şcoala de bune maniere” din Edinburgh, se opreşte, se proţăpeşte în mijlocul trotuarului, răsucindu-se, şi duce palmele la gură răcnind din răsputeri către urmăritori:

— Nu-mi mai călcaţi pe urme! Lăsaţi-mă dracului în pace, cu toţii!

Vorbele îi sunt purtate de ecou de-a lungul străzii. Se deschid câteva ferestre, iar perdelele sunt trase discret în lături.

— Ştergeţi-o, piticaniilor! *Imediat!*

Apoi se trânteşte pe o bancă de pe vremea habsburgilor care se află la îndemână şi, în mod demonstrativ, îşi încrucişează braţele la piept.

— V-am spus ce să faceţi, acum să vă văd, executarea!

Sunetul paşilor s-a stins. Perechea de amorezi de pe celălalt trotuar a dispărut pe o stradă lăturalnică. Peste mai puţin de un minut, cei doi vor apărea din nou, prefăcându-se că sunt alţii. Să ne prefacem cu toţii că suntem altcineva, şi poate astfel descoperim cine suntem cu adevărat. În piaţă pătrunde un automobil mare, dar Mundy refuză să-l bage în seamă. Trece pe lângă el, opreşte, apoi se deplasează în marşarier. Bine şi aşa. A rămas cu braţele încrucişate. Stă cu bărbia în piept şi cu ochii plecaţi. Se gândeşte la copilul care are să vină, la noul lui roman, la concursul de dans de mâine. Se gândeşte la orice, numai la ceea ce-l frământă nu.

Automobilul a tras lângă el. Aude o portieră deschizându-se. Şi rămânând deschisă. Sunet de paşi care se apropie. Piaţa e în pantă, iar el e în partea de la deal, motiv pentru care persoana are de urcat puţin, apoi străbate o porţiune dreaptă, o platformă cu pietriş, după care se opreşte la mai puţin de un metru. Dar Mundy e prea sătul de toate, prea debusolat ca să mai ridice privirea.

Pantofi nemţeşti scumpi. Din piele de culoare cenuşie, cu bombeuri rotunjite. Pantaloni maro cu manşete. Bărbatul îşi aşază mâna pe umărul lui şi îl scutură uşor. Vocea pe care refuză să o recunoască i se adresează într-o germană elegantă.

— Ted. Tu eşti, Ted?

După o vreme, Mundy ridică încet capul şi vede o limuzină lungă parcată lângă trotuar, avându-l pe Lothar la volan; aflat pe bancheta din spate, Sasha îl priveşte cercetător. Mai înalţă puţin privirea şi vede trăsăturile elegante ale Profesorului cu părul argintiu, care îl măsoară din cap până-n picioare cu o grijă părintească.

— Ted. Prietenul meu drag. Sper că nu m-ai uitat. Wolfgang. Slavă Cerului că te-am găsit. Pari doborât. Am înţeles că ai avut o discuţie extrem de interesantă cu Sasha în această după-amiază. Nu e purtarea pe care o aşteptăm din partea unui discipol al marelui şi regretatului domn Mandelbaum. Ce-ar fi să mergem undeva să discutăm în tihnă despre Dumnezeu şi despre lume?

Mundy îi priveşte câteva clipe dând impresia că nu ştie unde se află. Treptat, se preface că s-a dezmeticit.

— Dar ce-ar fi să trimiţi acasă umbrele acelea? sugerează el şi rămâne aşezat, cu faţa îngropată între palme, până când, cu ajutorul lui Sasha, Profesorul îl ridică grijuliu în picioare şi-l îndrumă spre automobil.

Trădătorii sunt stele de operă, Edward. Au căderi nervoase, crize de conştiinţă şi dorinţe scandaloase. Orice Wolfgang de pe lumea asta ştie măcar atâta lucru. Dacă nu îi faci să transpire puţin, nu vor crede că a meritat să te cumpere.

* * *

Operaţiunea clasică pentru perioada războiului rece, aceea de recrutare a unui agent dublu, parcurge cu precauţie ultimii paşi. Iar dacă atragerea se desfăşoară dureros de încet, asta e din cauză că Ted Mundy, interpretând pe rând diverse roluri, se dovedeşte un maestru al amânării.

La conferinţa internaţională a egiptologilor de la Bucureşti, el scoate la iveală o mostră amăgitoare a unui fel de material pe care consideră că-l poate procura: un plan ultrasecret de a tulbura desfăşurarea Congresului Mondial al Sindicatelor, care urmează a se desfăşura la Varşovia – dar are el inimă să-şi înşele colegii? Cei care l-au racolat se grăbesc să-l liniştească. În serviciul adevăratei democraţii asemenea scrupule nu-şi au rostul.

La un târg de carte ţinut la Budapesta, el pune la dispoziţie un raport extrem de interesant, chiar dacă depăşit, privind modul în care presa din lumea a treia este dezinformată şi alimentată cu propagandă anticomunistă. Dar riscul asumat încă îl sperie. Va trebui să se mai gândească. Cei care îl curtează se întreabă cu voce tare dacă cincizeci de mii de dolari capitalişti l-ar ajuta în procesul de convingere.

La Festivalul cântecului şi al păcii de la Leningrad, exact în momentul în care Profesorul şi oamenii lui îndrăznesc să-şi închipuie că au prins în sfârşit peştele cel mare, Mundy face o scenă convingătoare, de mare artă, privind condiţiile propuse pentru remunerarea sa. Cum pot ei să-l asigure că, peste cinci ani, când se va prezenta la banca Julius Bär din Geneva şi va rosti cuvintele magice, casierul îi va da banii şi nu va chema poliţia? Detaliile definitive se stabilesc abia în cursul celor cinci zile cât durează un seminar internaţional al oncologilor, organizat la Sofia. O masă discretă, dar elegantă, servită în camera unui mare hotel ale cărui ferestre dau spre lacul Iskur marchează acest pas înainte.

Prefăcându-se bolnav faţă de Kate şi faţă de aşa-zişii lui şefi de la Consiliul Britanic, Mundy se lasă plimbat de la Sofia până în Berlinul de Est. În vila Profesorului, unde lui Sasha i s-a spus pentru prima oară că tatăl lui a spionat în slujba Stasi, cei prezenţi ridică paharul în cinstea noului şi sclipitorului agent plasat chiar în inima distrugătoarei maşini de propagandă britanică şi lângă recrutorul său, Sasha. Aşezaţi umăr la umăr la mijlocul mesei luminate cu lumânări, cei doi prieteni îl ascultă cu mândrie pe Profesor, care citeşte cu voce tare o telegramă de felicitare din partea superiorilor lui de la Moscova.

Triumful din afară este egalat de succesul înregistrat în patrie. I se pune la dispoziţie o casă cât se poate de sigură în Londra, în Bedford Square, la care se adaugă o echipă pregătită special pentru a duce la bun sfârşit misiunea de a prelucra materialul dublu alfa plus furnizat

de Sasha şi pentru a realiza materiale dezinformatoare inventive şi plauzibile – dar şi suficient de alarmante – pentru a potoli poftele paranoide ale superiorilor lui Mundy pentru cel puţin o sută de ani, deoarece ambele tabere ştiu că războiul rece nu se va încheia prea curând.

Cei în cunoştinţă de cauză, inclusiv Mundy, se obişnuiesc cu denumirea ce i se dă locuinţei lor – Fabrica de broboade – broboade fiind ceea ce ei îşi propun să tragă peste ochii celor din Stasi.

* * *

Dubla victorie are un efect aproape ciudat asupra lui Mundy. La vârsta de treizeci şi doi de ani, pseudoartistul, pseudoradicalul, pseudoratatul şi pseudo-orice altceva de care se acuză şi-a descoperit în cele din urmă forma de artă care să-i vină ca o mânuşă. Pe de alta parte, apar şi unele încurcături. Este bine cunoscută starea de încordare pe care o presupun două cariere de succes în sânul unei familii; iar stresul provocat de trei cariere încă nu se poate cuantifica – mai ales când una dintre ele se referă la misiuni ultrasecrete şi vitale pentru securitatea patriei, clasificate drept dublu alfa plus şi imposibil de discutat cu partenerul de viaţă.

CAPITOLUL NOUĂ

Kate se descurcă minunat.

La fel şi tânărul Jake, acum în vârstă de opt ani.

Jake e gălăgios şi necizelat şi, pentru a respecta tradiţia familială, nu seamănă cu niciunul din părinţi, fiind replica fidelă a bunicului Des: îndesat, direct, inimos, dar supărăcios şi nu prea înclinat spre eleganţă, subtilităţi. Spre deosebire de Mundy sau de Sasha, el nu a venit pe lume fără a fi dorit. După o copilărie vijelioasă, a terminat primul an de şcoală cu rezultate spectaculoase, spre uşurarea părinţilor, care începuseră să se teama că ar putea să aibă nevoie de îngrijire specială. Îngrijorarea cea mare e cum va trece hopul mutării la Doncaster, oraşul natal al lui Kate, unde, dacă vrea să aibă şanse să răstoarne preferinţa pentru conservatori a electoratului din circumscripţia în care candidează, ea trebuie să-şi afirme apartenenţa.

În ultimii ani, Kate a făcut progrese impresionante în ceea ce priveşte ambiţiile politice. Între politicienii în ascensiune ai Partidului Laburist, este caracterizată drept membru cu vederi moderne. Critica usturătoare adusă celor care au distrus St Pancras – O PROFESOARĂ CURAJOASĂ DENUNŢĂ „DUŞMANII INTERNI" AI PARTIDULUI, scrie *Hampstead & Highgate Express* – nu a scăpat atenţiei celor din conducere. Discursul său ambiţios ţinut când şi-a lansat candidatura pentru alegerile parlamentare în circumscripţia ei din Doncaster, Trent, lăudat pentru realismul nemilos, i-a adus aplauzele celor de orientare moderată. Şi deşi este distrusă că trebuie să-şi ia adio de la elevii şi colegii din Hampstead – fără a mai lua în consideraţie dezrădăcinarea lui Jake, mai ales după ce s-a mai liniştit şi el – partea bună e că şcoala secundară cel mai bine cotată din South Yorkshire doreşte să o angajeze şi, de asemenea, i se oferă şi o casă dacă acceptă slujba, iar pentru Jake au găsit o şcoală primară în apropiere şi un centru sportiv pentru copii, unde îşi poate consuma surplusul de energie.

Cu toate acestea, Ted este acela care, după cum susţine toată familia, a traversat întreaga situaţie ca un soldat disciplinat, potrivit caracterizării pe care a făcut-o Des. Fără sprijinul lui Mundy, Kate n-ar fi scăpat din capcană, e de părere Des, căruia îi plac persoanele pe care te poţi baza. El merge chiar mai departe, dând naştere unei glume de familie care nu prinde prea mult, deşi poate că Mundy ar dori-o.

— Să-ţi spun o poantă, iar după aceea o să beau în cinstea ei, îl avertizează el, în timp ce Mundy taie carnea de vită pentru masa de duminică, iar Jake se străduieşte să-i facă pe toţi să cânte „Ţăranul e pe câmp"{43} o dată cu el. Când Kate a noastră o să se instaleze în

reşedinţa de la numărul zece, lucru care sigur se va întâmpla, fără glumă – *Jake, ţine-ţi gura o clipă, te rog!,* iar când va fi asta, *Ted* o să facă o treabă mai grozavă decât face Denis Thatcher în zilele noastre – sau mai bine zis *nu* face. Ted *nu* va juca toată ziua golf şi *nu* va fi terminat cu baby-sitting-ul pe la ora patru, dacă nu cumva mai devreme – *o clipă, Jake, dragule!* – Ted al nostru, spre deosebire de acest Denis Pericol Public, va fi acolo unde-i este locul, alături de scumpa mea fiică, oferindu-i sprijin moral din toate punctele de vedere, exact – *gura, Jake!* – aşa cum a făcut Prinţul Albert pentru Regina Victoria. Kate, te rog să nu râzi, vorbesc cât se poate de serios. El o să fie *consortul* tău, sigur. Şi va fi cel mai bun consort care a existat vreodată. De aceea, beau în cinstea ta, Ted, fiule, şi Dumnezeu să te aibă în pază. Gata, Jake, hai să şi cântăm!

* * *

Mutarea la Doncaster creează complicaţii pentru întreaga familie, însă Kate şi Ted, ca doi oameni care au capul pe umeri, nu se vor lăsa copleşiţi de ele. După ce Jake a adormit la etaj, Kate expune elementele invariabile ale situaţiei. Ted a sărit de patruzeci de ani, aşa că dacă nu apare vreo slujbă la fel de bună sau, de preferat, ceva mai bun, ar fi o mare prostie să renunţe la pensie şi la perspectivele de promovare. Iar asta înseamnă a vedea lucrurile în lumina cea mai favorabilă, e de părere Kate.

— Fiindcă, serios, Ted, la vârsta şi situaţia ta – şi, plină de tact, lasă fraza neisprăvită, la fel cum a procedat şi în cuvântarea ei de mai devreme, pe tema „Căsătoria noastră şi lipsurile ei", între care pe primul loc se situează frecventele absenţe ale lui Mundy şi comportarea lui cel puţin bizară dinainte şi de după aceste plecări, ceea ce ar putea face alte soţii să ajungă la concluzia că are *alte interese,* dar, cum el jură că nu e cazul, ea lasă lucrurile să curgă de la sine.

Revenind la perspectivele carierei lui Ted sau mai curând la absenţa acestora, Kate conchide fără multe ocolişuri că el a ajuns la o situaţie staţionară în cadrul Consiliului Britanic. Aceasta misiune specială de reprezentant volant pentru Europa de Est ce i s-a încredinţat vreme de atâţia ani nu s-a dovedit a fi chiar drumul către glorie la care Ted s-ar fi aşteptat.

— Ca să nu mai lungim vorba, s-a transformat în ceva fără viitor, ca să nu-i spunem fundătură, continuă ea.

Iar faptul că acum cei de la Consiliu insistă să-l numească reprezentant volant *auxiliar* i se pare ieşit din comun. Ea nu poate decât să-şi imagineze că Ted şi-a ştirbit cumva reputaţia şi refuză să-i spună şi ei adevărul. Ori poate, la urma urmelor, cei de la Consiliu au

constatat că el nu are studii superioare. Ea ar vrea să le spună câteva vorbe de la obraz celor de la serviciul Personal care, potrivit lui Ted, îl privesc în prezent ca pe un străin.

— Iar tu, dragul meu, după cum ştim cu toţii, eşti *ultima* persoană care să-şi apere drepturile. Asta, adică faptul că nu eşti băţos, ţi se trage de la şcoala aceea de stat pe care ai urmat-o. Ei bine, în vremurile astea trebuie să fim *cu toţii* obraznici, fiindcă asta ne-a învăţat madam Thatcher.

În continuare, Kate îşi dedică mintea analitică posibilităţii ca Mundy să locuiască în Doncaster şi să facă naveta până la Londra. Din nefericire, şi ideea aceasta se împotmoleşte imediat. În afară de costul astronomic al abonamentului Doncaster – King's Cross, niciunul din ei nu-l văd pe Ted petrecând în tren patru ore pe zi, *ca să nu mai vorbim* de metrou – mai ales dacă Thatcher reuşeşte să-şi materializeze ameninţarea în ceea ce priveşte căile ferate. De asemenea, Kate va avea nevoie de o persoană din afară care să aibă grijă de Jake pentru ca ea să se poată ocupa de circumscripţia electorală. Agentul ei politic, şi ea mamă, i-a spus că sunt destule femei din Sri Lanka, asta dacă nimereşti una bună, dar totul costă.

— În orice caz, vorbind foarte raţional, dacă pui una peste alta weekendurile, sărbătorile naţionale *plus* concediul de odihnă – pe care, din întâmplare, Kate şi l-a terminat deja – asta înseamnă cam jumătate de an. Şi atunci să vedem lucrurile în lumina asta, de acord? Şi trebuie să ţinem seama că de când ai slujba actuală îţi petreci în străinătate nouă săptămâni pe an, graţie conferinţelor academice şi programelor de schimb de experienţă între studenţi care, din nu-ştiu-ce motiv *extraordinar,* ţi le-au pus în braţe pe lângă festivalurile culturale.

Asta îl face pe Mundy să se întrebe, şi nu pentru prima oară în ultimii ani, cine este de fapt Kate. Femeia pe care o are acum în faţă pare să nu semene defel cu cea după care tânjeşte când e departe de casă. N-a suferit o transformare, ci pur şi simplu a fost înlocuită de altă femeie. N-ar rămâne atât de surprins dacă ar fi vorba de cealaltă faţetă a ei. Pe de altă parte, crede că s-ar putea ca şi ea să gândească exact la fel despre el.

— Ceea ce ridică o altă întrebare, desigur: ne putem permite două case şi, ca urmare logică, ce facem cu cea din Estelle Road, mai ales dacă ţinem seama că piaţa locuinţelor, după ce a fost umflată în mod deliberat de băncile din City, este acum în cădere liberă? Am putea, de exemplu, să păstrăm casa, dar să închiriem cele două camere libere unor studenţi la Medicină, să zicem, sau unor asistente de la Royal Free Hospital? Tu ai putea rămâne în dormitorul mare, sufragerie şi bucătărie, iar restul închiriem.

Pe Mundy nu-l încântă ideea de a-şi adăuga şi slujba de

administrator la numeroasele roluri pe care le are în viaţa asta, dar nu scoate o vorbă. Convin să discute situaţia cu Des. Poate că transformarea mansardei ar rezolva problema. Numai că Mundy se simte obligat să-i ceară şi lui Amory părerea – acesta, împreună cu Profesorul, deţine pachetul majoritar de acţiuni la Mundy Incorporated.

* * *

Amory găseşte multe de spus în legătură cu ideea a două reşedinţe. Dacă există probleme financiare, cei din Londra l-ar putea ajuta. „Iar Londra îşi poate permite”, ar trebui să adauge el. În calitate de agent Stasi foarte apreciat, Mundy primeşte o sumă grasă, beneficii şi plăţi stimulative. Regulile meseriei cer totuşi ca el să predea superiorilor lui aceste sume, fiindcă remuneraţia lor este mai modestă, având în vedere că Londra, spre deosebire de Stasi, consideră că el acţionează din pură fidelitate pentru ţară. Conturile secrete şi poliţele de asigurare de viaţa plasate la băncile din City nu-l atrag deloc. Tot ce i se permite este doar un plic de culoare maro, primit lunar, care conţine, după cum se exprimă Amory, „bani de joacă”, deoarece o îmbunătăţire nefirească a stilului său de viaţă ar atrage curiozitatea nu numai a celor de la Securitatea Britanică, faţă de care serviciul lui Amory ţine să păstreze o distanţă respectuoasă, ci şi a lui Kate, contabilul familiei.

— Modalitatea perfectă de a nu amesteca plăcerile, Edward. După ce Jake se obişnuieşte, are să se liniştească sigur. Cum se descurcă la crichet?

— Bine. Chiar grozav.

— Şi care-i durerea?

— Lui Kate îi place să-şi desfăşoare campania din uşă în uşă în weekenduri, când alegătorii sunt acasă.

— Spune-i să o facă în cursul săptămânii, când nu eşti acolo, îl sfătuieşte Amory – pesemne că el chiar are o soţie care să-i dea ascultare.

* * *

Din senin, ruptura devine reală. Mundy închiriază o furgonetă, Des şi un prieten de-ai lui, pe nume Wilf, ajută la încărcarea ei cu piese de mobilier pe care Kate le-a marcat din vreme cu bucăţi de bandă adezivă de culoare roz. Cum el nu aprobă mutarea, Jake se baricadează în propria-i cameră şi azvârle pe fereastră obiectele dinăuntru, inclusiv pilota, păturile, brigada sa de pompieri de jucărie şi, final apoteotic, pătuţul pe care Des şi Mundy i-l pregătiseră pentru

când se va naşte.

Ţinându-l pe Jake în partea din spate a maşinii şi trebuind să asculte suduielile lui, sosesc la casa foarte nouă de la marginea oraşului Doncaster. Caracteristica dominantă a cartierului este o biserică din cărămidă roşie ce are clopotniţa separată de rest şi pe care Mundy o compară cu un spânzurat care se leagănă în ştreang. Casa care va fi de acum înainte căminul familiei candidatului seamănă cu o cutie cu acoperişul oranj, cu ferestre panoramice şi cu nişte pătrăţele de peluză în faţă şi în spate care îi amintesc de două morminte relativ recent închise. După două zile de despachetat, cu tot tărăboiul de rigoare, marcat de ţipetele copiilor din zonă care joacă crichet pe terenul comunităţii, şi după ce Mundy îşi pune în valoare întregul repertoriu vocal, fără a mai vorbi de mimarea încântării când trebuie să dea mâna cu vecinii şi alţi membri ai electoratului, conduce furgoneta înapoi la Londra şi-şi începe noua viaţă de oaspete săptămânal.

Dis-de-dimineaţă aleargă pe dealurile din apropiere şi încearcă să-şi şteargă din memorie dimineţile când o conducea pe Kate până la şcoală, precum şi serile când se amesteca printre mamele elevilor, ca să o aştepte, ieşirea ei de la ore, şi cutia cu nisip în care el şi Jake reconstituiseră bătălia de la Waterloo, şi colţul terenului de joacă, unde aruncau şi prindeau discul zburător sau rejucau partida Anglia-Pakistan până când Jake dădea clar de înţeles că îi prefera pe semenii lui simpli decât ceea ce Mundy putea să-i ofere.

Ieşirile de furie ale lui Jake sunt acuzatoare. Pare să se manifeste pentru toată familia: pentru Kate care, când se înfurie, se mulţumeşte să strângă din buze şi pentru Mundy, ale cărui încercări de apărare sunt glume ridicole şi hohote stângace de râs până când trece furtuna. Jake n-a moştenit niciuna dintre aceste tactici. Când i se sugerează să tacă, el urlă. Când se simte frustrat, nedumerit sau neglijat, urlă. Pentru Mundy, care îşi pierde răbdarea şi e disperat, mesajul lui Jake este fără echivoc: *Eşti un neisprăvit, tati. Ţi-am observat clovneriile, ţi-am ascultat cu atenţie scălâmbăielile vocale şi sunetele chinuite de păsărele. Îţi ştiu toată gama de expresii faciale mincinoase şi te-am citit până la capăt. Eşti un turist revoluţionar care a devenit spion capitalist şi nu-i niciun pic de sinceritate în tine, oricât ai fi tu de înalt. Dar pentru că vârsta mă împiedica să exprim aceste sentimente, urlu. Semnat, Jake.*

„Să vedem însă partea cea bună, îşi face Mundy curaj, braţul său drept ţâşnind, parcă de la sine, într-o încercare de-a ajunge la cer. Bine, bine, nu sunt chiar părintele ideal. Dar niciun soldat beţivan expulzat din India, iar Jake are o mamă adevărată, activă şi dornică de ascensiune, nu o aristocrată moartă care a devenit o cameristă oarecare de origine irlandeză. Nu-i vina mea că în mine trăiesc şase persoane diferite.”

* * *

La început, programul zilnic al lui Mundy decurge aproape la fel ca înainte. Toată dimineaţa stă sau umblă prin biroul lui de la Consiliul Britanic, desfăşurându-şi activitatea pe care lui Amory îi place s-o denumească „slujbă paravan”, dând câte-un telefon, semnând când şi când câte-un document referitor la politica de urmat şi purtându-se cu amabilitate la bufet, unde este privit ca un soi de pierde-vară. Amory i-a sugerat să manifeste, în cazul în care este provocat, o atitudine acrită, de contestare a autorităţii şi, în ciuda afabilităţii lui, Mundy îşi intră în rol fără mari dificultăţi: s-ar putea ca vechea revoltă rebelă să nu fie explozivă, dar graţie doamnei Thatcher, se găsesc destule motive ca nemulţumirea să fie alimentată permanent. Masa de prânz, care vine aproape întotdeauna ca o uşurare, înseamnă cu totul altceva. Dacă are noroc, activitatea lui de acoperire îi va impune să se lase invitat de vreun ataşat cultural de la o ambasadă a unei ţări de dincolo de Cortina de Fier, cineva despre care se poate considera că are şi alte însărcinări. În astfel de ocazii, Mundy adoptă o atitudine şi mai protestatară, bănuind, nu fără motiv, că vorbele lui vor ajunge şi la urechile Profesorului. Uneori, gazda sa se aventurează şi face propuneri mai directe, pe care Mundy le refuză politicos. Nu are cum să-i explice interlocutorului că e deja angajat de ambele părţi ce sunt separate de abisul ideologic.

După-amiezele sunt şi ele presărate de mese. În baza aranjamentelor secrete pe care le încheie serviciul lui Amory cu cei de la Personal, după-amiezele sunt dedicate, chipurile, unor întâlniri cu artişti şi cu reprezentanţii acestora. În realitate, de acest timp dispune Amory, dar viaţa lui Mundy este oricum dezordonată, astfel că se trezeşte deseori că îi rămân câteva ore în care nu are ce să facă. Pentru a şi le umple, până în prezent a frecventat Galeria Naţională, British Museum, Tate Galleries şi alte instituţii de prestigiu pentru a se autoeduca. În spiritul libertăţii mai mari de care dispune, acum atenţia îi este îndreptată spre cluburile de striptease care apar şi dispar precum ciupercile viu colorate pe păşunile fertile din Soho.

Nu desfrânarea îl împinge spre acele locuri. Îl atrage atmosfera de sanctuar, semănând cu aceea dintr-o biserică, devoţiunea mută a credincioşilor adunaţi acolo şi detaşarea dezinteresată a preoteselor care oficiază serviciul. Aşezat în semiîntunericul albăstrui din cauza fumului de ţigară, el rămâne la fel de suveran şi de neatins ca personajele pe care le observă. Nu simte deloc ruşine, mustrări de cuget, vinovăţie sau alte sentimente care s-ar cuveni să-l tulbure. „Merit asta. Mundy Doi trebuie să fie mândru de mine. Iar lumea din Doncaster nu are acces aici.”

Iar când se face ora patru – mai întâi trebuie să telefoneze de la un telefon public la un anumit număr – se îndreaptă, pe una dintre cele câteva rute stabilite, către Bedford Square, unde se află o serie de case cu piloni, ocupate de editori, societăţi de binefacere sau, în cazul celei de la numărul doisprezece, de Foreign Debenture Ownership Company Limited, care, din câte ştie el, nu deţine alte lucruri în afară de plăcuţa de alamă plasată la intrare.

După ce face o recunoaştere discretă a pieţei, căutând din ochi chipuri cunoscute sau suspecte – repetatele vizite întreprinse la „Şcoala de bune maniere" de la Edinburgh au făcut ca astfel de verificări să-i intre în sânge – descuie uşa cu propria cheie şi intră în cealaltă casă a lui – sau nu tocmai, fiindcă, odată pătruns înăuntru, trebuie să aştepte în faţa unei a doua uşi până când o fată simpatică pe nume Laura, pistruiată şi cu un zâmbet de cântăreaţă de cabaret, care poartă la un deget al mâinii drepte inelul cu sigiliu al tatălui ei, îi dă drumul să intre în încăperea cunoscută celor care o frecventează drept Fabrica de broboade.

* * *

Aici, în Bedford Square, numeroasele fragmente contradictorii ale lui Ted Mundy – actor, romancier, confesor, fiu al maiorului, inadaptat, visător şi duplicitar – se adună laolaltă în sfârşit, alcătuind un singur erou.

La Fabrica de broboade este primit cu respectul de care celelalte vieţi ale lui duc lipsă. Nici urmă de cuminţenia contemplativă de la clubul de striptease. Aici se naşte Mundy *erectus.*

Aici îi sunt înţelese adevăratele sentimente, iar talentele îi sunt apreciate la justa lor valoare.

Are cineva din lumea de afară idee, de exemplu, că Ted Mundy a devenit un expert în mânuirea aparatelor foto miniaturale, cu un procent de rateuri mai mic de nouă la sută în opt ani şi reuşind să facă practic mii de fotografii? Ei bine, cei de la Fabrica de broboade ştiu asta.

Orice operaţiune de dezinformare este o chestiune complicată, iar Mundy reprezintă punctul ei nodal, omul de sacrificiu, pilotul de cursă care poate plăti scump pentru orice piuliţă prost strânsă sau pentru jocul volanului.

Întâi, într-o catacombă secretă aflata tocmai în Whitehall, o confrerie de mandarini stabileşte ce secrete de stat depăşite pot fi divulgate fără nicio problemă sau modificate uşor pentru a induce în eroare. Acestora li se adaugă lista de „neadevăruri ispititoare" – informaţii false care, dacă sunt plasate cu succes, luate în serios şi contracarate, îl vor face pe inamic să-şi mobilizeze forţele într-o

direcţie greşită.

Membrii echipei de creaţie din Bedford Square, denumiţi îndeobşte „ţesători”, se apucă de treabă. Trebuie să falsifice dosare ultrasecrete, procese-verbale disparate, rapoarte interdepartamentale a căror simplă existenţă este suficientă pentru a declanşa paranoia inamicului. Mai sunt apoi discuţii indiscrete surprinse în bufete, camere de baie sau localuri din zona Trafalgar Square, unde complotiştilor le place să-şi înece amarul seara, la sfârşit de săptămână.

Dar cine sunt aceste puşlamale viclene, aceşti demolatori şi intriganţi perfizi ai lumii secrete de la Whitehall? Unde şi când se întrunesc pentru a-şi împlini treburile murdare, cine le sunt conducătorii? Din ce pătură socială provin, ce aptitudini au de etalat? Care le sunt poftele, rivalităţile, slăbiciunile? Şi cum se face că Mundy Doi, acest nemulţumit răzbunător, împiedicat să promoveze, care cutreieră pe coridoarele puterii, ajunge să aibă la îndemână documentele lor?

* * *

Teoretic, echipa îşi desfăşoară activitatea sub îndrumarea lui Amory, însă Mundy este steaua, forţa motoare, mai ales când umblă cu degetele înfipte în păr, răsucind idei pe toate părţile, retractându-le, probând tot ce pun la cale ca pe nişte haine. Fiindcă atunci când luminile se sting, toata lumea din casă ştie – începând cu Laura, care îi deschide uşa, continuând cu falsificatorii şi cu redactorii, care compun documentele pe care el, chipurile, le fură, şi cu tehnicienii din subsol, care îl ajută să fotografieze prada cu doza potrivită de stângăcie, şi încheind cu mesagerii care tot repetă scenariul împreună cu Mundy până în momentul în care acesta se îmbarcă în autobuzul care-l duce la aeroport – toţi ştiu ca Ted rămâne singur, Ted îşi va risca pielea dacă iese ceva anapoda, acelaşi Ted care şi-ar putea petrece următorii zece ani putrezind în vreo înspăimântătoare închisoare comunistă.

Şi Mundy ştie asta şi paralizează de spaimă. Este nevoie de toate calităţile lui Mundy Unu, monitor de şcoală animat de patriotism şi fiu de maior, fără a mai menţiona cele câteva pahare de tărie băute la barul din sala de aşteptare a aeroportului, înainte ca avionul să decoleze, pentru a-şi face curaj să se urce. Dacă însoţeşte vreo delegaţie, este înduioşător de recunoscător pentru protecţia pe care i-o oferă prezenţa ei; dacă nu, se perpeleşte singur.

Însă imediat ce ajunge în aer, lucrurile se schimbă. Temerile se topesc şi este cuprins de o senzaţie care seamănă cu un soi de pace binefăcătoare. Curând, Mundy Doi îi ia locul lui Mundy Unu. Anglia pe care o lasă în urmă devine inamicul său, iar când pătrunde prin culoarele sumbre ale aeroportului est-european care îl primeşte, se

amăgeşte cu atâta convingere că prefăcătoria s-a încheiat, încât aproape că-i vine să strângă în braţe pe apărătorii cu chipuri rigide ai frontierelor; acum poate respira liber, se simte, în sfârşit, printre prieteni de nădejde.

Ceea ce e adevărat. În ultima vreme, la aeroport îl aşteaptă chiar Sasha, fiindcă relaţia dintre ei este deja de notorietate. Iar dacă Mundy îşi face probleme că vreunul dintre compatrioţii săi ar putea să se mire de o asemenea amiciţie strânsă cu un funcţionar est-german, atunci Sasha sau masivul Lothar, sau intelectualul Horst organizează o reuniune mai discretă, într-un hotel sau casă cât se poate de sigură, închiriată pentru această ocazie. Asta nu are însă rolul de a submina prietenia apropiată la care cei doi câini cu un singur stăpân ţin mult.

Credincios instrucţiunilor primite de la Sasha, iar mai apoi aprobate de Amory, Mundy a refuzat încă din ziua recrutării de către Profesor să discute cu altcineva în afară de Sasha în persoană. Nu vrea, de exemplu, să colaboreze cu niciunul dintre numeroşii ofiţeri operativi detaşaţi la Ambasada Germaniei de Est de la Londra. Nu vrea cu niciun chip să se vânture prin faţa magazinului Harrods după căderea întunericului, aşteptând o maşină cu o anumită plăcuţă de înmatriculare care să încetinească, pentru ca el să vâre un pacheţel prin geamul întredeschis. Nu ţine să îngroape microfilme în vreun strat de flori din apropiere de Serpentine, sau să facă semne cu creta pe grilaje, sau să schimbe sacoşe de cumpărături cu vreo doamnă cu pălărie verde în timp ce stau la rând să cumpere peşte de la Waitrose. În cel mai rău caz, acest temperamental şi autoritar agent Stasi este dispus să îi predea materialele direct lui Sasha, de fiecare dată când îl întâlneşte – adică atunci, şi numai atunci când Consiliul Britanic găseşte de cuviinţă să-l trimită în vreo ţară est-europeană.

Prin urmare, doar Sasha este acela care, în primele ore emoţionante ale revenirii lui Mundy în sânul comunismului, primeşte recolta de microfilme ascunse în dispozitivul pus la dispoziţie de oamenii Profesorului la precedenta vizită – o cutie de pudră de talc, un tub cu pastă de dinţi, un aparat de radio cu tranzistori. Tot Sasha este cel care îl întreabă pe Mundy cum anume a reuşit să procure unele dintre cele mai spectaculoase materiale. Nicio deplasare nu este completă dacă cei doi prieteni nu pleacă într-o hoinăreală ca pe vremuri – o plimbare în doi prin pădure, o cursă cu bicicletele sau o masă în vreun han de ţară, fără martori indiscreţi. Iar Sasha, ca orice bun ofiţer de caz care este încântat de agentul lui, nu uită în astfel de ocazii să-i ofere un semn personal al recunoştinţei lui – nimic care să-l jignească, fireşte, ci poate un exemplar de colecţie al vreunui clasic al literaturii germane, pe care să-l adauge bibliotecii tot mai consistente de la Londra, sau o piesă de valoare din porţelan de Dresda, pe care poate a achiziţionat-o de la un târg de vechituri, sau o cutie de icre negre

ruseşti.

Doar rareori accepta Sasha, iar asta cu o neplăcere evidentă, să-şi ducă mielul cel preţios la Profesor pentru o inspecţie. De pildă, la o nouă cină interminabilă organizată la vila din Potsdam a Profesorului. Adresându-i-se lui Mundy – avându-l cu totul întâmplător pe Sasha alături – Profesorul expune amănuntele bătătoare la ochi ale spionajului în favoarea unei viziuni grandioase a relaţiilor mondiale.

— Ted, va veni ziua – iar voi doi veţi trăi să o apucaţi, vă asigur – când zidurile cetăţii capitaliste se vor dărâma dinăuntru.

Iar cum Profesorul îşi etalează cunoştinţele de engleză, Sasha nu-şi poate ascunde plictiseala.

— Societatea consumatoristă se va autodevora. Când producţia va scădea, iar industriile de servicii vor fi prea multe, putem vedea deja semnele clare ale prăbuşirii. Şi nu mă refer la un anumit Zid, aflat nu departe de aici! Glumă riscantă. Tu nu simţi, Ted, în propria patrie, că în vreme ce săracii pier de foame, iar bogătaşii se sufocă de propria lăcomie, roţile industriei se rotesc tot mai încet şi scrâşnit, gata să se oprească?

Nu prezintă importanţă ce răspunde Mundy la asemenea banalităţi. Ceea ce contează este cât de bine se prezintă la examenul oral care urmează, când se simte mult mai relaxat.

— Luna trecută ne-ai dat un raport foarte interesant, privind activităţile clandestine ale Comitetului de Propagandă Defăimătoare. Ne-a fascinat propunerea de a răspândi zvonuri privind izbucnirea unei epidemii de tifos în România, care să coincidă cu data Conferinţei Federaţiei Mondiale a Sindicatelor.

— Da, şi eu am fost încântat de ea, se destăinuieşte Mundy. Dar, băgare de seamă, e doar un document de lucru. Dacă Ministerul de Externe are vreo legătură cu asta, proiectul nu se va materializa.

— Şi cum anume ai procurat planul?

— L-am fotografiat.

Dacă se apucă să-ţi pună la îndoială integritatea – ceea ce se va întâmpla în mod periodic – ţine-ţi gura, l-a prevenit Amory cu multă vreme în urmă. Trădătorilor nu le place defel să fie bănuiţi de necinste. Nici tu nu faci excepţie de la regulă.

— Teddy, închipuie-ţi că ştiu asta. Nu ne sunt prea clare *circumstanţele* în care ai reuşit să-l fotografiezi.

— Stătea în tava cu documente a lui Mary Outhwaite.

— Mary Outhwaite, care e…

— Oficial, conduce departamentul care se ocupă de studenţii străini. În mod neoficial, conduce Grupul Special de Intervenţie, care serveşte drept paravan pentru Comitetul de Propagandă Defăimătoare.

„După cum ştii foarte bine”, aproape că adaugă el.

— Iar Mary are obiceiul să lase la voia întâmplării documente

ultrasecrete, preluate sub semnătură şi cu destinaţie precisă pentru ca oricine din alte departamente să treacă pe acolo pentru a le fotografia?

— Nu, răspunde tăios Mundy, burzuluindu-se la cuvântul *oricine.*

— Atunci căror circumstanţe datorăm acest triumf?

— Mary e îndrăgostită.

— Serios?

— Are fotografia lui pe birou.

— Mulţumesc, dar în poză apare doar jumătate din faţa lui. Pare un tip ispititor din câte am văzut. Probabil că nu e prea dotat intelectual.

„Individ *ispititor?* Cine naiba l-a învăţat engleza?" Mundy îşi imaginează un ciudat pedagog shakespearian închis undeva la şcoala de limbi străine a Stasi.

— O înşală, răspunde el. Am intrat la ea şi am găsit-o stând la birou şi plângând de să-i sece ochii nu alta.

— Sub ce pretext ai intrat în biroul ei?

— N-a fost *un pretext,* răspunde Mundy veninos. Mi-a cerut părerea dacă un istoric modern pe care l-am însoţit la Budapesta ar fi o persoană potrivită să facă parte din comitetele ei consultative. Când am văzut că plânge, am dat să ies, dar m-a chemat înăuntru. Şi-a azvârlit braţele în jurul meu şi a continuat să suspine. După ce s-a calmat, arăta răvăşită şi trebuia să se aranjeze puţin. Fiind funcţionar important, are propria anticameră şi baie, iar eu am insistat să o aştept până revine, s-o ajut în caz că are o nouă criză de plâns.

— Ce galant din partea ta.

— Am avut noroc.

Profesorul surâde cu gura până la urechi.

— Şi, aşa cum ar fi spus Napoleon, pentru că eşti norocos, ai devenit un bun ofiţer.

Şi, pentru a-şi întări spusele, scoate o cutiuţă, iar din ea o medalie ţipătoare şi îl declară erou al luptei pentru democraţie, clasa a II-a, care, întâmplător, este aproape echivalentul, în ierarhizarea eroilor, unei medalii ce i s-a conferit cu mai puţin de şase săptămâni mai devreme în cadrul unei ceremonii discrete din Bedford Square oficiate de un demnitar care nu era altul decât şeful lui Amory, cunoscut lui Mundy doar sub numele de Preotul, şi – din câte ştie el – a unei alte medalii înmânate cu o generaţie mai devreme unui curajos maior britanic pentru că a doborât douăzeci de călăreţi.

* * *

Acesta nu este singurul interogatoriu la care Mundy trebuie să reziste cu orice preţ, fie din partea Profesorului şi a subalternilor lui, fie a unui anume Orville J. Rourke – dacă nu are cumva şi un nume

fals, ar trebui să aibă.

Rourke e american, iar lumea nu-i spune Orville, ci Jay. A apărut la Bedford Square învăluit într-un nor de mister, chipurile detaşat de la Agenţia Centrală de Informaţii din Langley, Virginia.

— Atunci poate foarte bine să se şi întoarcă de unde a venit, ia foc Mundy când Amory îi spune vestea că de acum înainte Rourke i se alătura echipei.

— N-ai vrea să-mi explici de ce?

Mundy caută un motiv al indignării care l-a cuprins. Abia s-a întors dintr-o delegaţie epuizantă de la Kiev şi în fiinţa lui a rămas cam mult din Mundy Doi.

— Ce trebuie să-i spun lui Sasha despre asta?

— Nimic. Sunt destule lucruri pe care nu ţi le comunicăm, pentru binele tău, dar şi al nostru. Despre asta nu-i povesteşti lui Sasha. Doar nu şi-o fi închipuit vreodată că materialele lui nu sunt prezentate şi americanilor, dar nu e cazul să-i spui asta de-a dreptul.

— Şi care ar fi misiunea lui Rourke?

— Ofiţer de legătură. Cercetare. Reducerea cheltuielilor. De unde să ştiu? Vezi-ţi de treaba ta în continuare.

Bineînţeles că Rourke nu-i confirmă deloc aşteptările lui Mundy, care şi l-a închipuit un soi de robot, tuns periuţă în părţi şi la spate, cu o faţă amintind de un glonţ, ca toţi cei de la CIA. E de statură potrivită, politicos şi atrăgător, un celt cu părul neascultător. E puţin dominator, dând impresia de lentoare şi lene, manifestând un soi de curiozitate glumeaţă care te invită să te miri alături de el: „O, Doamne, *aşa* crezi?” murmură el cu pronunţia unui irlandez din Boston. „Da, recunosc, eşti tare. De ce nu vrei să-mi povesteşti şi mie?” Când descoperă că o femeie din echipă e pe jumătate franţuzoaică, vorbeşte cu ea în franceză fără să se împleticească. Se dovedeşte că ştie şi germană la fel de bine. Are o faţă lată şi cinstită, merge puţin cam neglijent, parcă pipăie terenul, ceea ce aduce ceva în plus purtării lui în general plăcute. Poartă costume croite la Dublin şi pantofi de la Harvard, fără bombeu şi tălpi groase şi grele. Se arată ciudat de mofturos când e vorba să-şi aşeze picioarele pe ceva. Spre dezgustul lui Mundy, a lucrat pentru Agenţie şi în Vietnam, o crimă pe care o mărturiseşte amuzat chiar de la prima lor întâlnire care are loc în biroul lui Amory.

— Ei bine, eu m-am opus acelui război şi încă nu mi-a trecut, afirmă Mundy cu emfază.

— Sigur, Ted, fiindcă *ai dreptate,* îl asigură Rourke, cu un zâmbet dezarmant. A fost mult mai grav decât v-aţi închipuit voi, ăştia paşnici. Am ucis tot ce a apărut în cale, apoi am negat până la Dumnezeu. S-au făcut lucruri atât de groaznice de-mi vine şi acum să vărs. Şi *de ce,* pentru numele lui Dumnezeu? Nimeni nu ne-a spus.

Parcă ar fi uitat cineva să ne spună când să ne oprim, aşa că am mers orbeşte înainte.

În faţa unei asemenea sincerităţi rămâi dezarmat: mai ales un om care trăieşte o viaţă solitară în minciună la Londra şi are o soţie şi un fiu doar în weekendul petrecut la Doncaster.

— Rourke vrea să iau masa cu el, îl informează el pe Amory, aproape aşteptându-se la un refuz. Invitaţia e fără precedent. Protocolul instaurat în sânul echipei şi interesele de protecţie impun ca doar Amory să aibă drept de a cina cu agentul său.

— Atunci du-te.

— Ce să înţeleg prin asta?

— El te-a invitat. Tu vrei să mergi. Ţi-a citit dosarul. Pesemne c-a citit toate dosarele noastre. N-are ce să scoată de la tine în plus faţă de ceea ce ştie deja. Mai descarcă-ţi şi tu sufletul, daca simţi nevoia.

Gelozie? Indiferenţă? Mundy n-are cum să afle.

Casa este în Eaton Place, fiind o reşedinţă atrăgătoare cu grajduri şi trei etaje. Nu apucă să apese butonul soneriei, că un majordom purtând un costum negru îi deschide uşa. Aflat într-o sufragerie lungă, absolut nouă, în stil georgian, care constituie căminul ideal al Americii coloniale, Rourke stă aplecat cu graţie deasupra unui cărucior metalic pentru băuturi. Înaintând spre el, Mundy aproape se împiedică în grosimea covorului.

Într-un colţ, un balansoar cu o pernă brodată. Pe pereţi, picturi despre cucerirea Vestului şi reproduceri după Andrew Wyeth{44}. Într-un dulap de colţ cu vitrină, o colecţie de obiecte din sidef şi fildeş sculptat din New England.

— Martini sec e bine? îl întreabă Rourke, fără să ridice capul.

— E perfect.

— Vrei să arunci o privire la harta aceea? S-ar părea că suntem oarecum vecini.

Un *Atlas* editat de revista *Times* stă pe reproducerea unui trepied pentru note muzicale. Stă deschis la Irlanda.

— Mergi spre sud-est. Vezi săgeata aceea mică?

— Am găsit-o.

— Acolo a văzut lumina regretata Nellie O’Connor, mama ta, în apropiere de munţii Mullaghareirk. Mergi o idee spre sud. Traversează râul Blackwater. La exact douăzeci şi cinci de kilometri în zbor întins de cioară, dacă şi ciorile din Irlanda sunt în stare de aşa ceva, lucru de care mă îndoiesc. Săgeata albă. Ai găsit-o?

Da. A găsit-o.

— Acolo s-a născut ilustrul meu tată. Orville Senior. La poalele munţilor Boggeragh a jucat prima dată pocher la vârsta de şapte ani. Să bem în sănătatea noastră.

Rourke îi întinde paharul cu Martini, iar Mundy face eforturi

supraomeneşti ca să alunge sentimentul de rudenie care i se sugerează. Sentimentul persistă, totuşi. Şi astfel se naşte o prietenie, chiar dacă destul de fragilă.

* * *

La fel ca Mundy, Rourke are timp la dispoziţie. În după-amiezele în care Mundy e liber, îşi face şi Rourke timp. Seara, când Mundy s-ar duce de obicei la cinematograf sau ar umbla prin localurile din Hampstead, Rourke, despărţit de soţia sa, care e avocat la Washington, şi având o fiică studentă la Yale, are toată libertatea să umble. Asemenea lui Mundy, lui Rourke îi plac plimbările. Petrecerea zilei între patru pereţi într-o zi frumoasă, se jură el, este o jignire adusă sufletului. Tot aşa socoteşte şi Mundy. Lui Rourke îi place Londra, chiar dacă are câteva rubedenii care ar fi încântate să facă oraşul praf şi pulbere. Şi Mundy are câteva astfel de rude pe care nu le-a cunoscut, dar presupune că intenţiile lor sunt similare. Majordomul care i-a deschis uşa joacă şi rolul de şofer. Îl cheamă Milton. Avându-l pe Milton la volan, cutreieră parcuri şi docuri, apoi zonele mai deocheate ale oraşului. Aduc un omagiu lui Karl Marx la Cimitirul Highgate, dar şi tovarăşilor lui, ale căror trupuri neînsufleţite au traversat globul pentru a fi înhumate alături de el. Mundy spune că Profesorul ar fi foarte mândru de asta. La fel şi domnul Mandelbaum – însă el nu mai poate spune nimic.

Discută câte în lună şi în stele, dar tema predilectă este viaţa şi amorurile lui Ted Mundy, începând din Murree şi până în Bedford Square. A trecut multă vreme de când Mundy nu s-a mai destăinuit unui necunoscut, dacă a făcut-o vreodată cu adevărat. Sfatul lui Amory a fost însă destul de limpede, aşa că el nu simte nevoia să i se mai spună o dată. Iar Rourke ştie să asculte, fără a emite judecăţi. Felul în care priveşte retrospectiv viaţa e molipsitor. Păşesc alături. Fără a se privi în ochi, francheţea se instaurează mai uşor. Nu scapă nici căsătoria lui Mundy, deşi el se autoacuză pentru orice fleac, se persecută pentru tot soiul de greşeli reale şi imaginate. Numele lui Sasha nu este adus deloc în discuţie. E „amicul nostru galez". Berlinul este „Cardiff". Germania de Est devine „Estul Ţării Galilor". Cel care ar surprinde întâmplător frânturi din discuţia lor s-ar îndepărta curând, plictisit. Cei doi sunt vulpoi bătrâni.

Când Rourke îşi pune rezistenţa fizică la încercare, vocea îi devine subţirică şi miloagă. Pantofii săi Harvard lovesc pavajul cu un plesnet vioi. Mundy se trezeşte ţinând pasul cu el. Rourke gesticulează mult cu braţele. La fel şi Mundy. Văzând perechea de lungani traversând Regent Park, făcându-şi semne unul către celălalt, s-ar putea presupune că sunt nişte fraţi excentrici care pun lumea la cale.

Cinele luate la Eaton Place au un alt fel de intimitate, dar la fel de molipsitoare. Obiceiul nu se schimbă deloc. „Casa mea este «curăţată» săptămânal, îl asigură Rourke pe Mundy, şi nu mă refer la menajeră.” După câteva pahare de Martini – Rourke le numeşte rânduri – ajung şi la amănunte concrete despre operaţiunea Sasha – Mundy.

— Hai, Teddy, vreau totul. De data asta nu ne mai învârtim în jurul cozii.

Rourke îşi alege o lovitură recentă, o pepită procurată de Sasha. Nu contează conţinutul acesteia, deoarece pe Rourke îl interesează strict latura tehnică. De exemplu, relaţiile RDG cu China, nimic ieşit din comun, însă de mare folos pentru mediile de informaţii.

— Mie-mi plac lucrurile clare de genul unu şi cu unu fac doi, Ted. Să urmam drumul marcat prin sistem, dacă nu te superi. Să auzim ce spune Sasha despre modul în care a pus mâna pe asta. Cu alte cuvinte, să urmărim această bucăţică de film privind relaţiile RDG cu China începând cu sediul Stasi şi până a ajuns la Bedford Square. Spune-mi ce modalitate de disimulare a folosit Sasha şi de unde a făcut rost de ea. Chiar are acces la secretele operative ale Stasi? *Chiar* poate intra acolo, strecoară o bucată de săpun pregătită dinainte şi vâră în ea un rolfilm nedevelopat fără ca nimeni să exclame: „Hei, ce faci acolo?” Iar apoi să refacem momentul când îi predă acelaşi rolfilm prietenului său, Teddy. Şi, în sfârşit, să refacem scena în care tu plasezi filmul omului lui Amory de la faţa locului. Sau – pentru că au fost situaţii în care predarea acoperită a materialelor s-a dovedit mai riscantă decât încercarea lui Ted de a strecura personal produsul din Ţara Răilor – să vedem ce se întâmplă când ajungi la graniţă.

Iar Mundy îşi sfărâmă creierul pentru a-i prezenta lui Rourke până şi cele mai neînsemnate amănunte. Poate doar din vanitate, dar are sentimentul că transmite cunoştinţe ce vor rămâne pentru posteritate. Nu-l are în faţă pe Profesor, care încearcă să-l încurce. E vorba de oameni tineri, care abia au intrat în acest joc şi care, într-o bună zi, vor descoperi relatări despre cuplul Sasha – Mundy, la data respectivă devenit de domeniu public, şi se vor minuna de strălucirea acţiunilor, de frumuseţea lor simplă. Iar Rourke nu este Profesorul. El poate controla atât fluxul, cât şi refluxul, în vreme ce Profesorul – slavă Cerului – poate controla doar refluxul.

— Ted.

Au luat cina împreună. Au ajuns la Calvados. Aceasta este băutura preferată a lui Rourke. Una dintre multele confruntări pe care le-a avut de-a lungul anilor cu unii contabili birocraţi de la Agenţie a fost când a dat cinci sute de dolari pentru o sticlă de Calvados vechi de optzeci de ani.

— A fost nemaipomenită, pe cuvântul meu! Ce să-i fi oferit bietului om? Apă minerală?

— Ai procedat corect, pronunţă sentenţios Mundy, ţinând paharul plin în dreptul gurii.

— Ted, când te aflai în Taos, în căutarea propriului suflet, îţi aduci aminte de vreun prieten de-al meu pe nume Luger? Bernie Luger, mai precis. Tablouri mari, pe diferite suporturi, viziuni ale apocalipsei, cânta la chitară.

Luger? Bernie? Cum să nu-şi amintească? Şi nu cu prea multă mândrie, dacă e cinstit faţă de sine, date fiind după-amiezile petrecute în pat cu Nita, în vreme ce Bernie stătea cocoţat pe scară, pregătit să intoxice Minnesota. Îşi revine însă. Nu exclamă şi nici nu roşeşte. E spion, instruit la Edinburgh, poate separa lucrurile.

— Bernie Luger, care se droga cu cocaină şi abandonase Universitatea Yale, rosteşte el rar, încă degustând băutura. Renunţase la dictatura burgheziei în favoarea unei jumătăţi de milion pe an din banii familiei. Cum să uiţi aşa ceva?

— La vreuna dintre petrecerile date de el ai fost?

— Sigur că da. Şi am supravieţuit ca să povestesc şi altora.

— Era implicat politic la Taos?

— Când îşi aducea aminte. Dacă nu era drogat sau prea deprimat.

— O luase razna? Devenise violent? *Comunist?*

— A, *nu tocmai* comunist, nu ca atare. Mai degrabă opus oricărei ideologii, aş spune. Dacă făceai o afirmaţie, Bernie o contesta imediat.

Mundy duce din nou mâna la gură, fiindcă are senzaţia trecătoare că poate îl trădează pe Bernie.

— Pe amica lui ai cunoscut-o? O cubaneză?

— Nita? Bineînţeles.

„Deci Nita îl interesează”, gândeşte Mundy.

— Şi ea era comunistă?

— Aşa presupun. Dar numai cu „c” mic, adaugă el.

— Îl iubea pe Fidel Castro?

— Probabil. Iubea mai toţi bărbaţii.

— Bernie sau Nita au încercat vreodată să te pună să *faci* ceva pentru ei? Să te întâlneşti cu cineva cunoscut lor, să transmiţi vreo scrisoare, să discuţi cu cineva când vei ajunge în Anglia? De ce râzi?

— M-am gândit că o să mă întrebi dacă mi-am făcut valiza.

Aşa se face că şi Rourke râde sănătos, în hohote, timp în care reumple şi paharele.

— Deci răspunsul e nu, corect? Nu le-ai făcut niciun serviciu? Nici mici comisioane. Mă simt uşurat.

Nu are încotro. Trebuie să întrebe:

— De ce? Au făcut ceva?

— A, încă n-au *făcut*. Dar vor face. Câte treizeci de ani fiecare pentru spionaj în favoarea sovieticilor. Slavă Cerului că n-au copii. Cel mai rău e pentru copii, întotdeauna.

Mundy îl urmăreşte pe Rourke cum zâmbeşte şi se joacă neîncetat cu paharul din faţa lui. În minte însă o revede pe Nita, întinsă alături de el în *hacienda,* dar şi pe Bernie, scund şi bărbos, aplecat deasupra ei şi lăudându-se cu ochi holbaţi că el s-a îmbarcat în trenul revoluţiei.

— Dar Bernie fantazează, reuşeşte el să protesteze. E-n stare să spună orice-i trece prin cap numai să se facă remarcat. Ce-ar putea ei şti ca să le fie de folos ruşilor? Trebuie să fii nebun să crezi tot ce afirmă el.

— A, n-au ajuns până acolo, am avut noi grijă de asta. Bernie a telefonat la consulatul sovietic din Miami, a dat un nume oarecare, a spus că are orientări procubaneze şi că ar dori să fie în slujba cauzei. Sovieticii nu l-au luat în serios. Noi, da. Cea mai amuzantă cacealma de care am auzit. Colaborarea a ţinut şase luni şi abia după aceea Bernie şi-a dat seama ca lucra pentru Unchiul Sam, nu pentru sovietici.

— Şi Nita ce rol are în toată afacerea?

Amintindu-şi, Rourke clatină din cap amuzat.

— Culegea informaţii pentru el. Era cu mult mai deşteaptă decât el. Majoritatea femeilor sunt mai bune.

Apoi trece nepăsător la următoarea întrebare.

— Ted.

— Da, Jay.

— Pot să-ţi mai pun o întrebare, după care mă poţi face bucăţi. Una *urâtă* de tot.

— Dacă trebuie…

— Ai urmat o şcoala de stat, adevărat?

— Nu am avut de ales.

— Băiat pierdut.

— Pe vremea aceea, da. Probabil.

— Fără părinţi.

— Nu tot timpul.

— Dar până la data la care ai ajuns în Berlin.

— Da.

— Deci avem un britanic, un german, ambii fără părinţi, chiar dacă Sasha vrea să-ţi fie, dar nu este. Amândoi băieţi rătăciţi, amândoi – nu ştiu – *mouvementé,* energici, avizi de viaţă. Ai adus vorba de Isherwood. Mi-a plăcut. Pot continua?

— Păi, te pot opri? (Ar dori deja să poată.)

— Şi vă simţiţi apropiaţi. Împreună creaţi o societate perfectă, împărtăşiţi aceleaşi vise. Împărtăşiţi un stil radical de viaţă. Aceeaşi cameră. Aceeaşi fată – stai, de acord, consecutiv, nu în acelaşi timp. Există o diferenţă şi trebuie să respectam adevărul. Dar, Ted, cu mâna pe Biblie, fără tabuuri, fără microfoane, ca de la bărbat la bărbat între zidurile astea inofensive, *chiar* vrei să spui că tu şi Sasha nu v-aţi

dăruit *unul altuia?*

— Nu s-a întâmplat, se scapă Mundy şi roşeşte. Nici pe departe. Nici nu s-a pus problema vreodată. Te satisface răspunsul?

Apoi duce din nou mâna la gură, pentru a-şi ascunde ruşinea.

* * *

— Ai avut o şedinţă interesantă cu Jay seara trecută? îl întreabă Amory în următoarea după-amiază.

— Da. A fost grozav.

— N-a afirmat că eşti o minunăţie de om?

— O dată.

— N-ai scos tot din tine?

— Ba da. Probabil. Vrea să merg la Glyndebourne cu el săptămâna viitoare. Chiar mă gândeam să obţin aprobarea ta.

— Ai fost vreodată acolo?

— Nu.

— Atunci ţi se oferă acum şansa, bine?

Însă nu mai ajunge să plece la Glyndebourne. Câteva zile mai târziu – după un sfârşit de săptămână chinuitor rezervat pentru a o convinge pe directoarea lui Jake a-i mai acorda o şansă câtă vreme Kate îşi desfăşoară activitatea de candidat parlamentar – Mundy revine la Bedford Square şi constată că biroul lui Rourke a dispărut, încăperea e pustie, iar uşa lăsată deschisă parcă în ideea de a se aerisi. Într-o sticlă de lapte din mijlocul podelei goale stă aprins un beţişor parfumat.

Vreme de mai bine de o lună, Amory refuză să facă vreo remarcă în legătură cu dispariţia lui Rourke. În sine, asta nu are nicio însemnătate. De-a lungul timpului, din echipă au dispărut şi alte persoane, tot fără nicio explicaţie. În cazul lui Rourke e vorba însă de altceva. Detaşat, politicos, uşor de abordat şi verificat în ceea ce priveşte problemele de securitate, i-a fost în ultimii ani, pe lângă Amory, o persoană apropiată, aproape confident.

— Şi-a terminat treaba şi a plecat. Asta e tot ce trebuie să ştii.

— Bine, dar *ce* treabă a avut? insistă Mundy, nedorind să renunţe. Putea să-şi ia măcar rămas-bun.

— Ai trecut, îi răspunde Amory fără nicio inflexiune în glas. Fii recunoscător şi ţine-ţi gura.

— Ce-am făcut?

— La recomandarea lui Orville J. Rourke, CIA a avut amabilitatea să decreteze că eşti un agent britanic fidel, dublu, dar nu triplu, iar Sasha, deşi german şi nebun, la fel.

Atunci, lucru aproape neobişnuit, se lasă cuprins de furie.

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai sta aşa de parcă ai fi un copil căruia i s-a furat căţeluşul flocos. A fost o întrebare legitimă. Şi-a

făcut bine treaba. Eşti imaculat.

„Atunci ce rost avea beţişorul parfumat?” se întreabă Mundy.

* * *

Între toţi aceşti Mundy mai este loc pentru încă unul? Din nefericire, răspunsul este că, de vreme ce uşa vieţii lui stă dată de perete, invitaţia de a intra rămâne valabilă pentru oricine, iar niciunul dintre cei care s-au simţit bine acolo nu este alungat.

Pe scenă urcă Ted Mundy, eroul de pe autostrada Helmstedt şi al Sicriului din oţel. Îl sperie atât de mult proporţiile pe care le capătă aceste versiuni despre sine, încât de fiecare dată se simte ca la deschiderea competiţiei de bowling de la Lord pentru şcolile de stat, numai că emoţiile sunt însutite.

Asta se poate explica destul de uşor. Uneori nici nu sunt suficiente festivaluri artistice, târguri de carte şi întruniri academice pentru a face faţă ritmului în care Sasha procură informaţii. Uneori, Sasha are câte o captură importantă în tolbă, iar circuitul cultural comunist nu poate organiza întruniri internaţionale care să-i satisfacă pe clienţii lui Amory de la Londra. Alteori, din prudenţă, Amory socoteşte că frecvenţa vizitelor în Est ale lui Mundy îi uşurează Profesorului prea mult situaţia şi că ar fi momentul ca Mundy să se îmbolnăvească, să se revolte, pentru că nici nu apucă bine să ajungă acasă, că trebuie să-şi facă din nou valiza sau să fie cedat altui departament, mai inofensiv, asta după o reorganizare a spionilor care se ocupă de lansarea zvonurilor.

Dar Sasha nu acceptă înlocuitori. Nu-l vrea decât pe Mundy, fie şi numai pentru câteva clipe, atât cât ar fi necesar pentru a transmite o cutie de chibrituri de la unul la celălalt. Sasha se pretinde câinele unui singur stăpân, dar, spre deosebire de Mundy, e mai aproape de acest concept. De aceea, la fiecare câteva luni, actorii trebuie să realizeze un tip total diferit de întâlnire. Aceste instrucţiuni vin de la Sasha, transmise prin intermediul ultimei recolte de microfilme, developate cu profesionalismul corespunzător de echipa lui Amory.

Aşa se face că Mundy se trezeşte la miez de noapte, purtând ochelari de vedere nocturnă şi croindu-şi drum printr-o porţiune mlăştinoasă a frontierei, care a fost lăsată fără patrule de grăniceri vreme de câteva ore spre folosul unui necunoscut agent Stasi din Germania de Vest care solicită o întâlnire cu revizorul său – de această situaţie profitând doar Sasha, pentru a o exploata spre propriul său folos.

Sau Mundy se transformă în soldat de rând pentru o zi, devenind în sfârşit fiu de militar, înfofolit într-o manta de infanterist şi călătorind în bena unui camion de o tonă şi jumătate ce face parte dintr-un

convoi de trupe britanice care se deplasează pe coridorul Helmstedt spre garnizoana din Berlin. Convoiul încetineşte, oblonul din spate se lasă jos şi, bătându-l uşor pe umăr, cineva îl atenţionează. Mascat de camioanele din spatele şi din faţa lui, îşi scoate mantaua şi, îmbrăcat ca orice muncitor est-german, sare din camion şi porneşte la fugă imediat ce atinge pământul – o adevărată tradiţie scoţiană. I se aruncă şi o bicicletă, apoi pedalează nebuneşte pe un drum desfundat până când, dintr-un adăpost pentru vite, vede clipind lumina unei lanterne. Cei doi se îmbrăţişează, iar Sasha îi predă pachetul. Lăsând bicicleta să-şi găsească alt stăpân, Mundy revine, urmând câteva poteci bine ascunse, şi aşteaptă într-un şanţ sosirea camionului, a automobilului sau a altui vehicul care, cu documente false şi un loc părăsit recent, îl va duce spre un loc sigur.

Însă Sicriul de oţel, camera 101, reprezintă de departe cea mai neplăcută experienţă – cel mai groaznic coşmar devenit realitate. La fel ca maiorul spre sfârşitul vieţii, pe Mundy îl îngrozesc spaţiile închise. Pesemne că spaima este pe măsura dimensiunilor lui. Urcarea în sicriu şi aşezarea cu faţa în jos, cu gura în dreptul găurilor de aerisire, în vreme ce oamenii lui Amory strâng şuruburile capacului, îi cer un curaj de care nu se credea în stare. Rămas cu ochii larg deschişi în bezna dinăuntru, în timp ce sicriul este fixat de podeaua unui vagon de cale ferată, îşi încredinţează Cerului sufletul de păcătos şi-şi aduce aminte de sfatul domnului Mandelbaum de a nu trăi în izolare. Şi, deşi există un buton de alertă şi de renunţare la acţiune şi trec doar câteva minute de foc până când vagonul traversează graniţa şi ajunge în triajul în care Sasha îl va aştepta cu o cheie pentru a desface şuruburile, îi este imposibil să nu simtă că trebuie să existe şi alte moduri în care şi-ar putea petrece o seară de vară din viaţa lui atât de ameţitoare.

CAPITOLUL ZECE

Cea de-a patruzeci şi noua misiune a lui Mundy dincolo de Cortina de Fier este marcată de o atmosferă de sărbătoare discretă, împărtăşită de toţi cei de la Bedford Square.

— Ted, încă o deplasare acolo şi ajungi să faci jumătate de tonă, îi spune dispecerul-şef Paul, în timp ce verifică pentru ultima oară buzunarele, valiza, portofelul şi agenda personală a lui Mundy în căutarea indiciului de coşmar care, descoperit, ar putea însemna sfârşitul unei activităţi de culegere de informaţii cotate la dublu alfa plus. Iar după aceea, nici n-o să mai vrei să auzi de noi, adevărat?

Ajuns la uşă, fetele îl sărută, iar Amory, ca de obicei, îl previne să-şi păzească fundul.

Este ora şase dimineaţa, iar ziua se anunţă frumoasă. Primăvara pluteşte în aer, la fel şi perestroika lui Gorbaciov. Dictaturile carnavaleşti din Europa de Est sunt grav ameninţate. În urmă cu câteva luni, aflat în vizită la New York, Gorbaciov a anunţat din proprie iniţiativă o masivă retragere de tancuri şi trupe şi a respins hotărât doctrina iniţiată de Brejnev privind intervenţia în treburile interne ale statelor-satelit. Vechile oligarhii, dă el de înţeles, să procedeze după cum doresc. Deşi în aparenţă relaţiile dintre Washington şi Imperiul Răului rămân la fel de reci, frământările de sub pojghiţa de gheaţă sunt suficient de puternice pentru a-i convinge pe optimişti că într-o buna zi, dacă nu generaţia noastră, atunci următoarea va asista la naşterea unei lumi mai sănătoase. Iar Mundy, pornind spre Gara Victoria, de unde va lua trenul către aeroport pentru a zbura la Gdansk, unde va participa la Conferinţa Internaţională a Arheologilor Medievalişti, este unul care speră în mai bine. „Probabil că eu şi Sasha am avut roluri importante, socoteşte el. Poate că am contribuit la acest dezgheţ. Amory susţine că aşa stau lucrurile, fiindcă n-ar fi normal să afirme contrariul."

Adevărat, Mundy simte emoţia obişnuită dinaintea decolării – dar când a scăpat de ea? Amory şi înţelepţii din Edinburgh nu-i permit niciodată să uite că în meseria aceasta cu cât activitatea se prelungeşte, cu atât cresc riscurile şi cu atât sunt mai multe de pierdut. Însă imediat ce începe să-şi compare soarta cu cea a lui Sasha – lucru pe care îl face de fiecare dată când porneşte în călătorie, dar îndeosebi în cazul celei de faţă – se vede pe sine drept un diletant răsfăţat, iar pe Sasha, un autentic agent.

„Cine îl instruieşte pe Sasha? se întreabă Mundy. Nimeni. Cine îl educă, cine îl dirijează? Nimeni. Cine îi asigură spatele când fură fotografii? Nimeni." Umbra degetelor, tremurătura aparatului foto şi focalizarea alături pot apărea în focul bătăliei, în timp ce Sasha

aşteaptă zgomotul de paşi pe coridor – nu e exclus să urmeze chiar şi un glonţ în ceafă.

Şi când se gândeşte la nenumăratele informaţii pe care le-a pus la dispoziţie, numai realizări aproape imposibile! „Cum Dumnezeu a ajuns ceea ce este? Cum se poate ca un copil şchiop din Germania de Est, care a devenit anarhist vest-german, să traverseze înapoi graniţa, transformându-se într-un furnizor de informaţii extraordinare, vitale pentru securitatea naţională – a lor, dar şi a noastră – şi toate, doar într-un interval de câţiva ani?”

De acord, graţie lui *Herr* Pastor, Profesorul l-a adoptat drept fiu preferat şi din dragoste faţă de tatăl lui i-a oferit o şansă nesperată în meseria tradiţională a familiei. Dar asta nu include dreptul neîngrădit de a umbla prin arhivele Stasi după cum îl taie capul, alegând cu precădere ceea ce considera el că le-ar aduce cele mai mare daune patronilor lui.

* * *

Delegaţia britanică de medievalişti pe care trebuie să-i însoţească va călători separat până la Gdansk. Mundy îi va aştepta mâine la aeroport. În timp ce-şi soarbe cocteilul Bloody Mary în sala de aşteptare pentru plecări sau aşezat în avionul pe jumătate gol şi privind pe fereastră la masa opacă a norilor, pune laolaltă atâta cât ştie din drumul de pelerin al lui Sasha în ultimul deceniu. E departe de a avea o imagine cât de cât completă. Sasha nu reacţionează prea elegant când este luat la întrebări în legătură cu modul în care procură informaţiile. Pesemne că iritarea lui evidentă trădează un vag sentiment de ruşine.

La început a fost furia. Sasha recunoaşte măcar atâta lucru.

Iar sursa furiei lui Sasha a fost revelaţia că fusese ademenit peste graniţă sub un fals pretext şi că îşi urâse tatăl în mod nejustificat.

Iar după furie, ură.

Ura faţă de birocraţia urât mirositoare şi lipsită de inimă care, prin dimensiuni şi pondere, îi lăsa şi fără ultima suflare pe cetăţeni, iar asta în numele democraţiei.

Ura faţă de statul poliţienesc ce poza drept leagăn al libertăţii. Faţă de slugărnicia dezgustătoare în relaţiile cu Moscova.

Şi, mai presus de toate, faţă de trădarea sistematică şi totală a sacrului vis socialist.

O dată cu furia şi ura s-a născut şi viclenia. Sasha era deţinut într-un stat burghezo-fascist care se dădea drept paradis al muncitorilor. Pentru a-i înfrânge pe temnicerii săi, avea să apeleze la propriile lor arme. Va juca necinstit, va minţi şi se va ploconi. Pentru a lovi chiar izvorul puterii nelegitime, va fura ceea ce inamicul iubeşte cel mai

mult: secretele.

La început, planul lui era modest.

Va sluji drept martor.

Le va şterpeli secretele şi le va transforma într-o arhivă pentru posteritate.

Lucrând eminamente singur, se va asigura că minciunile, înşelătoriile şi ipocrizia, făptuite pretutindeni în jurul lui de către naziştii în cămăşi roşii, nu vor putea fi ascunse de ochii generaţiilor următoare.

Asta era tot. Singurii beneficiari ai strădaniilor lui vor fi istoricii germani din viitor. La atât se mărginea ambiţia lui.

Singura problemă era modul în care să pună mâna pe acele informaţii. Pentru a se instrui, a făcut rost de publicaţiile de uz intern ale Stasi şi a studiat o serie de autorităţi în ceea ce priveşte lupta de gherilă. *Să te laşi dus de curentul general urmat de inamic… să te ascunzi între ostaşii lui de rând… să foloseşti propria lui inerţie pentru a-l doborî.*

După încarcerarea la Hotelul Alb, Sasha a petrecut câteva săptămâni nesperate de recuperare, lenevind în casa din Potsdam a Profesorului, plimbând câinii alsacieni ai acestuia prin Parcul Poporului, plivind rondurile de flori din grădina Profesorului sau făcând pe şoferul soţiei lui când aceasta mergea la cumpărături. Fiindcă, bineînţeles, Profesorul, care nu era totuşi homosexual, avea o soţie, un adevărat balaur de soţie, al cărei unic merit era, în opinia lui Sasha, că îşi detesta temeinic soţul.

Nici măcar ea nu reuşea să-l împiedice pe Profesor a-şi exercita rolul, asumat din proprie iniţiativă, de patron al lui Sasha, oferindu-i deopotrivă putere şi protecţie. Dacă Sasha promitea să se poarte ca un adevărat tovarăş – potrivit cuvintelor Profesorului – şi îşi ţinea gura, respectându-i în orice împrejurare pe toţi proteguitorii suspuşi ai statului, Profesorul se angaja să îi îndrume paşii spre lumină. Pentru că el – iar aceasta era o idee pe care o repeta neobosit – îl iubise pe tatăl lui Sasha ca pe un frate şi nu fusese binecuvântat de Cer cu un fiu.

Prin urmare, Sasha a scrâşnit din dinţi şi a acceptat. S-a purtat frumos. În afară de cea a Profesorului, a dus la cumpărături şi alte soţii. Le-a cărat sacoşele până în apartamente, ba uneori chiar până în dormitorul lor. Sasha nu se laudă niciodată cu vreo cucerire de-a lui. Cuvântul lui de ordine era discreţia. Însă, ca un mire de împrumut, îşi ţinea batista la gură şi nu-şi striga repulsia. În Paradisul Poporului, tăcerea complice conta enorm.

— Măcar ţi-a făcut puţină plăcere sau o făceai pur şi simplu din obligaţie? îl întreabă Mundy, în vreme ce se plimbă amândoi printr-un parc din Leningrad.

Sasha îl repede plin de furie:

— Teddy, mergi, te rog, în docurile din Smolnîi, explodează el, azvârlindu-şi un braţ spre vălmăşagul posomorât şi cenuşiu al macaralelor şi al catargelor de vase. Ia-ţi o târfă de zece ruble şi întreab-o pe ea dacă o face de plăcere sau doar pentru bani.

Sub auspiciile Profesorului, Sasha, fiul preferat, a căpătat o garsonieră minusculă şi a fost primit pe postul cel mai de jos al ierarhiei Stasi. La încheierea stagiului de pregătire a ajuns să stăpânească, atât cât îi îngăduia trupul diform, mersul tipic al activistului de partid. Acestuia i s-a adăugat expresia oficială a activistului – privirea oarbă, executată cu bărbia ridicată, spre pavaj, la cincisprezece paşi înaintea sa. A adoptat această privire în timp ce împingea căruciorul de servit cafea pe coridoarele dezinfectate ale imperiului pardosit cu linoleum al Profesorului şi aşeza ceşti din porţelan pe birourile protectorilor statului, care erau prea absorbiţi de propria măreţie pentru a se sinchisi să-i confirme existenţa.

Şi doar întâmplător, când deschidea portiera unei limuzine pentru vreun mare proteguitor sau când livra un pachet la vila somptuoasă a vreunui tovarăş, simţea câte o strângere de mână a cuiva care murmura pe un ton de confesiune:

— Bun venit acasă, Sasha. Tatăl tău a fost un bărbat deosebit.

Asemenea cuvinte îi sunau ca o mângâiere. Ele îi confirmau că devenise unul de-ai lor şi reaprindeau vâlvătaia furiei lui ascunse.

* * *

Avansase Sasha în cadrul Stasi? se întrebase Mundy mereu. Iar dacă da, până la ce grad sau funcţie ajunsese?

E o întrebare pe care Sasha, după toţi aceşti ani, o ignoră cu o doză de iritare. Iar când analiştii din Londra sapă periodic prin ordinele de luptă emise de Stasi pentru a-l găsi printre combatanţi, numele lui nu apare nici între cele ale distinşilor şefi de secţii, nici printre cele modeste, de arhivişti sau simpli funcţionari.

— Teddy, aş spune că promovarea se face invers proporţional faţă de cunoştinţe, susţine el cu un aer doctoral. Majordomul ştie mai multe decât stăpânul conacului. Iar stăpânul castelului ştie mai multe decât Regina. Eu ştiu mai multe decât toţi ăştia luaţi împreună.

Sasha nu avansează, ci se infiltrează adânc, aceasta fiind probabil calea cea mai sigură pentru un spion. Cum scopul lui nu este dobândirea puterii, ci cunoaşterea, se străduieşte sistematic să dobândească răspunderi înrobitoare, chei, coduri, combinaţii şi acces la soţii ale protectorilor. Puse laolaltă, acestea alcătuiesc regatul trădătorului. Sasha face în lumea reală ceea ce Mundy doar mimează că face în lumea virtuală.

Trebuie găsit un spaţiu sigur pentru a depozita dosare trecute în

rezervă, dar nu sunt încă declarate defuncte? *Desigur, tovarăşe consilier, ordonaţi, tovarăşe consilier, trei sacoşe pline, tovarăşe consilier!*

Trebuie aplicat fără întârziere un program de distrugere a unor materiale delicate de care ar fi fost bine să se debaraseze de mult? *Nicio problemă, tovarăşe consilier! Sasha renunţă la liberul de la sfârşit de săptămână, astfel ca protectorii statului, împovăraţi de răspunderi mai grele decât ale lui, să se bucure de o binemeritată odihnă.*

Doamna Oberst aşteaptă un oaspete important de la Moscova şi nu are cine să-i tundă gazonul din spatele casei? *Iarba doamnei Oberst va fi cosită neîntârziat. Sasha, sclav neobosit, apare fercheş şi strălucitor în pragul ei cu o maşină de tuns iarba.*

„Şi totuşi, cum de se poate întâmpla aşa ceva, în ciuda existenţei unui sistem al Securităţii de Stat atât de puternic şi de vigilent precum Stasi? se întreabă Mundy mereu de-a lungul anilor. Oare Stasi nu reprezintă un model al legendarei eficiente prusace, de tipul celei care justifică orice rulment, ciot de creion sau dinte din aur?”

La îndemnurile repetate ale Londrei, etern suferindul Mundy i-a adresat întrebarea lui Sasha în zeci de moduri şi a primit întotdeauna acelaşi răspuns: într-o birocraţie-mamut, obsedată de păstrarea secretelor, crăpăturile sunt observate cel mai bine de cei care, în loc să privească de sus în jos, rămân la bază şi privesc în sus.

* * *

Infiltrarea lui Sasha a produs curând rezultate neaşteptate. Unul dintre primele a fost un vechi seif, încuiat şi, după toate aparenţele, scos din uz, care stătea în anticamera biroului prim-secretarei Profesorului, o supraponderală fără pereche şi cucerire de-a lui Sasha. Singurul rol vizibil al acelui seif era de suport pentru o vază cu flori artificiale cu care ea îşi înfrumuseţase ambianţa sărăcăcioasă. Secretara spusese că seiful stătea nefolosit de multă vreme şi, când Sasha a izbit dinadins căruciorul de cafea de el, a sunat convingător a gol. Într-o seară, efectuând o percheziţie discretă a conţinutului divers al enormei ei poşete, a descoperit o cheie rătăcită, de care era agăţată o bucăţică de carton. Seiful acela a devenit ascunzătoarea sa de valori, depozitul comorii sale tot mai cuprinzătoare, a cărui existenţă o putea nega fără probleme.

În absenţa unui coleg de breaslă care plecase în concediu, lui Sasha i s-a încredinţat custodia unei boxe doldora de aparatură operativă care aştepta livrarea către un aliat în lupta comună împotriva inamicului imperialist, o ţară din lumea a treia. Până la întoarcerea confratelui din concediu, Sasha a devenit posesorul neoficial al unui aparat foto miniatural, a unui manual de întrebuinţare şi a două cutii mari de rolfilme. Ulterior, în loc să încerce să scoată pe furiş

documentele furate din clădire, Sasha le putea fotografia şi apoi distruge sau, dacă era cazul, le înapoia de unde le luase. Plecarea acasă cu rolfilmul miniatural nu prezenta nicio problemă decât dacă era percheziţionat amănunţit. Printr-un ordin nescris, fiul preferat al Profesorului nu este supus unei asemenea jigniri.

— Îndoielile pe care le aveam în privinţa păstrării timp îndelungat a filmelor nedevelopate mi-au fost risipite de cele citite în manual, îşi aminteşte Sasha fără nicio emoţie. Întâi înfăşuram rolfilmele într-un prezervativ, apoi vâram prezervativul într-un cornet de îngheţată. Tovarăşii care acţionează în condiţii în care nu există frigidere, îngheţată, electricitate sau prezervative trebuie probabil să consulte un alt manual.

Pentru memorarea discuţiilor la care asistă s-a slujit de aceeaşi tehnică.

— Mi-am transpus gândurile pe hârtie în confortul garsonierei mele. Apoi am fotografiat cele scrise folosind aparatul normal de treizeci şi cinci de milimetri. Apoi am ars paginile şi am adăugat filmul nedevelopat la colecţia mea.

* * *

A sosit apoi o vineri de aur, când Sasha efectua chinuitoarea activitate de a copia solicitările de viză prezentate de cetăţeni ai ţărilor nesocialiste care doreau să intre în RDG pentru rezolvarea unor chestiuni oficiale. Aşa a descoperit trăsăturile inconfundabile ale lui Mundy, Edward Arthur, născut în Lahore, Pakistan, soţul lui Kate, născută Andrews, ocupaţia: reprezentant al Consiliului Britanic. Şi, anexat la acest document, informaţiile pe care le deţinea Departamentul Central de Evidenţă al Stasi.

Între 1968-1969, membru al Clubului Socialist de la Universitatea Oxford şi al Societăţii pentru Relaţii Culturale cu URSS, activist în lupta pentru pace, participant la diverse marşuri… pe vremea studenţiei la Universitatea Liberă din Berlinul de Vest, participant la demonstraţii anticapitaliste şi în favoarea păcii… a fost bătut crunt de poliţia din Berlinul de Vest… expulzat ulterior din Berlinul Occidental pentru manifestări anarhice şi de tulburare a ordinii publice (evidenţele poliţiei din Berlinul de Vest, sursă CEZAR).

Uimitoarea relatare a lui Sasha privind ceea ce a făcut ulterior va rămâne pe veci în memoria lui Mundy. Stau ghemuiţi într-un bar din Dresda, unde Mundy se află la o conferinţă internaţională a specialiştilor în agricultură.

— Teddy, la vederea feţei tale nu tocmai atrăgătoare, am avut o revelaţie comparabilă cu cea trăită de Arhimede. La urma urmelor, filmele mele nedevelopate nu vor rămâne îngheţate în prezervative

vreme de o mie de ani. În acea zi de luni dimineaţa, când i-am dus Profesorului cererea ta de viză, îmi tremurau mâinile. Profesorului nu i-a scăpat acest amănunt. Cum să nu bage de seamă? Îmi dârdâiseră tot weekendul.

— Sasha, m-a luat el. De ce-ţi tremură mâna?

— Tovarăşe Profesor, am răspuns eu. Vineri seara pronia cerească mi-a oferit prilejul pe care îl visam. Cu înţelepciunea şi cu ajutorul dumneavoastră cred că, în sfârşit, voi fi în stare să răsplătesc încrederea pe care aţi avut-o în mine şi voi reuşi să-mi asum un rol activ în lupta împotriva celor care vor să zădărnicească mersul înainte al socialismului. Vă implor, tovarăşe, vă rog, în calitate de protector al meu şi de sfătuitor de o viaţă şi prieten al eroicului meu tată, acordaţi-mi această şansa pentru a dovedi că sunt demn de el. Englezul Mundy este un burghez fără leac, însă se sinchiseşte de condiţia umană şi are percepţii radicale, chiar dacă nu întotdeauna corecte, după cum o susţin chiar şi evidenţele noastre. Dacă îmi veţi îngădui să-l educ în mod agresiv sub îndrumarea dumneavoastră de nepreţuit, jur că nu veţi fi dezamăgit.

— Şi nu te-a zgândărit? îl întreabă Mundy neîncrezător.

— Ce anume? face Sasha, pe un ton combativ, ca întotdeauna.

— Păi… eu aveam să le transmit informaţiile tale capitaliştilor din Occident pe care îi urai.

— Eşti ridicol, Teddy. Trebuie să luptăm împotriva răului, oriunde s-ar afla el. Un rău nu justifică alt rău şi nici nu-l anulează pe altul. După cum ţi-am spus deja, dacă aş putea face spionaj împotriva Americii, aş face-o cu dragă inimă.

Însoţitoarea de bord îi spune lui Mundy să-şi fixeze centura de siguranţă. Avionul este pe punctul de a ateriza la Gdansk pentru cea de-a patruzeci şi noua întâlnire cu tainicul său confesor.

* * *

Ted Mundy a ajuns un specimen învăţat cu tot soiul de conferinţe. Dacă ar fi azvârlit legat la ochi în mijlocul unui hol de hotel sau al unei săli de conferinţă din ţările est europene, i s-ar oferi un răgaz de câteva clipe pentru a se obişnui cu fumul de tutun şi cu aromele de deodorant şi pentru a trage cu urechea la vălmăşagul conversaţiilor, ar putea spune cu precizie de o oră a câta zi este din programul de cinci zile, cine a sosit dintre obişnuiţii responsabili culturali sau dintre funcţionari şi dacă o declaraţie comună la încheierea lucrărilor va reuşi să cârpăcească disensiunile apărute pe parcurs sau dacă vor apărea o serie de rapoarte întocmite de o minoritate nemulţumită de mersul lucrurilor, precum şi alocuţiuni cu nuanţe acide la banchetul de sfârşit.

Starea de ostilitate din cadrul războiului rece este un element variabil care contează în astfel de situaţii. Dacă atmosfera politică este încordată, delegaţii vor căuta cu disperare un teren comun. Dacă ea este detensionată, pot apărea izbucniri şi alunecări verbale eliberatoare, care se materializează în cele din urmă în cuplări sexuale turbate între adversari care numai cu o oră mai devreme ameninţau să se sfâşie unii pe alţii.

Însă în această seară, în cea de-a treia întrunire de la Gdansk a arheologilor medievalişti, atmosfera nu seamănă deloc cu ceea ce ştie el, fiind dezlănţuită, veselă, gălăgioasă şi rebelă, aducând cu aceea din ziua în care se dă vacanţa şcolară. Hotelul rezervat participanţilor la conferinţă este o clădire în stil edwardian, cu multe coloane, aşezat între dune, pe malul Mării Baltice. Pe treptele de la intrare, sub ochii unor poliţişti neputincioşi, studenţii insistă să înmâneze fiţuici clandestine participanţilor care tocmai sosesc. Barul este ca o seră din geam plasată pe latura dinspre mare a hotelului. Dacă priveşte printre capetele celor care vorbesc, Mundy poate vedea orizontul întunecat al mării şi luminile navelor aflate în larg. Spre uimirea lui, medievaliştii s-au dovedit a fi o adunătură de oameni sclipitori. Gazdele poloneze sunt încântate până la delir de propria ireverenţă, iar numele mult mediatizate ale lui Lech Walesa şi al Solidarităţii se află pe buzele fiecăruia. Un televizor alb-negru şi câteva aparate de radio aduc ştiri care se bat să ajungă la urechile şi la ochii celor prezenţi. Din când în când, în încăpere izbucnesc scandări *Gorbi! Gorbi! Gorbi!*

— Dacă Gorbaciov vorbeşte serios, răcneşte un profesor din Lodz în engleză spre un confrate din Sofia, unde se vor sfârşi asemenea reforme, mă rog? Cine o să bage diavolii înapoi în Cutia Pandorei? Şi, mă rog, unde va ajunge statul monopartinic dacă se va exercita în mod oficial dreptul de alegere?

Iar dacă discuţiile descătuşate dintre delegaţi dezvăluie doar o faţetă a situaţiei, chipurile îngrijorate ale supraveghetorilor comunică altceva. Dacă erezii ca acestea răsar din senin în jurul lor, ar trebui să treacă de partea ereticilor sau să-i denunţe autorităţilor? Vor face şi una, şi alta, desigur.

Până acum Mundy nu a stat prea mult de vorbă cu Sasha. O îmbrăţişare, câteva semne amicale cu mâna, o promisiune de a bea ceva împreună. După întâlnirile extaziante din anii de început, bunul-simţ le-a impus să-şi mai domolească demonstraţiile de afecţiune reciprocă. Nici intelectualul Horst, nici sumbrul Lothar nu se află printre participanţi. Au fost înlocuiţi în urmă cu şase luni de spectralul Manfred, care nu ştie să surâdă. Mâine, în ultima zi plină de activităţi, simpatica Wendy de la ambasada noastră din Varşovia va apărea pentru a-şi stimula contingentul britanic – fără a-l uita, bineînţeles, pe Ted Mundy, reprezentantul etern proaspăt al Consiliului. Numai că e

vorba doar de o relaţie profesională, nimic altceva. Mundy o place pe Wendy, iar Wendy nu-l displace deloc. Cu toate acestea, între ei se ridică interdicţia formulată de „Şcoala de bune maniere” din Edinburgh: fără sex la locul de muncă. Nick Amory, căruia Mundy i-a mărturisit, din imprudenţă, atracţia pe care Wendy o exercită asupra lui, a exprimat prohibiţia în cuvinte mai puţin delicate:

— Edward, în meseria ta, sunt destule modalităţi de a comite harachiri, dar fără îndoială că cea mai bună este să te încurci cu o femeie unde nu trebuie. Wendy lucrează cu jumătate de normă, adaugă el, pentru a face avertismentul mai convingător. E măritată cu un diplomat, are doi copii şi face spionaj ca să-şi plătească ipoteca.

Câţiva medievalişti s-au strâns laolaltă pentru a cânta o versiune proprie a *Marseillaisei.* Îi dirijează o suedeză corpolentă şi cu un decolteu adânc. Un polonez beat îi acompaniază minunat la pian. Proaspăt după o serie de petreceri, cu ochii strălucind pe sub beretă, Sasha intră prin capătul opus al barului şi începe să se bată pe umăr cu toate cunoştinţele, să le strângă mâna şi să îmbrăţişeze pe oricine are în apropiere. Pe urmele lui păşeşte fantomaticul Manfred.

* * *

Sasha simte nevoia unei plimbări prin nisip pentru a-şi limpezi mintea. Vântul cald al primăverii tulbură imperceptibil apa mării. Cât ţine orizontul, luminile vaselor par să alcătuiască un şirag neîntrerupt. Nave pescăreşti paşnice sau Flota a VI-a sovietică? Nu mai are nicio importanţă. Luna plină luminează dunele doar în alb şi negru. Paşii li se înfundă în nisipul moale, dar pot merge, deşi acesta prezintă din loc în loc adâncituri sau coborâşuri neaşteptate. În câteva rânduri, Sasha se vede silit să se prindă de braţul lui Mundy pentru a nu se prăbuşi, dar nu reuşeşte de fiecare dată. La un moment dat, când chiar şi Mundy abia-şi târăşte picioarele, simte ceva moale căzându-i în buzunarul hainei.

— Am impresia că te doare gâtul, Teddy, îl aude pe Sasha rostind cu glas sever. Poate aceste minunate pastile comuniste te vor face să cânţi mai bine.

Drept răspuns, Mundy îi transmite lui Sasha un recipient plat din crom, fabricat în Anglia şi remodelat într-un atelier al Profesorului, apoi umplut cu documente pregătite în Bedford Square şi fotografiate de Mundy Doi. La o sută de metri în urma lor, Manfred, ca o santinelă sumbră, stă la marginea marii, cu mâinile înfipte în buzunare şi priveşte lung spre largul mării.

— Profesorul e îngrozit, şopteşte Sasha destul de agitat, profitând de înteţirea vântului. Spaimă! Spaimă! Are ochii ca nişte mărgeluşe, nu se opresc o clipă!

— Cum aşa? Ce crede că se va întâmpla?

— Nimic. Tocmai de asta e îngrozit. Dacă totul e iluzie şi propagandă, ce se poate întâmpla rău? Marele director al Profesorului a revenit chiar ieri de la Moscova cu asigurări cât se poate de ferme că nu se petrece absolut nimic. *Acum* îţi dai seama ce teamă l-a cuprins?

— Mda, sper că are dreptate, spune Mundy neîncrezător, îngrijorat că speranţele neţărmurite ale lui Sasha s-ar putea nărui încă o dată. Aminteşte-ţi doar de Ungaria, în ’56, şi de Cehoslovacia, în ’68, când ceasurile au fost date înapoi.

Îl citează pe Amory care, la rândul lui, îşi citează stăpânii: *Edward, nu-l lăsa să se agaţe de speranţe deşarte. S-ar putea ca Gorbaciov să schimbe faţada, dar n-o să dea toată prăvălia pe degeaba.*

Dar Sasha nu se dă înfrânt:

— Teddy, *trebuie* să existe două Germanii. Cel puţin două. Iubesc Germania atât de mult încât aş vrea să fie zece. Să-i spui asta domnului Arnold.

— Cred că i-am spus-o deja de câteva ori.

— Nu trebuie să aibă loc anexarea RDG de către Republica Federală. Ca primă condiţie de coexistenţă constructivă, cele două Germanii trebuie să-i expulzeze pe ocupanţii străini – americanii şi ruşii.

— Sasha, te rog să mă asculţi, te rog. „Guvernul Maiestăţii sale consideră că reunificarea Germaniei trebuie să se desfăşoare ca parte a soluţionării marilor probleme europene.” Asta e versiunea oficială şi a rămas aceeaşi de patruzeci de ani. Neoficial, versiunea e mai limpede: cine vrea o Germanie unită? Thatcher nu vrea, nici Mitterrand, nenumăraţi germani nu o vor, nici Occidentul, nici Estul. Iar Americii nu-i pasă.

Sasha lasă impresia că nu l-a ascultat.

— Imediat ce pleacă ocupanţii, fiecare Germanie trebuie să organizeze alegeri libere şi cinstite, continuă el pe nerăsuflate. O chestiune esenţială pentru ambele tabere va fi naşterea unui bloc nealiniat chiar în inima Europei. O federaţie a celor două Germanii separate este posibilă doar dacă există dezarmare totală de ambele părţi. Dacă se realizează asta, vom oferi alianţe Poloniei şi Franţei în aceleaşi condiţii. După atâtea războaie şi rupturi, Europa Centrală va deveni elementul crucial al păcii. Se împiedică în nisip şi îşi recapătă echilibrul. Teddy, nu trebuie să aibă loc un *Anschluss* făcut de Republica Federală. Şi nici naşterea unei *Grossdeutschland* sub dominaţia uneia dintre superputeri. Abia atunci vom putea ridica un pahar în cinstea păcii.

Mundy continuă să caute un răspuns liniştitor, dar Sasha îl cuprinde cu ambele braţe şi se uită implorator la el. Cuvintele îi vin în valuri. Corpul i se cutremură cu totul.

— Nu trebuie să se nască un Al Patrulea Reich, Teddy. În niciun caz înainte de a avea loc o dezangajare a ambelor tabere. Până atunci însă, cele două jumătăţi trebuie să rămână suverane şi separate. Da? Spune ca mine!

Întristat, aproape la capătul puterilor, Mundy clatină din cap.

— Discutăm despre ceva ce nu se întâmpla, zice el, cu blândeţe, dar apăsat. Gheţarul a pornit la vale, dar nu se topeşte.

— Iar mi-l citezi pe acel ridicol domn Arnold?

— Regret, dar aşa e.

— Transmite-i salutări din partea mea şi spune-i că-i un neisprăvit. Iar acum du-mă înăuntru şi îmbată-mă criţă.

* * *

Mundy şi Kate au convenit să discute totul ca nişte adulţi. Măcar atâta lucru îşi datorează unul altuia după unsprezece ani, e de părere Kate. Mundy îşi va lua o zi liberă de la slujbă şi va face o călătorie specială până la Doncaster, iar Kate va căuta cele mai avantajoase trenuri pentru el. Îl va aştepta cu maşina la gară, vor merge să ia masa la Troutstream, care e în afara oraşului, deci intim, iar dacă Mundy nu şi-a schimbat gusturile în ultima vreme, amândurora le place păstrăvul. În niciun caz nu ţin, spune ea, să dea peste reprezentanţi ai presei locale sau, şi mai rău, peste cineva de la sediul local al partidului. Mundy nu poate să priceapă de ce se teme ea atât ca nu cumva să fie surprinsă în flagrant cu propriul soţ, însă el o crede pe cuvânt.

Iar după ce vor fi discutat şi se vor fi pus de acord asupra aspectelor generale, susţine ea, ar fi frumos din partea lui Ted dacă ar mai veni pe acolo din când în când pentru a bate mingea cu Jake în grădină şi, probabil, va veni şi Philip ca din întâmplare la un pahar, după cum o face destul de des, pentru a analiza chestiuni de politică. „Iar când Philip va vedea cum se desfăşoară joaca, ar putea să participe şi el, spune Kate. În acest fel, Jake se va convinge că nu există o atmosferă ostilă. Pesemne că lucrurile s-au schimbat într-o oarecare măsură, dar noi tot prieteni rămânem, iar Jake a rămas prioritatea noastră. Va avea două cămine fericite în loc de unul, lucru pe care, raţional vorbind, îl va accepta în cele din urmă. Fiindcă principalul lucru asupra căruia suntem amândoi de acord, afirma Kate, este că nu ne vom încăiera pentru a câştiga afecţiunea lui Jake.”

De fapt, la ora la care ia trenul de la King's Cross, atâtea lucruri au fost stabilite dinainte încât – având în vedere toată fierberea din Europa de Est şi dorinţa aprinsă a lui Sasha de a-i furniza informaţii de două ori mai des decât poate Mundy să-l întâlnească – îi este aproape imposibil să nu se întrebe dacă această călătorie mai este

necesară. Spre uimirea lui, chiar este. Analizând în tren tot ce au discutat, îşi dă seama că aprobă fără nicio rezervă fiecare dorinţă a ei.

În mod implacabil. Cu fervoare.

Dragostea lui Jake pentru mama lui este mai importantă pentru el decât orice altceva pe lume. Va face tot ce va fi necesar pentru a nu distruge asta.

De aceea, imediat ce urcă în maşină, exact asta îi spune lui Kate. Dovedindu-se ca întotdeauna un prost negociator când e vorba de interesele proprii, Mundy o roagă, o imploră chiar să-i îngăduie să ia toată vina pentru eşecul căsătoriei lor asupra lui. Dacă o prezenţă cât mai discretă în primele luni de la separare va ajuta la normalizarea situaţiei, va proceda întocmai. Dacă jocul cu mingea în grădină împreună cu ultimul apostol al noii direcţii din cadrul Partidului Laburist va ajuta pentru a-l convinge pe copil că mama a procedat bine în alegerea noii cariere, va alerga şi va lovi mingea până va cădea lat. Iar asta nu va însemna doar altruism. Asta va însemna supravieţuire. A sa, la fel de mult ca şi a lui Jake. Nici nu-i de mirare că, înainte de a se aşeza la masă, Mundy are mai curând senzaţia că tocmai a terminat o partidă de sex decât o căsnicie.

— Să ştii că procedăm foarte înţelept, îl asigură Kate în timp ce mănâncă aperitivul – avocado şi crab. Tare aş vrea ca şi alţi oameni să fie la fel de bine crescuţi.

— Şi eu, o aprobă Mundy din inimă.

Discută despre educaţia lui Jake. În cazul lui Jake, dar *exclusiv* al lui, Kate e *pe jumătate* hotărâtă să-şi învingă obiecţiile privitoare la şcolile particulare. A discutat acest aspect cu Philip, desigur, dar şi cu alegătorii, şi toată lumea a fost de acord că, dacă trebuie neapărat şi nu există vreo alternativă locală şi dacă nu se face publicitate negativă, situaţia e suportabilă. Mundy urăşte şcolile particulare, dar o asigură că, dacă aşa vrea Jake, o va ajuta să plătească taxele.

— Mă deranjează cei de la Consiliu, spune ea, când ajung la păstrăv cu migdale şi salată verde. Mă supără de-a dreptul că te apreciază atât de puţin.

— Ei, nu le mai găsi vină celor de la Consiliu, exclamă el cu un aer galant. În felul lor, s-au purtat frumos cu mine. Nu e vina lor.

— Dacă ai fi fost în stare să-ţi aperi interesele…

— Da, ştiu, ştiu, spune Mundy fără vlagă, în vechiul lor spirit de apropiere.

Discută despre ceea ce Kate numeşte *acces,* idee care pentru Mundy are alt înţeles, dar se adaptează imediat situaţiei.

— În primăvara viitoare Philip va publica o carte, îl anunţă ea când ajung la plăcintă de mere şi cremă de ou.

— Grozav. Minunat.

— Un studiu, desigur.

— Desigur.

Discută apoi despre *motive* – mai precis Kate face lucrul ăsta. În calitate de candidat parlamentar cu şanse mari, evident ca nici nu se gândeşte să recunoască adulterul drept motiv de divorţ. Dacă Ted consideră că trebuie urmată o asemenea cale, ea nu va avea de ales decât să invoce tortura mintală şi părăsirea domiciliului. Ce-ar fi să se oprească la ruptură imposibil de remediat?

— Ruptură imposibil de remediat sună grozav, spune Mundy.

— Ai pe *altcineva,* Ted, nu-i aşa? întreabă Kate, ceva mai tăios decât s-ar cuveni. Adică, mi se pare imposibil să fi stat la Londra toţi aceşti ani *singur.*

În mare, cam aşa a procedat Mundy, dar e prea bine crescut ca să recunoască. Cad de acord că e mai înţelept să nu aducă în discuţie chestiunea banilor. Kate îşi va găsi un avocat. Ted va proceda la fel.

Toţi avocaţii sunt nişte nemernici.

— Iar eu mă gândeam să aşteptam până ce Philip primeşte confirmare pentru noua lui slujbă, dacă nu te deranjează, spune Kate când ajung la cafeaua de sfârşit.

— Ca să te căsătoreşti? întreabă Mundy.

— Ca să divorţăm.

Mundy cere nota de plată şi achită din banii daţi de Amory într-un plic maroniu. Având în vedere ploaia şi alte motive, amândoi sunt de acord că nu e seara potrivită pentru a juca fotbal cu Philip. Pe de altă parte, Mundy vrea să-l vadă pe Jake cum n-a dorit-o niciodată până acum, de aceea spune că s-ar putea întoarce acasă şi să joace cu el o partidă de dame sau altceva, după care să ia un taxi până la gară.

Ajung acasă şi, în vreme ce Kate pune un ibric pe foc, Mundy aşteaptă în camera de zi, simţindu-se ca un agent de asigurări şi cântărind din ochi locurile unde ar aşeza flori dacă ar mai locui acolo, apoi privind aranjamentul stângaci al mobilierului, care s-ar rezolva în cel mult cinci minute dacă Jake l-ar ajuta puţin. Apoi se gândeşte că îl frământă prea multe griji casnice de care Kate se poate lipsi fără absolut nicio părere de rău, dar asta, deoarece Kate a crescut în sânul unei familii, pe când el s-a străduit mereu să-şi inventeze una. Gândurile încă i se îndreaptă în direcţia asta când, brusc, uşa zboară în lături şi Jake tropoteşte înăuntru însoţit de prietena lui, Lorna. Fără să scoată o vorbă, trece valvârtej pe lângă Mundy, deschide televizorul şi se prăbuşeşte pe canapea, având-o pe Lorna alături.

— Ce-i cu tine aşa devreme de la şcoală? îl întreabă Mundy bănuitor.

— Ne-au expediat, îi răspunde Jake sfidător, fără a-şi întoarce capul spre el.

— De ce? Ce-aţi făcut?

— Profesoara a zis să urmărim istoria în marş, îi explică Lorna cu

un aer satisfăcut.

— Aşa că asta facem, ai ceva împotrivă? Mamă, ce avem de mâncare? întreabă Jake.

Profesoara are dreptate. Istoria tocmai a pornit în marş. Copiii privesc, Mundy la fel. Până şi Kate, care nu consideră politica externă un subiect folositor în alegeri, stă în uşa bucătăriei şi se uită la televizor. Zidul Berlinului este demolat, iar tinerii hippy de o parte şi de alta a lui sar pe moloz şi pe ce-a mai rămas din el. „Tinerii hippy din Occident au părul lung", observă Mundy, deşi parcă e anesteziat, iar cei din Est, proaspăt eliberaţi, îl poartă deocamdată scurt.

* * *

La miezul nopţii, trenul îl lasă pe Mundy la Gara King's Cross. De la un telefon public apelează numărul pentru urgenţe. Vocea lui Amory îi comunică să lase mesajul acum. Mundy spune că nu are niciun mesaj de transmis, ci doar vrea să ştie ce să facă. În realitate, se teme de moarte pentru Sasha, dar e prea bine instruit ca s-o recunoască. Primeşte un răspuns când ajunge la Estelle Road, numai că a fost lăsat pe robot cu şase ore mai devreme: „Edward, mâine nu jucăm *squash.* Terenul a intrat în renovare. Stai liniştit şi înghite totul cu multă apă. *Tschüss."* Apoi porneşte televizorul.

„Berlinul *meu.*

Zidul *Meu.*

Mulţimile *mele* vandalizându-l.

Mulţimile *mele* luând cu asalt sediul Stasi.

Prietenii *mei* blocaţi acolo, aşteptându-se să fie luaţi drept duşmani.

Mii de dosare Stasi azvârlite în stradă.

Staţi să-l citiţi pe-al meu: Ted Mundy, agent secret Stasi, trădător britanic."

La ora 6 dimineaţa se duce la un telefon public din Constantine Road şi apelează din nou numărul pentru urgenţe. Unde sună? La Fabrica de broboade? Cine se mai deranjează acum să păcălească Stasi? Acasă la Amory – unde o fi locuind? Lasă un alt mesaj fără cap şi coadă.

Revenit în Estelle Road, stă întins în cadă şi ascultă un post de radio din nordul Germaniei. Se bărbiereşte cu o concentrare enormă, îşi pregăteşte un dejun sărbătoresc, dar n-are poftă să-l şi mănânce, de aceea depune şunca în prag pentru pisica vecinului. Dorind cu disperare să facă mişcare, porneşte spre Heath, însă ajunge până la urmă în Bedford Square. Cheia de la uşa din faţă se potriveşte, dar, după ce apasă îndelung pe butonul soneriei, nu apare nicio englezoaică atrăgătoare purtând inelul cu sigiliu al tatălui ei pentru a-l saluta şi a-l conduce înăuntru. Într-un acces nemaiîntâlnit de frustrare,

zgâlţâie violent uşa, apoi bate cu pumnii în ea, ceea ce declanşează alarma. Când iese, pe terasa de afară se aprinde intermitent un reflector cu lumină albastră, iar hărmălaia alarmei devine asurzitoare.

De la un telefon public din staţia de metrou Tottenham Court Road apelează iarăşi numărul pentru urgenţe şi de astă dată îi răspunde Amory în persoană. Din fundal răzbat strigăte în germană, de aceea presupune că apelul este dirijat prin Berlin.

— Ce mama dracului căutai la fabrică? îl întreabă Amory autoritar.

— Unde e? vrea să ştie Mundy.

— A dispărut de pe ecranele noastre. Nici la birou, nici la garsonieră.

— De unde ştii?

— Am căutat, cum altfel? Dar ce-ţi închipui că facem? Am verificat apartamentul şi am speriat toţi vecinii. Părerea unanimă e că a simţit încotro bate vântul şi a şters-o înainte de a fi făcut zob pe stradă sau în cine ştie ce încăierare.

— Vreau să-l caut.

— Minunat. Chiar te rog. Adu-ţi şi o chitară ca să cânţi la fereastra închisorii până îţi aude glasul de aur. În caz că ai uitat, paşaportul tău se află la noi. Ted?

— Da.

— Şi nouă ne pasă de soarta lui, ai priceput? Aşa că nu mai poza în martir.

* * *

Trec cinci luni până încep să sosească scrisori de la Sasha. Lui Mundy nu-i este prea limpede cum a traversat această perioadă. După-amieze de fotbal cu Jake, la Doncaster. După-amieze de fotbal cu Jake şi Philip. Dezgustătoare cine în trei cu Philip şi Kate, la care Jake refuză să participe. Weekenduri sumbre cu Jake la Londra. Filme pe care Jake trebuie să le vadă şi pe care Mundy le detestă. Plimbări primăvăratice pe Heath în cursul cărora Jake se târâie la trei paşi în urma lui Mundy. Zile întregi de ars gazul la Consiliul Britanic, în vreme ce binecuvântata zi a pensionării la cerere prin consimţământ reciproc se apropie.

Acelaşi scris pe care îl ştie. Hârtie şi plicuri albăstrui, pentru poşta aeriană. Purtând ştampila oraşului Husum, Germania de Nord, trimise în Estelle Road, NW3. „Cum naiba de mi-a ştiut adresa? A, sigur, doar am depus cererea de viză acum vreo mie de ani.” Se întreabă de Husum. Îi sună familiar. „A, bineînţeles, Theodor Storm, autorul *Călăreţului din negură*{45}. Mi-a citit-o domnul Mandelbaum.”

Dragă Teddy,

Am rezervat trei apartamente de lux pe numele tău la Hotelul Dreesen din Bad Godesberg pentru noaptea de 18. Adu tot ce ai pe lumea asta, numai să vii singur. Nu vreau nici să-l salut, nici să-mi iau rămas-bun de la domnul Arnold, care poate să mă pupe undeva. Am venit la Husum ca să mă conving că *Herr* Pastor este înmormântat cum se cuvine. Regret foarte mult că nu a trăit să fie martor la înălţătoarea priveliște a Scumpului Nostru Führer anexând Germania de Est cu ajutorul mărcii germane şi a bunului Dumnezeu.

Fratele tău întru Hristos,

Sasha

* * *

Sasha a slăbit, deşi nu prea avea de unde pierde în greutate. Superspionul occidental stă ghemuit ca un copil subnutrit în colţul unui fotoliu cu rezemătoare, suficient de mare pentru trei cât el.

— A fost o forţă a naturii, spune Mundy apăsat, dorindu-şi ca în glas să nu-i transpară nuanţa de scuză. Existau toate condiţiile, acumulate, gata să explodeze. După ce a fost dărâmat Zidul, nimic nu a mai putut frâna procesul. Nu poţi învinui pe nimeni.

— Ba îi învinuiesc pe toţi, Teddy. Pe Kohl, Reagan, Thatcher şi pe duplicitarul tău domn Arnold, care mi-a făcut promisiuni mincinoase.

— Dar nici n-a fost vorba de aşa ceva. Ţi-a spus adevărul, aşa cum l-a aflat.

— Atunci ar trebui să ştie că în profesiunea lui adevărul pe care îl găseşte e întotdeauna minciună.

Redevin tăcuţi, însă Rinul nu are o clipă de linişte. Deşi a căzut noaptea, şirurile de barje trec necontenit prin dreptul ferestrelor şi, cu lumina lor scăzută, dau impresia că plutesc chiar prin camera lor. Mundy şi Sasha stau pe întuneric, dar Rinul nu este nicicând întunecat. Lămpile cu vapori de sodiu care mărginesc calea navigabilă îşi aruncă lumina pe plafonul oval. Luminile ambarcaţiilor de agrement săgetează de voie zidurile cu pilaştri. La sosire, Sasha l-a condus pe Mundy spre fereastră şi i-a dezvăluit peisajul.

— Dincolo de fluviu, exact în dreptul nostru, poţi vedea hotelul de pe culmea unui munte, unde respectatul vostru prim-ministru Neville Chamberlain a fost cazat când i-a cedat jumătate din Cehoslovacia lui Hitler. În hotelul în care stăm noi – îndrăznesc a spune că exact în aceste încăperi – Scumpul Nostru Führer şi suita lui au catadicsit să primească generosul cadou făcut de domnul Chamberlain. Ce mult i-ar fi plăcut Führerului să se afle printre noi în seara asta, Teddy! Germania de Est anexată, *Grossdeutschland* reunită, Pericolul Roşu pus la respect. Iar mâine, lumea.

— Am pentru tine nişte mesaje din partea domnului Arnold, spune Mundy. Să ţi le transmit?

— Chiar te rog.

— În limite rezonabile, orice doreşti. Reamplasare, o nouă identitate, nu trebuie decât s-o spui. Se pare că le-ai precizat de la început că nu vrei bani. Nu se vor împiedica de un asemenea amănunt.

— Ce să spun, se arată modele de generozitate!

— Ar dori să te întâlnească şi să discutaţi despre viitor. Am în buzunar un paşaport pentru tine şi bilete pentru zborul de mâine dimineaţă spre Londra. Dacă nu ţii să mergi acolo, pot să vină ei oriunde eşti pregătit să-i întâlneşti.

— Mă simt copleşit. Dar de ce-i interesează atât de mult soarta mea, când am devenit o povară?

— Pesemne că au simţul umorului. Poate nu le place să te ştie rătăcind ca un nebun după câte-ai făcut pentru ei. Sau nu ţin să-ţi citească memoriile.

Urmează încă o tăcere apăsătoare, o altă sugestie, nouă şi supărătoare. Sasha şi-a pus deoparte paharul de whisky şi a luat o ciocolată cu mentă. Slujindu-se de vârfurile degetelor, desface cu delicateţe folia argintie de pe tabletă.

— Am fost la Paris, măcar de asta sunt sigur, îşi aduce el aminte, cu tonul rece al cuiva care încearcă să reconstituie un accident. Am eticheta unui hotel lipită pe valiză.

Alege un colţ din tabletă şi muşcă o bucăţică.

— Iar la Roma am fost cu siguranţă hamal de noapte. Asta zic şi eu meserie pentru spioni scoşi la pensie. Să vegheze lumea cât doarme. Să doarmă câtă vreme ea se duce dracului.

— Cred că îţi putem oferi ceva mai de soi decât o asemenea slujbă.

— Iar de la Roma, am luat probabil un tren spre Paris, de acolo, spre Hamburg, iar de la Hamburg spre Husum unde, în ciuda înfăţişării mele zdrenţăroase, am convins un taximetrist să mă ducă până la casa regretatului *Herr* Pastor. Uşa mi-a fost deschisă chiar de mama. Mă aştepta cu pui rece de la frigider şi cu un pat încălzit într-o cameră de la etaj. Putem deci să presupunem că i-am telefonat în cursul peregrinărilor mele şi am anunţat-o în legătură cu intenţia mea de a o vizita.

— Mi se pare un gest destul de înţelept.

— Am citit că există triburi primitive care cred că cineva trebuie mai întâi să moară pentru ca altcineva să se poată naşte. Renaşterea mamei confirmă teoria asta. M-a îngrijit cu multă pricepere vreme de patru săptămâni. M-a mişcat.

Un lanţ de ancoră scârţâie, apoi se cufundă în apă cu un plescăit. Sirena unei nave în trecere se aude suficient de tare.

— Dar ce se va întâmpla cu *tine,* Teddy? Domnul Arnold e tot aşa darnic şi cu băştinaşii? Ce-ar fi să te numească valet al reginei?

— Au promis că vor finanţa o şcoală de limbă la care să fiu acţionar. Suntem în tratative.

— Aici, în Germania?

— Probabil.

— Să le predai nemţilor germana? Ar cam fi timpul. Jumătate din populaţie vorbeşte Amideutsch{46}, cealaltă, Stasideutsch. Te rog să-ţi începi activitatea cât de curând posibil.

— De fapt, va fi engleză.

— Aha, bineînţeles. Limba stăpânilor noştri. Foarte înţelept. Căsătoria ta s-a destrămat?

— Ce te face să crezi asta?

— Fiindcă altfel te-ai fi retras în sânul familiei.

Dacă Sasha spera să-l aţâţe pe Mundy, a reuşit cu siguranţă.

— Deci am rămas orfani, se răsteşte el. Grozav. Terminaţi. Doi vagabonzi ai războiului rece pe liber. Asta am ajuns, Sasha? Aşa e? Atunci, hai să plângem pe săturate. Să devenim pasivi cu totul, să ne plângem de milă şi să acceptăm că niciunul nu mai are la ce spera. De asta ne-am întâlnit?

— Mama vrea să o însoţesc înapoi la Neubrandemburg, unde s-a născut. Acolo e o instituţie pentru bătrâni cu care a ţinut legătura. Sper ca domnul Arnold să plătească taxele până la moartea ei, care nu poate fi prea departe.

Scoate o carte de vizită din buzunar şi o aşază pe masă. Mănăstirea Sfintei Iulia a ursulinelor, citeşte Mundy.

— S-ar putea ca banii domnului Arnold să fie murdari, însă cei ai lui *Herr* Pastor sunt intangibili şi le vor fi daţi nenorociţilor pământului. Aş vrea să vii cu mine, Teddy.

Traficul pe fluviu a ajuns atât de intens în acest moment încât Mundy nu reuşeşte să distingă imediat ultimele cuvinte ale lui Sasha. Apoi observă că Sasha a sărit în picioare şi s-a aşezat în faţa lui.

— Despre ce naiba vorbeşti, Sasha?

— Încă nu ai despachetat nimic. Nici eu. Nu trebuie decât să achităm nota şi să plecăm. Întâi o ducem pe mama la Neubrandemburg. E o femeie de treabă. Manierată. Dacă vrei să te dai bine pe lângă ea, n-o să fiu gelos. Iar după aceea plecăm.

— Încotro?

— Departe de cel de Al Patrulea Reich. Undeva unde mai există speranţă.

— Şi unde ar putea fi asta?

— Unde oamenilor le-a rămas doar speranţa. Crezi că războiul s-a isprăvit doar pentru că o mână de foşti nazişti din Germania de Est l-au dat pe Lenin pentru o Coca-Cola? Chiar îţi închipui că lumea va

deveni un loc sigur şi plăcut graţie capitalismului american? O va stoarce până la ultima picătură!

— Şi ce ne propunem să facem în privinţa asta?

— Ne opunem, Teddy. Ce altceva se poate face?

Mundy nu răspunde. Sasha şi-a ridicat valiza. Pe întuneric pare mai mare decât în realitate, dar Mundy nu face nicio mişcare pentru a-l ajuta sau opri. Rămâne aşezat şi consultă o listă cu mărunţişuri care, dintr-o dată, au devenit foarte importante pentru el. Jake vrea să meargă să schieze pe un gheţar în luna mai. Kate vrea înapoi casa din Estelle Road. Şi-a propus să se stabilească la Londra şi să facă naveta până în circumscripţia ei, pentru ca Philip să poată fi mai aproape de scaunele puterii. „Poate găsesc vreun curs rapid şi îmi iau şi eu o diplomă în ceva.” Din cauza sirenelor şi a vuietului de pe fluviu nici măcar nu aude uşa închizându-se.

* * *

Şi totuşi Mundy rămâne acolo, prăbuşit în fotoliu, sorbind metodic un pahar întreg de scotch fără sifon, ascultând tropotul unei lumi din care nu mai face parte, degustând vidul propriei existenţe, întrebându-se ce-a mai rămas din sine acum, după ce trecutul l-a părăsit, şi cât din el mai poate fi utilizat sau dacă n-ar fi mai recomandabil să-şi şteargă toată porcăria din memorie şi să o ia de la început.

Se întreabă, de asemenea, ce a fost pe vremea când făcea toate acele lucruri pe care nu le va mai face. Înşelătoria şi mimarea – în numele a ce? Sicriul din oţel şi mantaua militară purtată în camionul ce gonea pe autostradă – pentru cine?

Se întreabă dacă ceea ce a făcut merita plătit cu o căsătorie ratată, cu o carieră ruinată şi cu un copil pe care nu îndrăzneşte să-l privească în ochi.

„Tăticule, ai mai proceda la fel şi mâine dacă ai auzi sunetul goarnei?” Irelevant. Ziua de mâine nu există. În niciun caz, nu asemănătoare celei de ieri.

Îşi umple din nou paharul şi bea în cinstea lui însuşi. Mai bine să fie o salamandră şi să trăiască în flăcări. Foarte caraghios. Dar ce se întâmplă când focul se stinge?

„Sasha va reveni. Aşa face întotdeauna. E bumerangul de care nu te poţi debarasa. Mai stai doar câteva minute şi o să-l auzi cum bate cu putere în uşă, ca să-mi spună că sunt un neisprăvit şi să-i dau şi lui nişte scotch, iar eu o să-mi mai torn unul, dacă tot am sticla în mână.”

Şi Mundy exact asta face, fără a se mai deranja să-şi pună sifon.

„Iar după ce vom bea un rând sau două, o să trecem la subiect, sărbătorind realizarea noastră, după cum ar spune drăguţul de Jay Rourke: «Războiul rece s-a terminat, comunismul a murit, iar noi

suntem băieţii care au contribuit la asta. Gata pe vecie cu spionii, iar toţi oamenii speriaţi de pe pământ vor putea dormi liniştiţi în paturile lor, fiindcă Sasha şi Teddy au făcut ca lumea să fie în sfârşit mai bună, aşadar, noroc, băiete, bravo nouă şi să închinăm pentru Domnii Salamandre şi pentru Doamnele Salamandre şi pentru toate salamandrele mici ce o să fie».

Iar mâine dimineaţă ne vom trezi cu o mahmureală de zile mari şi vom întreba: ce naiba înseamnă toate cântecele, bucuria, aplauzele şi claxoanele pe malul fluviului. Şi vom deschide larg ferestrele acelea duble şi vom ieşi pe balcon, iar navele de croazieră şi barjele vor fi împodobite cu drapele şi vor da drumul la sirene, mulţimea îşi va flutura braţele şi va urla: «O, *mulţumim,* Sasha! *Mulţumesc,* Teddy! E primul somn liniştit de când Scumpul Nostru Führer a mers să-şi ia răsplata, iar noi vă datorăm doar vouă totul. Trei urale pentru Teddy şi Sasha! Ura-ura-ura!»

Noroc şi vouă!”

Mundy se ridică puţin prea în grabă pentru starea în care este, dar totuşi reuşeşte să ajungă la uşă şi să o deschidă, numai că pe coridor nu se află nimeni. Merge până în capul scărilor şi răcneşte: *„Sasha, ticălosule, întoarce-te!”* Însă, în locul lui Sasha, apare un bătrân paznic de noapte care îl îndrumă foarte respectuos înapoi spre apartament. Între timp, uşa s-a încuiat automat, dar portarul are o cheie universală. „Alt spion pensionat, fără îndoială”, gândeşte Mundy, şi îi dă cincizeci de mărci. Veghează somnul lumii. Lume care doarme în timp ce totul se duce naibii.

CAPITOLUL UNSPREZECE

Undeva dedesubt, la marginea lacului bavarez, căluşeii continuă să se rotească, iar muzica de bâlci urlă, în vreme ce matadorul din Silezia încă nu şi-a încheiat litania despre *amor.* Când şi când, câte-o rachetă sol-aer explodează fâsâit printre stele, iar munţii înconjurători par să tremure în lumina roşie şi aurie. Focul de răspuns nu vine, nici dâra subţire de fum negru scoasă de avionul inamic prăbuşindu-se spre pământ. Cei în care se trag toate aceste rachete deţin supremaţia aeriană. *Pentru Karen, un terorist e cineva care are o bombă, dar îi lipseşte aeroplanul,* o aude Mundy pe Judith şoptindu-i la ureche. A trecut mult timp de când i-a îngăduit lui Judith să pătrundă în viaţa lui, dar cu un pahar de whisky în mână şi cu tavanul mansardei deasupra capului, plus spinarea diformă a lui Sasha la nici trei metri de el, îi vine greu să-şi ţină în frâu amintirile care i se învârtesc prin minte.

„La Berlin e seara de Crăciun, socoteşte el, numai că nu se cântă colinde şi nici nu pâlpâie lumânări bisericeşti pe maldăre de cărţi furate.” Iar Sasha, în locul bucăţii de vânat tare ca piatra, găteşte şniţel vienez, preferatul lui Mundy, pe care l-a scos din geanta frigorifică adusă cu atâta grijă pe scările în spirală. Apartamentul de la mansardă are grinzi aparente şi cărămizi netencuite, plus un luminator, dar similitudinile se opresc aici. O bucătărie modernă, numai gresie şi inox, ocupă un colţ întreg al încăperii. Fereastra arcuită dă spre munţi.

— Apartamentul acesta e al tău, Sasha?

„Când a avut Sasha vreo proprietate?” Dar, ca atunci când doi prieteni se revăd după mai bine de un deceniu, discuţia dintre ei trebuie să depăşească nivelul de mică bârfă.

— Nu, Teddy. A fost obţinut pentru noi de nişte prieteni de-ai mei.

Pentru *noi,* nu-i scapă lui Mundy.

— Foarte elegant din partea lor.

— Chiar sunt eleganţi.

— Şi bogaţi.

— Ai dreptate. Capitalişti care sunt de partea celor oprimaţi.

— Aceiaşi care posedă acel Audi elegant?

— Ei mi-au pus maşina la dispoziţie.

— Ei, atunci nu strica relaţia! Avem nevoie de ei.

— Mulţumesc, Teddy, chiar aşa voi face.

— Şi sunt chiar cei care ţi-au spus unde mă poţi găsi?

— Tot ce se poate.

Mundy aude cuvintele rostite de Sasha, dar, de fapt, îi ascultă intonaţia glasului. Pasional ca întotdeauna şi la fel de viguros. Dar

ceea ce nu reuşeşte niciodată să ascundă este emoţia, exact ceea ce detectează Mundy acum în el. Glasul care s-a reflectat din geniul cu care a discutat ultima oară, pregătit să anunţe că împreună sunt pe punctul de a dezvălui geneza socială a cunoaşterii umane. E vocea lui Banquo{47} atunci când a ieşit din tenebrele unei celule de la Weimar şi mi-a poruncit să fiu atent şi să comentez cât mai puţin.

— Deci eşti un bărbat mulţumit, Teddy, spune el pe un ton alert, în timp ce-şi face de lucru la aragaz. Ai o familie, maşină şi le vinzi gogoşi maselor. Te-ai căsătorit, cum se obişnuieşte, cu femeia visurilor tale?

— Mă străduiesc.

— Şi nu tânjeşti după Heidelberg?

— De ce-aş tânji?

— Ai condus şcoala de limbă engleză acolo până acum şase luni, dacă nu mă înşel.

— A fost ultima dintr-o serie mai lungă. „De unde Dumnezeu ştie toate astea?"

— Ce necazuri ai avut?

— Cele care apar de obicei. Deschidere măreaţă. Scrisori de invitaţie către marile companii. Reclame de câte o pagină. „Trimiteţi-ne oamenii voştri obosiţi ca să-i punem pe picioare." Singura problemă pe care am avut-o a fost că, cu cât aveam mai mulţi cursanţi, cu atât mai mulţi bani pierdeam. Nu ţi-a spus nimeni asta?

— Ai avut un asociat necinstit, aşa cred. Egon.

— Exact, Egon. Ai aflat şi asta. Acum s-auzim despre tine, Sasha. Unde locuieşti? Pe cine ai? Ce faci şi cui? Şi de ce dracu' mă spionaţi tu şi amicii tăi? Credeam c-am renunţat la toate astea.

Prin ridicarea sprâncenelor şi ţuguierea buzelor, Sasha alege jumătate dintre întrebări şi se preface că n-a auzit restul.

— Mulţumesc, Teddy, aş zice că m-am extins la maximum. S-ar părea că mi-a surâs norocul.

— Era şi timpul. Lector radical voiajor prin văgăunile lumii n-ar fi fost deloc amuzant. Şi ce te-a făcut să te extinzi?

O nouă ignorare a întrebării.

Masa este aranjată pentru două persoane. Şerveţele din hârtie cu model. O sticlă de vin de Burgundia aşezată pe o tavă din lemn sculptat. Sasha aprinde lumânările. Îi tremură mâna, cum spunea că i se întâmplase când îi dusese cererea de viză Profesorului, în urmă cu mai bine de douăzeci de ani. Imaginea declanşează un val de tandreţe protectoare în Mundy, deşi şi-a jurat că va rămâne nesimţitor. Le-a jurat în gând Zarei, lui Mustafa şi lui însuşi, precum şi vieţii mai bune pe care o duc toţi trei. Peste o clipă exact asta îi va spune lui Sasha: *Dacă e vorba de încă una dintre viziunile tale măreţe pe care urmează să o împărtăşim, răspunsul este nu, Sasha, nu şi iarăşi nu, exact în ordinea*

asta. După aceea, vor putea discuta detaşaţi despre vremuri apuse, îşi vor strânge mâinile şi-şi va vedea fiecare de drumul lui.

— Teddy, îţi propun să bem cu măsură, dacă eşti de acord. S-ar putea să ne aştepte o noapte lungă, îl previne Sasha.

* * *

Lesne de anticipat, şniţelul vienez a ieşit în sânge. În emoţia lui, Sasha n-a aşteptat ca grăsimea să se încingă.

— Dar ai primit scrisorile mele, Teddy? Cu toate că nu mi-ai răspuns.

— Sigur că da.

— Pe toate?

— Aşa cred.

— Chiar le-ai citit.

— Desigur.

— Şi articolele publicate?

— Mişcătoare. Le-am admirat.

— Dar asta nu te-a îndemnat să-mi răspunzi.

— Aşa s-ar părea.

— Asta pentru că nu mai eram prieteni când ne-am despărţit la Bad Godesberg?

— A, probabil că rămăsesem prieteni. Dar eram cam obosit. Spionajul te cam stoarce, am zis-o mereu, răspunde Mundy şi scoate un hohot scurt de râs, fiindcă Sasha nu recunoaşte întotdeauna glumele şi, oricum, asta nu i-a prea reuşit.

— Beau în sănătatea ta, Teddy. Te salut în aceste vremuri minunate şi îngrozitoare.

— În sănătatea ta, prietene.

— În toţi anii ăştia, oriunde am fost în lume, predând sau fiind expulzat, sau închis, tu ai rămas confesorul meu secret. Fără tine – au existat locuri, momente când îmi venea să cred că lupta nu avea sorţi de izbândă.

— Aşa ai spus şi în scrisori. Foarte drăguţ din partea ta. Deloc necesar, îi răspunde Mundy pe un ton mohorât.

— Sper că ţi-a plăcut micul război care s-a purtat recent.

— Nu mi-a scăpat o clipă. Nu mă mai săturam.

— Cel mai necesar din istorie, cel mai moral şi mai creştin – şi cel mai inegal?

— M-a scârbit, spune Mundy.

— Şi încă te scârbeşte, am auzit.

— Da, adevărat.

* * *

„Deci, de aceea a venit, gândeşte Mundy. Ştie că m-am distanţat de război şi vrea să mă înroleze în vreo campanie. Ei, dacă se întreabă ce m-a apucat, n-are decât. Am dormitat. Am stat la cutie. Spionul de ieri plictisindu-şi de moarte vizitatorii de la Linderhof cu discursul lui. Stâncile albe de la Dover pierdute în ceaţă, când, deodată...”

Dintr-o dată, se enervează cumplit, umplând pereţii din apartamentul Zarei cu tăieturi din ziare, telefonându-le unor oameni pe care abia de-i cunoaşte, zbârlindu-se la televizor, asediind mult iubitele ziare englezeşti cu scrisori la care redactorii nici nu se uită, iar de tipărit, nici vorbă.

Şi atunci ce lucru neîntâmplat s-a petrecut acum?

Uitase de Thatcher şi de războiul din Falkland. Îi urmărise pe şcolarii britanici afişând spiritul tipic lui Churchill şi răcnind „Înainte, Britania!” către nave de croazieră pregătite în pripă şi distrugătoare ce trebuiau de mult date la fier vechi, scoase de la naftalină şi plecând în cursă pentru a elibera Insulele Falkland. Conducătorii îi ordonaseră să se bucure când *Belgrano*{48} fusese scufundată. Aproape că vărsase. Se săturase de toate.

La nouă ani, când era şcolar, împărtăşise emoţia delirantă a maiorului la vederea bravelor forţe britanice pornite să elibereze Canalul Suez aflat în pericol – spre a-l vedea revenind ferm în mâinile proprietarilor săi legiuiţi, pentru ca apoi să constate că guvernul, la fel ca acum, minţise în legătură cu motivele pentru care târâse ţara în război.

Minciunile şi vorbele ipocrite ale politicienilor nu reprezintă ceva nou pentru el. Au existat dintotdeauna. Şi atunci? De ce sare pe cutia lui ca să bâiguie inutil împotriva aceloraşi lucruri care s-au practicat încă de când primul politician de pe pământ a rostit prima vorbă ipocrită, a minţit, s-a înveşmântat în drapelul naţional, a invocat numele Domnului şi a susţinut că nici n-a afirmat vreodată aşa ceva?

Ar putea fi nerăbdarea tipică bătrâneţii, care se manifestă mai devreme. Ori furia când vede că spectacolul se repetă la nesfârşit.

E faptul că ştie că neghiobii istoriei, care trec drept înţelepţi, ne-au trădat mereu, iar el nu suportă să asiste la asta încă o dată.

E constatarea, făcută acum, când intră în al şaselea deceniu de viaţă, că la jumătate de secol după moartea imperiului, ţara cumplit de prost condusă, pentru care a făcut şi el câte ceva, este împinsă cu forţa să zdrobească un popor pe baza unor minciuni sfruntate, pentru a-i face pe plac unei hiperputeri lipsite de credinţă, care îşi închipuie că poate trata restul lumii drept curtea ei din dos.

Şi ce naţiuni sunt aliaţii cei mai zgomotoşi ai lui Ted Mundy când exprimă aceste păreri inutile faţă de oricine este suficient de politicos ca să-l asculte?

Bestialii germani.

Perfizii francezi.

Barbarii ruşi.

Trei naţiuni care au curajul şi bunul-simţ de a spune *nu,* şi să le dea Dumnezeu curajul de a continua tot astfel.

În iritarea lui care produce scântei, Mundy *redux* îi scrie fostei soţii Kate – în prezent, având în vedere păcatele ei, propusă pentru o funcţie importantă în cadrul următorului guvern. Poate că Mundy nu dă dovadă de tact aşa cum s-ar cuveni, dar a fost căsătorit cu femeia aceasta şi, Dumnezeule mare, au un copil împreună. Răspunsul ei în patru rânduri, şi acelea scrise pe computer şi semnate în numele ei, îl previne că a luat notă de situaţia lui.

Mda, a trecut al naibii de multă vreme de când n-a mai făcut-o.

Mundy *redux* apelează apoi la Jake, fiul său, care, după câteva starturi ratate, îşi începe anul final la Universitatea din Bristol şi căruia îi recomandă să-şi scoată prietenii studenţi în stradă, să ridice baricade, sa boicoteze cursurile şi să ocupe locuinţa vicecancelarului, însă acum Jake se înţelege mai bine cu Philip şi nu prea are vreme pentru un tată la andropauză, aflat în străinătate, care nici măcar nu are vreo adresă de e-mail. Un răspuns scris de mână îi este peste puteri.

Şi iată că Mundy *redux* ajunge să mărşăluiască, aşa cum a făcut-o împreună cu Ilse sau cu Sasha la Berlin, dar cu o convingere pe care n-a mai simţit-o, deoarece convingerile de până acum erau împrumutate de la alţii. Desigur, pare puţin surprinzător că germanii se deranjează să demonstreze împotriva unui război pe care îl condamnă chiar şi guvernul, dar, binecuvântaţi să fie, oamenii ies în stradă. Pesemne că ştiu mai bine decât alţii cât de uşor este să ademeneşti un electorat bun de gură şi atât.

Iar Mundy *redux* mărşăluieşte cu ei, însoţit de Zara şi de Mustafa, la fel procedând şi prieteni de-ai lor, precum şi fantomele lui Rani, Ahmed, Omar şi Ali, plus membrii clubului de crichet Kreuzberg. Elevii şcolii lui Mustafa organizează propriul marş, astfel că Mustafa mărşăluieşte cu şcoala.

Cei care merg la moschee mărşăluiesc, iar poliţia mărşăluieşte alături de ei, şi pentru Mundy *redux* e ceva nou sa vadă poliţişti care nu vor război, la fel ca participanţii la demonstraţie. După meci, merge cu Mustafa şi Zara la moschee, iar după aceea, întristaţi, se aşază să bea cafea într-un colţişor al localului care serveşte kebab, împreună cu imamul cel tânăr care laudă valoarea studiului, pe care îl găseşte opus ideologiilor periculoase.

Mundy socoteşte că asta îl face să redevină real după prea mulţi ani în care a jucat teatru. „E momentul să punem capăt autoamăgirii mondiale, aşadar să începem cu noi înşine.”

* * *

— Nevolnicul vostru prim-ministru nu e *pudelul* preşedintelui american, ci, din câte-am auzit, e chiar *câinele orb* al acestuia, tocmai spune Sasha, de parcă i-ar fi citit gândurile lui Mundy ca pe o carte deschisă. Sprijinit de *mijloacele servile de informare* din Marea Britanie, el i-a conferit *o respectabilitate falsă imperialismului american.* Unii afirmă chiar că voi, englezii, aţi dat tonul.

— Nu m-ar surprinde deloc, îi răspunde Mundy, stând drept şi băţos, fiindcă îşi aminteşte ceva ce a citit undeva, probabil în *Süddeutsche,* iar acum repetă ideea.

— Iar cum aşa-zisa coaliţie, declanşând un atac neprovocat asupra Irakului, a încălcat deja *jumătate din reglementările internaţionale şi intenţionează, prin continuarea ocupaţiei Irakului, să le nesocotească şi pe celelalte,* oare n-ar trebui să insistăm ca principalii instigatori să fie siliţi să dea socoteală în faţa Curţii Internaţionale de Justiţie de la Haga?

— Bună idee, îl aprobă Mundy, parcă în transă.

Chiar dacă ideea nu-i aparţine, sigur a sprijinit-o instinctiv şi a folosit-o cu efecte uimitoare.

— A, asta în ciuda faptului că America *s-a declarat în mod unilateral imună faţă de jurisdicţia unor astfel de tribunale.*

— Chiar şi aşa.

Mundy a emis aceeaşi opinie în faţa unei săli pline de la Poltergeist, în urmă cu mai puţin de două săptămâni, după ce ascultase ştirile de la BBC World Service.

Şi, dintr-o dată, asta îl stârneşte pe Mundy. S-a săturat, şi nu începând cu această seară. Îi este silă de jocuri şmechereşti. Nu are habar ce pune Sasha la cale, dar îşi dă seama că ideea nu-l atrage, după cum nu agreează nici rânjetul superior care însoţeşte vorbele prietenului său. Tocmai se pregăteşte să o spună pe ocolite, ba poate chiar de-a dreptul, când Sasha i-o ia înainte. Chipurile le sunt apropiate şi iluminate de lumânările de Crăciun, luate din podul de la Berlin. Sasha l-a prins de antebraţ. Ochii întunecoşi, în ciuda durerii şi a disperării, radiază un entuziasm aproape patetic.

— Teddy!

— Ce dracu' mai vrei?

— Doar o întrebare. Deja ştiu răspunsul, dar vreau să-l aud din gura ta, aşa am promis. Eşti pregătit?

— Mă-ndoiesc.

— Crezi în ceea ce afirmi? Sau toată vorbăria şi pornirea ta sunt doar un mod de autoapărare? Eşti englez şi te afli în Germania. Poate simţi că trebuie să adopţi o atitudine, să vorbeşti mai dur decât o

simţi? Asta ar fi de înţeles. Nu te critic, ci doar vreau să ştiu.

— Sasha, pentru *numele* lui Dumnezeu! Ţi-ai pus bereta. Mă târăşti până aici. Îmi arunci un zâmbet superior, de parcă ai fi Mata Hari. Îmi trânteşti în faţă propriile cuvinte. N-ar fi mai bine să renunţi la ocolişuri şi să-mi spui ce dracu' se petrece?

— Teddy, te rog să-mi răspunzi. Ţi-aduc o speranţă incredibilă. Pentru amândoi. O şansă atât de măreaţă că nici nu-ţi poţi imagina. Pentru tine, rezolvarea tuturor necazurilor materiale. Rolul tău de profesor, recâştigat, dragostea ta pentru comunitatea multiculturală, o realitate. Pentru mine – o platformă mai cuprinzătoare decât am îndrăznit să visez vreodată. Şi asta nu presupune decât un ajutor neînsemnat în transformarea lumii. Dar am impresia că eşti pe cale să adormi.

— Ba nu, Sasha. Ascultam doar fără să te privesc. Uneori e mai bine aşa.

— *Asistăm la un război al minciunilor.* Mă aprobi? *Politicienii noştri mint presa, îşi văd minciunile tipărite, iar apoi le numesc opinie publică.*

— Astea sunt vorbele tale sau le-ai furat de undeva?

— Sunt vorbele unui mare om. Eşti de acord cu ele? Da sau nu?

— În regulă, da.

— *Prin repetare, fiecare minciună devine o realitate ireversibilă pe care se întemeiază alte minciuni. Şi atunci avem război. Acesta.* Aprobi? Te rog, Teddy! Da sau ba?

— Din nou, da. Şi ce-i cu asta?

— *Procesul evoluează exponenţial. Pe măsură ce trebuie spuse mai multe minciuni, războaiele sunt tot mai necesare pentru a justifica minciunile.* Şi cu asta eşti de acord.

Simţind furia gata să erupă, Mundy aşteaptă aparent nepăsător următoarea salvă.

— *Stratagema cea mai ieftină şi mai la îndemână pentru orice lider este de a-şi împinge ţara într-un război bazându-se pe înşelătorie. Cel care procedează astfel ar trebui dat jos din funcţie pentru totdeauna.* Am devenit prea incisiv, Teddy, sau simţi şi tu la fel?

Într-un târziu, Mundy explodează:

— *Da, da, da.* Înţelegi? Sunt de acord cu retorica mea, *a ta* şi cu retorica ultimului tău *guru.* Din nefericire, aşa cum am învăţat pe propria noastră piele, nu retorica pune capăt războaielor. Aşa că, noapte bună şi mulţumesc. Iar acum lasă-mă să mă întorc acasă!

— Teddy, la treizeci şi cinci de kilometri de aici locuieşte un om care şi-a dăruit viaţa şi averea Cursei Înarmării pentru Adevăr. Şi expresia asta îi aparţine. Când îl asculţi, îţi recapeţi speranţa. Nimic din ce vei auzi nu te va speria, nimic nu va veni ca ameninţare sau ca dezavantaj. S-ar putea să-ţi facă o propunere. Una uimitoare, unică, absolut entuziasmantă. Dacă o vei accepta, iar el te place, vei pleca de

acolo simţind că ţi-ai îmbogăţit enorm viaţa, atât spiritual, cât şi material. Vei renaşte cu totul. Dacă nu ajungeţi la un acord, i-am dat cuvântul că-i vei păstra secretul cu sfinţenie. Strânsoarea degetelor lui Sasha pe antebraţul lui Mundy se accentuează. Teddy, vrei să te măgulesc? Asta aştepţi? Vrei să te curtez aşa cum a procedat Profesorul în cazul meu? Ore întregi de preludiu şi mese scumpe? Au apus vremurile acelea.

Mundy se simte mai bătrân decât şi-ar dori. „Te rog, gândeşte el. Am mai trecut prin asemenea situaţii. Ne-am mai lăsat o dată înregimentaţi. La vârsta noastră nu mai putem descoperi jocuri noi."

— Cum îl cheamă? întreabă el plictisit.

— Are mai multe nume.

— Unul mi-ar fi de ajuns.

— E filosof, filantrop, singuratic şi geniu.

— Şi spion, sugerează Mundy. A venit şi m-a ascultat vorbind la Poltergeist, după care ţi-a povestit ce-am zis.

Dar nimic nu poate clinti entuziasmul lui Sasha.

— Teddy, nu face spionaj. E un om cu o avere şi o putere de neconceput. Informaţiile i se oferă drept tribut. Eu doar am rostit numele tău, iar el n-a zis nimic. După o săptămână m-a chemat la el. „Teddy al tău se află la Linderhof şi-şi varsă amarul în faţa turiştilor englezi. Are o soţie de origine musulmană şi o inimă blândă. Întâi trebuie să descoperi daca e chiar atât de înţelegător pe cât pretinde. Dacă da, îi explici principiul. După aceea îl aduci la mine."

Principiul, repetă Mundy în gând. Nu va fi război, dar pentru realizarea principiului nu va rămâne în picioare.

— De când te simţi atras de oamenii bogaţi şi puternici? întreabă el.

— De când l-am cunoscut.

— Cum? Ce s-a întâmplat? A apărut dintr-un tort, cumva?

Iritat de scepticismul lui Mundy, Sasha îi eliberează braţul.

— La o universitate din Orientul Mijlociu. La care nu mi-e prea clar, iar el n-a vrut să mă lămurească. Poate în Aden. Am stat acolo un an. Sau poate în Dubai, sau Yemen, sau Damasc. Ori ceva mai la est, în Penang, unde autorităţile m-au ameninţat că-mi rup picioarele dacă nu-mi iau tălpăşiţa până a doua zi dimineaţă. Mi-a spus doar că s-a strecurat în aulă înainte de închiderea uşilor, a rămas în spate şi a fost profund impresionat de cuvintele mele. A plecat înainte de a mi se pune întrebări, dar le-a cerut imediat oamenilor lui să facă rost de un exemplar al prelegerii mele.

— Şi care era subiectul prelegerii?

Mundy vrea să sugereze geneza socială a cunoaşterii, însă, din fericire, instinctul îl face să se abţină.

— Transformarea în sclavi a muncitorilor din întreaga lume de către alianţele militare dintre corporaţii, afirmă Sasha cu mândrie. Despre

inseparabilitatea dintre expansiunea industrială şi cea colonialistă.

— Şi eu ţi-aş rupe picioarele pentru asta. Şi cum a reuşit Cel-Ce-Are-Multe-Nume să se îmbogăţească?

— Într-un mod respingător. Îi place să citeze din Balzac. „În spatele fiecărei mari averi se ascunde o crimă.” M-a asigurat că Balzac spune prostii. E nevoie de multe crime. Dimitri le-a comis pe toate.

— Deci acesta îi e numele. Sau măcar unul dintre ele. Dimitri.

— Pentru seara asta, pentru noi, da, aşa îl cheamă.

— Dimitri şi mai cum?

— Domnul Dimitri.

— Din Rusia? Sau Grecia? De unde mai provin cei cu asemenea nume? Albania?

— Teddy, ai început să baţi câmpii. Omul acesta e cetăţean al universului.

— Toţi suntem aşa. Din ce colţişor vine?

— Ai fi surprins dacă ţi-aş spune că are tot atâtea paşapoarte cât domnul Arnold?

— Sasha, răspunde-mi la întrebare. Cum s-a îmbogăţit? Vânzând arme? Droguri? Făcând trafic de persoane? Sau ceva din cale afară de rău?

— Baţi la uşi deschise, Teddy. Orice este posibil. Aşa spune şi Dimitri.

— Deci ar fi vorba de căinţă. Bani păcătoşi. A distrus lumea, iar acum vrea s-o reconstruiască. Să nu-mi spui că-i american.

— Nu-i căinţă, Teddy, nici sentimentul vinovăţiei, iar din câte ştiu, nu-i american. E vorba de schimbare. Nu trebuie să fii luteran ca să crezi că oamenii se pot schimba. Când m-a ascultat, rătăcea în căutarea credinţei, aşa cum am făcut şi noi doi. Punea totul la îndoială şi nu mai credea în nimic. Un animal intelectual, sclipitor, sarcastic şi needucat. Citise multe cărţi pentru a se lumina, însă nu-şi găsise menirea în lumea asta.

— Şi-atunci te-a descoperit pe tine. Iar tu i-ai arătat calea, spune Mundy ironic, apoi, lăsându-şi capul în palmă, închide ochii pentru a căuta liniştea şi-şi dă seama că trupul îi tremură din creştetul capului până la călcâie.

Numai că Sasha nu-i îngăduie să-şi găsească liniştea. În zelul lui, se arată neiertător.

— Teddy, de ce eşti atât de cinic? Nu ţi s-a întâmplat niciodată să stai într-o staţie de autobuz şi să auzi câteva cuvinte exprimând ceva ce aveai în suflet şi despre care nici nu ştiai că există acolo? Eu am fost norocosul care a rostit acele cuvinte. Le-ar fi putut auzi oriunde. Acum e conştient de asta. La vremea când le-am spus eu, ele se auzeau deja pe străzile din Seattle, Washington DC şi Genova. Aceleaşi cuvinte se folosesc oriunde ar fi atacată caracatiţa imperialismului

corporativ.

Mundy îşi aminteşte ca într-o scrisoare către Judith a afirmat ca se simte pe teren nesigur. Aşa se întâmplă şi acum. „Povestea cu Weimar-ul se repetă. Sunt o abstracţie care discută cu altă abstracţie despre o a treia abstracţie."

— Prin urmare, domnul Dimitri te-a ascultat, spune el pe tonul cuiva care încearcă reconstituirea unei crime. Se afla în aceeaşi staţie de autobuz. Şi l-a dat pe spate elocvenţa ta. Ca pe toţi, de altfel. Iar acum, dă-mi voie să repet întrebarea. *Cum* l-ai cunoscut? Când s-a întrupat pentru tine? Sau nu ai voie să spui asta?

— A trimis un emisar. Aşa cum m-a trimis pe mine acum să discut cu tine.

— Când? Unde? Pe cine a trimis?

— Teddy, nu mai suntem la Hotelul Alb.

— Şi nici nu mai ducem pe cineva de nas. S-a terminat. Putem vorbi ca doi oameni.

— Eram în Viena.

— Ce căutai acolo?

— La o conferinţă.

— A cui?

— A internaţionaliştilor şi libertarilor.

— Şi?

— Şi m-a abordat o femeie.

— Cineva cunoscut nouă?

— N-o mai văzusem până atunci. M-a convins că-mi cunoştea activitatea şi m-a întrebat dacă n-aş fi dispus să mă întâlnesc cu un ilustru prieten de-al ei, un bărbat distins care evita să apară în public.

— Deci nici ea nu avea nume.

— Ba da, Kolbach. Maria Kolbach.

— Vârsta?

— N-are importanţă. Nu trezea dorinţe. Probabil că în jur de patruzeci şi cinci de ani.

— Din?

— Nu mi-a spus. Avea însă un accent vienez.

— Şi pentru cine lucra?

— Poate pentru Dimitri. Nu ştiu.

— Participa la conferinţa aceea?

— Nu mi-a spus, iar numele ei nu figura pe lista delegaţilor sau a organizatorilor.

— Aha, deci ai verificat?! Căsătorită sau nu?

— Nu mi-am dat seama.

— Nu ţi-a dat cartea de vizită?

— Nu, şi eu nu i-am cerut-o.

— Nu ţi-a arătat măcar permisul de conducere?

— Teddy, cred că ai depăşit deja măsura.

— Ştii cumva unde locuieşte, dacă are o adresă, ceva? Ai căutat în cartea de telefon a Vienei? De ce ne tot lovim de o mulţime de *fantome* nenorocite?

Remarcă expresia jignită a lui Sasha şi se domoleşte.

— Bine, deci te-a acostat. Ţi-a aruncat întrebarea. Iar tu zici: „Da, doamnă sau domnişoara Kolbach, aş vrea să-l cunosc pe ilustrul tău prieten." Ce s-a întâmplat *după?*

— Am fost primit într-o vilă impunătoare aflată într-un cartier select din Viena, dar nu am permisiunea să-ţi dezvălui numele lui. Şi nici miezul discuţiei.

— Ea te-a dus acolo, bănuiesc, nu?

— Ne aştepta o maşină în faţa sălii de conferinţe. Cu şofer. Asta la finalul conferinţei. Nu mai aveam alte obligaţii. Când am sosit la vilă, a sunat la sonerie, m-a prezentat unei secretare şi s-a retras. După o scurtă aşteptare, am fost condus într-o cameră spaţioasă, în care se găsea doar Dimitri. „Sasha, mi-a spus el, posed o uriaşă avere ilicită, sunt un artist al vieţii ascunse şi discipolul tău credincios. Vreau să-ţi ofer o misiune de o importanţă covârşitoare, dar, dacă povara cunoaşterii e prea mare pentru tine, te rog să-mi spui imediat şi să pleci." L-am întrebat dacă misiunea aceasta este legală? Mi-a spus că e mai mult decât justificată, chiar esenţială pentru binele omenirii. Apoi am jurat să păstrez secretul. Drept urmare, pe parcursul câtorva ore, mi-a descris natura viziunii lui.

— Care era…?

Sasha, marele agent dublu, a dispărut. În locul lui a rămas visătorul pătimaş şi credul din podul unei clădiri berlineze.

— O viziune pentru care eu şi salvatorul şi prietenul meu Mundy suntem perfect pregătiţi din toate punctele de vedere. O idee care pare să fi fost elaborată dinadins pentru a ne satisface orice dorinţă.

— Şi asta-i tot ce ai de spus.

— Restul vei afla chiar de la Dimitri. În Viena, m-a întrebat dacă, după ce suferisem atât, mai cred în viaţă.

— Iar tu, bineînţeles, ai spus că da.

— Ferm convins. Iar acum, după ce mi-a descris viziunea, susţin acest lucru cu patimă.

Mundy s-a ridicat de la masă şi, cu spatele către Sasha, s-a aşezat în dreptul ferestrei mari. Jos, în depărtare, licăresc ultimele lumini ale bâlciului. Lacul e întunecat şi neclintit, iar munţii de dincolo de el se înalţă ca nişte umbre pe cerul înnorat.

— Când l-ai întâlnit ultima oară?

— La Paris.

— Tot într-o vilă?

— Apartament. Era atât de spaţios încât aveai nevoie de bicicletă ca

să ajungi la baie.

— Şi înainte de asta?

— Doar la Viena.

— Şi cum ţii legătura cu el? Vă lăsaţi bileţele sub pietre? Sasha refuză să răspundă la o întrebare atât de ridicolă, de aceea Mundy îi pune alta:

— Ştie că am colaborat?

— Ştie doar că în Berlin ai fost un radical bătut de fascişti, la fel ca el, de altfel, la vremea lui. Ştie că te-ai sacrificat pentru un camarad.

— Iar tu?

— Nu înţeleg.

— Ştie că i-ai făcut diverse servicii domnului Arnold?

— Ştie numai că toată viaţa am luptat împotriva tiraniei oriunde am găsit-o, cu armele pe care le-am avut la îndemână. *Teddy!*

Acum i-a venit rândul lui Sasha să-şi piardă răbdarea. Sărind în picioare, traversează şchiopătând camera şi vine alături de Mundy la fereastră, apoi îl priveşte de jos şi întinde mâinile spre el de parcă ar cerşi îndurare.

— Ducă-se naibii toate astea, Teddy! Nu pricepi cum i-am vorbit despre tine? Când Dimitri m-a întrebat dacă mai cunosc bărbaţi şi femei capabili din trecutul meu, oameni curajoşi, integri, care să gândească la fel şi să aibă bun-simţ, la cine crezi că m-am gândit în primul rând, dacă nu la Teddy? După ce mi te-a descris în cuvinte sclipitoare şi mi-a spus cum am putea să schimbăm lumea împreună, doar pe tine te-am văzut păşind alături de mine!

Se trage înapoi, îşi lasă braţele să cadă de-a lungul trupului şi aşteaptă măcar câteva vorbe, însă Mundy continuă să privească lung spre lacul întunecat şi spre umbrele munţilor.

— Teddy, suntem de nedespărţit. Asta mi-e convingerea. Am trecut prin atâtea împreună. Acum putem triumfa împreună. Dimitri îţi oferă tot ce-ţi trebuie: bani, un scop şi o viaţă împlinită. Ce-ai de pierdut dacă vorbeşti cu el?

„A, nu prea multe, gândeşte Mundy. Pe Zara, pe Mustafa, fericirea, datoriile."

— Teddy, întoarce-te la München, sugerează Sasha pe un ton usturător. Mai bine să-ţi fie teamă de necunoscut şi să nu întreprinzi nimic. Abia atunci te simţi în siguranţă.

— Şi ce se întâmplă dacă vorbesc cu el şi nu sunt de acord?

— L-am asigurat că, la fel ca mine, eşti un tip de onoare, capabil să păstrezi secretul. Că poate să-ţi ofere şi un regat. Şi că, dacă refuzi, nu vei vorbi despre asta.

„Doar detaliile contează, socoteşte Mundy. Sasha are idei mari, eu, mărunte. Aşa mergem mai departe. Să ne gândim cum facem pentru a repara dinţii Zarei şi să-i cumpărăm lui Mustafa computerul după care

tânjeşte atât de mult. Poate mă-nvaţă şi pe mine cum să-i trimit e-mail-uri lui Jake."

— Ulei de şarpe, spune el pe neaşteptate şi izbucneşte în râs, însă constată că Sasha se holbează nedumerit la el. Ulei de şarpe, repetă el în germană, de asta dată. Asta le vindeau farsorii oamenilor creduli, pe care îi duceau cu vorba. Asta i-am servit şi eu Profesorului, dacă ne gândim mai bine.

— Şi?

— Şi poate că a sosit vremea să mă păcălesc şi eu. Cine conduce?

Neîndrăznind să răspundă, Sasha inspiră adânc, îşi strânge pleoapele, deschide apoi ochii şi şontâcăie mai vioi până în cealaltă parte a camerei. Ajuns la telefon, tastează un număr din memorie, se îndreaptă de umeri, ca un membru de partid – un fel de preludiu înainte de a se adresa unei personalităţi.

— La cabană, peste o oră! spune el şi închide.

— Trec examenul în felul acesta? întreabă Mundy în glumă, arătând spre hainele de lucru.

Ca aproape întotdeauna, imun la ironii, Sasha îl măsoară precipitat pe Mundy din cap până în picioare. Ochii îi rămân lipiţi de un pătrăţel brodat cu drapelul Angliei, lipit cu arici pe buzunarul pentru batistă al hainei sport destul de demodate. Mundy îl desprinde şi-l îndeasă în buzunar.

* * *

Şofatul îi acaparează toată atenţia lui Sasha. Se comportă ca un şcolar silitor, stă încordat şi abia reuşeşte să privească pe deasupra volanului, de aceea claxonează sau semnalizează cu luminile către orice îl deranjează.

În plus, cunoaşte şi drumul, ceea ce prinde bine, fiindcă la câteva clipe după ce au ieşit din drumul lăturalnic, Mundy, ca de obicei, debusolat în aer liber, şi-a pierdut orice simţ al orientării. La început bănuieşte că se îndreaptă spre sud, însă curând urmează un drumeag aproape şters, şerpuind la poalele munţilor impunători. Luna, care mai devreme îi trădase, a apărut în toata strălucirea ei, luminând poieniţele şi transformând drumurile în dâre alburii. Pătrund în pădure şi maşina se tot zdruncină pe o alee desfundată, mărginită de brazi. Câteva căprioare rămân încremenite, cu ochii orbiţi de faruri, apoi aleargă în zigzag şi dispar în bezna dintre copaci. O bufniţă cu pântecele alb ca zăpada planează elegant pe deasupra capotei.

Virează la dreapta, încep să urce şi după zece minute ajung într-un luminiş presărat cu stive de buşteni. Mundy îşi aduce aminte luminişul din pădurea de lângă Praga, în ziua când Sasha i-a spus că tatăl lui era spion Stasi. Urcă o rampă din beton şi pătrund într-un hambar

suficient de mare ca să adăpostească un zepelin. Cinci sau şase maşini elegante, cu numere de înmatriculare germane sau austriece, sunt parcate frumos una lângă alta, de parcă ar fi expuse spre vânzare. Oarecum izolat de ele, un Jeep negru. Sasha opreşte lângă el.

Automobilul de teren, mare şi tipic american, e nou, iar nenumăratele accesorii cromate sclipesc. La volanul lui stă neclintită o femeie uscăţivă, între două vârste, care poartă o eşarfă pe cap. Mundy are impresia că ar putea fi aceeaşi femeie îmbrăcată cu haină de şerpaş care se scotocea după cheile de la uşă în urmă cu trei ore, când el urca scara în spirală, dar, de dragul lui Sasha, alungă din minte o asemenea asociaţie. Niciun semn de bun venit. Sasha coboară din Audi şi-i face semn lui Mundy să procedeze la fel. Femeia continuă să privească fix înainte prin parbrizul Jeepului. Mundy îi adresează femeii un salut, dar ea nu-l ia în seamă.

— Unde mergem? întreabă Mundy.

— Teddy, mai avem puţin de mers. Prietenul nostru preferă ospitalitatea Austriei. Asta nu-i nicio problemă.

— N-am paşaportul la mine.

— Nu e nevoie. Oricum în zona asta graniţa e o chestiune de amănunt.

Sunt un artist al vieţii ascunse.

Cu un efort, Sasha urcă în automobil. Mundy îl urmează. Fără să aprindă farurile, femeia iese din hambar şi coboară uşurel rampa. Poartă mânuşi de piele. Ca femeia de pe palier. Opreşte motorul, trage cu urechea pentru a surprinde un sunet cunoscut doar de ea şi, evident, nu-l aude. Apoi, cu faza mare, azvârle Jeep-ul prin bezna muntelui şi, cu o viteză ameţitoare, începe urcuşul.

Coasta împădurită seamănă cu o vale a morţii, iar încercarea femeii de a o urca aduce a nebunie. Mundy se agaţă precipitat de mânerul aflat în faţa lui. Copacii stau prea aproape unul de celălalt. Pare imposibil ca femeia să strecoare automobilul printre ei. Şi drumul e prea abrupt, iar ea conduce *prea repede!* Nimeni n-ar putea menţine o asemenea viteză, dar ea reuşeşte. E în stare de toate astea. Academicienii din Edinburgh ar fi mândri de ea. Palma înmănuşată trece lejer peste maneta schimbătorului şi, ajuns într-o viteză inferioară, motorul nu pierde din putere.

Au escaladat peretele muntelui. În lumina lunii în creştere, Mundy vede la poalele muntelui patru văi desfăcându-se ca spiţele unei roţi argintii. Femeia face Jeep-ul să şerpuiască printre bolovani împrăştiaţi pe un platou larg şi acoperit de iarbă. Au ajuns deja pe asfalt şi coboară o pantă lină către o fermă transformată în reşedinţă înconjurată de hambare şi căsuţe. Din coşul casei mari iese un fir de fum. La ferestre se află muşcate. Femeia trage frâna de mână, coboară, apoi închide portiera cu un zgomot puternic şi se îndepărtează cu paşi

mari. Doi tineri atletici, îmbrăcaţi cu hanorace, apar imediat să-i întâmpine.

„Pe vremea când locuiam în Estelle Road am deschis uşa unei perechi de tineri care semănau cu aceştia, dar s-au dovedit a fi misionari mormoni din Missouri care doreau să-mi salveze sufletul, îşi aduce aminte Mundy. Ei, nu i-am crezut pe aceia, atunci, şi nu îi cred nici pe cei de acum?”

* * *

Încăperea în care sunt lăsaţi să aştepte este lungă şi lambrisată cu lemn care miroase a răşină şi a miere. Mobilierul constă din câteva canapele şi o măsuţă de cafea pe care sunt împrăştiate reviste de artă abia apărute. Mundy se aşază şi se străduieşte să se concentreze asupra unui articol despre arhitecţi postmodernişti, în vreme ce Sasha umblă agitat prin cameră. „Parcă aş fi cu Mustafa la doctorul de origine turcă, socoteşte Mundy, peste o clipă-două are să-mi spună că se simte bine şi că ar dori să se întoarcă acasă.”

— Ai mai fost aici, Sasha? întreabă el aparent detaşat.

Sasha îşi duce palmele la urechi.

— *Nu,* şuieră Sasha.

— Deci numai la Viena şi Paris?

— Teddy, te rog. Nu e momentul potrivit.

Mundy îşi aminteşte un adevăr pe care l-a descoperit în legătură cu persoanele care contestă permanent autoritatea: şi lor le place să fie autoritare. O blondă cu un aspect îngrijit, îmbrăcată cu un costum business, apare în cadrul uşii.

— Domnul Mundy?

— În persoană, o aprobă el amuzat, ridicându-se în picioare, asta pentru că se află în prezenţa unei doamne.

— Richard ar dori să discute cu dumneavoastră, vă rog. Vreţi să veniţi?

— Richard? Cine e Richard?

— Se ocupă de formalităţi, domnule Mundy.

— Despre ce formalităţi e vorba?

Mundy vrea să o mai audă vorbind, pentru a o putea cataloga.

— Nimic special, domnule. Sunt convinsă că Richard vă va explica. „Facultatea Vassar, accent german, decide el. Politeţe de stewardesă. Încă o întrebare, domnule, şi vă sar la gât.” Aruncă o privire spre Sasha, gândind că poate vrea să-l însoţească, însă el stă cu spatele şi priveşte atent o stampă reprezentând nişte ţărani purtând costume tiroleze. Blonda de la Vassar îl conduce de-a lungul unui coridor decorat cu trofee de cerbi, apoi pe o scară îngustă din spatele clădirii. Pe pereţi, muschete şi farfurii din cositor. În faţă, o uşă veche din pin

stă întredeschisă. Femeia bate, o deschide mai larg şi se trage deoparte, lăsându-l pe Mundy să treacă pe lângă ea. „Fac parte dintr-un film, gândeşte el, în clipa când şoldurile li se ating. James Bond vizitează castelul balaurului. Încă o clipă şi femeia o să mă injecteze cu un medicament care să mă facă să spun adevărul."

— Şi *cum* te cheamă, totuşi? întreabă el.

— Janet, domnule.

— Ted.

Şi Richard e blond şi la fel de îngrijit. Părul, tuns foarte scurt. Are umerii unuia care face pregătire la sală, poartă un blazer albastru şi o cravată de aceeaşi culoare, aducând cu un însoţitor de bord. În camera pătrată, lambrisată, ce nu e mai mare decât o saună, stă aşezat la un birou de culoare roşiatică. Strângerea de mână trădează exerciţiu şi sinceritate, ba chiar pregătire atletică. Pesemne că şi fata e atletă. Pe birou nu există telefon, nici computer, nici alt aparat care să reprezinte vreo tentaţie. Doar un dosar, şi acela închis. Deocamdată nimeni nu a scris „DOSAR" pe copertă. Richard îşi aşază vârful degetelor de o parte şi de alta a dosarului, de parcă ar vrea să-l ridice în aer prin levitaţie.

— Îmi dai voie să mă adresez cu Ted? Unii britanici sunt atât de rigizi…

— Nu-s dintre aceia, Richard, te asigur!

A reuşit să identifice şi accentul lui Richard: ton declamator tipic scandinav, unde orice propoziţie aduce a reclamaţie.

— Ted. Dimitri are obiceiul să plătească un onorariu de prezenţă tuturor angajaţilor săi potenţiali, indiferent dacă interviul este o reuşită sau nu. Onorariul e de o mie de dolari, în numerar, ce se achită prin semnarea unui contract de servicii pentru o zi. Ted, te satisface?

Debusolat ca întotdeauna când vine vorba de bani, lui Mundy îi scapă una dintre exclamaţiile lui de jenă şi-şi duce grăbit dosul palmei la gură.

— Cred că pot face efortul, recunoaşte el.

Apoi obiceiul îl trădează din nou.

— Contractul e pe termen scurt. Confidenţialitatea reprezintă elementul-cheie, precizează Richard care, se vede, şi-a învăţat replicile la perfecţie. În baza prevederilor lui, ţi se interzice să divulgi conţinutul discuţiei cu domnul Dimitri şi personalul său. Asta înseamnă că discuţia nici nu s-a purtat. Clar? Poţi respecta condiţiile? Te rog să citeşti atent. Nu semna decât după ce termini. În viaţa de zi cu zi, noi spunem că asta este o axiomă.

Chiar aşa? În fine. *În viaţă,* dar nu altfel. Hârtie albă, de calitate deosebită, fără antet, doar data. Trei paragrafe imprimate. Ceva ce poartă numele de Fundaţia Noua Planetă e pe cale de a-l lua în posesie pe Ted Mundy vreme de o zi. În schimb, Mundy se obligă să nu

discute, scrie, descrie în niciun mod, relateze, transmită, dezvăluie sau divulge – plus orice alt verb nerod prin care avocaţii, care sunt nişte jeguri, cred că pot transforma un sentiment onest într-o porcărie de neînţeles – indiferent ce se va fi petrecut sau nu între părţi în castelul căpcăunului.

Mundy semnează, apoi cei doi îşi strâng mâinile. Palma lui Richard este uscată şi fermă. După ce i-a ţinut mâna lui Mundy suficient de mult, Richard bagă mâna în buzunarul interior al blazerului şi scoate un plic galben, sigilat. Nu dintr-un sertar, dosar, nu dintr-un seif sau cutie de valori, ci din buzunar, din dreptul inimii. Şi nici măcar nu vrea recipisă pentru el.

Richard deschide uşa, îşi mai strâng mâinile o dată, ca pentru camerele de luat vederi, numai că, din câte şi-a dat Mundy seama, nu există niciuna. Pe coridor îl aşteaptă doi bărbaţi cu hanorace. Feţe alburii, hanorace negre, chipuri impenetrabile. Bucăţele rupte din paznicii credinţei mormone.

— Domnul Dimitri vă aşteaptă, îl anunţă unul din ei.

* * *

Alţi doi paznici cu blazere sunt postaţi în dreptul celor două uşi bogat sculptate, dar aceste blazere, spre deosebire de cel purtat de Richard, sunt verzi. „Cineva s-a ocupat *serios* de garderobă”, gândeşte Mundy. Unul din paznici îl percheziţionează, iar celălalt umple un coşuleţ plat cu obiectele personale ale prizonierului: un recipient plat din cositor, cu aspect ponosit, un ecuson cu arici reprezentând drapelul britanic, un telefon mobil aproape mucegăit, un pumn de monede de colecţie, provenind din diferite ţări, pe care le-a primit de la vizitatorii castelului Linderhof, un mănunchi de chei de la apartament, un plic conţinând o mie de dolari.

Uşile sculptate se deschid larg, Mundy păşeşte înăuntru şi aşteaptă să fie impresionat de imaginea miliardarului filosof, filantrop, sihastru şi genial care şi-a închinat viaţa şi averea lui Sasha şi Cursei înarmate pentru Adevăr. Nu vede însă decât un bărbat plinuţ, purtând un trening lăbărţat şi pantofi sport, rostogolindu-se spre el, în vreme ce alţi doi bărbaţi în costume îl privesc de pe margine.

— Domnule Mundy, mi s-a spus că părerile tale despre ultimele evenimente mondiale coincid în mod uimitor cu cele ale lui Sasha şi ale mele.

Chiar dacă s-ar cuveni să răspundă, Mundy nu trebuie să-şi facă griji, fiindcă Dimitri nu-i oferă prilejul. L-a prins de bicepsul braţului stâng şi îl conduce în cerc prin încăpere.

— El este Sven, iar el, Angelo, rosteşte el puternic, mai degrabă ignorându-i pe cei doi bărbaţi decât prezentându-i. Ei se ocupă de

micile detalii supărătoare. Amănuntele au început să mă plictisească, domnule Mundy. La fel ca Sasha, sunt croit simplu. Războiul din Irak nu are legitimitate, domnule Mundy. A fost o conspiraţie criminală şi imorală. Nicio provocare, nicio legătură cu al-Qaida, fără arme capabile să producă sfârşitul lumii. Istorioarele privind complicitatea dintre Saddam şi Osama au fost prostii convenabile. E vorba doar de vechea luptă colonialistă pentru ţiţei, deghizată drept cruciadă în favoarea vieţii şi libertăţii occidentale şi a fost declanşată de o clică iudeo-creştină de fantezişti dornici de război, care au acaparat mijloacele de informare şi au exploatat psihoza americană de după atacul din 11 septembrie.

Mundy se întreabă din nou dacă s-ar cuveni să adauge ceva celor spuse, însă Dimitri îl scuteşte încă o dată de acest efort. Vocea îi este la fel de violentă precum gesturile: hârâită, sacadată chiar şi în timpul pauzelor. Potrivit imaginaţiei lui Mundy, acest Dimitri s-a născut undeva în Orient, s-a pregătit în Balcani şi s-a perfecţionat în Bronx – cel puţin aşa îşi spune, şi se străduieşte să se distanţeze mintal de această imagine – ba grec, ba arab, ba evreu american, acum însă un amestec de engleză semieducată, deprinsă pe furate, un cocteil care nu reuşeşte să se omogenizeze. Oare Dimitri are o limbă maternă? Mundy are îndoieli. Regăseşte în Dimitri un orfan asemenea lui, simte asta: un copil învăţat cu limbajul docurilor, cu şişul, un inventator al propriilor sale reguli.

— Pentru declanşarea unui război e suficient ca o mână de oameni de treabă să nu intervină deloc, aşa spune Sasha. Ei, chiar aşa s-a întâmplat. Rămâne de discutat dacă mai pot fi numiţi oameni de treabă. Opoziţia democrată a încurcat lucrurile şi mai şi. Rămâneţi acasă, cântaţi imnuri patriotice până puteţi ieşi în siguranţă, asta le-a fost politica. Dumnezeule, ce fel de opoziţie mai e şi asta? Ce fel de curaj moral? Domnule Mundy, te-am luat prea repede? Unii spun că nu le las timp să se gândească. Ai nevoie de timp de gândire?

— A, mulţumesc, fac faţă.

— Sunt convins. Eşti inteligent, ai ochiul format, îmi placi. Următoarele luate în vizor sunt Iranul, Siria, Coreea, ai de unde alege. Te rog să mă ierţi, nu sunt o gazdă prea bună. Am uitat de rolul vital jucat de prim-ministrul britanic, fără de care nu am fi avut un război.

Dimitri se răsuceşte scurt, apoi amândoi îşi continuă plimbarea graţioasă ca pe holurile unui palat.

— Domnul Mundy doreşte ceai, Angelo. E căsătorit cu o turcoaică, pesemne bea ceai de mere sau cafea, însă preferă ceai indian tare cu lapte şi un castronel cu zahăr din trestie alături. Turcii au avut un rol onorabil în acest război, domnule Mundy. Ar trebui să fii mândru de doamna ta, şi am convingerea că eşti.

— Sunt, mulţumesc.

O noua răsucire.

— Cu plăcere. Guvernul islamist al Turciei a refuzat să-i sprijine pe agresorii americani, iar militarii turci au rezistat de data asta tentaţiei lor obişnuite de a-i tăvăli pe kurzi.

Încă o jumătate de pas şi, slavă Cerului, se mişca amândoi către canapea, fiindcă Mundy simte că a ameţit, are senzaţia că participă simultan la trei discuţii şi abia dacă a scos o vorbă.

— Oamenii trebuie să se informeze, domnule Mundy. Iar eu aşa fac, după cum vei băga de seamă. Lumea se scaldă în minciuni. A sosit vremea ca mielul să muşte leul. Stai jos, te rog. Aici, în dreapta mea. Am probleme cu urechea stângă. Cândva, un ticălos mi-a vârât în ea un cârlig de atârnat carnea şi nu mai aud decât un vuiet ca de mare. Asta e, nici nu-mi place marea. Am navigat şapte ani, apoi am cumpărat vasul, am rămas pe uscat şi am mai cumpărat şi altele, dar în larg n-am mai ieşit.

Aruncând ocheade în lateral, Mundy a reuşit să încropească o imagine a gazdei care să i se potrivească glasului. A împlinit cel puţin şaptezeci de ani. Are un trup lat, rotunjor, şi ţeasta cheală îi este presărată cu pete maronii, ficatul pesemne, riduri ce se întretaie şi cute adânci pe obrajii ca nişte pernuţe gemene. Are ochi albaştri de copil cuminte, foarte nestatornici şi, cu cât se precipită mai mult vorbind, cu atât mai iute se rotesc. Mustafa are o jucărie cu cheie care face la fel, şi pesemne că tocmai acesta e motivul pentru care lui Mundy îi vine greu să-l ia în serios pe Dimitri. Are sentimentul că stă prea aproape de scenă şi vede imperfecţiunile machiajului de pe faţa lui Dimitri, plus agrafele cu care îi este prinsă peruca, precum şi sârmele trase atunci când îşi desface aripile prea larg.

* * *

Angelo a adus ceai pentru Mundy, iar pentru Dimitri, lapte din soia. Mundy şi Dimitri stau parcă în şa, răsuciţi uşor unul către celălalt pe canapeaua lungă, la fel ca un moderator TV şi invitatul său. Sven se plictiseşte pe un scaun cu spătar înalt, tapiţat cu piele, în afara câmpului lor vizual. Ţine în poală un blocnotes pentru a face procesul-verbal de şedinţă. Carnetul e neînceput. Instrumentul de scris e un obiect zvelt, negru cu auriu – mândria oricărui director. La fel ca Angelo, care preferă situaţiile pe muchie de cuţit, Sven e sever şi de-a dreptul fioros. Lui Dimitri îi place să fie înconjurat de bărbaţi slăbănogi.

— Aşadar, cine eşti, domnule Mundy? întreabă Dimitri.

Se reazemă de pernele canapelei şi îşi împreunează degetele plinuţe peste burtă. Vârfurile pantofilor sport sunt răsucite spre interior, pentru a evita să jignească în vreun fel. Probabil că, la fel ca Mundy, a

deprins bunele maniere în Orient.

— Eşti un domn englez născut în Pakistan, care a făcut pe studentul anarhist la Berlin, spune el pe un ton cântat. Iubeşti sufletul german care l-a vândut pe Shakespeare în favoarea reginei şi eşti combinat cu o turcoaică musulmană. Prin urmare, cine naiba eşti? Bakunin, Gandhi, regele Richard sau Saladin?

— Ted Mundy, ghid turistic, răspunde Mundy şi pufneşte în râs.

Dimitri îl imită, apoi îl bate pe umăr şi îl masează uşor, lucru de care Mundy s-ar lipsi bucuros, dar asta e, doar au ajuns amici la cataramă.

— Fiecare război e mai rău decât precedentul, domnule Mundy. Însă războiul acesta e cel mai urât pe care l-am avut, dacă ne referim la minciuni, şi tocmai la asta fac trimitere. Întâmplător, sunt aproape specialist în minciuni. Mă irită, poate fiindcă am spus prea multe de-a lungul vieţii. N-are nicio importanţă că războiul rece s-a terminat. N-are nicio importanţă că ne globalizăm sau devenim multinaţionali sau mai ştiu eu ce. Imediat ce răsună tobele şi politicienii îşi lansează minciunile, se trece la arcuri şi săgeţi, la drapele şi programe TV nonstop adresate tuturor cetăţenilor fideli. Mai trebuie trei urale pentru primele salve şi cui îi mai pasă după aceea de victime atâta vreme cât sunt din cealaltă tabără?

Lasă impresia că nici nu respiră între fraze.

— A, să nu-mi serveşti porcăria aceea cu drăgălaşa Europă, îl previne el, deşi Mundy a rămas până acum cu gura încleştată. Să citim câteva pagini din istoria Americii. Puritani fanatici care măcelăresc sălbatici în numele Domnului – cât de departe să mai mergi? Genocid atunci, tot genocid astăzi, dar cine stăpâneşte adevărul face şi jocurile.

Mundy se gândeşte să laude demonstraţiile fără precedent contra războiului, dar îi este deja limpede că întreruperile nu fac parte din discuţia cu Dimitri. Glasul lui, chiar dacă are intenţii paşnice, domină prin forţă. Tonul nici nu urcă, nici nu coboară. Te-ar putea preveni în legătură cu a doua venire a lui Iisus sau cu dispariţia iminentă a rasei umane, iar dacă ai pune afirmaţia la îndoială, ai face-o pe propriul tău risc.

— Dacă mărşăluieşti, te alegi cu picioarele umflate. Dacă protestezi, te alegi cu o răguşeală şi cu vreun bocanc de poliţist în gură. Cei care denunţă minciunile sunt nişte radicali nemulţumiţi. Sau islamişti antisemiţi. Ori şi una, şi alta. Iar dacă te îngrijorează viitorul, mai bine abţine-te, fiindcă următorul război pândeşte după colţ, iar tu nu trebuie să-ţi faci nicio grijă, ci doar să deschizi televizorul ca să te delectezi cu încă un război virtual adus pe ecranul din propria cameră prin grija juntei tale preferate şi a paraziţilor ei multinaţionali.

Nu apare nicio pauză, ci doar o palmă groasă care lansează şi oferă întrebarea:

— Şi până la urmă, ce dracu' *facem,* domnule Mundy? Cum să împiedicăm ţara ta, sau America, sau oricare alta, să împingă lumea spre război doar pe baza unor minciuni sfruntate şi fabricate, care în lumina zilei arată la fel de convingătoare ca piticuţii de ghips din grădina casei? Cum procedăm pentru a-i apăra pe copiii tăi şi pe nepoţii mei, ca să nu mai fie tocaţi în războaie? Domnule Mundy, eu mă refer la statul corporativ şi la monopolul său asupra informaţiilor. Vorbesc despre trunchierea adevărului obiectiv. Şi mă întreb cum naiba s-ar putea răsturna situaţia asta. Te-ar interesa acest lucru? Sigur că da – răspunde el, luându-i-o înaintea lui Mundy – cum mă interesează şi pe mine. Alături de orice persoană cu mintea întreagă din lumea asta. De aceea te întreb încă o dată: ce *dracu'* facem ca să readucem integritatea şi raţiunea pe scena politică, asta dacă au ocupat vreodată un asemenea loc?

Mundy se trezeşte amintindu-şi în treacăt despre Clubul republican, unde asemenea discuţii se desfăşurau furtunos în fiecare seară, toate folosind aceleaşi epitete. La fel ca atunci, nici de astă-dată în minte nu-i vine un răspuns instantaneu. Însă acest lucru nu i se întâmplă fiindcă nu găseşte cuvintele potrivite. Explicaţia este că are sentimentul că a nimerit întâmplător în mijlocul unei piese în care toată lumea, în afară de el, cunoaşte desfăşurarea acţiunii.

— Avem nevoie de electorat? Sigur, ce naiba. Nu e vina oamenilor că nu văd lucrurile clar. Nimeni nu le oferă o asemenea şansă. „Priviţi *aici,* nu priviţi *într-acolo.* Uitaţi-vă *în altă parte* şi deveniţi cetăţeni neloiali, antipatrioţi, nelegiuiţi." Avem nevoie de alţi politicieni? Sigur că da, dar numai electoratul trebuie să-i descopere. Eu şi tu, împreună, putem face asta. Dar cum Dumnezeu îşi poate face datoria electoratul dacă politicienii refuză să coboare de la tribună pentru a discuta problemele? Alegătorii sunt păcăliţi înainte de a intra în cabinele de votare. Asta dacă se prezintă la vot.

Vreme de o clipă Dimitri lasă impresia că nu are la îndemână soluţii nici cât Mundy. Numai că se vădeşte imediat că face doar o pauză înainte de a urca la un alt nivel. În teatru, asta se numeşte moment dramatic. Parcă pentru a anunţa acest moment, Dimitri a îndreptat un deget butucănos spre faţa lui Mundy şi priveşte de-a lungul degetului-ţeavă drept în ochii lui.

— Domnule Mundy, eu vorbesc, da' mă refer la ceva mult mai important pentru dezvoltarea societăţii occidentale decât modul de votare. Mă refer la coruperea deliberată a minţilor fragede încă din perioada de formare a personalităţii. La minciunile ce li se vâră pe gât încă din leagăn prin manipularea de către corporaţii sau stat, dacă mai există vreo diferenţă între ele, lucru despre care am destule îndoieli. Vorbesc despre răspândirea puterii corporative asupra oricărui campus universitar, atât în ţările dezvoltate, cât şi în lumea a doua şi a treia.

Vorbesc despre colonizarea educativă prin intermediul investiţiilor făcute de marile companii la nivel de facultate, punând condiţia respectării afirmaţiilor mincinoase care îl avantajează pe investitor şi care se dovedesc dăunătoare pentru bietul student.

„Eşti grozav, ar dori Mundy să-i comunice lui Dimitri. Eşti în rol. Iar acum bagă-ţi degetul înapoi la locul lui."

— Mă refer la încătuşarea deliberată a gândirii libere în societatea actuală, domnule Mundy, şi la modul în care o putem elibera. Sunt un copil al străzii, domnule Mundy. Aşa m-am născut şi aşa am rămas. Procesele gândirii mele nu sunt educate. Savanţii îmi pot râde în nas. Cu toate astea, am citit multe cărţi pe această temă. „Aşa mi-a spus şi Sasha", gândeşte Mundy. Am în minte gânditori precum canadianca Naomi Klein{49}, indianca Arundhati Roy{50}, care pledează pentru o altă modalitate de a vedea lucrurile, conaţionalii tăi, George Mombiot{51} şi Mark Curtis{52}, australianul John Pilger{53}, americanul Noam Chomsky{54}, câştigătorul Premiului Nobel pentru economie, americanul Joseph Stiglitz{55}, şi franco-americanca Susan George{56} de la Forumul Social Mondial din Porto Alegre. I-ai citit pe toţi aceşti scriitori minunaţi, domnule Mundy?

— Aproape pe toţi. „Şi aproape tot ce-au scris Adorno{57}, Horkheimer{58} şi chiar Marcuse{59}, se gândeşte Mundy, amintindu-şi un interogatoriu similar ce a avut loc acum o viaţă la Berlin. Îi iubesc până la ultimul, dar nu-mi aduc aminte nicio vorbă de-a lor."

— Privind din diverse puncte de vedere, aceşti scriitori eminenţi ne spun acelaşi lucru. Caracatiţa corporatistă sufocă dezvoltarea firească a umanităţii. Ea răspândeşte tirania, sărăcia şi sclavia economică. Sfidează orice lege a naturii. Războiul este prelungirea puterii corporative prin alte mijloace. Fiecare prosperă cu ajutorul celeilalte, iar ultimul război este o dovadă elocventă. Acest mesaj urgent îţi sună familiar, domnule Mundy, sau port un dialog cu mine însumi?

— Îmi trezeşte multe gânduri asemănătoare, îl asigură Mundy pe un ton politicos.

Se simte că Dimitri se apropie de punctul culminant al oratoriei, aşa cum a făcut-o şi cu multe alte ocazii. Chipul i se întunecă, vocea îi creşte în intensitate şi se înclină încrezător către public.

— Cum reuşesc aceste corporaţii să strângă atât de bine în gheare societatea noastră? Dacă nu recurg la împuşcături, cumpără. Cumpără minţile sănătoase şi le înhamă la căruţa lor. Cumpără studenţi care abia s-au smuls de lângă mamele lor şi le castrează procesele de gândire. Creează false ortodoxii şi impun cenzura sub pretextul corectitudinii politice. Construiesc facilităţi universitare, dictează conţinutul cursurilor, promovează excesiv profesori pupincurişti şi-i sperie de moarte pe eretici. *Singurul lor scop este de a perpetua conceptul bolnav de expansiune nelimitată pe o planetă finită, având drept rezultat*

un conflict permanent. Iar produsul obţinut de ele este un robot cu educaţie zero, cunoscut şi sub numele de funcţionar al corporaţiei.

A ajuns la apogeu, iar acum începe coborâşul.

— Domnule Mundy, peste douăzeci de ani nu va mai exista niciun locaş de învăţământ în emisfera occidentală care să nu-şi fi vândut sufletul bigotismului corporativ. Va exista doar câte o părere admisă privind fiecare subiect al cunoaşterii, începând cu grădina raiului şi terminând cu dungile roz ale pastei de dinţi. Nu se va mai ridica niciun glas potrivnic care să valoreze măcar cât îmbrăţişarea unei târfe, decât dacă reuşeşte cineva să răstoarne situaţia, făcând fluviile să curgă înapoi spre matca lor. Ei bine, eu sunt unul dintre aceştia, la fel şi Sasha, de aceea te invit să ni te alături.

Simpla menţiune a numelui Sasha are darul de a-l trezi pe Mundy din transă. „Unde Dumnezeu o fi Sasha? Încă mai analizează stampa aceea cu ţărani tirolezi ori a avansat deja la arhitectura postmodernistă?” Dimitri şi-a intrat perfect în rol. Când îşi prezintă planurile de reformare a omenirii, alte persoane aflate în poziţii de putere îşi vântură braţele ca moriştile, însă Dimitri se dovedeşte un maestru al gesturilor stăpânite. Pasul îi este măsurat, palmele stau împreunate la spate – un spate lat ca de salahor. Doar întâmplător îşi desface mâinile pentru a accentua vreo idee cu un gest scurt, demonstrativ.

Miezul măreţului său plan este de a crea *zone universitare fără prezenţa corporaţiilor.*

Acela de a da naştere unor *seminarii de păreri necumpărate,* domnule Mundy, accesibile studenţilor de orice vârstă, naţionalitate şi disciplină, care manifestă interes faţă de reinventarea stimulentelor umane din secolul al XXI-lea.

Nimic mai puţin decât întemeierea unei *pieţe raţionale a gândirii libere,* unde pot fi analizate adevăratele cauze ale războiului şi mijloacele de a preveni izbucnirea lui.

Şi, în fine, planul lui capătă un nume – nu mai multe ca autorul ideii, ci unul răsunător, menit să aibă ecou de-a lungul secolelor:

— Contrauniversitatea, exact aşa, o întreprindere globală, domnule Mundy, la fel de multinaţională şi penetrantă precum corporaţiile pe care se străduieşte să le combată, neatinsă de interesul îngust, religios al statului sau al corporaţiilor şi finanţată din resursele imense şi tâlhăreşti ale lui Dimitri.

— Contrauniversitatea nu va funcţiona pe baza dogmelor, susţine el, răsucindu-se pe un călcâi pentru a i se adresa lui Mundy, aflat la celălalt capăt al încăperii. Noi nu oferim o faţadă doctrinară pe care adversarii corporativi să o poată ataca şi mânji. Asemenea lor, vom opera în afara graniţelor şi nu vom da socoteala nimănui. Vom apela la şiretlicuri. Vom fi nişte gherile spirituale. Ne vom instala oriunde

inamicul şi-a ridicat tabăra, şi-i vom submina poziţiile dinăuntru. Ia gândeşte-te la minunata voastră Universitate Oxford. Imaginează-ţi un student la ştiinţe exacte. Iese din laboratorul de biologie. Face câteva sute de metri pe drum. A avut o zi grea. Vede sigla noastră, Contrauniversitatea. Toată ziua i s-a făcut capul mare cu un test pentru o corporaţie. Intră, se aşază şi ascultă. „Sunt invitat *eu,* ca persoană, să-mi respect îndatoririle ca responsabil cetăţean al unei planete periclitate? Ce naiba se petrece cu mine? îşi spune el nedumerit. Tipii ăştia sunt săriţi. Nu pentru asta sunt sponsorizat de corporaţie. Nu-s plătit pentru a avea conştiinţă, sunt plătit să descopăr noi mijloace pentru a distruge planeta." Apoi mai ascultă puţin şi începe să prindă mişcarea. „Ia te uită. Sunt totuşi cineva. Poate că nu va trebui să dovedesc ce tare sunt aducând daune Pământului. Poate ar trebui să-mi schimb atitudinea faţă de el, ba chiar să-l iubesc." Şi ai idee ce face în asemenea momente? Acceptă cartea noastră de vizită. Apoi se întoarce acasă. Intră pe un anumit site web din cele pe care i le-am recomandat în mod discret. Acest site îi va trezi în continuare sentimentul descoperirii sinelui. Curând se va vedea drept pionier al gândirii ireverenţioase. Va avea la dispoziţie o duzină de astfel de site-uri, fiecare dintre ele fiind o piatră de hotar către eliberarea spirituală. Site-uri ale Contrauniversităţii noastre. Pentru Contrabibliotecile noastre. Site-uri pentru dezbateri în cunoştinţa de cauză a armatei mereu crescânde de renegaţi.

Se opreşte brusc, se răsuceşte, îşi înclină corpul, astfel încât Mundy se vede silit să-l privească drept în ochi. *„Am priceput,* gândeşte Mundy. *Eşti Erich von Stroheim{60} din Sunset Bulevard."*

— Cam pute, nu-i aşa, domnule Mundy? Un bătrân trăsnit plin de bani care îşi închipuie în mintea lui sucită că poate schimba lumea.

— N-am afirmat asta.

— Păi, atunci spune ceva. Îmi dai fiori.

Mundy reuşeşte să îngaime:

— Şi care va fi rolul meu?

* * *

— Ai fost până mai ieri coacţionar la o şcoală de limbi străine la Heidelberg, dacă nu mă înşel, domnule Mundy.

Aceste vorbe au fost rostite de Sven. Sven, cel care îl scuteşte pe Dimitri de toate detaliile neplăcute. Stând cu braţele împreunate, Angelo a rămas în penumbră. Epuizat de efortul cerut de rol, Dimitri s-a prăbuşit pe canapea.

— Recunosc totul, îl aprobă Mundy.

— Iar şcoala îşi propusese să le predea o limbă engleză avansată persoanelor din domeniul afacerilor?

— Adevărat, spune Mundy, socotind că Sven vorbeşte exact ca unul dintre cei mai buni elevi ai săi.

— Iar această şcoală este în prezent închisă, domnule? Fiind pusă sub urmărire judiciară?

— Absolut corect. În prezent este o fostă şcoală, explică Mundy pe un ton glumeţ, însă vorbele de duh, dacă pot fi numite astfel, nu stârnesc nicio reacţie în ochii necruţători ai lui Sven.

— Dar eşti încă coproprietar, împreună cu fostul partener, Egon, nu?

— Din punct de vedere legal, probabil că da. Practic, sunt unic posesor de datorii. Împreună cu banca, şase companii de garanţii ipotecare şi diverşi creditori.

— Domnule, puteţi prezenta situaţia clădirii, în prezent? Sven deschide un dosar care lasă impresia că ştie mai multe despre afacerile lui Mundy decât cunoaşte el însuşi.

„În prezent, parcă poţi fi sigur de prezent”, gândeşte Mundy cel pedant. Ce-ar fi să gândească altfel: *în acest moment* sau, pur şi simplu, *acum?*

— Încuiată şi cu uşile bătute în cuie, răspunde Mundy. Nu poate fi folosită, închiriată sau vândută.

— Domnule, aţi revăzut clădirea în ultima vreme?

— Încerc să nu apar în public. Plouă pretutindeni cu citaţii. Am trecut cu maşina prin dreptul ei acum o lună, iar grădina devenise o adevărată junglă.

— Ce capacitate are şcoala, vă rog?

— Ca număr de cursanţi? Sau profesori? La ce te referi?

— Câte persoane pot fi găzduite în sala mare?

— Probabil că vreo şaizeci. Adică în vechea bibliotecă. Cel mult şaizeci şi cinci. Dar nu funcţionam la o asemenea capacitate. Se mai întâmpla, la câte-o prelegere. Activitatea se desfăşura în clase mici. Trei profesori – eu, Egon şi încă o persoană – şase cursanţi în fiecare sală.

— Iar veniturile? Erau în numerar? Cât se câştiga, dacă îmi permiteţi să vă întreb, domnule?

Mundy face o faţă lungă. Banii nu reprezintă specialitatea lui.

— De partea asta se ocupa Egon. Din câte îmi amintesc, pe baza orelor predate, douăzeci şi cinci de euro pe oră de fiecare cursant, trei profesori care lucrau la cerere – predarea se adapta la necesităţi, trebuie să ţii seama de asta, unele ore începeau la ora şase dimineaţa – asta, ca să-i prindem înainte de orele de serviciu…

— Bineînţeles, întăreşte Sven, readucându-l cu picioarele pe pământ.

— Să zicem trei, trei mii cinci sute pe zi, dacă aveam noroc.

Dimitri capătă viaţă pe neaşteptate.

— Iar cursanţii, de unde proveneau, domnule Mundy?

— De unde-i puteam găsi. Ne adresam clasei tinerilor manageri. Unii direct din universităţi, dar majoritatea proveneau de la firmele locale. Heidelberg e capitala tehnologică a Germaniei. Biochimie, informatică, programe de computer, mijloace de informare, tehnologie a imprimării şi câte altele. Există un oraş-satelit în apropiere care nu face altceva. Plus universitatea, care asigură specialişti.

— Am auzit că sunt oameni de toate naţionalităţile acolo.

— Ai auzit corect. Francezi, nemţi, italieni, chinezi, spanioli, turci, thailandezi, libanezi, saudiţi şi africani de culoare, tot tacâmul, şi bărbaţi, şi femei. Plus o mulţime de greci.

Dar dacă Mundy încearcă să descopere naţionalitatea lui Dimitri, îşi pierde vremea.

— Deci banii provin din întreaga lume, sugerează Sven, fiindcă Dimitri a recăzut în tăcere.

— Însă nu suficient.

— Au dispărut banii, domnule?

— Ba chiar sunt prea mulţi.

— Tot în lume?

— La Egon. Altfel ne achitam notele de plată.

— Şcoala era deschisă şi în weekend?

— Sâmbătă toată ziua, iar duminica numai dimineaţa.

— Deci cursanţii veneau şi plecau zilnic, la orice oră? Străini de toate naţionalităţile? Chiar aşa?

— În vremea noastră de glorie.

— Şi cât a ţinut asta?

— Câţiva ani. Până când Egon a început să se lăcomească.

— Ţineaţi luminile aprinse toată noaptea? Nu se arăta nimeni surprins?

— Doar până la miezul nopţii.

— Cine cerea asta?

— Poliţia.

— Ce treabă are poliţia cu chestia asta? intervine imediat Dimitri de pe canapea.

— Are sarcina de a asigura liniştea publica. Şcoala e într-o zonă rezidenţială.

— Aveaţi, cum s-ar zice, trimestre? reia Sven interogatoriul. De genul, acum e vacanţă, acum avem cursuri?

„Mulţumiri pentru că-mi explici ce înseamnă trimestru şcolar”, gândeşte Mundy.

— Teoretic ţineam şcoala deschisă tot anul. În realitate, urmam programul şcolar normal. În toiul verii nu organizam cursuri, fiindcă oamenii voiau să plece în concediu. Tot astfel la Paşti şi de Crăciun.

Brusc, Dimitri se ridică drept, ca un om care nu mai vrea să asculte

aşa ceva. Se plesneşte cu palma peste coapsă.

— De ajuns, domnule Mundy. Acum ascultă-mă cu atenţie, fiindcă îţi voi face o propunere.

* * *

Mundy ascultă atent. Aude, urmăreşte cu privirea şi se minunează. Nimeni nu i-ar putea cere să se concentreze mai intens.

— Am nevoie de şcoala ta, domnule Mundy. Vreau să-şi reia activitatea, să funcţioneze, cu scaune, pupitre, bibliotecă, toate dotările corespunzătoare. Dacă mobilierul a fost vândut, cumperi altul nou. Vreau să arate şi să meargă la fel ca înainte de a se duce la fund, ba chiar mai bine. Ştii ce este acela un *vas fantomă?*

— Nu.

— Am văzut filmul. Un cargou amărât care seamănă cu un tanc petrolier şi ruginit, gata să se scufunde. Stă ca o pradă sigură pentru un submarin german. Pe nepregătite, nevolnicul cargou ridică drapelul britanic, lasă paravanul să cadă şi scoate la iveală un tun de şaizeci de milimetri ascuns în pântecele lui. Trage o salvă în submarin, iar nemţii se îneacă până la unul. Asta trebuie să facă şi mica ta şcoală de limbi străine în ziua în care Contrauniversitatea îşi înalţă drapelul şi dă de ştire corporaţiilor că nu mai conduc lumea după voia lor. Spune-mi o dată, domnule Mundy. Dacă mâine ţi-ar apărea în faţă Moş Nicolae cu sacul plin de aur, cât de curând ai putea relua activitatea?

— Ar trebui să fie un sac măricel.

— Am auzit că ar fi vorba de trei sute de mii de dolari.

— Depinde ce dobândă se calculează. Şi pe ce perioadă.

— Doar eşti musulman. N-ar trebui să vorbeşti de dobândă. E împotriva religiei tale.

— Nu-s musulman. Abia învăţ obiceiurile.

„De ce mă deranjez să spun asta?”

— Trei sute cincizeci?

— N-am reuşit să plătesc personalul timp de trei luni. Dacă-mi arăt mutra în Heidelberg, pe ei trebuie să-i plătesc mai întâi.

— Ştii să te tocmeşti. Deci e vorba de jumătate de milion. Când o deschizi?

— Ai spus pentru activitate.

— Aşa am spus.

— Tehnic vorbind, imediat ce facem curăţenie. S-ar putea să avem nenorocul să găsim persoane instalate ilegal, cine ştie?! Pentru a funcţiona într-un mod rezonabil – septembrie. Pe la mijlocul lunii.

— Deci deschidem devreme, la scară mică, de ce nu? Dacă o facem cu fast, o să ne azvârle afară din campus. Pornim mărunt, cu doar două oraşe şi-şi vor închipui că nu merită să-şi bată capul. Inaugurăm

la Heidelberg şi Sorbona şi ne extindem după aceea. Ai firmă la poarta?

— Nişte plăcuţe din alamă. Am avut.

— Dacă mai sunt acolo, curăţă-le. Dacă au dispărut, fă altele. Să pară aceeaşi şcoală, aceeaşi poveste. În septembrie, când aducem mari conferenţiari, lăsăm jos masca şi pornim ofensiva. Sven, te îngrijeşti să se dea un anunţ în ziar: „Domnul Edward Mundy îşi va relua postul de director al şcolii cutare începând cu...”

Ochii albaştri ca de copilaş îl fixează pe Mundy cu o privire îndurerată, aproape miloasă.

— De ce nu mă priveşti direct, domnule Mundy? De ce nu-ţi arunci pălăria în aer? Eşti deprimat cumva că un individ pe care nici măcar nu trebuie să-l înşeli te scoate dintr-o belea de jumătate de milion de dolari?

Niciodată nu e uşor când ţi se spune să-ţi schimbi expresia, dar Mundy depune toate eforturile. Senzaţia că nu-şi află locul, pe care a simţit-o câteva clipe mai devreme, l-a cuprins din nou. Gândeşte la fel ca Dimitri: „De ce nu mă bucur?”

— Şi ce rol va avea Sasha? face el, fiindcă nu-i vine în minte altă întrebare.

— Contrauniversitatea va organiza serii de conferinţe interesante. Oamenii mei din Paris se ocupă acum să alcătuiască o listă cuprinzătoare de universitari incoruptibili, bărbaţi şi femei, care consideră ortodoxismul drept blestem al gândirii neîngrădite. Vreau ca Sasha să dea o mână de ajutor acestui proces, fiind şi unul dintre conferenţiari. Are o minte strălucită, e un om deosebit, l-am ascultat şi cred în el va avea funcţia de „director de studii”. La Heidelberg va superviza înfiinţarea bibliotecii, va face recomandări privind programa de studiu şi te va ajuta să recrutezi oameni.

Dimitri se ridică în picioare cu o iuţeală şi o hotărâre care îi fac pe Sven şi pe Angelo să sară în sus. Până şi Mundy se dezmeticeşte şi se ridică. „La fel ca prima experienţă în moschee, gândeşte el. Când se ridică toţi, faci la fel. Când îngenunchează şi-şi aşază capul pe covoraşul de rugăciuni, fac la fel şi sper că mă ascultă cineva.”

— Domnule Mundy, noi ne-am încheiat treaba. Sven va discuta cu tine personal chestiunile administrative. Angelo se va ocupa de remunerarea ta. Richard o să-ţi prezinte un scurt contract pe care trebuie să-l semnezi. Nu vei primi exemplarul propriu de contract, nici confirmarea în scris a ceea ce am convenit aici astă-seară.

Străduindu-se să facă faţă strânsorii de fier a lui Dimitri, Mundy are impresia că depistează un semnal ascuns în ochii umezi, care nu clipesc. *Tu ai venit aici, tu ţi-ai dorit-o, iar acum ai obţinut ce doreai,* pare să îi comunice privirea lui Dimitri. *Nu poţi arunca răspunderea pe altcineva.* Se deschide o uşă laterală şi Dimitri dispare. Mundy nu aude

sunetul paşilor ce se îndepărtează, nici aplauze furtunoase când cade cortina de final. Un bărbat cu blazer stă alături de Mundy, aşteptând să-i restituie jucăriile.

* * *

Blonda în costumul business îl conduce din nou. Din umbră, sunt urmăriţi de aceiaşi bărbaţi cu hanorace. La etaj, Richard stă la birou ca mai devreme. O fi făcut din ceară? Ba nu, surâde. A aşteptat aici toată seara, în blazerul lui cel nou şi dichisit, cu cravata la gât, cu mâinile răsfirate alături de dosarul îmbrăcat în piele, care se deschide de la mijloc precum o fereastră dublă?

Blonda pleacă. Au rămas din nou singuri doi bărbaţi despărţiţi de un birou. Ar putea schimba secrete, numai că Mundy îl păstrează pe al său.

„Nu cred nimic, dar asta nu înseamnă că n-ar putea fi adevărat.

Mă aflu într-un balamuc, dar jumătate din lume e condusă de nebuni şi nimeni nu se plânge.

Dacă regi dementi, preşedinţi nebuni şi prim-miniştri dezaxaţi sunt în stare să arboreze masca normalităţii şi sunt încă în funcţii, de ce n-ar proceda astfel şi un miliardar?

În bătălia dintre speranţă şi scepticism ce se duce în mine, mi-e din ce în ce mai limpede că am şansa de a câştiga totul, fără a pierde nimic.

Dacă această Contrauniversitate se dovedeşte a fi visul bolnav al cuiva, rămân ce am fost înainte de a trece pragul: sărac, dar fericit.

Dacă, împotriva tuturor aparenţelor, visul se adevereşte, îmi voi putea privi creditorii în ochi, redeschid şcoala, ne mutăm cu toţii la Heidelberg, o bag pe Zara la şcoala de asistente medicale şi pe Mustafa îl dau la o şcoală bună, apoi o să cânt *The Mikado* în fiecare dimineaţă când o să intru în baie.

De câte ori ţi se oferă o şansă oricât de neînsemnată? ne întrebăm. Apare vreodată? Nu. Va mai apărea? Nu.

Iar dacă mai am nevoie de un motiv pentru a spune da, şi n-am, mai există Sasha, teoria haosului produs de un singur om.

De ce mă simt răspunzător pentru el e o întrebare la care o să găsesc răspuns în altă viaţă. Un Sasha fericit e o bucurie pentru mine, iar un Sasha nenorocit devine un bolovan pe conştiinţa mea.”

* * *

Contractul are şase pagini, iar când ajunge cu lectura la sfârşitul lui, Mundy a şi uitat începutul. Cu toate acestea, clauze disparate i-au rămas întipărite în minte, iar în caz că se înşală, Richard se găseşte în faţa sa şi i le poate număra pe degetele lui de atlet:

— Legal, casa îţi va aparţine, Ted, fără sarcini ipotecare din ziua în care închei primul an de predare. Cheltuielile principale, adică încălzirea, energia electrică, taxele locale, întreţinerea casei, vor fi suportate de una dintre numeroasele fundaţii ale domnului Dimitri. În acest scop se va crea un fond permanent, plătibil în avans, ce se va justifica retroactiv în fiecare trimestru. Aici sunt datele bancare, aşa cum le deţinem noi în prezent. Te rog să verifici şi să ne confirmi dacă sunt corecte. Vacanţele rămân la discreţia ta, însă domnul Dimitri ţine cu orice preţ ca toţi angajaţii să beneficieze de odihnă deplină. Mai ai întrebări?

„Acum ţi-a surâs şansa, Ted. Acum ori niciodată.”

Mundy semnează. Stiloul are acelaşi model ca acela al lui Sven. Îşi aplică semnătura în partea de jos, dreapta, a fiecărei pagini. Richard împătureşte contractul semnat şi-l vâră în buzunarul în care a ţinut şi plicul cu cei o mie de dolari. Mundy se ridică. La fel procedează şi Richard. Îşi strâng din nou mâinile.

— Ted, va dura cinci zile până îţi parvin banii, îl previne Richard, ca într-o reclamă.

— Toată suma? întreabă Mundy.

— De ce nu, Ted? spune Richard cu un surâs misterios şi atoateştiutor. Sunt doar bani. Ce înseamnă banii în comparaţie cu un ideal măreţ?

CAPITOLUL DOISPREZECE

Ted Mundy a pierdut contactul cu sine, iar asta nu i se întâmplă pentru prima oară în viaţă. Un neghiob credul, prins din nou în mrejele lui Sasha? Ori cel mai norocos om de pe pământ?

Când pregăteşte micul dejun, când face dragoste, când îl duce pe Mustafa la şcoală sau merge la Linderhof, joacă rolul servitorului credincios al fostului rege Ludwig, când se grăbeşte spre casă să se bucure de noaptea liberă a Zarei, când o adoră, protejând-o de propria-i vulnerabilitate nemăsurată, însă uşor de înţeles, când îi aduce de la bibliotecă manuale destinate asistentelor medicale sau joacă fotbal cu Mustafa şi cu amicii lui, retrăieşte fără încetare vizita nocturnă pe vârful muntelui, nu spune o vorbă nimănui şi aşteaptă.

Dacă, ocazional, încearcă să se convingă că întreaga aventură este o născocire a imaginaţiei lui debordante, cum îşi poate atunci explica, mă rog, existenţa celor o mie de dolari pe care i-a ascuns sub covoraşul din maşina sa, la drumul de întoarcere spre München, şi pe care a doua zi i-a transferat în siguranţa uzinei termice unde, lucru aproape firesc, stau în tovărăşia scrisorilor lui Sasha?

Irealitatea nopţii nesfârşite a debutat cu revenirea fantomatică a lui Sasha şi s-a încheiat cu plecarea acestuia. După încă o reluare cu Sven, Angelo şi Richard a aspectelor tehnice privind renaşterea sa, Mundy îi este înapoiat lui Sasha, care îl felicită cu o bucurie atât de năvalnică încât asta face să pălească orice rezerve ar mai putea nutri. Vestea recrutării lui Mundy în favoarea Cauzei i-a parvenit deja lui Sasha. Când îl vede intrând, Sasha îi prinde mâna între palme şi, spre nedumerirea lui Mundy, i-o duce la fruntea umedă într-un gest de supunere orientală. Într-o muţenie solemnă, urcă amândoi în Jeep şi, având la volan aceeaşi femeie slăbănoagă, coboară drumul forestier într-o atmosferă neaşteptat de maiestuoasă.

După ce ajunge la hambar, femeia parchează şi aşteaptă până când cei doi urcă în Audi, unde Sasha trece din nou la volan. Însă nu parcurg decât vreo două sute de metri şi automobilul opreşte patinând, iar Sasha coboară împleticindu-se până pe marginea plină de iarbă a drumului, cu palmele apăsate pe tâmple. Sasha varsă convulsiv, cutremurându-se ritmic. Mundy îl atinge pe umăr, dar Sasha clatină din cap. Chinurile se domolesc. Apoi revin la maşină.

— Vrei să conduc eu? întreabă Mundy.

Schimbă locurile.

— Ţi-e mai bine?

— Sigur. Probleme de digestie.

— Ce faci în continuare?

— Trebuie să plec imediat la Paris.

— Pentru ce?

— Nu ţi-a spus Dimitri că răspund personal de înfiinţarea bibliotecilor universităţii? Adoptă apoi vocea tipică activistului de partid. La Paris, o comisie de universitari francezi şi germani vor alcătui, sub conducerea mea, o listă de lucrări care vor fi deţinute de toate bibliotecile din proiect. După ce asigurăm cărţile esenţiale, fiecare dintre ele are dreptul de a-şi îmbogăţi colecţia. Bibliotecarii vor ţine seama, bineînţeles, de dorinţele cititorilor.

— Dimitri face parte din această ilustră comisie?

— A exprimat anumite dorinţe, iar acestea ne-au fost prezentate spre analiză. Nu doreşte să i se acorde un tratament preferenţial.

— Şi cine îi alege pe universitari?

— Dimitri a făcut câteva recomandări. Am fost invitat politicos să adaug şi eu o serie de nume.

— Sunt cu toţii liberali?

— Nu aparţin nici unei categorii. Contrauniversitatea va fi renumită pentru pragmatismul ei. Mi s-a spus că în cercurile neoconservatoare frumosul cuvânt *liberal* a devenit o jignire.

Când ajung la drumul lăturalnic unde se află parcată maşinuţa lui Mundy, vocea partinică îi face loc unei noi izbucniri de emoţie. În lumina scăzută dinaintea zorilor, chipul agitat al lui Sasha sclipeşte de broboane de sudoare.

— Teddy. Prietene, suntem părtaşi la o aventură istorică. Nu vom face nimic pentru a produce rău, nimic pentru a distruge. Tot ce-am visat la Berlin ne-a fost oferit de pronie. Vom pune capăt marşului ignoranţei şi vom aduce iluminare întregii umanităţi. După ce tu ai semnat acceptul, Dimitri m-a invitat pe balcon ca să identific stelele de pe cer. „Acela e Carul Mare, am spus eu. Iar dincolo se poate zări Calea Lactee. Iar acolo, Orion.” Dimitri a râs. „Sasha, în seara asta ai dreptate. Dar de mâine vom trasa noi linii între stele.”

Mundy urcă în vechea sa maşină, Sasha trece la volanul Audiului. Un timp, menţin o distanţa amicală pe şoseaua pustie, dar când Sasha începe să îl lase în urma, Mundy are, vreme de o clipă, senzaţia că automobilul din faţa sa e gol. Numai că Sasha revine mereu.

* * *

Cotropit iarăşi de problemele banale ale vieţii de zi cu zi, Mundy se zbate să se vadă în situaţia posesorului unui bilet la loterie cu care ar putea câştiga potul cel mare. „Dacă s-ar întâmpla asta, înseamnă că e adevărat. Dacă nu, voi fi dezamăgit doar eu.” În acelaşi timp, evenimentele din noaptea aceea se vântură prin memoria lui ca un film pe care nu-l poate opri, fie că arată către frumuseţile cascadei italiene ce coboară povârnişurile muntelui Hennenkopf, fie că-i

explică lui Mustafa, urmând exemplul domnului Mandelbaum, că a cunoaşte o altă limbă înseamnă a avea încă un suflet.

Femeia cu eşarfă pe cap care a condus Jeep-ul – asta îl frământă acum. A condus ca un diavol când nici nu ştiam încotro ne îndreptam, apoi ca un dricar când ştiam unde fusesem. De ce?

„Sau să ne gândim la mănuşi, îşi spune el. Femeia cu haină de şerpaş care stătea pe scara în spirală şi-şi căuta cheile în poşetă – şi ea purta mănuşi. Rezistente, noi, gălbui, pătate, bine mulate pe degete, făcute din piele de porc şi având cusături solide. Şi doamna Mekechnie avea o pereche, şi ce le detestam."

Dar femeia care a condus Jeep-ul purta tot o pereche nouă ca ale doamnei Mekechnie. Şi se arătase la fel de rezervată în a-l privi în ochi ca şi femeia de pe scări. Cea de pe scări ţinea capul în jos pentru că privea în poşetă. Femeia din Jeep purta eşarfă fiindcă atunci când conduci nu poţi ţine capul plecat.

Să fie, deci, aceeaşi femeie? Acelaşi cap, cu sau fără eşarfă? Sau doar aceleaşi mânuşi?

„Ori, de exemplu, covorul din camera lui Richard, gândeşte el. Tot ce se afla în bârlogul lui Richard era nou, inclusiv Richard: o nouă tunsoare, blazer albastru nou, cravată nouă, de însoţitor de zbor. Însă cel mai nou obiect dintre toate era covorul pluşat. Era atât de nou că, atunci când m-am ridicat să-i strâng mâna lui Richard şi am privit în jos, am văzut ghemotoace de puf în locul în care ne ţinusem picioarele. Şi oricine ştie că nu poţi aspira un covor nou, ci doar îl perii.

Aşadar, covorul a fost cumpărat în onoarea lui Dimitri? Sau a noastră? Şi ce e cu blazerul?"

Dacă se gândeşte mai bine, prezenţa covorului, nou sau vechi, îl deconcertează. Sau reprezintă o enigmă pentru Ted Mundy, care se pricepe la asamblarea lucrurilor prefabricate. „Covor pluşat gen mochetă într-o cabană veche, care are podele minunate din lemn? Acesta e vandalism pe faţă. Des ar fi de acord cu mine."

În fine, să spunem că e o chestiune de gust. Dar asta nu-i alungă sentimentul că tot ce se găsea în cameră, inclusiv Richard, a ieşit dintr-un magazin de prezentare în aceeaşi zi.

Sau hai să punem problema altfel – senzaţia că aceea a fost prima seară şi că, aşa cum se întâmplă de obicei, obiectele de recuzită şi costumele abia fuseseră scoase spre folosire.

„Iar dacă aceste semne de întrebare par oarecum ridicole în comparaţie cu splendoarea marii viziuni a lui Dimitri, asta e pesemne pentru că încerc să reduc lucrurile la dimensiuni umane. Dacă nu cred chestia cu acel covor – altfel spus – de ce ar trebui să-i dau crezare lui Dimitri?

Dar *cred* în Dimitri! Când nebunul rege Dimitri îşi construieşte

castelul în aer, cred orice vorbă poleită. Faptul că am devenit slujitorul lui credincios şi că mi se achită datoriile îmi pare un contract încheiat în Cer. Abia când Dimitri tace încep şi îndoielile să mi se strecoare în suflet.”

Răsucind toate acestea pe o faţă şi pe alta, zi şi noapte, Ted Mundy aşteaptă să afle dacă a câştigat lozul cel mare.

* * *

Şi cât aşteaptă, stă de veghe.

De la fuga lipsită de orice demnitate din Heidelberg, a plasat tot soiul de obstacole între corespondenţa ce-i este destinată şi el. Dacă o adresă s-a dovedit vulnerabilă, a schimbat-o. Apartamentul din München rămâne ferm pe lista lui secretă. La Linderhof e mai vulnerabil, dar şi-a luat măsuri de prevedere. Căsuţele poştale ale personalului sunt situate în clădirea administrativă. Litera M, plasată în partea de jos, se află sub nivelul ochiului trecătorului precipitat. Este absolut normal ca un ghid turistic, preocupat de slujbă, să treacă pe lângă cutie, grăbindu-se să liniştească un grup agitat de vizitatori vorbitori de engleză şi neglijând astfel să verifice dacă a primit ceva. Trece chiar şi o săptămână – ba şi mai mult – până când harnica *Frau* Klamt iese din cabina ei şi-i vâră în palmă un plic cu aspect ameninţător.

Dintr-o dată, procedura s-a schimbat radical. De la defensivă, Mundy a trecut la atac.

Până acum a remarcat trecerea furgonetelor poştale prin curtea castelului ca pe nişte manevre ale unor vehicule inamice. S-a terminat cu asta. Nici nu trece furgoneta dincolo de porţile castelului, că Mundy dă târcoale pe la uşa doamnei Klamt, întrebând dacă n-a sosit ceva pentru el.

Aşa se întâmplă că, la opt zile de la coborârea de pe culmea muntelui, în perioada de respiro ce i se permite între cel de-al treilea şi al patrulea grup de turişti al zilei, Ted Mundy află cu mare emoţie că este *invitat* să-i telefoneze responsabilului său de cont de la banca din Heidelberg şi să-l anunţe *când este disponibil* pentru a aranja o întâlnire în cadrul căreia se va discuta modul de utilizare a plăţilor de credit primite prin transfer telegrafic şi care se ridică la 500.000 dolari.

* * *

Banca a delegat nu mai puţin de trei directori, ceea ce i se pare lui Mundy cam extravagant, dacă ţine seama de câte ori a fost silit să-l asculte pe plicticosul domn Frinck vorbind despre plata oamenilor

care îşi fac de lucru supraveghindu-i pe alţii muncind.

Domnul Frinck s-a aşezat la mijloc, încadrat de Brandt şi Eisner. Dr. Eisner este de la departamentul insolvabilităţi. Domnul Brandt, fără niciun titlu de glorie, e director la sediul nostru central.

— Uneori, celor de la sediu le place să se implice, afirmă Frinck – sau, după cum preferă să se exprime el, să *participe din proprie iniţiativă la nivelul clienţilor.* Domnul Mundy se opune prezenţei acestuia?

Mundy nu mai poate de bucurie că domnul Brandt e prezent. Se simte ca băiatul din pictură care aşteaptă să fie întrebat când şi-a văzut tatăl ultima oară{61}. Şi-a pus şi costumul pentru această ocazie. Pare cam strâmt şi se miră constatând că i-a rămas mic: mânecile i se ridică mereu spre coate. Îmbrăcat astfel, se simte ridicol, lipicios şi agitat, ca întotdeauna când banii sunt singurul subiect al discuţiei. Domnul Frinck îl întreabă cum se simte – şi, spunând asta, surâde generos – *Frau Mundy*. În conformitate cu regulamentul băncii, limba vorbită astăzi este engleza. Când trei bancheri nemţi stau faţă în faţă cu un client englez sărac, se înţelege de la sine că engleza vorbită de ei este superioară germanei cunoscute de el.

— Nici nu s-ar putea mai bine, mulţumesc de întrebare, răspunde Mundy din inimă. Păi, la *vârsta ei,* la ce te poţi aştepta? face el de parcă ar lătra.

Aluzia la faptul că acest client al băncii întreţine o soţie tânără nelegitimă şi neîndoielnic extravagantă nu aduce nicio undă de bucurie pe feţele domnilor Frinck şi Eisner. Domnul Brandt, pe de altă parte, pare să considere că e o dovadă de tinereţe a lui Mundy. Domnul Frinck deplânge situaţia creată de război.

— Profund tulburător, spune el, împingând cu arătătorul grăsuţ în rama ochelarilor. Consecinţele lui, total imprevizibile, vai, of, a fost foarte frumos şi bine din partea Berlinului să adopte o poziţie morală superioară, însă America a declarat că asta va costa, iar acum aşteptam nota de plată.

Mundy spune că, indiferent cât de piperat, preţul merită plătit. Practic el se oferă să achite. Accesul lui de generozitate este remarcat cu oarecare rezervă.

Domnul Frinck a pregătit o listă a numeroşilor creditori ai lui Mundy. Dr. Eisner a analizat-o. Domnul Frinck doreşte să facă o declaraţie, având în vedere prezenţa şiretului domn Brandt de la sediul central. Comportarea domnului Mundy în toată această perioadă a fost exemplară. Mundy a avut ocazia, ba chiar a fost încurajat să se declare falit. Spre meritul lui, s-a opus. Acum, toată lumea, inclusiv banca, poate primi integral sumele datorate.

— Asta este extrem de satisfăcător, adaugă domnul Frinck. Admirabil. Dobânda poate fi percepută la rată integrală, o rezolvare extrem de rară în asemenea condiţii.

Dr. Eisner susţine că domnul Mundy este un adevărat gentleman. Domnul Frinck îl aprobă necondiţionat. Mundy spune că, în acest caz, ar fi un exemplar singular al speciei. Gluma ori nu e apreciată, ori rămâne neînţeleasă – cu excepţia atrăgătorului domn Brandt, care se simte îndemnat să întrebe, pe tonul cel mai nevinovat cu putinţă, de unde Dumnezeu a primit domnul Mundy toţi aceşti bani.

— Avem trei transferuri bancare, anunţă domnul Brandt.

Le ţine printre hârtiile din faţa lui, în trei dosare separate, protejate de folii din plastic transparent, pe care acum le împinge către Mundy pentru a le consulta.

— De la United Chemical din Guernsey, două sute de mii, la ordinul clientului. *Voilà!* De la Crédit Lyonnais din Antigua, două sute de mii, la ordinul clientului. *Voilà!* De la Morgan Guaranty Trust, Isle of Man, o sută de mii, tot la ordinul clientului. Bănci mari, cu sedii în locuri mici. Dar cine sunt clienţii, domnule Mundy?

Recunoscător pentru faptul că Sven, Richard şi Angelo l-au pregătit pentru o astfel de situaţie, Mundy abordează un zâmbet plin de regret şi, speră el, convingător.

— Nu cred că vă pot lămuri pe deplin, domnule Brandt. Sincer să fiu, negocierile au rămas deocamdată într-un punct delicat.

— A, face domnul Brandt, dezamăgit şi-şi înclină capul într-o parte. Dar măcar câteva generalităţi, poate? Neoficial, sugerează el. Cu un aer cuceritor.

— Banii reprezintă un fel de avans. Pentru demararea afacerii, explică el, folosind chiar vorbele lui Sven.

— Ce fel de afacere, mai precis? domnule Mundy.

— Redeschiderea şcolii pentru a scoate profit. Am purtat discuţii confidenţiale cu o fundaţie internaţională. N-am dorit să anunţ banca decât după ce se ajungea la finalizarea tratativelor.

— Minunat. Bine lucrat. Şi care este obiectul de activitate al acestei fundaţii? Acest aspect este *extrem* de important, trebuie să recunosc, adaugă domnul Brandt în particular către cei doi colegi ai lui, cu entuziasmul corespunzător celui venit de la sediu pentru a-şi inspecta trupa.

— Păi, *unul* dintre lucrurile cu care se ocupă este răspândirea limbii engleze, răspunde Mundy, folosindu-se de ceea ce i s-a spus. Engleza, pe post de esperanto. Să-i oferim lumii un limbaj comun ca mijloc de înţelegere pe plan internaţional. Fundaţia are mulţi bani primiţi de la diverse instituţii.

— Excelent. Sunt impresionat.

Iar Mundy poate spune, judecând după surâsul însorit al domnului Brandt, că acesta chiar e impresionat.

— Şi au ales şcoala dumneavoastră pentru a fi extinsă? Ca element al acestui plan?

— Da, între altele.

— Ce progrese aţi înregistrat în negocieri, dacă nu sunt indiscret?

Mundy îşi dă seama că instrucţiunile primite nu prevedeau şi aceste aspecte. Cu toate astea, n-a îndurat zece ani de interogatorii din partea Profesorului, fără a mai vorbi de lunile cât a transpirat la „Şcoala de bune maniere” din Edinburgh, fără să fi deprins câteva aptitudini.

— Păi, începe el cu îndrăzneală, aş spune că, una peste alta – deşi niciodată nu poţi fi sigur de ceva decât după ce semnezi – am ajuns aproape în faza clarificărilor. Nu vorbim despre ceea ce s-ar putea numi negocieri profesioniste, evident, dar până şi o fundaţie nonprofit trebuie să respecte anumite criterii.

— Desigur. Şi ce criterii avem în vedere în cazul de faţă, dacă nu sunt prea curios?

„Nu ezita nicio clipă.”

— Păi, pe de o parte, proporţia de cursanţi albi pe care îi acceptăm. E o fundaţie internaţională, deci este firesc să se dorească diversitatea.

— Bineînţeles. Şi ce altceva?

— Criterii, adică?

— Da.

— Programa, evident. Conţinutul cultural. Nivelul de perfecţionare pe care sperăm să-l atingem după o anumită perioadă de instruire. Performanţele, în general.

— Religia?

— Poftim?

— Nu sunteţi o organizaţie creştină?

— Nu mi-a vorbit nimeni despre religie. În cazul multietnicităţii, probabil că ne referim şi la o diversitate de credinţe.

Domnul Brandt deschide unul dintre dosare cu un pocnet uşor şi priveşte atent în el cu o expresie de nedumerire amuzată.

— Ascultaţi-mă. Să vă spun ce am făcut noi, bine? îi aruncă lui Mundy un surâs cuceritor.

— Ne-aţi destăinuit secretul dumneavoastră, vi-l destăinuim şi noi pe al nostru, de acord? Am organizat un mic exerciţiu. Uneori aşa procedăm. Am urmărit una dintre aceste plăţi până la sursă – doar una. Nu-i întotdeauna uşor, înţelegeţi? Am parcurs tot drumul, de la o bancă la alta. La început, ne-a trebuit multă imaginaţie, dar am reuşit. Din Guernsey, am ajuns la Paris. De la Paris, la Atena. Iar de acolo, la Beirut. Şi de la Beirut, am ajuns la Riad. Capătul de drum e Riad. Acum poate înţelegeţi de ce întrebam de religie.

Dacă încearcă să te pună în boxa acuzaţilor, retează-le-o scurt. Adevărul e ceea ce poate fi demonstrat.

— Nici nu am îndoieli că oamenii aceştia îşi ţin banii în toată lumea, răspunde Mundy cu şiretenie. Din câte ştiu, au şi finanţatori

arabi, de ce nu?

— Finanţatori arabi care să susţină răspândirea limbii *engleze?*

— Dacă-i interesează dezvoltarea dialogului internaţional, de ce nu?

— Şi folosind trasee bancare atât de complicate?

— Pesemne se feresc. Nici nu-i poţi acuza în zilele noastre, când orice musulman e prin definiţie considerat un terorist.

Domnul Frinck îşi drege glasul, iar Dr. Eisner îşi face de lucru ostentativ cu documentele din faţa lui, ca nu cumva domnul Brandt de la sediul central să uite că soţia domnului Mundy este turcoaică. Dar surâsul atrăgător al domnului Brandt rezolvă totul.

— Dar aveţi contract, nu-i aşa, domnule Mundy? întreabă el pe un ton liniştitor.

— V-am spus deja. Încă negociem clauzele minore, răspunde Mundy, ajuns deja în pragul indignării.

— Adevărat. Dar, până atunci, aveţi un contract pe termen scurt, nu mă îndoiesc de asta. Nici măcar cea mai darnică fundaţie nu pune la dispoziţie atâţia bani fără un contract.

— Adevărat.

— Atunci, e vorba de un schimb de scrisori de garanţie?

— Nimic concret, ca să vă pot arăta acum.

— Fundaţia vă plăteşte un salariu?

— Au prevăzut iniţial cincizeci de mii de dolari pentru plata personalului. Eu primesc zece. Plata pe două luni înainte. După ce redeschid şcoala, voi primi cu cincizeci la sută mai mult.

— Iar numirea se face punându-vi-se condiţia să locuiţi în casă?

— Evident. După ce se repară.

— Plus cheltuielile?

— Tot ce se poate.

— Şi maşină?

— Vom discuta şi asta. Dacă va fi nevoie.

— Deci, nu-i un salariu rău pentru un profesor cu experienţa financiară pe care o aveţi. Vă felicit. Se vede treaba că sunteţi un negociator priceput, domnule Mundy.

Brusc toată lumea se ridică în picioare. Fiecare are treburi de rezolvat: cecuri de semnat, garanţii de eliberat şi gajuri de răscumpărat. Departamentul lui Dr. Eisner a pregătit totul. Strângându-i mâna lui Mundy şi privindu-l în ochi respectuos, domnul Brandt ţine să întărească prin cuvinte admiraţia profundă pentru înţelegere. A fost vorba doar de o testare a posibilităţilor celor de la sediul central, nimic personal; în prezent orice bancă trăieşte mereu în pragul tribunalelor. Domnul Frinck ţine să confirme acest aspect. La fel şi Dr. Eisner. Vorbind ca avocat, Eisner îi mărturiseşte lui Mundy, în timp ce îl conduce la etaj, că n-a mai pomenit până acum ca industria bancară să fie atât de mult pândită de ameninţarea legii.

* * *

Şcoala e la locul ei. Spre deosebire de casa de la numărul doi, The Vale, n-a dispărut; niciun constructor nu oferă case familiale cu o ipotecă de nouăzeci la sută. A rămas aceeaşi mătuşică bătrână şi credincioasă, parcă privindu-l încruntată prin ferestrele boltite şi îmbrăcate în iederă, turnuleţele acoperite cu ardezie şi turnul cu clopot care nu are însă niciun clopot. Îl aşteaptă aceeaşi uşă arcuită având buloane cu capete pătrate, semănând cu nişte nasturi de pardesiu, înaintează sfios. Întâi trebuie să deschidă lacătul de la poarta principală, unde tronează o arcadă de bun venit. Aşa şi face, apoi păşeşte încet pe poteca acoperită cu cărămidă către cele şase trepte care duc spre pridvor, unde se opreşte şi se întoarce, confirmând, ca şi cum s-ar fi îndoit de asta, că priveliştea fermecată a rămas şi ea neschimbată – până dincolo de fluviu, spre oraşul vechi, cu turlele lui, apoi mai sus, tot mai sus, spre ruinele castelului ce se întinde de-a lungul şirului de munţi Kaiserstuhl.

Casa a reprezentat o alegere tâmpită din capul locului. Acum îşi dă seama de asta. O ştia într-o oarecare măsură şi înainte. O *şcoală* comercială, lipită de coasta unui deal – parcare doar pentru trei maşini – aflată în partea nepotrivită a oraşului, cui să-i convină? Şi totuşi era atrăgătoare şi spaţioasă. Şi nimica toată ca preţ, după cum ar spune Des, impunându-se totuşi condiţia să fii pregătit să-ţi sufleci mânecile, lucru cu care Mundy fusese de acord, chiar dacă Egon prefera să stea în seră, frunzărind cărţi. Grădina din faţa casei avea patru meri pe rod – bun, dar nu cumperi o casă pentru merii ei. Dar mai e o vie în spate şi, după ce şcoala îşi va începe activitatea, o să-şi facă propriul Château Mundy şi-i va trimite câteva sticle bătrânului Jake să le deguste.

Iar dincolo de vie se află „poteca filosofilor” – o vede şi acum printre meri. Iar deasupra acesteia, Heiligenberg şi câteva dintre cele mai frumoase păduri din Germania, prin care să te plimbi – asta dacă-ţi plac plimbările, ceea ce nu e cazul tuturor cursanţilor maturi.

N-ar trebui uitate nici asociaţiile literare – *acestea* chiar nu valorează nimic? Carl Zuckmayer şi Max Weber au locuit la câteva sute de metri depărtare. Dar strada care poartă numele poetului Hölderlin? Pentru numele lui Dumnezeu, ce altceva şi-ar mai putea dori un tânăr nestatornic şi în ascensiune de la o şcoală de limbi străine în zilele noastre?

Din nefericire, răspunsul presupune prea multe lucruri.

* * *

Butucul yalei se răsuceşte şi, după ce se lasă cu greutatea corpului peste uşă, aceasta cedează. Păşeşte înăuntru şi se trezeşte în mijlocul unui morman de broşuri de reclamă aduse de poştaş, închide uşa şi rămâne pe trei sferturi în întuneric din cauza iederei ce acoperă ferestrele şi, pentru prima oară în ultimele luni, îşi îngăduie să-şi aducă aminte cât de mult a ţinut la acest loc şi cât de mult din el a investit aici doar pentru a asista cum totul se scurge ca printre degete: bani, prietenul în care a avut încredere, visul de a face ceva cum se cuvine.

Pierdut în contemplarea propriei nesăbuinţe, păşeşte printre resturile trecutului foarte apropiat. În holul central, unde s-a oprit, se adunau cursanţii pentru ore şi erau împărţiţi, potrivit necesităţilor, în patru săli înalte. Scara splendidă primea lumină de la luminatorul în stil Art Nouveau, iar dacă soarele era la amiază când traversai holul, te trezeai scăldat în raze colorate în roşu, verde şi auriu. Sala de curs cea mai veche este pustie: pupitrele, scaunele, cuierele, toate au dispărut, vândute. N-a rămas decât scrisul lui pe tablă; reuşeşte să-şi audă propriul glas citind:

În calitate de client preţuit al Căilor Ferate Britanice, am dori să ne cerem scuze pentru prezenţa unui tip nedorit de zăpadă pe şine.
Întrebare: Cine este clientul?
Întrebare: Care este subiectul frazei?
Întrebare: De ce avem un exemplu nefericit de frază?

S-a cocoţat, parcă atras de un magnet, spre locul lui obişnuit de la pervazul ferestrei boltite. „Are exact înălţimea potrivită pentru un lungan ca mine şi, cât aştepţi sosirea cursanţilor, te bucuri puţin şi de soarele serii."

* * *

Dimitri ţi-a spus că banii lui put. Aşa s-a şi întâmplat. Asta îl face să fie un mincinos?

Bine, bine, s-ar putea ca transferul a jumătate de milion de dolari către directorul aproape terminat al unei şcoli de limbi străine să nu i se pară o practică comercială firească unui funcţionar rigid şi cu orientări anale de la sediul central al unei bănci. Însă ar putea fi o chestie aproape obişnuită pentru unul care cumpăra şi vinde nave fără să aibă un ban în buzunar.

Presupunând că domnul Brandt chiar *este* director la sediul central, bineînţeles. Privirea care se arăta gata de confesiuni şi surâsul prefabricat ar putea proveni din cu totul alte preocupări. Pe durata incomodului cadril, am avut de mai multe ori ocazia să mă întreb

dacă n-am ajuns să percep din nou acea Prezenţa.

Timp de mai bine de douăzeci de minute, Mundy îşi lasă gândurile să cutreiere neîngrădite prin minte. Multe îl surprind, dar asta i se întâmplă deseori. De exemplu, faptul că, în mod misterios, nu-l impresionează cum s-ar cuveni recent dobândita bogăţie. Dacă s-ar putea proiecta, cu ajutorul unei baghete magice, altundeva în lume, chiar acum, ar fi tot în pat cu Zara în apartamentul actual, ori închis în magazie cu Mustafa, ajutându-l să isprăvească un ciudat model al Domului, din pietre, până la apropiata aniversare a mamei lui.

* * *

Mundy sare în picioare şi se răsuceşte. În spatele urechii drepte a izbucnit un bubuit asurzitor.

Recăpătându-şi starea de dinainte, se arăta încântat când vede trăsăturile de pitic ale bătrânului Stefan, fostul grădinar şi fochist, care se afla la jumătate de metru depărtare, de partea cealaltă a geamului. Fereastra se ridică. Într-o fracţiune de secundă, Mundy trage şi desface încuietoarea, se apleacă, prinde mânerele din alamă şi, luându-şi avânt, face ca fereastra să zdrăngănească atunci când el se ridică. Întinde braţul, bătrânul Stefan îl apucă de mână şi, cu agilitatea unui spiriduş de două ori mai tânăr, face un salt până în cameră.

Urmează un tumult de informaţii schimbate pe nerăsuflate. Da, sigur, Stefan se simte bine, la fel şi Elli, soţia lui, *Söhnchen* – aşa îi spune fiului său de cincizeci de ani, care e mare cât un munte – o duce *excelent* – dar *unde a fost* domnul Ted, ce face *Jake,* mai studiază la Bristol? Şi de ce i-a trebuit lui Ted *atâta* vreme, fiindcă tuturor ne-a fost *dor* de el, nimeni din Heidelberg nu-i poartă pică, pentru numele lui Dumnezeu, mica neînţelegere cu domnul Egon *s-a uitat de mult…*

Şi, în vreme ce trec toate acestea în revistă, Mundy îşi dă seama că bătrânul Ştefan nu dădea târcoale prin grădină din simplă întâmplare.

— Te-am *aşteptat,* domnule Ted. Ştiam de-acum două săptămâni că te vei întoarce curând.

— Baliverne, Stefan. Eu am aflat abia acum zece zile.

Numai că bătrânul Stefan se bate uşor, cu degetul îndoit, pe o latură a nasului, ca să demonstreze ce pitic şiret este el.

— Ba acum doua săptămâni. Exact două săptămâni! I-am spus şi lui Elli: „Elli, am zis eu, domnul Ted se întoarce la Heidelberg. O să-şi plătească datoriile, aşa cum a promis, şi-şi va lua vila înapoi, după care va repune şcoala pe picioare. Iar eu o să lucrez pentru el. Totul e aranjat."

Mundy reuşeşte să-şi păstreze tonul glumeţ:

— Dar cine ţi-a strecurat vestea asta, Stefan?

— Inspectorii, bineînţeles.

— Care inspectori? Sunt atâţia…

Bătrânul Stefan clatină din cap şi strânge din pleoapele ochilor sclipitori, însoţindu-şi gestul cu o exclamaţie de neîncredere.

— De la compania care se ocupă de ipotecă, domnule Ted. Cei care ţi-au dat împrumutul, cine alţii? În ziua de azi, nimeni nu mai poate păstra vreun secret, se ştie.

— Şi au fost deja aici? se miră Mundy, reuşind să lase impresia că îi aştepta şi e probabil puţin iritat că n-a fost de faţă.

— Ca să vadă ce se mai întâmplă, bineînţeles! Treceam şi am văzut câteva siluete la fereastră, o lumină care se mişca şi m-am gândit: „Vai de mine! S-a întors domnul Ted. Ori poate nu a revenit şi sunt spărgători”. Sunt prea bătrân ca să mor eroic, de aceea am bătut la uşă. Mi-a deschis un tânăr, numai zâmbet, în salopetă. Cu o lanternă în mână. Şi, în fundal, câţiva tipi pe care nu i-am putut vedea, pesemne o femeie. În vremea noastră, femeile au pătruns peste tot. „Suntem inspectori, mi-a spus el. Nu-ţi face griji, suntem oameni de treabă.” „Pentru domnul Teddy? am întrebat eu. Faceţi inspecţia pentru domnul Teddy?” „Nu, nu, pentru compania care a garantat ipoteca. În caz că această companie îi împrumută bani, domnul Ted se va întoarce.”

— Şi la ce oră au venit? întreabă Mundy, dar persoana pe care o ascultă, de fapt, este Kate, în ziua în care a sosit acasă mai devreme de la şcoală şi a văzut umbre prin fereastra casei din Estelle Road: *„Iuţi de picior… se mişcau încoace şi încolo prin dreptul uşii.”*

— Dimineaţa. Pe la opt. Ploua. Eu mergeam pe bicicletă spre grădina doamnei Liebknecht. Iar după-amiază, când mă întorceam, la ora cinci, ca acum, erau tot acolo. Iar eu sunt exagerat de băgăcios. Întreab-o şi pe Elli. N-am leac. „De ce v-a trebuit atâta vreme?” am întrebat eu. „E o casă mare, mi-au răspuns. Va costa o mulţime de bani. Când e vorba de atâţia bani, durează mai mult timp.”

* * *

A mai făcut plimbări ca asta prin Edinburgh. Se desfăşurau cam aşa:

În regulă, Ted, peste un minut ieşi pe uşa casei şi te îndrepţi spre gara mare. Poţi folosi orice mijloc de transport doreşti, mai puţin taxiul, fiindcă noi nu luăm niciodată taxiul, clar? Nu primul care apare, nici al doilea, nici al treilea sau al treisprezecelea. Mai ales când stăm cu urechile ciulite. Şi, până ajungem la gară, vreau să ştii dacă sunt urmăriţi şi de către cine şi nu vreau să aflu că ei ştiu că tu ţi-ai dat seama de asta. Am fost destul de explicit? Şi aş mai vrea să ajungi la gară în jumătate de oră, fiindcă trebuie să prindem un tren. Aşa că te-aş ruga să nu faci turul oraşului pe la Grădina Zoologică.

Merge pe jos şi se lasă în paza Heidelbergului. Revine pe stradelă şi

aruncă o privire nepăsătoare spre automobilele şi ferestrele din jur. „Of, ce mult ţin la această piaţetă, cu vilele ei pline de vegetaţie şi cu grădini secrete! Peste drum, până la malul fluviului, oare îndrăgostiţii de acolo sunt aceiaşi pe care i-am văzut pe bancă, mângâindu-se, când am urcat până aici?” Apoi traversează „podul vechi”, care a fost făcut fărâme în 1945, în zadarnicul efort de a opri înaintarea armatelor americane, dar toată lumea a uitat asta, ba unii nici măcar nu ştiu, iar cei mai neştiutori sunt şcolarii şi grupurile de turişti care se plimbă încoace şi încolo pe el, admirând barjele şi statuile, la fel ca Mundy, când se apleacă peste balustradă aşteptând să vadă cine se opreşte în spatele lui ca să-şi aprindă ţigara, să consulte un pliant turistic sau să facă o poză. Ziua e caniculară, iar Hauptstrasse, care le aparţine exclusiv pietonilor, este înţesată de lume care se mişcă încet, aşa că Mundy zoreşte pasul ca şi cum ar avea de prins un tren, lucru adevărat, deşi mai are timp, şi stă cu ochii pe vitrine pentru a surprinde pe cineva care s-ar putea să-şi fi amintit o obligaţie uitată şi ar începe să se deplaseze la fel de repede. Continuă să păşească grăbit, e depăşit de câţiva biciclişti şi probabil că urmăritorii săi au apelat la ei, fiindcă e greu să urmăreşti pe cineva de peste doi metri care merge cât poate de iute dacă eşti cu mult mai scund decât el. Iese din oraşul vechi şi pătrunde în ghetoul industrial şi lipsit de culoare, alcătuit din locuinţe tip bloc şi cafenele. Când ajunge la gară, tot ce poate să le spună absenţilor instructori de la Edinburgh este că, dacă a fost urmărit, i s-a acordat un tratament special, ceea ce include tot arsenalul, începând cu măturători şi terminând cu acoliţi, ba chiar şi o picătură de fixativ pe umăr care, după cum se exprima un instructor convingător, te face să sclipeşti ca un licurici pe micile ecrane de televiziune.

Ajuns în gară, se îndreaptă spre o cabină telefonică şi, cu capul vârât sub apărătoarea ce seamănă cu o cască de coafor, sună acasă. Zara a plecat la lucru. Va sosi la cafenea peste o oră. Îl găseşte pe Mustafa, care începe să strige: „Ce facem cu Domul din piatră, Ted? Eşti foarte rău!”

— O să lucrăm de două ori mai mult mâine seară.

Apoi trece la tonul glumeţ:

— Da, sunt grămadă pe prietena mea.

La telefon vine apoi Dina, verişoara Zarei.

— Dina, trebuie să rămân peste noapte la Heidelberg, şi mâine am discuţii cu banca. Îi explici tu Zarei, te rog? Îl poţi convinge pe Mustafa să se culce înainte de miezul nopţii? Nu-l lăsa să folosească Domul drept motiv. Dina, eşti grozavă.

Telefonează apoi la Linderhof, îi răspunde robotul, se strânge cu degetele de nas şi lasă un mesaj cum că nu va putea veni a doua zi: are gripă.

* * *

Trenul spre München pleacă peste patruzeci de minute. Îşi cumpără un ziar, se aşază pe o bancă şi urmăreşte lumea trecând pe lângă el, timp în care se întreabă dacă şi lumea îl urmăreşte.

„Ce-au făcut în casă o zi întreagă? Au măsurat-o pentru a instala mochete pluşate?"

Simpatici. Tineri. În salopete. Cu o lanternă în mână. Nu, noi suntem doar inspectori.

Trenul vine din altă direcţie şi stă în gara o veşnicie. Asta îi aduce aminte de trenul personal ce venea de la Praga, atunci când a stat cu Sasha în vagonul poştal, având cu ei bicicletele. Într-o staţie micuţă din câmpie, coboară şi se mută cu două vagoane mai spre coada trenului. Când ajunge la München, mai sunt şase persoane rămase în tren, iar Mundy coboară ultimul, rămânând cu cincizeci de paşi în urma celorlalţi.

Parcarea cu etaj are şi lift, dar el preferă să urce pe scări, deşi acestea miros cumplit a urină. Câţiva bărbaţi îmbrăcaţi cu haine de piele îşi fac veacul pe paliere. O prostituată de culoare i se oferă pentru douăzeci de euro. Îşi aminteşte de Zara, care i s-a alăturat la micul dejun la cafeneaua aceea, în ziua în care viaţa lui a reînceput. *Vă rog, domnule, vreţi să vă culcaţi cu mine pe bani?*

Volkswagen-ul broscuţă se află la etajul patru, în colţul unde l-a lăsat azi-dimineaţă. Îi dă roată, căutând din ochi urme de unsoare, dar şi ştersături, în locul în care petele puteau fi şterse, apoi zgârieturi fine şi proaspete pe la încuietorile uşilor. *Bravo, Ted. Am spus mereu că ai un talent înnăscut şi n-am greşit.*

Prefăcându-se că se uită după scurgeri de ulei, se apleacă în faţa şi în spatele maşinii, caută casete, detectori şi tot ce mai ţine minte că era la modă în urmă cu treisprezece ani. *Încearcă întotdeauna să-ţi dirijezi teama, Ted. Dacă nu ştii de ce ţi-e frică, te va speria orice.*

„Am înţeles, mă concentrez. Mi-e teamă de bancherii care nu-s bancheri, de spălători de bani, de miliardari filantropi şi ciudaţi care îmi trimit jumătate de milion de dolari în care nu am încredere, de arabi bogaţi care plătesc pentru răspândirea limbii engleze, de inspectori falşi şi de propria-mi umbră. Mi-e frică pentru Zara, Mustafa şi Mo, câinele. Şi de dragostea mea faţă de umanitate."

Descuie maşina şi, după ce constată că n-a explodat, întinde mâna cât poate spre bancheta din spate şi dezgroapă o vestă de un kaki bolnăvicios, care este şi matlasată şi are buzunare ca de popă. Scoţându-şi haina de la costum, se strecoară în vesta aceea şi transferă conţinutul buzunarelor. Maşina porneşte la prima cheie.

Pentru a coborî pe pământ, trebuie să intre într-un lift diavolesc

pentru maşini, care îi aminteşte de Sicriul de oţel. Pentru jumătate din preţul oficial al parcării, un angajat în vârstă îi descuie uşile, folosindu-se de nişte chei ca de închisoare şi îl închide în lumea cealaltă. După ce se trezeşte din nou în aer liber, virează la dreapta, apoi tot aşa, pentru a evita să treacă prin dreptul cafenelei unde lucrează Zara, fiindcă ştie că, dacă ar zări-o, ar lua-o de acolo şi ar duce-o acasă, provocând nedumerire în mintea tuturor, inclusiv în a lui.

Ajunge la un sens giratoriu şi se îndreaptă spre sud. Verifică în oglinzile retrovizoare, însă nu percepe nimic asupra căruia să-şi concentreze teama. „Păi dacă sunt cât de cât pricepuţi, nici nu trebuie să-i văd, nu?” E miezul nopţii. Pe cer, o lună rozalie, drumul este pustiu atât înainte, cât şi în urma lui şi se văd şi multe stele îndrăzneţe. *Dar de mâine vom trasa noi linii între stele.* Pesemne că Dimitri a jefuit tot globul pentru a avea atâţia bani, dar tot şi-a găsit vreme să urmeze un curs de kitsch.

Continuă spre sud, pe drumul pe care îl parcurge în fiecare zi, iar după patruzeci de minute va ajunge la prima dintre cele două intersecţii şi o va lua spre stânga. Aşa procedează. Nu zăreşte niciun Audi albastru cu Sasha ghemuit ca un maimuţoi la volan pentru a-l îndruma, dar nu are nevoie de ghid. Sfidând nefericitul simţ al orientării pe care pare să-l fi moştenit de la Troţki, cunoaşte drumul. Când a făcut drumul de întoarcere împreună cu Sasha, şi-a notat mintal toate curbele, iar acum le parcurge în ordine inversă.

Trece de drumul lăturalnic, unde şi-a lăsat maşina pentru a-l urma pe Sasha pe scara în spirală, şi continuă să conducă până ajunge la poteca abia trasată care mergea pe la poalele muntelui. Rezervorul e plin doar pe sfert, dar asta nu-l va împiedica să ajungă acolo. Curând merge prin pădure, pe acelaşi drumeag plin de gropi, deşi gropile par mai adânci, fiindcă luna e mai strălucitoare. Pătrunde în luminişul care semăna cu acela din apropierea Pragăi, însă, în loc să-l traverseze, caută un alt drum printre copaci, descoperă unul dedesubt şi, stingând farurile, iar apoi, oprind motorul, se îndreaptă fără zgomot către el, blestemând crengile care trosnesc sub roţi şi păsările care, trezite, stârnesc un adevărat vacarm.

Lasă maşina să ajungă sub nişte brazi, până simte greutatea ramurilor acestora pe acoperiş, parchează şi porneşte apoi pe jos printre bolovani către rampa de beton.

Acum distanţele sunt reale. Pătrunde în Ţara Răului, de aceea simte ceva ca un şoarece care îi ronţăie în stomac. Hambarul se înalţă ameninţător în faţă. În absenţa luminii farurilor, acesta pare mai mare decât şi-l amintea: cât pentru două zepeline, pe puţin. Uşile îi sunt închise cu lacăte. Se strecoară de-a lungul lui. Spre deosebire de inspectorii cu ziua din Heidelberg, el n-are nici lanternă, nici ajutoare.

Se deplasează de-a lungul hambarului, pipăindu-şi drumul cu palmele, folosind marginea fundaţiei din piatră drept potecă, aşteptând să găsească o fereastră sau vreo deschizătură între bârne. Nu apare niciuna. Descoperă o scândură slăbită şi trage de ea. Ar avea nevoie de trusa de scule. Mustafa are aşa ceva. Aici ar fi bun Des. „Dar am divorţat."

Scândură s-a curbat. O mai curbează şi el puţin. Se răsuceşte, se îndoaie în sus şi se desprinde. Mundy priveşte prin spaţiul rămas liber. Razele de lună îi dezvăluie ceea ce vrea să afle. Nici urma de Jeep-ul sclipitor, nici urmă de automobile scumpe de vânzare. În locul acestora, trei tractoare destul de murdare, un ferăstrău şi un morman din baloturi de fân.

„Am greşit adresa? Nu, n-am greşit, numai că proprietarul s-a schimbat."

Se întoarce către capătul hambarului şi porneşte de-a lungul drumului ce duce spre zidul morţii. După aprecierea lui, Jeepului i-au trebuit între zece şi douăsprezece minute. Pe jos, îi va trebui o oră. Curând îşi doreşte ca deplasarea să fie mai lungă. Ar voi să ţină o viaţă, împreună cu Zara şi Mustafa, chiar şi Jake, dacă nu e prea ocupat, fiindcă, în opinia lui Mundy, nimic pe lume nu egalează mersul agale printr-o pădure de pini în lumina lunii, când ceaţa pluteşte deasupra văii, prima clipire a zorilor îţi vine din faţă, şopotul pâraielor primăvăratice aproape că te asurzeşte, la care se adaugă mirosul de răşină, care îţi aduce lacrimi în ochi, iar căprioarele se joacă de-a v-aţi ascunselea nu departe de tine.

* * *

Ferma nu mai e aceeaşi.

Casa aceea era enormă şi primitoare, cu lumini vesele la geamuri şi muşcate în ferestre, iar din horn se înălţa fum ca în basmul cu Hansel şi Gretel.

Ferma asta însă apare micuţă, cenuşie, are obloanele trase la ferestre şi un aer sumbru. E înconjurată de un gard din sârmă pe care nu l-a observat la precedenta vizită aici şi stă rezemată de un perete stâncos, iar aerul degajat de ea – dar mai ales tăbliţele vopsite – te avertizează: „Proprietate privată, dotată cu câini de pază", îţi interzice: „Încă un pas şi te trezeşti în boxa acuzaţilor, aşa că, vezi-ţi de drum". Iar dacă doarme cineva în încăperile de la etaj, o face cu ferestrele cu obloanele lăsate şi cu perdelele trase, încuiat, ca să împiedice pătrunderea oricărui intrus.

Gardul nu e nici electric, nici nou, ceea ce iniţial îl face să se simtă ridicol. Apoi îşi spune că nici măcar celui mai deştept absolvent de la Edinburgh nu i se poate cere să reţină toate amănuntele de la prima

vizită de scurtă durată. Şi în niciun caz când ajunge acolo cu o viteză nebună, adus de o amazoană înmănuşată la miez de noapte şi având-l pe Sasha în coastă.

Partea superioară a gardului e din fir tăios ca briciul, în rest, sârmă ghimpată. Poarta metalică stă încuiată, dar în curte vede două căprioare care tare ar dori să iasă.

„Deci, într-un fel sau altul, au reuşit să intre. Poate au sărit gardul. Ba nu, e prea înalt, chiar şi pentru ele."

În realitate – constată Mundy când merge de-a lungul gardului şi caută semne de viaţă prin alte hambare şi anexe ale fermei, fără a descoperi vreunul – căprioarele au traversat o porţiune bătătorită de vreun metru şi jumătate, pe unde vreun tractor sau alt utilaj agricol a trecut în repetate rânduri, ignorând tăbliţele de avertizare şi sfărâmând gardul, iar acum ele nu reuşesc să regăsească acest loc.

Dar Mundy e în stare de asta, ba chiar se dovedeşte mai bun, fiindcă, în starea de agilitate febrilă, observă o cale uşoară de acces, un acoperiş nu prea înalt din ardezie, către o fereastră de la etaj. În plus, înainte de a încerca să urce pe el, are inspiraţia să se înarmeze cu o piatră. E, de fapt, ardezie, pare să cântărească o tonă, dar nu are rival când vine vorba să fărâme ferestre.

* * *

„De ce am venit aici?

Ca să mă asigur că toate sunt la fel de frumoase şi dimineaţa, nu numai noaptea.

Ca să mai arunc o privire la semnalul secret din ochii albaştri ca de copilaş ai lui Dimitri, acela care mă prevenea: *«Singur ţi-ai căutat-o.»*

Pentru a afla, în modul cel mai firesc, ce şi-au propus, în acest moment extrem de sensibil din istoria lumii, să realizeze cu banii suspecţi care au plecat tocmai de la Riad.

Şi ce i-a determinat să desfăşoare o inspecţie de o zi a şcolii mele falite, cu două săptămâni *înainte* de a mă întreba ce suprafaţa utilă are.

Presupunând că a fost vorba de o inspecţie, lucru de care mă îndoiesc.

Cu alte cuvinte, ne aflam aici pentru a arunca puţină lumină asupra unei experienţe tot mai tulburătoare, scumpul meu Watson."

Doar pentru a constata că a sosit prea târziu la faţa locului. Trupa şi-a împachetat bagajele, recuzita şi costumele şi a dispărut.

Următoarea reprezentaţie, la Viena. Sau Riad.

* * *

Există o vorbă bine cunoscută, nu numai în lumea spionilor, că poţi descoperi multe despre oameni după ceea ce aruncă la gunoi.

Într-un dormitor iluminat de razele lunii, şase paturi simple, folosite şi lăsate nefăcute. Lipsesc pernele, cearşafurile şi păturile. „Aduceţi-vă saci de dormit."

Împrăştiate în jurul paturilor, lucrurile obişnuite pe care cei înstăriţi le lasă pentru menajere – să le foloseşti, dragă, sau să i le dai cuiva apropiat.

Un spray masculin la modă, pe jumătate plin. Să-i fi aparţinut unui mormon? Unuia în hanorac? Ori unuia care purta costum? Sau blazer?

Fixativ unisex. Richard?

O pereche de pantofi de casă italieneşti care nici măcar nu par comozi. Chiloţi, puţin agăţaţi. O bluză de mătase pe gât, lăsată să atârne într-un dulap. Blonda cea arătoasă? Trusa ei de castitate?

Trei sferturi de litru de scotch de bună calitate. Pentru Dimitri, ca să-l amestece cu laptele din soia?

Un carton de bere Beck's, din care au rămas două nedesfăcute. Un cartuş de Marlboro Light, din care lipsesc câteva pachete. O scrumieră plină de chiştoace. Angelo? Sven? Richard? Ai fi putut pune pariu că cei trei juraseră pe genunchii mămicii lor că nu se vor atinge de ţigară sau de alcool.

Ori se întâmplă ca Ted Mundy, superspionul, să vâneze himere? „Oare de la plecarea celuilalt grup să se fi instalat altul, iar eu citesc alte semne decât ar trebui?"

* * *

Merge pe pipăite de-a lungul unui coridor, coboară câteva trepte şi ajunge să calce pe o mochetă moale. Aici nu sunt ferestre. Palpează pereţii din jur şi descoperă un întrerupător electric. Filantropii miliardari nu se deranjează să stingă lumina la plecare. Stă în faţa uşii ce dădea în biroul lui Richard. Păşeşte înăuntru, parcă aşteptându-se să-l vadă pe Richard cu tunsoarea lui cea nouă, aşezat la biroul abia adus de la magazin, îmbrăcat cu blazerul nou-nouţ şi purtând cravata de însoţitor de zbor, însă din tot ce-a fost n-a rămas decât biroul.

Trage sertarele. Goale. Se lasă în genunchi pe mocheta pluşată şi ridică un colţ. Nici cuie de prins în podea, nici strat protector – pur şi simplu mocheta groasă, scumpă, tăiată grosier, pentru a acoperi firele de sub ea.

Ce caută firele acolo? Richard nu avea nici telefon, nici computer. Stătea la un birou gol. Capetele firelor sunt izolate cu bandă. Urmăreşte firele pe sub mochetă şi constată că duc până la un dulap cu sertare plasat sub fereastră. Îl trage deoparte. Firele continuă în sus pe perete, traversând pervazul şi apoi ieşind printr-o gaură proaspăt

făcută în rama ferestrei.

Pentru Mundy, meşterul casei, gaura aceea pare făcută de un nepriceput. Rama ferestrei e din lemn vechi şi bine lustruit. „Mai bine trăgeau un glonţ prin ea ca să facă gaura.” Deschide fereastra şi se apleacă în afară. Firele coboară peretele cale de aproape doi metri, apoi reintră în casă: *acolo*. Fără să fie fixate cu cleme, desigur, ceea ce i se pare tipic. „Lăsaţi-le să atârne acolo, iar primul vânt le va duce până în pădure.”

Revine la casa scărilor, coboară un palier şi se îndreaptă spre camera de zi, unde filantropul şi tovarăşii lui l-au primit pe ultimul lor recrut. Lumina scăzută a zorilor licăreşte la ferestrele dinspre vale. Mundy se opreşte în locul în care l-a privit pe Dimitri, îmbrăcat în trening şi dominându-l. Dimitri a intrat pe uşa aceea şi tot pe acolo a ieşit.

Parcurgând acelaşi drum, Mundy ajunge la uşă, o deschide şi pătrunde, nu în camera verde, ci într-o bucătărie de vară, lipită de partea de nord a casei. Face parte dintr-un balcon acoperit – acelaşi balcon, fără îndoială, unde Dimitri l-a invitat pe Sasha să numească stelele de pe cer.

Firele ce vin de la etaj îşi iţesc mustăţile prin fereastră. De data asta însă, în loc să facă o gaură de glonţ prin rama ferestrei, nepricepuţii au spart geamul. Capetele firelor sunt şi aici izolate.

„Deci aici s-a ascuns Dimitri după ce şi-a rostit măreţul monolog. Aici şi-a ţinut răsuflarea şi a aşteptat până am ieşit din încăpere. Ori s-a distrat jucându-se cu vreun dispozitiv isteţ, ceva care să-l ţină în legătură cu Richard, aflat la etaj? Pentru ce, Dumnezeule? De ce s-au pretat să folosească nişte biete fire într-un veac al invenţiilor electronice?” *Fiindcă firele simple sunt cu mult mai sigure decât semnalele transmise prin radio, de aceea, Ted,* i-ar răspunde înţelepţii de la Edinburgh.

Simţind că zăboveşte mai mult decât s-ar cuveni, Mundy revine la etaj şi coboară pe acoperişul din plăci de ardezie până ajunge pe sol. Îşi aduce aminte de câinii cu aspect fioros şi se întreabă de ce nu l-au muşcat încă şi de ce le-au dat pace căprioarelor. Probabil că au plecat o dată cu filantropii. La marginea gardului face o încercare neconvingătoare de a îndemna căprioarele să-l urmeze, însă ele îşi lasă capetele în jos şi-l privesc cu o undă de reproş. „Poate după ce dispar eu de aici”, gândeşte el.

* * *

Vântul poartă pe cer zdrenţe de nori de culoare oranj. Mundy coboară în salturi drumul abrupt, sperând că oboseala fizică va declanşa un soi de iluminare interioară. Cu fiecare pas făcut, vocile pe

care le aude în minte devin tot mai apăsate: refuză, trimite banii înapoi, spune nu – dar cui? Trebuie să discute cu Sasha, dar nu are cum să dea de el: *Trebuie să plec imediat la Paris… Răspund personal de înfiinţarea bibliotecilor universităţii…* „Da, lua-te-ar naiba, dar ce număr de telefon ai? N-am întrebat."

— Punct de trecere a frontierei, rosteşte el cu voce tare şi parcă simte în burtă un şoarece flămând.

Un lanţ de grăniceri sau poliţişti de frontieră – nu-şi dă seama exact – stă înşirat de-a latul potecii, la vreo douăzeci de paşi de el. I-a şi numărat: nouă. Poartă pantaloni cenuşiu cu albastru şi haine cu şnururi roşii; Mundy presupune că sunt austrieci, nu nemţi, căci încă n-a văzut în Germania o asemenea uniformă. Toţi ţin armele îndreptate spre el. Iar în spatele lor se agită câţiva bărbaţi în civil.

Unele dintre arme sunt îndreptate spre cap, restul spre talie, într-o nemişcare ce trădează ţintaşi de elită. Dintr-o portavoce răsună o voce bubuitoare care îi cere în limba germană să ducă mâinile la cap *imediat.* În timp ce dă curs ordinului, vede şi alţi soldaţi în stânga şi în dreapta lui, probabil câte doisprezece de fiecare parte. Apoi bagă de seamă că s-au aşezat în aşa fel încât, dacă ar fi să tragă în el, să nu se împuşte unii pe alţii. Portavocea este în posesia grupului din faţă, iar glasul răsună ca un ricoşeu de glonţ ce nu vrea să se stingă. Un accent pronunţat bavarez; ar putea fi austriac.

— Ia-ţi mâinile de pe cap şi întinde braţele în sus!

Face exact ce i se spune.

— Scutură-ţi braţele în lături!

Le flutură.

— Scoate-ţi ceasul! Dă-i drumul pe pământ! Suflecă-ţi mânecile!! Mai sus! Până la umeri!

Îşi trage mânecile cât de sus poate.

— Rămâi cu braţele în aer şi întoarce-te! Continuă! Stai pe loc!! Ce ai în buzunare?

— Paşaportul şi nişte bani.

— Altceva?

— Nu.

— Şi în buzunarele interioare?

— Nimic.

— Armă?

— Nu.

— Bombă?

— Nu.

— Sigur?

— Absolut.

Mundy l-a identificat pe bărbatul care îi porunceşte. E cel care e diferit de ceilalţi în şirul de nouă soldaţi. Chipiu şi ghete de munte. Nu

are armă, ci doar un binoclu. De fiecare dată când i se adresează, trebuie să lase în jos binoclul şi să apuce portavocea.

— Înainte de a-ţi scoate haina, trebuie să-ţi mai spun ceva. Eşti pregătit?

— Da.

— Dacă atingi buzunarele hainei sau bagi mâna înăuntru, eşti mort. Ai înţeles?

— Înţeles.

— *Folosind doar o mână,* scoate-ţi haina. Încet, uşurel. Să nu faci mişcări bruşte, altfel tragem. Nicio problemă. Noi omorâm oameni. Nu ne pasă. Poate că şi tu ucizi, nu?

Folosindu-se de mâna stângă şi împungând cu dreapta rigid în sus, Mundy găseşte capătul de la gât al fermoarului şi îl trage precaut în jos.

— Bun. *Acum.*

Se strecoară afară din haină şi o lasă indiferent să cadă la pământ.

— Palmele pe după cap. Bravo. Acum fă cinci paşi mari spre stânga. Stop.

Mundy execută ordinul şi observă pe furiş cum un tânăr şi brav jandarm se apropie de haină, o împunge cu capătul ţevii, apoi o întoarce pe dos.

— N-are nimic, domnule căpitan! raportează el.

Apoi, act de curaj suprem, tânărul îşi pune arma pe umăr, ridică haina şi o duce în josul pantei, către şeful lui, unde îi dă drumul hainei la pământ, de parcă ar fi vreun trofeu de vânătoare.

— Scoate-ţi cămaşa!

Mundy execută ordinul. Nu poartă maiou. Zara spune că e prea slab. Mustafa susţine că e prea gras.

— Acum pantoful stâng. *Uşurel*!

Îşi scoate pantoful. Încet.

— Dreptul.

Se apleacă şi-şi scoate şi celălalt pantof. Tot încet.

— Acum şosetele. Bravo. Fă cinci paşi la dreapta!

S-a întors de unde a plecat şi rămâne cu picioarele printre scaieţi.

— Desfă-ţi cureaua! *Încet!* Pune-o pe pământ! Dezbracă-te în pielea goală – da, şi chiloţii! Mâinile la ceafă. Cum te numeşti?

— Mundy. Edward Mundy. Cetăţean britanic.

— Născut unde?

Căpitanul ţine paşaportul într-o mână, în cealaltă având binoclul şi confruntă răspunsurile lui Mundy. Pesemne că l-a extras din buzunarul hainei.

— Cincisprezece august 1947.

— Locul?

— Lahore, Pakistan.

— De ce ai paşaport britanic dacă eşti din Pakistan?

Îtrebarea e prea grosolană pentru un bărbat gol, neînarmat. „Când mama a intrat în chinurile facerii, soarele era încă indian. Când a murit, devenise pakistanez, dar tu n-ai fi în stare să pricepi asta.”

— Tatăl meu a fost cetăţean britanic, răspunde el. „Iar mama, irlandeză”, ar putea adăuga, însă nu simte nevoia.

Un soldat în vârstă, cu sprâncene stufoase ca Moş Crăciun, urcă chinuit panta spre el, în timp ce îşi trage pe mâini o pereche de mânuşi din cauciuc. E însoţit de acelaşi jandarm tânăr şi plin de curaj care de data asta are în mână o pijama purpurie.

— Apleacă-te, fiule, îi spune individul mai în vârstă. Dacă faci probleme, ne împuşcă pe toţi, aşa că fii cuminte.

Asta mi s-a întâmplat ultima oară când am fost recrutat ca agent secret. Kate a socotit că aveam cancer de prostată, fiindcă mergeam prea des la toaletă, dar era pe bază nervoasă. Individul cel bătrân îşi vâră până la cot mâna în fundul lui Mundy, dar nu găseşte ce caută, fiindcă strigă *„Nix”* către căpitan. Bluza purpurie nu are nasturi, astfel că Mundy trebuie să şi-o tragă peste cap. Pantalonii sunt prea largi, chiar după ce strânge toate cataramele la maximum.

Doi bărbaţi l-au prins de braţe şi i le blochează la spate. Aude pocnetul metalic produs de închiderea cătuşelor. Un căluş din cauciuc îi este vârât cu forţa în gură. Pe ochi i se pun ochelari negri. Ar vrea să strige, dar nu poate decât să gângurească. Ar voi să se prăbuşească, dar nu poate să facă nici asta, pentru că este luat pe sus şi dus cu forţa în josul pantei. Simte cum gura i se umple de gaze de eşapament când este împins cu faţa în jos pe podeaua din oţel, care vibrează, şi se trezeşte înconjurat de călcâie. A revenit în Sicriul din oţel şi se îndreaptă spre triaj, dar nu are speranţa ca Sasha să apară cu cheia salvatoare. Podeaua face un salt înainte, iar tălpile i se izbesc de uşile din spate. Acest act de nesupunere îl fericeşte cu ceea ce se dovedeşte a fi, în ciuda beznei depline ce-l înconjoară, o lovitură peste ochi care îl orbeşte cu totul. Schimbare a sistemului de referinţă: acum este Sasha, în furgoneta plină de cuşti de câine, plecat să ia prânzul cu Profesorul. Apoi redevine Mundy, în *grüne Minna,* în drum spre secţia de poliţie pentru a mai face o declaraţie, din proprie iniţiativă.

O ultimă hurducătură şi furgoneta opreşte. Urcă chinuit o scară metalică, pe sub paletele rotorului unui elicopter pe care nu-l poate vedea. Este din nou lipit de podea, de data aceasta înlănţuit de punte. Elicopterul se înalţă. I se face rău de la stomac. Aparatul zboară, nu-şi dă seama câtă vreme. Aterizează, este coborât din nou pe trepte, pe care nu le mai numără, traversează pista şi trece printr-o serie de uşi care se închid cu zgomot metalic. Este legat de un scaun, cu faţa spre spătar, într-o încăpere din cărămidă cenuşie, fără ferestre şi cu uşă din oţel, dar îi trebuie ceva timp până-şi dă seama că poate vedea.

După aceea, îşi aduce el aminte ulterior, trec doar câteva ore şi câteva vieţi până ce redevine un om liber, care poartă hainele proprii şi stă pe un fotoliu îmbrăcat într-un material înflorat plasat într-un birou aranjat atrăgător, cu mobilier din lemn de trandafir şi cu trofee militare, cu fotografii înfăţişând piloţi eroici surprinşi făcând semn cu mâna din carlingile avioanelor şi cu un buştean care arde la nesfârşit, voios, în focul unui şemineu. Cu o mână ţine o compresă caldă la ochi. În cealaltă are un pahar imens în care i s-a făcut un cocteil cu Martini. Iar de cealaltă parte a camerei stă vechiul său prieten şi confident Orville J. Rourke – poţi să-mi spui Jay – de la Agenţia Centrală de Informaţii din Langley, Virginia – şi, „la naiba, Ted, nu pari să fi îmbătrânit nici cu o zi de când făceam plimbările acelea trăsnite prin Londra acum nu ştiu câţi ani".

* * *

Acum, când reuşeşte să pună totul cap la cap, revenirea la viaţă s-a desfăşurat în trei etape.

Întâi a fost Mundy-Teroristul-Prizonier, legat cu lanţuri de un scaun, ascultând o ploaie de întrebări agresive adresate de doi americani tineri şi de o doamnă respectabilă care bolborosea mereu în arabă către el, probabil cu speranţa că se va da de gol.

Apoi a fost Mundy-Obiect-de-îngrijorare – la început pentru un tânăr medic, de asemenea american şi, după purtare, militar. Acesta fusese însoţit de o ordonanţă care a adus hainele lui Mundy pe un umeraş. „Doctorul ar trebui *să arunce o privire la ochiul dumneavoastră, dacă nu vă supăraţi, domnule."*

Şi ordonanţa i se adresase politicos.

— Domnule, avem o cameră de odihnă alături, găsiţi şi un aparat de ras, dacă aveţi nevoie, a zis el, atârnând umeraşul de clanţa uşii deschise.

Medicul i-a comunicat lui Mundy că nu trebuia să-şi facă griji în privinţa ochiului. Doar să nu-l suprasolicite. Dacă îl deranjează, să pună un plasture peste el. Oricând dispus să le facă tuturor pe plac, a mulţumit şi curând şi-a pus plasturele peste ochi.

Iar după aceea a devenit Mundy-cel-Darnic, ţinând sfat în aceeaşi încăpere în care se afla şi acum, fiind îmbiat cu ceşti de cafea fierbinte, cu prăjiturele şi cu ţigări Camel pe care însă nu le dorea, timp în care a primit scuzele celor care nu-l recunoscuseră, însă el i-a asigurat că nu le poartă pică, totul e iertat şi uitat. Iar tinerii şi tinerele care acum se jenează de propria purtare aveau şi nume precum Hank, Jeff, Nan sau Art şi ţineau să-l informeze pe Mundy că şeful operaţiunilor tocmai urma să sosească de la Berlin şi până una-alta – în fine, vai, domnule ce putem spune, regretăm, n-am avut

habar cine sunteţi şi – acum i se adresează Art – *sunt foarte mândru să vă cunosc, domnule Mundy, la cursul de pregătire ne-au prezentat acţiunile dumneavoastră* – prin asta voia să spună, a presupus Mundy, că e vorba de activitatea lui de spion pe vremea războiului rece, nu de cea de profesor cu probleme financiare sau de slujitor fidel al regretatului rege Ludwig. Iar modul în care a putut Art să asocieze numele lui Mundy cu un studiu de caz ce se predă la şcoala de instruire a CIA reprezintă încă un mister, singura explicaţie fiind că, în revolta lui, Jay Rourke făcuse uz de asta pentru a le da peste nas în legătură cu felul în care procedaseră. „Fiindcă domnul Rourke este supărat rău pe noi, domnule”, şi ţine ca Mundy să ştie asta înainte de sosirea şefului.

— Cred că putem să-i scuzăm pe mucoşii ăştia spunând că au respectat ordinele primite, rezumă Rourke situaţia o oră mai târziu, clătinând îndurerat din cap.

Mundy spune că ştie, ştie. „Nici Rourke nu s-a schimbat prea mult”, socoteşte el. Păcat. Când e vorba de oameni, vezi în ei ceea ce crezi că ştii deja despre ei, de aceea Mundy remarcă acelaşi ticălos slăbănog din Boston, cu aspect atrăgător, cu vorba înceată, adică aşa cum a fost mereu Rourke, purtând costum cumpărat din Dublin şi pantofi de la Harvard, călcând apăsat şi având un farmec tipic irlandez.

— Mare păcat că nu ne-am putut lua rămas-bun civilizat, îşi aminteşte Rourke, ca şi cum ar simţi că ar trebui să mărturisească şi un alt păcat. Nu ştiu ce criză a izbucnit atunci, atât de subit încât n-am avut timp să-mi recuperez nici periuţa de dinţi. Şi, la naiba, să mă pici cu ceară, Ted, şi nu mi-aş putea aduce aminte ce anume a fost, de fapt. Nici măcar în situaţia asta.

Mundy gândeşte la fel, de aceea soarbe o gură din paharul cu Martini.

— Noi i-am comunicat omului nostru de legătură din Austria că ne interesează o anumită casă – bănuim că ar avea legătură cu diverse activităţi teroriste şi vrem să fim anunţaţi primii dacă apare cineva suspect în acel loc – ei bine, cred că asta am cerut şi de astfel de chestii trebuie să ne ocupăm în prezent. O îngăduinţă exagerată din partea amicilor şi a aliaţilor noştri şi dispreţul faţă de drepturile umane ale oamenilor nevinovaţi.

„Iar voi continuaţi cu aceeaşi prefăcută atitudine revoltătoare”, bagă Mundy de seamă.

— Ce părere ai de război? îl întreabă Rourke.

— Îl detest, răspunde Mundy, lovind mingea înapoi cât de puternic îi permite starea de imponderabilitate.

— Şi eu. Agenţia nu i-a încurajat deloc pe evangheliştii ăia nenorociţi de la Washington, pe cuvântul meu.

Mundy spune ca îl crede oricum.

— Ted, ce-ar fi să nu ne mai învârtim în jurul cozii?

— Dacă asta crezi că facem…

— Atunci fă bine şi explică-mi, Ted, ce căutai acolo la ora patru dimineaţa, pentru Dumnezeu, cotrobăind printr-o casă care prezintă un anume interes pentru noi? Serios, asta rămâne între noi, când m-am îmbarcat şi cât am zburat, mi-a fost imposibil să nu mă întreb dacă nu cumva am procedat bine prinzându-te.

CAPITOLUL TREISPREZECE

Mundy s-a gândit îndelung la modul în care să răspundă la întrebările lui Rourke şi a ajuns la concluzia, nu tocmai plăcută, că trebuie să-i spună adevărul. A văzut chestiunea din punctul de vedere al lui Sasha, dar şi din propria lui poziţie. A analizat atent rugămintea lui Sasha de a păstra confidenţialitatea, dar şi contractul de o mie de dolari încheiat cu Richard, însă a hotărât că în condiţiile de faţă niciunul din ele nu mai trebuie respectat. Doar în privinţa marelui plan al lui Dimitri şi al războiului declarat de el împotriva puterii corupte a Americii corporative simte îndemnul de a mai îndulci puţin lucrurile. În rest, este dispus să adopte din nou vechiul obicei de a dezvălui totul cu sinceritate.

La urma urmelor, ce înseamnă un beţişor parfumat pentru nişte prieteni vechi?

Iar Rourke, exact ca pe vremea când se întâlneau în Eaton Place, îl ascultă cu amestecul acela de îngăduinţă magnanimă şi cu o oarecare lipsă de respect faţă de autoritate, lucru ce face ca discuţia cu el să fie o plăcere deosebită. Când Mundy îşi termină relatarea, Rourke rămâne multă vreme nemişcat, cu bărbia în palmă, privind în gol şi permiţându-şi doar câte o uşoară clătinare din cap, apoi strânge sumbru din buze, după care se ridică de pe scaun şi, ca un educator, măsoară încăperea cu mâinile vârâte adânc în buzunarele pantalonilor din gabardină.

— Ted, ai cumva *idee* ce-a făcut Sasha în ultimii zece ani? întreabă el, apăsând atât de tare pe cuvântul *idee,* încât Mundy se aşteaptă la ce e mai rău. Oamenii cu care a avut relaţii, locurile nepotrivite în care a călcat?

— Nu prea.

— Nu ţi-a spus Sasha pe unde a fost? Cu cine *şi-a făcut de lucru?*

— N-am discutat foarte mult. Mi-a scris câte ceva cât a umblat haihui. Nimic relevant.

— Haihui? A folosit el cuvântul acesta?

— Nu, e de la mine.

— Iar acolo, în apartamentul păzit de la marginea lacului, ţi-a spus că Dimitri e un om deosebit şi măreţ?

— E destul de atras de el.

— Şi tu nu ai constatat nicio *schimbare* la el, după atâţia ani de absenţă – o modificare infinitezimală, vreo senzaţie că s-a distanţat, că s-a îndepărtat de tine, într-un sens pe care nu-l poţi denumi?

— A rămas acelaşi tip ciudat cum era şi înainte, din câte mi-am dat seama, spune Mundy stângaci, simţind că nu-i prea place întorsătura pe care o ia discuţia.

— Ţi-a dat Sasha de bănuit cât de cât ce părere are despre atentatul din 11 septembrie?

— L-a socotit o acţiune mişelească.

— Nici măcar o chestie de genul „era de aşteptat”?

— Nici vorbă de aşa ceva, ceea ce mi s-a părut uimitor.

— Uimitor?

— Păi, având în vedere vorbele pe care le arunca la adresa Americii şi chestiile pe care le-a văzut cât a umblat de colo-colo, nu m-ar fi surprins dacă ar fi spus: „Ticăloşii aceia şi-o merită”.

— Şi chiar n-a făcut-o?

— Dimpotrivă.

— Iar asta e dintr-o scrisoare?

— Sigur.

— O scrisoare pe un singur subiect – rezervată evenimentului?

— Au fost mai multe. Asta e doar una dintre ele.

— Scrisă când?

— La câteva zile după atentat. Poate a doua zi. Nu cred că am citit-o prea atent.

— De unde venea?

— Pesemne că din Sri Lanka. Ţinea acolo nişte prelegeri.

— Şi ţi s-a părut convingătoare? N-ai avut sentimentul că era… cum să spun?

— Cum anume?

Rourke ridică din umeri, gest complicat şi înşelător.

— Scrisă pentru a fi citită, poate. În cazul în care amicul lui Ted se gândea să o predea vreuneia dintre legăturile lui din Serviciul de Informaţii Britanic?

— Nu, nu mi s-a părut, spune Mundy răspicat către Rourke, rămas cu spatele la el, şi aşteaptă ca acesta să se întoarcă, însă el n-o face.

— Ted, când ai stat la Berlin alături de Sasha, acum mulţi ani, avea păreri clare privind *acţiunea directă?*

— Se opunea ferm unor asemenea metode. În totalitate.

— Avea şi motive?

— Bineînţeles. Violenţa face jocul reacţionarilor. Prin asta te-ai înfrânt singur. O spunea mereu, mereu. În zeci de feluri.

— Deci era un tip practic. Violenţa nu dă roade, şi atunci să alegem o cale care dă. Dacă ar fi mers, alegea soluţia asta.

— Poţi s-o numeşti practică. Poţi să-i spui morală. Pentru el era un crez esenţial. Dacă ar fi crezut în bombe, atunci ar fi aruncat bombe. Ăsta e el. Nu credea în ele, aşa că cei care apelau la bombe au acaparat mişcarea de protest, iar el a comis greşeala vieţii lui sărind Zidul Berlinului de partea nepotrivită.

Mundy protestează prea mult şi îşi dă seama de asta. Însă insinuările lui Rourke au declanşat în mintea lui nişte semnale de

alarmă care trebuie acoperite prin vociferări.

— Aşadar, dacă ţi-aş spune că el a sărit *alt* zid, ai fi chiar surprins? îl întreabă Rourke pe un ton apatic.

— Depinde de zidul la care faci trimitere.

— Ba nu. Ştii prea bine, Ted Mundy – şi mai stăpânit. Vorbim despre alegerea drumului crimei. Vorbim despre un infirm obsedat, care vrea să fie supervedetă, altfel e un nimeni.

Rourke îşi răsfiră degetele mâinilor şi pare să invoce focul etern din şemineu. *„Eu sunt Sasha fundamentalistul. Priviţi-mă! Fac râurile să-şi iasă din matcă şi mut munţii din loc. Stau la picioarele marilor filosofi şi transform vorbele lor în fapte."*

— Ştii cine e Dimitri când nu este Dimitri?

Mundy îşi frământă faţa cu degetele, ascunzând astfel expresia care pesemne s-a întipărit pe ea.

— Nu. Nu ştiu? Cine?

Rourke s-a apropiat: atât de aproape încât acum poate să-şi pună palmele pe braţele scaunului pe care stă Mundy; se apleacă spre el şi îl priveşte cu teama respectuoasă faţă de secretul pe care este pe cale să-l dezvăluie.

— Ted, asta rămâne între noi. Avionul cu care am venit… A fost gol. Nici n-am plecat vreo clipă din biroul meu de la Berlin şi am şase martori care pot jura că am fost acolo. Dimitri ţi-a spus că e un artist al vieţii ascunse?

— Da.

— Aş prefera să-l urmăresc pe Lucifer decât pe Dimitri. Nu foloseşte telefoane, nici nu se atinge de un mobil. Computere, e-mail, maşini de scris electronice, umila poştă, nici atât.

Mundy îşi aduce aminte de tehnica rudimentară folosită în fermă.

— E în stare să călătorească opt mii de kilometri ca să rostească o şoaptă în urechea cuiva din mijlocul Saharei. Dacă îţi trimite o ilustrată, trebuie să te uiţi la imagine, pentru că acolo se află mesajul. Trăieşte pe picior mare sau în sărăcie, dar nici nu se sinchiseşte. Niciodată nu doarme a doua noapte în acelaşi pat. Închiriază o casă pe numele altcuiva – la Viena, Paris, în Toscana sau în vârf de munte – se instalează, dă impresia că va locui acolo tot restul vieţii, iar a doua zi dimineaţa îl găseşti în vreo peşteră nenorocită din Turcia.

— În sprijinul a ce?

— A bombei care explodează în mijlocul vreunei pieţe. A folosit bombe pentru anarhiştii spanioli împotriva lui Franco, pentru basci împotriva spaniolilor şi pentru Brigăzile Roşii împotriva comuniştilor italieni. A luptat cot la cot cu Tupamaros şi cu toate facţiunile palestiniene şi a colaborat cu ambele părţi în conflictul din Irlanda. Îmi dai voie să-ţi spun care este acum mesajul lui către bătrâna Europă? Are să-ţi placă la nebunie.

Aşteptând deznodământul, Mundy se gândeşte că Rourke simte o plăcere secretă să pună în contrast obscenitatea vieţii cu propria lui eleganţă. Cu cât e mai dezgustătoare propunerea, cu atât mai curtenitoare îi este purtarea. Ca şi cum ar dori să demonstreze asta, Rourke s-a reinstalat pe fotoliu, şi-a întins picioarele în faţă şi s-a recompensat cu încă o înghiţitură de Martini sec.

— „Oameni buni, zice Dimitri, la naiba, a venit vremea ca noi, europenii furioşi, să nu mai fim atât de pretenţioşi. Ce-ar fi să dăm dovadă de puţină solidaritate cu cei care au înfăptuit cea mai senzaţională acţiune anticapitalistă de la inventarea prafului de puşcă? N-ar fi mai bine să le întindem o mână prietenească fraţilor şi surorilor de arme de pe tot globul, în loc să mârâim împotriva micilor imperfecţiuni pe care le descoperim în funcţionarea democraţiei? Oare nu ne uneşte ura faţă de duşmanul comun? Băieţii ăştia din al-Qaida au realizat tot ce a visat Mihail Bakunin. Dacă antifasciştii nu-s în stare să accepte diversitatea în rândurile lor, atunci cine altcineva ar putea-o face?"

Îşi aşază paharul, surprinde privirea lui Mundy şi surâde.

— Ted, aşa e Dimitri. Asta când devine el însuşi şi nu mai este Dimitri, bineînţeles. Deci acesta este ultimul manipulator al lui Sasha. Şi atunci putem trece la următoarea întrebare, Ted: „Ce reprezintă Ted Mundy într-o asemenea ecuaţie?"

— Ştii prea bine ce reprezint, izbucneşte Mundy. Luni întregi ai tot adulmecat prin lenjeria mea intimă, ticălos ce eşti!

— Ei, *las-o mai moale,* Ted! Asta a fost *atunci.* Acum trăim vremuri în care oricine poate deveni o bombă. Eşti cu noi sau împotriva noastră?

* * *

De astă dată e rândul lui Mundy să se plimbe prin cameră pentru a se calma cât de cât.

— Tot nu înţeleg ce vrea Dimitri, recunoaşte el.

— Tu ar trebui să-mi spui asta, Ted. Noi ştim totul şi, de fapt, habar nu avem. E în legătură cu oameni care au relaţii cu grupuri anarhiste din întreaga Europă. Chestii mari. Flirtează cu profesori europeni de renume care au scris studii antiamericane. Vorbeşte foarte înfocat de intenţia de a expune Marea Minciună. Are discipoli. Insistă ca aceştia să poarte aceleaşi haine ca inamicul. Există şi o zicală pe care o foloseşte mereu: fasciştii ezită când e vorba să facă o gaură cu pistolul într-un costum scump. Ţi-a povestit întâmplarea?

— Nu.

Aşezându-se mai comod pe fotoliu, Rourke îşi îngăduie o diversiune.

— Extrem de amuzantă! Odată, a fost surprins într-un schimb de

focuri cu poliţia greacă şi avea pe el un costum de şapte sute de dolari. Rămăsese fără muniţie într-o piaţă din mijlocul Atenei şi stătea cu pistolul gol în mână uitându-se exact spre gaura ţevii unui ţintaş situat pe un acoperiş care îl avea în vizor. Şi-a pus pălăria cu boruri late pe cap şi a ieşit din piaţă, iar ţintaşul nu a găsit curajul să-i găurească acel costum de şapte sute de dolari. Sigur nu ţi-a spus povestea asta?

— De unde are atâţia bani? vrea Mundy să ştie şi priveşte fix pe fereastra cu geam opac.

— De pretutindeni. Mici pachete, care nu seamănă unul cu altul. Vin din toate părţile. Ne irită la culme: prea mulţi bani. În prezent, din Orientul Mijlociu. Data trecută proveneau din America de Sud. Cine îl alimentează? Pentru ce? Ce dracu' vrea să facă cu ei? Chiar vrea toată lumea, aşa brusc, să rostească *adevărul?* Ca şi cum urşii din pădure s-ar hrăni cu dulciuri. Pe de altă parte, îmbătrâneşte. Îşi cere drepturile ce i se datorează din toate părţile. De ce? Care îi este miza? Noi credem că nu vrea să moară înainte de a da marea lovitură.

— Ce fel de lovitură?

— Păi, ce fel? Heidelberg-ul e oraşul în care interesele Germaniei se confundă cu cele ale Americii. Un oraş frumos pe care noi nu l-am bombardat în 1945 pentru ca America să-şi poată plasa undeva cartierul general după terminarea războiului. Mark Twain era înnebunit după acest oraş; America şi-a început existenţa posthitleristă şi antisovietică la Heidelberg. Acolo găseşti Satul american Mark Twain şi Satul american Patrick Henry, cu o populaţie de nu-ştiu-câte mii de americani. Acolo sunt găzduite cartierul general al Armatei americane pentru Europa şi o serie de alte comandamente importante. În 1972, banda Baader-Meinhof a ucis câţiva soldaţi americani şi a folosit bazooka pentru a arunca în aer automobilul unui general american NATO şi era cât pe ce să-l lichideze şi pe general. Dacă vrei să învrăjbeşti America şi Germania, Heidelberg-ul ar fi locul potrivit pentru a reuşi acest lucru. Îţi place oraşul.

— Îl ador.

— Atunci poate ne ajuţi să-l salvăm.

Mundy a descoperit, în cele din urmă, care îi sunt sentimentele faţă de Rourke. Acesta păstrează ceva fundamental ce nu poate fi schimbat, ceva jignitor de proaspăt. Ridurile pe care până acum Mundy le-a confundat cu cele produse de experienţele vieţii sunt, de fapt, cele ale unui copil protejat din cale-afară, care nu a fost bătut de poliţie, n-a trecut ilegal peste graniţe, n-a fost închis în Hotelul Alb sau legat ca un grăsun şi ţinut în lanţuri pe podeaua unui elicopter. În această privinţă, el întruchipează ceea ce Mundy consideră cea mai puţin atrăgătoare trăsătură atât a liderilor occidentali, cât şi a purtătorilor lor de cuvânt: o încredere în sine semănând a levitaţie, care transcende realitatea suferinţei umane.

Se trezeşte la realitate şi constată că Rourke îl recrutează. Nu cu disperarea lui Sasha, nici cu aluzii subliminale ca Amory sau fără ocolişuri, ca Profesorul, nici cu flerul mesianic al lui Dimitri. Cu toate astea, în mod convingător.

— Faci acelaşi joc pe care l-ai mai făcut, Ted. Devii omul nostru. Te prefaci a fi omul lor. Rămâi cu ei. Aştepţi. Veghezi şi tragi cu urechea. Te porţi frumos cu Sasha şi Dimitri şi cu oricine îţi mai apare în viaţă. Şi descoperi ce se pune la cale.

— Poate că Sasha nu ştie.

— Ba nu, *ştie,* Ted. Sasha e un trădător, nu uita.

— Faţă de cine?

— Nu şi-a spionat propriul popor? Poate găseşti tu un cuvânt mai blând pentru asta. Tatăl lui n-a schimbat tabăra de două ori? Pentru noi, Sasha a fost o persoană intens urmărită în ultimii ani. Nu pierdem din ochi asemenea oameni. Nici măcar când o pornesc brambura să caute vreun nou zeu care să le redea scânteia vieţii. Face o pauză pentru a-i permite lui Mundy să pună aceste afirmaţii la îndoială, dar Mundy nu-i face jocul. Iar când crezi că ai aşteptat destul, mai zăboveşti puţin. Fiindcă aşa se practică acest joc: urmărindu-l până la capăt, până când vine clipa de magie, şi atunci agentul special Ted Mundy sare pe masă, îşi flutură legitimaţia şi spune: „Gata, băieţi, v-aţi distrat cât v-aţi distrat, dar a sosit vremea să tragem cortina. Aşa că, aruncaţi armele şi ridicaţi mâinile fiindcă sunteţi înconjuraţi”. Ted, vrei să-mi pui o întrebare.

— Şi ce garanţii mi se oferă?

Rourke afişează zâmbetul ospitalier, potrivit unor asemenea ocazii.

— Dacă treaba se termină aşa cum credem noi, protecţie totală a martorilor pentru tine şi ai tăi, asigurarea unei reşedinţe, o sumă lichidă de ordinul milioanelor şi-ţi păstrezi proprietatea. Te reprofilezi, deşi eşti cam bătrâior pentru asta. Vrei să discutăm şi cifrele?

— Te cred pe cuvânt.

— Vei salva vieţi. Multe, probabil. Vrei să te mai gândeşti? Număr până la zece.

— În caz contrar?

— Nu văd alternativă, Ted. Încerc, îmi zdrobesc creierii, îmi consult sentimentele. Ai putea merge la poliţia germană. Te-ar putea ajuta. Au mai făcut-o. Eşti expatriat britanic şi fost anarhist din Berlin care trăieşte cu o fostă prostituată de origine turcă; sunt convins că ai atrage atenţia lor.

A spus Mundy ceva? Pesemne că nu.

— În esenţă, eu am bănuiala că poliţia germană te va arunca în braţele Serviciilor Secrete, care te vor da pe mâna noastră. Nu cred că-ţi va da cineva pace. Doar nu ne-am ales meseria asta ca să ne aflăm

în treabă. Prezinţi prea mult interes, zău.

Îşi apleacă urechea, aşteptând răspunsul.

— Am auzit da? Am perceput cumva o clătinare afirmativă din cap?

Aşa s-ar părea. Dar o aprobare dată cu gândurile aiurea, fiindcă mintea lui Mundy, câtă i-a mai rămas, e departe, tocmai la Paris, alături de Sasha şi de prietenii lui savanţi, care fac parte din comisia de înfiinţare a fondului bibliotecii. *Suntem de nedespărţit, Teddy. Asta mi-e convingerea. Am îndurat atâtea împreună… Cândva, m-ai salvat. Oferă-mi măcar ultima şansă de a deveni calea mântuirii tale.*

* * *

Mundy aşteaptă.

Şi după ce a aşteptat, mai aşteaptă puţin.

Imposibil ca două lucruri să se petreacă simultan. Cât aşteaptă, totul decurge linear. Aşteaptă la Linderhof şi acasă plicul de la Sasha, cu scrisul familiar, având linii ascuţite, glasul lui Sasha, estompat de linia telefonică.

Face o călătorie de o zi la Heidelberg, o călătorie cu trenul care durează trei ore dus, trei întors, şi discută cu cei care fac curăţenie, construiesc şi decorează, dar nu-l aşteaptă niciun mesaj de la Sasha, iar când revine acasă la miez de noapte constată că Zara, surprinzător, s-a întors mai devreme.

Ea îşi dă seama că el ştie ceva despre care nu vrea să discute. Bănuiala i-a fost stârnită când el a rămas la Heidelberg în acea noapte. Nu crede că Mundy a avut a doua întâlnire cu bancherii în dimineaţa următoare. Şi vânătaia de la ochi nu poate fi ascunsă.

— M-am lovit de o schelă de construcţii, susţine el, şi nu este pentru prima oară. Mergeam pe o străduţă îngustă şi n-am văzut bucata de scândură, aşa că am luat-o drept în ochi. Acesta-i preţul pe care trebuie să-l plătesc pentru că sunt înalt. Trebuia să mă uit pe unde merg.

— Dar ce vor de la tine bancherii aceia în care nu cred deloc? Fereşte-te de ei! Sunt mai răi decât poliţia.

El încearcă să-i explice câteva dintre pretenţiile lor.

— Sunt oameni de treabă, o asigură el. Încearcă să mă ajute. Investeşte şi banca nişte bani, iar dacă reuşesc să pun şcoala pe picioare, s-ar putea să mă lase s-o conduc. Cum să spun, merită să fac încercarea.

Cunoştinţele ei de germană sunt acceptabile, cele de turcă ale lui Mundy, inexistente. Pot discuta chestiuni generale, dar pot apela la Mustafa, care se simte mândru să le servească drept interpret. În ceea ce priveşte sentimentele dintre ei, e suficient să-şi consulte reciproc trăsăturile feţei, ochii şi trupurile. Acum Zara citeşte pe faţa lui

dorinţa de evadare. Iar Mundy îi descoperă teama.

În dimineaţa următoare pe care o petrece la Linderhof, face o incursiune până în centrala termică şi dezgroapă cei o mie de dolari primiţi de la Richard. În aceeaşi seară, cu un sentiment de disperare pe care abia reuşeşte să şi-l ţină sub control, dă banii la o clinică dentară. Dinţii rupţi ai Zarei trebuie refăcuţi. Însă când îi arată chitanţa, la început Zara nu-şi poate stăpâni entuziasmul, apoi recade în starea de amărăciune de dinainte. Prin Mustafa, îl acuză pe Mundy că a furat banii. Face un efort de imaginaţie epuizant ca să o convingă.

— Mi-au dat o primă, Zara. Asta pentru tururile suplimentare pe care le-am făcut când alţii erau în concediu, un soi de bacşiş.

Se face de râs, în ciuda experienţei lui în arta minciunii, iar mai apoi, în pat, când încearcă să o atingă, ea se trage deoparte.

— *Nu mă mai iubeşti,* spune ea.

O zi mai târziu, Mustafa îl ia peste picior în legătură cu prietena care a existat doar în vorbe şi întinde cam mult coarda. Mundy se răsteşte la el, apoi i se face ruşine. În compensaţie, trudeşte ca un rob la Domul din piatră şi comandă computerul la care Mustafa visează de atâta vreme.

Rourke îl sună pe noul său agent, în fiecare zi, pe jegul lui de mobil exact la ora douăsprezece şi jumătate, în pauza de masă a lui Mundy. În cursul discuţiei purtate după recrutare, Rourke a încercat din răsputeri să-l convingă pe Mundy să accepte ultimul model pus la dispoziţie de Agenţie, care este extrem de sigur şi are o mulţime de facilităţi, dar Mundy nici nu vrea să audă.

— Sunt ultimul luddit din breasla spionilor, Jay. Îmi pare teribil de rău.

A citit el undeva, dar nu spune asta, că telefoanele mobile, dacă ajung pe mâna cui nu trebuie, pot spulbera capetele oamenilor. Ca de obicei, Rourke îl ia direct, fără *Bună, Ted* sau *Sunt Jay*.

— Michael şi prietenii lui aproape că şi-au făcut treaba, îl anunţă el. Michael este Sasha. S-ar putea să te caute peste vreo două zile.

Prin urmare, trebuie să-l aştepte. Pe Michael.

Cele două zile se fac patru. Rourke îl sfătuieşte să nu se agite, Michael a dat peste nişte prieteni.

În a cincea zi, trecând prin dreptul birourilor administraţiei, Mundy observă un plic alb ce-i este adresat, cu numele imprimat şi cu ştampila poştei din Viena. Scrisoarea e scrisă pe hârtie simplă, cu dată, dar nesemnată. Fără adresa expeditorului. Textul este în engleză.

> Stimate domnule Mundy,
>
> Miercuri 11 iunie, între orele 17.00 şi 19.00, şcolii dumneavoastră îi va fi livrat un transport considerabil de cărţi. Vă rog să fiţi prezent pentru a le recepţiona.

Transportul va fi însoţit de reprezentantul nostru.

Nu i se cere să răspundă, nici nu ar putea. Rourke îi spune să stea calm, reprezentantul va fi Michael.

* * *

Stând sprijinit de fereastra arcuită de la etajul întâi a şcolii din Heidelberg şi privind către aleea din cărămizi ce se-ntindea până la porţile de fier, Mundy simte o adâncă uşurare, pentru că gândurile şi acţiunile au devenit în cele din urmă unul şi acelaşi lucru.

Se află în locul spre care gândurile i-au gonit mereu în ultimele două săptămâni. *Michael e pe drum,* i-a confirmat Rourke la telefonul mobil. *Trenul lui Michael a suferit o mică întârziere, va ajunge la tine peste o jumătate de oră.* Buletinele informative ale lui Rourke sunt contrafăcute şi imperioase. Mundy detestă asta. E îmbrăcat cu o haină veche din piele şi pantaloni reiaţi – pe care nu le-a dat jos de când se simte captiv. Bănuieşte că e supravegheat excesiv, dar n-are chef să devină un microfon ambulant. E aproape 17:20. Ultimul lucrător a plecat în urmă cu zece minute. Tipii de la Contrauniversitate s-au gândit la toate.

În zilele cât a trebuit să aştepte, Mundy a analizat din toate punctele de vedere încurcătura în care se găseşte, dar n-a reuşit să ajungă la vreo rezolvare. Aşa cum ar spune domnul Mandelbaum, a asamblat informaţiile, însă unde a dispărut cunoaşterea? Îmboldit de iminenţa sosirii lui Sasha, trece în revistă toate posibilităţile, începând cu cea mai atrăgătoare.

Rourke şi Agenţia lui se amăgesc, procedând la fel şi cu mine. În tradiţia meseriei lor, transformă fanteziile în profeţii care se adeveresc de la sine. Dimitri are un trecut misterios, după cum singur recunoaşte, dar s-a cuminţit, iar intenţiile lui nobile sunt întocmai cum le descrie el.

În sprijinul acestei argumentaţii stau următoarele elemente: Rourke a rămas acelaşi tâmpit care şi-a pierdut patru luni străduindu-se să demonstreze că el şi Sasha lucrau pentru Kremlin.

Argumente contra: caracterul iresponsabil al întregului circ organizat de Dimitri, banii de provenienţă stranie, improbabilitatea realizării Viziunii Măreţe pe care şi-o propune şi presupusul sprijin pe care îl acordă unei alianţe dintre anarhiştii europeni şi fundamentaliştii islamişti.

Rourke şi Agenţia au nimerit-o, Dimitri e rău spre foarte rău, iar Sasha e un credul nevinovat.

În sprijinul acestei afirmaţii: predispoziţia lui Sasha spre flecăreală nu mai trebuie dovedită. E inteligent şi sensibil, însă de îndată ce vine vorba de idealurile lui, aruncă peste bord capacitatea critică, de altfel

foarte dezvoltată, şi o ia pe câmpii.

Împotriva afirmaţiei de mai sus: din păcate, foarte puţine elemente.

Dimitri e rău, aşa cum susţine Rourke şi – pentru a-i cita pe înţelepţii din Edinburgh – Sasha i-a devenit complice, în mod conştient şi deliberat. Împreună, Dimitri şi Sasha m-au luat la bord, deoarece, pentru a-şi realiza ideile periculoase, au nevoie de şcoala mea.

Argumente pro: în cei treisprezece ani petrecuţi pe pustii, Sasha a ajuns sa vadă cu ochii lui raptul şi distrugerea culturilor indigene de către industrializarea condusă de Occident. A suferit o umilinţă personală de nedescris şi a avut o tovărăşie pe măsura. Teoretic, Sasha ar avea motive întemeiate să aleagă ceea ce Rourke numeşte drumul întunecat.

Împotrivă: Sasha n-a minţit niciodată.

Mundy a purtat în minte aceste gânduri contradictorii, care se încaieră ca nişte copii, timp de două săptămâni, cât a fost treaz, a plimbat câinele sau l-a ajutat cu dăruire pe Mustafa să-şi termine Domul, sau cât s-a străduit să potolească temerile Zarei, sau cât şi-a plimbat grupurile vorbitoare de engleză prin castelul regelui Ludwig cel Nebun. Aceste gânduri nu-i dau pace nici acum, când urmăreşte furgoneta albă, fără inscripţia vreunei firme, oprind în faţa porţilor.

Nu coboară nimeni. Asemenea lui Mundy, cei dinăuntru aşteaptă. Unul s-a cufundat în lectura unei cărţi. Celălalt vorbeşte pe mobil. Cu Dimitri, cu Richard? Sau cu Rourke? Furgoneta are plăcuţă de înmatriculare de Viena. Mundy memorează numărul. *Eşti extraordinar când vine vorba să memorezi, Ted,* îi spune un instructor linguşitor de la Edinburgh, *nu ştiu cum de reuşeşti, serios.* „Simplu, bătrâne, n-am altceva în minte.” Prin dreptul porţilor trece o limuzină elegantă, Mercedes. Condusă de o negresă, cu un pasager alb, pe o aripă flutură un drapel al oraşului, un poliţist pe motocicletă deschide calea. Vreun ştab local, care-şi are probabil locuinţa undeva pe aceeaşi stradă. Limuzina e urmată de un taxi, proprietatea unui anume Werner Knau, căruia îi place să-şi înscrie numele cu litere gotice. Se deschide uşa din spate şi de acolo apare pantoful stâng al lui Sasha, apoi tot piciorul. Degetele de pianist se agaţă de marginea uşii. Acum Sasha a ieşit cu totul, având în mână servieta de activist de partid. A rămas lângă maşină, dar, spre deosebire de Mundy, nu trebuie să se bată peste buzunare pentru a descoperi unde-i sunt banii. Are portofel şi numără metodic mărunţişul, trecându-l dintr-o palmă în cealaltă, aşa cum a făcut-o la Berlin sau Weimar, Praga sau Gdansk şi în alte oraşe în care Estul întâlneşte Vestul în spiritul păcii, al prieteniei şi al cooperării. Plăteşte taximetristului şi schimbă câteva cuvinte cu bărbaţii din furgonetă, indicând în acelaşi timp spre aleea din cărămizi.

Pârâindu-şi postul de observaţie de la fereastră, Mundy coboară ca să-l întâmpine. „E din nou prima noastră zi, gândeşte el. Să-l

îmbrăţişez, ca Iuda? Ori să-i strâng mâna, nemţeşte? Sau abordez stilul britanic şi nu fac niciun pas?”

Deschide uşa. Sasha ţopăie fericit pe alee, îndreptându-se spre el. Ultimele raze de soare ale zilei îi luminează doar o parte a feţei. Mundy rămâne în capul scărilor. Sasha ajunge la un metru. Îi dă drumul servietei la pământ şi îşi azvârle braţele în lături, parcă pentru a îmbrăţişa întreaga lume, nu numai pe Mundy.

— Dumnezeule, Teddy! exclamă el. Casa ta, locul acesta – suntem fantastici! Acum Heidelberg va deveni renumit pentru trei lucruri: Martin Luther, Max Weber şi Teddy Mundy! Poţi rămâne în Heidelberg peste noapte? Putem discuta, bea, juca? Ai timp?

— Dar tu? face Mundy.

— Mâine plec la Hamburg să discut cu nişte profesori importanţi, separat cu fiecare. În noaptea asta vreau să fiu un student bezmetic din Heidelberg. O să mă îmbăt, te provoc la duel şi-o să cânt *Wer soll das Bezahlen*{62}, ca să mă trezesc într-o celulă rezervată studenţilor.

A pus mâna pe umărul lui Mundy şi e cât pe ce să-l folosească drept proptea, când se lasă brusc în jos şi scoate ceva din servietă.

— Uite. Pentru tine. Un cadou din Parisul cel decadent. Nu eşti singurul cu salariu bun. Avem frigider? Curent? Avem de toate, sunt convins.

Vâră obiectul cu forţa în mâinile lui Mundy: o sticlă de şampanie veche, cea mai bună care se poate găsi. Dar pe Sasha nu-l interesează mulţumirile lui Mundy. Îl dă la o parte şi intră în hol pentru a verifica noul regat, timp în care Mundy se detestă pentru gândurile negre pe care Rourke i le-a vârât în minte.

* * *

Întâi trebuie să rămână în hol pentru ca Sasha să-şi desfete privirea cu frumuseţea tavanelor cu mulură, a scării impunătoare şi a rotondei lambrisate în mahon, cu uşi boltite ce dau spre fiecare clasă. Iar Mundy trebuie să vadă cum romburile colorate ale luminatorului mare, în stil Art Nouveau îl transforma într-un saltimbanc, însă unul fericit.

Încetul cu încetul, pornesc amândoi – parcă atraşi de un magnet, fiindcă Mundy nu i-a arătat drumul, dar poate că au făcut-o siniştrii inspectori – către vechea bibliotecă, împărţită iniţial în mai multe încăperi, însă acum restaurată în deplina ei strălucire, având plăci noi din lemn fixate de pereţi pentru aranjarea de rafturi reglabile. Cu umerii traşi înapoi, cu capul amintind de cel al lui Schiller, răsucindu-se plin de uimire, Sasha ajunge treptat spre capătul îndepărtat al încăperii şi descuie uşa cu geam ce dă spre curte.

— Dumnezeule mare, Teddy! Ştiam că eşti un maestru la asemenea

lucruri! Putem adăuga toată suprafaţa asta la bibliotecă! Facem un acoperiş din sticlă, câţiva stâlpi din oţel şi mai încap o mie de volume. Fă extinderea acum, că nu-i nicio problemă. Mai târziu va deveni un coşmar.

— Motivul numărul unu: cărţilor nu le prieşte geamul. Motivul numărul doi: eşti în noua bucătărie.

Cu fiecare etaj vizitat, satisfacţia lui Sasha creşte. Cel mai mult îl încântă ultimul etaj.

— Teddy, ţi-ai propus să locuieşti acolo? Cu familia, din câte-am auzit, nu?

De unde asta?, se mira Mundy.

— Tot ce se poate. E o soluţie. Ne mai gândim.

— E absolut necesar să locuieşti aici?

— Pesemne că nu. Să vedem cum evoluează proiectul.

Sasha capătă din nou tonul de activist de partid.

— Cred că te-ai arătat prea îngăduitor, Teddy. Dacă desfiinţăm pereţii despărţitori, putem realiza un dormitor numai cu saltele şi cazăm pe puţin douăzeci de studenţi săraci. Am făcut-o la Berlin, de ce n-am face-o şi aici? Important e să creezi impresia că tu eşti proprietarul. Dimitri ţine foarte mult să creăm aparenţa unei structuri autoritare. Trebuie să devenim o antiteză a unei universităţi. Nu s-o imităm.

„Bine, să sperăm că au auzit şi pereţii asta", se gândeşte Mundy. E scutit de răspuns de chemările ce se aud dinspre casa scărilor. Oamenii care au adus transportul au cărat deja cărţile cu un moto-stivuitor până la uşă şi vor să ştie unde să le depună.

— Păi unde, în bibliotecă, nu? strigă Sasha înveselit, din capul scărilor. În ce alt loc trebuie să stea cărţile, pentru numele lui Dumnezeu? Indivizii ăştia mă irită.

Numai că Mundy şi şeful de şantier au convenit deja că locul cel mai bun pentru cărţi este holul: se face un morman în centru şi se acoperă cu huse contra prafului până se finisează biblioteca. Observă că transportatorii sunt în vârstă şi poartă jachete de culoare albă. Pentru Mundy arată mai curând a arbitri de crichet decât a cărăuşi de mobilă. De neoprit, Sasha se lansează într-o descriere gălăgioasă a volumelor aduse.

— Teddy, când o să le verifici, vei constata că fiecare cutie are lipit câte un plic pe capac. În plic e lista titlurilor din cutie şi iniţialele ambalatorului. Volumele sunt aşezate în ordine alfabetică, după autor. Vei observa că fiecare cutie e numerotată în ordinea în care trebuie deschisă, evident. Teddy, m-asculţi? Am mereu impresia că ţi-ai pierdut capacitatea de concentrare…

— Am priceput ideea.

— Vorbim *in toto* de o bibliotecă esenţială de patru mii de volume.

Cărţile care credem că vor fi solicitate masiv sunt livrate în mai multe exemplare. Evident că nu se deschide nicio cutie decât după ce se încheie definitiv lucrările. Cărţile pe care le vom aşeza mai devreme pe rafturi se vor prăfui, iar asta înseamnă să le scoatem şi să le curăţăm – o nouă pierdere de bani şi timp.

Mundy promite că va acorda o deosebită atenţie acestui aspect, în vreme ce oamenii aduc lăzile în hol, el îl îndrumă pe Sasha către grădină, unde nu poate face niciun rău, şi-l face să se aşeze pe un balansoar vechi.

— Şi ce te-a reţinut la Paris? întreabă el într-o doară, socotind că nu i-a afectat stima de sine ceea ce a făcut acolo.

Întrebarea îl încântă pe Sasha.

— Am avut o mare şansă, Teddy. S-a întâmplat ca o anumită doamnă, pe care am avut prilejul să o cunosc la Beirut, să treacă prin Paris şi cred că am reuşit să avem un schimb deplin şi deschis de idei, după cum s-ar exprima un diplomat.

— În pat?

— Teddy, consider că eşti lipsit de orice delicateţe, face Sasha cu un rânjet de satisfacţie.

— Cum îşi câştigă existenţa?

— A lucrat până nu de mult la distribuirea de ajutoare, iar acum e ziaristă independentă.

— Din familia radicalilor?

— Din familia celor care rostesc adevărul.

— Libaneză?

— De fapt, franţuzoaică.

— Lucrează şi ea pentru Dimitri?

Sasha strânge din buze, arătându-şi astfel dezaprobarea.

„Aşadar, da, lucrează pentru Dimitri”, gândeşte Mundy.

În aceeaşi clipă aud cum porneşte motorul furgonetei. Mundy sare în picioare, dar e prea târziu. Arbitrii au plecat, fără a cere nici semnătură, nici bacşiş.

* * *

Pe Sasha îl încântă ideea lui Mundy. După extenuarea de la Paris, o ieşire este exact ce-i trebuie. Şi Mundy simte nevoia unei evadări, dar din alte motive. Vrea pădurea din apropierea Pragăi din ziua în care Sasha i-a povestit că *Herr* Pastor a fost spion Stasi. Vrea intimitatea idilică a confesiunilor împărtăşite reciproc. A împrumutat bicicletele de la Stefan. Cea mică, a lui Stefan, pentru Sasha, iar cea mare, care îi aparţine masivului fiu al lui Stefan, pentru Mundy. A cumpărat cârnaţi şi ouă fierte tari, roşii, caşcaval şi friptură rece de pui, dar şi pâine neagră de Westfalia pe care el o urăşte, dar după care Sasha se dă în

vânt. A mai cumpărat whisky şi o sticlă de vin roşu, care-l vor ajuta pe Sasha să-şi dezlege limba şi, neîndoielnic, şi pe el. Au convenit deja ca Mundy să păstreze sticla de şampanie adusă de Sasha pentru ziua inaugurării.

— Dar ştii încotro să mergem? întreabă Sasha când pleacă la drum, pe un ton de falsă alarmă.

— Sigur că da, caraghiosule. Dar ce credeai c-am făcut toată ziua?

„Să mă cert cu el? Să strig la el?" Până acum, Mundy n-a mai interogat pe nimeni şi e sigur că nu se recomanda să începi asta tocmai cu prietenii. „Gândeşte-te la Edinburgh", se îndeamnă singur. *Cele mai bune interogatorii sunt cele despre care suspectul nu are cunoştinţă.* A ales un locşor izolat situat la câţiva kilometri de oraş. Spre deosebire de cel de lângă Praga, nu există hamacuri în care să se relaxeze, dar e un loc liniştit, înfrunzit, aşezat pe malul fluviului şi imposibil să-ţi scape. Are şi o bancă, iar crengile sălciilor atârnă în apa năvalnică şi limpede a Neckarului.

* * *

Mundy se comportă ca o adevărată gazdă, toarnă vinul şi pregăteşte picnicul. Sasha, acaparând banca, s-a întins pe spate, cu piciorul vătămat peste cel sănătos. S-a descheiat la cămaşă şi şi-a dezgolit pieptul pipernicit, expunându-şi-l la soare. Pe râu, nişte vâslaşi harnici îşi croiesc drum contra curentului.

— Şi ce altceva ai mai făcut la Paris, pe lângă alegerea cărţilor şi amor cu ziariste? îl întreabă Mundy, încercând să deschidă discuţia.

— Aş spune că am strâns armata, Teddy, îi răspunde Sasha cu un aer visător. Iar te-a bătut Zara? – asta fiind aluzie la ochi, fiindcă vânătaia nu i-a trecut cu totul.

— Soldaţi tineri sau bătrâni? Oameni pe care-i cunoşti din alte vieţi ale tale? Ce fel de oameni?

— Conferenţiari, desigur. Conferenţiari şi intelectuali care vor veni să ţină prelegeri. Dar tu ce credeai? Cele mai sclipitoare minţi, nepervertite, din domeniile cele mai diverse.

— Şi unde i-ai descoperit?

— În principiu, în toată lumea. Practic, în bătrâna Europă. Aşa preferă Dimitri.

— Rusia?

— Încercăm şi asta. Orice ţară care nu a fost membră a „Coaliţiei voinţei" se bucură de un loc de cinste în alegerea lui Dimitri. Din păcate, e greu să recrutezi pe cineva aparţinând stângii necompromise din Rusia.

— Aşadar, Dimitri alege conferenţiarii, nu tu.

— Sunt rezultatul unui consens. Sunt avansate unele nume – multe,

de mine, dacă nu par lipsit de modestie – apoi se convine asupra listei care i se prezintă lui Dimitri.

— Sunt şi arabi pe lista asta?

— Vor apărea şi ei. Nu imediat, ci în a doua sau a treia etapă. Dimitri pare un general înnăscut. Ne declarăm scopul limitat, îl realizăm, ne regrupăm, trecem la următoarea ţintă.

— A fost şi el la Paris cu tine?

— Teddy, cred că ai început să devii indiscret.

— Cum asta?

— Ce vrei să spui?

Mundy ezită. Prin dreptul lor lunecă tăcut un şlep, siajul parcă strălucind în ultimele raze ale soarelui. În partea din faţă a punţii este amarată o maşină sport de culoare verde.

— Păi, nu ai senzaţia ca totul devine oarecum caraghios – ce-i cu secretele astea legate de ce face fiecare? tatonează el terenul, destul de stângaci. Înţeleg că nu punem la cale un puci, nu-i aşa? Doar edificăm un forum, atâta tot.

— Teddy, cred că eşti cam visător, ca de obicei. Instituţiile de învăţământ occidentale ce refuză să recunoască tabuurile vehiculate în prezent sunt subversive prin definiţie. Spune-le noilor împătimiţi de la Washington că prin crearea Israelului s-a comis o crimă umană monstruoasă şi te vor califica drept antisemit. Spune-le că grădina raiului nu a existat şi te vor considera un cinic primejdios. Mai spune-le că Dumnezeu a fost inventat de om drept scuză pentru ignoranţa lui ştiinţifică şi te vor eticheta drept comunist. Ştii ce-a spus gânditorul american Dresden James?

— N-aş putea spune că ştiu.

— „După ce le serveşti maselor o mulţime de minciuni atrăgător colorate timp de multe generaţii, adevărul va părea de-a dreptul ridicol, iar cel care îl rosteşte trece drept nebun de legat.” Dimitri va expune acest citat la intrarea în holul fiecărui colegiu. Îi venise chiar ideea de a-i da proiectului numele de Universitatea Nebunilor de Legat. Doar cumpătarea l-a oprit.

Mundy îi oferă un copan de pui, dar Sasha, întins pe spate, stă cu ochii închişi, de aceea Mundy i-l flutură prin faţă până când acesta surâde şi deschide ochii. Mundy n-a mai văzut o asemenea expresie de satisfacţie pe faţa prietenului său nici la Berlin, nici la Weimar, şi nici în alte locuri în care s-au întâlnit.

— Şi o s-o revezi? întreabă Mundy, străduindu-se să readucă discuţia pe un teren neutru.

— Îndoielnic, Teddy. A ajuns la o vârstă periculoasă şi a dovedit semne clare de ataşament.

„Deci, nimic nu s-a schimbat în privinţa asta”, observă Mundy destul de amar, amintindu-şi în treacăt de Judith. Mai face o

încercare:
— Sasha, în marele tău safari – în anii aceia pierduţi, când mi-ai scris…
— Teddy, nu s-au pierdut. Sunt acei *Lehrjahre*{63} ce-mi aparţin, anii mei de educaţie. Pentru asta.
— În toţi acei ani, ţi s-a întâmplat – şi e cât pe ce să continue „să ai *legături”,* însă asta a fost exprimarea lui Rourke – să cunoşti oameni cu vederi extreme, dintre cei care propovăduiesc rezistenţa armată, fără discriminare, teroarea, dacă pot să spun aşa?
— Deseori.
— Te-au influenţat – te-ai lăsat convinşi de ei?
— Ce insinuezi?
— Am mai discutat despre asta. Amândoi. Şi Judith. Karen, la fel. Era la mare modă la Clubul republican. Cât de departe se poate merge? Cu acţiunea, şi aşa mai departe. Ce înseamnă un preţ firesc, în ce condiţii? Când devine legitimă folosirea armelor? Obişnuiai să spui că Ulrike şi cei de teapa ei făceau de ruşine anarhismul. Mă întrebam dacă în mintea ta s-a schimbat ceva.
— Vrei să-mi cunoşti părerile pe tema asta, *aici, astăzi,* când bem un vin roşu excelent? Am impresia că ai devenit cam teuton, Teddy.
— Nu cred.
— Dacă aş fi palestinian şi aş trăi în Cisiordania sau în Fâşia Gaza, aş împuşca orice soldat ocupant israelian, de cum l-aş vedea. Cu toate astea, eu trag prost şi nici n-am puşcă, aşa că şansele mele de reuşită ar fi mici. Un act deliberat de violenţă împotriva unor civili nu e admisibil sub nicio formă. Faptul că voi şi stăpânii voştri americani aruncaţi lanţuri de bombe şi folosiţi alte arme dezgustătoare împotriva populaţiei irakiene lipsite de protecţie, care e formată din copii în proporţie de şaizeci la sută, nu-mi schimbă vederile. Asta mă întrebi, de fapt?
— Da.
— *De ce?*
S-ar părea că situaţia s-a răsturnat şi el a devenit cel interogat. Nu Mundy, ci Sasha îşi ţine furia în frâu, pentru că s-a ridicat în capul oaselor pe iarbă şi-l fulgeră cu privirea, cerându-i un răspuns.
— Mi s-a părut pentru o clipă că avem planuri diferite, de aceea.
— În ce sens diferite? La ce te referi, Teddy?
— Dacă tu şi Dimitri aveţi în vedere mai mult decât să aruncaţi o *provocare* tendinţelor predominante – sau să le contestaţi prin alte mijloace.
— Ca de pildă?
— Dând naştere unui anumit fel de furtună. Transmiţând un semnal adevăratelor forţe antiamericane.
Exprimările lui Rourke îi vin mereu în minte şi de data aceasta e

incapabil să folosească altele.

— Întinzând o mână prietenească celor care au comis cel mai spectaculos act anticapitalist de la inventarea prafului de puşcă.

O vreme, Sasha pare să nu-şi creadă urechilor. Înclină capul întrebător, apoi abordează expresia încruntată a activistului de partid, întinzându-şi palmele mici în faţă într-un gest care impune tăcere, examinează lucrurile din jurul lui ca pentru a se dumiri: sticla de vin roşu aproape goală, ouăle tari, caşcavalul, pâinea neagră de Westfalia. Abia după aceea îşi ridică ochii căprui închis, iar Mundy, alarmat, vede că ei sunt plini de lacrimi.

— Teddy, cu cine dracu' ai vorbit?

— Am dreptate, Sasha?

— Greşeşti atât de grav că mi se face greaţă. Du-te şi redevino englez! Luptă alături de ai tăi în războaiele alea nenorocite.

Târâş, Sasha s-a ridicat în picioare şi se încheie la cămaşă. Respiră sacadat. Probabil că are ulcer sau cine ştie ce. „Iar mâncarea de la Hotelul Dreesen, gândeşte Mundy, în timp ce Sasha priveşte în jur, căutându-şi haina. Râul continuă să curgă la vale, iar între noi a rămas aceeaşi prăpastie, imposibil de depăşit. Peste o clipă o să dispară pedalând în amurg şi o să mă lase ca pe un nătâng, aşa cum am fost mereu."

— E vorba de nenorocita aia de bancă, Sasha, explică el. Pentru numele lui Dumnezeu, stai jos, mai ia un pahar de vin şi nu te mai purta ca o regină jignită. Trebuie să discutăm ceva. Am nevoie de ajutorul tău.

De fapt, aşa şi-a propus să trateze problema dacă nu va obţine mărturisirea înlăcrimată pe care o aştepta.

* * *

Sasha s-a aşezat la loc, dar şi-a strâns genunchii la gură şi şi-a împreunat mâinile în jurul lor, iar încheieturile degetelor i s-au albit de forţa strânsorii. Falca i-a îngheţat în poziţia pe care obişnuia să o adopte când vorbea despre *Herr* Pastor şi refuză să-şi dezlipească privirea de la faţa lui Mundy, indiferent ce ar face acesta. Mâncarea şi vinul şi-au pierdut orice farmec pentru el. Tot ce contează sunt vorbele lui Mundy şi trăsăturile feţei în timp ce acesta vorbeşte. Iar o asemenea privire pătrunzătoare ar fi greu de suportat pentru Mundy dacă n-ar fi trecut prin şcoala aceea, plus toţii anii în care i-a servit minciuni Profesorului şi acoliţilor lui.

— Cei de la bancă nu se lămuresc de unde au venit atâţia bani, se tânguie Mundy şi, de agitaţie, îşi şterge fruntea cu încheietura mâinii. Au tot soiul de reglementări în privinţa sumelor mari ce apar pe neaşteptate. Tot ce depăşeşte cinci mii de euro îi pune în stare de

alarmă.

Aproape că fabulează, dar are faptele de partea lui.

— Au mers înapoi pe urma banilor şi nu le-a plăcut ce au constatat. Se gândesc să se adreseze autorităţilor.

— Care autorităţi?

— Cele obişnuite. De unde să ştiu?

Mai mutilează puţin adevărul. Încă puţin, şi cusăturile vor plesni.

— A fost de faţă încă un tip. A spus că e de la sediul central. M-a tot întrebat cine a efectuat plăţile. Şi dacă nu cumva sunt bani murdari. Am declarat ce mi-au spus oamenii lui Dimitri, dar asta nu l-a satisfăcut. A tot ţinut-o că nu le-am prezentat nimic – nici contract, nici corespondenţă. Nici măcar nu le-am putut da numele binefăcătorului meu. Pur şi simplu, jumătate de milion de dolari transferaţi din nişte locuri ciudate, reciclaţi prin bănci de renume.

— Teddy, asta e o provocare fascistă. Ai stat la cheremul ticăloşilor ăstora atât de mult, că nu te lasă să scapi din ghearele lor. Cred că eşti cam naiv, de fapt.

— După aceea m-a întrebat dacă am avut vreodată de a face cu anarhişti în viaţa mea. Sau cu sprijinitori de-ai lor. Se referea la euroanarhişti. Grupări precum Facţiunea Armatei Roşii şi Brigăzile Roşii.

Face o pauză, pentru ca această dezinformare să-şi facă efectul, însă ea a căzut în gol. Sasha continuă să-l fixeze cu aceeaşi privire uimită, fără să se clintească, pe care a luat-o din clipa în care Mundy a pornit-o la vale pe acest drum.

— Iar tu? îl întreabă Sasha. Tu ce-ai spus?

— Am întrebat ce legătură are asta cu restul.

— Şi el?

— M-a întrebat dacă am fost expulzat din Berlin.

— Şi tu?

Mundy ar dori să-i spună lui Sasha să înceteze cu sugestiile, mulţumindu-se să-l asculte. „Încerc să-ţi provoc teama, lua-te-ar naiba, să te scot din ale tale, smulgându-ţi o mărturisire, iar tu nu faci decât să te holbezi la mine de parcă eu aş fi ticălosul în toată afacerea asta, iar tu eşti curat ca un crin."

— Am spus că în tinereţe am fost un rebel, ca toată lumea, dar nu socoteam că asta are vreo legătură cu credibilitatea mea faţă de bancă sau cu dreptul de a primi bani de la un fond respectabil.

Îşi continuă peroraţia:

— De-atunci nu m-au mai lăsat în pace. Mi-au dat un maldăr de formulare de completat, iar ieri am primit un telefon de la o femeie care s-a prezentat drept funcţionar de la Anchete Speciale, care mi-a cerut numele unor persoane care să garanteze pentru mine pe următorii zece ani. Sasha, ascultă-mă, te rog…

Parcă ar fi Sasha: ochii larg deschişi, palmele desfăcute, rugător, aşa cum procedase şi Sasha când îl implorase să-l însoţească până pe vârful muntelui.

— Chiar nu-mi poţi spune nimic despre Dimitri? La o adică, până şi numele lui adevărat mi-ar fi de folos, ce Dumnezeu, câteva lucruri despre trecutul lui, doar aspecte care îl onorează, bineînţeles, o idee, acolo, să ştiu cine e şi de unde are atâţia bani, ce orientări politice are?

Şi, ca să fie mai convingător:

— Sunt la ananghie, Sasha. Şi nu văd ieşire.

Mundy s-a apropiat de Sasha, ghemuit ca un cerşetor, şi îl priveşte drept în ochi. Însă în locul fricii şi al vinovăţiei sau al lacrimilor, descoperă ochii plini de milă ai unui prieten.

— Teddy. Cred că ai dreptate. Ar trebui să te retragi înainte de a fi prea târziu.

— De ce?

— Te-am întrebat înainte de a merge la Dimitri. Te mai întreb şi acum. Crezi cu adevărat în propriile afirmaţii? Eşti pregătit să revii pe baricadele intelectuale? Ori eşti ca micii cimpoieri, atunci când merg la război? Nici nu aud primele salve, şi deja vor să fugă acasă.

— Atâta vreme cât baricadele sunt intelectuale şi nimic altceva. Ce le spun celor de la bancă?

— Nimic. Rupe formularele în bucăţi, nu le răspunde la telefoane. Lasă-i cu fanteziile lor. Primeşti bani de la o organizaţie de binefacere arabă, şi când erai un imberb făceai pe militantul la Berlin. Pentru minţile lor bolnave asta e chiar prea mult. Se vede de la o poştă că eşti un euroterorist cu simpatii proislamiste. Au spus cumva că ai fost camarad cu renumitul scandalagiu Sasha?

— Nu.

— Sunt chiar dezamăgit. Credeam că mă bucur de o distribuţie de vedetă în scenariul lor ridicol. Haide, Teddy.

Îşi face de lucru şi strânge mâncarea, punând-o înapoi în cutiile din plastic.

— Ne-am săturat de glume proaste.

— Ne întoarcem la frumoasa ta şcoală, bem pe săturate şi dormim în pod, ca pe vremuri. Iar mâine dimineaţă, înainte de a pleca la Hamburg, o să-mi spui dacă vrei să găsesc pe altcineva care să facă treaba, fără nicio supărare. Sau poate că până atunci ne revine curajul, bine?

Şi cu acest *bine,* Sasha îşi trece braţul pe după umerii lui Mundy pentru a-l încuraja.

* * *

Merg pe biciclete alături, aşa cum s-au obişnuit: Mundy pedalând alene, iar Sasha nesigur când prinde viteză. Începe să cadă roua serii. Râul curge în apropierea lor, castelul roşiatic pare să îi scruteze cu un aer întunecat în lumina care scade.

— Ştii ce e urât la bancherii ăştia – aş zice chiar pervers? întreabă Sasha pe nerăsuflate, cotind brusc spre Mundy şi redresându-se în ultima clipă.

— Lăcomia, sugerează Mundy.

— Mai grav. Mult mai grav.

— Puterea.

— Ba mai rău decât puterea. Încearcă să ne vâre pe toţi în aceeaşi oală. Liberali, socialişti, troţkişti, comunişti, anarhişti, adepţi ai antiglobalizării, protestatari în favoarea păcii – suntem cu toţi nişte simpatizanţi, toţi nişte activişti politici{64}. Cu toţii îi dispreţuim pe evrei, urâm America şi-l admirăm în secret pe Osama. Ştii ce visează bancherii ăştia ai tăi?

— Sex.

— Că într-o zi, un poliţist va pătrunde în birourile mişcării antiglobalizare din Berlin sau Paris, sau Londra, sau Madrid, sau Milano şi va găsi o ladă mare cu antrax, având o etichetă mare pe care să scrie: *De la bunii voştri prieteni din al-Qaida.* Stânga liberală va fi prezentată drept o bandă de fascişti de amvon, ceea ce au fost dintotdeauna, iar mica burghezie a Europei o să meargă târâş până la Fratele cel Mare american, milogindu-se să i se ofere protecţie. Iar bursa de valori din Frankfurt are să crească cu cinci sute de puncte. Mi-e sete.

Fac o oprire tehnică, în care termină vinul, iar Sasha aşteaptă să i se potolească bătăile inimii.

* * *

Din podul şcolii, dacă stai în dreptul lucarnei, unde încape şi un om în picioare, poţi vedea lumina zorilor timpurii strecurându-se de-a lungul zidurilor cărămizii ale castelului până spre râu şi peste poduri, până când întregul Heidelberg pare cotropit fără să se tragă niciun foc.

Dar dacă Mundy trebuie, ca de obicei, să se trezească şi să facă ceva, Sasha, care n-a fost niciodată în stare să se scoale devreme, doarme buştean sub mormanul de perne de canapea, şi pleduri, şi huse, pe care Mundy le-a pus de-a valma peste el după ce şi-au înecat diferendele cu cea de-a doua sticlă de vin roşu de Burgundia. Servieta de activist de partid zace la picioarele lui Sasha, alături de blugi şi pantofi, şi el stă cu mâna îndoită pe sub o pernă şi cu capul pe ea, iar dacă Mundy nu l-ar cunoaşte s-ar întreba dacă nu cumva a murit, dată fiind respiraţia aproape inexistentă. Pe podea, alături de el, se află

ceasul deşteptător al lui Mundy, pus să sune la ora zece, aşa cum a cerut Sasha, şi, lângă ceas, biletul lui Mundy, pe care scrie: *La revedere, plec la München, să-i dai un sărut Hamburgului din partea mea, ne vedem la biserică.* Şi ca post scriptum: *Iartă-mă că am fost idiot.*

Cu pantofii în mână, coboară scările lipăind şi traversează holul spre uşa principală, apoi porneşte cu pas iuţit spre oraşul vechi. S-a făcut deja opt şi jumătate. Atracţiile turistice din Hauptstrasse încă dormitează şi vor mai rămâne astfel vreo oră. Însă el nu are treabă în Hauptstrasse. Pe o stradă laterală, într-o clădire din beton şi sticlă, nu departe de gară, se află o agenţie de voiaj turcească pe care a observat-o în cursul plimbărilor lui fără ţintă. I s-a părut a fi deschisă permanent, şi e şi acum la fel. Cu banii pe care i-a scos de la un bancomat, cu ajutorul noii lui cărţi de credit, cumpără două bilete de excursie de la München la Ankara pentru Zara şi Mustafa şi, după o ezitare de o clipă, un al treilea, pentru el.

Cu biletele în buzunar, păşeşte din nou de-a lungul unui drum aglomerat până când rămâne singurul pieton. Pătrunde în peisajul rural. O alee pavată ce traversează o parcelă de grâu îl duce la un complex comercial unde găseşte ceea ce caută: un şir de telefoane publice în cabine separate. Are în buzunar treizeci de euro doar în monede. Întâi face prefixul de Marea Britanie, apoi de Londra, apoi Dumnezeu ştie de unde, fiindcă, de când se ştie, n-a reuşit niciodată să formeze un lanţ de cifre atât de disparate sau atât de multe.

Şi acesta este butonul de panică al lui Edward pentru momente nefericite, îi spune Nick Amory discret, la un prânz de adio, înmânându-i o carte de vizită pe care e un număr ce trebuie memorat. *Dai un semnal şi vin eu la tine, dar te-aş ruga să fie vorba de ceva serios.*

Ţinându-şi stiloul pregătit, aşteaptă tonul. Este întrerupt de vocea robotizată a unei femei care îi spune: *Transmiteţi mesajul.* Bate cu stiloul pe microfon: asta pentru a comunica cine sunt, asta pentru cel cu care vreau să vorbesc, fiindcă la ce bun să te dai de gol unei jumătăţi din lume, care ascultă, slujindu-te de propria voce?

Femeia îi cere răspunsuri binare.

Problema nu suferă amânare?

Toc.

Mai poate aştepta douăzeci şi patru de ore?

Toc.

Patruzeci şi opt de ore?

Toc.

Şaptezeci şi două de ore?

Toc-toc.

Acum alegeţi una dintre următoarele soluţii. Dacă întâlnirea pe care o solicitaţi poate avea loc la ultima dumneavoastră adresă, apăsaţi tasta cinci.

După ce femeia termină, Mundy e atât de epuizat încât trebuie să se aşeze pe o bancă pentru a aştepta să se zvânte de sudoare. Un preot romano-catolic îl priveşte lung, întrebându-se dacă omul nu are cumva nevoie de serviciile lui.

CAPITOLUL PAISPREZECE

În trenul de întoarcere la München, Mundy a înălţat rugi de mulţumire surorii mai mici a Zarei, a cărei căsătorie va avea loc la ea în sat peste exact o săptămână. A remarcat că mâine Zara are zi liberă şi, fiindcă este joi, Mustafa va sosi acasă la prânz.

Avionul charter pleacă peste două zile, la crăpatul zorilor. După ce ajunge în gara principală din München, Mundy caută un magazin şi cumpără o valiză nouă – verde, culoare preferata a Zarei – şi, de la un magazin universal de alături, o rochie lungă gri şi o eşarfă asortată, după care, aşa cum spune verişoara ei, Dina, mama lui Kamal, Zara oftează de multă vreme. De când trăieşte cu Mundy, Zara a început să se acopere din cap până în picioare, semn că a revenit la tradiţie; dar asta şi pentru a-şi dovedi mândria că doar Mundy deţine cheia ei. Pentru Mustafa, de asemenea la sfatul Dinei, cumpără o haină albastră şi elegantă şi pantaloni albi ca ai lui Kamal; băieţii poartă aceeaşi măsură. Dina, a hotărât el deja, se va ocupa de câinele Mo pe durata plecării lor.

Apoi trece pe la cafeneaua unde lucrează Zara. La ora unsprezece dimineaţa localul este chiar liniştit. Patronul, un bărbat ca un butoi, cu căciuliţă pe cap, se arată la început uimit văzându-l pe Mundy apărând în faţa lui cu o valiză verde.

— E cumva Zara nemulţumită de felul în care este tratată? întreabă el neliniştit, rămânând totuşi protejat de tejghea.

— Nu, zice Mundy, nu are motive.

„Acum, după ce te-ai obişnuit să nu mai pui mâna pe ea, se simte bine la muncă”, ar putea el să adauge, dar se abţine. Patronul insistă ca Mundy să accepte o cafea din partea casei, dar o felie de tort de ciocolată n-ar dori? Mundy acceptă cafeaua, refuză tortul şi propune un târg: o lună de concediu fără plată pentru Zara, începând din clipa asta, iar Mundy va da bani pentru înlocuitorul temporar, în jur de cinci sute de euro. Până la urmă, se înţeleg la şapte sute. De la un telefon public, îi telefonează doctorului turc al Zarei.

— Mă îngrijorează puţin Mustafa, zice el. Adolescenţa pare să-l apese cam mult. Se descurcă bine la şcoală, nu chiuleşte, dar s-a însingurat, doarme zece ore pe zi şi, cu toate astea, e cenuşiu la faţă.

— E sfârşitul pubertăţii, spune doctorul, atoatecunoscător.

Prin urmare, uite ce-l preocupă pe Mundy:

— Dacă reuşesc să fac rost de bani pentru a-i trimite pe Mustafa şi pe mama lui în Turcia, la un mare eveniment în familie, ai reuşi să-i dai o scutire medicală sau ceva care să-i mulţumească pe cei de la şcoală?

Bunul doctor consideră că poate face acest lucru păstrându-şi

conştiinţa împăcată.

Mundy dă un telefon la Linderhof şi se scuză din nou că nu poate veni, dar vestea nu este primită cu mare satisfacţie. Are un sentiment de jenă, dar nu cunoaşte leacul. Revenit acasă, o lasă pe Zara să doarmă până la întoarcerea lui Mustafa de la şcoală, apoi o duce de mână până în camera în care a pregătit decorurile. Moliciunea palmelor ei îl uimeşte mereu. A aşezat fotografia surorii ei mai la vedere pe dulap, iar valiza verde pe podea, dedesubt, cu rochia nouă şi eşarfa pliate peste un colţ. Mustafa e îmbrăcat cu noua lui haină albastră. Zara are dinţii din faţă refăcuţi, dar, de teamă, îşi trece limba peste ei ca să fie sigură că nu visează.

Mundy a aşezat biletele unul lângă altul pe masă, împreună cu învoirea scrisă de patronul cafenelei în turceşte. Ea se aşază dreaptă ca o şcolăriţă pe scaunul din centrul încăperii, cu braţele lăsate pe lângă corp. Se uită lung la bilete, apoi la Mundy. Citeşte scrisoarea de la patron şi, fără să reacţioneze în niciun fel, o pune înapoi pe masă. Ridică biletul cel mai apropiat – al ei. Îl analizează cu o privire severă şi se luminează la faţă doar când constată că se poate întoarce în termen de trei săptămâni. Îl prinde fără menajamente pe Mundy de talie şi-şi apasă fruntea de coapsa lui.

Mundy mai are o carte de jucat. Biletul de avion pentru el. Acesta îl va duce în Turcia în cursul ultimei săptămâni a vizitei lor şi îl va aduce înapoi cu ei cu acelaşi zbor. Fericirea Zarei este deplină, în aceeaşi după-amiază, fac dragoste ca niciodată, iar Zara plânge de ruşine că i-a pus credinţa la îndoiala. Ruşinea lui Mundy e de altă natură, însă mai uşor de suportat la gândul că ea şi Mustafa vor fi curând departe din calea răului.

În timp ce îi conduce pe Zara şi pe Mustafa la aeroportul din München la primele ore ale zilei, la început se teme de ceaţa de la sol, dar când ajung, aceasta se ridică şi sunt doar câteva zboruri amânate. Înaintând cu rândul format la prezentarea biletelor de călătorie, Zara stă cu privirea plecată şi se ţine atât de strâns de Mundy, încât el are sentimentul că ea îi este fiică şi o trimite la o şcoală cu internat împotriva voinţei ei. Mustafa o ţine de celalalt braţ şi face glume pentru a o înveseli.

La ghişeu au ceva probleme în legătură cu încărcatul căruciorului de cadouri pe care Zara le-a cumpărat din economiile proprii pentru surorile, fraţii şi verii ei. Se găseşte şi un conteiner. Unele dintre pachete trebuie reambalate. Noua ocupaţie se dovedeşte benefică. În ultima imagine cu ea pe care o memorează, Zara stă în uşa sălii de plecări, în timp ce porţile se închid. E ghemuită la fel ca Rani pe marginea drumului, sughiţând cu capul plecat peste braţele împreunate, iar Mustafa încearcă să o consoleze.

* * *

Rămas singur cu gândurile lui, îndreptându-se pe autostradă către nord şi izolat parcă de restul lumii de perdeaua groasă a ploii torenţiale, Mundy este readus la timpul prezent de trilul telefonului mobil. „Ticălosul acela de Rourke”, gândeşte el, când duce aparatul la ureche şi se pregăteşte să termine scurt cu el când, spre uimirea lui, îl aude pe Amory, *en clair,* pe o linie publică, flecărind cu el, dar niciunul dintre ei n-are nicio grijă pe lume.

— Edward, dragul meu. Te-am trezit cumva din somn? Dar ştie că nu.

— Am primit mesajul tău şi, desigur, aş fi încântat, spune el blând, ca un vechi prieten care este în trecere prin oraş. Îţi convine astăzi?

Mundy se gândeşte dacă ar fi cazul să-l întrebe pe Amory de unde vorbeşte, însă nu vede ce rost ar avea, fiindcă acesta oricum nu i-ar spune. De aceea, continuă:

— Grozav. Pe la ce oră te gândeai?

— În jur de unu e bine?

— Sigur. Unde?

— La tine se poate?

— În Heidelberg?

— La şcoală. De ce nu?

„Fiindcă e înţesată de microfoane din subsol până în pod, de aceea. Fiindcă e ţinută sub supraveghere toată ziua de tineri şi tinere, în mod politicos, ce-i drept. Fiindcă Rourke crede că urmează a fi un cuib terorist pentru euroanarhişti care ar dori să izoleze Germania de America.”

— Amicul nostru e în Hamburg, nu? continuă Amory, văzând că Mundy nu-i răspunde.

— Da. Aşa e. Dacă mai e amicul nostru.

— Până târziu, astăzi, bine?

— Aşa a zis.

— Iar azi e sâmbătă, corect?

— Aşa mi s-a spus.

— Deci nu-s lucrători care să demoleze casa.

— Nu. (Sau o reîntregesc.)

— Şi atunci ce problema ar fi daca ne întâlnim la şcoală?

— Niciuna.

— Familia a plecat cu bine?

— Bineînţeles.

— Atunci ne vedem la prânz. Abia aştept. Avem o mulţime de lucruri de discutat. *Tschüss.*

O rafală mai puternică a ploii torenţiale zgâlţâie maşina. Dârele lungi ale fulgerelor de vară brăzdează tot cerul. Broscuţa ar trebui să

se pensioneze, la fel ca Mundy. Sprijinindu-şi capul în palme într-un restaurant de pe marginea şoselei, analizează pe rând semnalele ascunse din mesajul lui Amory sau – aşa cum s-ar exprima Dimitri – alege excrementele de muscă din boabele de piper. În dialogul greoi cu secretara electronică a lui Amory, Mundy a sugerat ca întâlnirea să aibă loc la un service auto la cincisprezece kilometri de Heidelberg. Cu toate astea, iată că aranjează revederea la locul crimei, iar Rourke le va asculta fiecare cuvinţel.

„Aşadar, ce mi-a spus Amory până acum – Amory, care nu rosteşte niciodată ceva fără un scop?

Că vorbeşte pentru a fi auzit de toată lumea, pe o linie publică, neavând nimic de ascuns. Dar de care lume o fi vorba?

Că este ţinut la curent în legătură cu orice mişcare a mea, a lui Sasha şi a familiei mele. Dar de către cine?

Că are o mulţime de chestii să-mi spună, dar numai sub supravegherea celor de la care le-a aflat. La fel ca Dimitri, Amory e un artist al vieţii ascunse. Dar de data asta îmi spune că este urmărit."

Mundy revine cu gândul unde rămăsese când l-a întrerupt Amory. „Unde o fi ea acum? Survolează România, îndreptându-se către Marea Neagră. Slavă Cerului pentru Mustafa." Tânjeşte după Jake, dar nu poate ajunge la el. N-a reuşit asta niciodată.

* * *

A revenit la fereastra de la etajul întâi al şcolii şi priveşte fix în lungul aleii din cărămidă, la fel cum a făcut-o când urmărea sosirea lui Sasha şi a transportului de cărţi de bază pentru bibliotecă. Şi-a parcat Volkswagen-ul în faţa porţilor; ceasul arată ora douăsprezece şi jumătate şi e sâmbătă şi, da, Sasha se află la Hamburg: uimitor din partea lui, chiar a telefonat pentru a-l întreba dacă mai are inima la locul ei sau ar prefera să-i găsească un înlocuitor, fiindcă: „Ascultă, Teddy, aş zice că amândoi suntem pe deplin maturizaţi". Iar Mundy, la rândul lui, l-a asigurat pe Sasha că se va dărui complet marelui proiect, că are încredere în el. Şi pesemne că, într-un fel, crede cu adevărat, deoarece nu are de ales. Dacă l-ar părăsi pe Sasha, ar însemna să-l lase pe mâna lui Dimitri şi a lui Rourke, deşi nu-şi dă seama ce ar putea însemna asta.

De când stă, înfrigurat, Mundy a făcut o serie de lucruri ridicole pe care le observi la unii infractori care aşteaptă sosirea ofiţerilor care se ocupă de cazul lor: s-a bărbierit şi a făcut duş, ascunzându-şi hainele murdare după o perdea, a pregătit terenul de discuţie într-una dintre clase, a pus un prosop curat şi un săpun nou la spălător şi a pus într-un termos cafea pentru cazul în care Amory nu mai bea scotch, aşa cum obişnuia. S-a văzut chiar silit să-şi înfrâneze impulsul de a merge

în grădină pentru a tăia nişte flori sălbatice pe care să le pună într-un borcan de gem.

Încă i se derulează prin minte aceste idei caraghioase de pregătire superzeloasă, imaginându-şi în acelaşi timp sosirea Zarei şi a lui Mustafa la aeroportul din Ankara şi numerosul comitet de primire alcătuit din rubedenii extaziate, când îşi dă seama că un BMW de culoare maronie, cu numere de Frankfurt, a fost parcat în spatele broscuţei şi că Nick Amory, cu mult mai tânăr decât s-ar cuveni după anii care s-au scurs de la ultima lor întâlnire, coboară de pe locul şoferului, încuie portiera, deschide poarta şi porneşte către uşa de intrare.

Mundy mai aruncă doar o privire fugară spre el, după care coboară scările tropăind, dar asta a fost de ajuns ca să se convingă că Nick, la cei şaizeci şi cinci de ani ai lui, arată bine, că părul lung a căpătat un aer inconfundabil de autoritate şi că zâmbetul obişnuit, dacă putea fi numit astfel – deşi reapărând ca prin minune când Mundy îi deschide uşa – nu a fost doar de paradă când a pornit să calce pe alee.

Un alt lucru pe care l-a remarcat şi continuă să-l remarce în clipa când se pregătesc să se salute este şapca lui Amory, plată, din tweed verde, cu un aer sportiv şi desigur având o croială mai bună decât şapca preferată a maiorului când răcnea la Mundy de pe tuşă, sau decât a lui Des, când tăia carnea de vită pentru prânzul de duminică, sau decât a lui Sasha, când se fălea cu războinica lui *Tarnkappe*.

Cu toate astea, şapca îl intrigă.

Şi cum Mundy nu l-a văzut niciodată pe Amory purtând şapcă, fără a mai spune că aceasta seamănă atât de respingător cu cea purtată de mica nobilime rurală din Anglia, pe care o detestă în mod declarat – în mare măsură, crede el, pentru că acolo îşi are şi el obârşia – e imposibil ca acest lucru să nu-i atragă atenţia, chiar dacă este prea politicos sau prea instruit la şcoala din Edinburgh pentru a face vreo remarcă la adresa ei.

Ceea ce li se pare şi mai ciudat persoanelor care au cât de cât cunoştinţe despre codul bunelor maniere englezeşti este faptul că Amory nu-şi scoate şapca imediat ce intră în casă. Îl bate amical pe umăr pe Mundy şi îi aruncă, bine dispus:

— Cum îţi merge, bătrâne, în stil australian, apoi confirmă printr-o scurtă întrebare că în casă nu se mai află nimeni şi nici nu e aşteptat cineva. Iar dacă ne tulbură careva, sunt primul tău cursant începând din septembrie, adaugă el, drept scuză. Iar apoi, la fel ca Sasha, trece discret pe lângă Mundy şi ocupă o poziţie de comandant exact dedesubtul luminatorului în stil Art Nouveau, la vreun metru de stiva de lăzi acoperite cu huse contra prafului, asemenea unei statui ce aşteaptă să fie dezvelită, dominând holul central.

Cu toate acestea, şapca rămâne pe cap, chiar în timp ce Mundy îi

oferă turul solicitat al întregii proprietăţi. Iar asta nu pentru că Amory a uitat că nu şi-a dat-o jos. Dimpotrivă, şi-o aşază din când în când, ca să se asigure că încă o are pe cap, foarte asemănător cu felul în care Sasha trage de propria-i beretă; ori şi-o împinge dinspre ceafă, de parcă unghiul în care stă nu-l satisface, după care trage de cozoroc pentru a alunga soarele din ochi, numai că aici razele lui nu răzbat: s-ar putea ca ploaia să se fi oprit, însă cerul e negru tăciune.

Turul de prezentare se desfăşoară superficial. Probabil că pe Amory îl nelinişteşte propria prezenţă aici la fel de mult ca pe Mundy. Şi ca întotdeauna în cazul lui Amory, deşi interlocutorului i se mai întâmplă să piardă acest lucru din vedere, el nu afirmă niciodată ceva fără motiv.

— Amicul nostru nu ţi-a descris mai limpede ce a făcut prin Orientul Mijlociu? întreabă el, în vreme ce aruncă o privire la mormanul de perne şi huse care a alcătuit patul de campanie al lui Sasha.

— Nu tocmai. Prelegeri, ici şi colo. Contracte pe termen scurt în locuri unde aveau nevoie de câte-un profesor suplinitor. Ce-a picat, din câte mi-am dat seama.

— Nu tocmai ceea ce-am putea numi o viaţă deplină, aşa e?

— Plus ceva în domeniul ajutoarelor umanitare. Asta i-a venit mai greu, din cauza picioarelor. Dar în principal a fost – cum să zic – un soi de vagabond academic, aşa am înţeles din puţinele lucruri pe care mi le-a povestit.

— Un vagabond academic *radical,* îl corectează Amory. Cu amici *radicali* şi nu prea academici, probabil.

Şi Mundy, în loc să mai modereze această părere, spune că aşa crede şi el, deoarece de acum i-a devenit limpede că Amory, indiferent de motive, joacă pentru ascultători, iar sarcina lui este de a-l sprijini şi de a nu încerca să-i fure aplauzele. E acelaşi rol pe care l-a interpretat pentru Sasha când jucau pentru înspăimântătorul Lothar sau pentru Profesor, consideră el. „Nu toate replicile trebuie să fie capodopere, obişnuia să se liniştească el. Respectă rolul, şi publicul te va aprecia.” Acelaşi lucru îşi spune şi acum.

— Iar aici va fi biblioteca, pesemne, comentează Amory, examinând încăperea lungă, împânzită de scările şi găleţile lucrătorilor.

— Exact.

— Templul adevărului obiectiv.

— Da.

— Chiar iei în serios prostia asta?

Mundy şi-a pus aceeaşi întrebare de câteva sute de ori până acum, dar tot n-a ajuns la un răspuns care să-l mulţumească.

— Când l-am auzit pe Dimitri, am crezut în asta. După ce am ieşit din cameră, totul a început să devină înceţoşat, răspunde el.

— Iar când îl auzi pe Sasha?
— Încerc.
— Dar când te asculţi pe tine însuţi?
— Apar probleme.
— Şi pentru toţi ceilalţi.
Revin în hol şi admiră statuia învelită, alcătuită din cărţi.
— Te-ai uitat în vreo cutie? întreabă Amory, împingându-şi din nou şapca.
— Am citit câteva liste de inventar.
— Ai vreuna la îndemână?
Mundy trage deoparte o husă, ridică un plic din plastic de pe capacul unei lăzi şi i-l întinde.
— Deci chestii obişnuite, observă Amory, după ce şi-a trecut privirea peste listă. Le găseşti în orice bibliotecă „de stânga”.
— Forţa bibliotecii va consta în mesajul ei concentrat, spune Mundy, citându-l pe Sasha şi având senzaţia că vorbele par să nu aibă conţinut.
Se pregăteşte să mai adauge ceva pe aceeaşi temă, dar Amory îi înapoiază lista, cu aerul că s-a lămurit.
— Pute, rosteşte el tare, mai mult către microfoanele din casă. Tendenţios, ireal şi al naibii de suspect. Chestia pe care n-o pricep este de ce lucrezi pentru pierde-vară acela de Jay Rourke în loc s-o faci pentru un agent de informaţii de treabă ca mine?!
După care îi aruncă lui Mundy o ocheadă complice şi îl mai bate o dată pe umăr, apoi îi propune să plece naibii de acolo şi să meargă la vreun local scump ca să ia prânzul.
— Şi o să mergem cu maşina mea, dacă nu te superi, murmură el, când pornesc pe alee spre poartă. E mai curată decât a ta.
Odată aşezaţi în BMW, Amory rămâne cu şapca pe cap, însă frivolitatea pe care a etalat-o în casă a dispărut cu totul, iar prânzul nu mai e principala problemă care să-l frământe.
— Edward, ştii bine oraşul?
— Am locuit trei ani aici.
— Nu mă satur să văd castele medievale. Locuri cu ziduri foarte groase şi, poate, cu vreo orchestră. Am impresia că am zărit ceva de genul ăsta când veneam încoace. O să luăm un cârnat pe drum.
Parchează în vechea piaţă a universităţii. Misterios ca întotdeauna, Amory a obţinut permis pentru parcare în acel loc.

* * *

Aproape jumătate din viaţă, Mundy a urmărit mereu expresiile tipice de pe faţa lui Amory. L-a văzut impasibil şi neclintit în situaţii încordate, dar şi nepăsător la culme în cazul unor reuşite. A constatat

cum coboară obloanele când a încercat să pătrundă în viaţa intimă a lui Amory; nici până azi nu s-a lămurit dacă Amory e căsătorit sau burlac sau dacă are copii. O dată sau de două ori, într-un aşa-zis moment de confidenţe, Amory a făcut referire la o soţie extrem de îngăduitoare şi la doi copii care au rezultate bune la universitate, dar Mundy nu ştie cu certitudine dacă nu cumva a dedus ideea asta din paginile lui John Buchan{65}. În rest, a rămas la fel cum i-a apărut la căpătâiul patului din spitalul militar din Berlin: un profesionist convins, care nu încalcă niciodată regulile şi se aşteaptă ca nici alţii să nu o facă.

Prin urmare, în timp ce urcă o dată cu mulţimea drumul abrupt şi acoperit cu pietriş către ruinele castelului, Mundy se simte tulburat văzând semne de nehotărâre date de fostul său educator. Nimic nu l-a pregătit pentru această lipsă de siguranţă la ultimul adult pe care îl cunoaşte. Amory îşi scoate şapca abia când ajung la muzeul spiţerilor din cadrul castelului şi calcă pe podeaua din cărămizi ruginii roase de vreme; după ce se apleacă deasupra unei casete din sticlă conţinând *materia medica,* respiră adânc pe nas, ţinându-şi buzele strânse, apoi exprimă doar o primă parte din ceea ce-l frământă.

— Instrucţiunile mele sunt fără echivoc. Urmezi ordinele lui Rourke. Rămâi în cadrul operaţiunii până la sfârşit şi chiar după. Lucrezi pentru Rourke exact aşa cum ai face-o pentru noi. Ai înţeles?

Şi-a mutat atenţia asupra unei efigii din lemn a Sfântului Roch vindecătorul şi a câinelui care i-a adus zilnic pâine, timp în care un înger l-a lecuit de ciumă.

Mundy se apleacă supus alături de el.

— Ba nu, răspunde el, cu o tărie care îl uimeşte. N-am priceput chiar totul. De fapt, nici măcar parţial.

— Nici eu. Şi, după ce mi s-a spus, am dedus că nimeni din cadrul Serviciului n-a priceput nimic.

Adio *prăvălie.* Adio *firmă, birou, slujbă.* Chiar dacă Amory vorbeşte abia şoptit, mesajul este foarte limpede.

— Păi, cine ţi-a dat ordinele, dacă nu Serviciul? întreabă Mundy prosteşte, când revin în curtea aglomerată.

— Stăpânii noştri, păi ce-ţi închipuiai? îl pune Amory la punct, ca şi cum Mundy ar fi cel care vorbeşte fără noimă, nu el. Consilierul consilierului celui mai mare din parcare a dat ordinele. Cel care-şi bea cana cu Ovaltine{66} seara. „Fă ce ţi se spune, ţine-ţi gura, iar discuţia asta nici n-a avut loc." Aşadar, fac ce mi s-a spus.

„Dar nu-ţi ţii gura", gândeşte Mundy în timp ce merg amândoi în urma unui grup de franţuzoaice durdulii pe scara care coboară abrupt.

— Ştii cumva numele întreg al marelui Dimitri? murmură Amory, foarte aproape de urechea lui Mundy.

Au ajuns în bezna ca de pivniţă a Marelui Butoi{67} şi sunt

înconjuraţi de grupuri de turişti francezi, japonezi şi germani şi, după câte se pare, de oameni care nu vorbesc engleză. Amory se slujeşte de vacarmul poliglot pentru a-i pune întrebarea.

— Speram că-mi spui tu, îi răspunde Mundy.

— Dacă ar fi să scriu tot ce ştiu despre Dimitri sau despre alţi participanţi la operaţiunea asta, mi-ar ajunge spinarea unui gândăcel, spune Amory.

— Atunci Rourke sigur trebuie să-l ştie, pentru numele lui Dumnezeu!

— Aşa ţi-ai închipuit, nu? îl aprobă Amory, ridicând privirea admirativă către pântecele monstruos al butoiului. În desfăşurarea normală a lucrurilor, logic ar fi ca omul care îl urmăreşte zi şi noapte pe cel mai mare răufăcător al momentului să-i ştie şi numele.

— Şi nu l-ai întrebat?

— Nu mi s-a permis. N-am mai vorbit cu drăguţul de Jay – asta de la vizita lui de stat în Bedford Square. În prezent a devenit *mult* prea secretos. Toate discuţiile cu simpaticul nostru amic trebuie să se desfăşoare pe linie ierarhică.

— Şi *care* este linia asta? întreabă Mundy, uimit de uşorul dispreţ al lui Amory faţă de vechea atitudine respectuoasă, pe care o împărtăşeşte şi el, de altfel.

— Un „miracol renăscut" de la Ambasada Americană din Londra, care îşi spune Ofiţer Special de Legătură pe linie de Apărare şi e atât de măreţ încât nici nu se oboseşte să stea de vorbă cu ambasadorul propriu, îi răspunde Amory într-o frază lungă, atent formulată pentru a conţine o doză de ironie, în timp ce urcă treptele înapoi spre lumina zilei.

Lui Mundy nu i-a trecut prin minte – şi de ce ar fi aşa, întrucât asta nu s-a mai întâmplat până acum – că probabil uimirea lui Amory e mai mare decât a lui. Şi nici că mânia lui Amory ar putea să învingă autocontrolul lui obişnuit.

— Edward, în caz că n-ai băgat de seamă, există un Mare Plan, ceva cu totul nou, anunţă el, destul de tare pentru a putea fi auzit de cineva care ar trage cu urechea. Se numeşte *naivitate preconceputǎ* şi se bazează pe presupunerea că toată lumea ar dori să trăiască în Dayton, Ohio, sub oblăduirea unui singur zeu, dar nu se acordă premiu celor care ghicesc despre ce zeu e vorba.

— De unde are Dimitri atâţia bani? întreabă Mundy, disperat să se agaţe de ceva solid, când păşesc din nou pe aleea ce duce spre oraş.

— Of, scumpul meu prieten, de la toţi arabii aceia răi, de unde? Rezolvă pentru ei toate treburile murdare din Europa, adunând euroanarhiştii sub acelaşi stindard, aşa că-şi merită banii, până la ultimul, îi răspunde Amory, cu un aer detaşat. Ia te uită, veveriţe roşcate, continuă el după ce se opreşte puţin ca să privească în sus,

spre ramurile unui stejar. Ce drăguţ. Credeam că le-au mâncat cele cenuşii pe astea roşcate.

— Eu nu cred că Sasha ştie ceva din toate astea, îl presează Mundy, uitând, în tulburarea lui, să folosească apelativul *amicul nostru.* Nu cred că el este ceea ce pretinde Rourke. Tot ce pot spune e că s-a mai domolit. S-a maturizat. Rourke vorbeşte prostii.

— A, Jay vorbeşte numai prostii şi a stârnit o furtună care se propagă pe coridoarele de la Whitehall şi Capitol Hill cu o iuţeală admirabilă. Amory se întrerupe din nou, de astă dată pentru a-i lăsa pe doi băieţi slăbănogi şi lungani, purtând pantaloni scurţi cu bretele, să-i depăşească. Nu cred că amicul nostru – al tău, adică – are vreo idee despre toată afacerea, sărmanul. N-a fost niciodată genul de om care să vadă pericolele ascunse, aşa e? După toate aparenţele, a căzut orbeşte în plasa lui Dimitri. Pe de altă parte, e prea ocupat cu mobilizarea tuturor intelectualilor cu vederi de stânga şi cu alcătuirea de biblioteci esenţiale de contracultură. Apropo, Edward, acolo sunt o mulţime de cărţi interesante. Ar trebui să arunci o privire printre ele.

Recomandarea îi sună lui Mundy într-un contrast izbitor cu dispreţul arătat ceva mai devreme de Amory faţă de acele volume. Tocmai pătrund în Piaţa Porumbului. În centrul ei, o statuie din bronz ce o înfăţişează pe Maria arătându-şi pruncul plină de mândrie, călcând în acelaşi timp în picioare fiara protestantă.

— Apropo, Rourke nu mai reprezintă Agenţia, spune Amory. Ţi-am spus asta oare? Acum patru ani s-a alăturat unui grup motivat politic, alcătuit din corporaţii ce vor să construiască imperii. Majoritatea din domeniul petrolului. Având strânse legături cu industria de armament. Şi toţi intangibili, asemenea lui Dumnezeu. În alte vremuri, aveau o poziţie marginală, dar acum au acces nestingherit oriunde. Oameni buni, bagă de seamă. Aşa cum eram uniţi şi noi, imperialiştii britanici, dar sper că ne-am pierdut calitatea asta.

Au ajuns aproape de centrul oraşului. Amory pare să cunoască drumul.

— Din păcate, până în prezent nu m-a prea interesat politica, acum însă e prea târziu, remarcă el, arborând zâmbetul care îl salvează în orice situaţie. Şi totuşi, *te rog* să nu-ţi pierzi curajul din cauza asta. Faptul că mi-au parvenit unele zvonuri puţin credibile nu trebuie să-l împiedice pe niciunul dintre noi să-şi servească patria *exact* cum ni se comandă – iar acum vocea îi devine încărcată de sarcasm – *tot* ce contează în ceea ce-i priveşte pe stăpânii noştri – de stau la Washington sau în Downing Street – este că această operaţiune *splendidă* va juca un rol vital în cadrul misiunii de a apropia şi mai mult Europa şi Statele Unite în lumea noastră unipolară. Ei consideră misiunea pur şi simplu… – caută în zadar un superlativ corespunzător.

— Alfa dublu plus? îi sugerează Mundy.

— Bravo. Iar dacă tu îţi joci rolul până la capăt, trofeul va fi nelimitat. Premii *uriaşe* în bani care îl aşteaptă pe fericitul câştigător. Medalii, titluri, funcţii. Doar să ceri. Ca unul care cunoaşte bine caracterul tău puţin mercenar, cred că trebuia să-ţi spun limpede acest aspect.

— De fapt şi Rourke mi-a făcut o ofertă generoasă.

— Sunt convins! Aşa şi trebuia! Ce altceva ţi-ai mai putea dori? Dublă lovitura. Acceptă. Şi, fiindcă tot am amintit de duble lovituri…

Amory coboară glasul. Stau umăr la umăr în faţa Hotelului Ritter, studiindu-i superba faţada în stil baroc. A început să plouă, iar trecătorii se grăbesc să-şi caute un adăpost.

— Ia în calcul *şi* posibilitatea asta, Edward, dacă tot veni vorba. Să presupunem că Fratele Jay şi Dimitri Care-Nu-Are-Alt-Nume, în loc să fie duşmani de moarte, ceea ce, ideologic vorbind, este evident…

Se întrerupe şi aşteaptă trecerea unui grup de măicuţe.

— Mă asculţi?

— Încerc.

— Să presupunem că Dimitri şi Jay, în loc să fie inamici, ar fi doi cai din acelaşi grajd. Asta ar avea vreun înţeles pentru tine?

— Nu.

— Ei, mai gândeşte-te, Edward. Pune-ţi la treabă materia cenuşie lenevită. Cred că înţelegi la fel de bine ca mine, poate chiar mai bine. E nobil să minţi pentru propria ţara, atâta vreme cât ştii adevărul, dar, vai, eu am renunţat la asta. Şi atunci, să devenim portavocea stăpânilor noştri şi să convenim că discuţia dintre noi n-a avut loc. Şi să ne slujim orbeşte regina şi patria, chiar dacă ambele sunt filiale deţinute integral de o măreaţa Hiperputere din Cer. De acord?

Mundy nici nu e de acord, nici nu-l dezaprobă. Se apropie de *Universitätsplatz,* unde Amory şi-a parcat BMW-ul.

— Şi totuşi, revine Amory, *în caz că* vrei să pleci de aici în cel mai scurt timp posibil, ţi-am adus două paşapoarte false. Unul pentru tine, celălalt pentru amicul tău, drept recunoaştere a serviciilor aduse nouă de ticălosul acela pitic. Regret că n-am putut face asta şi pentru Zara, dar cel puţin ea e departe. Le găseşti în buzunarul de pe portiera maşinii, împachetate într-un exemplar din *Süddeutsche.* O să găseşti şi nişte bani, nu mare lucru. A trebuit să-i fur din fondul pentru corupere. Chipul lui Amory devine serios, arătându-i vârsta adevărată. Regret, regret enorm, spune el simplu. Pentru mine, la fel ca pentru tine. Nu mi-a stat niciodată în caracter să fiu loial doar pe jumătate. Să nu-i spui amicului de unde le-ai primit, bine? Nu se ştie în plasa cui va cădea în viitor.

Când ajung la BMW, ploaia se opreşte, aşa că Amory îşi pune şapca pe cap.

* * *

S-a plimbat şi a băut ceva, nu mult, ci cât să mai facă uitată starea de agitaţie. A încercat să facă legătura cu propriul sine de altădată, a căutat câteva dintre cotloanele pe care obişnuia să le frecventeze, dar chipurile s-au schimbat, la fel şi cotloanele respective. Aşezat pe o bancă din parcul oraşului vechi, a încercat să-i telefoneze Zarei la Ankara, dar ea nu i-a răspuns. De altfel, nici nu se aştepta, nu-i aşa? Doar a mers la o petrecere de bun venit la vreo gospodărie de la ţară, bineînţeles. O vor pune să danseze, ca şi cum ea ar avea nevoie de încurajări pentru aşa ceva. Ceea ce-l face să se mire că o fată care dansează atât de frumos s-a îndrăgostit de o girafă ca el.

Cu toate astea, fără să se ridice de pe bancă, a telefonat şi liniei aeriene şi a aflat că avionul lor a aterizat fără probleme la destinaţie în urmă cu trei ore.

Ciudat că mobilul ei nu funcţionează. Dar n-a citit el undeva că americanii au dezactivat sateliţii – asta având legătură cu armele lui Saddam, care ameninţau întreaga lume şi care, totuşi, n-au apărut până acum?

Se plimbă din nou. Pe oriunde, numai nu dincolo de pod, în susul dealului sau înapoi spre şcoală. Mirându-se ca un copil, priveşte cercetător turla eternă a Bisericii Sfântului Duh care, aşa cum se profilează pe cer, pare sculptată. Cum ar fi să crezi în mod real şi fără să pui la îndoială? Ca Zara. Ca Mustafa. Ca amicii lui Jay Rourke. *Să ştii, să ştii* în mod real şi absolut că există o Fiinţă Divină plasată în timp sau spaţiu care-ţi citeşte gândurile mai bine decât poţi să faci tu însuţi şi, probabil, chiar înainte de a ţi se naşte în minte? Să crezi că *Dumnezeu* te trimite la război, *Dumnezeu* te fereşte de gloanţe, hotărăşte care dintre copiii săi vor muri, cărora le va spulbera picioarele sau care vor reuşi să câştige câteva sute de milioane pe Wall Street, în funcţie de Marele Plan al zilelor noastre?

* * *

Până la urmă urcă dealul. Fără scuze: nu are unde să meargă. Dacă ar şti că Sasha se va întoarce de la Hamburg, s-ar duce la aeroport, la gară şi i-ar spune: „Sasha, amice, trebuie să fugim”. Dar Sasha n-are nevoie să ştie. El trebuie să facă ceea ce i s-a spus.

Să fugim, Teddy? Cred că eşti caraghios. Avem de îndeplinit o misiune măreaţă. Iar ţi-ai pierdut curajul? Poate ar fi bine să-ţi găsesc un înlocuitor.

Continuă să urce. Poate că Dumnezeu va rezolva situaţia. Sau poate Rourke. Sau Dimitri, dacă tot bănuim că ei doi sunt de aceeaşi teapă. Până una-alta, treaba mea e să mă întorc la şcoală şi să aştept să apară

Sasha. Apoi stabilim cine când fuge, cu cine şi de ce. Ziarul *Süddeutsche* stă împăturit în lung, în buzunarul interior al hainei. Un colţ al lui îl împunge în gât. „Ai avut o zi a naibii de lungă, băiete. La ce oră te-ai trezit? Nici n-a trebuit. Puţin după miezul nopţii i-am condus pe Zara şi Mustafa la aeroportul din München şi de atunci n-am mai pus capul jos. Atunci poate că eşti prea obosit ca să evoluezi în faţa microfoanelor în seara asta, Edward. Ce-ar fi să-ţi oferi o pauză, băiete, şi să lipeşti un bileţel pe uşa şcolii: «Plecat la Bourul Albastru să-mi petrec noaptea. Mă găseşti acolo. *Tschüss,* Teddy.»"

Paşapoartele false din ziarul împăturit îl apasă de-a dreptul. Deci aceia sunt nişte bani furaţi din fondul pentru corupere – numai că Mundy ştie totul despre Amory: i-a furat de la el însuşi, nu din altă parte. Oamenii ca el nu fură. Îşi servesc patria, fie că e bine sau rău. Sau o fac până în ziua când se trezesc faţă în faţă cu viaţa adevărată, şi atunci corectitudinea lor deformată îi părăseşte, chipurile li se dezgheaţă şi devin reale, debusolate ca ale celorlalţi. Prin urmare, mai există un zeu al cărui termen de valabilitate a expirat: patriotismul inteligent care, până în după-amiaza asta, a fost religia lui Nick Amory.

La ferestre nu se văd lumini, dar asta nu-l surprinde, fiindcă n-a lăsat niciuna aprinsă. Pe de altă parte, s-ar putea ca acei tineri inspectori să se fi hotărât să treacă pe acolo ca să mai verifice ceva. Dar ei ar avea lanterne. Poarta scârţâie. Trebuie unsa. O să-i spună lui Stefan. Pe întuneric, aleea şerpuieşte şi pantofii mari nu nimeresc mereu drept, călcând prin iarba înaltă. „N-ar fi trebuit să mai beau şi paharul acela. Greşeală. Cam multă tăcere prin jur. Dar aşa a fost mereu, dacă mă gândesc bine. Dar nu la fel ca acum, cu siguranţă. Nu tocmai sâmbătă seara. Cred că e vreun meci important de fotbal la televizor, numai că nu aud glas de comentator şi nici nu văd licărul ecranelor la ferestrele vecinilor."

Potriveşte cheia în broască din prima şi rămâne în bezna holului, încercând să-şi amintească unde a plasat electricianul noile comutatoare. „Sunt mai nepriceput decât Troţki la propria geografie, o să-l întreb pe Sasha." Sub zona mai alburie a luminatorului, maldărul de cărţi învelite în cearşafuri se ridică deasupra lui ca un Mare Inchizitor, spectral, aşezat în mijlocul holului. *Apropo, Edward, acolo sunt o mulţime de cărţi interesante. Ar trebui să arunci o privire printre ele.* Bună idee, Nick. Dacă mă gândesc mai bine, ar trebui să recuperez în materie de lectură. Pipăie pereţii, găseşte comutatoarele, dar nu sunt cum le ştie el, ci cu reostat. Nimic nu mai e simplu. Aceste noi lumini îl zăpăcesc. Se aşază pe trepte şi încearcă să o sune din nou pe Zara. Tot niciun răspuns. După ce-şi toarnă un scotch cu apă, se mişcă până la canapeaua dintr-un colţ al holului şi caută prin memoria telefonului numărul unchiului ei, dar nu-l găseşte. Pentru nimic în lume nu

reuşeşte să-şi amintească numele bătrânului şi nici numele fermei lui. Apar prea multe „e”-uri cu sedilă şi cuvinte cu grafie greu de reţinut.

„Mai ia o gură de scotch. Gândeşte-te!” Ceasul din metal comun care i-a aparţinut maiorului arată zece treizeci şi cinci. „În Ankara e cu o oră mai mult. Pesemne că Mustafa se simte în culmea fericirii cu modernul sacou albastru. Oare ce-o fi făcând tânărul Jake la ora asta. Face grinzile de la clubul Universităţii Bristol să se cutremure. Ultima oară când a avut veşti despre el, candida pentru funcţia de trezorier. Kate a promis că-mi va transmite numărul lui de mobil. N-a apucat. Probabil s-a rătăcit prin secretariatul Ministerului. Dacă ar fi marcat plicul drept secret, poate că l-ar fi trimis mai curând. În sănătatea voastră!”

— Şi a tuturor ascultătorilor noştri din această seară, adaugă cu voce tare şi ridică paharul în cinstea pereţilor. Minunaţi tipi, continuă el. Şi tipese, desigur. Să vă dea Dumnezeu sănătate!

„Încăperea ar putea foarte bine deveni o moschee acceptabilă, socoteşte el, amintindu-şi de discuţia avută pe acest subiect cu Mustafa. Intrarea e liberă şi are şi un zid care dă spre răsărit. Prin urmare, se încadrează în reguli. Punem un mic vas acolo, în colţ, pentru curăţarea rituală, acel *mihrab* unde se află şemineul, porticul acolo, amvonul aici, lipim câteva dale cu desene geometrice şi caligrafie frumoasă, apoi un covor şi covoraşe de rugăciune peste el, nişte rucsacuri de puşti de-a lungul peretelui şi gata, ne simţim ca acasă – mă descurc bine, Mustafa?

Nu l-am dus niciodată la înot. La naiba! Am promis că vom merge înainte de plecare, apoi am uitat amândoi. De ţinut minte: imediat cum se întoarce, la înot.”

Găseşte numărul Dinei din München şi o apelează.

— Ce mai face Mo, Dina?

— *Tânjeşte, Ted.*

Nu, nici Dina nu ştie nimic de Zara. Dar nici nu-i de mirare, decât dacă s-a întâmplat ceva rău.

— Probabil că sunt la marea petrecere de la fermă, zice ea.

— Tot ce se poate, o aprobă el, şi gândul îi fuge din nou la Sasha.

„Unde dracu’ eşti, pitic otrăvitor? Mai rabdă, Teddy. O să întârzii. Am mulţi oameni de intervievat.

Bine, dar cât de târziu, pentru numele lui Dumnezeu? Până la miezul nopţii? Sau trei dimineaţa? Dar ce-i pasă lui Sasha? De unde să ştie el ca stau aici ca o mamă îngrijorată care-şi aşteaptă fiica de cincisprezece ani să se întoarcă de la prima întâlnire cu un băiat? *Grăbeşte-te,* ticălos mic. Am paşapoartele. *Mişcă-te!”*

Se ridică şi, cu paharul în mână, urcă cele două etaje până în pod, pentru cazul în care, prin vreo minune, Sasha s-a întors totuşi mai devreme şi s-a trântit în culcuşul său improvizat, dar nu, Sasha nu e

ascuns printre perne.

Coboară scara curbată, acum aproape treaz, cu o mână ţinând paharul, cu cealaltă pipăind zidul. Mormanul de cărţi, acoperit cu huse, pare să analizeze coborârea lui precautăă. *Ar trebui să arunci o privire printre ele.* După ce ajunge la parter, îşi continuă drumul până în bibliotecă. Printre scări, huse şi găleţi cu vopsea descoperă o trusă de scule. Nu e încuiată. Un dulgher care are încredere în lume. Bun băiat. Alege un ciocan şi ceea ce, în accepţiunea lui Des, se numeşte un Winston Churchill: o daltă cu două gheare în forma de V. Revine în hol şi-şi aşază paharul de whisky pe podea, lângă canapeaua îmbrăcata în piele. Îşi scoate haina, dar are grijă să o întindă pe canapea, astfel încât ziarul să nu se desfacă din greşeală în faţa camerelor secrete.

Cu gesturi hotărâte, aproape răzbunătoare, smulge husele de pe piramida de lăzi, le face rulou şi le agaţă într-un colţ al încăperii. „Să luăm ăsta.” Cu ciocanul într-o mână şi dalta în cealaltă alege o ladă şi se apucă să desprindă scândurile. În timp ce face asta, are impresia că aude un gâfâit de alarmă scos de publicul lui nevăzut. Sau poate-şi imaginează vreun spectacol pentru copii, iar toţi puştii ţipă în cor: „N-o face!” sau „Uită-te în spate!”

Şi chiar se uită peste umăr, dar numai spre fereastră, să vadă de nu cumva a sosit taxiul lui Sasha. N-are noroc.

A smuls deja scândurile de pe două laturi. Des ar sugera o abordare mai ştiinţifică, dar pe Mundy nu-l interesează ştiinţa. Urmează un strat din hârtie groasă şi maronie de ambalaj, strânsă laolaltă cu bandă adezivă. În interiorul ei, cele douăsprezece cutii din carton sunt stivuite ca nişte cărămizi. „Fiecare ladă conţine câte douăsprezece cutii, gândeşte el amuzat: deci câte vor merge la groapa cu furnici?”

„Să consulţi inventarul”, îl sfătuise Sasha. Cutia unu: *Network Society,* de Manuel Castells. Cutia doi: acelaşi titlu, în germană. Cutia trei, la fel, în franceză. Parcurge fiecare cutie. Apoi le termină. Alege altă ladă, o desface fără menajamente. Apoi a treia. Cartea de frunte în seara asta e *Les Damnés de la terre* de Frantz Fanon, în nouă limbi, aşadar, să-i dăm mâna fratelui Frantz, care a făcut atâta drum tocmai de la Berlin pentru a fi cu noi în această noapte.

Mai aruncă o privire la ceasul maiorului. Miezul nopţii. Probabil că meciul de fotbal a ajuns deja la prelungiri, fiindcă, de când locuieşte în această casă, Mundy n-a mai pomenit o tăcere asemănătoare.

Dar poate că-i vorba doar de imaginaţia lui: când nervii îţi sunt întinşi la maximum, când, pe de altă parte, eşti mort de oboseală, când stai într-o casă înţesată de microfoane cu două paşapoarte false şi aştepţi să apară enervantul tău prieten, ca să-l poţi duce cât mai departe în cel mai scurt timp posibil, este absolut normal ca zgomotele – sau, mai precis, strigătoarea absenţă a lor – sa capete un aspect

supranatural.

* * *

La început presupune că e vorba doar de greşeală ridicolă a vreunui ambalator.

A descoperit deja câteva erori: câteva exemplare din Adam Smith şi-au găsit loc în altă cutie, o ediţie incompletă din Henry David Thoreau stă strivită între cărţi de Thorwald, iar opere de Doris Lessing s-au amestecat cu cele ale lui Gotthold Ephraim Lessing.

Apoi mintea i se înceţoşează puţin şi consideră că are de-a face cu vreo scăpare de-a lui Sasha, poate chiar un soi de glumă, fiindcă acum îşi aduce aminte că demult, când Sasha a subtilizat aparatul foto miniatural din depozitul Stasi, s-a servit şi cu un manual de gherilă urbană în care a găsit recomandarea de a pune filmul expus într-un prezervativ şi să-l păstreze în îngheţată.

Însă nu este acelaşi manual.

Şi nici nu e un exemplar rătăcit.

Cărţile despre care credem că vor fi solicitate masiv sunt livrate în mai multe exemplare, îl aude pe Sasha rostind cu glasul lui de activist.

Păi sunt cel puţin şaizeci de exemplare. Şi nici nu vorbesc despre îngheţată – nici măcar despre fotografiere, cu aparate miniaturale sau şi mai şi. Subiectele preferate sunt modul de fabricare a bombelor din erbicide şi cum să-ţi ucizi cel mai bun prieten cu un ac de tricotat, sau cum să-i plasezi o bombă în maşină sau în baie, sau cum să-l sugrumi în pat, sau să-l îneci în baie, sau să-i sfărâmi laringele, sau să incendiezi puţul liftului de la locul lui de muncă.

Alegerea următoarei cutii îi creează mari dificultăţi lui Mundy. Are sentimentul că nu trebuie să greşească în faţa numeroşilor lui susţinători; că trebuie să se poarte ca un concurent la un important concurs de întrebări şi răspunsuri: dacă ratezi asta, nu te mai băgăm în program.

Însă când se uită mai atent la el îşi dă seama că deja procedează cu înţelepciune şi desface cutiile una după alta, fără a se mai sinchisi dacă în ele se află cărţi esenţiale de contracultură sau manuale pentru terorişti în devenire, sau şiruri, aşezate atent, de grenade de mărimea unor mingi mai lungi de crichet, cu învelişul exterior aspru, ca să nu scape din mina asudată, sau ceea ce presupune a fi ceasuri pentru bombe artizanale, fiindcă asta scrie pe instrucţiunile anexate.

Prin urmare, nu trece multă vreme şi se trezeşte şezând singur pe podeaua holului, având în jur toate lăzile şi cutiile desfăcute, cu ambalaje din hârtie împrăştiate peste tot, iar Mundy arată neconsolat ca un copil care, de ziua lui, nu mai are de desfăcut niciun pachet cu daruri.

Şi, în liniştea nepământească, nu aude decât propria inimă care bate bum, bum, bum, plus vocea absentă a lui Sasha, care îl dăscăleşte printre bubuiturile care îi răsună în urechi. *Încearcă să ne vâre pe toţi în aceeaşi oală. Liberali, socialişti, troţkişti, comunişti, anarhişti, adepţi ai antiglobalizării, protestatari în favoarea păcii – suntem cu toţii nişte simpatizanţi, toţi nişte activişti politici. Cu toţii îi dispreţuim pe evrei, urâm America şi-l admirăm în secret pe Osama.*

Iar după ce Sasha termină cu dăscăleala, îl aude pe Rourke preamărind frumuseţile Heidelbergului. *Dacă vrei să învrăjbeşti America şi Germania, Heidelberg-ul ar fi locul potrivit pentru a reuşi acest lucru.*

Dar după aceea vine din nou rândul lui Sasha să revină cu un argument şi mai consistent:

Stingă liberală va fi prezentată drept o bandă de fascişti de amvon, ceea ce au fost dintotdeauna, iar mica burghezie a Europei o să meargă târâş până la Fratele cel Mare american, milogindu-se să i se ofere protecţie.

Dar argumentul decisiv şi cel mai autoritar trebuie să vină din partea lui Nick Amory, cel din această după-amiază, indignat până la ură. Iar când toate aceste sibile îşi vor fi rostit profeţiile dispărând îndărătul decorurilor, soseşte momentul în care Sasha îşi va face una dintre inimitabilele lui apariţii.

* * *

Nu se va şti niciodată cu certitudine ce l-a îndemnat pe Mundy să urce din nou, ca o furtună, scările până în pod. La o adică, mai fusese acolo în urmă cu o oră. Să-l fi stârnit lătratul puştii automate dezlănţuite în stradă? Sau iadul izbucnit în interiorul casei care a urmat clănţănitului puştii: grenadele-surpriză, fumul şi cioburile zburând în toate părţile când cel puţin doisprezece oameni au trecut în forţă prin toate uşile şi ferestrele urlând la el în engleză americană, germană şi arabă, ordonându-i să nu mişte, să stea cu spatele la zid, să-şi ţină la vedere mâinile nenorocite şi tot scenariul obişnuit.

În general, se ştie că oamenii supuşi unui astfel de atac urcă la etaj, nu coboară la parter, aşa că, probabil, Mundy s-a comportat conform modelului prestabilit. Sau instinctul de a-şi căuta rădăcinile a fost cel care l-a îndemnat să se năpustească în acea direcţie? – amintirile lui din clădirea abandonată din Berlin şi impulsul neaşteptat de a se întoarce acolo – pesemne în speranţa neclară că Sasha va ajunge înaintea lui sau cel puţin va afla unde să-l găsească atunci când va reveni din vizita la ultimul lui guru din Frankfurt sau de aiurea, numai că de astă dată din Hamburg?

Sau pur şi simplu impulsul de a vedea ce se petrecea afara?

Nici Mundy nu ştia sigur cât stătuse pe podea, înconjurat de jucării, până în clipa când s-au declanşat împuşcăturile şi atunci şi-a început

ascensiunea. Putea fi vorba de momente sau poate chiar de ore. Când te apuci să aduni firele plasei care te-a prins, timpul nu mai are valoare. Gândirea e cea mai importantă. Aşa cum îi plăcea domnului Mandelbaum să spună, neştiinţa comodă nu mai este o soluţie acceptabilă, indiferent cât de greu ţi-ar fi să înfrunţi realitatea.

Aude împuşcăturile, se ridică în capul oaselor cu încetinitorul şi îşi spune, aproape moţăind: „Sasha, tu eşti acolo şi devine primejdios". Dar când se gândeşte mai bine, ajunge la concluzia că maşina a dat să se oprească înainte de a se declanşa focul. A fost ceva de genul: automobilul, împuşcăturile, scrâşnetul roţilor. Pe de altă parte, putea să se fi întâmplat şi altfel: împuşcături, maşina opreşte, scrâşnet de pneuri. Oricum ar fi, evident că trebuie să arunce o privire.

Interiorul casei a devenit deja un infern asurzitor de fum, scânteieri, explozii şi urlete respingătoare. Numele lui Mundy, alături de cel al lui Sasha, este pe buzele fiecărui intrus. Şi, remarcabil pentru urechile lui Mundy, un lucru care merită o analiză mintală de o clipă în afara limitelor convenţionale ale timpului este că a mai auzit unele dintre aceste voci, când mâini nu tocmai prietenoase l-au aruncat, legat la ochi, ca pe un sac în furgonetă, apoi l-au transferat într-un elicopter, trântindu-l cu faţa la podeaua metalică, după care au căpătat formă umană şi au apărut delicat în faţa lui, aducându-i ceşti de cafea fierbinte şi ţigări Camel, prăjiturele şi scuze jenate, aceste făpturi spunându-şi Hank, Jeff, Art şi aşa mai departe.

Şi oare Mundy a înnebunit *cu totul* sau aude glasul lui Jay Rourke ridicându-se deasupra celorlalte? Greu de zis, deoarece Mundy nu l-a mai auzit pe Jay răcnind, dar e gata să parieze pe toţi banii că în costumul acela de invadator din spaţiu se găseşte acelaşi Rourke al cărui tată s-a născut aproape de localitatea unde a văzut lumina mama lui Ted, la douăzeci şi cinci de kilometri în zbor de cioară, asta dacă în Irlanda mai există ciori care să zboare drept, lucru asupra căruia Jay are îndoieli serioase.

Şi având în vedere glasurile din furtună, despre care se spune că le ajung la ureche marinarilor în timp ce nava se scufundă, Mundy aude o altă voce familiară din trecutul lui recent, pe care la început, să-l pici cu ceară, nu reuşeşte să o identifice, până când, după un mare efort mintal, o plasează: *Richard.* Blondul Richard, cu blazerul albastru şi cu cravată de însoţitor de zbor. Richard, omul lui Dimitri, care oferă o mie de dolari în numerar drept onorariu de prezenţă, indiferent dacă întâlnirea se încheie cu succes sau nu. Cel care se întreabă cu voce tare ce înseamnă banii când e vorba de un ideal măreţ.

„Deci am rezolvat problema", îşi zice Mundy, revenind la vorbele apăsătoare din această după-amiază ale lui Amory: doi tipi de aceeaşi teapă, numai că de data asta ei îi dărâmă uşile. Şi totuşi n-a stat locului cât i-au trecut prin minte toate aceste gânduri. Într-un fel sau

altul, fostul jucător de linia a doua cu picioare lungi îşi croieşte drum în sus pe scara largă din lemn de stejar la care a ţinut de când a văzut-o prima oară, aruncându-se înainte ca Sasha, în salturi inegale, fiindcă unul dintre picioare nu-l mai ascultă şi simte că pe umărul stâng îi apasă o greutate de o tonă unde l-a lovit tavanul, dar mai curând o fi vreun obiect zburător sau unul dintre acele gloanţe despre care i-au povestit la Edinburgh că se recomandă pentru folosire în avioane şi în alte situaţii delicate. Te trântesc de nu te vezi şi par să răspândească o plăcintă de plumb topit pe tine, dar abia dacă străpung coaja unui bob de strugure.

Reuşeşte să parcurgă primul palier şi pătrunde pe uşa dinspre vechea scară a servitorilor, ce duce în pod. Din urmă vine o ploaie de gloanţe, tencuială, fum şi înjurături, însă el nu şi-a pierdut cumpătul, urcă, iar când ajunge în pod şi descoperă că stă în genunchi, ca într-o moschee, cu fundul în sus şi faţa prinsă între palmele pline de sânge, se mai târăşte până la fereastră şi se ridică atât cât să se poată uita peste pervaz.

Iar ce vede este de-a dreptul uimitor: un soi de spectacol de *son et lumière* pentru care ai fi în stare să călătoreşti zeci de kilometri ca să nu-ţi scape. Îşi aduce aminte foarte bine că l-a dus pe Jake la un asemenea spectacol în Caernarvon – sau la Carlisle? Erau acolo suliţaşi, şi halebardieri, şi tunuri de asediu, şi asediaţi care chipurile turnau ulei fiert de pe metereze, iar lui Jake i-a plăcut extraordinar de mult: măcar pentru asta şi-ar putea aminti din când în când de fostul lui tată.

Dar, în felul lui, acest spectacol este la fel de impresionant: lumini ce se aprind orbitor şi se sting, fascicule de lumină şi arcuri de lumină şi reflectoare, lumini lipite de vişini, şi luminile intermitente ale maşinilor de poliţie şi ale *grüne Minnas,* şi girofarurile ambulanţelor parcate la fiecare capăt al intrărilor în micuţa piaţă gazonată din faţa porţii principale; lumini pretutindeni, cu excepţia ferestrelor cuprinse de beznă ale caselor din jur, fiindcă ţintaşilor nu le plac spectatorii.

Cât despre costume…? A, pentru cel pe care nu-l deranjează amestecul de vechi şi modern, inegalabile: oameni-broască umăr la umăr cu cruciaţi ai regelui Richard, purtând căşti şi căciuli cu găuri pentru ochi, oşteni cu barde de luptă, ghioage şi cu stranii cuferaşe ca de vrăjitoare legate la brâu, poliţie din Berlinul de Vest cu căşti în stil prusac, pompieri îmbrăcaţi ca membri ai trupelor de asalt naziste, paramedici cu căşti sclipitoare şi jachete albe pe care sunt imprimate cruci roşii, nenumăraţi alţi spiriduşi răi şi negri şi drăcuşori săltăreţi care se strecoară de la o uşă la alta şi căutând să încingă tărăboiul.

Iar cât priveşte efectele sonore, în locul muzicii obişnuite, sacadate şi a uruitului presărat de explozii de lumină al tunurilor, avem un sergent-major de pe platoul de paradă din Murree, nici mai mult, nici

mai puţin, lătrând ordine neinteligibile în engleză, germană sau, după cum aude Mundy, chiar punjabi. Iar într-o latură a piaţetei, pe unde trece strada, un taxi iluminat orbitor, cu toate uşile deschise şi cu şoferul îngenuncheat alături de doi indivizi cu măşti de gaze pe faţă şi cu armele îndreptate spre el – şoferul fiind acelaşi *Herr* Knau care l-a adus pe Sasha la şcoală în urmă cu doua zile. Mundy şi-l amintea ca fiind slab. Legat fedeleş, arată mult mai gras.

Însă vedeta indiscutabilă a întregului spectacol, bărbatul pentru care toată lumea a bătut atâta cale ca să-l vadă, este Sasha, fără şapca lui tradiţională, dar având în mână servieta de activist de partid, alergând pe drumul pavat cu piatră de râu, cu un pantof pierdut şi fluturându-şi cealaltă mână în aer şi strigând: „Nu, nu”, în stilul în care o stea de film li se adresează paparazzilor: „Vă rog, băieţi, nu azi, nu m-am machiat”.

Paradoxal, pierderea pantofului l-a adus la un soi de normalitate. După felul în care sare dintr-o parte în alta, ca un copil din Kreuzberg cuprins de delirul unui şotron, nici nu ţi-ai putea da seama că omul a şchiopătat vreodată. Să fie pietrele de pavaj fierbinţi ca focul? Pesemne că una dintre regulile jocului este de a te preface că sunt. Apoi, brusc, Sasha se autodepăşeşte ori a alunecat, deoarece campionul a ajuns pe jos şi se rostogoleşte ca o păpuşă din cârpe, şi Mundy nu se află prin preajmă ca să îl ridice, braţele şi picioarele i se rostogolesc o dată cu trupul, dar probabil că gloanţele îl fac să continue mişcarea, nu propriul efort, întrucât gloanţele lovesc în jurul lui, dar şi în el, zdrobindu-l şi desfigurându-l, şi, chiar când e cu adevărat mort, luptătorii tot nu vor să creadă şi de aceea îi administrează o ultimă salvă generală, aşa băieţi, ca să fie absolut siguri.

* * *

În acest timp, Mundy stă agăţat de pervazul ferestrei cu ambele mâini însângerate, dar, din nefericire, podul nu-i mai aparţine în exclusivitate. În spatele lui se găsesc doi oameni-broască, iar ei slobozesc rafale de mitralieră prin fereastra deschisă, către casele întunecate din vecinătate, cu o nepăsare superioară, de parcă s-ar afla pe poligonul de la Edinburgh. Şi, deşi se vede de la o poştă că au mai multe arme decât le-ar trebui, par porniţi să le folosească până la ultima, fiindcă nici nu termină bine de tras cu una, că o aruncă la pământ şi ridică alta, apoi trag şi cu ea.

Şi a mai apărut un al treilea, un tip înalt, care s-a alăturat jocului şi care, în ciuda harnaşamentului pe care-l poartă, nu-şi poate ascunde mersul lenevos de bostonian. Se retrage cu spatele de lângă Mundy, ca şi cum i-ar fi teamă de el, şi îşi vâră pistolul în toc. Dar să nu ne lăsăm

înşelaţi! Acesta nu e gestul cuiva care se pregăteşte să discute dulce şi raţional cu un om rănit care zace la pământ. Acest antiterorist mascat, netulburat, are nevoie de o armă mai grea cu care să tragă, iar ea se dovedeşte a fi un soi de puşcă foarte sofisticată, cu dispozitivul de ochire atât de mare încât o persoană neinformată şi întinsă la pământ, la capătul de recepţie – iar aici vorbim de Mundy – s-ar putea să nici nu ştie la ce gaură se uită în clipa în care este împuşcat. Dar pe trăgător nu-l frământă asemenea gânduri, se vede limpede, deoarece când se îndepărtează de Mundy, atât cât îi îngăduie dimensiunile încăperii – până când îşi propteşte mâna de perete – duce arma la umăr şi, cu o mişcare bine gândită, trage trei gloanţe superrapide în Mundy, unul exact prin centrul frunţii şi altele două, de voie, în partea superioară a corpului, unul în abdomen şi celălalt în inimă, deşi niciunul dintre acestea n-ar mai fi fost necesar.

Dar asta nu se întâmplă decât după ce Mundy reuşeşte să-şi umple plămânii cu aer pentru un ultim *Aşteapta-mă, sosesc!,* strigat către prietenul care zace în piaţetă.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

Asediul din Heidelberg, după cum a devenit cunoscut acest episod pentru mijloacele de informare din întreaga lume, a dat naştere unor unde de şoc pe la curţile vechii Europe şi ale Washingtonului, constituind un semn clar pentru toţi cei care critică politica americană, calificând-o imperialism conservator democratic.

Vreme de cinci zile încheiate, presa şi televiziunea au fost silite să respecte ceva foarte apropiat de tăcere nedumerită. Au apărut titluri pe primele pagini – senzaţionale – dar nu au existat ştiri concrete, pentru simplul motiv că forţele de securitate interveniseră într-un mod amintind de filmările fără spectatori.

Un întreg sector al oraşului fusese izolat prin cordoane, iar locuitorii uimiţi se treziseră evacuaţi la nişte cămine, unde au fost asistaţi de personal special şi ţinuţi fără dreptul de a comunica pe durata operaţiunii cu cei din exterior.

Nici fotografii, nici reporterii de presă sau de televiziune n-au avut acces la scena bătăliei decât după ce autorităţile s-au convins că până şi ultimele probe de potenţiale informaţii au fost luate spre analiză.

Când un elicopter al unei companii de ştiri a încercat să survoleze zona, a fost escortat de avioane de luptă americane, iar pilotul, arestat imediat după aterizare. Când ziariştii s-au plâns, li s-a adus aminte că restricţii similare privind ştirile au funcţionat şi în Irak. „Iar ceea ce se aplică în cazul teroriştilor din Irak este valabil şi pentru teroriştii din Heidelberg”, a afirmat un înalt funcţionar din apărarea SUA, punând condiţia să nu i se amintească numele.

Implicarea forţelor speciale americane în asediu a fost mai curând salutată decât negată, deşi acest lucru a provocat furia constituţionaliştilor mai liberali din Germania. Jurnaliştilor li s-a amintit totuşi cu blândeţe că Statele Unite şi-au rezervat dreptul de a „vâna inamicii săi oricând şi oriunde, cu sau fără cooperarea prietenilor şi a aliaţilor săi”.

Drept confirmare, oficialii germani au vorbit cu un oarecare sentiment de jenă despre „ignorarea barierelor naţionale artificiale în interesul major al luptei comune”. Prin „lupta comună” trebuia să se înţeleagă războiul împotriva terorismului.

Un comentator german s-a referit cu un aer sceptic la rolul serviciilor de securitate germane, calificându-l drept „o coaliţie la care unii au participat târziu şi fără voia lor”.

Când, în cele din urmă, şcoala s-a deschis pentru presă, evident că se făcuse deja curăţenie cu râvnă, însă ceea ce rămăsese de fotografiat a meritat aşteptarea. Din armele teroriştilor aflaţi în ascunzătoare fuseseră slobozite două sute şapte gloanţe care găuriseră clădirile

învecinate. Absenţa oricăror pierderi în rândul forţelor de securitate a fost considerată providenţială. Un comentator de la *Fox News* a vorbit chiar de mâna Domnului.

— De această dată am avut noroc, a declarat acelaşi înalt funcţionar din domeniul apărării de la Washington care dorea să rămână anonim. Am intrat şi am făcut ceea ce trebuia să facem şi am ieşit fără nicio zgârietură. Din păcate, există întotdeauna o acţiune viitoare. Niciunul dintre noi nu se laudă în gura mare.

În plus faţă de găurile făcute de gloanţe, reporterii au mai avut prilejul să fotografieze urmele de sânge de pe pietrele de pavaj care, fie că scăpaseră atenţiei celor care făcuseră curăţenie, fie că fuseseră lăsate din respect pentru presă. Urmând drumul acestor pete a fost uşor să se reconstituie ultimele momente ale teroristului A, acum demascat ca fost simpatizant al grupului Baader-Meinhof, cunoscut şi sub numele de Sasha, fiul unui respectat pastor luteran.

Sasha, s-a dezvăluit de către surse anonime, cu legături în rândul comunităţii informaţiilor din SUA, lucrase în cursul războiului rece într-unul dintre cele mai întunecate cotloane ale serviciului de informaţii est-german. Activităţile lui de spionaj în favoarea comuniştilor cuprindeau asigurarea pregătirii grupurilor teroriste arabe şi punerea la dispoziţie a altor facilităţi.

Când Zidul Berlinului a căzut, Sasha a exploatat vechile sale legături, alăturându-se unei facţiuni necunoscute de militanţi arabi, despre care se crede că au legături cu al-Qaida. Aceste informaţii le-au fost servite jurnaliştilor pe tavă în decurs de câteva zile, oferindu-le timp din belşug pentru a obţine licenţe de exclusivitate.

Au apărut treptat şi amănunte legate de finalul carierei şi de legăturile apropiate ale lui Sasha cu membri ai comunităţii cu vederi radicale din Germania şi Franţa. Documentele descoperite într-o servietă pe care o avea asupra lui în momentul încercării de fugă au fost examinate de experţi criminalişti şi analişti de informaţii.

* * *

Dar, bineînţeles, aşa-numita „Academie de engleză profesională” a constituit cea mai cutremurătoare imagine a intenţiilor teroriştilor. Vreme de săptămâni, până când clădirea a fost decretată nesigură şi închisă imediat din ordinul autorităţilor municipale, şcoala devastată a oferit toate atracţiile Muzeului Negru deţinut de Scotland Yard. Echipele de televiziune s-au îndestulat, apoi au revenit să mai filmeze. Nicio grupare informativă nu se considera completă dacă nu se prezentau din nou imaginile preferate ale publicului. Iar unde apăreau camerele de filmat, jurnaliştii din presa scrisă se înfiinţau neîntârziat şi cu obedienţă.

Unele săli de curs erau atât de perforate de gloanţe încât, dacă e să citām un ziarist, „semănau cu răzătoarele pentru caşcaval". Scara principală arăta de parcă fusese torpilată într-o apă puţin adâncă. Biblioteca şcolii, care în momentul bătăliei se afla în plin proces de renovare, fusese sfârtecată, şemineul din marmură se pulverizase, tavanul cu muluri stătea acum căscat şi înnegrit de explozii.

— Când infractorii trag primii, e adevărat că şi noi ne arătăm mai precauţi, a recunoscut acelaşi oficial anonim de la Washington.

Precauţia lăsase urme neîndoielnice. Uşile şi ferestrele deveniseră nişte goluri oarbe. Luminatorul în stil Art Nouveau, punctul de pătrundere pentru una dintre echipele de asalt, se transformase într-o movilă de cioburi colorate.

De la aceste scene de coşmar, camerele video se îndreptau iubitoare către exponatele cele mai ademenitoare: fabrica de bombe artizanale, arsenalul de arme uşoare, puşti-mitralieră şi grenade de mână, cutii cu produse chimice din comerţ, manuale de gherilă urbană, lăzi cu literatură contestatară, paşapoarte false şi un fişic de bani pentru teroriştii care nu mai aveau să plece nicăieri. Şi, piesa de rezistenţă, harta detaliată a instalaţiilor americane, civile şi militare, din Germania şi Franţa, unele încercuite ameninţător cu roşu, exponatul cel mai de preţ fiind un plan desfăşurat al cartierului militar general al SUA din Heidelberg, împreună cu fotografii făcute pe ascuns şi înfăţişând intrarea şi perimetrul.

* * *

Estimările privind numărul de terorişti aflaţi în interiorul şcolii în momentul atacului au oscilat între şase şi opt. Experţii în balistică au găsit probe legate de şase arme de foc separate care au tras în piaţă. Şi totuşi, rămăseseră doar doi oameni, dintre care unul nici nu apucase să intre în clădire. Aşadar, unde dispăruseră restul?

Cei care locuiau aproape de zona evacuată au declarat că văzuseră *grüne Minnas* trecând în mare viteză prin dreptul ferestrelor lor cu girofarurile aprinse şi cu sirenele urlând. Alţii au relatat despre ambulanţele escortate de maşini de poliţie şi transportoare uşoare blindate. Cu toate acestea, niciun spital n-a recunoscut că primise răniţi foarte importanţi şi nici morga locală sau închisoarea nu se puteau lăuda cu noi clienţi. Pe de altă parte, concentrarea de facilităţi militare şi personal american staţionat în zonă – care, după 11 septembrie, era sub protecţia sârmei electrice şi a dispozitivelor electronice – a lăsat deschisă posibilitatea că victimele şi prizonierii ajunseseră acolo.

Dezastrul dinăuntrul clădirii şcolii făcea aproape imposibilă reconstituirea scenei. Constructorii, interogaţi de jurnalişti şi de

poliţie, nu-şi aminteau de vizitatori, cu excepţia unor furnizori şi a englezului înalt, identificat ca fiind Mundy. Fragmentele de veselă şi alimente împrăştiate printre moloz nu ofereau nicio probă concludentă. Şi constructorii trebuie să mănânce. Teroriştii, se ştie prea bine, sunt capabili să folosească o singură cană.

Răspunsul oficial n-a adus decât o slabă consolare: „Divulgarea altor amănunte la această dată ar putea periclita desfăşurarea altor operaţiuni în curs. Celelalte persoane găsite în incintă sunt arestate."

Ce fel de persoane? Ce vârstă au? Ce naţionalitate, sex, rasă? Ce arest? Au ajuns deja la Guantanamo?

Nu mai avem nimic de adăugat în această etapă.

O figură misterioasă care a creat iluzia unei piste a fost şoferul unui BMW închiriat, de culoare maronie, care l-a luat pe Mundy de la şcoală în ziua raidului şi, conform declaraţiilor unor martori, fusese văzut vizitând o serie de atracţii turistice ale oraşului în tovărăşia acestuia. Necunoscutul era descris drept *fesch* – bine îmbrăcat, în bună formă fizică, în vârstă de cincizeci şi cinci spre şaizeci de ani.

BMW-ul a fost depistat imediat. Cel care îl închiriase era un anume Hans Leppink, locuitor din Delft, Olanda. Cartea de credit, paşaportul şi permisul de conducere stăteau ca dovadă, dar autorităţile olandeze au negat existenţa unei asemenea persoane şi nu au putut furniza explicaţii privind modul în care aceasta ar fi putut obţine documente de identitate olandeze atât de plauzibile. Nu se mai putea face altceva decât să se revină la cei doi luptători sinucigaşi, ambii trecuţi de cincizeci de ani.

* * *

Dintre ei, Sasha era cel mai uşor de categorisit. O turmă de psihologi în terorism, proveniţi de la universităţi fără nume, au descins din înălţimea catedrelor deţinute ca să facă lumină.

El era un arhetip german, copil al nazismului, căutător de absolut, filosof din popor, când anarhist, când comunist, când vizionar radical fără rădăcini, pornit în căutarea căilor extreme pentru a supune societatea dorinţelor sale.

Defectul lui fizic, plus sentimentul de inferioritate pe care îl aducea cu sine, permitea comparaţia cu ministrul propagandei lui Hitler, doctor Joseph Goebbels. Se înţelegea de la sine, pe baza unor probe pe care mai apoi nimeni n-a mai reuşit să şi le aducă aminte, că ura evreii.

Înstrăinării faţă de piosul său tată, demenţei mamei şi decesului, după o lungă suferinţă, acum ridicând suspiciuni, al unui frate mai mare, în timp ce Sasha privise nepăsător de la căpătâiul muribundului, li s-a acordat semnificaţia cuvenită. Aşadar, a existat un anumit

moment în viaţa lui Sasha – au speculat aceşti înţelepţi – un fel de epifanie, când el a descoperit calea violenţei, *drumul întunecat* ce i s-a deschis în faţă, şi a apucat-o pe el?

O ziaristă de la *New York Times* ştia mai bine decât toţi că într-adevăr a existat. În baza unui jurământ de a păstra secretul, a afirmat ea, primise informaţiile direct de la sursă: un ofiţer de informaţii american, pe cât de modest, pe atât de secretos, geniul care, de unul singur, îi adusese pe Sasha şi pe complicele lui britanic în faţa justiţiei. De un sentimentalism exagerat, jurnalista nu dezvăluia nicio descriere fizică sau de altă natură a acestui om, decât că era înalt, foarte politicos şi „tipul de bărbat care îmi doresc să mă invite la o cină în oraş, dar care niciodată nu o face".

„Sasha numea de obicei deşertul *sălbăticie,* i se confesase acest supererou. Poate crezi că am înnebunit, Sally, dar eu unul sunt convins că în timp ce Sasha era în locul pe care-l numea *sălbăticie* a suferit un fel de convertire religioasă ciudată, autoindusă. De acord, era ateu. Dar era fiul unui reverend şi suferea de halucinaţii. Poate consuma droguri, deşi nu am probe directe în privinţa asta", a adăugat el, vorbind ca un bărbat care ia în serios adevărul.

* * *

Însă Ted Mundy le-a pus tuturor la mare încercare inteligenţa. Jucătorul de crichet de la şcoala publică, născut în Pakistan, fiul unui militar, fost student la Oxford, anarhistul din Berlin, nepromovatul din cadrul Consiliului Britanic, profesorul ratat şi simpatizant al credinţei musulmane s-a bucurat de bisturiurile celor dornici să-l disece. Un ziar de scandal a mers până acolo încât a pornit în căutarea câinelui numit Mo. „MO? Sau MAO?" a urlat ziarul şi, vreme de câteva numere, Mo a devenit echivalentul canin al lui Rosebud din filmul *Cetăţeanul Kane.*

Multă compasiune discretă s-a revărsat asupra fostei soţii a lui Mundy, Kate, noua şi ambiţioasa membră a laburiştilor pentru comitatul Doncaster Trent, în prezent căsătorită şi fericită alături de unul dintre principalii oameni de culise în stabilirea politicii partidului, dar al cărei viitor a devenit brusc incert.

„Deşi căsătoria noastră a durat şapte ani, în realitate n-a avut viaţă lungă", a declarat Kate, privind cu rezervă la camera de filmat şi fiind la braţ cu cel de-al doilea soţ, gata să citească o declaraţie pregătită dinainte. „N-au existat niciodată conflicte ascunse. Ted era iubitor în felul lui, dar foarte secretos. În majoritatea timpului cât am stat împreună, gândurile lui mi-au rămas un mister desăvârşit, aşa cum cred că vor rămâne şi pentru mulţi oameni din întreaga lume. Nu l-am auzit niciodată vorbind despre Sasha. Nu am avut cunoştinţă în niciun fel de activităţile lui politice cât a studiat la Berlin."

Stând alături de ea, Jake s-a dovedit şi mai laconic. „Eu şi mama mea suntem extrem de afectaţi şi derutaţi, a declarat el printre lacrimi. Vă rugăm să ne respectaţi suferinţa prin care trecem pentru a depăşi această tragedie.” Iar într-un solecism care sigur l-a făcut pe Mundy să se răsucească în mormânt, a adăugat: „Ca tată natural al meu, voi simţi mereu că în viaţa mea există un gol pe care nu-l voi putea umple niciodată.”

Cu toate acestea, treptat, ca urmare a analizelor intense ale comentatorilor, Mundy, teroristul de doi bani, a fost scos din cochilia în care stătuse ascuns.

Obsesia din tinereţe legată de Islam a fost confirmată de foştii colegi de şcoală: „Mundy numea insistent capela şcolii moschee”, a afirmat unul dintre ei.

Au existat dezvăluiri şi despre caracterul lui violent. Un fost coleg a vorbit despre ferocitatea aproape maniacă în care juca popice: *Era al dracu' de agresiv (Daily Mail).*

Un altul a aruncat lumină asupra preocupării nesănătoase faţă de tot ce era german: „Era un bătrânel care preda violoncelul şi germana. Îşi spunea Mallory. Unii băieţi bănuiau că era vreun nazist care se ascundea. Ted a fost atras de el fără echivoc. Obişnuia să ne asalteze cu poezie germană şi trebuia să-i spunem să-şi ţină gura.”

A ieşit la iveală şi un raport al serviciilor americane de informaţii potrivit căruia, în cursul unei perioade de şedere inexplicabilă în Taos, New Mexico, Mundy stabilise relaţii cu doi agenţi sovietici care execută în prezent sentinţe în închisoare: faimosul Bernie Luger, care a folosit ca acoperire pictura pentru a obţine fotografii ale unor instalaţii militare din deşertul Nevada, şi complicea sa de origine cubaneză, Nita.

Speculaţiile despre modul în care ajunsese Consiliul Britanic să angajeze pe cineva cu un dosar întocmit de poliţia din Berlinul de Vest pentru violenţă în grup şi care nu avea studii superioare i-a determinat pe unii să solicite o anchetă publică.

Zvonurile în sensul că Mundy întreţinuse relaţii secrete cu „ataşaţii culturali” ai ambasadelor unor ţări comuniste din Londra nu au fost respinse direct de către purtătorul de cuvânt al Consiliului. DE CE DUMNEZEU NU L-AU CONCEDIAT? a întrebat un ziar de scandal, după publicarea unei declaraţii făcute de un fost coleg al lui Mundy:

„Ted era un trântor cum rar se întâlneşte. Niciunul dintre noi nu înţelegea cum de a fost menţinut în funcţie. Nu lucra decât pentru turneele artistice în ţări comuniste şi stătea să bea cafea la bufet.”

Bodyguardul de la un club de strip-tease din Soho a susţinut că-l recunoaşte după fotografie. „Nu l-aş putea confunda. Un tip masiv, deşirat, din cale afară de prietenos. L-aş fi dat pe mâna poliţiei în orice clipă.”

* * *

Dar pentru indiciul definitoriu privind acest individ complex, lumea va trebui să aştepte, a fost părerea generală, până când femeia pe nume Zara, o prostituată care s-a lăsat de meserie şi concubina lui Mundy din München, va putea fi determinată să-şi dezvăluie propria versiune. Jurnaliştii britanici pe fază asaltau deja închisoarea din apropierea Ankarei.

Zara, care fugise în Turcia cu fiul ei de unsprezece ani, deloc întâmplător, chiar în ziua asediului, a fost arestată la sosire şi în prezent este interogată. Au existat speculaţii potrivit cărora americanii i-au permis să se întoarcă în patrie doar pentru că metodele de interogare folosite de autorităţile turce sunt recunoscute drept ferme. Ea sosise în Germania ca soţie a unui lucrător turc, în prezent executând o pedeapsă de şapte ani într-o închisoare berlineză pentru jaf cu violenţă. Zara a fost descrisă drept credincioasă, inteligentă, foarte tăcută şi cu o voinţă puternică. Imamul moscheii din München, care este reţinut în baza unui mandat de durată pentru investigaţii, a susţinut insistent că Zara „nu este fanatică deloc", însă părerea lui a fost contestată de una dintre membrele comunităţii religioase, care a refuzat să i se publice numele: „E tipul de femeie de care trebuie să scăpăm comunitatea noastră dacă vrem să progresăm către secolul al XXI-lea". Ulterior, s-a descoperit că Zara împrumutase o haină de la ea şi nu i-o înapoiase înainte de plecarea în Turcia.

Rapoarte recente ale poliţiei turce au indicat că Zara, deşi foarte îndărătnică, a început să priceapă că era înţelept să coopereze cu forţele de justiţie.

* * *

Însă, după ce principalele mijloace de informare de pe ambele maluri ale Atlanticului şi-au stors creierii pentru a găsi un răspuns la întrebarea cum fusese posibil ca Marea Britanie şi Germania să zămislească două personalităţi atât de respingătoare, era imposibil să nu apară şi voci alternative care să se bucure de o audienţă iritant de mare.

Cea mai importantă se putea găsi pe un site web nonprofit dedicat transparenţei în politică. Supărătorul articol purta titlul A DOUA INCENDIERE A REICHSTAG-ULUI – CONSPIRAŢIA DREPTEI AMERICANE ÎMPOTRIVA DEMOCRAŢIEI, iar autorul său era prezentat drept ofiţer operativ cu o activitate îndelungată în cadrul Serviciilor de Informaţii Britanice, care demisionase recent şi scria „cu riscul de a-şi pierde pensia şi de a înfrunta justiţia". Pilonul principal

al articolului era că întregul asediu, la fel ca bine cunoscuta incendiere a Reichstagului de către Hitler, fusese o provocare, pusă la cale de ceea ce el califica drept „agenţi ai unei junte care acţiona după bunul plac, alcătuită din teologi neoconservatori de la Washington, apropiaţi ai tronului prezidenţial". Cei doi oameni ucişi erau tot la fel de nevinovaţi de crimele ce li se puneau în spinare ca sărmanul Van der Lubbe, presupusul incendiator al Reichstagului.

Semnând „ARNOLD" – nu s-a stabilit dacă era numele mic, de familie sau de agent, deşi folosirea majusculelor sugera ultima variantă – autorul a identificat „un fost agent secret al CIA" drept creator al întregii mascarade, iar pe Sasha şi Mundy drept victime sacrificate în mod ritual. Bărbatul acuzat, menţionat de ARNOLD doar prin litera J şi descris drept „creştin renăscut de origine irlandezo-americană", era considerat de comunitatea ortodoxă a spionajului drept un aventurier primejdios.

Complicele abject al lui J în „a doua incendiere" era un individ respingător de origine georgiano-rusă, cunoscut doar sub numele de DIMITRI, de profesie *agent provocateur* şi samsar de informaţii, cu pretenţii de poet, şi totodată actor ratat. După ce a lucrat – uneori în acelaşi timp – pentru KGB, CIA şi Deuxième Bureau, acesta locuia în prezent în Montana în baza Legii protecţiei martorilor, drept recompensă pentru furnizarea de numeroase detalii despre un atac cu bombă împotriva unei baze aeriene americane pe care tot el l-a pus la cale.

Acelaşi ARNOLD mai susţinea că, deşi refuzaseră să furnizeze detalii despre „cea de-a doua incendiere", în cadrul unor discuţii neoficiale cu partenerii lor de la Washington, înalţi demnitari din Downing Street dăduseră clar de înţeles că văd cu ochi buni orice iniţiativă care să reducă la tăcere o dată pentru totdeauna mârâielile franco-germane privind modul în care America desfăşoară războiul împotriva terorismului, fără a mai vorbi de atitudinea acestora faţă de Marea Britanie.

Drept dovadă a acestei afirmaţii, el a evidenţiat aşa-zisa „Axă a răului Heidelberg-Sorbona", atât de iubită de presa de extremă dreapta din Marea Britanie, precum şi vânătoarea de vrăjitoare pornită de cei care doreau să arate cu degetul şi să facă de ruşine intelectualii „liber-cugetători" din Franţa şi Germania, care apăreau în listele deja notorii de „otrăvitori ai minţilor", întocmite de Sasha *(Daily Telegraph)* care se alăturaseră de bunăvoie, potrivit aceluiaşi ziar, pentru „a îndoctrina minţile impresionabile în ceea ce priveşte cele trei R-uri ale pseudoliberalismului: Radicalismul, Revoluţia şi Răzbunarea".

Izbucnirile fulminante ale lui ARNOLD deveneau tot mai dezlănţuite pe măsură ce articolul avansa. „Se putea ca Mundy să lase impresia

unui fost funcţionar ratat al Consiliului Britanic, scria el, dar el a fost unul dintre eroii necunoscuţi ai războiului rece, iar Sasha, prietenul lui, altul. Împreună, cei doi au furnizat vreme de mulţi ani informaţii nepreţuite privind ameninţarea comunistă.” ARNOLD susţinea, de asemenea, că Mundy deţinea o medalie britanică decernată în secret pentru bravură, o afirmaţie respinsă imediat de surse din interiorul palatului.

Şi, drept *bonne bouche*{68}, ARNOLD susţinea că J, prin intermediul unei sofisticate perdele de fum create de intermediari, era singurul acţionar al unei companii de securitate specializate în vehicule blindate, protecţie personală şi consiliere de supravieţuire pentru americani extrem de bogaţi din domeniul corporativ şi de divertisment care doreau să facă vizite în Europa bântuită de terorism. Aceeaşi companie deţinea drepturile de autor ale singurei filmări pe viu a asediului care va fi difuzată vreodată. Acest film înfăţişează un grup de hăitaşi alcătuit din eroi neidentificabili, îmbrăcaţi în echipament antiterorist, fugind printre nori de fum hollywoodian pe acoperişul şcolii. În fundal, abia vizibil printre hornuri, se vede zăcând cadavrul euro-teroristului Sasha, împuşcat în timpul încercării de a scăpa; alături de el se află o servietă uzată. Filmuleţul, rulat şi răsrulat de orice post de televiziune din lume, i-a adus milioane de dolari proprietarului drepturilor de autor.

* * *

Reacţia celor din Downing Street faţă de articolul scris de ARNOLD a fost dispreţuitoare, şi asta pe bune. Dacă ARNOLD există, să iasă în faţă, iar acuzaţiile lui vor fi analizate. Probabil că dezgustătorul articol a fost opera unor elemente nemulţumite şi indisciplinate din cadrul Serviciilor Britanice de Informaţii, cu scopul vădit de a discredita noul Partid Laburist şi de a submina relaţia specială a Marii Britanii cu Statele Unite. Purtătorul de cuvânt al primului-ministru şi-a îndemnat auditoriul să se ocupe de chestiuni mai arzătoare, precum consecinţele reale pe plan mondial, modificările de etapă şi indicatorii de eficienţă. *Daily Mail* a declanşat un atac devastator la adresa „ultimului alarmist care a apărut din tenebrele lumii secrete” şi a analizat sumbru agenda secretă a „sabotorilor de doi bani ai bunului renume al naţiunii noastre, care se erijează în batjocură drept protectorii acesteia”.

Rezumând întreaga afacere încâlcită, s-a auzit că un funcţionar serios şi bine situat, cu acces la cele mai înalte cercuri guvernamentale, ar fi afirmat că în zilele noastre există unii oameni care capătă o personalitate prea apropiată de cea a lui George Orwell, iar acest lucru nu este prielnic sănătăţii. Domnia sa făcea referire la spioni, desigur, nu la oamenii din Washington sau Downing Street.

* * *

Consecinţele politice ale asediului nu au întârziat să se manifeste. Predicţia lui Sasha că un scandal euro-anarhist inspirat de Islam pe pământ german îi va face pe cetăţenii ţării să dea fuga în adăpostul Fratelui cel Mare american nu a fost chiar o exagerare. La început, cancelarul social-democrat al Germaniei a evidenţiat o rezervă îndărătnică, evitând să abordeze subiectul. O declaraţie anterioară contesta, de fapt, *concluziile premature şi tendenţioase* ale dreptei germane care, după noaptea asediului, căpătase un avans substanţial în sondajele de opinie. Dându-şi seama că acţiona contra opiniei publice, cancelarul s-a văzut totuşi silit să schimbe tonul, întâi prin a anunţa iniţierea unei anchete independente de către instituţii germane, apoi prin a se lamenta că ţara sa, după ce servise drept gazdă generoasă pentru câţiva dintre făptaşii atentatului din 11 septembrie, *fusese evident aleasă drept scenă a altor acte iraţionale de violenţă împotriva prietenilor noştri americani.*

Pentru criticii conservatori ai cancelarului, această declaraţie nu s-a dovedit suficient de autoacuzatoare. „De ce a trecut o săptămână până să se dea un răspuns? au ţinut să ştie aceştia. De ce să te mai deranjezi să efectuezi o anchetă independentă, când dovezile pot fi văzute cu ochiul liber de către orice dobitoc? Şi cum de s-au strecurat în text acele cuvinte ambigue? În genunchi, domnule cancelar! Umileşte-te! Ai citit declaraţiile făcute recent de băncile germane? Nu ştii că America face afaceri *numai cu prietenii?* Nu-ţi dai seama că încă ne urăsc pentru că le-am luat partea francezilor şi ruşilor în privinţa Irakului? Iar acum ne faci *aşa ceva,* pentru numele lui Dumnezeu!”

Însă, în cele din urmă, totul s-a sfârşit cu bine. Cancelarul a făcut totul, mai puţin să-şi prezinte la Washington capul pe tavă. Partidele de opoziţie din Bundestag s-au alăturat corului. Cumplitele pedepse fiscale anunţate ameninţător de administraţia SUA au fost prescrise, condiţia fiind ca guvernul federal să adopte o atitudine mai plină de solicitudine în „etapa următoare a războiului împotriva terorii”, prin care se făcea o aluzie nevoalată la Iran. O altă sugestie – implicită, dacă nu declarată făţiş – era că guvernul federal, daca ne ajută Dumnezeu, va fi la acea dată unul conservator.

Sasha avusese dreptate în privinţa bursei de valori de la Frankfurt care, după o perioadă tulbure, a revenit la viaţă. Un editorialist german cu simţul umorului, care semnează pentru puternica presă de extremă dreapta din Germania, s-a lăudat că *Günther Grass* s-a dovedit mai intuitiv decât şi-ar fi închipuit când a declarat că acum suntem cu toţii americani.

* * *

Numai Franţa, agresivă şi needucată ca întotdeauna, a refuzat să se lase impresionată de spectacolul autoflagelării oferit de vecina sa. Un purtător de cuvânt anonim al Serviciilor Franceze de Informaţii a declarat că lista de filosofi francezi de extremă stângă despre care se presupune că ar fi avut legături cu „Şcoala din Heidelberg a Euroterorii” este o „fantasmagorie anglo-saxonă”. Integritatea renumiţilor gânditori şi academicieni francezi va rămâne nepătată. O declaraţie a purtătoarei de cuvânt a preşedinţiei franceze în sensul că „întregul episod miroase de departe a manipulare mediatică de un cras amatorism” a fost respinsă drept excesiv de arogantă. Alte şi alte sticle de vin franţuzesc au fost vărsate în canalele americane, cartofii franţuzeşti au devenit „cartofi ai libertăţii”, iar tricolorul a fost ars cu fast pe străzile din Washington.

Ingenioasa Rusie, deşi doborâtă de probleme economice, a scos un profit îndoit: reducerea la tăcere a ultimelor voci ale opoziţiei „antisociale” faţă de guvern, atât în mijloacele de informare, cât şi în Parlament, pe motiv că protestul iresponsabil reprezintă baza oricărei terori; iar, pe de altă parte, încurajarea generoasa a Washingtonului de a continua, cu şi mai mare vigoare decât până atunci, războiul său sângeros purtat împotriva poporului cecen.

Un post-scriptum definitoriu a fost asigurat chiar de către cei doi terorişti morţi. S-a zvonit că ambii îşi făcuseră testamentul. Pesemne că toţi teroriştii procedează astfel. Ambii îşi exprimaseră dorinţa de a fi înhumaţi alături de mamele lor: germanul Sasha, în Neubrandemburg, iar englezul Mundy, pe un deal pârjolit de soare din Pakistan. O jurnalistă întreprinzătoare a descoperit locul de odihnă a lui Mundy. „Ceaţa, a scris ea, nu se ridică niciodată cu totul, însă ruinele unui monument creştin face acea vecinătate să fie un loc agreat de copiii care se joacă de-a războiul.”

Cornwall, 9 iunie 2003

MULŢUMIRI

Adresez sincere mulţumiri lui Sandy Lean, Ann Martin, Tony McClenaghan şi Raleigh Trevelyan pentru consultanţă în aspecte legate de India şi Pakistan din vremea dominaţiei britanice, doamnei Imama Halima Krausen pentru generoasele ei sfaturi privind practicile islamice, lui Anthony Barnett de la opendemocracy.net şi lui Judith Herrin pentru poziţia radicală adoptată în anii 1960 şi 1970 şi domnilor Timothy Garton Ash, Gunnar Schweer şi Stephan Strobel pentru clarificări istorice şi editoriale care merg dincolo de graniţele prieteniei, lui Konrad Paul pentru cunoştinţele despre Weimar şi lui Lothar Menne pentru informaţiile despre Berlin şi nu numai atât, lui Michael Buselmeier pentru informaţiile despre Heidelberg şi lui John Pilger pentru cuvintele înţelepte rostite la o cină. De asemenea, datorez recunoştinţă superbelor *Povestiri simple din Raj,* de Charles Allen.

Le cer scuze nepreţuiţilor administratori ai castelului Linderhof al regelui Ludwig care, în realitate, nu angajează decât ghizi foarte bine informaţi, nu au o uzină termică în subsol şi ai căror vizitatori dovedesc un discernământ şi o sobrietate fără egal.

Proveniţi din lumi diferite, britanicul Ted Mundy şi misteriosul Sasha, anarhist şi mai apoi spion în lagărul comunist, reuşesc să lege o prietenie ce va dăinui peste jumătate de veac. Destinul lor se va intersecta într-o lume frămîntată de conflicte, în timpul studenţiei din Berlinul de Vest, apoi în anii sumbri ai Războiului Rece şi, în final, în epoca actuală, sfîşiată de terorism şi de războiul minciunii şi al dezinformării.

rao
international
publishing
company

ISBN 973-576-696-5

{1} Lanţ de magazine de lux, în materie de îmbrăcăminte, electronice etc. (n.tr.)
{2} Denumire dată în antichitate Marii Britanii (pe atunci *Britannia)* datorită falezelor sale albe. (n. red)
{3} Aluzie la West End, zona situata între Hyde Park şi Charing Cross, renumita pentru magazine de modă, teatre, restaurante şi reşedinţe scumpe în cartierele Soho şi Mayfair. (n.tr.)
{4} „Bună!" (n. red.)
{5} „Lebăda de aur" (n.tr.)
{6} Funcţionari de poştă. (hindi, n.tr.)
{7} Doică. (hindi, n.tr.)
{8} Termen care în hindi înseamnă „copil răsfăţat" şi se aplica membrului unui grup social preocupat de aspect, bunuri materiale şi de latura superficială a vieţii. (n.tr.)
{9} *Nathan înţeleptul,* opera a scriitorului Gotthold Ephraim Lessing, 1779. (n.tr.)
{10} Scriere anonimă didactică şi moralizatoare datând din 1500, pe care poetul T.S. Eliot a versificat-o într-o dramă în 1936. (n.tr.)
{11} Specie de graur din India, capabil să imite glasul uman şi să înveţe cuvinte. (n.tr.)
{12} Aluzie la chinuitoarea căutarea a eului, fără putinţa salvării de sine şi prin sine, tema romanului *Lupul de stepă* (1927) de Hermann Hesse, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1946. (n.tr.)
{13} Sabie curbată, ascuţită pe partea concavă, folosită pentru vânătoare sau luptă în Nepal. (n.tr.)
{14} Ronald David Laing (1927-1989), psihanalist scoţian care a emis teoria socială a bolii mintale, aceasta fiind determinată de presiunea exercitată asupra persoanelor pentru a se conforma unor standarde străine firii lor. (n.tr.)
{15} Thomas Cooper (1805-1892), scriitor şi promotor al principiilor cartiste şi al mişcării naţionale a clasei muncitoare. (n.tr.)
{16} Noul Ierusalim, sectă religioasă înfiinţată în 1784, care are la bază doctrina filozofului suedez Emanuel Swedemborg. (n.tr.)
{17} Cluburi exclusiviste de la Oxford. (n.tr.)
{18} György Lukács, filosof marxist, estetician şi istoric literar maghiar. (n.tr.)
{19} Rudolf Steiner (1861-1925), filosof austriac, la origini teozof, care şi-a creat propria antropozofie, menită să contribuie la dezvoltarea fiinţei umane prin artă. (n.tr.)
{20} Christopher Isherwood, scriitor american de origine engleză (1904-1986), a trăit în Germania în perioada ascensiunii la putere a lui Hitler, epoca despre care a scris în *Domnul Norris schimbă trenul* şi *Adio, Berlin,* al căror personaj principal, Sally Bowles, o are ca model pe prietena sa, Jean Ross, cântăreaţă de cabaret. Aceasta i-a permis lui Isherwood să se slujească de experienţa ei din Berlin, identitatea fiindu-i dezvăluită abia după moarte, în 1975. Romanul *Adio, Berlin* a devenit subiectul unei piese de teatru, *Sunt un aparat de fotografiat* (1951), ceea ce explică şi aluzia din romanul de faţă, şi a musicalului *Cabaret* (în regia lui Bob Fosse, cu Liza Minelli şi Michael York) în anii '60, care a cucerit opt Premii Oscar. (n.tr.)
{21} Broboadă arabă. (n.tr.)
{22} Membru al unei grupări socialiste extremiste înfiinţate în jurul anului 1918. (n.tr.)
{23} Cu forme curbate. (n.tr.)
{24} Băutură alcoolică fabricată în Orient şi în Orientul Apropiat din grâu sau orez. (n.tr.)
{25} Numele unei păsări, „capîntorsură" *(Junx torquilla torquilla),* aici cu semnificaţia de duplicitar. (n.tr.)
{26} „Noroc" (n.tr.)
{27} Samuel Johnson (1709-1784), autor de dicţionare, critic şi scriitor englez. Boswell, biograf al lui Samuel Johnson, a devenit prototip al devoţiunii pentru subiectul tratat. (n.tr.)
{28} Petru cel Mare (n. red.)
{29} Simpatizanţi ai unei mişcări politice. (germ., argou, n.tr.)
{30} Aluzie la un episod din istoria Franţei: asediat de englezi, oraşul Calais a trebuit să predea şase notabilităţi silite să iasă din cetate cu ştreangul de gât; ei au fost graţiaţi de regina Angliei. Povestea relatata de Froissart a fost ilustrată de Auguste Rodin într-un grup statuar numit *Burghezii din Calais.* (n.tr.)
{31} Ministerul Securităţii din Iran, în perioada dictaturii şahului Reza Pahlavi, instituţie considerata simbol al torturii şi al cenzurii. (n.tr.)
{32} Tudor, dinastie engleză, originară din Ţara Galilor, care între anii 1485 şi 1603 i-a dat

Angliei cinci suverani: Henry al VII-lea, Henry al VIII-lea, Eduard al VI-lea, Maria I şi Elisabeta I. (n. red.)
{33} Aluzie la piesa *Aşteptându-l pe Godot* (1953) de Samuel Beckett, sugerând ideea de aşteptare zadarnică a izbăvirii. (n.tr.)
{34} *Sahibi* şi *memsahibi* (în hindi), „domni" şi „doamne". (n.tr.)
{35} Conducătorul englez al Indiei între anii 1858-1947. (n.tr.)
{36} „În tinereţe, între vraci şi sfinţi eram / Şi ale lor dispute ascultam, rod de înalte minţi, / Despre-ale lumii toate, dar mereu plecam / Pe-aceeaşi uşă pe care intram." Omar Khayyam, rubaiatul XXVI. (n.tr.)
{37} Aluzie la capodopera autorului englez, romanul parţial autobiografic despre un dipsoman din Mexic, *Sub vulcan* (1947). (n.tr.)
{38} *Black Panters,* formaţiune politică de negri fondată la mijlocul anilor 1960 în Statele Unite (Oakland, California) care luptă pentru a pune capăt controlului politic al albilor, protejând comunităţile locale de brutalitatea poliţiei (poliţiştilor le spuneau „porci") şi de discriminarea rasială. (n. red.)
{39} Cactus originar din Mexic, din care se prepară un produs halucinogen numit mescalină. (n.tr.)
{40} Landa, zonă cu vegetaţie arboricolă măruntă şi tufişuri. (n.tr.)
{41} În mitologia scandinavă, una dintre cele douăsprezece mesagere ale lui Odin (zeul suprem, „stăpânul cerului şi al pământului", zeu al războiului, dar şi al magiei şi al inspiraţiei) care însoţeau sufletele eroilor căzuţi în război în Walhalla. (n. red.)
{42} Operetă (1879) de Sir William S. Gilbert şi Sir Arthur Sullivan. (n.tr.)
{43} *One Man Went to Mow,* ad litteram „Un om a plecat la coasă". (n.tr.)
{44} Pictor american contemporan (n. 1917), renumit pentru portrete şi peisaje naturaliste, prezent prin opera sa în multe muzee americane de artă modernă. (n.tr.)
{45} Nuvelă apropiată ca subiect de sfera legendei şi a basmului, considerată „grandioasă" de criticul Fritz Martini în *Istoria literaturii germane.* (n.tr.)
{46} *Amideutsch,* germana contaminată de engleza americană. (n.tr.)
{47} Personaj shakespearian a cărui fantomă îl bântuie pe regele Macbeth. (n.tr.)
{48} Crucişătorul *General Belgrano* a fost scufundat la 2 mai 1982, în timpul Războiului Malvinelor (denumirea britanică – Falkland), de submarinul britanic *Conqueror,* producând moartea a 368 de militari argentinieni. Aceasta a fost o acţiune controversată, considerată act politic, deoarece nava nu se îndrepta spre Insulele Falkland, nu avea la bord rachete sau armament sofisticat şi urma să fie transformată în muzeu, fiind o supravieţuitoare a atacului de la Pearl Harbor. (n.tr.)
{49} Ziaristă cu vederi antirăzboi şi autoare a unei cărţi de succes, *No Logo,* o critică a corporatismului. (n.tr.)
{50} Autoare a câtorva cărţi, între care *Dumnezeu al lucrurilor mărunte,* care a primit Premiul Booker, şi a unor articole critice la adresa războiului din Irak. (n.tr.)
{51} Ziarist la *Guardian* şi autor al cărţii *Secolul consimţământului* (2003) ce analizează pericolul corporatismului multinaţional în Marea Britanie. (n.tr.)
{52} Ziarist şi autor al unor cărţi: *Reţeaua înşelătoriei – analiză a politicii externe britanice, Marea înşelătorie – despre noua ordine mondială şi globalizare.* (n.tr.)
{53} Ziarist şi realizator de filme de origine australiană stabilit în Marea Britanie, critic sever al politicii şi al implicării britanice în războiul din Irak. (n.tr.)
{54} Profesor de lingvistică, semantică şi analist al filosofiei limbajului, care a publicat articole cu nuanţe critice la politica externă a SUA şi o serie de cărţi: *Noul umanism militarist, Profit în dauna oamenilor* etc. (n.tr.)
{55} Profesor de economie, fost vicepreşedinte la Banca Mondială, erou al protestatarilor împotriva globalizării şi critic al jafului corporat. (n.tr.)
{56} Sociolog, autoare a unor cărţi despre globalizare, între care *Conservarea capitalismului în secolul al XXI-lea.* (n.tr.)
{57} Important sociolog şi filosof german (1903-1969), critic al societăţii occidentale. (n.tr.)
{58} Sociolog şi filosof dialectician (1895-1973), fondator al Şcolii de la Frankfurt. Operă bogată, între care *Eclipsa raţiunii* şi *Statul autoritar.* (n.tr.)
{59} Născut în Germania şi emigrat în SUA (1899-1979), filosof care critică atât comunismul, cât şi capitalismul pentru lipsa proceselor democratice. Opere importante: *Eros şi civilizaţie. Omul unidimensional.* A fost considerat în unele cercuri părinte al noii stângi, calificativ pe care filosoful l-a respins. (n.tr.)

{60} Regizor şi actor american de origine austriacă (1885-1957), care a avut un rol în drama *Sunset Boulevard* (1950). (n.tr.)

{61} Aluzie la un tablou intitulat *Când ţi-ai văzut tatăl ultima oară?* (1878), al pictorului englez William F. Yeams, înfăţişând interogarea de către puritani a unui băiat purtând uniforma susţinătorilor regelui Charles I (1600-1640), în vremea războiului cu Parlamentul. (n.tr.)

{62} „Cine trebuie să plătească?” (n.tr.)

{63} „Ani de ucenicie”. (n.tr.)

{64} *Pinkos* (în orginal) semnifică fie activişti cu vederi radicale, fie fani ai unui grup punk cu acelaşi nume. (n.tr.)

{65} John Buchan (1875 – 1940), înalt funcţionar britanic, guvernator general al Canadei (1935 – 1940), biograf şi romancier de succes, cea mai cunoscută carte a sa fiind *39 de trepte.* (n.tr.)

{66} Băutură pe bază de malţ şi vitamine, a cărei producţie a început în 1940 şi care a decăzut ca marcă, sugerând că este folosit de bătrâni înainte de culcare pentru a produce somn, deşi la origini a fost folosită ca tonic şi afrodiziac. (n.tr.)

{67} Marele Butoi, un butoi care avea capacitatea de 221.000 de litri.

{68} Ultima şi cea mai gustoasă îmbucătură. (n.tr)